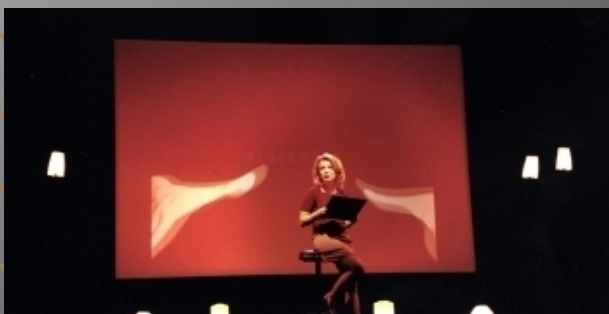

GLEDALIŠKI TERMINOLOŠKI SLOVAR

GLEDALIŠKI TERMINOLOŠKI SLOVAR

Zbirka Slovarji

Urednice zbirke: Metka Furlan, Marjeta Humar, Majda Merše, Jožica Škofic, Andreja Žele

Gledališki terminološki slovar

© 2007, ZRC SAZU

<i>Urednice</i>	Marjeta Humar, Barbara Sušec Michieli, Katarina Podbevšek, Slavka Lokar
<i>Avtorji</i>	Barbara Sušec Michieli (od 2000), Katarina Podbevšek (od 1998), Marjeta Humar, Slavka Lokar, Viktor Molka (do 2005), †Janko Moder (do 2006), †Miran Herzog (do 2001), Edi Majaron (lutke), Ana Kocjančič (od 2006), Mojca Žagar Karer (od 2004)
<i>Angleški ustrezniki</i>	Jure Gantar
<i>Francoski ustrezniki</i>	Rastko Rafael Kozlevčar
<i>Recenzenta</i>	Anton Peršak, Andreja Žele
<i>Računalniški vnos in obdelava gradiva</i>	Karmen Nemeč
<i>Korekture</i>	Tanja Fajfar, Ljudmila Bokal, Cvetana Tavzes

Obdelava z računalniškim programom SlovarRed 2.1 Tomaža Seliškarja in Borislave Košmrlj - Levačič

<i>Izdajatelj</i>	Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU
<i>Zanj</i>	Varja Cvetko Orešnik Center za teatrologijo in filmologijo Akademije za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani
<i>Zanj</i>	Aleš Valič
<i>Založnik</i>	Založba ZRC
<i>Za založnika</i>	Oto Luthar
<i>Glavni urednik</i>	Vojislav Likar
<i>Oblikovanje</i>	Milojka Žalik Huzjan
<i>Računalniški prelom</i>	Brane Vidmar
<i>Tisk</i>	Impress, d. d., Ivančna Gorica
<i>Naklada</i>	600

Izid publikacije sta podprli Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS in Akademija za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani

Digitalna verzija (pdf) je pod pogoji licence <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/> prosto dostopna: <https://doi.org/10.3986/9789610502920>.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

792(038)=163.6
811.163.6'373.46:792

GLEDALIŠKI terminološki slovar / [avtorji Barbara Sušec Michieli [et al.] ; urednice Marjeta Humar ... [et al.] ; angleški ustrezniki Jure Gantar, francoski ustrezniki Rastko Rafael Kozlevčar]. - Ljubljana : Založba ZRC, 2007. - (Zbirka Slovarji / Založba ZRC, ZRC SAZU)

ISBN 978-961-254-032-6
1. Sušec Michieli, Barbara 2. Humar, Marjeta
236389376

Vse pravice pridržane. Noben del te izdaje ne sme biti reproduciran, shranjen ali prepisan v kateri koli obliki oz. na kateri koli način, bodisi elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem, snemanjem ali kako drugače, brez predhodnega pisnega dovoljenja lastnikov avtorskih pravic (copyrighta).

GLEDALIŠKI TERMINOLOŠKI SLOVAR

Urednice

Marjeta Humar

Barbara Sušec Michieli

Katarina Podbevšek

Slavka Lokar

KAZALO

Kratka zgodovina gledališča na Slovenskem	7
Slovensko gledališko izrazje v slovarjih in leksikonih	8
Nastajanje Gledališkega terminološkega slovarja	10
Vsebina in ureditev Slovarja	12
Vrste in zgradba slovarskih člankov	14
Krajšave in oznake	16
Viri in literatura	17
Slovarji, leksikoni, enciklopedije s slovenskim gledališkim izrazjem	17
Slovarji, leksikoni, enciklopedije v drugih jezikih (izbor)	17
Monografije (izbor)	18
Revije	20
Članki	20
Slovar	23
Angleško-slovenski ustrezniki	207
Francosko-slovenski ustrezniki	243

Urednice

Marjeta Humar, prof., spec. leks., vodja Sekcije za terminološke slovarje na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

Dr. Barbara Sušec Michieli, predstojnica Centra za teatrologijo in filmologijo na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani, kjer predava in raziskuje zlasti zgodovino slovenskega in evropskega gledališča.

Dr. Katarina Podbevšek, predstojnica Katedre za govor na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani, kjer predava in raziskuje govorni jezik v različnih okoljih, zlasti v umetnosti.

Slavka Lokar, prof., bibliotekarska svetovalka z dolgoletnimi izkušnjami na področju gledališke, filmske, radijske in televizijske bibliografije.

KRATKA ZGODOVINA GLEDALIŠČA NA SLOVENSKEM

Na ozemlju, kjer danes živimo Slovenci, je v antiki tako kot drugod (verjetno) obstajalo gledališče v večjih rimskih naselbinah (Trst, Emona, Poetovio, Celeia). O tem nimamo dokumentov in to gledališče ni neposredno vplivalo na kasnejše kulturno dogajanje na že slovenskem ozemlju. Elemente gledališkega vsebujejo cerkveni obredi, procesije, ljudske šege, običaji in praznovanja. Razvoj gledališča v srednjem in zgodnjem novem veku je tesno povezan z nastajanjem urbanih in kulturnih središč ter uveljavljanjem pisne kulture na Slovenskem (Čedad, Koper, Ruše, Gorica, Celovec, Ljubljana itn.). Zanesljivejši dokumenti o gledališki dejavnosti, verjetno ne (popolnoma) v slovenskem jeziku, segajo v čas protestantizma, ko je v kroniki *Historia Collegii Labacensis Societas Jesu* v letu 1598 zapis, »da so igrali biblijsko igro Izakova daritev in da je bila njihova (jezuitska) predstava boljša od protestantske«. Od 17. stoletja dalje so znani obiski nemških potujočih gledaliških skupin in italijanskih opernih pevcev, baletnikov in igralcev commedie dell'arte. V 18. stoletju je bilo na Slovenskem zgrajenih več gledaliških stavb (Ljubljana, Idrija, Gorica, Trst, Maribor, Ptuj).

Korenine gledališča v slovenskem jeziku segajo od *Škofjeloškega pasijona* (rokopis, datiran 1721) preko Devovega opernega libreta *Belin* (1780), Linhartove *Županove Micke* (uprizoritev 1789) in *Matička* (uprizoritev 1849), iger ljudskega odra bukovnika Andreja Šusterja - Drabosnjaka na Koroškem, uprizoritvenih poskusov Leopolda Kordeša ter čitalniškega gibanja v leto 1867, ko je bilo v Ljubljani ustanovljeno Dramatično društvo. To je podpiralo razvoj slovenske dramatike, prevajanje v slovenščino, izdalo prvi gledališki priročnik (Josip Noli: *Priročna knjiga za gledališke diletante*) in zbirko gledaliških iger (*Slovenska Talija*). Podobna društva so delovala tudi v Idriji (ustanovljeno 1889), Trstu (1902), Mariboru (1909), Celju (1911), na Ptujju (kot podružnica mariborskega 1912, samostojno 1918–26). Prvi slovenski poklicni igralci in pevci se uveljavijo zlasti po letu 1892, ko je zgrajeno Deželno gledališče v Ljubljani (poslopje današnje Opere in baleta), kmalu zatem tudi v Trstu. Slovenska dramatika v obdobju moderne doseže prvi vrh z deli Ivana Cankarja. Med 1. svetovno vojno slovensko gledališče ne deluje, po njej pa se ponovno razmahne v Ljubljani, Mariboru in Trstu, kjer potekajo slovenske predstave vse do nastopa fašizma. V 30. letih 20. stoletja se ob poklicnem gledališču razmahne tudi amatersko gledališko delo, zlasti v okviru katoliških in delavskih gibanj. V drugi polovici 20. stoletja se gledališka ustvarjalnost razširja v regionalna središča, vzporedno pa se pojavljajo številne eksperimentalne in avantgardne skupine, ki ob tradicionalnih gledaliških zvrsteh postopno uveljavijo performans, sodobni ples in druge oblike postmodernističnega gledališča.

SLOVENSKO GLEDALIŠKO IZRAZJE V SLOVARJIH IN LEKSIKONIH

Kljub razmeroma bogati gledališki tradiciji slovensko gledališko izrazje še ni bilo prikazano v izvirnem terminološkem slovarju, tj. izdelanem na slovenskem gradivu. Tako zaostajamo na primer za Hrvati, ki so izdali: nerazlagalni hrvaško-angleško-francosko-italijansko-nemško-ruski (M. Hribar-Ožegović 1984¹) in razlagalni slovar, ki temelji na zelo bogati literaturi (Đurđa Škavić 1999²).

Za slovensko terminologijo in terminografijo je bilo zelo pomembno delo za *Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ)*, ki je nastal na izpisih iz slovenskih del. Pri njem sta kot gledališčnika sodelovala zlasti Jože Pengov (z gradivom) in Viktor Molka, ki je pripravil geslovnik za gledališko izrazje in vseskozi kot svetovalec sodeloval pri izdelavi slovarskih člankov.³ V *SSKJ* je z gled. (gledališko) označenih in opisanih 210 gledaliških poimenovanj.

Izvirne prispevke k slovenski gledališki, lutkarski, plesni, filmski in televizijski terminologiji in terminografiji vsebuje *Gledališki besednjak*⁴ (1981), ki izhaja iz dela Cécile Giteau *Dictionnaire des arts du spectacle*. Pri prevodu in priredbi so sodelovali slovenski gledališčniki različnih generacij in dodali marsikaj svojega.⁵ Kakšno pa je razmerje med obema slovarjema, ni bilo mogoče ugotoviti. *Dictionnaire des arts du spectacle* se sicer lahko najde v slovenski spletni bibliografiji (Cobiss), vendar ni dostopnega izvoda.

Slovensko gledališko izrazje prikazujeta dva prevedena slovarja: nerazlagalni *Mednarodni slovarček tehničnih gledaliških izrazov* (1967), kjer so sodelovali Janko Moder, Viktor Molka in Dušan Tomše, ter *Gledališki slovar* Patricea Pavisa (1997), ki ga je prevedel Igor Lampret.

¹ V slovarju M. Hribar-Ožegović niso navedeni samo izrazi, ki jih uporablja sodobno hrvaško gledališče, pač pa tudi zgodovinski (označevalnik hist.), zastareli (označevalnik zastar.), pogovorni (označevalnik razg.) in slengovski (označevalnik sl.). Kot pogovorni so npr. označeni: numera (= točka programa), uskavica (= dvojniki), štrihati tekst (= izpustiti del besedila), šlagvort (= iztočnica). Historični pa so npr.: deux ex machina, dionizije, dvorsko kazališče, elizabetinsko kazališče. Oznaka sl. se najpogosteje uporablja pri tujih ustreznikih, zlasti angleških ali ameriških: Tom-show (= melodrama).

² *Hrvatsko kazališno nazivlje* Đurđe Škavić temelji na hrvaški literaturi. V slovarju je zelo pogosto natančno dokumentirano, kje in kdaj je bil termin zapisan. Gradivo je razporejeno po tematskih sklopih in ne po abecedi (npr. dramske vrste: tragedija, komedija, tragikomedija, drama in nespecificirani nazivi: gluma, igra, igrokaz, komad). Zelo bogato je zajeto tudi žargonsko izrazje, ki kaže na močno navezanost hrvaškega gledališča na avstrijsko, italijansko, tudi francosko, danes pa zlasti na angleško (apšminkati se = odstraniti ličilo; špilhonorar = igralčeva denarna nagrada, plača; aktšlus = konec dejanja; flešbek = prizor, ki prikazuje, kaj se je dogodilo prej; štihvort = replika). Slovarju sledi poglavje Jezikovna analiza sodobnega hrvaškega gledališkega izrazja.

³ Delo za *SSKJ* je bilo tudi svojevrstna terminografska šola, saj je marsikateri od strokovnjakov, ki je sodeloval kot svetovalec, potem sam ali skupaj z drugimi izdal slovar svojega področja, npr. Zdenko Vrdlovec (*Filmski leksikon*), Henrik Neubauer (*Baletni besednjak*), ali sodeloval v skupini za izdelavo slovarja, npr. Viktor Molka, Janko Moder idr.

⁴ V *Gledališkem besednjaku*, ki ima podnaslov *slovensko strokovno izrazje v gledališču, filmu in televiziji*, so upoštevani strokovni izrazi s področja gledališča, filma, lutk, plesa in televizije. Vsaka iztočnica je razložena, v posebnem razdelku pa so navedeni francoski, angleški in nemški ustrezniki.

⁵ Soavtorji so: Aleš Berger (dramske vrste), Marko Slodnjak (dramaturške značilnosti), Tone Peršak (odrsko ustvarjanje, uprizoritve), Nada Šumi (odrski govor), Peter Bedjanič (operno gledališče), Viktor Molka (odrska tehnika), Edi Majaron (lutke), Henrik Neubauer (ples), Zdenko Vrdlovec (film), Boris Grabnar (televizija), Maks Veselko (dokumentacija) in drugi.

Z enciklopedičnega stališča je slovensko gledališče predstavljeno v *Enciklopediji Slovenije* (1987–2002), pri kateri so kot uredniki sodelovali: Edi Majaron (lutke), Dušan Moravec (gledališče do 1945) in Vasja Predan (gledališče po 1945). Vseh piscev posameznih člankov pa tu ni mogoče naštet. Gledališko izrazje je dobro zastopano v *Velikem splošnem leksikonu* (t. i. Knaurov leksikon, 1997–98), kjer je bilo prevedenemu gradivu dodanih veliko slovenskih podatkov in novih slovarskih člankov. Gledališko področje je obdelala Irena Samide. Za slovensko gledališče je pomemben tudi *Slovenski veliki leksikon* (2003–04), kjer so med gledališko označenimi izrazi navedeni tudi cirkuški, ki jih je prispevala klovnesa Eva Škofič Maurer. Druga gledališka področja pa sta obdelala Blaž Lukan (gledališče, dramatiki) in Darka Čeh (lutkarstvo). Gledališko izrazje je predstavljeno tudi v *Leksikonu Cankarjeve založbe* (prva izdaja 1973), vendar iz uvoda ni razvidno, kdo je avtor teh člankov. Krajši slovar gledališkega izrazja vsebuje *Pojmovnik za mlade* (1996) Blaža Lukana in gotovo še marsikatero drugo delo.

NASTAJANJE GLEDALIŠKEGA TERMINOLOŠKEGA SLOVARJA

Gradivo za Gledališki terminološki slovar je pred več kot 50 leti začela zbirati skupina sodelavcev Akademije za gledališče, radio, film in televizijo pod vodstvom Mirka Zupančiča.¹ Zbirka² je bila prvotno namenjena za *SSKJ*. Izdelan je bil seznam terminov, na podlagi katerega sta Viktor Molka, režiser in scenograf, in Zvonka Leder Mancini, ki je pri *SSKJ* skrbela za organizacijo povezav s terminologi in deloma za oblikovanje terminoloških razlag, pripravila predloge razlag od A do P, termini za 4. in 5. knjigo *SSKJ* pa so bili obdelani sproti ob redakciji slovarskih člankov.

Kasneje je bilo izpisanih več publicističnih in strokovnih del s področja gledališča. Zasnovano je bilo tudi bolj sistematično izpisovanje za stroko pomembnejših del (Freitag, Stanislavski). S tem naj bi se bil ukvarjal Dušan Tomše. Zaradi njegove smrti načrt ni bil realiziran. Kasneje pa je delo zastajalo zaradi stalnega pomanjkanja denarja.³

Sredi 80. let 20. stoletja je bila po prizadevanju akademika Dragotina Cvetka v okviru Slovenske akademije znanosti in umetnosti imenovana komisija za izdelavo gledališkega slovarja, ki so sestavljali: Miran Herzog, Majda Klemenž, Zvonka Leder Mancini, Slavka Lokar, Janko Moder in Viktor Molka.

Komisija je s pregledovanjem zbranega gradiva, dodajanjem novega, ugotavljanjem sinonimnih in antonimnih odnosov izdelala geslovník gledališkega slovarja. Člani komisije so se zavedali, da izpisi niso zajeli nekaterih pomembnejših področij, zlasti tehnike igranja, govora, gibanja. Kljub temu so menili, da bi bilo smiselno geslovník objaviti, da bi tako dobili »povratne informacije, sugestije in dopolnila k opravljenemu delu«. ⁴ Do objave pa ni prišlo.

1994. se je Zvonka Leder Mancini kot vodja Sekcije za terminološke slovarje upokojila. Delo za slovar se je ustavilo.

1997. je Marjeta Humar kot nova vodja Sekcije za terminološke slovarje (od 1995 dalje) povabila vse nekdanje člane komisije k nadaljevanju dela za gledališki slovar. Odzvali so se: režiser Miran Herzog, bibliotekarka Slavka Lokar, jezikoslovec in prevajalec Janko Moder in režiser in scenograf Viktor Molka, kasneje so se pridružile: slovenistka in gledališka lektorica Katarina Podbevšek (od 1998 dalje), gledališka zgodovinarica in dramaturginja Barbara Sušec Michieli (od 2000 dalje) in umetnostna zgodovinarica Ana Kocjančič (2006 in prvi štirje meseci leta 2007), krajši čas pa so sodelovali Edi Majaron (področje lutk), Iztok Vadnjal (tehnika) in Blaž Lukan (dramaturgija). Več gledališčenikov je pomagalo z nasveti, zlasti Zoran Najdenov, Matjaž Farič in Sebastijan Horvat. Poimenovanja s področja maske in izdelave lasulj sta obdelali Barbara Pavlin in Hermina Pavšin. Delo komisije je vodila Marjeta Humar, tehnična dela sta opravljali Karmen Nemeč in Marija Djurovič. V okviru priprav na samostojno delo pri drugih slovarjih so sodelovale tudi mladi raziskovalki Polona Gantar in Mojca Žagar Karer ter Ljudmila Bokal.⁵ Pri iskanju gledališke literature sta komisiji občasno pomagali tudi bibliotekarki Bojana Bajec in Silva Bajdelj iz Centra za teatrologijo in filmologijo AGRFT.

¹ Izpise hrani Sekcija za terminološke slovarje Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

² Uvod v Geslovník Gledališkega terminološkega slovarja.

³ Uvod v Geslovník Gledališkega terminološkega slovarja.

⁴ Uvod v Geslovník Gledališkega terminološkega slovarja.

⁵ Letopisi SAZU in poročila o delu ZRC SAZU.

Člani komisije so pripadali različnim generacijam in poklicem gledališčnikov, kar je omogočalo celovit pogled na gledališko dogajanje na Slovenskem in v Jugoslaviji (pred drugo svetovno vojno in po njej).

Obnovljena komisija je začela pregledovati geslovník in ugotovila, da je sicer dobra podlaga za delo, saj vsebuje temeljno gledališko izrazje in tudi precej splošnega, nova poimenovanja pa da seveda manjkajo. Odločila se je, da ne bi bilo smiselno geslovníka v celoti obnoviti, ampak ga dopolnjevati hkrati z redakcijo slovarskih člankov po tematskih sklopih. Delo je oteževalo zlasti pomanjkanje literature o tehničnem delu gledališča in igralski umetnosti ter stalno pomanjkanje denarja, tako ni bilo mogoče honorirati dodatnih del, pa tudi ne pridobiti novih sodelavcev, ki bi za svoje delo pričakovali kakršno koli plačilo. Zaradi zavzetosti vseh članov komisije in iskrenega veselja do druženja je delo dobro potekalo – gotovo pa prepočasno, zlasti za starejše člane. Miran Herzog in Janko Moder sta umrla, Viktor Molka pa se je zaradi bolezni umaknil pred zaključkom slovarja.

Zadnje leto so slovar skupaj s Slavko Lokar, ki je pri projektu sodelovala dolga leta, dodelovale, dopolnjevale z novejšimi poimenovanji in zaključile mlajše sodelavke – Barbara Sušec Michieli, Katarina Podbevšek in Marjeta Humar. Najmlajši Mojca Žagar Karer in Ana Kocjančič nista sodelovali čisto do konca zaradi rojstev njunih prvih otrok. Edi Majaron pa je poleti 2007 pripravil gradivo za lutke. Pri branju korektur je sodelovala večina sodelavcev Sekcije za terminološke slovarje. Veliko koristnih pripomb so ob sodelavkah, navedenih v kolofonu, prispevali še Jakob Müller, Jožica Narat, Borislava Košmrlj - Levačič in Marija Djurović. Največ dela pa je opravila Karmen Nemec.

Slovar naj bi imel angleške, francoske in nemške ustreznike. Zaradi smrti staroste slovenskih prevajalcev in člana komisije za gledališki slovar Janka Modra in že navedenega pomanjkanja denarja ima samo angleške in francoske. Angleške je prispeval izredni profesor na oddelku za gledališče na univerzi Dalhousie v Halifaxu Jure Gantar, francoske pa lektor za francoski jezik na oddelku za francoščino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani Rastko Rafael Kozlevčar.

VSEBINA IN UREDITEV SLOVARJA

- Gledališki terminološki slovar je prvi razlagalni, normativni in prevodni slovar sodobnega slovenskega gledališkega izrazja, v celoti izdelan na podlagi slovenskega gradiva. Vsebuje 2941 iztočnic.
- Slovar vsebuje izrazje gledališča, lutkarstva, deloma plesa in glasbenega gledališča kot gledaliških pojavov, radijske in televizijske igre ter sodobnih scenskih in spletnih umetnosti.
- Slovar je nastajal dolgo. Viri, po katerih je bil izdelan prvotni geslovník, niso bili dokumentirani. V zadnjih desetih letih so bila pregledana in za slovar izpisana sodobna dela o gledališču, revialni, časopisni članki, kot drugotni viri pa tudi slovarska dela, ki vsebujejo gledališko izrazje. Veliko izrazja so prispevali člani komisije in zunanji sodelavci. Za razlage so bila primerjana tudi tuja slovarska dela. Navedeni seznam virov je zato zelo nepopoln.
- Evropsko gledališče, katerega del je tudi slovensko, ima svoje korenine v antičnem, zato je razmeroma veliko izrazja iz antike. Zaradi povezanosti slovenskega gledališča z evropskim pa je veliko izrazja iz evropskih jezikov, neevropsko je zajeto v manjšem obsegu.
- V gledališko stroko, ki je tako izpostavljena pretoku idej, stalno prihaja veliko tujega izrazja, ki bi ga bilo treba posloveniti. Pogosto je bilo to storjeno, vendar ne za vsako ceno, zlasti pa ne, če je že uveljavljeno citatno ali prevzeto poimenovanje (*hepening, performans*) ipd.
- Gledališka terminologija je tesno povezana s terminologijo drugih umetnosti in strok (literatura, likovna umetnost, glasba, arhitektura, mediji, filozofija, tehnika itn.). Slovarji s strokovnim izrazjem teh področij pomembno dopolnjujejo ta slovar.
- Na področju umetnosti in humanistike je raba strokovne terminologije pogosto manj ustaljena kakor na drugih področjih. Poleg tega imajo številni gledališki termini (npr. *katarza, tragedija*) dolgo zgodovino, ki jo slovarske razlage lahko le deloma nakažejo. Za temeljitejše poznavanje in razumevanje gledališkega izrazja je zato priporočljiva uporaba dodatne strokovne literature.
- Pri prevzetih besedah slovar pri zapisu in naglasu zaradi v stroki uveljavljene rabe včasih odstopa od oblike, ki ji daje prednost Slovenski pravopis (*mjuzikel*).
- Slovar navaja razmeroma veliko ženskih oblik za poklice v gledališču. Kot samostojne iztočnice so te prikazane tudi zaradi tujejezičnih ustreznikov (*režiserka*). Upoštevana je tudi novejša raba, ki jo izkazujejo elektronski viri (*umetniška vodja*).
- V slovarju je sodobno slovensko gledališko izrazje predstavljeno in ovrednoteno s stališča pogostosti rabe in funkcijskozvrstne pripadnosti.
- Manj uporabljano izrazje je prikazano s kazalkami na pogostejše. Ob neoznačenem strokovnem izrazju je v manjši meri upoštevano tudi strokovno pogovorno (označeno kot *strok. pog.*) in žargonsko (*žarg.*). Izrazje, ki ima izrazito slabšalni prizvok, je označeno kot slabšalno (*slabš.*).
- Deloma je upoštevano tudi izrazje, ki se je uporabljalo v preteklih obdobjih pa tudi v ne tako oddaljenem času in ga še poznajo in uporabljajo zlasti starejši gledališniki. Z zastarelo (*zastar.*) je označeno izrazje, ki se v glavnem ne uporablja več, pojem, ki ga poimenuje, pa je še (*komparz za statist*). Z *nekdaj* je označeno izrazje, ki poimenuje pojme, ki jih danes ni več

(lahkoživec, mati, oče), z zgodovinsko (zgod.) pa poimenovanja iz oddaljenejši preteklosti (salon, gozd).

- Posebno vprašanje so t. i. sistemske poimenovalne luknje, na katere slovarniki naletijo pri obdelavi gradiva in jih mora slovar zapolniti. Pri gledališkem slovarju je bilo več takih primerov. Eno od nanovo ustvarjenih poimenovanj je npr. *gledališče z redi*, kot ga je poimenoval Viktor Molka, ki se je kot scenograf in režiser ukvarjal zlasti s poimenovanji v zvezi z gledališko arhitekturo, scenografijo in tehniko. Nekatere gledališke stavbe imajo v dvorani *lože I. reda, balkon II. reda, galerijo IV. reda* ipd. Kaj pomeni v teh zvezah *red*? V slovarju je takle opis: *oznaka za nivojsko razporeditev lož, balkona, stranskega balkona, galerije* (npr.: *loža I. reda, balkon II. reda, galerija 4. reda*). Ime za tovrstno gledališče ni obstajalo, zato je bilo treba uvesti poimenovanje: *gledališče z redi* (*gledališče, ki ima arhitekturno razčlenjeno dvorano s parterjem, z ložami, balkoni, stranskimi balkoni in galerijami*). Zaradi sistemskosti so bili uvedena tudi poimenovanja *dvoranski del gledališke stavbe, odrski del gledališke stavbe* ipd.
- Slovar je dvodelen. V prvem delu so slovarski članki s slovensko iztočnico kot izhodiščem, v drugem sta iz ustreznikov, navedenih v slovarskih člankih, oblikovana angleško-slovenski in francosko-slovenski slovar.

VRSTE IN ZGRADBA SLOVARSKIH ČLANKOV

- Izrazje je prikazano v slovarskih člankih. Vsak strokovni izraz je iztočnica samostojnega članka. Iztočnice so eno-, dvo- ali večbesedne in praviloma v ednini.
- Slovarski članki so razvrščeni po abecedi iztočnic.
- Iztočnice so samostalniki, glagoli, prislovi ali besedne zveze s temi jedrnimi besedami. Posebne iztočnice so tudi stalne besedne zveze ali povedi, značilne za gledališče (*abonma in izven, Bis!*).
- Slovarski članki so polnopomenski, kazalke ali sestavljeni.
- Iztočnica ima lahko več pomenov. Ti so označeni z arabskimi številkami.
- Strokovno neoznačeno in/ali jezikovno ustrežnejše pogosteje uporabljano izrazje je prikazano v polnopomenskem slovarskem članku z razlago, različnimi pojasnili, lahko s sopomenkami (**S**), tujimi ustrezniki, ki jim navadno sledi informativni del. V informativnem delu slovarskega članka so v razdelku **PRIM.** pri vsakem od pomenov navedena poimenovanja, ki so pomensko sorodna ali podobna; v razdelku **GL** na koncu slovarskega članka pa besedne zveze, v katerih se pojavlja iztočnica in so v slovarju na abecedno ustreznem mestu.

Primer:

igrálec -lca m **1.** ustvarjalec, ki z igralskimi izrazili oblikuje, predstavlja dramski lik, vlogo v gledališki predstavi, filmu, na radiu, televiziji **S:** aktér (2), zastar. glumáč (2), žarg. glúmec, zastar. komedijánt (3)

ang.: actor

fr.: acteur (m), comédien (m)

2. kdor se poklicno ukvarja z igranjem v gledališču, filmu, na radiu, televiziji

ang.: actor

fr.: acteur (m), comédien (m)

PRIM.: amatér

3. kdor s svojo telesno navzočnostjo, delovanjem, uporabo likovnih, avdiovizualnih sredstev pred občinstvom vzpostavlja, predstavlja svojo identiteto, odnos do umetnosti, družbe

ang.: actor

fr.: acteur (m), comédien (m)

PRIM.: perfórmer

GL: amaterski igrálec, drámski igrálec, epizódni igrálec, filmski igrálec, glávni igrálec, gledališče igrálcev, gledališki igrálec, karaktérni igrálec, klícati igrálca na óder, klícati (igrálce) pred zavéso, ljúdski igrálec, popljúvati (sò)igrálca, prótiigrálec, prví igrálec, sòigrálec, stránski igrálec, univerzitétni diplomfráni igrálec, vodíti igrálca, zasésti igrálca

- Funkcijskozvrstno označeno izrazje (žargonsko, strokovno pogovorno, zastarelo) ali manj uporabljano izrazje je prikazano s kazalko, tj. označeno s puščico (→), ki usmerja na funkcijskozvrstno neoznačeno, ustrežnejše ali pogostejše poimenovanje, glej (gl.) pa kaže na bolj uporabljane pisne dvojnice. Kazalke nimajo tujih ustreznikov.

Primeri kazalk:

aktêr -ja m → igralec (1)

âkt -a m zastar. → dejánje (2)

doyen -a [doajén] m (fr. najstarejša oseba) gl. doajén

- Vsako zvrstno označeno poimenovanje nima neoznačene sopomenke, zlasti ne vsa žargonska.
- Sestavljeni slovarski članki imajo vsaj dva pomena, od katerih je eden opisan, drugi pa usmerja na ustrežnejše poimenovanje.

Primer sestavljenega slovarskega članka:

dialóg -a m 1. v dramskem besedilu, uprizoritvi izmenjavanje replik med dvema ali več dramskimi osebami **S:** drámski dialóg, drámski diskúrz (2)

ang.: dialogue

fr.: dialogue (m)

PRIM.: dramátika, drámski gôvor, monológ, polilóg

2. → duológ

GL: drámski dialóg, režija dialóga

- Slovarski članek ima več delov: *glavo*, *zaglavje*, *pomenski*, *ustrezniški* in *informativni del*.
- *Glava* vsebuje iztočnico z označenim naglasom (mesto, kakovost in dolžina), morebitne pisne dvojnice, izgovor in besednovrstne oznake.
  - Pri samostalniki ali samostalniški besedni zvezi so navedeni spol (m, s, ž), drugosklonska končnica, če je sklonljiv/a, sicer pa oznaka *neskl.*, lahko tudi podatek o številu, če je iztočnica v dvojini ali množini. Glagoli ali glagolske besedne zveze so označene z *dov.* ali *nedov.* in prvoosebno končnico za sedanji čas. Prislovi ali prislovne besedne zveze imajo oznako *prisl.* Nekatere stalno uporabljane besedne zveze ali povedi nimajo besednovrstnih oznak (*Vsi vse!*, *Glasneje!*).
  - Onaglaševanje se ravna po *Slovenskem pravopisu* (2001). Za izraze, ki jih tam ni, je bil upoštevan zlasti *Veliki slovar tujk* (2002). Izjemoma je zapisan tudi drugačen naglas, če ga potrjuje strokovna raba.
  - Splošnih izgovornih posebnosti slovar ne navaja. Tako npr. pri *igralka* ni določeno, kako se izgovarja l. Tudi izgovor dvojnih soglasnikov, kadar se ti izgovarjajo kot en soglasnik, ni zapisan.
- *Zaglavje* lahko vsebuje podatek o izvoru in krajšavi. Izvor se navaja bolj izjemoma kot praviloma, če iz pojasnil ali razlage ni razviden. Včasih so izvirne besede tudi razložene, če to prispeva k lažjemu razumevanju pomena. Podatki o izvoru so vzeti iz priročnikov, navedenih v virih.
- *Pomenski del* vsebuje opis/e pomena/ov, različna pojasnila, funkcijskozvrstne označevalnike (*žarg.*, *zastar.*), morebitne sopomenke ali kazalko k ustrežnejšemu izrazu.
- *Informativni del* sestavljajo tujejezični ustrezniki, primerjaj (**PRIM.**) in glej (**GL**).

KRAJŠAVE IN OZNAKE

ang.	angleški ustreznik ali poimenovanje angleškega izvora		
dov.	dovršni glagol ali glagolska besedna zveza z dovršnim glagolom	S:	sko širša poimenovanja sopomenka (sinonim)
dv.	dvojina	s	samostalnik ali samostalniška besedna zveza srednjega spola
ed.	ednina	slabš.	slabšalno
(f)	francoski ustreznik ženskega spola	[star.]	starinski angleški ustreznik
(fpl)	francoski ustreznik ženskega spola v množini	stol.	stoletje
fr.	francoski ustreznik ali poimenovanje francoskega izvora	strok. pog.	strokovnopogovorno – poimenovanje se uporablja v zasebnih pogovorih, za strokovna pisna besedila in javno rabo je manj primerno
GL:	glej besedne zveze, ki vsebujejo iztočnico	šp.	poimenovanje španskega izvora
gl.	glej pisno ustrežnejšo dvojnico	pr. n. št.	pred našim štetjem
grš.	poimenovanje grškega izvora	tudi	uvaja manj rabljeno pisno ali naglasno dvojnico
in	uvaja enakovredno pisno ali naglasno dvojnico	zastar.	zastarelo poimenovanje
ita.	poimenovanje italijanskega izvora	zgod.	zgodovinsko poimenovanje
jav.	poimenovanje javanskega izvora	ž	samostalnik ali samostalniška besedna zveza ženskega spola
K:	krajšava ali kratica	žarg.	žargonsko – poimenovanje se uporablja v neformalnih strokovnih pogovorih, za strokovna pisna besedila in javno rabo ni primerno
lat.	poimenovanje latinskega izvora	→	glej strokovno ali/in jezikovno ustrežnejše ali/in pogosteje uporabljano strokovno poimenovanje
m	samostalnik ali samostalniška besedna zveza moškega spola	1, 2	številčna oznaka homonimov ali enako pisanih samostalnikov različnega spola
(m)	francoski ustreznik moškega spola	1, 2	številčna oznaka pomenov
mn.	množina	( )	okrogli oklepaj za navajanje izvora, pojasnil, številčnih oznak pomenov
(mpl)	francoski ustreznik moškega spola v množini	[ ]	oglati oklepaj za navajanje izgovora
nav.	navadno	» «	oznaka za ustreznike ali dele ustreznikov iz izvirnega jezika
nedov.	nedovršni glagol ali glagolska besedna zveza z nedovršnim glagolom	*	iz slovenščine preveden, v angleščini neustaljen angleški ustreznik
nekdaj	predmet, pojem se ne uporablja več		
nem.	poimenovanje nemškega izvora		
neskl.	nesklonljivo		
(pl)	angleški ustreznik v množini		
pol.	polovica		
polj.	poimenovanje poljskega izvora		
prisl.	prislov ali prislovna besedna zveza		
PRIM.	primerjaj pomensko ožja ali pomen-		

VIRI IN LITERATURA

Slovarji, leksikoni, enciklopedije s slovenskim gledališkim izrazjem

- Antika*. Po *The Oxford Companion to Classical Literature* prevedle in priredile K. Dolinar idr. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1998.
- Berger, A., idr., 1981: *Gledališki besednjak: slovensko strokovno izrazje v gledališču, filmu in televiziji*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Dolinar, D., idr., 1977: *Literatura*. Ljubljana: Cankarjeva založba. (Leksikoni Cankarjeve založbe.)
- Enciklopedija Slovenije*. Ur. M. Javornik idr. Ljubljana: Mladinska knjiga. 1987–2002.
- Glasba*. Ur. K. Dolinar. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1984. (Leksikoni Cankarjeve založbe.)
- Kmecl, M., 1976: *Mala literarna teorija*. Ljubljana: Založba Borec.
- Kroflič, B., idr., 1990: *Ples*. Ljubljana: Cankarjeva založba. (Leksikoni Cankarjeve založbe.)
- Likovna umetnost*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1985. (Leksikoni Cankarjeve založbe.)
- Lukan, B., 1996: *Gledališki pojmovnik za mlade*. Šentilj: Aristej.
- Neubauer, H., 1999: *Baletni besednjak. Leksikon baletnega strokovnega izrazja*. Ljubljana: Forma 7.
- Neubauer, H., 2006: *Umetnost koreografije*. Ljubljana: Javni sklad za kulturne dejavnosti.
- Pavis, P., 1997: *Gledališki slovar*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Rae, K. idr., 1967: *Mednarodni slovarček tehničnih gledaliških izrazov*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.

- Schmidt, J., 1995: *Slovar grške in rimske mitologije*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika* (5 zvezkov). Ur. A. Bajec idr. Ljubljana: Državna založba Slovenije. 1970–1991.
- Slovenski veliki leksikon* (3 zvezki). Ur. M. Kocjan - Barle idr. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003–2005.
- Veliki slovar tujk*. Ur. M. Tavzes idr. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2002.
- Veliki splošni leksikon* (8 zvezkov). Ur. M. Javornik idr. Ljubljana: DZS, 1997–1998.
- Trdina, S., 1965: *Besedna umetnost*, 2. del. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Slovarji, leksikoni, enciklopedije v drugih jezikih (izbor)

- Barba, E., Savarese, N., 1991: *The secret art of the performer: a dictionary of theatre anthropology*. London, New York: Routledge.
- Barck, K., 2000–2005: *Ästhetische Grundbegriffe* (7 zvezkov). Stuttgart, Weimar: J. B. Metzler.
- Bowman, W. P., Ball, R. H., 1966: *Theatre language: a dictionary of terms in English of the drama and stage from medieval to modern times*. New York: Theatre Arts Books.
- Brauneck, M., Schnelin, G., 1986: *Theaterlexikon*. Reinbeck bei Hamburg: Rowolt Taschenbuch Verlag.
- Corvin, M., 1991: *Dictionnaire encyclopédique du théâtre*. Paris: Bordas.
- Fischer-Lichte, E., Kolesch, D., Warstat, M., 2005: *Metzler Lexikon Theatertheorie*. Stuttgart, Weimar: Verlag J. B. Metzler.

- Giteau, C., 1970: *Dictionnaire des arts du spectacle*. Paris: Dunod.
- Grenviller, W., 1952: *The Theatre dictionary: British and American terms in the drama, opera, and ballet*. New York: Philosophical Library.
- Hribar-Ožegović, M., 1984: *Kazališni glosarij*. Zagreb: Globus.
- Kennedy, D., 2003: *The Oxford encyclopedia of theatre and performance*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Kennedy, M., 2006: *The Oxford dictionary of music*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Koch, G., Streisand, M., 2003: *Wörterbuch der Theaterpädagogik*. Berlin: Schibri.
- Kögler, H., 1982: *The concise Oxford dictionary of ballet*. Oxford: Oxford University Press.
- Law, J., 1994: *Brewer's Theatre: a phrase and fable dictionary*. London: Cassell.
- Mehlin, U. H., 1969: *Die Fachsprache des Theaters: Eine Untersuchung der Terminologie von Bühnentechnik, Schauspielkunst und Theaterorganisation*. Düsseldorf: Pädagogischer Verlag Schwann.
- Mobley, J. P., 1992: *NTC's Dictionary of Theatre and Drama Terms*. Lincolnwood (Chicago), Illinois: NTC Publishing Group.
- Philpott, A. R., 1969: *Dictionary of puppetry*. London: Macdonald.
- Rosenthal, H., Warrack, J., 1985: *The concise Oxford dictionary of Opera*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Rubin, D., 1994–2004: *The world encyclopedia of contemporary theatre* (6 zvezkov). London, New York: Routledge.
- Stanton, S., Banham, M., 1996: *Cambridge Paperback Guide to Theatre*. Cambridge: University Press.
- Škavić, Đ., 1999: *Hrvatsko kazališno nazivlje*. Zagreb: Hrvatski centar ITI-Unesco.
- Trilse-Finkelstein, J., Hammer, K., 1995: *Lexikon Theater International*. Berlin: Henschel Verlag.
- Unruh, W., 1959: *ABC der Theatertechnik. Sachwörterbuch*. Halle: Veb Carl Marhold Verlag.
- Monografije (izbor)**
- Aristotel, 2005: *O pesniški umetnosti*. Ljubljana: Študentska založba.
- Artaud, A., 1994: *Gledališče in njegov dvojnik*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Barba, E., 2005: *Papirnati kanu: razprava o antropologiji gledališča*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Borovnik, S., 2005: *Slovenska dramatika v drugi polovici XX. stoletja*. Ljubljana: Slovenska matica.
- Brecht, B., 1987: *Umetnikova pot: spisi in zapiski o gledališču, liriki in romanu, filmu, fašizmu, kritiki, realizmu in formalizmu, diktaturi in miru in tako naprej*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Brockett, O., 1998: *History of the Theatre*. Boston: Allyn and Bacon (8. izdaja).
- Brook, P., 1979: *Prazen prostor*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Carlson, M., 1998: *Performance – a critical introduction*. London, New York: Routledge.
- Carlson, M., 1992–1994: *Teorije gledališča* (3 zvezki). Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Craig, G., 1995: *O gledališki umetnosti*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Dhomme, S., 1969: *Moderno gledališče v zadnjih sto letih*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Fischer-Lichte, E., 2004: *Aesthetik des Performativen*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- Gantar, K., 1979: *Grške lirične oblike in metrični obrazci*. Ljubljana: DZS.
- Gantar, K., 1985: *Antična poetika*. Ljubljana: DZS.
- Grotowski, J., 1973: *Revno gledališče*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Hočevar, M., 1998: *Prostori igre*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Horvat, S., 2004: *Prostor med besedo in telesom: magistrska naloga* (UL AGRFT). Ljubljana.
- Hrvat, E. (ur.), 1996: *Prisotnost, predstavljajanje, teatralnost*. Ljubljana: Maska.
- Hrvat, E. (ur.), 2001: *Teorije sodobnega plesa*. Ljubljana: Maska.
- Inkret, A., idr. (ur.), 1996: *Akademija za gle-*

- dališče, radio, film in televizijo: 50 [let]: 1946–1996. Ljubljana: Akademija za gledališče, radio, film in televizijo.
- Inkret, A., 1986: *Drama in gledališče*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Inkret, A. (ur.), 1972: *Med Artaudom in Brechtom*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Jovanović, D., 1996: *Paberki*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Jurkowski, H., idr., 1998: *Zgodovina evropskega lutkarstva*. Novo mesto: Kulturno-umetniško društvo Klemenčičevi dnevi.
- Kalan, F., 1980: *Živo gledališko izročilo*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Kalan, F., 1990: *Znano in neznano*. Ljubljana: Založništvo slovenske knjige.
- Kmecl, M., 1996: *Mala literarna teorija*. Ljubljana: Mihelač in Nešović (4. izdaja).
- Koblar, F., 1972–1973: *Slovenska dramatika* (1. in 2. knjiga). Ljubljana: Slovenska matica.
- Korun, M., 2006: *Biti z igro: razmišljanja o gledališču, o igri in uprizarjanju, o gledališču in predstavi, o režiserju in igralcu in še o čem*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Kos, J., 1995: *Očrt literarne teorije*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Kralj, V., 1984: *Dramaturški vademekum*. Ljubljana: Mladinska knjiga (2. izdaja).
- Kralj, L., 1998: *Teorija drame*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Kunst, B., Pogorevc, P., 2006: *Sodobne scenske umetnosti*. Ljubljana: Maska.
- Kuret, N., 1981: *Duhovna drama*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Lampret, I., 2006: *Rabe sočutja: dramaturški eseji*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Lehmann, H. T., 2003: *Postdramsko gledališče*. Ljubljana: Maska.
- Lukan, B., 2001: *Slovenska dramaturgija: dramaturgija kot gledališka praksa*. Ljubljana: Slovenski gledališki muzej.
- Lukan, B., 2005: *Dramaturgija in gledališče: doktorska disertacija*. AGRFT. Ljubljana.
- Marin, M., Pušič, B., 1995: *O zgodovini gledališča*. Ljubljana: Center za teatrologijo in filmologijo AGRFT.
- Medved Udovič, V., 2000: *Igra videza, Teoretična izhodišča branja dramatskih besedil v osnovni šoli*. Ljubljana: Rokus.
- Moravec, D., 1974: *Slovensko gledališče Cankarjeve dobe*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Moravec, D., 1980: *Slovensko gledališče od vojne do vojne (1918–1941)*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Podbevšek, K., 2006: *Govorna interpretacija literarnih besedil v pedagoški in umetniški praksi*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. (Slavistična knjižnica 11.)
- Pogačnik, J., idr., 2001: *Slovenska književnost III*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Poniž, D., 1994: *Kratka zgodovina evropske in ameriške dramatike*. Ljubljana: Mihelač.
- Poniž, D., 1994: *Tragedija*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Poniž, D., 1995: *Komedija in mešane dramske zvrsti*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Reinelt, J. G., 2006: *Javno uprizarjanje*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Roselt, J., 2005: *Seelen mit Methode. Schauspieltheorien vom Barock bis zum postdramatischen Theater*. Berlin: Alexander Verlag.
- Schechner, R., 2003: *Performance Theory*. London, New York: Routledge.
- Sivec, J., 1976: *Opera skozi stoletja*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Stanislavski, K. S., 1977–1986: *Sistem* (6 zvezkov). Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Teržan, U., 2003: *Sodobni ples v Sloveniji*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Tiran, J., 1965: *Umetniško pripovedovanje*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Trefalt, U., 1993: *Osnove lutkovne režije*. Ljubljana: Zveza kulturnih organizacij Slovenije.
- Ubersfeld, A., 2002: *Brati gledališče*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Verdel, H., 1987: *Zgodovina slovenskega lutkarstva*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko.
- Vevar, Š., 1998: *Slovenska gledališka pot*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Zarelli, B. P., Mc. Conachie, B., Williams, G. J.,

Sorgenfrei, C. F., 2005: *Theatre Histories: An Introduction*. London: Routledge.
Zupančič, M., 1987: *Problematika tragedije*. Maribor: Obzorja.

Revije

Maska: časopis za scenske umetnosti, ustanovljen 1920. Ljubljana: Maska, zavod za založniško, kulturno in producentsko dejavnost, 1991–. (V obdobju 1985–1991 je revija izhajala z naslovom *Maska*, izdajatelj: Zveza kulturnih organizacij Slovenije.)
Lutka. Ljubljana: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, 1966–.
Dokumenti Slovenskega gledališkega muzeja. Ljubljana: Slovenski gledališki muzej, od 1964 dalje (v obdobju 1979–1995 je revija

izhajala z naslovom *Dokumenti Slovenskega gledališkega in filmskega muzeja*).
Primerjalna književnost. Ljubljana: Slovensko društvo za primerjalno književnost, 1978.

Jezik in slovstvo. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 1955–.

Gledališki listi slovenskih gledališč.

Članki

Korun, M., 1996: O poučevanju gledališke režije, v zborniku: *Akademija za gledališče, radio, film in televizijo* [ur. Andrej Inkret idr.]. Ljubljana: Akademija za gledališče, radio, film in televizijo, str. 139–140.

Žakelj, Š., 2004: Novejše metode proučevanja dramskega teksta in uprizoritve, *Primerjalna književnost*, 27, št. 1, str. 107–134.

SLOVAR

A

abdominálno díhanje -ega -a s → prepónsko díhanje

abonènt -ênta m predplačnik določenih predstav v sezoni

ang.: season-ticket holder, subscriber

fr.: abonné (m)

abonèntka -e ž predplačnica določenih predstav v sezoni

ang.: season-ticket holder, subscriber

fr.: abonée (f)

abonèntski sédež -ega -a m sedež posameznega abonenta

ang.: season-ticket-holder seat, subscriber seat

fr.: place abonée (f)

PRIM.: abonmájski sédež

abonèntsko gledališče -ega -a s gledališče s predstavami zlasti za abonente

ang.: subscription theatre

fr.: théâtre des abonnés (m)

PRIM.: nèabonèntsko gledališče

abonmá -ja m 1. vnaprej določene predstave v sezoni, namenjene abonentom

ang.: subscription (series)

fr.: abonnement (m)

PRIM.: abonèntski sédež, abonmájska predstáva, abonmájski sédež

2. predplačilo vstopnic za določene predstave v sezoni, navadno z ugodnejšo ceno

ang.: season ticket

fr.: abonnement (m)

PRIM.: kónto

GL: abonmá in ízven, abonmá premiéra, dijáški abonmá, premièrski abonmá

abonmá in ízven obvestilo oznaka za predstavo, pri kateri je del sedežev namenjen abonentom, preostale vstopnice so v prosti prodaji

ang.: open to subscribers and non-subscribers*

fr.: spectacle d'abonnement et hors abonnement (m)

PRIM.: ízven in kónto, ízven in za podežélje

abonmájska predstáva -e -e ž predstava za abonente

ang.: subscription-series performance

fr.: spectacle d'abonnement (m)

PRIM.: abonmá, abonmájski sédež, ízvenabonmájska predstáva

abonmájski sédež -ega -a m sedež, ki se prodaja v okviru posameznega abonmaja

ang.: subscriber seat

fr.: place abonée (f)

PRIM.: abonèntski sédež, abonmá, abonmájska predstáva

abonmá premiéra -ja -- m → premièrski abonmá

absolútno gledališče -ega -a s → totalno gledališče (1)

absúrdna dráma -e -e ž zlasti v 50. in 60. letih 20.

stol. drama, ki vsebinsko in oblikovno prekinja z izročilom klasične evropske drame, groteskno in tragikomično prikazuje odtujene medčloveške odnose, nezavedno, plehkost, absurdnost sodobnega sveta, uporablja komični dialog, ki temelji na razkroju jezika

S: dráma absúrda

ang.: absurdist drama

fr.: drame absurde (m)

PRIM.: absúrdno gledališče, ántidráma, avantgárdna dramátika, grotéska, nádrealístična dramátika

absúrdni premík -ega -a m premík nastopajočega, narejen v nasprotju z logiko odrskega dogajanja

ang.: absurd move*

fr.: déplacement absurde (m)

PRIM.: lógični premík

absúrdno gledališče -ega -a s zlasti v 50. in 60. letih 20. stol. gledališče, ki uveljavlja absurdne drame ali zanje značilne prvine (naključni potek dogajanja, pasivne dramske osebe, razkroj jezika, realnega prostora in časa) S:

gledališče absúrda

ang.: theatre of the absurd

fr.: théâtre de l'absurde (m)

PRIM.: absúrdna dráma, ántigledališče, avantgárdno gledališče, gledališče krútosti

ábšmínkanje -a s žarg. → demaskíranje

ábšmínkati -am dov. žarg. → demaskírati

actio continua -- -- [ákcijo kontínua] m neskl.

(lat.) neprekinjeno odrsko dogajanje brez pre-morov med dejanji

ang.: actio continua*

fr.: spectacle sans pause (m)

adaptácija -e ž **1.** → prirédba (1, 2, 3, 4) **2.** → predeláva (1, 2)

adaptírati -am dov. **1.** → prirediti (1, 2) **2.** → predélati

adresánt -a m → pošiljátelj

adresát -a m → naslôvnik

adresírati -am dov. žarg. nastaviti številčnico za daljinsko vodenje odrskih naprav

ang.: to set (the keypad)

fr.: adresser les machines

PRIM.: moving head, skéner

afektírana igra -e -e ž igranje, ki navadno teme-lji na močnih čustvih in ga gledalec sprejema kot nenaravno, izumetničeno

ang.: overacting, over-the-top acting

fr.: jeu affecté (m), jeu maniéré (m)

PRIM.: afektíranost, izumetničeni gôvor, salón-ska dáma, stilizirani gôvor

afektírani gôvor -ega -a m → izumetničeni gôvor

afektíranost -i ž nenaravno, izumetničeno, pre-tirano čustveno vedenje, govorjenje nastopa-jočih

ang.: affectation

fr.: affectation (f), minauderie (f), préciosité (f)

PRIM.: afektírana igra, izumetničeni gôvor, pátos, stilizirani gôvor

áfriško gledališče -ega -a s **1.** gledališka de-javnost, izvirajoča iz tradicionalnih afriških kultur in obredov, pri kateri nastopajoči z maskami in/ali lutkami pojejo, plešejo, reci-tirajo

ang.: African theatre

fr.: théâtre africain (m)

PRIM.: amériško gledališče, arábsko gledališče, ázijsko gledališče, evrópsko gledališče, obrédna igra, obrédno gledališče

2. od srede 20. stol. naprej gledališče, ki povezuje afriške gledališče, obredne tradicije s sodob-nimi tokovi evropskega, zlasti francoskega, angleškega gledališča

ang.: African theatre

fr.: théâtre africain (m)

PRIM.: medkulturno gledališče, póstkoloniálno gledališče

áfroamériško gledališče -ega -a s gledališče Afroameričanov, ki pogosto obravnava ra-sno in politično neenakost, problem kulturne identitete

ang.: Afro-American theatre

fr.: théâtre afroaméricain (m)

PRIM.: áfriško gledališče, amériško gledališče

afterpiece -a [áftárpis] m (ang.) v 18. stol., v Londonu kratka komedija ali farsa, navadno enodejan-ka s plesom, petjem in maskami, uprizarjana kot razvedrilo po klasični tragediji

ang.: afterpiece

fr.: afterpiece (f)

PRIM.: epilóg

agítka -e ž **1.** dramsko besedilo s poudarjeno družbeno ali politično aktualno tendenco

ang.: agitprop

fr.: agit-prop (m)

PRIM.: polítična komédija, tézna dráma

2. uprizoritev takega besedila

ang.: agitprop

fr.: agit-prop (m)

PRIM.: agitpróповsko gledališče

agitpróповsko gledališče -ega -a s po oktobrski revoluciji gledališče, usmerjeno v agitacijo in propagando komunističnih idej

ang.: agitprop theatre

fr.: théâtre d'agit-prop (m)

PRIM.: agítka (1), délavsko gledališče, kolektiv-istično gledališče, množično gledališče, mobilizacij-sko gledališče, polítično gledališče

agógika -e ž spreminjanje hitrosti govora (po-hitevanje, upočasnjevanje) glede na vsebino govornega besedila, odrske okoliščine

ang.: agogics

fr.: agogie (f)

PRIM.: rítem (1), témpo, Témпо!

agón -a m (grš.) **1.** v antiki tekmovanje v športu, umetnosti

ang.: agon, conflict

fr.: agôn (m), concours (m)

PRIM.: antično grško gledališče, dionizije

2. besedni spopad med protiigralcem in pro-tagonistom

ang.: agon, conflict

fr.: agôn (m), conflit (m)

PRIM.: igra (5), nasprótna igra

3. konfliktni odnos med dramskimi osebami

ang.: agon, conflict

fr.: agôn (m), conflit (m)

PRIM.: drámski konflikt

agóra -e ž (grš. agorá trg, zbor) do konca 6. stol. pr. n. št., v antični Grčiji osrednji trg polisa, na katerem so pred postavitvijo gledališča verjetno potekale tudi dionizije

ang.: agora

fr.: agora (f)

áiluzionizem -zma m pred 2. svetovno vojno, po reži-

serju F. Žižku zanikanje gledališke iluzije s postavitvijo igralcev na prazen oder in s sceno, projicirano na zaveso

ang.: a-illusionism*

fr.: désillusionisme théâtral (m)

PRIM.: gledališka deziluzija

akademija -e ž 1. umetniška visoka šola

ang.: academy, faculty of fine arts, faculty of performing arts

fr.: académie (f)

PRIM.: igralska šola

2. slavnostna prireditev s kulturnim programom v počastitev praznika, obletnice, pomembnega dogodka

ang.: celebration, gala

fr.: célébration (f), fête (f)

akcènt -ènta m 1. izstopavljanje, izstopanje kakšnega gledališkega izrazila **S:** poudárek (2)

ang.: accent, stress

fr.: accent (m)

2. v izreki nastopajočega opazne tuje prvine

ang.: accent

fr.: accent (m)

PRIM.: idiolékt (1), lokalizácija (2), stilizirani gôvor

3. → naglás (1) 4. → poudárek 5. → naglásno známenje

GL: álógični akcènt, lógični akcènt, nêlógični akcènt

akcentiranje -a s → onaglášanje

akcentuácija -e ž → onaglášanje

akcentuírание -a s → onaglášanje

ákcia -e ž 1. → dejánje (3) 2. → ódrsko dogájanje

3. → umétniška ákcija

GL: dramátična ákcija, dramátska ákcija, drámska ákcija, igrálčeva ákcija, ódrska ákcija, sinhronizácija ódrskih ákcij, umétniška ákcija, zaporédje ákcij

Ákcija! → Grémo!

akcijska dráma -e -e ž drama z izrazito razgibanim zunanjim dogajanjem

ang.: action drama*

fr.: drame d'action (m)

PRIM.: akcijska komédija, akcijski prizòr (1)

akcijska komédija -e -e ž komedija z izrazito razgibanim zunanjim dogajanjem

ang.: action comedy*

fr.: comédie d'action (f)

PRIM.: akcijska dráma, akcijski prizòr (1), bastonáda, komédija slapstick, svetoválec za akcijske prizòre

akcijska umétnost -e -i ž zlasti od 60. let 20. stol. naprej umetnost, ki temelji na neposredni navzočnosti dejavnega umetnika, združuje zlasti likovne, gledališke, glasbene prvine, pove-

zuje proces ustvarjanja umetniškega dela z raziskovanjem materialnosti telesa, prostora, časa, družbenim delovanjem

ang.: action art

fr.: art de l'action (m)

PRIM.: body art, hêpening, perfórmans, performativnost

akcijski prizòr -ega -ôra m 1. prizor, v katerem prevladuje zunanja dejavnost

ang.: action (scene)

fr.: scène d'action (f)

PRIM.: akcijska dráma, akcijska komédija

2. v ožjem smislu prizor, v katerem se nasprotniki fizično spopadejo

ang.: fight (scene)

fr.: scène de bagarre (f)

PRIM.: bastonáda

GL: svetoválec za akcijske prizòre

akrobát -a m nastopajoči, usposobljen za izvajanje drznih, nevarnih akrobatskih točk, zlasti v cirkusu

ang.: acrobat

fr.: acrobate (m)

PRIM.: kaskadér

akrobátka -e ž nastopajoča, usposobljena za izvajanje drznih, nevarnih akrobatskih točk, zlasti v cirkusu

ang.: acrobat

fr.: acrobate (f)

PRIM.: kaskadérka

ákt -a m zastar. → dejánje (2)

aktánt -a m v gledališki semiotiki stalna funkcionalna prvina dramske strukture, ki z drugimi prvini tvori dramske situacije, temelječe na opozicijah subjekt – objekt, pomočnik – nasprotnik, pošiljatelj – naslovnik

ang.: actant

fr.: actant (m)

PRIM.: aktántski modél

aktántski modél -ega -a m v gledališki semiotiki teoretični model za analizo dramske strukture na podlagi funkcionalnih odnosov med aktanti

ang.: actantial model

fr.: modèle actantiel (m)

PRIM.: aktánt

aktêr -ja m → igrálec (1)

aktêrka -e ž → igrálka (1)

aktivna dramaturgija -e -e ž dramaturgija, ki v dramskem besedilu, uprizoritvi išče nove pomenske sestavine **S:** subjektivna dramaturgija

ang.: active dramaturgy*

fr.: dramaturgie active (f)

PRIM.: pasívna dramaturgija

áktovka -e ž zastar. → ênodejanka

aktualizácija -e ž → posodobitev

akústična laméla -e -e ž → akústična plôšča

akústična lúnjka -e -e ž → glúho mésto

akústična oblóga -e -e ž obloga stropa in/ali sten gledališke, koncertne dvorane za izboljšanje akustičnosti

ang.: acoustic panelling

fr.: panneau acoustique (m)

PRIM.: akústična plôšča

GL: nastavljiva akústična oblóga

akústična plôšča -e -e ž kovinska ali lesena plôšča na stropu in/ali stenah gledaliških, koncertnih dvoran za uravnavanje akustičnosti **S:** akústična laméla, akústični reflektor

ang.: acoustic panel

fr.: réflecteur acoustique (m)

GL: gibljiva akústična plôšča, nêgibljiva akústična plôšča

akústične gôvorne prvíne -ih -ih prvín ž mn. → slúšne gôvorne prvíne

akústični efékt -ega -a m → zvočni efékt

akústični reflektor -ega -ja m → akústična plôšča

GL: gibljivi akústični reflektor

alegoríčna ígra -e -e ž → alegoríja (1, 2)

alegoríčna oséba -e -e ž oseba, ki predstavlja abstraktno idejo, pojem (dobrota, vera, luč)

ang.: allegorical character

fr.: personnage allégorique (m)

alegoríčni prizòr -ega -óra m prizor, ki prikazuje abstraktno s čutno zaznavno podobo

ang.: allegorical scene

fr.: scène allégorique (m)

alegoríja -e ž **1.** zlasti v renesansi in baroku besedilo, ki prikazuje abstraktno s čutno zaznavno podobo **S:** alegoríčna ígra, prispodóbná ígra

ang.: allegory

fr.: allégorie (f)

PRIM.: alegoríčni prizòr, duhóvna ígra, jezúitsko gledališče, parábola (1, 2), pastírská ígra

2. uprizoritev s takim načinom prikazovanja

S: alegoríčna ígra, prispodóbná ígra

ang.: allegory

fr.: allégorie (f)

PRIM.: duhóvna ígra (2)

aleksandrínek -nca m po francoski srednjeveški pesnitvi o Aleksandru Velikem dvanajstzložni rimani verz s središčno cezuro, značilen zlasti za francosko klasicistično dramatiko **S:** dvanajstérec

ang.: Alexandrine (line), Alexandrine (verse)

fr.: alexandrin (m)

PRIM.: blánkvêrz, klasicistična komédija, kla-

sicistična tragédija, klásična tragédija (2), vêrzna dráma

álógični akcènt -ega -ênta m → nêlógični pou-dárek (1, 2)

álógični poudárek -ega -rka m → nêlógični pou-dárek (1, 2)

álógični premík -ega -a m → nêlógični premík

alónža -e ž (fr. allonge, iz long dolg) daljša, nakodra-na lasulja za vloge sodnikov, plemičev

ang.: (peri)wig, peruke (star.)

fr.: allonge perruque (f)

PRIM.: lasúlja

álpška ganljívka -e -e ž med obema vojnama sentimentalna, solzavo romantična ljudska igra, posneta po tovrstni avstrijski dramatiki

ang.: Alpine sentimental drama*

fr.: mélodrame alpin (m)

alternácija -e ž zasedba posamezne vloge z dvema igralcema, načeloma z enakim številom vaj in predstav

ang.: alternate

fr.: alternance (f)

PRIM.: dvójna zasédba

GL: štúdijska alternácija

alternácijska zasédba -e -e ž delno ali v celoti podvojena zasedba vlog **S:** drúga zasédba

ang.: alternating cast, double cast

fr.: alternance (f), doublure (f)

PRIM.: dvójna zasédba

alternatívno gledališče -ega -a s gledališče, ki se s svojim programom in ustvarjalnim procesom odmika od prevladujoče estetike

ang.: alternative theatre

fr.: théâtre alternatif (m)

PRIM.: eksperimentálno gledališče

alternírati -am nedov. izmenično z drugim igralcem nastopati v isti vlogi

ang.: to alternate

fr.: alterner

PRIM.: alternácija, alternácijska zasédba

amatêr -ja m **1.** kdor se nepoklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo **S:** zastar. diletánt (1), ljubíteelj

ang.: amateur

fr.: amateur de théâtre (m)

2. slabš. igralec, ki se poklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo brez zadostnega znanja, estetskega okusa **S:** slabš. diletánt (2)

ang.: amateur

fr.: dilettant (m)

amatêrka -e ž **1.** ženska, ki se nepoklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo **S:** zastar. diletántka, ljubíteeljica

ang.: amateur

fr.: amatrice de théâtre (f)

2. slabš. igralka, ki se poklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo brez zadostnega znanja, estetskega okusa **S:** slabš. diletántka (2)

ang.: amateur

fr.: dilettante (f)

amatérska gledališka skupína -e -e -e ž skupina, ki nepoklicno pripravlja uprizoritve in izvaja gledališke predstave

ang.: amateur company, amateur group

fr.: troupe d'amateurs de théâtre (f)

PRIM.: délavski óder, délavsko gledališče, dijáško gledališče, študéntska gledališče

amatérska igrálka -e -e ž igralka, ki se nepoklicno ukvarja z igranjem

ang.: amateur actress

fr.: comédienne amatrice (f)

PRIM.: amatérska gledališka skupína, amatérska gledališče

amatérska lútkovna skupína -e -e -e ž skupina lutkarjev, ki nepoklicno pripravlja in izvaja lutkovne predstave

ang.: amateur puppet company, amateur puppet troupe

fr.: groupe amateur de marionnettes (m)

PRIM.: amatérska gledališka skupína, lútkovni króžek, šólska gledališče

amatérski igrálec -ega -lca m igralec, ki se nepoklicno ukvarja z igranjem

ang.: amateur actor

fr.: comédien amateur (m)

PRIM.: amatérska gledališka skupína, amatérska gledališče

amatérski teáter -ega -tra m → amatérsko gledališče

amatérsko gledališče -ega -a s od 19. stol. naprej stalno ali priložnostno gledališče, ki se nepoklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo **S:** amatérski teáter, zastar. diletántsko gledališče, zastar. ljubítejsko gledališče

ang.: amateur theatre, community theatre

fr.: théâtre amateur (m)

PRIM.: délavsko gledališče, dijáško gledališče, poklíčno gledališče, študéntska gledališče

GL: amatérsko lútkovno gledališče

amatérsko lútkovno gledališče -ega -ega -a s stalno ali priložnostno lutkovno gledališče, ki se nepoklicno ukvarja z lutkarsko dejavnostjo

ang.: amateur puppet theatre

fr.: théâtre amateur de marionnettes (m)

PRIM.: amatérsko gledališče

ambientálna režíja -e -e ž režíja, ki za prostor

uprizoritve izbira prizorišča zunaj gledališke stavbe

ang.: environmental directing, site-specific directing

fr.: la mise en scène en plein air (f)

PRIM.: ambientálno gledališče

ambientálno teáter -ega -tra m → ambientálno gledališče

ambientálno gledališče -ega -a s od 60. let 20. stol.

naprej, po R. Schechnerju gledališče, ki za uprizoritve izbira okolja zunaj gledaliških stavb in skuša v prostoru zabrisati mejo med igralci in občinstvom **S:** ambientálno teáter

ang.: environmental theatre, site-specific theatre

fr.: théâtre en plein air (m), théâtre de environnement (m)

PRIM.: gledališče na próstem, gledališče na vódi, hêpening, polétno gledališče (1, 2), úlično gledališče

amêriško gledališče -ega -a s gledališče v Severni in Južni Ameriki, ki poleg oblik, izhajajočih iz evropske gledališke tradicije, obsega tudi gledališko dejavnost Afroameričanov in Indijancev

ang.: American Theatre

fr.: théâtre américain (m)

PRIM.: áfriško gledališče, ázijsko gledališče, evrópsko gledališče

GL: áfroamêriško gledališče

anfiteáter -tra m od rimske antíke naprej gledališče na prostem, v katerem igralno ploskev obdaja okrogel, polkrožen ali ovalen stopničasto se dvigajoč avditorij

ang.: amphitheatre

fr.: amphithéâtre (m)

PRIM.: antično rímsko gledališče, aréna (1), párodos, proscénijski óder, škátlasti óder

amobjèjon -a m v antični grški tragediji del dialoga med igralci ali med igralci in zborom, v katerem vsaj en udeleženec poje

ang.: amoibaion

fr.: amoibaion (m)

PRIM.: ditirámski zbor, zbor (1, 2)

amoroso -a [amorózo] m (ita.) → innamorató

anagnorisis -a [anagnórizis] m (grš.) po Aristotelu → prepoznánje

anagnorízem -zma m (grš.) po Aristotelu → prepoznánje

analitična dráma -e -e ž drama, ki razčlenjuje in razkriva posledice dejstev in dogodkov iz predzgodbe

ang.: analytical drama*, drama with a late point of attack

fr.: pièce analytique (f)

PRIM.: analitična tehnika, ibsenovska dramaturgija, sintetična dráma

analitična tehnika -e -e ž dramaturška tehnika, ki v dogajanje uvaja dejstva iz predzgodbe

ang.: analytical playwriting*

fr.: technique analytique (f)

PRIM.: analitična dráma, ibsenovska dramaturgija, sintetična dráma, sintetična tehnika

analiza drámskega líka -e -- -- ž razčlemba psiholoških, značajskih, družbenih, časovnih, slogovnih prvin za uresničitev odrske, radijske, televizijske, filmske vloge

ang.: analysis of a dramatic figure

fr.: analyse du personnage (f)

PRIM.: dramaturška razčlemba

angažirana dráma -e -e ž → angažirana dramátika

angažirana dramátika -e -e ž dramatika, ki se izrazito zavzema za določene družbene, politične, filozofske ideje **S:** angažirana dráma

ang.: ideological drama*, socially-aware drama*

fr.: théâtre engagé (m)

PRIM.: agitka, agitpróповsko gledališče, tézna dráma, vihárniška dramátika

angažirati -am dov. zaposliti igralca, režiserja, dramaturga v gledališki ustanovi

ang.: to engage, to hire

fr.: engager

PRIM.: angažmá

angažmá -ja m zaposlitev igralca, režiserja, dramaturga v gledališki ustanovi

ang.: contract, engagement

fr.: engagement (m)

angléški komedijánti -ih -ov m mn. od konca 16. do srede 17. stol. angleške potujoče skupine poklicnih moških igralcev, ki po evropskih dvorih in mestih zunaj Anglije uprizarjajo priredbe dramskih del W. Shakespearja, T. Kyda, C. Marlowa

ang.: English Comedians

fr.: rogues and vagabonds (mpl)

PRIM.: commedia dell'arte, potujoče gledališče

angry young men -- -- -- [éngri jáng mên] m neskl. mn. (ang.) → jézni mladénici

angúra -e ž na Japonskem, od 60. let 20. stol. naprej majhne, neodvisne gledališke skupine, ki nasprotujejo japonski kulturni tradiciji, kritično vrednotijo vplive sodobne zahodne kulture in nastopajo zlasti na ulicah, v garažah, kletih

ang.: angura

fr.: angura-kei (m)

PRIM.: búto, hëpening, japónsko gledališče (2), perfórmans

animácija -e ž 1. ustvarjanje vtisa živosti s premikanjem lutke, vodenjem njenega gibanja

ang.: animation, manipulation

fr.: animation (f), manipulation (f)

PRIM.: animátor

2. na vajah režiserjevo spodbujanje igralčeve ustvarjalnosti z improvizacijo, provokacijo

ang.: animation

fr.: animation (f)

3. vzgajanje in ozaveščanje občinstva o ume-tnostnih, kulturnih vrednotah, navadno s predavanji, pogovori

ang.: (education and) outreach

fr.: animation (f)

GL: gledališče animácije

animátor -ja m nastopajoči, ki s premikanjem lutke, vodenjem njenega gibanja ustvarja vtis, da je živa

ang.: animator, manipulator, operator

fr.: manipulateur des marionnettes (m)

PRIM.: animácija (1), lútkar

animátorka -e ž nastopajoča, ki s premikanjem lutke, vodenjem njenega gibanja ustvarja vtis, da je živa

ang.: animator, manipulator, operator

fr.: manipulatrice des marionnettes (f)

PRIM.: animácija (1), lútkarica

animírati -am nedov. s premikanjem lutke, vodenjem njenega gibanja ustvarjati vtis, da je živa

ang.: to animate

fr.: animer

PRIM.: gledališka iluzíja

ansámbel -bla m 1. → gledališki ansámbel 2. → balétni ansámbel 3. → ígrálski ansámbel

ansámbelska ígra -e -e ž ígranje s posebnim poudarkom na usklajenem sodelovanju celotne zasedbe **S:** kolektívna ígra, skupínska ígra

ang.: ensemble acting

fr.: jeu d'ensemble (m)

PRIM.: atmosfëra

antagoníst -a m → prótiigrálec

antagonístka -e ž → prótiigrálka

antagonízem -zma m 1. ídejno, moralno, družbeno nasprotje v drami

ang.: antagonism

fr.: antagonisme (m)

PRIM.: protagoníst, prótiigrálec

2. → drámski konflíkt

antična dráma -e -e ž → antična dramátika

antična dramátika -e -e ž od 5. stol. pr. n. št. do 5.

stol. n. št. dramatika v stari Grčiji in Rimu **S:** antična dráma, klásična dráma (3)

ang.: ancient drama

fr.: théâtre ancien (m), théâtre antique (m)

PRIM.: antična komédija, antična tragédija, antično gledališče, aristótelška dramaturgija, grška tragédija, nôva komédija, rímska komédija, sátirska igra, srédnja komédija, stára komédija

antična komédija -e -e ž v stari Grčiji in Rimu komédija s satirično, tudi opolzko vsebino, tipiziranimi liki, nastala iz obredov v čast bogu Dionizu, oblikovno temelječa na povezovanju dialoga in nastopov zborá

ang.: ancient comedy

fr.: comédie antique (f)

PRIM.: grška komédija, nôva komédija, rímska komédija, sicílska komédija, srédnja komédija, stára komédija

antična tragédija -e -e ž v stari Grčiji in Rimu tragedija, ki vsebinsko temelji na grški, rimski mitologiji in obredju, oblikovno na enotnosti, časovni in prostorski strnjenosti dogajanja, povezovanju dialoga in nastopov zborá

ang.: ancient tragedy

fr.: tragédie antique (f)

PRIM.: aristótelška dramaturgija, dionízična tragédija, grška tragédija, klásična tragédija (1, 2, 3), rímska tragédija, rituálna tragédija

antično gledališče -ega -a s od 6. stol. pr. n. št. do 6. stol. n. št. gledališka dejavnost v stari Grčiji in Rimu

ang.: ancient theatre

fr.: théâtre ancien (m), théâtre antique (m)

PRIM.: amfiteáter, antična dramátika, antična komédija, antično grško gledališče, antično rímsko gledališče, helenístično gledališče

antično grško gledališče -ega -ega -a s 1. vrh v 5. stol. pr. n. št., v stari Grčiji gledališka dejavnost v obliki tekmovanj dramatikov, zborov, igralcev ob množičnih praznovanjih dionizij z značilno rabo mask, nastopanjem samo treh moških igralcev in zborá v tragediji, komediji in satirski igri **S:** starogrško gledališče

ang.: ancient Greek theatre

fr.: théâtre grec antique (m)

PRIM.: agón, dionizije, ditirámbo, helenístično gledališče, obrédno gledališče, párodos, protagonist (1)

2. lesena ali kamnita nepokrita zgradba s krožno orkestro, proskenijem, stopničasto se dvigajočim avditorijem in nizko skeno

ang.: ancient Greek theatre

fr.: théâtre grec antique (m)

antično rímsko gledališče -ega -ega -a s 1. od

srede 3. stol. pr. n. št. do razpada rimskega imperija v 5. stol. n. št., v starem Rimu na grških zgledih temelječa gledališka dejavnost s sužnji in tujci kot igralci, namenjena zlasti zabavi ob državnih in zasebnih praznovanjih, gladiatorskih bojih, športnih tekmovanjih

ang.: ancient Roman theatre

fr.: théâtre romain antique (m)

PRIM.: amfiteáter, antično grško gledališče, flíak (1, 2), helenístično gledališče, mím (1), pantomíma (1), rímska komédija

2. po starogrškem zgledu oblikovana lesena ali kamnita zgradba, delno pokrita s platneno streho, pri kateri polkrožna orkestra, scena, prosčenij in avditorij tvorijo arhitekturno celoto

ang.: ancient Roman theatre

fr.: théâtre romain (m)

ántidráma -e ž 1. od srede 20. stol. naprej dramatika, ki se vsebinsko in oblikovno izrazito odmika od izročila klasične drame

ang.: anti-drama*

fr.: antidrame (m)

PRIM.: absúrdno gledališče, ántigledališče, ántijunák

2. tako dramsko besedilo

ang.: anti-drama*

fr.: antidrame (m)

PRIM.: absúrdna dráma, ántigledališče, ántijunák

ántigledališče -a s od srede 20. stol. naprej gledališče, ki zanika gledališko tradicijo in ustaljene umetniške postopke **S:** ántiteáter

ang.: anti-theatre

fr.: antithéâtre (m)

PRIM.: absúrdno gledališče

ántiiluzionístično gledališče -ega -a s 1. od srede 20. stol. naprej gledališče, ki zavrača posnemanje resničnosti, iluzijo in poistovetenje gledalca z odrskim dogajanjem **S:** deziluzionístično gledališče

ang.: anti-illusionist theatre*

fr.: théâtre épique (m)

2. gledališki pojavi po letu 1900

ang.: anti-illusionist theatre*

fr.: théâtre épique (m)

PRIM.: absúrdno gledališče, ántidráma (1, 2), épsko gledališče (1, 2), realístično gledališče, totalno gledališče (1, 2)

ántijunák -a m v antidrámí dramska oseba, zlasti v moralnem smislu nasprotje klasičnega junaka **S:** prótijunák

ang.: anti-hero

fr.: antihéros (m)

PRIM.: absúrdna dráma, ántidráma (1, 2)

ántijunákinja -e ž v **antidrami** dramska oseba, zlasti v moralnem smislu nasprotje klasične junakinje **S:** prótijunákinja

ang.: anti-heroine

fr.: antihéroïne (f)

antikrístovska igra -e -e ž v **srednjem veku** duhovna igra o koncu sveta, poslednji sodbi in Kristusovi zmagi nad Antikristom

ang.: Antichrist play

fr.: mystère de l'Antechrist (m)

PRIM.: mistérij (2), pasijónska igra

ántiteáter -tra m → ántigledališče

antonomazíja -e ž označevanje dramske osebe z občnim imenom namesto z lastnim

ang.: antonomasia

fr.: antonomasie (f)

PRIM.: baháč, commedia dell'arte, skopúh, sluzábnik

antropolóško gledališče -ega -a s po E. Barbi, zlasti od 80. let 20. stol. naprej gledališče, ki raziskuje človeka v odnosu do narave in kulture, pri čemer pogosto uporablja etnološke prvine

ang.: anthropological theatre

fr.: théâtre anthropologique (m)

PRIM.: gledališka antropologíja, obrédno gledališče

aparté prisl. (fr.) → govorjénje vstrán

aplávz -a m ploskanje, topotanje, žvižganje, klicanje Bravo! kot izraz priznanja, navdušenja občinstva nad predstavo, ustvarjalci

ang.: applause, clapping, curtain-call

fr.: applaudissement (m)

PRIM.: ploskáč

GL: aplávz na odpfti scéni

aplávz na odpfti scéni -a -- -- -- m ploskanje občinstva med odrskim dogajanjem

ang.: applause during the performance, stopping the show

fr.: applaudissement en scène ouverte (m)

apolínično -ega s po F. Nietzscheju umetniško načelo harmonije, urenjenosti, zmernosti

ang.: Apollonian

fr.: apollinien (m)

PRIM.: dionízično

aposénto -a m (šp. *soba, stanovanje*) v 16. in 17. stol., v španskem gledališču (nadstropna) loža za občinstvo

ang.: aposento

fr.: aposento (m)

PRIM.: elizabetínski óder

arábsko gledališče -ega -a s gledališka dejavnost severne Afrike, izhajajoča iz ustne in

pisne arabske kulture z značilnimi oblikami lutkovnega, senčnega gledališča

ang.: Arab theatre

fr.: théâtre arabe (m)

PRIM.: áfriško gledališče

aranžíranje -a s razporejanje nastopajočih v igralnem prostoru in določanje njihovih premikov **S:** aranžmá

ang.: blocking

fr.: la mise en place (f)

PRIM.: mizanscéna

aranžírka -e ž vaja na odru, na kateri režiser razporeja nastopajoče v igralnem prostoru **S:** aranžírna vája

ang.: blocking (rehearsal)

fr.: la mise en place (f)

PRIM.: kostúmska vája, lúčna vája, mizanscéna

aranžírna vája -e -e ž → aranžírka

aranžmá -ja m → aranžíranje

aréna -e ž 1. v starem Rimu okrogla ali ovalna zgradba, v kateri so potekale gladiatorske igre

ang.: arena

fr.: scène centrale (f)

PRIM.: amfiteáter

2. okroglo prizorišče v cirkusu, ki ga od prostora za občinstvo navadno ločuje ograja

ang.: arena

fr.: scène centrale (f)

3. igralna ploskev sredi gledališke dvorane, ki jo od vseh strani obkroža občinstvo

ang.: arena, arena stage

fr.: scène centrale (f)

arguméntum -a m (lat.) pri latinskih dramah, v času humanizma in reformacije povzetek vsebine kot uvod v uprizoritev, zlasti pri šolski drami

ang.: argument, argumentum

fr.: argument (m)

PRIM.: humanístično gledališče, prológ (1)

arháično gledališče -ega -a s do 6. stol. pr. n. št., v stari Grčiji gledališka dejavnost, za katero je značilna tesna povezava s kultom

ang.: archaic theatre

fr.: théâtre archaïque (m)

PRIM.: antično grško gledališče, dionízije, he-lenístično gledališče, obrédno gledališče

arhitektónika dráme -e -- ž → zgrádba dráme

arhitektónski portál -ega -a m → arhitektúrni portál

arhitektúrni portál -ega -a m v baročni in klasični gledališki arhitekturi zunanji okvir portalne odprtine, ki je del dvoranske arhitekture **S:** arhitektónski portál, proscénij (3), proscénijski okvir, zunanji portál

- ang.:** proscenium (arch)
fr.: avant-scène (f), proscénium (m)
PRIM.: baróčni óder, baróčno gledališče (2)
- arhivár** -ja m strokovnjak, ki skrbi za gledališki arhiv, navadno v gledališču, muzeju
ang.: archivist
fr.: archiviste (m)
- arhivárka** -e ž strokovnjakinja, ki skrbi za gledališki arhiv, navadno v gledališču, muzeju
ang.: archivist
fr.: archiviste (f)
- arhív eféktov** -a -- m arhív posnetkov z zvočnimi efekti
ang.: sound-effects library
fr.: archives des effets sonores (fpl)
PRIM.: fonotéka (2), gledališki arhív, videotéka (1, 2)
- arhónt** -a m (gršč. *árkhein vladati*) v antični Grčiji visok državni predstavnik, ki odobri javno uprizorjanje določenega dramskega besedila, izbere korega, odgovornega za organizacijo in financiranje uprizoritve
ang.: archon
fr.: archonte (m)
- aristófanska komédija** -e -e ž → stára komédija
- aristótelska dramaturgija** -e -e ž po Aristotelu dramaturgija z enotnostjo dogajanja, časovno in prostorsko strnjeno, stopnjevanjem dogajanja
ang.: Aristotelian dramaturgy, Aristotelian structure
fr.: dramaturgie aristotélique (f)
PRIM.: klasicistična dramaturgija, pravílo tréh enótnosti
- aristótelsko gledališče** -ega -a s poantično evropsko gledališče, ki sledi estetskim načelom Aristotelove Poetike (zgoščeno dogajanje, osredotočenost na usodo posameznika, katarza kot temeljni učinek uprizorjanja)
ang.: Aristotelian drama, Aristotelian theatre
fr.: théâtre aristotélique (m)
PRIM.: aristótelska dramaturgija, épsko gledališče (1, 2), tragédija
- artikulácija** -e ž → izréka (1, 2)
- artíst** -a m 1. nastopajoči v cirkusu, kabaretu, varieteju
ang.: artiste
fr.: artiste (m)
 2. nastopajoči, ki do popolnosti obvlada tehniko igranja, petja, plesa
ang.: artist
fr.: artiste (m)
GL: církúški artíst
- artístka** -e ž 1. nastopajoča v cirkusu, kabaretu, varieteju
ang.: artiste
fr.: artiste (f)
 2. nastopajoča, ki do popolnosti obvlada tehniko igranja, petja, plesa
ang.: artist
fr.: artiste (f)
GL: církúška artístka
- artízem** -zma m popolno obvladovanje tehnike igranja, petja, plesa
ang.: artistry
fr.: artisme (m)
PRIM.: afektírana ígra
- ásimétrično korító** -ega -a s korító z asimetrično oblikovanim zrcalom za osvetljevanje odra
ang.: asymmetrical floodlight
fr.: projecteur à miroir asymétrique (m)
PRIM.: simétrično korító
- asisténtka režije** -e -- ž pomočnica režiserja pri pripravi uprizoritve, organizaciji vaj, vodenju statistov in tehničnega osebja **S:** asisténtka režisérja
ang.: assistant (to the) director
fr.: assistante à la mise en scène (f)
PRIM.: kostumográfka, scenográfka
- asisténtka režisérja** -e -- ž → asisténtka režije
- asistént režije** -ênta -- m pomočnik režiserja pri pripravi uprizoritve, organizaciji vaj, vodenju statistov in tehničnega osebja **S:** asistént režisérja
ang.: assistant (to the) director
fr.: assistant à la mise en scène (m)
PRIM.: kostumográf, scenográf
- asistént režisérja** -ênta -- m → asistént režije
- atakáta** -e ž v južnoindijskem gledališču katakali verzificirana predloga uprizoritve z mitološko vsebino
ang.: Attakatha
fr.: atakata (f)
PRIM.: índijsko gledališče (1)
- atelána** -e ž od 3. stol. pr. n. št. do 1. stol. n. št., v antičnem rimskem gledališču, imenovana po mestu Atella burka z vsakdanjo ali mitološko tematiko in tipiziranimi liki, ki jih predstavljajo maskirani igralci **S:** fábula atellána
ang.: Atellan (farce)
fr.: attelane (f)
PRIM.: fliák (1, 2), mím (1), rímska komédija
- átiška komédija** -e -e ž od 5. do 3. stol. pr. n. št., pri starih Grkih komédija, uprizorjana v Atenah, katere vrh predstavljajo dela Aristofana
ang.: Attic comedy

fr.: comédie atique (f)

PRIM.: nôva komédija, srédnja komédija, stára komédija

átiška tragédija -e -e ž v 5. stol. pr. n. št., pri starih Grkih tragedija, uprizarjana v Atenah, katere vrh predstavljajo dela Ajshila, Sofokleja in Evripida

ang.: Attic tragedy

fr.: tragédie atique (f)

PRIM.: gřška tragédija

atmosphéra -e ž skupinsko občutje predstave, prizora, ustvarjeno z vzajemnim učinkovanjem igralskih in odrskih izrazil **S:** žarg. štímunga, vzdúšje

ang.: atmosphere

fr.: atmosphère (f)

atmosphérska meglà -e -è in atmosphérska meglà -e -e ž zamegljeno ozračje, ki skupaj s svetlobo ustvarja ustrezno atmosfero na odru

ang.: atmospheric fog

fr.: brouillard atmosphérique (m)

PRIM.: efékt meglè

atráktor -ja m po D. Živadinovu vodja avtorskega gledališkega projekta

ang.: attractor*

fr.: attracteur (m)

auto sacramental -- -- [áuto sakramentál] m neskl. od 16. do 18. stol., v Španiji duhovna igra, navadno enodejanka, z versko vsebino in alegoričnimi osebami, uprizarjana na vozovih ob cerkvenih praznikih

ang.: auto sacramental

fr.: auto sacramental (m)

PRIM.: duhovna igra (1), mirákel, mistérij (2), moralitéta, vérska dráma, vérska obrédna igra

avantgardístični teáter -ega -tra m → avantgárdno gledališče

avantgardístično gledališče -ega -a s → avantgárdno gledališče

avantgárdna dramátika -e -e ž po letu 1900 dramatika, ki v idejnem in oblikovnem pogledu prelamlja s tradicijo

ang.: avant-garde drama

fr.: théâtre d'avant-garde (m)

PRIM.: absúrdna dráma, ántigledališče, avantgárdno gledališče, dadaístična dramátika, ekspresionístična dramátika, futurístična dramátika, nárealístična dramátika

avantgárdno gledališče -ega -a s po letu 1900 gledališče, ki se razvije v okviru avantgardnih gibanj in se zavzema za celovit prelom s tradicijo v idejnem, družbenem in oblikovnem pogledu **S:** avantgardístični teáter, avantgardístično gledališče

ang.: avant-garde theatre

fr.: théâtre d'avant-garde (m)

PRIM.: absúrdno gledališče, eksperimentálno gledališče, ekspresionístično gledališče, futurístično gledališče, gledališče krútosti, gledališki manifest, hëpening, modernístično gledališče, nárealístično gledališče

avdícija -e ž preizkusni nastop igralca, plesalca, pevca pred komisijo za pridobitev vloge, angažmaja

ang.: audition, try-out

fr.: audition (f)

PRIM.: kásting

avdítvne góvrne prvine -ih -ih prvín ž mn. → slúšne góvrne prvine

avdítorij -a m 1. raven ali stopničasto se dvigajoč prostor za občinstvo v gledališki dvorani

ang.: auditorium

fr.: auditorium (m)

PRIM.: balkón (2), dvorána

2. občinstvo v tem prostoru

ang.: audience

fr.: public (m)

Ávgúst -a tudi Ávgust -a m od konca 19. stol. naprej tip naivnega in prebrisanega klovna z značilnim dolgim ali kroglastim nosom, lasuljo, širokimi ali zelo ozkimi hlačami in dolgim ali prekratkim suknjičem

ang.: Auguste

fr.: Auguste

PRIM.: cirkus (3), entréee (2), Pierrot, varieté (1)

avléum -a m (lat. aulaeum) v antičnem rimskem gledališču velika zavesa, ki pred predstavo zakriva pogled iz avditorija na oder in se ob začetku predstave spusti v odprtino v odrskih tleh

ang.: aulaeum

fr.: aulaeum (m)

PRIM.: sipária

ávtoográfska dráma -e -e ž drama, v kateri avtor prikazuje dogodke iz lastnega življenja

ang.: autobiographical play

fr.: drame autobiographique (m)

PRIM.: biográfska dráma

ávtoográfsko gledališče -ega -a s od 70. let 20. stol. naprej gledališče, v katerem igralec performer prikazuje svoje življenje

ang.: autobiographical theatre

fr.: théâtre autobiographique (m)

PRIM.: ávtoográfska dráma, ávtorsko gledališče (1, 2), perfórmans

avtomátska gasilna napráva -e -e -e ž pod vrviščem gledališkega odra ali pod stropom skladišča kulis nameščena naprava iz pre-

luknjanih cevi, ki se ob požaru samodejno vključi in brizga vodo

ang.: drencher, sprinkler

fr.: sprinkler (m)

avtomátski menjálnik bárvnih fíltrov -ega -a
-- -- m naprava v sprednjem delu reflektorja z motorjem za samodejno zavijanje in odvijanje barvnih filtrov

ang.: colour scroller

fr.: changeur de couleur automatique (m)

avtonómno gledališče -ega -a s gledališče, ki pri uprizarjanju daje prednost gledališkim izrazilom in uporablja literarno predlogo le kot eno od izhodišč **S:** gledališko gledališče, neodvisno gledališče (2)

ang.: autonomous theatre

fr.: théâtre autonome (m)

PRIM.: literárno gledališče

ávtor glásbe -ja -- m na gledaliških plakatih in v gledališkem listu ustvarjalec odrske glasbe

ang.: composer, (original) music, (original) score

fr.: auteur de la musique (m)

PRIM.: glásbeni opremljevalec

ávtorica glásbe -e -- ž na gledaliških plakatih in v gledališkem listu ustvarjalka odrske glasbe

ang.: composer, (original) music, (original) score

fr.: auteure de la musique (f)

PRIM.: glásbena opremljevalka

ávtorica kostúmov -e -- ž na gledaliških plakatih in v gledališkem listu kostumografinja

ang.: costume designer

fr.: conceptrice de costumes (f)

PRIM.: scenográfka

ávtorica máske -e -- ž na gledaliških plakatih in v gledališkem listu ustvarjalka maske v uprizoritvi

S: oblikoválka máske

ang.: make-up artist, make-up designer

fr.: conceptrice de masque (f), conceptrice de maquillages (f)

PRIM.: maskêrka

ávtorica scéne -e -- ž na gledaliških plakatih in v gledališkem listu scenografinja

ang.: scene designer, scenery designer, scenic designer, set designer, stage designer

fr.: décoratrice-scénographe (f)

ávtorjeví napótki -ih -ov m mn. → didaskálje (2)

ávtor kostúmov -ja -- m na gledaliških plakatih in v gledališkem listu kostumograf

ang.: costume designer

fr.: concepteur de costumes (m)

PRIM.: scenográf

ávtor máske -ja -- m na gledaliških plakatih in v gledališkem listu ustvarjalec maske v uprizoritvi

S: oblikoválec máske

ang.: make-up artist, make-up designer

fr.: concepteur de masque (m), concepteur de maquillages (m)

PRIM.: maskêr, mójster máske

ávtor scéne -ja -- m na gledaliških plakatih in v gledališkem listu scenograf

ang.: scene designer, scenery designer, scenic designer, set designer, stage designer

fr.: décorateur-scénographe (m)

ávtorsko gledališče -ega -a s 1. gledališče, v katerem je avtor dramskega besedila tudi režiser ali igralec in uveljavlja svojo poetiko

ang.: author's theatre*

fr.: théâtre d'auteur (m)

PRIM.: režisêrsko gledališče

2. gledališče, ki pri uprizarjanju ustvarja, uveljavlja svojo poetiko

ang.: auteur theatre*

fr.: théâtre d'auteur (m)

azbéstna zavésa -e -e ž nekđaj požarna zavesa iz azbesta

ang.: fire curtain, safety curtain

fr.: frise d'amiante (f)

PRIM.: vódna zavésa

ázijsko gledališče -ega -a s gledališka dejavnost, izvirajoča iz tradicionalnih azijskih kultur, ki povezuje besedilo, glasbo, ples kot enakovredne prvine in razvija posebne tehnike obvladovanja telesa

ang.: Asian theatre

fr.: théâtre asiatique (m)

PRIM.: áfriško gledališče, amêriško gledališče, evrópsko gledališče, índijsko gledališče (1), japónsko gledališče (2), kitájsko gledališče (1)

GL: ázijsko lútkovno gledališče

ázijsko lútkovno gledališče -ega -ega -a s od 11. stol. pr. n. št. naprej, v Aziji lutkovno gledališče, temelječe zlasti na mitih in obredju

ang.: Asian puppet theatre

fr.: marionnettes asiatiques (fpl)

PRIM.: indonézjsko lútkovno gledališče, japónsko lútkovno gledališče, kitájsko lútkovno gledališče

baháč -a m dramski lik v komediji, za katerega sta značilna širokoustenje in hvalisavost

ang.: braggart

fr.: fanfaron (m)

PRIM.: antonomazija, intrigánt, skopúh, služábnik

baládna ópera -e -e ž od začetka 18. stol. naprej, v Angliji gledališko-glasbeno delo, ki s prepletanjem dialogov, ljudskih balad in s parodijo znanih arij satirično prikazuje družbeno dno

S: beráška ópera

ang.: ballad opera

fr.: ballad opera (m)

balagán -a m od srede 18. stol. do začetka 20. stol., v Rusiji priložnostni oder za gledališke in cirkuške predstave, zlasti ljudske igre, harlekinade

ang.: balagan

fr.: balagan (m)

balerína -e ž → balétka

balét -a m 1. od 16. stol. naprej gledališki ples ob glasbeni spremljavi, ki se razvije iz renesančnih francoskih in italijanskih dvornih plesov in temelji na koreografiji ustaljenih plesnih korakov in gibov, obvladovanju baletne tehnike (ples na konicah prstov, premagovanje težnosti)

ang.: ballet

fr.: ballet (m)

PRIM.: drámsko gledališče, glásbeno gledališče (1), plésno gledališče

2. skupina, ustanova, ki se ukvarja s to dejavnostjo

ang.: ballet

fr.: compagnie de ballet (f)

3. glasbeno-plesno delo, namenjeno baletni uprizoritvi

ang.: ballet

fr.: oeuvre de ballet (f)

4. taka uprizoritev

ang.: ballet

fr.: spectacle de ballet (m)

GL: béli balét, dramátični balét, dvórni balét, džézovski balét, jazz balét, klásični balét, kómični balét kraljice, kraljévi balét, modérni balét

balétka -e ž plesalka, ki pleše balet **S:** balerína

ang.: ballerina, ballet dancer, ballet-girl (star.)

fr.: ballerine (f), danseuse de ballet (f)

balétna dvorána -e -e ž dvorana za baletne vaje

S: balétnica

ang.: ballet studio

fr.: salle de ballet (f)

balétna komédija -e -e ž v 17. stol., na dvoru francoskega kralja Ludvika XIV. komedija z glasbenimi in plesnimi vložki, ki predstavljajo zlasti močna, neizrekljiva čustva in strasti dramskih oseb **S:** comédie-ballet

ang.: ballet comedy, comédie-ballet

fr.: comédie-ballet (f)

PRIM.: dramátični balét, heróični pantomimični plés

balétna mójstrica -e -e ž plesna strokovnjakinja, ki uri baletne plesalce

ang.: ballet mistress

fr.: maîtresse de ballet (f)

balétna predstáva -e -e ž plesna predstava, ki temelji na baletu

ang.: ballet performance

fr.: spectacle de ballet (m)

PRIM.: drámska predstáva

balétni ansámbel -ega -bla m ansambel baletnih plesalk in plesalcev, angažiran v določnem gledališču **S:** ansámbel (2)

ang.: ballet company, ballet ensemble

fr.: ensemble des danseurs (m)

PRIM.: igrálski ansámbel

balétnica -e ž → balétna dvorána

balétnik -a m plesalec, ki pleše balet

ang.: ballet dancer

fr.: danseur de ballet (m)

balétni mójster -ega -tra m 1. plesni strokovnjak, ki uri baletne plesalce

ang.: ballet master

fr.: maître de ballet (m)

2. nekđaj kdor na dvoru ali v gledališču sestavlja pleso, odgovarja za njihovo izvedbo in vodi plesalce

ang.: ballet master

fr.: choréographe (m)

PRIM.: koreograf

balétno gledališče -ega -a s gledališče, ki upri-
zarja baletne predstave

ang.: ballet theatre

fr.: théâtre de ballet (m)

PRIM.: plésno gledališče

balkón -a m 1. nadstropni del gledališke dvora-
ne nad parterjem

ang.: balcony, circle

fr.: balcon (m)

PRIM.: avditorij

2. sedeži tega dela dvorane

ang.: balcony, circle

fr.: balcon (m)

3. občinstvo na teh sedežih

ang.: balcony, circle

fr.: balcon (m)

PRIM.: galerija (3), partêr (3), stránski balkón (2)

GL: balkón I. réda, prizòr na balkónu, prvi balkón

balkón I. réda -a --- [p'rvéga] m → prvi balkón

balkónska lóža -e -e ž lóža v ravnini balkona

ang.: upper box

fr.: loge de balcon (f)

PRIM.: lóža I. réda, partêrna lóža

balkónska scéna -e -e ž odrsko dogajanje med
nastopajočimi na balkonu in pod njim **S:**
prizòr na balkónu

ang.: balcony scene

fr.: scène de balcon (f)

balkónski sédež -ega -a m sedež na balkonu,
stranskem balkonu

ang.: balcony seat, balcony stall, circle seat,
circle stall

fr.: place au balcon (f)

PRIM.: balkón (1)

ballet blanc -- -- [balé blán] m neskl. (fr.) → béli
balét

ballet comique de la Reine -- -- -- -- [balé
komík də la rɛn] m neskl. (fr.) → kómični balét
kraljice

ballet d'action -- -- [balé daksjón] m neskl. (fr.)
→ dramátični balét

ballet d'entrée -- -- [balé dantré] m neskl. (fr.) v
17. stol., na dvoru francoskega kralja Ludvika XIV. ba-
let z alegorično vsebino in govorenim libret-
tom, sestavljen iz krajših plesov, pantomime,
v katerem nastopajo tudi dvorjani

ang.: ballet d'entrée

fr.: ballet d'entrée (m)

ballet de cour -- -- -- [balé də kúr] m neskl. (fr.)
→ dvórni balét

ballet du Roi -- -- -- [balé di ruà] m neskl. (fr.) →
kraljévi balét

ballet héroïque-pantomime -- -- [balé

eroíkpantomím] m neskl. (fr.) → heróični panto-
mímični plés

baročna komédija -e -e ž 1. od konca 16. stol. do
začetka 18. stol. komedija iz obdobja po rene-
sansi z izrazitim nasprotjem med čutnim in
duhovnim, nevsakdanjimi junaki, fantastični-
mi zgodbami, metaforično bogatim jezikom

ang.: baroque comedy

fr.: comédie baroque (f)

PRIM.: igra plášča in méča, klasicistična komédi-
ja

2. komedija s stilnimi prvini baroka

ang.: baroque comedy

fr.: comédie baroque (f)

baročni óder -ega ódra m od konca 16. stol. do začet-
ka 18. stol. škatlasti óder s perspektivično sce-
no, z bogato poslikanimi kulisami, razkošno
dekoracijo, lestenci in s številnimi odrskimi
napravami

ang.: baroque stage

fr.: scène baroque (f)

PRIM.: corral, elizabetínski óder, kulíski óder

baročno gledališče -ega -a s 1. od konca 16. stol.
do začetka 18. stol. gledališče, ki prikazuje na-
sprotje med čutnostjo in duhovnostjo, iluzijo
in resničnostjo, večnostjo in minljivostjo s
patetično igro, razkošno scenografijo, odr-
skimi efekti

ang.: baroque theatre

fr.: théâtre baroque (m)

PRIM.: baročna komédija, baročni óder, gle-
dališče svetá (1, 2)

2. gledališka stavba z dvignjenim, proti ob-
činstvu nagnjenim, podaljšanim odrom in z
dvorano, obdana z ložami in galerijami

ang.: baroque theatre

fr.: théâtre baroque (m)

PRIM.: baročna komédija, baročni óder, eliza-
betínsko gledališče (2), gledališče restavrácije (2),
proscénijski óder

barva glasú -e -- ž slúšna govorna prvina lastnost
glasu, odvisna od psihofizičnih danosti na-
stopajočega, vloge, vsebine govornega be-
sedila, odrskih okoliščin, npr. svetla, temna,
žametna barva glasú

ang.: timbre, (voice) colour, (voice) quality

fr.: timbre de la voix (m)

PRIM.: intonácija, jákost glasú, regíster glasú,
rítem (1)

bárwni filter -ega -tra m filter iz kovinskega
okvirja in barvnega celuloidnega, steklenega,
žlatinastega, plastičnega vložka za obarva-
nje svetlobe iz reflektorja

ang.: colour filter, gel(atine slide)

fr.: écran de couleur (m)

GL: avtomátski menjálnik bárvnih filtrov, dísno vodilo za bárvne filtre, króžni bárvni filter, menjálnik bárvnih filtrov

bárvno koló -ega -ésa s okrogla steklena plošča z barvnimi filtri v okroglih odprtinah na sprednji strani reflektorja za menjavo barv svetlobnega snopa **S:** króžni bárvni filter

ang.: colour wheel

fr.: disque de couleurs (m)

bastonáda -e ž (šp.) pretep s palicami v tradicionalnem evropskem gledališču ročnih lutk

ang.: bastinado*, beating

fr.: bastonnade (f)

PRIM.: akcijski prizór (2), komédija slapstick

bébica -e ž žarg. → máli projekcijski reflektor

béli balét -ega -a m od 30. let 19. stol. naprej romantični balet, v katerem baletke plešejo na konicah prstov v oprijetih belih oblekah s kratkimi prosojnimi krili **S:** ballet blanc

ang.: ballet blanc

fr.: ballet blanc (m)

PRIM.: heróični pantomímični plés

benefična predstáva -e -e ž nekđaj predstava, katere izkupiček je namenjen posameznemu igralcu ob njegovem jubileju, zaključku angažmaja

ang.: benefit

fr.: spectacle b́eńefice (m)

PRIM.: dobrodélna predstáva

bengálični ógenj -ega ógnja m svetlobni efekt obarvanega ognja, ki nastane z gorenjem različnih kemikalij

ang.: Bengal fire

fr.: feu de Bengale (m)

beráška ópera -e -e ž → baládna ópera

béseda -e ž v 19. stol., zlasti pri slovanskih narodih kulturna prireditev z glasbenim, gledališkim, govorniškimi in družabnim programom, navadno v čitalnicah

ang.: recital

fr.: »beseda« (f)

PRIM.: čitalnica, čitalniška dramátika, deklamácija (1, 2)

GL: umétniška beséda, večér umétniške beséde

besedílna fonétika -e -e ž 1. slušna oblikovanost besedila s premori, intonacijami, poudarki, tempom, glasnostjo, registrom, barvo glasu **S:** fonétika besedila

ang.: text phonetics

fr.: prosodie (f)

PRIM.: agógika, nélógični poudárek (1, 2), slúšne góvorne prvíne

2. veda, ki proučuje slušno oblikovanost besedila

ang.: text phonetics

fr.: prosodie (f)

besedílna okóliščine -ih -in ž mn. 1. okoliščine dogajanja dramskega besedila, npr. kraj, čas, družbeni položaj oseb, čustvena razmerja med njimi

ang.: (dramatic) context

fr.: contexte dramatique (m)

PRIM.: čas dogájanja, dramatis personae, ódrske okóliščine, prizorišče (1)

2. slovnične, pravorečne, besedilnofonetske zakonitosti, ki oblikujejo zgradbo replike in njenih delov **S:** sóbesedílo

ang.: context

fr.: contexte (m)

PRIM.: naglás, ódrska izjáva, poudárek, replíka

besédna kómika -e -e ž komika, izvirajoča iz besed, besednih iger, načina govorjenja

ang.: verbal comedy

fr.: comique des mots (m)

PRIM.: karaktérna kómika, situacijska kómika

besédno izrážanje -ega -a s izražanje nastopajočega z govorom **S:** verbálno izrážanje

ang.: verbal expression

fr.: expression verbale (f)

PRIM.: glás (2), ńebesédno izrážanje

besédno sporazumévaje -ega -a s govorno sporazumevanje nastopajočega s soigralci in občinstvom **S:** verbálna komunikácija

ang.: verbal communication

fr.: communication verbale (f)

bíblična dráma -e -e ž → svetopísemska dráma

bídermájerska komédija -e -e ž v 1. pol. 19. stol. komedija s poudarkom na tradicionalnih družbenih vrednotah, meščanskih idealih

ang.: Biedermeier comedy*

fr.: comédie bourgeoise (f)

biljetêr -ja m uslužbenec, ki pred začetkom predstave pri vhodu v dvorano pregleduje veljavnost vstopnic

ang.: usher

fr.: ouvreure de cinéma (m)

PRIM.: garderobêr (2), hostésnik

biljetêrka -e ž uslužbenka, ki pred začetkom predstave pri vhodu v dvorano pregleduje veljavnost vstopnic

ang.: usherette

fr.: ouvreuse de cinéma (f)

PRIM.: garderobêrka, hostésa

biográska dráma -e -e ž drama, ki prikazuje življenjsko zgodbo resnične osebe

ang.: biodrama, biographical play

fr.: drame biographique (m)

PRIM.: ávtobiográfska dráma

biomehánika -e ž po V. E. Mejerholdu metoda igralskega usposabljanja, namenjena zlasti obvladovanju telesa, temelječa na predpostavki, da posameznim duševnim stanjem ustrezajo hipni telesni odzivi

ang.: biomechanics

fr.: biomécanique (f)

PRIM.: telésna téhnika

Bís! medm. (lat. *dvakrat*) klic iz občinstva nastopajočim izraža zahtevo po ponovitvi dela uprizoritve

ang.: Encore!

fr.: Bis !

blánkvêrz -a m od renesanse naprej deset- ali enajstzložni jambski verz, navadno neriman, značilen zlasti za angleško klasično dramatiko

ang.: blank verse

fr.: vers blanc (m)

PRIM.: aleksandríneec, vêrna dráma

blískovka -e ž → blískovnik

blískovna luč -e lučí ž majhna, močna kovinska škatla z bliskovnim praškom

ang.: flash box, flash pod

fr.: boîte à éclair (f)

PRIM.: blískovnik, blískovni prášek, bóben za dèž, bóben za véter, napráva za gròm, projekcijski aparát za obláke, projekcijski refléktor, svetlóbni efékt (1, 2)

blískovnik -a m svetilna naprava za posnemanje bliska v gledališču **S:** blískovka, stroboskop

ang.: photoflood, strobe (light)

fr.: machine à éclairs (f), stroboscope (m)

blískovni prášek -ega -ška m prašek iz smole, šote, mahu ali magnezija, ki se vstavi v bliskovno luč in zažge za efekt bliska ali ognjemeta

ang.: flash powder

fr.: poudre magnésium (m)

blók -a m žarg. → lúknja

blokáda -e ž žarg. → lúknja

bóben za dèž -bna -- -- m naprava v obliki valja, prevlečenega z drobno kovinsko mrežo in napolnjenega s fižolom, ki pri ročnem vrtenju posnema šumenje dežja

ang.: rain-box

fr.: machine à pluie (f)

PRIM.: bóben za véter, napráva za gròm

bóben za véter -bna -- -- m naprava v obliki valja, obdanega z letvami in s platnom, ki pri ročnem ali motornem vrtenju posnema pišvetra

ang.: wind-machine

fr.: machine à vent (m)

PRIM.: bóben za dèž, napráva za gròm

body art -- -a [bòdi árt] m (ang. *umetnost s telesom*) od 60. let 20. stol. naprej performans, v katerem nastopajoči uporabljajo svoje telo kot material, problematizira tradicionalne in kulturne predstave o njem, ukinja mejo med zasebnim in javnim **S:** umétnost telésa

ang.: body art

fr.: art corporel (m)

PRIM.: búto, hêpening, performatívnost

bonviván -a m gl. bonvivant

bonvivant -a [bonviván] in bonviván -a m (fr. *bon vivant*) nekdanj → lahkožívec

Bórstnikov prstan -ega -a m po slovenskem igralcu, režiserju I. Borštniku nagrada gledališkemu igralcu, igralki za življenjsko delo

ang.: Borštnik ring*

fr.: anneau de Borštnik (m)

PRIM.: žlátni komedijánt

božíčna igra -e -e ž duhovna igra, prvotno v latinščini, temelječa na svetopisemskem izročilu o Kristusovem rojstvu **S:** jáslíčna igra

ang.: Christmas play

fr.: jeu de Noël (m)

PRIM.: koledováňje, svetopisemska dráma, šópka, velikonóčna igra, vertép

bráda -e ž lesen model človeške brade kot podlaga pri izdelavi umetne brade

ang.: block

fr.: modèle à barbe postiche (m)

PRIM.: gláva, lasúlja, lasúljar

GL: umétna bráda

brálna dráma -e -e ž drama, primerna zlasti za branje, manj za uprizarjanje **S:** knjížna dráma

ang.: closet drama

fr.: pièce pour être lue (f)

PRIM.: brálna uprizorítev, romántična dramátika, simbolístična dramátika

brálna izvédba gledališkega déla -e -e -- -- ž → brálna uprizorítev

brálna uprizorítev -e -tve ž uprizorítev, pri kateri nastopajoči glasno interpretativno berejo dramsko besedilo, navadno še ne uveljavljenih avtorjev, ob minimalni uporabi gledaliških izrazil **S:** brálna izvédba gledališkega déla, jávno bránje

ang.: public reading (of a dramatic text), staged reading

fr.: lecture-spectacle (f)

PRIM.: brálna dráma, koncêrtna izvédba, predstávítni dogódek, recítal

brálna vája -e -e ž gledališka vája, na kateri igralci ob prisotnosti režiserja, dramaturga, lektorja glasno berejo, razčlenjujejo in go-

vorno oblikujejo besedilo, namenjeno uprizoritvi

ang.: reading rehearsal

fr.: lecture de la pièce (f)

PRIM.: dramaturška razčlemba, léktorska vája (1, 2), režija dialóga, vája za mízo

GL: pŕva brálna vája

bránje -a s **1.** razbiranje pomenov v (dramskem) besedilu, oblikovanje zamisli o uprizoritvi

ang.: reading

fr.: lecture (f)

PRIM.: interpretácija (2)

2. govorna dejavnost igralcev na bralnih vajah

ang.: reading

fr.: lecture (f)

PRIM.: léktorska vája, vája za mízo

GL: dramaturško bránje, interpretatívno bránje, jávno bránje, nèinterpretatívno bránje, nevtrálno bránje, pŕvo bránje, režisêrsko bránje

Brávo! medm. klic iz občinstva izraža navdušenje nad igralcem, prizorom, uprizoritvijo

ang.: Bravo!

fr.: Bravo !

PRIM.: aplávoz, izžvízgati predstávo

brechtovska dramaturgija -e -e [bréhtovska] ž po dramatik in teoriji B. Brechta dramaturgija z nenadnimi prekinitvami dogajanja, potujitvami (komentarji, songi, projekcije), izrazitimi pripovednimi prvinami, ideološko zaostrenimi nasprotji

ang.: Brechtian dramaturgy

fr.: dramaturgie brechtienne (f)

PRIM.: aristótelška dramaturgija, cankarjánska dráma, čehovljánska dramaturgija, épska dramaturgija

Brigéla -e tudi Brighella -e [brigéla] m (ita.) commedia dell'arte tip zvitega, spletkarskega služabnika, navadno z brki in polmasko s kljukastim nosom

ang.: Brighella

fr.: Brighella

PRIM.: Harlekín, Kapitáno, Pulčínéla, zanni

Brighella -e [brigéla] m (ita.) gl. Brigéla

búffo -a m (ita.) **1.** pevec v komičnih opernih vlogah

ang.: buffo

fr.: chanteur bouffe (m)

2. zlasti v Italiji → búrkež

búffokomédija -e tudi búffo komédija -- -e tudi búfokomédija -e ž → burkáška komédija

búffo komédija -- -e ž gl. búffokomédija

búfokomédija -e ž gl. búffokomédija

bufonáda -e ž **1.** od 18. stol. naprej, zlasti v Italiji

burka v verzih, ki se izvaja med karnevali in praznovanji na prostem

ang.: buffonade

fr.: pièce bouffe (f)

2. → bufonerija (1, 2)

bufonerija -e ž **1.** od 18. stol. naprej burkaško razgiban in razigran način igre **S:** bufonáda

ang.: buffoonery

fr.: jeu bouffon (m)

2. uprizoritev, v kateri prevladuje tak način igre **S:** bufonáda

ang.: buffooning

fr.: pièce bouffe (f)

PRIM.: búrka

bulvár -ja m **1.** žarg. lahkoten, tržno usmerjen repertoar

ang.: boulevard

fr.: répertoire de boulevard (m)

2. gledališče s takim repertoarjem

ang.: boulevard

fr.: théâtre de boulevard (m)

3. lahkoten, površinski slog igranja, režije

ang.: boulevard

fr.: boulevard (m)

bulvárka -e ž žarg. → bulvárska komédija

bulvárna komédija -e -e ž → bulvárska komédija

bulvárno gledališče -ega -a s → bulvársko gledališče

bulvárska komédija -e -e ž meščanska komedija z lahkotnim, tudi drznim podajanjem aktualnih problemov sodobnega življenja, prilagajanjem dnevnemu okusu **S:** žarg. bulvárka, bulvárna komédija

ang.: boulevard comedy

fr.: comédie de boulevard (f)

PRIM.: melodráma (2)

bulvársko gledališče -ega -a s gledališče, ki uprizarja lahkotna, zlasti zabavi namenjena dela **S:** bulvárno gledališče

ang.: boulevard theatre

fr.: théâtre de boulevard (m)

PRIM.: kabaré, melodráma (2), mjúzikel

bunráku -ja m po 1970 velik vpliv na evropsko lutkarstvo tradicionalno japonsko lutkovno gledališče, vezano na mitologijo, v katerem džoruri ob spremljavi šamisena poje vse vloge, komentarje in vsako ročno lutko vodijo trije animatorji **S:** gledališče bunráku

ang.: Bunraku

fr.: bunraku (m)

PRIM.: kabúki

burka -e ž **1.** kratka komedija s poenostavljenim in karikiranim dogajanjem, robotim humorjem

ang.: farce

fr.: farce (f)

PRIM.: bufonáda, burléska, commedia dell'arte, fársa, mím

2. uprizoritev take komedije

ang.: farce

fr.: farce (f)

burkáška komédija -e -e ž komedija, ki norčavo prikazuje tipične značaje nižjih družbenih slojev, vključuje tudi kritiko življenja **S:** búfokomédija

ang.: broad comedy, comedy-farce, farcical comedy, raw comedy

fr.: comédie bouffonesque (f)

PRIM.: bufonáda, búrkež, burléska komédija

búrkež -a m dramski lik v komediji, za katerega je značilen robot humor **S:** búffo (2)

ang.: buffoon

fr.: bouffon (m)

PRIM.: búrka (1, 2), burkáška komédija

búrka -e ž (ita.) commedia dell'arte daljši, šaljiv prizor, temelječ na igralski improvizaciji

ang.: burla

fr.: lazzi (m)

PRIM.: burléska, lazzo

burléska -e ž **1.** krajše gledališko delo s humorom ali satirično vsebino, pogosto s prvinami parodije

ang.: burlesque

fr.: burlesque (f)

PRIM.: búrka, fársa, mím, skéč

2. od 80. let 19. stol. do okrog 1930, v Angliji in ZDA gledališče, ki združuje prvine satire, burke, cirkusa in striptiza, navadno z ženskami v glavnih vlogah

ang.: burlesque

fr.: théâtre burlesque (m)

burléska komédija -e -e ž komedija s prvinami burleske

ang.: burlesque comedy

fr.: comédie burlesque (f)

PRIM.: burkáška komédija

búto -a tudi butoh búta [búto] m od 50. let 20. stol. naprej, nastal v okviru japonske avantgarde, pozneje razširjen tudi drugod gledališki ples, ki z uporabo počasnih gibov, grotesknh, ekspresivnih poz, arhaičnih izrazil (barvanje telesa, golota) tematizira človekovo nezavedno, smrt, spomine, erotiko

ang.: butoh

fr.: buto (m)

PRIM.: angúra, izrázni plés, perfórmans, póstmodérni plés, tanztheater

butoh búta [búto] m gl. búto

C

cankarjanska dráma -e -e ž drama, ki se oblikovno in tematsko zgleduje po delih I. Cankarja

ang.: Cankarian drama*

fr.: drame cankarien (m)

PRIM.: čehovljanska dráma, čehovljanska dramaturgija, íbsenovska dráma, íbsenovska dramaturgija

cantic -a [kántik] m (lat.) gl. kántik

Capitano -a [kapitáno] m (ita.) gl. Kapitano

castelet -a in -êja [kastelét] in [kastelé] m (fr.) gl. kastelét

cazuela -e [kazuéla] ž 16. in 17. stol., v španskem gledališču pokrita galerija v ozadju corrala za žensko občinstvo

ang.: cazuela

fr.: cazuela (f)

PRIM.: pátio

célostna umetnína -e -e ž po R. Wagnerju od 19. stol. naprej umetniško delo, v katerem so literarne, likovne, glasbene prvine povezane v harmonično celoto

ang.: Gesamtkunstwerk, total artwork, total work of art

fr.: Gesamtkunstwerk (m)

PRIM.: sintétično gledališče

celovito gledališče -ega -a s → totálno gledališče (1)

centrálna línija ódra -e -e -- ž → sredíščna čfta ódra

centrálno gledališče -ega -a s → osrédnje gledališče

centrirati fókus -am -- dov. usmeriti snop svetlobnih žarkov iz reflektorja v želeno smer **S:** fokusirati

ang.: to focus

fr.: faire le focus, focaliser

cénzor -ja m zgod. državni uradnik, ki pregleduje dramska besedila, uprizoritve, ocenjuje njihovo moralno, politično, versko sprejemljivost, dovoljuje ali prepoveduje tiskanje del in njihovo javno izvajanje

ang.: censor

fr.: censeur (m)

PRIM.: cenzúra

cenzúra -e ž 1. zgod. dejavnost, s katero oblast nadzira gledališki repertoar, tisk, prikazovanje političnih, ideoloških, moralnih, verskih vsebin

ang.: censorship

fr.: censure (f)

PRIM.: cénzor

2. zgod. urad, ki opravlja to dejavnost

ang.: Office of Censorship

fr.: bureau de censure (m)

cercle -a [sêrkəl] m (fr. obod, krog) gl. sêrkel

ceremoniál -a m 1. pravila za vodenje javnih slovesnosti in vedenje na njih

ang.: ceremonial

fr.: cérémonial (m)

2. javna slavnost, navadno verska, državna, z gledališkimi prvinami

ang.: ceremony

fr.: cérémonial (m)

PRIM.: paráda, procésija, teatrálnost, triúmf

chambre à quatre -- -- -- [šámbrə a kátrə] ž neskl. (fr.) → sôba s štírimi (vráti)

cíkel drám -kla -- m → drámski cíkel

cikloráma -e ž 1. asimetrična halogenska svetilna za osvetlitev ozadja odra

ang.: cyc(lorama), cyke

fr.: cycliode (f)

PRIM.: horizónt

2. žarg. → horizóntni refléktor

církus -a m 1. v starem Rimu odprt okrogel ali ovalen prostor s stopničastim avditorijem, namenjen javnim prireditvam, zlasti konjskim dirkam, gladiatorskim bojem

ang.: circus

fr.: arène de cirque (f)

PRIM.: aréna

2. od konca 18. stol. naprej velik okrogel šotor ali zgradba, kjer nastopajo cirkuški artisti

ang.: circus

fr.: chapiteaux du cirque (mpl)

3. potujoča skupina cirkuških artistov

ang.: circus

fr.: troupe de cirque (f)

4. predstava ali prireditev, v kateri nastopajo žonglerji, akrobati, klovn, dresirane živali
ang.: circus
fr.: spectacle de cirque (m)
cirkusánt -a m 1. cirkuški artist ali uslužbenec
ang.: circus performer, kinker, trouper
fr.: artiste de cirque (m)
PRIM.: akrobát, klóvn
 2. slabš. igralec, ki v gledališki predstavi uporablja izrazila, značilna za cirkus
ang.: clown*
fr.: clown (m)
PRIM.: glumáč, klóvn
cirkusántka -e ž 1. cirkuška artistka ali uslužbenka
ang.: circus performer, kinker, trouper
fr.: artiste de cirque (f)
PRIM.: akrobátka, klovnésa
 2. slabš. igralka, ki v gledališki predstavi uporablja izrazila, značilna za cirkus
ang.: clown*
fr.: clown (f)
PRIM.: klovnésa
církuška artistka -e -e ž artistka, ki nastopa v cirkusu
ang.: circus artist
fr.: artiste de cirque (f)
PRIM.: akrobátka, klovnésa
církuški artist -ega -a m artist, ki nastopa v cirkusu
ang.: circus artist
fr.: artiste de cirque (m)
PRIM.: akrobát, klóvn
Colombina -e [kolombína] ž (ita.) gl. Kolombína
comedia de santos -e -- -- [komédija de sántos] ž od 16. do 18. stol., v Španiji duhovna igra iz življenja svetnikov
ang.: comedia de santos
fr.: comedia de santos (f)

PRIM.: auto sacramental, igra pláščá in mēča, mirákel, pastírská igra
comédie-ballet -- [komedíbalé] ž neskl. (fr.) → balétna komédija
commedia all'improvviso -e -- [komédija alimprovízo] ž (ita.) → commedia dell'arte
commedia a soggetto -e -- -- [komédija a sodžéto] ž (ita.) → commedia dell'arte
commedia dell'arte -e -- [komédija delárte] ž (ita.) od srede 16. do 18. stol., nastala v Italiji, pozneje razširjena v Evropi potujoče gledališče poklicnih igralcev in igralk, temelječe na improvizaciji in gibalnih spretnostih, oblikovanju tipiziranih likov z grotesknimi maskami in stalnimi kostumi, uprizorjanju ustaljenih komedijskih zapletov med ljubimci, služabniki in gospodarji **S:** commedia all'improvviso, commedia a soggetto, italijánska komédija
ang.: commedia dell'arte
fr.: commedia dell'arte (f)
PRIM.: Brigéla, búrla, commedia erudíta, Dottóre, Harlekín, improvizácijsko gledališče, innamoráto, Kapitáno, Kolombína, lazzo, Pantalóne, Pedrolíno, Pierrot, Pulčinéla, renesánčno gledališče, Roséta, scenáριο, Skaramúš
commedia erudita -e -e [komédija erudíta] ž (ita.) → učéna komédija
corral -a [korál] m (šp. ograda) v 16. in 17. stol., v španskem gledališču gledališka stavba z dvignjenim glavnim in stranskim odrom, s stalnim scenskim ozadjem, nepokritim pravokotnim dvoriščem s stojišči za občinstvo in pokritimi stranskimi ložami in galerijami
ang.: corral
fr.: corral (m)
PRIM.: aposénto, cazuela, elizabetínski óder, elizabetínsko gledališče, escenáριο, igra pláščá in mēča, pátio, tabládo laterál
cúg -a m (nem. Zug) žarg. → vlák

čarôbna igra -e -e ž igra z nadnaravnimi bitji in posebnimi odrskimi efekti

ang.: magical fantasy*

fr.: pièce féerique (f), pièce magique (f)

PRIM.: pravljična igra

čas dogájanja čása -- m v didaskalijah opredelitev dogajanja v dramskem besedilu glede na čas

ang.: time of action

fr.: temps de l'action (m)

PRIM.: drámski čas, prizorišče

čehovljánska dráma -e -e ž drama, ki se oblikovno in tematsko zgleduje po delih A. P. Čehova, zlasti po atmosferi

ang.: Chekhovian play

fr.: drame tchekovien (m)

PRIM.: cankarjárska dráma, čehovljánska dramaturgija

čehovljánska dramaturgija -e -e ž po dramatik

A. P. Čehova dramaturgija s skromnim zunanjim dogajanjem, podtekstom in simboliko, mešanjem tragedijskih in komedijskih prvin

ang.: Chekhovian dramaturgy

fr.: dramaturgie tchekovienne (f)

PRIM.: íbsenovska dramaturgija

čelni položáj -ega -a m položaj, ko nastopajoči sedi, stoji z obrazom in telesom obrnjen proti občinstvu **S:** frontálni položáj, položáj en face

ang.: facing-out position, frontal position, full-front position, open position

fr.: position frontale (f)

PRIM.: hrbtni položáj, pôlprofilni položáj, profilni položáj

četrtá sténa -e -e ž od naturalizma naprej namišljena stena med dvorano in odrom, ki ustvarja vtis, da igralci igrajo v zaprtem prostoru brez prisotnosti občinstva

ang.: downstage wall, fourth wall

fr.: quatrième mur (m)

PRIM.: gledališka iluzija, naturalistična igra, škátlasti óder

čevljár -ja m izdelovalec obutve nastopajočih

ang.: shoemaker

fr.: bottier (m)

PRIM.: krojáč, mizár, šivilja

čevljárna -e ž delavnica za izdelovanje obutve nastopajočih **S:** čevljárska delávnica

ang.: shoemaker's (work)shop*

fr.: atelier de bottier (m)

PRIM.: gledališke delávnice, kostúmska delávnica

čevljárska delávnica -e -e ž → čevljárna

čítálnica -e ž 1. v 19. stol., zlasti pri slovanskih narodih

društvo, ki s kulturnimi, zabavnimi prireditvami in prosvetnim delom širi rabo narodnega jezika, narodne in politične ideje

ang.: reading-society

fr.: čítalnica (f)

PRIM.: béseada, čítalniška dramátika

2. prostor takega društva

ang.: reading room

fr.: salle de čítalnica (f)

čítalniška dramátika -e -e ž v 19. stol., zlasti pri

slovanskih narodih dramatika s preprosto, lahko tno vsebino in izrazitimi narodnoprebudnimi težnjami, pogosto napisana po tujih zgledih, uprizarjana zlasti v čítalnicah

ang.: reading-society drama*

fr.: théâtre de čítalnica (m)

PRIM.: béseada, čítalnica

črna komédija -e -e ž komedija, v kateri so tragični dogodki podani tako, da vzbujajo smeh

ang.: black comedy

fr.: comédie noire (f)

PRIM.: trágikomédija

črna lúč -e lúči ž ultravijolična svetloba, v kateri so fluorescenčne barve na zatemnjenem odru bolj vidne **S:** últravijolična lúč, UV-lúč

ang.: black light

fr.: lumière noire (f)

črno gledališče -ega -a s lutkovno gledališče, ki uporablja tehniko, pri kateri na črnem ozadju črno oblečeni lutkarji animirajo lutke v svetlobnem snopu, vzporednem z rampo

ang.: black-light theatre

fr.: théâtre noir (m)

PRIM.: luminiscénčno gledališče

črta -e ž → dramaturška črta (1, 2)

GL: mējna čfta ódra, odpréti čfto, portálna čfta ódra, potegníti čfto, središčna čfta ódra

črtanje besedila -a -- s izločanje za uprizoritev nepotrebnih delov besedila

ang.: cutting, editing

fr.: faire les coupures d'un texte (m)

PRIM.: brálna vája, dramaturška čfta, léktorska vája (1)

D

dadaistična dramatika -e -e ž od 1916 do 1922, v Švici, Franciji, Nemčiji avantgardna dramatika, ki s satirično destrukcijo ukinja logično in pomensko strukturo jezika, zagovarja eksperimentiranje, spontanost

ang.: Dadaist drama

fr.: théâtre dadaïste (m)

PRIM.: absúrdna dráma, dadaistično gledališče, ekspresionistična dramatika, futuristična dramatika, modernistična dramatika, nãdrealistična dramatika

dadaistično gledališče -ega -a s od 1916 do 1922, v Švici, Franciji, Nemčiji avantgardno gledališče, ki s provokativnostjo, rušenjem iluzije, uporabo fantazijskih kostumov, plesnih, filmskih vložkov, tehnike prikazuje dogajanje brez logične sklenjenosti, pogosto kot parodijo tradicionalnih gledaliških oblik

ang.: Dadaist theatre

fr.: théâtre dadaïste (m)

PRIM.: akcijska umetnost, dadaistična dramatika, hãpening, nãdrealistično gledališče

dálang -a m lutkar v indonezijskem lutkovnem gledališču vajang

ang.: dalang

fr.: dalang (m)

PRIM.: vájang gólek, vájang klítik, vájang kúlit, vájang púrva

daljinska komándna plóšča -e -e -e ž → komándna míza (1)

dáti iztóčnico dáam -- dov. v zvezi z igralcem ali šepetalcem izgovoriti, nakazati iztočnico **S:** žarg. vréči iztóčnico

ang.: to (give a) cue

fr.: donner un cue

PRIM.: prišepetávati, šepetálka

day light -- -a [dáj lájt] m (ang. dneвна luč) žarg. → HMI-refléktor

debí -ja tudi debut -a [debí debíja] m prvi javni nastop igralca, pevca, plesalca

ang.: début

fr.: début (m)

PRIM.: debitánt

debitánt -a m igralec, pevec, plesalec, ki prvič javno nastopi

ang.: débutant

fr.: débutant (m)

PRIM.: debí

debitántka -e ž igralka, pevka, plesalka, ki prvič javno nastopi

ang.: débutante

fr.: débutante (f)

PRIM.: debí

debitírati -am dov. v zvezi z igralcem, pevcem, plesalcem prvič javno nastopiti

ang.: to (make a) début

fr.: débúter

PRIM.: debí

debut -a [debí -ja] m (fr.) gl. debí

dejánje -a s 1. po Aristotelu usmerjena dejavnost dramske osebe ali več oseb, strmjeno, zaokroženo prikazana v dramski zgodbi

ang.: action, plot

fr.: acte (m)

PRIM.: mít, razplét, tragédija, zaplét

2. vsebinsko in oblikovno zaokrožena enota gledališkega dela, navadno sestavljena iz prizorov **S:** zastar. ákt, drámsko dejánje (1)

ang.: act

fr.: acte (m)

PRIM.: slíka

3. k določenemu cilju naravnana, usmerjena dejavnost dramske osebe z materialnimi ali nematerialnimi posledicami **S:** ákcija (1), ígrálčeva ákcija

ang.: act, action

fr.: action (f)

PRIM.: ígránje

4. → drámsko dogájanje

GL: drámsko dejánje, grádnja drámskega dejánja, íztèk dejánja

dekadénčna dramátika -e -e ž ob prelomu 19. in 20. stol., v Evropi dramatika, ki prikazuje zlasti razpad tradicionalnih vrednot, čutnost, patološka, morbidna stanja, goji pesimizem, resignacijo

ang.: decadent drama, drama of the decadence

fr.: théâtre fin-de-siècle (m)

PRIM.: dramatika fin de siècle, modernistična dramatika, naturalistična dramatika, simbolistična dramatika

deklačmácija -e ž **1.** nekđaj umetniško interpretiranje besedila, vloge, zlasti z ritmiziranim govorom, izrazito dikcijo, glasovnim barvanjem **S:** deklamiranje (1)

ang.: declamation

fr.: déclamation (f)

2. slabš., v zvezi z nastopajočim vzneseno, a vsebinsko prazno govorjenje **S:** deklamiranje (1)

ang.: declamation

fr.: déclamation (f)

PRIM.: afektirana igra, izumetničeni govor, pátos (3), retórika (2)

3. → recitácija

deklačmátor -ja m **1.** nekđaj igralec, ki kot izrazil uporablja zlasti ritmizirani govor, izrazito dikcijo, glasovno barvanje

ang.: declamatory actor

fr.: déclamateur (m)

2. slabš. nastopajoči, ki govori vzneseno, a vsebinsko prazno

ang.: declaimer (star.), declamatory actor

fr.: déclamateur (m)

PRIM.: afektirana igra, izumetničeni govor, pátos (3), retórika (2)

3. → recitátor (1)

deklačmátorka -e ž **1.** nekđaj igralka, ki kot izrazila uporablja zlasti ritmizirani govor, izrazito dikcijo, glasovno barvanje

ang.: declamatory actress

fr.: déclamatrice (f)

2. slabš. nastopajoča, ki govori vzneseno, a vsebinsko prazno

ang.: declaimer (star.), declamatory actress

fr.: déclamatrice (f)

PRIM.: afektirana igra, izumetničeni govor, pátos (3), retórika (2)

3. → recitátorka (1)

deklačmiranje -a s **1.** → deklamácija (1, 2) **2.** → recitácija

deklačmirati -am nedov. **1.** nekđaj umetniško interpretirati besedilo, vlogo, zlasti z ritmiziranim govorom, izrazito dikcijo, glasovnim barvanjem

ang.: to declaim

fr.: déclamer

2. slabš., v zvezi z nastopajočim govoriti vzneseno, a vsebinsko prazno

ang.: to declaim

fr.: déclamer

PRIM.: afektirana igra, izumetničeni govor, pátos (3), retórika (2)

3. → recitirati

dekoracijska vája -e -e ž zastar. → téhnična vája

dekoratér -ja m zastar. → scenográf

dekoratérka -e ž zastar. → scenográfka

delávница za makéte -e -- -- ž delavnica za izdelovanje maket po scenografovem osnutku

ang.: model-making room*

fr.: atelier de maquettes (m)

PRIM.: gledališke delavnice

delávница za rekvizíte -e -- -- ž delavnica za izdelovanje rekvizitov

ang.: prop(erty) (work)shop

fr.: atelier d'accessoires (f)

PRIM.: gledališke delavnice

délavski óder -ega ódra m med 1. in 2. svetovno vojno, v Sloveniji nepoklicno gledališče, ki upri-
zarja dela s socialno tematiko

ang.: workers' stage

fr.: théâtre d'ouvriers amateurs (m)

PRIM.: délavsko gledališče

délavsko gledališče -ega -a s od srede 19. stol. naprej, v Evropi in ZDA poklicno ali ljubiteljsko gledališče, nastalo v okviru izobraževalnih delavskih društev in socialdemokratskih gibanj, namenjeno zlasti zabavi, političnemu ozaveščanju delavskega občinstva

ang.: workers' theatre

fr.: théâtre d'ouvriers amateurs (m)

PRIM.: délavski óder, družbena dráma, politično gledališče

délítev položája -tve -- ž enakovreden telesni položaj dveh igralcev, enako oddaljenih od portalne linije

ang.: sharing a position, sharing a scene

fr.: partage de position (m)

délina lasúlja -e -e ž lasulja, s katero se prekrije del lasišča

ang.: hair-piece

fr.: perruque partielle (f)

PRIM.: tupé

délno ízven prisl. obvestilo oznaka za predstavo, za katero je del vstopnic v prosti prodaji

ang.: non-subscriber tickets available*

fr.: aussi hors abonnement

PRIM.: abonmá in ízven

délovna galeríja -e -e ž → délovni most

délovna lúč -e lučí ž osvetljava odra za vaje in tehnična opravila na njem

ang.: blues, working lights

fr.: éclairage de service (m)

délovni most -ega mostú m most, obešen ob steni odrskega stolpa za upravljanje z vrviščnimi napravami, odrskimi svetili, scenskimi elementi **S:** délovna galeríja, stránski most

ang.: (fly-)bridge, (flying) bridge

fr.: pont volant (m)

PRIM.: portálni most, svetilni most

GL: spódnji délovni most, zgórnji délovni most

demaskiranje -a s odstranjevanje ličil in drugih pripomočkov z obraza, telesa nastopajočega

S: žarg. àbšmínkanje

ang.: removing make-up

fr.: démaquillage (m)

PRIM.: maskiranje

demaskirati -am dov. odstraniti ličila in druge pripomočke z obraza, telesa nastopajočega **S:**

žarg. àbšmínkati

ang.: to remove make-up

fr.: démaquiller

PRIM.: maskirati

deskriptívna dramaturgija -e -e ž dramaturgija, ki proučuje in opisuje zlasti pomenske sestavine dramskega dela, uprizoritve

ang.: descriptive criticism, descriptive dramaturgy

fr.: dramaturgie descriptive (f)

PRIM.: normatívna dramaturgija

désno sprédaj prisl. 1. v evropskem gledališču, gledano iz dvorane na oder desni del odra sprédaj

ang.: down(stage) left

fr.: face cour (m)

PRIM.: désno zádaj, lévo sprédaj, lévo zádaj, v sredíni sprédaj, v sredíni zádaj

2. v angleškem gledališču, gledano z odra v dvorano desni del odra sprédaj

ang.: down(stage) right

fr.: face jardin (m)

PRIM.: désno zádaj, lévo sprédaj, lévo zádaj, v sredíni sprédaj, v sredíni zádaj

désno zádaj prisl. 1. v evropskem gledališču, gledano iz dvorane na oder desni del odra zádaj

ang.: up(stage) left

fr.: lointain cour (m)

2. v angleškem gledališču, gledano z odra v dvorano desni del odra zádaj

ang.: up(stage) right

fr.: lointain jardin (m)

PRIM.: désno sprédaj, lévo sprédaj, lévo zádaj, v sredíni sprédaj, v sredíni zádaj

deus ex machina -a -- -- tudi -- -- -- [dés eks máhina] m (lat. bog iz stroja) **1.** v antičnem grškem gledališču žerjavu podobna odrska naprava, ki omogoča nepričakovan nastop bogov nad prizoriščem **S:** mehána

ang.: deus ex machina

fr.: deus ex machina (m)

2. od antične tragedije naprej nenaden, nepričakovan poseg v dramsko dogajanje, ki razplete

tragični zaplet, omogoči rešitev zapletenega položaja

ang.: deus ex machina

fr.: deus ex machina (m)

devteragoníst -a m v antičnem grškem gledališču drugi igralec

ang.: deuteragonist

fr.: deutéragoniste (m)

PRIM.: protagonist, tritagoníst

deziluzionístično gledališče -ega -a s → ánti-iluzionístično gledališče (1)

deziluzionístično lútkovno gledališče -ega -ega -a s gledališče, v katerem občinstvo vidi animatorja, kar ruši iluzijo, da so lutke živa bitja

ang.: anti-illusionist puppet theatre*

fr.: théâtre de marionnettes non illusioniste (m)

PRIM.: gledališka deziluzíja, iluzionístično lútkovno gledališče

dežélno gledališče -ega -a s gledališče, ki ga ustanovi in/ali financira deželna uprava

ang.: regional theatre*

fr.: théâtre régional (m)

PRIM.: državno gledališče, méstno gledališče

dežúrna knjiga -e -e ž knjiga, v katero dežurni predstave zapisuje pripombe v zvezi z njenim potekom

ang.: show report, stage manager's log

fr.: cahier du responsable (m)

dežúrna predstáve -e -- ž uslužbenka, ki pred predstavo, med njo in po njej nadzoruje dogajanje v gledališču, ukrepa v izjemnih primerih in vpiše poročilo v dežurno knjigo

ang.: front-of-house manager

fr.: responsable de salle (f)

PRIM.: inšpicíentka

dežúrni predstáve -ega -- m uslužbenec, ki pred predstavo, med njo in po njej nadzoruje dogajanje v gledališču, ukrepa v izjemnih primerih in vpiše poročilo v dežurno knjigo

ang.: front-of-house manager

fr.: responsable de salle (m)

PRIM.: inšpicíent

dežúrni sédež -ega -a m službeni sedež, namenjen dežurnemu predstavi

ang.: reserved seat

fr.: place du responsable de salle (f)

diagonálno razmíčna závésa -- -e -e ž po sredini predeljena zavesa, ki se razmika diagonalno v zgornja kota portalne odprtine, obešena za glavno zaveso ali namesto nje

S: italijánska závésa, wagnerjanska závésa

ang.: tab(leau curtain), Wagner curtain

fr.: rideau à l'italienne (m)

PRIM.: dvížna zavésa, najvišna zavésa, vodorávnó razmíčna zavésa

dialóg -a m **1.** v **dramskem besedilu**, **uprizoritvi** izmenjavanje replik med dvema ali več dramskimi osebami **S:** drámski dialóg, drámski diskúrz (2)

ang.: dialogue

fr.: dialogue (m)

PRIM.: dramátika, drámski gôvor, monológ, polilóg

2. → duológ

GL: drámski dialóg, režija dialóga

didáktična dráma -e -e ž → poučna igra

didáktična igra -e -e ž → poučna igra

didáktično gledališče -ega -a s gledališče, ki poučuje in vzgaja

ang.: didactic theatre

fr.: théâtre didactique (m)

PRIM.: poučna igra

didaskálje -ij ž mn. **1.** v **antiki** podatki o uprizorjenih dramskih besedilih

ang.: didascalies, side text

fr.: didascalies (fpl)

PRIM.: antično gledališče

2. nedialóški del dramskega besedila z avtorjevimi oznakami oseb, kraja, časa dogajanja, načina igre, prihodov, odhodov dramskih oseb, z opisi prizorišč **S:** ávtorjevi napótki, ódrske opómbe, ódrski napótki, režíjske opómbe, scénske opómbe, vzporedno besedílo

ang.: stage directions

fr.: didascalies (fpl)

PRIM.: glávno besedílo, stránsko besedílo

difúzni filter -ega -tra m → razpršilni filter

dihálne váje -ih váj ž mn. vaje za krepitev igralčevih, pevčevih, plesalčevih dihal in za oza-veščanje različnih vrst dihanja

ang.: breathing exercises

fr.: exercices respiratoires (mpl)

PRIM.: gôvorna téhnika (2), kljúčnično díhanje, prepónsko díhanje, prsno díhanje

díhanje s prepóno -a -- -- s → prepónsko díhanje

díhanje s prsnim kôšem -a -- -- -- s → prsno díhanje

dijáška predstáva -e -e ž **1.** predstava, name-njena dijakom

ang.: performance for high-school students, performance for secondary-school

fr.: spectacle pour les élèves (m)

PRIM.: mladínska predstáva

2. uprizoritev, ki jo pripravijo dijaki

ang.: high-school production, secondary-school production

fr.: spectacle des élèves (m)

PRIM.: amatérsko gledališče, dijáško gledališče, šólsko gledališče

dijáški abonmá -ega -ja m abonma, namenjen dijakom

ang.: high-school subscription series*, secondary-school subscription series*

fr.: abonnement scolaire (m)

dijáško gledališče -ega -a s organizirana gledališka dejavnost dijakov, navadno na šoli

ang.: high-school theatre, secondary-school theatre

fr.: théâtre des élèves (m)

PRIM.: otróško gledališče, šólsko gledališče, študétsko gledališče

dijáško stojíšče -ega -a s nekđaj stojíšče v ozadju parterja, namenjeno zlasti dijakom

ang.: student standing room*

fr.: place debout (f)

PRIM.: galeríjsko stojíšče

díkcija -e ž **1.** → izréka (1)

2. način govornega podajanja besedila

ang.: diction

fr.: diction (f)

PRIM.: izréka (2), ódrski gôvor, retórika (2)

3. slog literarnega besedila, uprizoritve

ang.: diction

fr.: diction (f)

PRIM.: stilizirani gôvor

GL: privzdígnjena díkcija

diletánt -a m **1.** zastar. → amatêr (1), ljubíteelj

2. slabš. igralec, ki se poklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo brez zadostnega znanja, estetskega okusa **S:** slabš. amatêr (2)

ang.: dilettante

fr.: dilettant (m)

diletántka -e ž **1.** zastar. → amatêrka (1), ljubíteeljica

2. slabš. igralka, ki se poklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo brez zadostnega znanja, estetskega okusa **S:** slabš. amatêrka (2)

ang.: dilettante

fr.: dilettante (f)

diletántsko gledališče -ega -a s zastar. → amatérsko gledališče

dím mašína -- -e ž žarg. → napráva za dím

dímna lopúta -e -e ž loputa v zgornjem delu odrskega stolpa za odvajanje dima ob požaru **S:** zráčnik

ang.: smoke outlet

fr.: cheminée d'appel (f)

dímna zavésa -e -e ž plast dima za zakrivanje odrskega dogajanja, ustvarjanje atmosfere, nastala z napravo za megló

ang.: fog, smoke

fr.: rideau de fumée (m)

PRIM.: svetlobna zavesa

dinamična mizanscena -e -e ž mizanscena, pri kateri so odnosi med nastopajočimi predstavljeni s psihološko, čustveno ali formalno utemeljenimi premiki

ang.: dynamic blocking

fr.: mise en scène dynamique (f)

PRIM.: statična mizanscena

dionizična tragedija -e -e ž pri starih Grkih zgodnja oblika tragedije, vsebinsko vezana na življenje in junaška dela boga Dioniza

ang.: Dionysian tragedy

fr.: tragédie dionisiaque (f)

PRIM.: arhaično gledališče, dionizije, ritualna tragedija

dionizično -ega s po F. Nietzscheju umetniško načelo disharmonije, razbrzdanosti, nezmernosti

ang.: Dionysian

fr.: dionisiaque (m)

PRIM.: apolinično

dionizije -ij ž mn. v stari Grčiji slovesnosti v čast bogu Dionizu, spremljane z gledališkimi, glasbenimi, športnimi tekmovanji

ang.: Dionysia

fr.: dionysies (fpl)

PRIM.: antično grško gledališče, kozlòvska pésem, obrédno gledališče, saturnáljje

diréktor gledališča -ja -- m → ravnatelj gledališča

diréktorica gledališča -e -- ž → ravnateljica gledališča

diréktorska vlóga -e -e ž žarg., zastar. vloga, ki jo igralec odigra v prvi polovici prvega dejanja
S: žarg., zastar. generálska vlóga

ang.: cameo

fr.: caméo (m)

PRIM.: lèv, pès, šárža

ditirámb -a m v antičnem grškem gledališču zborovska lirski pesem v čast bogu Dionizu

ang.: dithyramb

fr.: dithyrambe (m)

PRIM.: dionizična tragedija, dionizije, kozlòvska pésem

ditirámbski zbòr -ega zbòra m v antičnem grškem gledališču zbor satirov, ki poje dithyrambe in pleše
S: zbòr (3)

ang.: dithyrambic chorus

fr.: chœur dithyrambique (m)

PRIM.: dionizije, kozlòvska pésem, vódba zbòra

doajén -a tudi doyen -a [doajén] m od 17. stol. naprej

vodja igralske skupine, navadno najstarejši ali najbolj izkušen igralec

ang.: doyen

fr.: doyen (m)

PRIM.: princípal

dobrodélna predstáva -e -e ž predstava v dobrodelne namene

ang.: benefit

fr.: spectacle bénéfice (m)

PRIM.: benefična predstáva

dóbro narejéna ígra -- -e -e ž zlasti v 19. stol., G.

Freytag po Aristotelu dramsko besedilo, zgrajeno po predpisani dramaturški shemi, ki zagotavlja učinek pri občinstvu
S: piéce bien faite

ang.: well-made play

fr.: piéce bien faite (f)

PRIM.: aristótelška dramaturgija, bulvárska komédija, klasicístična dramaturgija, normatívna dramaturgija

dojílja -e ž dramski lik, navadno zaupnica in pomočnica mlade gospodarice

ang.: (wet) nurse

fr.: nourrice (f)

PRIM.: služábница

dokumentárno gledališče -ega -a s med 1950 in

1970, v Nemčiji gledališče, ki v procesu ustvarjanja uprizoritve uporablja zlasti zgodovinske vire in dokumente za osvetlitev političnih, moralnih vprašanj

ang.: documentary theatre

fr.: théâtre documentaire (m)

PRIM.: politično gledališče, zgodovinska dráma

domáči repertoár -ega -ja m repertoar, sestavljen iz izvornih del v narodnem jeziku

ang.: national-language repertoire*

fr.: répertoire national (m)

PRIM.: nacionálna dramátika

domoljúbna ígra -e -e ž igra z domoljubno snovjo

ang.: patriotic play

fr.: piéce patriotique (f)

PRIM.: ljúdska ígra

dopoldánska predstáva -e -e ž predstava v dopoldanskem času
S: matinéja

ang.: matinée, mat (star.)

fr.: matinée (f)

PRIM.: popoldánska predstáva, večérna predstáva

Dotóre -ja m (ita.) commedia dell'arte tip starejše, pedantnega, ljubosumnega odvetnika ali zdravnika, Pantalonejevega prijatelja, ki govori v bolonjskem narečju in učenju latinščini, navadno v črnem kostumu z akademskim pokrivalom

ang.: Il Dottore

fr.: Docteur (m)

PRIM.: Brigéla, Kolombína, Pantalóne

doyen -a [doajén] m (fr. *najstarejša oseba*) **gl.** doajén

doživljanje -a s **1.** po K. S. Stanislavskem del procesa pri oblikovanju vloge, v katerem igralec analizira psihofizične lastnosti lika, se vanj pogloblja, vendar se z njim ne poistoveti

ang.: assimilating

fr.: assimilation (f)

PRIM.: identifikacija (2), igralska tehnika (1, 2, 3), transformacija, vživljanje

2. → gledálčeva recépcija (1)

GL: podoživljanje

dráma -e ž (grš. *dráma, drámatos dejanje, dogajanje*) **1.** od konca 18. stol. naprej zvrst dramatike, ki prikazuje resnobno, mučno dogajanje in trpljenje brez tragičnega razpleta

ang.: drama

fr.: drame (m)

PRIM.: dramaturgija, drámska umétnost, drámsko gledalíšče, komédija, meščánska tragédija, tragédija

2. uprizoritev besedila take zvrsti

ang.: drama

fr.: drame (m)

PRIM.: dramaturgija, drámska umétnost, drámsko gledalíšče, gledalíšče

3. → dramátika (1) **4.** → drámsko besedílo **5.** → ígra (1, 2)

GL: absúrdna dráma, akcijska dráma, analítíčna dráma, angažirana dráma, antična dráma, ánti-dráma, arhitekónika dráme, ávtobiográfska dráma, bíblična dráma, biográfska dráma, brálna dráma, cankarjánska dráma, čehovljánska dráma, didák-tíčna dráma, dráma absúrdna, dráma kríka, dráma plášča in mēča, dráma s kolektívni junákom, dráma s tézo, dráma v drámi, dráma v vérzih, dráma vzdúšja, drame bourgeois, družbena dráma, družbenokrítíčna dráma, družínska dráma, duhovna dráma, dúodráma, eksperimentálna dráma, épska dráma, étična fúnkcija dráme, étično jédro dráme, glásbena dráma, histórična dráma, humanístíčna dráma, íbsenovska dráma, idēja dráme, idējna dráma, jezúitska dráma, karaktérna dráma, klasi-cístíčna dráma, klásična dráma, klásična zgrádba dráme, kméčka dráma, knjížna dráma, kómorna dráma, kompozícija dráme, konverzácijska dráma, kóreodráma, legéndna dráma, lineárna kompozí-cija dráme, lineárna zgrádba dráme, lírična dráma, lírska dráma, litúrgična dráma, melodráma, me-ščánska dráma, miljéjska dráma, místíčna dráma, mónodráma, mučeniška dráma, naturalístíčna

dráma, nēlineárna kompozícija dráme, nēlineárna zgrádba dráme, nótranja zgrádba dráme, pésní-ška dráma, piramidálna zgrádba dráme, poétična dráma, psíhodráma, psíholóška dráma, regulár-na zgrádba dráme, religiózna dráma, romántíčna dráma, sakrálna dráma, salónska dráma, sémili-túrgična dráma, simbolístíčna dráma, sintétična dráma, sociálna dráma, struktúra dráme, sveto-písemska dráma, šólska dráma, téhnična zgrádba dráme, téhnik dráme, televízijska dráma, tendénč-na dráma, teoríja dráme, tézna dráma, trágíčna dráma, trikótna zgrádba dráme, verístíčna dráma, vérska dráma, vézrna dráma, víteška dráma, vojá-ška dráma, vójna dráma, zgodovína dráme, zgo-dovínska dráma, zgrádba dráme, zunánja zgrádba dráme

dráma absúrdna -e -- ž → absúrdna dráma

dráma kríka -e -- ž izrazito dramatična, patetič-na ekspresionístíčna drama

ang.: shriek-drama*

fr.: drame de cri (m)

PRIM.: ekspresionístíčno gledalíšče

dráma plášča in mēča -e - - - - - ž → ígra plášča in mēča

dráma s kolektívni junákom -e - - - - - ž dra-ma, v kateri je nosilec dogajanja družbena skupina, sloj, razred

ang.: play with a collective hero*

fr.: pièce au personnage collectif (f)

PRIM.: kolektívni junák

dráma s tézo -e - - - - - ž → tézna dráma

dramátíčarka -e ž avtorica dramskih besedil **S:** drámska ávtorica

ang.: dramatist, dramaturge (star.), playwright

fr.: auteure dramatique (f)

PRIM.: dramátúrginja, komediográfinja, libretíst-ka, scenarístka

dramátíčna ákcija -e -e ž ákcija, ki ustvarja, stopnjuje napetost **S:** zastar. dramátska ákcija (1)

ang.: dramatic action, dramatic event

fr.: action dramatique (f)

PRIM.: akcijska dráma, akcijska komédija, akcijski prizór, drámska ákcija

dramátíčna pesnitev -e -tve ž zastar. → drámska pesnítev

dramátíčna šóla -e -e ž od 2. pol. 19. stol. do okrog 1950, v slovenskem okolju šóla za usposabljanje poklicnih igralcev in pevcev **S:** dramátíčna učílnica, gledalíška učílnica

ang.: dramatic school*

fr.: école d'art dramatique (f)

PRIM.: akademíja, dramátíčni tečaj, dramátíčno društvo, igrálska šóla, konservatórij

dramatična tehnika -e -e ž zastar. → drámska tehnika

dramatična učilnica -e -e ž → dramatična šóla

dramatična umétnost -e -i ž zastar. → drámska umétnost (1, 2)

dramatična zgrádba -e -e ž zastar. → zgrádba dráme

dramatični balét -ega -a m od 18. stol. naprej, v Franciji in drugod v Evropi balet, ki s plesom, pantomimo, glasbo, scenografijo in kostumografijo prikazuje razgibano dramsko dogajanje in osebe z močnimi čustvi, strastmi **S:** ballet d'action

ang.: dramatic ballet

fr.: ballet d'action (m), ballet dramatique (m)

PRIM.: heróični pantomímični plés

dramatični króžek -ega -žka m v 2. pol. 19. stol. skupina, ki se ljubiteljsko ukvarja z gledališko dejavnostjo

ang.: drama circle

fr.: cercle théâtral (m)

PRIM.: dramatična šóla, drámski króžek

dramatični tečaj -ega -a m v začetku 20. stol., v slovenskem okolju krajši tečaj, namenjen usposabljanju igralcev

ang.: drama class, drama course

fr.: cours d'art dramatique (m)

PRIM.: dramatična šóla, gledališka delávnica

dramatično -ega s → dramatičnost

dramatično društvo -ega -a s zlasti v 2. pol. 19. stol. ljubiteljska organizacija za gledališko dejavnost

ang.: dramatic club, dramatic society

fr.: société dramatique (f)

PRIM.: béseada, čitálnica, čitálniška dramátika, dramatična šóla

dramatičnost -i ž v dramaturgiji konfliktnost in napetost dramskega dogajanja, dialoga, ki teži v razrešitev **S:** dramatično

ang.: drama, dramatism

fr.: caractère dramatique (m), caractéristique dramatique (f), dramaticité (f)

PRIM.: dramátika (1), kómičnost, trágičnost

dramátik -a m avtor dramskih besedil **S:** drámski ávtor, zgod. dramátúrg (4)

ang.: dramatist, dramaturge (star.), playwright

fr.: auteur dramatique (m)

PRIM.: dramátúrg (1, 2), komediográf, libretíst, scenaríst, tragéd (1)

dramátika -e ž 1. literarna zvrst, ki prikazuje dogajanje in dejavne osebe v neposredni sedanjosti, navadno temelji na dramskem konfliktu in ustvarjanju dramatičnosti, praviloma

namenjena uprizarjanju **S:** dráma (3), zastar. drámska umétnost, drámsko pésníštvo

ang.: drama

fr.: théâtre (m)

PRIM.: dramaturgija, drámsko besedílo, komédija, tragédija

2. dramska dela, drame

ang.: drama

fr.: théâtre (m)

PRIM.: dialóg, dramaturgija, drámsko dogájanje, komédija, tragédija

GL: angažirana dramátika, antična dramátika, avantgárdna dramátika, čitálniška dramátika, da-daístična dramátika, dekadénčna dramátika, dramátika eksistencialízma, dramátika fin de siècla, dramátika jéznih mladénicev, dramátika spérme in krvi, eksistencialístična dramátika, ekspresionístična dramátika, elizabetínska dramátika, futurístična dramátika, klasicístična dramátika, modernístična dramátika, nacionálna dramátika, nádrealistična dramátika, naturalístična dramátika, néonaturalístična dramátika, póstmodérna dramátika, póstmodernístična dramátika, realístična dramátika, renesánčna dramátika, romantična dramátika, sanskřtska dramátika, simbolístična dramátika, srednjevéška dramátika, vihárniška dramátika

dramátika eksistencialízma -e -- ž → eksistencialístična dramátika

dramátika fin de siècla -e --- [fən də sjèkla] ž (fr. fin de siècle konec stoletja) zadnje desetletje 19. stol. dramatika s prvini dekadence, naturalizma, simbolizma

ang.: fin-de-siècle drama

fr.: théâtre fin-de-siècle (m)

PRIM.: dekadénčna dramátika, modernístična dramátika, naturalístična dramátika, simbolístična dramátika

dramátika jéznih mladénicev -e -- -- ž → jézni mladénici

dramátika spérme in krvi -e --- -- ž sredi 90. let 20. stol., v Angljiji postmodernístična, družbeno angažirana dramatika, ki prikazuje zlasti nasilje, seks, droge

ang.: theatre of blood and sperm

fr.: in-yer-face théâtre (m)

PRIM.: gledališče v frís, naturalístična ígra, néonaturalístična dramátika, verístična ígra

dramatis personae -- -- [dramátis persóne] ž neskl. mn. (lat. osebe v drami) v dramskem besedilu seznam z imeni, kratkimi oznakami oseb **S:** osébe (1)

ang.: dramatis personae

fr.: dramatis personae (m)

dramatizácija -e ž **1.** predelava nedramskega besedila v dramsko
ang.: dramatization
fr.: dramatisation (f), version scénique (f)
PRIM.: priredba (1, 2), uprizoritveno besedilo
2. tako predelano besedilo
ang.: dramatization, stage version
fr.: dramatisation (f), version scénique (f)
PRIM.: priredba (3, 4), uprizoritveno besedilo

dramatizátor -ja m ustvarjalec, ki predela nedramsko besedilo v dramsko
ang.: dramatizer
fr.: dramatiseur (m)

dramatizátorka -e ž ustvarjalka, ki predela nedramsko besedilo v dramsko
ang.: dramatizer
fr.: dramatisseuse (f)

dramatizírati -am dov. in nedov. **1.** predelati nedramsko besedilo v dramsko
ang.: to dramatize
fr.: donner la forme d'un drame, dramatiser, transformer en drame
PRIM.: prirediti
2. stopnjevati napetost dramskega dogajanja
ang.: to dramatize
fr.: rendre un instant ou une situation plus dramatique
PRIM.: razplèt, vřh, zaplèt

dramátska ákcija -e -e ž **1.** zastar. → dramátična ákcija **2.** zastar. → drámska ákcija

dramátska umétnost -e -i ž zastar., po F. Albrehtu → dramátika (1)

dramátska zgrádba -e -e ž zastar. → zgrádba dráme

dramátski króžek -ega -žka m → dramátični króžek

dramatúrg -a m **1.** v gledališču strokovnjak, ki izbira in sestavlja repertoar, prireja in dramatizira besedila, sodeluje z avtorjem besedila, režiserjem in drugimi ustvarjalci pri pripravi in uresničevanju uprizoritvenega koncepta, skrbi za stike z javnostjo **S:** praktični dramaturg
ang.: dramaturge, literary adviser, literary director, literary manager
fr.: dramaturge (m)
PRIM.: dramatik, dramaturška razčlémba, režisér, scenaríst, scenograf, umétniški vódjá
2. pri filmu, drugih uprizoritvenih umetnostih strokovnjak, ki z režiserjem in soustvarjalci sodeluje pri pripravi in filmskem, televizijskem, radijskem uresničevanju scenarija, druge predloge
ang.: dramaturge, literary adviser

fr.: dramaturge (m)
3. strokovnjak za teoretsko in zgodovinsko problematiko drame, gledališča in drugih uprizoritvenih umetnosti **S:** teorétični dramaturg
ang.: drama scholar
fr.: dramaturge (m)
PRIM.: teatrológ
4. zgod. → dramátič
GL: híšni dramaturg, produkcijski dramaturg, univerzitétni diplomírani dramaturg

dramaturgija -e ž **1.** veda, ki se ukvarja s teoretsko in zgodovinsko problematiko drame, gledališča in drugih uprizoritvenih umetnosti **S:** teorétična dramaturgija
ang.: study of drama
fr.: dramaturgie (f)
PRIM.: teatrológija
2. → drámska teorija
3. dejavnost, ki jo opravlja dramaturg v gledališču, gledališki skupini ali pri posameznem uprizoritvenem projektu (ples, radijska igra, film, televizijska igra) **S:** praktična dramaturgija
ang.: dramaturgy
fr.: dramaturgie (f)
PRIM.: dramaturška razčlémba
4. oblikovna in estetska načela, značilna za dramo, uprizoritev, posameznega dramatika, teoretika, dramske in gledališke zvrsti, zgodovinska obdobja
ang.: dramaturgy
fr.: dramaturgie (f)
PRIM.: gledališka poétika, téhnika dráme
5. na umetniških šolah, univerzah študijski program za poklicno izobraževanje dramaturgov
ang.: dramaturgy
fr.: dramaturgie: théorie et pratique (f)
PRIM.: drámska igra (2), filmska režija (2), gledališka režija (2), góvorna téhnika (3)
GL: aktivna dramaturgija, aristótelska dramaturgija, brechtovska dramaturgija, čehovljánska dramaturgija, deskriptívna dramaturgija, épska dramaturgija, ibsenovska dramaturgija, klasicístična dramaturgija, Léssingova dramaturgija, líkovna dramaturgija, literárna dramaturgija, lútkovna dramaturgija, normatívna dramaturgija, objektivna dramaturgija, pasívna dramaturgija, prèskriptívna dramaturgija, subjektivna dramaturgija, teorétična dramaturgija

dramatúrginja -e ž **1.** v gledališču strokovnjakinja, ki izbira in sestavlja repertoar, prireja in dramatizira besedila, sodeluje z avtorjem besedila, režiserjem in drugimi ustvarjalci

pri pripravi in uresničevanju uprizoritvenega koncepta, skrbi za stike z javnostjo **S:** praktična dramatúrginja

ang.: dramaturge, literary adviser, literary director, literary manager

fr.: dramaturge (f)

PRIM.: dramátičarka, dramatúrska razčlémba, režisérka, scenarístka, scenografka, umétniška vódba

2. pri filmu, drugih uprizoritvenih umetnostih strokovnjakinja, ki z režiserjem in soustvarjalci sodeluje pri pripravi in filmskem, televizijskem, radijskem uresničevanju scenarija, druge predloge

ang.: dramaturge, literary adviser

fr.: dramaturge (f)

3. strokovnjakinja za teoretsko in zgodovinsko problematiko drame, gledališča in drugih uprizoritvenih umetnosti **S:** teorétična dramatúrginja

ang.: drama scholar

fr.: dramaturge (f)

PRIM.: teatrológinja

GL: hišna dramatúrginja, produkcijska dramatúrginja, univerzitétna diplomirana dramatúrginja

dramatúrska analíza -e -e ž → dramatúrska razčlémba

dramatúrska črta -e -e ž **1. v zvezi z dramaturgijo** preoblikovanje dramskega besedila z izločitvijo za uprizoritev nepotrebne delo **S:** črta

ang.: (dramaturgical) cut

fr.: coupure dramaturgique (f)

PRIM.: dramatúrg (1, 2), léktorska vája (1), potegniti črto, razčlémbna vája

2. grafična oznaka za tako izločitev **S:** črta

ang.: cut

fr.: coupure graphique (f)

PRIM.: brálna vája, črtanje besedíla

dramatúrska línija -e -e ž razvoj dramskega dogajanja **S:** línija dogájanja, línija dramatúrske grádnje

ang.: plot-line

fr.: idée directrice de la composition dramatique (f)

PRIM.: dramatúrski lók, klásična zgrádba dráme, zgrádba dráme

dramatúrska pávza -e -e ž → premòr (1)

dramatúrska razčlémba -e -e ž strokovno besedilo, ki razčlenjuje, opisuje, pojasnjuje pomenske in oblikovne sestavine dramskega dela, njegovo literarno, zgodovinsko, filozofsko ozadje, navadno kot izhodišče za uprizoritev **S:** dramatúrska analíza

ang.: dramaturgical analysis

fr.: analyse dramaturgique (f)

PRIM.: razčlémbna vája

dramatúrska zgrádba -e -e ž zgradba dramskega dela glede na oblikovne postopke in estetska načela za doseganje dramatičnosti, komičnosti, tragičnosti

ang.: dramatic structure

fr.: structure dramatique (f)

PRIM.: zgrádba dráme

dramatúrski lók -ega -a m potek (stopnjevanje in upadanje) napetosti v dramskem dogajanju

ang.: dramatic arch

fr.: arc dramatique (m), courbe dramatique (f)

PRIM.: dramatúrska línija, zgrádba dráme

dramatúrski oddélek -ega -lka m skupina dramaturgov, zlasti v večjih gledaliških ustanovah

ang.: dramaturgical department

fr.: atelier dramaturgique (m)

PRIM.: umétniški diréktor, umétniški vódba

dramatúrsko bránje -ega -a s dramatúrska interpretacija navadno dramskega besedila

ang.: dramaturgical reading

fr.: lecture dramaturgique (f)

PRIM.: bránje (1), dramatúrska razčlémba, režisérsko bránje, uprizorítveni koncépt

dráma v drámi -e --- ž → ígra v ígri

dráma v vèrzih -e --- ž → vèrzna dráma

dráma vzdúšja -e -- ž drama, ki prikazuje zlasti družbeno duhovno ozračje, brez izrazitega zunanjega dogajanja

ang.: drama of atmosphere

fr.: drame du milieu (m)

PRIM.: atmosféra, miljêjska dráma

drame bourgeois -- -- [drám buržujá] ž neskl. (fr.) → meščánska tragédija (1)

dramolét -a m krajše dramsko besedilo, navadno manj zahtevne vsebine

ang.: playlet

fr.: saynête (f)

PRIM.: ênodejánka

drámska ákcija -e -e ž dogajanje v dramskem delu **S:** zastar. dramátska ákcija (2)

ang.: dramatic action

fr.: action dramatique (f)

PRIM.: dramátična ákcija, ódrska ákcija

drámska ávtorica -e -e ž → dramátičarka

drámska fábulá -e -e ž → drámska zgódba

drámska ígra -e -e ž **1.** oblikovanje, predstavljanje dramskih likov, zlasti v dramskem gledališču

ang.: drama acting, dramatic acting, stage playing

fr.: jeu théâtral (m)

PRIM.: igranje, igra pred kámero

2. → igra (6)

drámska igrálka -e -e ž igralka, ki nastopa zlasti v dramskem gledališču **S:** gledališka igrálka

ang.: (stage) actress, (theatre) actress

fr.: comédienne (f)

PRIM.: amatêrka

drámska kompozícija -e -e ž → zgrádba dráme

drámska oseba -e -e ž **1.** fiktivna oseba v dramskem besedilu, uprizoritvi, opredeljena z imenom, videzom, značajem, vlogo v dogajanju **S:** vlóga (2)

ang.: (dramatic) character

fr.: personnage (m)

PRIM.: igrálska stróka, junák, karákter

2. → drámski lík (1)

drámska pesnítev -e -tve ž navadno verzificirana dialóška pesnitev z dramskimi prvini

S: zastar. dramátična pesnítev

ang.: dramatic poem

fr.: poème dramatique (m)

PRIM.: brálna dráma, lírska dráma

drámska poétika -e -e ž → gledališka poétika (1)

drámska predstáva -e -e ž gledališka predstáva, ki temelji na dramskem besedilu

ang.: dramatic performance

fr.: spectacle dramatique (m)

PRIM.: drámsko gledališče, lútkovna predstáva, plésna predstáva

drámska situácija -e -e ž celota odnosov, ki se vzpostavlja med dramskimi osebami v določenem trenutku dogajanja

ang.: dramatic situation

fr.: situation dramatique (f)

PRIM.: aktántski modél

drámska struktúra -e -e ž **1.** v strukturalizmu na strukturalnolingvističnih načelih temelječ model, ki omogoča hkratno razbiranje stalnih funkcionalnih sestavin drame in njihove notranje povezanosti **S:** struktúra dráme

ang.: dramatic structure

fr.: structure dramatique (f)

PRIM.: aktánt, aktántski modél, dramaturška zgrádba, zgrádba dráme

2. → zgrádba dráme

drámska šóla -e -e ž → igrálska šóla

drámska téhnika -e -e ž zlasti v normativni dramaturgiji oblikovni postopki in pravila za gradnjo dramskega dogajanja **S:** zastar. dramátična téhnika, téhnika dráme

ang.: dramatic technique

fr.: technique dramatique (f)

PRIM.: analítična téhnika, dramaturgija, sintétična téhnika, zgrádba dráme

drámska teoríja -e -e ž teoríja, ki proučuje pojavne, oblikovne, estetske značilnosti dramatike in posameznih dramskih zvrsti, razmerje med dramatiko in gledališčem **S:** dramaturgija (2), teoríja dráme

ang.: dramatic theory, theory of drama

fr.: théorie du drame (f)

PRIM.: dramaturgija (1, 3, 4), gledališka teoríja, teatrologija

drámska terapíja -e -e ž skupinska terapíja, v kateri udeleženci z improviziranim igranjem različnih vlog ugotavljajo in rešujejo svoje psihične težave, razvijajo samopodobo

ang.: drama therapy

fr.: thérapie par l'art dramatique (f)

PRIM.: lútká v terapíji, páragledališče, psiho-dráma

drámska trilogíja -e -e ž → trilogíja (1)

drámska umétnost -e -i ž **1.** umétnost, ki ustvarja drámska besedila **S:** zastar. dramátična umétnost

ang.: dramatic art

fr.: art dramatique (m)

PRIM.: dráma, dramátika, drámsko délo

2. umétnost, ki uprizarja drámska besedila z gledališkimi izrazili **S:** zastar. dramátična umétnost, gledališka umétnost (2)

ang.: dramatic art

fr.: art dramatique (m)

PRIM.: uprizóritvena umétnost

drámska zgódba -e -e ž potek, predstavitev dramskih dogodkov v naravnem časovnem zaporedju **S:** drámska fábulá

ang.: (dramatic) story(-line)

fr.: argument (m)

PRIM.: analítična téhnika, dramaturgija, sintétična téhnika

drámska zgrádba -e -e ž → zgrádba dráme

drámski ávtor -ega -ja m → dramátik

drámski cíkel -ega -kla m drámska besedila, ki so vsebinsko in/ali oblikovno povezana **S:** cíkel drám

ang.: cycle of plays, dramatic cycle

fr.: cycle de drames (m)

PRIM.: tetralogíja, trilogíja, tríptih

drámski čas -ega čása m **1.** časovna razčlenjenost in dramaturška razporeditev dramskega dogajanja

ang.: dramatic time, play time

fr.: temps théâtral (m)

PRIM.: čas dogájanja, drámski prôstor, reálni čas, rítem, tãmpo

2. → fiktívni čas

drámski dialóg -ega -a m → dialóg

drámski diskúrz -ega -a m **1.** → drámski gôvor

2. → dialóg

drámski gôvor -ega -a m govor drámskih oseb, za katerega so značilne dialoška napetost, stilizacija, zgoščenost, ekspresivnost **S:** drámski diskúrz (1), gledališki jãzik (2)

ang.: dramatic speech

fr.: langage théâtral (m)

PRIM.: dialóg, dramãtiãnost, gledališki diskúrz, monológ, ódrski gôvor

drámski igralec -ega -lca m igralec, ki nastopa zlasti v drámskem gledališču **S:** gledališki igralec

ang.: (stage) actor, (theatre) actor

fr.: comédien (m)

PRIM.: amatêr

drámski konflikt -ega -a m idejni, etiãni, ãustveni spor, spopad med drámskimi osebami v drámskem dogajanju kot temeljna sestavina evropske dramãtike **S:** antagonizem (2)

ang.: dramatic conflict

fr.: conflit dramatique (m)

PRIM.: dejãnje, dramãtiãnost, drámska situãcija, tragédija, zaplèt

drámski krôžek -ega -žka m skupina, ki se ljubiteljsko ukvarja z gledališko dejavnostjo, navadno v okviru šole **S:** dramãtski krôžek, igraški krôžek

ang.: circle club, drama circle

fr.: cercle théâtral (m)

PRIM.: dijãško gledališãe, lútkovni krôžek, šolsko gledališãe

drámski lík -ega -a m **1.** literarna, gledališka, filmska, radijska, televizijska upodobitev osebe, predmeta, pojma, opredeljena z imenom, vlogo v dogajanju **S:** figúra, drámska oséba (2)

ang.: dramatic figure

fr.: figure dramatique (f)

PRIM.: junák

2. → típ

drámski prôstor -ega **prostóra** m od 20. stol. naprej, v gledališki teoriji prostor dogajanja v drámskem besedilu, opredeljen z didaskalijami in dialogom med drámskimi osebami

ang.: dramatic space

fr.: espace dramatique (m)

PRIM.: drámski čas, gledališki prôstor, krãj dogájanja, ódrski prôstor

drámsko besedílo -ega -a s literarno delo, na-

pisano v dialogu, navadno z didaskalijami, namenjeno zlasti za uprizarjanje in izvajanje neposredno pred občinstvom **S:** drãma (4), drámsko délo, gledališko délo (2)

ang.: dramatic text

fr.: texte dramatique (m)

PRIM.: dramãtika, ígra, komédija, tragédija

drámsko dejãnje -ega -a s **1.** → dejãnje (2) **2.** → drámsko dogájanje

drámsko délo -ega -a s → drámsko besedílo

drámsko dogájanje -ega -a s dogajanje v drámskem besedilu, navadno časovno-prostorsko strnjeno, logiãno povezano, usmerjeno h koncu, cilju **S:** dejãnje (4), drámsko dejãnje (2)

ang.: dramatic action

fr.: action dramatique (f)

PRIM.: dramãturgija, zgrãdba drãme

drámsko gledališãe -ega -a s gledališãe, ki uprizarja drãmska besedila in uveljavlja govor kot pomembno igralsko izrazilo

ang.: dramatic theatre, legitimate theatre (star.)

fr.: théâtre dramatique (m)

PRIM.: drámski igralec, literárno gledališãe, póst-drámsko gledališãe

drámsko péсниštvo -ega -a s → dramãtika

draperija -e ž zavesa iz mehkega blaga (plíša, žameta) z všítimi gubami

ang.: drape(rie)s

fr.: draperies (fpl)

PRIM.: drãpirana sofíta

GL: lóžna draperija, portálna draperija, proscénijska draperija

drãpirana sofíta -e -e ž sofíta iz nagubanega blaga **S:** nagúbana sofíta

ang.: grand drape, (grand) drapery border, pelmet, valance

fr.: frises drapés (fpl)

PRIM.: nagúbana zavésa

drogôvni ódrski vlák -ega -ega -a m odrski vlak z drogom za obešanje, dviganje in spuščanje scenskih elementov

ang.: flies

fr.: porteuse (f)

PRIM.: tóãkasti ódrski vlák

dróg pri vláku -a -- -- m viseãa cev pri odrskem vlaku za obešanje scenskih elementov

ang.: bar(rel), pipe, (pipe) batten

fr.: tube porteur (m)

dróg za prótiuteži -a -- -- m nosilni drog pri drogovnem odrskem vlaku, v katerega se nalagajo protiuteži

ang.: counterweight arbour, counterweight cradle

fr.: chanvre de commande (m)

dřsna pogrezálna lopúta -e -e -e ž pogrezalna loputa, ki se da umakniti pod odrska tla s spustom navzdol in pomikom vstran **S:** pomična pogrezálna lopúta

ang.: sliding trap

fr.: trappe glissante (f)

dřsno vodílo za bárvne filtre -ega -a -- -- -- s reža v reflektorju za vstavljanje barvnega filtra

ang.: gel-frame holder

fr.: glissière (f)

drúga zasédba -e -e ž → alternacijska zasédba

družábni plés -ega -a m od 12. stol. naprej, v Evropi ples, namenjen razvedrilu na družabnih prireditvah, v diskotekah, pogosto podlaga za gledališki ples

ang.: social dance

fr.: danse (f)

PRIM.: dvórni plés, ljúdski plés, špórtni plés

drúžbena dráma -e -e ž drama, ki obravnava značilne gospodarske, družbene, politične odnose v določenem obdobju, okolju **S:** socialna dráma

ang.: social drama, society drama

fr.: drame social (m)

PRIM.: drúžbenokritična dráma

drúžbena komédija -e -e ž komedija, ki kritično prikazuje določen družbeni sloj, njegovo moralo

ang.: social comedy, society comedy

fr.: comédie sociale (f)

PRIM.: drúžbena dráma, karaktérna komédija

drúžbenokritična dráma -e -e ž drama, ki kritično obravnava družbena nasprotja, duhovne, ekonomske in politične probleme določene dobe

ang.: socially-critical drama

fr.: drame critique des moeurs sociales (m)

PRIM.: drúžbena dráma

družínska dráma -e -e ž drama, ki obravnava zlasti nasprotja med družinskimi člani več generacij

ang.: domestic drama, family drama

fr.: drame de famille (m)

PRIM.: drúžbena dráma, meščánska dráma

družínsko gledališče -ega -a s neinstitucionalna gledališka skupina, sestavljena zlasti iz družinskih članov

ang.: family troupe

fr.: théâtre en famille (m)

dřža -e ž značilni telesni položaj, s katerim nastopajoči kaj izraža, sporoča, označuje

S: póza (1)

ang.: carriage, deportment, pose

fr.: posture (f)

PRIM.: gésta, govorica telésa, igrásko izrazílo, teló

dřžávni akciójn -ega -a m od konca 17. do začetka 18. stol., po J. C. Gottschedu, zlasti v nemškem gledališču na francoskih, španskih tragikomedijah, operah temelječa igra z zgodovinsko, politično snovjo, ki jo uprizarjajo angleški komedijanti in nemške potujoče igralske skupine z afektirano igro, improviziranimi komičnimi vložki, preoblekami, odrskimi efekti

ang.: Staatsaktion

fr.: Staatsaktion (f)

PRIM.: glávni akciójn, Hánswurst

dřžávno gledališče -ega -a s gledališče, ki ga ustanovi in/ali financira država

ang.: state theatre

fr.: théâtre d'État (m)

PRIM.: národno gledališče, nëinstitucionalno gledališče, osrédnje gledališče

dublér -ja m → dvójnik

dublérka -e ž → dvójnica

dublírati -am nedov. nadomeščati igralca v kočljivih ali nevarnih prizorih

ang.: to double, to stand in

fr.: doubler

PRIM.: dvójnik, kaskadér

duhóvna dráma -e -e ž 1. drama z religiozno, nabožno, moralno motiviko **S:** místična dráma, sakrálna dráma

ang.: spiritual drama

fr.: drame religieux (m)

PRIM.: mirákel, místèrij, moralitéta

2. → duhóvna igra (1)

duhóvna igra -e -e ž 1. od 12. stol. do okrog 1500 verzificirana igra, prvotno v latinščini, s svetopisemskimi in verskimi motivi, uprizarjana po cerkvah in samostanih za duhovno spodbudo in poglobitev, včasih s komičnimi prvimi **S:** duhóvna dráma (2), lúduš (2)

ang.: liturgical drama

fr.: drame liturgique (m)

PRIM.: auto sacramental, litúrgična dráma, vérska dráma

2. igra za duhovno spodbudo in sprostitev

ang.: spiritual drama

fr.: drame spirituel (m)

PRIM.: litúrgična dráma

dúnajska ljúdska igra -e -e -e ž na Dunaju, od 18. stol. naprej ljudska igra, ki prikazuje življenje dunajskega predmestja, namenjena zlasti razvedrilu nižjih meščanskih slojev

ang.: Viennese folk-play*

fr.: comédie populaire viennoise (f)

PRIM.: Káserl, meščánska tragédija

dúodrâma -e ž drama, v kateri nastopata dve osebi

ang.: two-hander

fr.: duodrame (m)

PRIM.: mónodrâma

duológ -a m v dramskem besedilu, uprizoritvi dialog med dvema dramskima osebamama **S:** dialóg (2), dvogôvor

ang.: duologue

fr.: dialogue (m)

PRIM.: monológ, polilóg

dvanajstêrec -rca m → aleksandrínec

dvignjeni óder -ega ódra m oder, s praktikabli dvignjen na različne višine

ang.: platform stage, raised stage

fr.: estrade (f), scène élevée (f)

PRIM.: dvížni óder, dvížni pódij

dvížna zavésa -e -e ž po sredini nepredeljena zavesa, obešena tako, da se dviga in spušča od vrvišča do odrskih tal **S:** némška zavésa

ang.: guillotine curtain

fr.: rideau à l'allemande (m)

PRIM.: diagonálno razmična zavésa, navijálna zavésa, vodorávno razmična zavésa

dvížni óder -ega ódra m oder ali del odra, pri katerem je tla mogoče z dvigalom premikati navzgor in navzdol

ang.: elevator stage

fr.: scène sur élévateur (f)

PRIM.: dvignjeni óder, dvížni pódij

dvížni pódij -ega -a m del odrskih tal, ki se lahko dviga, spušča ali nagiba

ang.: bridge lift, stage elevator

fr.: podium sur élévateur (m)

PRIM.: dvížni óder

dvódejánka -e ž dramsko besedilo, uprizoritev v dveh dejanjih

ang.: two-act (play)

fr.: pièce en deux actes (f)

PRIM.: ênodejánka

dvóetážni óder -ega ódra m oder z dvema igralnima ploskvama na različnih višinah

ang.: split(-level) stage

fr.: scène à deux niveaux (f)

PRIM.: dvížni óder

dvogôvor -a m → duológ

dvójka -e ž → dvójna stopníca

dvójna stopníca -e -e ž v tlorisu pravokoten, praviloma normiran konstrukcijski element dveh stopnic za sestavljanje praktikabelskega odra ali praktikabelske osnove **S:** dvójka

ang.: two-step, two-tread

fr.: deux marches praticables (fpl)

PRIM.: viséče stopníce

dvójna vlóga -e -e ž nastop igralca v dveh različnih vlogah v isti uprizoritvi

ang.: double role

fr.: double rôle (m)

PRIM.: alternácija

dvójna zasédba -e -e ž zasedba posamezne vloge ali celotne ekipe s po dvema igralcema

ang.: double cast

fr.: double distribution (f), double répartition des rôles (f)

PRIM.: alternácija, štúdijska alternácija

dvójnica -e ž nastopajoča, ki nadomešča igralko v kočljivih ali nevarnih prizorih **S:** dublêrka

ang.: double, stand-in

fr.: cascadeuse (f)

PRIM.: kaskadêrka

dvójnik -a m nastopajoči, ki nadomešča igralca v kočljivih ali nevarnih prizorih **S:** dublêr

ang.: double, stand-in

fr.: cascadeur (m)

PRIM.: kaskadêr

dvókrílna kulísa -e -e ž dvodelna kulisa, pri kateri je eno krilo postavljeno vzporedno s portalno odprtino, drugo pa pod kotom na portalno odprtino

ang.: book wing, folding flat, folding wing, two-fold wing

fr.: châssis à deux ailes (m)

PRIM.: krílna kulísa

dvorâna -e ž **1.** v dvoranskem delu gledališke stavbe prostor (parter, balkon, galerija, loža), v katerem občinstvo gleda predstavo

ang.: auditorium, house

fr.: salle de théâtre (f)

PRIM.: avditórij (1), foajé, garderóba, óder

2. prostor za gledališke, plesne, glasbene, filmske prireditve

ang.: auditorium, hall

fr.: salle de spectacle (f)

3. zgod. tipizirana, serijsko izdelana garnitura dvoranskih kulís, zasnovana po sistemu standardne ulične scenografije 19. stoletja

ang.: palace set

fr.: décors de palais (mpl)

PRIM.: gòzd, kméčka sóba, salón

GL: balétna dvorâna, lútkovna dvorâna, orkéstrska dvorâna, V dvorâno!, zbdôrovska dvorâna

dvorânska sténska svetílna réža -e -e -e -e ž svetilna reža v steni dvorane za osvetljevanje odra

ang.: box boom(erang)

fr.: fente lumineuse du paroi de salle (f)

PRIM.: dvoránska strôpna svetilna réža, dvoránske lučí

dvoránska strôpna svetilna réža -e -e -e -e ž svetilna reža v stropu dvorane za osvetljevanje odra

ang.: front-of-house boom(erang)

fr.: fente lumineuse du plafond de salle (f)

PRIM.: dvoránska sténska svetilna réža, dvoránske lučí

dvoránske lučí -ih -- ž mn. glavne lučí za osvetljevanje avditorija

ang.: house lights

fr.: lumières du théâtre (fpl)

PRIM.: délovna lúč, dvoránski svetilni móst, osvetlítev z lúčnimi vláki

dvoránski dél gledališke stávbe -ega -a --- m del gledališke stavbe, namenjen občinstvu

ang.: auditorium, (front of) house

fr.: salle de spectacle (f)

PRIM.: avditorij (1), dvorána (1, 2), foajé, garderóba

dvoránski lúčni móst -ega -ega mostú m zastar.

→ dvoránski svetilni móst

dvoránski svetilni móst -ega -ega mostú m svetilni most, vgrajen v strop dvorane ali obešen pod njim **S:** zastar. dvoránski lúčni móst, dvoránski svetlôbni móst

ang.: front-of-house bridge

fr.: pont d'éclairage dans la salle (m)

PRIM.: ódrski svetilni móst

dvoránski svetlôbni móst -ega -ega mostú m

→ dvoránski svetilni móst

dvoránsko gledališče -ega -a s gledališče z arhitekturno enovito dvorano s stopničasto dvigajočimi se vrstami sedežev

ang.: hall-theater*

fr.: théâtre-amphithéâtre (m)

PRIM.: avditorij (1), dvorána (1), gledališče z rédi, lóžno gledališče

dvórni balét -ega -a m v 17. stol., na dvoru francoskega kralja Ludvika XIV. balet z alegorično in mitično snovjo, uprizarjan z razkošno scenografijo, vokalno in instrumentalno glasbo **S:** ballet de cour

ang.: ballet de cour, court ballet

fr.: ballet de cour (m)

dvórni plés -ega -a m v 16. in 17. stol., v Italiji in Franciji ljudski ples, prilagojen dvornemu okolju po obnašanju, oblačilih plesalcev

ang.: court dance

fr.: danse de cour (f)

PRIM.: balét

dvórno gledališče -ega -a s zgod. gledališče, ki ga ustanovi in/ali financira dvor

ang.: court-theatre

fr.: théâtre de cour (m)

PRIM.: kraljévo gledališče

džezovski balét -ega -a m od srede 20. stol. naprej, v mjuziklih, filmih ples ob zabavni, džezovski glasbi, temelječ na izročilu afroameriških plesov 19. stoletja (čarlston, bugivugi, swing), prvinah baleta, sodobnega plesa **S:** jazz balét

ang.: jazz ballet

fr.: ballet jazz (m)

PRIM.: showdance, stêp, tap dance

džorúri -ja m 1. od 16. stol. naprej, na Japonskem peta recitacija ob spremljavi šamisena v lutkovni igri bunraku

ang.: joruri

fr.: joruri (m)

2. izvajalec take recitacije

ang.: joruri

fr.: tayu (m)

E

efékt meglè -a -- in **efékt mègle** -a -- m efekt za ponazarjanje megle, ki nastane s kemičnimi sredstvi **S:** strok. pog. meglà

ang.: dry ice, fog effect, smoke effect

fr.: effet de brouillard (m)

PRIM.: efékt ôgnja, efékt razbitega stêkla, efékt snegá, efékt valôv, efékt zárje, napráva za meglò

efékt ôgnja -a -- m **1.** efekt za ponazarjanje plamenov, ki nastane z ventilatorjem, na katerem so v mrežo vpeti trakovi iz svile ali svilenega papirja **S:** strok. pog. ôgenj

ang.: fan-blades fire

fr.: effet de feu (m)

PRIM.: efékt meglè, efékt razbitega stêkla, efékt snegá, efékt valôv, efékt zárje

2. svetlobni efekt za ponazarjanje plamenov, ki nastane z namestitvijo goba na profilni reflektor **S:** strok. pog. ôgenj

ang.: flicker flame

fr.: effet de feu (m)

PRIM.: efékt meglè, efékt razbitega stêkla, efékt snegá, efékt valôv, efékt zárje

efékt póka -a -- m efekt za ponazarjanje močnega zvoka pri strelu, udarcu

ang.: explosion effect

fr.: effet d'explosion (m)

PRIM.: efékt razbitega stêkla, eksplozijska kóomora

efékt razbitega stêkla -a -- -- m zvočni efekt za ponazarjanje žvenketa razbitega stekla, ki nastane ob padcu zaprte kovinske škatle s koščki stekla na tla **S:** strok. pog. razbito stêklo

ang.: crash-box

fr.: effet de verre brisé (m)

PRIM.: efékt meglè, efékt ôgnja, efékt snegá, efékt valôv, efékt zárje

efékt snegá -a -- m efekt za ponazarjanje sneženja, ki nastane s spuščanjem kosmov vate, koščkov stiropora, papirja na odrska tla **S:** strok. pog. snég

ang.: snow effect

fr.: effet de neige (m)

PRIM.: efékt meglè, efékt ôgnja, efékt razbitega stêkla, efékt valôv, efékt zárje

efékt valôv -a -- m **1.** efekt valovanja vode, ki ga povzroči na odrska tla položeno platno, navadno vzvalovano z vrtečimi se valji

ang.: wave effect

fr.: effet de vagues (m)

2. svetlobni efekt valovanja vode, ki nastane z usmeritvijo luči na plitev pladenj z vzvalovano vodo in koščki ogledala, s škatlo s cevasto žarnico, obdano z naluknjanim valjem, z namestitvijo goba na profilni reflektor, z uporabo inteligentnih svetil **S:** strok. pog. mórje

ang.: wave ripple

fr.: effet de vagues (m)

PRIM.: efékt meglè, efékt ôgnja, efékt razbitega stêkla, efékt snegá, efékt zárje

efékt zárje -a -- m svetlobni efekt rdečkastega ozadja, ki nastane z osvetlitvijo horizonta z reflektorji od spodaj navzgor, s protisvetlobo, z asimetričnimi svetili **S:** strok. pog. zárja

ang.: sunrise effect

fr.: effet d'aurore (m)

PRIM.: efékt meglè, efékt ôgnja, efékt razbitega stêkla, efékt snegá, efékt valôv

ekikléma -e ž (grš. ekkyklema) v antičnem gledališču premični oder za spremembo scene

ang.: ekkyklema

fr.: ekkyklema (m)

PRIM.: ódrski vóz

ekípa -e ž skupina ustvarjalcev in njihovih sodelavcev, ki pripravlja gledališko predstavo, film, radijsko, televizijsko igro

ang.: team

fr.: ensemble (m), team (m)

PRIM.: gledališki ansámbel, igrálski ansámbel

eksistencialistična dramátika -e -e ž od 30. do 50. let 20. stol., zlasti v Franciji dramatika, ki pod

vplivom eksistencialistične filozofije obravnava vprašanja smisla, svobode, biti in niča v absurdnem svetu **S:** dramátika eksistencializma

ang.: existentialist drama

fr.: drame existencialiste (m)

PRIM.: absúrdna dráma

éksodos -a m (grš. odhod) v antični dramatikski sklepna pesem zbora pri odhodu z odra

ang.: exodos

fr.: exodos (m)

PRIM.: sklédni prizór, zgrádba dráme

eksperimentalna dráma -e -e ž zlasti v 20. stol. drama, ki raziskuje načine in oblike dramatskega izražanja, uvaja nove dramaturške postopke

ang.: experimental drama

fr.: drame expérimental (m)

PRIM.: avantgárdna dramátika, eksperimentalna predstáva, eksperimentalno gledališče

eksperimentalna predstáva -e -e ž predstava, v kateri se preizkušajo neznana, še nepreverjena gledališka izrazila, igralske metode, načini gledalčevega zaznavanja

ang.: experimental performance

fr.: spectacle expérimental (m)

PRIM.: eksperimentalna dráma, eksperimentalno gledališče

eksperimentalno gledališče -ega -a s gledališče, ki preizkuša neznana in še nepreverjena gledališka izrazila, igralske metode, raziskuje oblike, pogoje in učinke gledališke komunikacije

ang.: experimental theatre

fr.: théâtre expérimental (m)

PRIM.: avantgárdno gledališče, laboratorijsko gledališče (1, 2), modernistično gledališče

eksplozijska kómora -e -e ž nekđaj naprava za ponazarjanje zvoka eksplozije, strela v obliki litoželezne klade s smodnikom in zamaški v luknjicah, ki se sproži z elektriko ali vžigalno vrvico

ang.: bomb tank, maroon

fr.: caisse à bombes (f)

PRIM.: bóben za dež, bóben za véter, napráva za gróm, napráva za meglò

ekspozicija -e ž v zgradbi drame uvodni del dramatskega dogajanja, v katerem se predstavijo osebe, osrednja tematika, predzgodba **S:** razpostáva, zasnóva

ang.: exposition

fr.: exposition (f)

PRIM.: epilóg, klásična zgrádba dráme

ekspresionistična dramátika -e -e ž od 1910 do 1930 dramatika, ki s stilizacijo, abstrakcijo, patosom prikazuje človekova notranja doživetja, njegove težnje po višjem idealu, protest proti zahodni civilizaciji, vojni

ang.: expressionist drama

fr.: théâtre expressionniste (m)

PRIM.: avantgárdna dramátika, dráma krika, ekspresionistično gledališče, futuristična dramátika

ekspresionistično gledališče -ega -a s od 1910

do 1930 gledališče, ki v nasprotju z naturalizmom prikazuje človekov notranji svet, vizije, uporablja kot igralska izrazila ekstatični govor, gestikulacijo, pantomimo, oblikuje odrski prostor zlasti z lučjo

ang.: expressionist theatre

fr.: théâtre expressionniste (m)

PRIM.: avantgárdno gledališče, ekspresionistična dramátika, izrázni plés

ekstempore -a m (lat. ex tempore *takoj, brez priprave*) improvizirani, navadno govorni vložek, s katerim igralec namigne na aktualen dogodek, osebo

ang.: ad-lib, extemporization

fr.: improvisation (f), lazzi (m)

PRIM.: búrla, gég, lazzo

ekstempóirati -am nedov. **1.** v zvezi z igralcem igrati, nastopati brez priprave

ang.: to ad-lib, to extemporize, to wing it

fr.: improviser

PRIM.: improvizírati

2. v zvezi z igralcem po svoje prirejati besedilo ali igranje

ang.: to ad-lib, to extemporize

fr.: improviser

PRIM.: improvizírati, lúknja, plávati

eksteriêr -ja m **1.** s scenskimi elementi oblikovan odrski prostor, ki predstavlja zunanja naravna in urbana okolja

ang.: exterior

fr.: extérieur (m)

PRIM.: gòzd, interiêr

2. prostor zunaj gledališke stavbe, izbran za prizorišče

ang.: exterior

fr.: extérieur (m)

PRIM.: ambientálno gledališče, gledališče na pròstem, gledališče na vòdi

ekstravertírana ígra -e -e ž → pozunánjena ígra

eléktričar -ja m zastar. → lúčkar

GL: knjíga za eléktričarje

eléktričarska kabína -e -e ž nekđaj prostor z napravami za regulacijo osvetljave, navadno na koncu dvorane za avditorijem

ang.: control room, (lighting) booth

fr.: cabine de l'éclairagiste (f)

PRIM.: inšpičientiška kabína

eléktrična sofíta -e -e ž zastar. sofíta, obešena pred lučnim vlakom za zakrivanje izvora svetlobe

ang.: border, teaser, valance

fr.: frise (f)

PRIM.: drapírana sofíta, horizótna sofíta

elípsasti reflektor -ega -ja m reflektor z zrca-

lom z dvema goriščema za močno osvetlitev oddaljenih predmetov in za projekcijo svetlobnih vzorcev

ang.: ellipsoidal instrument, ellipsoidal lantern, zoom profile

fr.: projecteur élyptique (m)

elipsoidni reflektor -ega -ja m → profilni reflektor

elizabetinska dramatika -e -e ž v času vladanja

Elizabete I. (1558–1603) in Jakoba I. (1603–1625), v Angliji, vrh v delih W. Shakespearja dramatika z zelo razgibanim dogajanjem, brez upoštevanja pravila treh enotnosti, ki skladno z novoveškim pojmovanjem sveta postavlja v središče avtonomnega človeka z močno individualnostjo

ang.: Elizabethan drama

fr.: drame élisabéthain (m)

PRIM.: elizabetinska komédija, elizabetinska tragedija, elizabetinski óder, elizabetinsko gledališče, renesánčna dramátika

elizabetinska komédija -e -e ž v času vladanja

Elizabete I. (1558–1603) in Jakoba I. (1603–1625), v Angliji, vrh v delih W. Shakespearja komédija z razgibanim dogajanjem, ki ne upošteva pravila treh enotnosti, se snovno navezuje na antiko, poudarja čutnost, svobodo, domišljijo

ang.: Elizabethan comedy

fr.: comédie élisabéthaine (f)

PRIM.: renesánčna komédija

elizabetinska tragedija -e -e ž v času vladanja

Elizabete I. (1558–1603) in Jakoba I. (1603–1625), v Angliji, vrh v delih W. Shakespearja tragedija z razgibanim dogajanjem, ki ne upošteva pravila treh enotnosti in temelji na tragičnosti zgodovinskega dogodka ali dejavnega junaka z močno individualnostjo

ang.: Elizabethan tragedy

fr.: tragédie élisabéthaine (f)

PRIM.: elizabetinska dramátika, elizabetinsko gledališče, karaktérna tragédija, renesánčna tragédija

elizabetinski óder -ega ódra m v času vladanja

Elizabete I. (1558–1603) in Jakoba I. (1603–1625), v Angliji, vrh v delih W. Shakespearja v avditorij podaljšan dvignjen pravokotni óder s stalnim ozadjem, sestavljenim iz zakrite garderobe, notranjega odra, manjšega podija v nadstropju in strešnega prostora z odrsko tehniko

ang.: Elizabethan stage

fr.: théâtre élisabéthain (m)

PRIM.: baróčni óder, corral, elizabetinsko gledališče (2), nótranji óder, paládijsko gledališče

elizabetinski teáter -ega -tra m → elizabetinsko gledališče (1)

elizabetinsko gledališče -ega -a s 1. v času vladanja Elizabete I. (1558–1603) in Jakoba I. (1603–1625), v Angliji, vrh v delih W. Shakespearja gledališka dejavnost poklicnih igralskih skupin, ki poteka zlasti pod pokroviteljstvom angleškega dvora

S: elizabetinski teáter

ang.: Elizabethan theatre

fr.: théâtre élisabéthain (m)

PRIM.: elizabetinska dramátika, gledališče restavrácije, kraljevo gledališče, renesánčno gledališče 2. osmerokotna stavba s tremi nadstropji lož in balkonov in nepokritim parterjem z elizabetinskim odrom

ang.: Elizabethan theatre

fr.: théâtre élisabéthain (m)

PRIM.: amfiteáter, antično rímsko gledališče, baróčno gledališče, corral, paládijsko gledališče

élkanje -a s od 2. pol. 19. stol. do okrog 1920, v slovenskem okolju izgovorjanje glasu [l], kjer se navadno govori dvoustnični [ʌ]

ang.: pronouncing l instead of ʌ*

fr.: défaut de prononciation en slovène »elkanje« (m)

PRIM.: akcént (2), idiolékt (2), izumetničeni góvor

embólimon -a m (grš. čep) v antičnem gledališču zborovska pesem kot lirični vložek, vsebinsko nepovezana s tragijskim dogajanjem

ang.: embolima

fr.: embolon (m)

énodejánka -e ž dramsko besedilo, uprizoritev v enem dejanju **S:** zastar. áktovka

ang.: one-act (play)

fr.: pièce en un acte (f)

PRIM.: dvódejánka, igrokáz

enójka -e ž → enójna stopnica

enójna stopnica -e -e ž v tlorisu pravokoten, praviloma normiran konstrukcijski element ene stopnice za sestavljanje praktikabelskega odra ali praktikabelske osnove **S:** enójka

ang.: one-step, one-tread

fr.: marche praticable (f)

PRIM.: dvójna stopnica, viséče stopnice

enótnost čása -i -- ž v klasicistični dramaturgiji zahteva po zgostitvi dramskega dogajanja na največ 24 ur

ang.: unity of time

fr.: unité de temps (f)

PRIM.: klasicistična dramátika, pravílo tréh enótnosti

enótnost dogájanja -i -- ž po Aristotelu, v klasicistični dramaturgiji zahteva po logično sklenje-

nem dramskem dogajanju, osredotočenem na glavno zgodbo

ang.: unity of action

fr.: unité d'action (f)

PRIM.: klasicistična dramatika, pravilo tréh enôtnosti

enôtnost krája -i -- ž v klasicistični dramaturgiji zahteva po enem samem kraju dramskega dogajanja

ang.: unity of space

fr.: unité de lieu (f)

PRIM.: klasicistična dramatika, pravilo tréh enôtnosti

entrée -ja [antré antrêja] m (fr. *vhod, vstop*) **1.** poudarjeno izveden prihod nastopajočega na prizorišče

ang.: entrance, entrée

fr.: entrée (f)

PRIM.: nastòp

2. od konca 19. stol. naprej samostojni govorni ali pantomimski prizor, v katerem nastopajo klovni

ang.: entrée

fr.: entrée (f)

PRIM.: Avgúst, církus, varieté

3. uvodni del baleta

ang.: entrée

fr.: entrée (f)

entremés -a m (šp. *vrivek, medigra*) v 17. stol., v Španiji komična enodejanka, uprizarjana ob slovenostih ali kot vložek v daljših dramah

ang.: entremes

fr.: entremés (m)

PRIM.: mèdígra, saineta

epilóg -a m samostojni sklepni del dramskega besedila, uprizoritve **S:** pòigra

ang.: epilogue

fr.: épilogue (m)

PRIM.: ekspozičija, nagòvor, sklèpni akórd, sklèpni prizòr

epizòda -e ž **1.** v antiki krajši dialoški prizor med petjem zbora

ang.: episode

fr.: épisode (f)

2. krajši, vsebinsko zaključen prizor v dramskem besedilu, uprizoritvi, manj povezan z glavnim dogajanjem **S:** epizòdni prizòr

ang.: episode

fr.: épisode (f)

3. žarg. → epizòdna vlóga

epizodíst -a m igralec, ki igra zlasti stranske vloge **S:** epizòdni igralec

ang.: bit player, small-part player, supporting actor, utility, walking gentleman

fr.: acteur épisodique (m)

PRIM.: stránski igralec

epizodístka -e ž igralka, ki igra zlasti stranske vloge **S:** epizòdna igraálka

ang.: bit player, small-part player, supporting actress, utility, walking lady

fr.: actrice épisodique (f)

PRIM.: stránska igraálka

epizòdna igraálka -e -e ž → epizodístka

epizòdna vlóga -e -e ž stranska vloga, pri kateri igralec navadno samo enkrat nastopi

S: žarg. epizòda (3)

ang.: bit part, minor part, small part, walking part, walking role

fr.: rôle épisodique (m)

PRIM.: stránski igralec

epizòdni igralec -ega -lca m → epizodíst

epizòdni prizòr -ega -ôra m → epizòda (2)

épska dráma -e -e ž po B. Brechtu drama za izrazitimi pripovednimi prviniami, ideološko zaostreno tematiko, potujitvami

ang.: epic play

fr.: pièce épique (f)

PRIM.: brechtovska dramaturgija, épska dramaturgija, épsko gledališče

épska dramaturgija -e -e ž dramaturgija s poudarjenimi pripovednimi prviniami, prekinitvami dogajanja, potujitvami, napovedovalcem na odru, obsežnimi poročili in komentarji

ang.: epic dramaturgy

fr.: dramaturgie épique (f)

PRIM.: aristótelška dramaturgija, brechtovska dramaturgija, épsko gledališče, estétska distáncia (1), potujítev

épsko gledališče -ega -a s **1.** gledališče z episkimi, lirskimi prviniami, v katerem potek dramskega dogajanja prekinjajo, dopolnjujejo komentarji, poročila, žive slike, igra v igri

ang.: epic theatre

fr.: théâtre épique (m)

PRIM.: épska dramaturgija, estétska distáncia, potujítveni učínek

2. po E. Piscatorju in B. Brechtu gledališče, ki zanika aristotelško dramaturgijo, ne dopušča igralčevega vžvrljanja, uporablja različna sredstva za ustvarjanje potujitvenih učinkov, s katerimi spodbuja občinstvo h kritičnemu odnosu do družbenih, političnih, ekonomskih razmer **S:** pripòvedno gledališče

ang.: epic theatre

fr.: théâtre épique (m)

PRIM.: aristótelško gledališče, épska dramaturgija, estétska distáncia, polítično gledališče

erínija -e ž nav. mn. v antični grški tragediji dramski

lik, ki ponazarja starogrško boginjo maščevanja s kačastimi lasmi, baklo in bičem

ang.: Erinyes (pl)

fr.: erynnie (f)

PRIM.: evmenída, fúrija

escenário -a m (šp. gledališki oder) 16. in 17. stol., v španskem gledališču glavni pravokotni oder v corralu

ang.: escenario

fr.: escénario (f)

PRIM.: elizabetinski oder, tabládo laterál

estétska distánca -e -e ž 1. v epskem gledališču zavesten odmik dramatika, igralca od dogajanja, dramskih oseb, navadno kot sredstvo družbene ali ideološke kritike

ang.: aesthetic distance

fr.: distance esthétique (f)

PRIM.: épsko gledališče (2), potujítev, potujítveni učínek

2. odmik od vsakdanje resničnosti kot pogoj za izkušnjo lepega

ang.: aesthetic distance

fr.: distance esthétique (f)

PRIM.: épska dramaturgija, épsko gledališče, gledališka iluzija, identifikacija, potujítveni učínek

estrádnó gledališče -ega -a s gledališče, ki z glasbenim, plesnim, artističnim programom skrbi zlasti za zabavo

ang.: variety theatre, vaudeville

fr.: théâtre des variétés (m)

PRIM.: bulvársko gledališče, kabarét, varietéjsko gledališče

étična fúnkcija dráme -e -e -- ž vpliv idejnih sestavin drame na oblikovanje bralčevih, gledalčevih moralnih vrednot, navad, nazorov

ang.: ethical function of drama

fr.: éthique du drame (f)

PRIM.: étično jêdro dráme, gledálčeva recépcija (1)

étično jêdro dráme -ega -a -- s temeljne idejne sestavine dramskega besedila, s katerimi avtor izraža svoje vrednote, razmerje do sveta

ang.: ethical core of a play

fr.: noyau éthique d'un texte de théâtre (m)

PRIM.: étična fúnkcija dráme, katárza

evkinétika -e ž v plesni teoriji 20. stol., po R. Labanu nauk o izraznosti človekovega gibanja in njegovi povezavi s psihologijo

ang.: Eukinetics

fr.: eukinétique (f)

PRIM.: korévtika (2)

evmenída -e ž nav. mn. v antični grški tragediji olepševalno ime za dramski lik erinije

ang.: Eumenides (pl)

fr.: euménide (f)

PRIM.: fúrija

evrópsko gledališče -ega -a s gledališče evropske civilizacije in kulture z začetki v antiki

ang.: European theatre

fr.: théâtre européen (m)

PRIM.: áfriško gledališče, amêriško gledališče, ázijsko gledališče

F

fábula atellána -e -e ž → atelána

fáh -a m žarg. → igrálska stróka

fálična komédija -e -e ž v antičnem grškem gledališču komédija, temelječa na obredih, ki častijo plodnost

ang.: phallic comedy

fr.: comédie phallique (f)

PRIM.: dionízije, fálus

fálus -a m (grš. phallós) gl. fálus

fálus -a in fálus -a m (lat. phallus) v antiki model moškega spolnega uda kot simbol plodnosti v sprevodih v čast bogu Dionizu

ang.: phallus

fr.: phallus (m)

PRIM.: dionízije, fálična komédija

fantazíjski kostúm -ega -a m kostum, ki ni vezan na oblačilno kulturo določene dobe ali sloga, ustvarjen na podlagi domišljije

ang.: fantasy costume

fr.: costume de fantaisie (m)

PRIM.: stílني kostúm

fársa -e ž 1. dramsko besedilo z ostro situacijsko komiko, posmehljivo karakterizacijo oseb, človeških lastnosti, družbenih ali političnih razmer

ang.: farce

fr.: farce (f)

PRIM.: búrka, grotéska, parodíja, soti

2. uprizoritev takega besedila

ang.: farce

fr.: farce (f)

GL: satírična fárs

felírke felírka ž mn. žarg. nazobčane škarje za redčenje las pri izdelavi lasulje

ang.: thinning scissors

fr.: ciseaux à cranter (mpl)

PRIM.: lasúljar

figaro -a m pripomoček za kodranje las s toploto

ang.: curling iron

fr.: boucleur (m)

PRIM.: lasúljar

figúra -e ž → drámski lík (1)

fíkcija -e ž izmišljeno dogajanje, izmišljena

oseba, ki v gledalcu, poslušalcu lahko ustvarja vtis resničnosti

ang.: fiction

fr.: fiction (f)

PRIM.: gledališka iluzíja, igránje

fiksírati -am dov. žarg., na vajah dokončno določiti gledališka izrazila, interpretacijo

ang.: to cement, to set

fr.: fixer le jeu de scène

fiksna akústična plóškev -e -e -kve ž → nêgibljíva akústična plóšča

fíksni nótranji portál -ega -ega -a m → fíksni téhnični portál (1, 2)

fíksni téhnični portál -ega -ega -a m 1. tehnični portal, pri katerem se portalna stolpa in portalni most ne premikajo in se velikosti portalne odprtine ne da spreminjati S: fíksni nótranji portál

ang.: permanent false proscenium, permanent inner proscenium

fr.: cadre de scène fixe (m)

PRIM.: gibljívi téhnični portál

2. tehnični portal s fíksnima portalnima stranskima kulisama in harlekinom S: fíksni nótranji portál

ang.: permanent false proscenium, permanent inner proscenium

fr.: cadre de scène fixe (m)

fíktivni čas -ega čása m čas trajanja dramskega dogajanja, ki je krajši ali daljši od dejanskega časa dogajanja S: drámski čas (2), simbólni čas

ang.: dramatic time, narrative time

fr.: temps fictif (m)

PRIM.: rítem, témpo

filmska ígra -e -e ž → ígra pred kámero (1, 2)

filmska ígrálka -e -e ž ígralka, ki nastopa zlasti v filmih

ang.: film actress, movie actress

fr.: actrice de cinéma (f)

PRIM.: gledališka ígrálka

filmska lútk -e -e ž pri animíranem filmu lutka z ogrodjem iz bakrene žice, ki omogoča postopne premike za posamične posnetke pri snemanju

ang.: stop-motion puppet

fr.: marionnette stop-motion (f)

PRIM.: gledališka lutka

filmska režija -e -e ž **1.** umetniško in organizacijsko načrtovanje, oblikovanje in vodenje procesa ustvarjanja filma, priprava snemalne knjige, navadno na podlagi scenarija, izbira in usmerjanje nastopajočih in sodelavcev, vodenje vaj in snemanja, sodelovanje pri montaži, sinhronizaciji

ang.: film directing

fr.: mise en scène au cinéma (f)

PRIM.: gledališka režija (1)

2. na umetniških šolah, univerzah študijski program za poklicno izobraževanje filmskih režiserjev

ang.: film directing, film direction

fr.: mise en scène au cinéma (f)

PRIM.: gledališka režija (2), igra pred kámero (2)

filmska režisérka -e -e ž režiserka, ki umetniško in organizacijsko načrtuje, oblikuje in vodi proces ustvarjanja filma, pripravi snemalno knjigo, navadno na podlagi scenarija, izbira in usmerja nastopajoče in sodelavce, vodi vaje in snemanja, sodeluje pri montaži, sinhronizaciji

ang.: film director

fr.: cinéaste (f), metteuse en scène au cinéma (f)

PRIM.: gledališka režisérka, rádijska režisérka

filmski igralec -ega -lca m igralec, ki nastopa zlasti v filmih

ang.: film actor, movie actor

fr.: acteur de cinéma (m)

PRIM.: gledališki igralec

filmski režisér -ega -ja m režiser, ki umetniško in organizacijsko načrtuje, oblikuje in vodi proces ustvarjanja filma, pripravi snemalno knjigo, navadno na podlagi scenarija, izbira in usmerja nastopajoče in sodelavce, vodi vaje in snemanja, sodeluje pri montaži, sinhronizaciji

ang.: film director

fr.: cinéaste (m), metteur en scène au cinéma (m)

PRIM.: gledališki režisér, rádijski režisér

finale -a m zaključni prizor dramskega besedila, uprizoritve

ang.: finale

fr.: finale (m)

PRIM.: entrée (1), epilóg

fingirati -am nedov. žarg., v zvezi z igralcem z mimiko, gesto nakazovati uporabo rekvizita, dejavnost, prostor

ang.: to mime

fr.: mimer

PRIM.: pantomíma

fizično gledališče -ega -a s gledališče, ki po udarja telo, njegovo moč, lepoto, spretnost, ranljivost, navadno brez besed

ang.: physical theatre

fr.: théâtre physique (m)

PRIM.: body art, gibálno gledališče, perfórmans, plésno gledališče

fliák -a m **1.** v antičnem gledališču izvajalec šaljivih prizorov, ki parodirajo mite ali prikazujejo vsakdanje življenje

ang.: phlyax

fr.: phlyax (m)

2. v antičnem gledališču tak prizor

ang.: phlyax

fr.: phlyax (m)

PRIM.: atelána

flúid -a m → kontákt s públiko

foajé -éja tudi foyer -a [foajé foajéja] m v dvoranskem delu gledališča prostor za druženje gledalcev med odmori

ang.: foyer

fr.: foyer (m)

fokusírati -am dov. → centrírati fókus

folklórna igra -e -e ž **1.** dramsko besedilo z narodopisno snovjo

ang.: folklore play

fr.: pièce folklorique (f)

PRIM.: kméčka igra, ljúdska igra

2. uprizoritev takega besedila

ang.: folklore play

fr.: pièce folklorique (f)

PRIM.: ljúdsko gledališče

fonétika besedíla -e -- ž → besedílna fonétika

fonotéka -e ž **1.** sistematično urejena zbirka zvočnih posnetkov

ang.: audio library, sound library

fr.: phonotèque (f)

2. prostor, v katerem se hrani taka zbirka

ang.: audio library, sound library

fr.: phonotèque (f)

PRIM.: arhív eféktov, gledališki arhív, ikonotéka, videotéka

formálna mizanscéna -e -e ž mizanscéna, pri kateri je igralčev gib ali premik utemeljen z dejavnostjo, ki nima tesnejše zveze z razvojem dogajanja, razpoloženjem, s čustvi

ang.: formal blocking*

fr.: mise en scène formelle (f)

PRIM.: psiholóška mizanscéna

formální premík -ega -a m premik nastopajoče-

ga, ki nima tesnejše zveze z razvojem dogajanja, razpoloženjem, s čustvi

ang.: countercross

fr.: déplacement formel (m)

PRIM.: absúrdni premík, lógični premík, nəlógični premík

forsírati -am nedov. žarg., v zvezi z igralcem igrati, govoriti z neprimerno silovitostjo

ang.: to force, to push, to rant

fr.: forcer

PRIM.: afektirana igra, izumetničeni góvor

fórsípilati -am dov. žarg., v zvezi z režiserjem nazorno pokazati igralcu, kako naj odigra prizor

ang.: to give (an actor) a line reading

fr.: diriger un comédien

PRIM.: gledališka režija

fotografiranje -a s oznaka na razporedu vaj vaja v kostumih, maski in z rekviziti, namenjena fotografiranju za dokumentacijo in promocijo

ang.: camera performance, photo(graph) call

fr.: répétition-photo (f)

PRIM.: lúčna vája, téhnična vája

foyer -ja [foajé foajêja] m (fr. kadilnica, sprehajalnica) gl. foajé

francóska kulísa -e -e ž široka kulisa, ki predstavlja ozadje in se lahko spusti v pododrje

ang.: Kabuki drop*

fr.: toile de fond (f)

PRIM.: horizont

fresnél -a m → Fresnélov reflektor

Fresnélov reflektor -ega -ja in fresnélov reflektor -ega -ja m reflektor z lečo, ki daje usmerjeno mehko svetlobo z neostrim robom osvetljenih ploskev **S:** fresnél, razpršilni reflektor

ang.: Fresnel

fr.: projecteur à lentille Fresnel (m), projecteur Fresnell (m)

fresnélov reflektor -ega -ja m gl. Fresnélov reflektor

fríndž -a m (ang. fringe skrajna meja) od konca 60. let 20. stol. naprej, sprva v angleškem okolju alternativno gledališče, v katerem se mešajo prvine hepeninga, akcijske umetnosti, obrednega in političnega gledališča

ang.: fringe (theatre)

fr.: théâtre-fringe (m)

PRIM.: nêodvisno gledališče, ôff gledališče

frízér -ja m oblikovalec pričesk nastopajočih

ang.: hairdresser, hairstylist

fr.: coiffeur (m)

PRIM.: lasúljar, maskêr

frízérka -e ž oblikovalka pričesk nastopajočih

ang.: hairdresser, hairstylist

fr.: coiffeuse (f)

PRIM.: lasúljarka, maskêrka

frónta -e ž žarg. mizarско, tapetniško, kašersko obdelana stran kulise, obrnjena proti občinstvu

ang.: finished side, stage side

fr.: face du chassis (f)

GL: ódrska frónta, svetilni žlêb za frónto

frontálni položáj -ega -a m → čêlni položáj

fróntno gledališče -ega -a s zgod. potujoča gledališka skupina, ki prireja predstave vojakom na fronti

ang.: front theatre*

fr.: théâtre du front (m)

PRIM.: agitprópovsko gledališče, mobilizacijsko gledališče, partizánsko gledališče

fúndus kostúmov -a -- m → kostúmski fúndus (1, 2)

fúndus kulís -a -- m → scénski fúndus (1, 2)

fúndus pohíštva -a -- m → pohíštveni fúndus (1, 2)

fúndus rekvízítov -a -- m → rekvízítni fúndus (1, 2)

fúrija -e ž nav. mn. v antični rimski tragediji dramski lik, ki ponazarja boginjo maščevanja s kačastimi lasmi, baklo in bičem

ang.: fury

fr.: furie (f)

PRIM.: erínija, evmenída

fúsrámpa -e ž žarg. → robníške luči

futuristična dramátika -e -e ž zlasti v 2. desetletju 20. stol., v Italiji, Rusiji dramatika, ki prikazuje dinamični svet urbane tehnologije, slavi vojno, revolucijo in znanstveni napredek

ang.: futurist drama

fr.: théâtre futuriste (m)

PRIM.: avantgárdna dramátika, dadaístična dramátika, ekspresionístična dramátika, futurístično gledališče, gledališka sintéza

futuristično gledališče -ega -a s zlasti v 2. desetletju 20. stol., v Italiji, Rusiji avantgardno gledališče, ki skladno z manifesti T. Marinettija zagovarja sintezo likovne umetnosti, glasbe, pesništva, slavi moderni tehnizirani svet, politično akcijo, dinamizem

ang.: futurist theatre

fr.: théâtre futuriste (m)

PRIM.: avantgárdno gledališče, dadaístično gledališče, ekspresionístično gledališče, modernístično gledališče

gála predstáva -- -e ž → slávnostna predstáva

galerija -e ž **1.** nadstropni del gledališke dvorane nad balkonom

ang.: gallery, second balcony, upper circle

fr.: galérie (f), paradis (m), poulailier (m)

2. sedeži tega dela dvorane

ang.: gallery, second balcony, upper circle

fr.: galérie (f), paradis (m), poulailier (m)

3. občinstvo na teh sedežih

ang.: gallery, (gallery) Gods, peanut gallery, penny gallery

fr.: galérie (f), poulailier (m)

PRIM.: balkón, partêr, stránski balkón

GL: délovna galerija

galerijski sédež -ega -a m sedež na galeriji

ang.: gallery seat, second-balcony seat, upper-circle seat, upper-circle stall

fr.: place au poulailier (f)

PRIM.: galerija

galerijsko stojíšče -ega -a s nekđaj stojíšče v nadstropnem delu gledališke dvorane nad balkonom **S:** žarg. óksnštánt

ang.: gallery standing room*

fr.: place debout (f)

PRIM.: dijáško stojíšče

ganljívka -e ž *zlasti v meščanskem gledališču* lahko-
tnejše dramsko besedilo s podoben snovjo
kot meščanska tragedija, a s srečnim koncem,
ki omogoča čustveno sprostitev občinstva **S:**

zastar. ginjívka

ang.: tear-jerker, weepie

fr.: mélodrame (m)

PRIM.: melodráma (2), sentimentálka

GL: álpska ganljívka

garderóba -e ž **1.** prostor za odrom, kjer se nastopajoči preoblačijo in pripravljajo na nastop

ang.: dressing room

fr.: loge des artistes (f)

PRIM.: maskínica

2. prostor za hranjenje oblačil gledalcev med predstavo

ang.: cloak-room, coat-room

fr.: vestiare (m)

garderobêr -ja m **1.** uslužbenec, ki skrbi za kostume in pomaga nastopajočim pri oblačenju

ang.: dresser

fr.: habilleur (m)

PRIM.: garderóba (1)

2. uslužbenec, ki prevzema, hrani in vrača oblačila gledalcem

ang.: cloak-room attendant, coat-room attendant

fr.: hôte d'accueil (m)

PRIM.: garderóba (2), hostésnik

garderobêrka -e ž **1.** uslužbenka, ki skrbi za kostume in pomaga nastopajočim pri oblačenju

ang.: dresser

fr.: habilleuse (f)

PRIM.: garderóba (1)

2. uslužbenka, ki prevzema, hrani in vrača oblačila gledalcem

ang.: cloak-room attendant, cloak-room girl, coat-room attendant, coat-room girl

fr.: hôtesse d'accueil (f)

PRIM.: garderóba (2), hostésa

Gášperček -čka m od 40. let 20. stol. naprej, v slovenskem lutkovnem gledališču marioneta, ki predstavlja burkeža v predstavah za otroke

ang.: Kasperl

fr.: Gášperček

PRIM.: Júrček, Kásperl

gêg -a m (ang. gag *improvizacija, šala*) duhovit besedni, gibni, situacijski domislek v uprizoritvi

ang.: gag

fr.: gag (m)

PRIM.: besédna kómika, ekstémpore, situacijska kómika, telésna kómika

generálka -e ž zadnja vaja pred premiero, izvedena kot predstava **S:** generálna vája

ang.: dress rehearsal

fr.: colonelle (f), générale (f), répétition générale (f)

PRIM.: kontrólka

GL: jávna generálka, odpíta generálka

generálna vája -e -e ž → generálka

generálska vlóga -e -e ž žarg., zastar. vloga, ki jo

igralec odigra v prvi polovici prvega dejanja

S: žarg., zastar. diréktorska vlóga

ang.: cameo

fr.: caméo (m)

PRIM.: lèv, pès, šárža

geografija ódra -e -- ž prostorska razdelitev odra

ang.: stage areas, stage geography, stage layout

fr.: répartition de l'espace scénique (f)

PRIM.: désno sprédaj, désno zádaj, lévo sprédaj, lévo zádaj, ódrska désna, ódrska léva, ódrska perspektíva, v sredíni sprédaj, v sredíni zádaj

géstá -e ž zavesten, pomensko opredeljen gib nastopajočega, zlasti z roko, navadno ob govoru **S:** géstus (2), krétnja

ang.: gesture

fr.: geste (m)

PRIM.: gib, govoríca telésa, mímika, nèbesédno izrážanje

géstični prôstor -ega prostóra m v gledališki teoriji prostor, ki ga v predstavi ustvarjajo, oblikujejo nastopajoči s svojim gibanjem, premiki, navzočnostjo, medsebojnimi odnosi, mizansceno **S:** lúdični prôstor

ang.: gesture space*

fr.: espace gestuel (m)

PRIM.: gledališki prôstor, igrálni prôstor, ódrski prôstor

géstično gledališče -ega -a s 1. gledališče, ki navadno ne temelji na besedilu in kot glavno izrazilo uporablja telo, gestikulacijo

ang.: theatre of gesture*

fr.: théâtre gestuel (m)

PRIM.: gibálno gledališče, pantómima

2. gledališče, ki na podlagi teorij B. Brechta uporablja geste, mímiko, izjave, glasbo in druga izrazilá, zlasti za označevanje družbenih odnosov

ang.: theatre of gesture*

fr.: théâtre gestuel (m)

PRIM.: épsko gledališče, géstus

géstika -e ž → gestikulácija

gestikulácija -e ž izrážanje misli, čustev, razpoloženj z gíbi, zlasti rok, navadno ob govoru

S: géstika, géstus (2)

ang.: gesticulation

fr.: gesticulation (f)

PRIM.: géstá, govoríca rók, govoríca telésa, mímika, nèbesédno izrážanje

géstus -a m 1. po B. Brechtu gesta, mímika, drža, izjava, ki ne izráža posameznikovega čustva, ampak kaže odnos igralca do predstavljenega

družbenozgodovinsko pogojenega vedenja, odnosov

ang.: Gestus

fr.: gestus (m)

PRIM.: épsko gledališče

2. → géstá, gestikulácija

gíb -a m 1. premik telesa nastopajočega iz enega položaja v drugega

ang.: move(ment)

fr.: mouvement (m)

PRIM.: géstá, premik

2. premik dela telesa nastopajočega

ang.: move(ment)

fr.: geste (m)

PRIM.: géstá

gíbaléc -lca m nastopajoči, ki se izráža zlasti z gíbom

ang.: physical actor

fr.: artiste physique (m)

PRIM.: gibálno gledališče, kinézika (1)

gíbálka -e ž nastopajoča, ki se izráža zlasti z gíbom

ang.: physical actress

fr.: artiste physique (f)

PRIM.: gibálno gledališče, kinézika (1)

gibálno gledališče -ega -a s gledališče, ki navadno ne temelji na besedilu in uporablja kot glavno izrazilo gib, gibanje, pogosto ob glasbi **S:** kinétični teáter, kinétično gledališče

ang.: kinetic theatre, theatre of movement

fr.: théâtre physique (m)

PRIM.: géstično gledališče, kinézika (1), plésno gledališče

gíbanje -a s 1. spreminjanje telesnega položaja nastopajočega v prostoru in času za izrážanje čustev, psihološkega procesa, nezavednega ali kot samostojna prvina performativnega dogajanja

ang.: movement

fr.: mouvement (m)

2. po K. S. Stanislavskem sredstvo, s katerim igralec priklíče v spomin čustva pri vživljanju v vlogo

ang.: movement

fr.: mouvement (m)

PRIM.: gestikulácija, gíb, igrálsko izraziló, kon-táktna improvizácija, nèverbálna komunikácija, per-formatívnost, plés, plésna umétnost, psihotéhniká, telésna téhniká, teló

gíbljava akustična plošča -e -e -e ž akustična plošča, pri kateri se s spreminjanjem lege lahko uravnava akustičnost za vsako uprizoritev posebej **S:** gíbljivi akustični odbójnik, gíbljivi akustični refléktor

ang.: flexible acoustic panel

fr.: réflecteur acoustique mobile (m)

PRIM.: nègiblјiva akústična plòšča

giblјivi akústični odbójnik -ega -ega -a m → giblјiva akústična plòšča

giblјivi akústični reflektor -ega -ega -ja m → giblјiva akústična plòšča

giblјivi nótranji portál -ega -ega -a m → giblјivi téhnični portál

giblјivi téhnični portál -ega -ega -a m tehnični portál, pri katerem se s premikanjem portalnih stolpov in portalnega mostu lahko spreminja velikost portalne odprtine **S:** giblјivi nótranji portál

ang.: false proscenium

fr.: cadre de scène mobile (m)

PRIM.: fíksni téhnični portál

ginjól -a m **1.** lutkovna igra, v kateri nastopa Guignol

ang.: Guignol

fr.: guignol (m)

2. v Franciji lutkovna igra sploh

ang.: Guignol

fr.: guignol (m)

ginljívka -e ž zastar. → ganljívka

glás glású m **1.** zvočni del govora, v katerem igralec z intonacijo, tempom, premori, jakostjo, registrom, barvo oblikuje smisel besedila

ang.: voice

fr.: voix (f)

PRIM.: slúšne gòvorne prvine

2. zvok, ki ga ustvarja in oblikuje igralec, pevec z govorili

ang.: voice

fr.: voix (f)

PRIM.: besédno izrážanje, gílb, ódrski gòvor

3. zvok, ki ga ustvarja pevec z govorili in ima različne tonske lege (sopran, alt, tenor, bas)

ang.: voice

fr.: voix (f)

PRIM.: gledališko pétje

GL: bárna glású, glás iz ozádja, jákost glású, régíster glású

glásba -e ž na gledaliških plakatih in v gledališkem listu avtor glasbe ali glasbeni opremljevalec

ang.: music

fr.: musiques (fpl)

GL: ávtor glásbe, ávtorica glásbe, izbòr glásbe, ódrska glásba, razpoložénjska glásba, scénska glásba

glásbena dráma -e -e ž v 19. stoletju opera, zasnovana po načelih celostne umetnine, v ka-

teri sta glasba in besedilo enakovredna elementa **S:** glásbena gledališče (2)

ang.: musical theatre

fr.: drame musical (m)

glásbena opréma -e -e ž → ódrska glásba

glásbena opremljeválka -e -e ž strokovnjakinja, ki izbere in razporedi glasbo glede na režijsko zasnovo uprizoritve

ang.: music designer

fr.: arrangeuse de musique de scène (f)

PRIM.: ávtorica glásbe, ávtorica máske, zvóčna opremljeválka

glásbeni opremljevalec -ega -lca m strokovnjak, ki izbere in razporedi glasbo glede na režijsko zasnovo uprizoritve

ang.: music designer

fr.: arrangeur de musique de scène (m)

PRIM.: ávtor glásbe, ávtor máske, zvóčni opremljevalec

glásbeni/-a vódja -ega/-e -e ž strokovnjakinja, ki skrbi za izvedbo glasbenega dela uprizoritve

ang.: musical director, music leader

fr.: directrice musicale (f)

PRIM.: korepetitorka

glásbeni vódja -ega --/-e m strokovnjak, ki skrbi za izvedbo glasbenega dela uprizoritve

ang.: musical director, music leader

fr.: directeur musical (m)

PRIM.: korepetitor

glásbena gledališče -ega -a s **1.** gledališče, ki uprizarja glasbena odrska dela: opere, opere-te, spevoigre, mjuzikle, balete

ang.: musical theatre

fr.: théâtre de musique (m)

PRIM.: drámsko gledališče, kabaret, plésno gledališče, varieté

2. → glásbena dráma

glásbena oprémljanje -ega -a s izbiranje glasbe in njeno razporejanje glede na režijsko zasnovo uprizoritve

ang.: music design

fr.: choix de musique (m)

PRIM.: glásbeni opremljevalec

glás iz ozádja glású -- -- m → öff

Glasnje! **1.** med vajo ukaz režiserja, lektorja nastopajočemu, naj govori glasneje

ang.: Louder!

fr.: Plus haut !

PRIM.: Tišína!, V občínstvo!

2. med vajo ukaz režiserja tonskemuo mojstru, naj poveča glasnost zvočnih efektov, glasbe

ang.: Increase the sound level!

fr.: Plus fort !

glasnik -a m zlasti v antični in klasicistični tragediji dramski lik, ki sporoča o zunanjih, občinstvu nevidnih dogodkih, pomembnih za razvoj dramskega dogajanja **S:** sèl

ang.: herald, messenger

fr.: héraut (m), messenger (m)

glásnost -i ž → jákost glasú

gláva -e ž lesen model človeške glave kot podlaga pri izdelavi lasulje

ang.: wig-block, wig-form

fr.: tête à perruques (f)

PRIM.: bráda, lasúljar

glávna igrálka -e -e ž **1.** igralka, ki igra glavno vlogo v predstavi, filmu

ang.: headliner, lead, leading actress, leading lady

fr.: actrice principale (f)

PRIM.: stránska igrálka

2. vodilna igralka v gledališkem ansamblu

ang.: leading actress, leading lady

fr.: étoile de la troupe (f)

PRIM.: prvákinja

glávna oseba -e -e ž za razvoj dramskega dogajanja pomembna oseba

ang.: main character

fr.: personnage principal (m)

PRIM.: dramatis personae, glávna vlóga, glávni igrálec, junák

glávna vája -e -e ž vaja, na kateri se usklajujejo igra, scena, kostum, maska, luč, glasba, zvočni efekti

ang.: tech(nical rehearsal)

fr.: répétition principale (m)

PRIM.: generálka

glávna vlóga -e -e ž obsežnejša vloga, pomembna za razvoj dramskega dogajanja **S:** nosilna vlóga

ang.: lead(ing) role, starring part, starring role

fr.: protagoniste (m)

PRIM.: naslóvna vlóga, stránska vlóga

glávna zavésa -e -e ž zavesa med zunanjim in notranjim portalom, ki zapira portalno odprtino

ang.: front curtain, grand curtain, house curtain, house tabs

fr.: rideau d'avant-scène (m)

PRIM.: dvížna zavésa, požárna zavésa, sofíta

GL: línija glávne zavése

glávni akciójn -ega -a m od konca 17. do začetka 18. stol., po J. C. Gottschedu na francoskih, španskih tragikomedijah, operah temelječa igra z resno vsebino, ki jo uprizarjajo angleški komedijanti in nemške potujoče igralske skupine z

afektirano igro, improviziranimi komičnimi vložki, preoblekami, odrskimi efekti

ang.: Hauptaktion

fr.: Hauptaktion (f)

PRIM.: držávni akciójn, Hánswurf

glávni igrálec -ega -lca m **1.** igrálec, ki igra glavno vlogo v predstavi, filmu

ang.: headliner, lead, leading actor, leading man

fr.: acteur principal (m)

PRIM.: stránski igrálec

2. vodilni igrálec v gledališkem ansamblu

ang.: leading actor, leading man

fr.: étoile de la troupe (f)

PRIM.: prvák

glávni óder -ega ódra m → véliki óder

glávni tékst -ega -a m → glávno besedílo

glávno besedílo -ega -a s po R. Ingardnu dialóški del dramskega besedila **S:** glávni tékst

ang.: main text, primary text

fr.: texte principal (m)

PRIM.: stránsko besedílo

glávno koló pri regulátorju -ega -ésa -- -- s naprava za hkratno upravljanje več regulatorjev

ang.: grand master

fr.: volant général (m)

gledálčeva recépcija -e -e ž **1.** psihični proces, v katerem gledalec na podlagi svojih intelektualnih, čustvenih, kulturnih in družbenih danosti zaznava odsko dogajanje, ga preoblikuje v lastno estetsko izkušnjo in tako soustvarja predstavo **S:** doživljanje (2)

ang.: audience reception

fr.: réception spectatrice (f)

PRIM.: gledálška komunikácija, identifikácija (2), katárza (1), pòdtékst, potujitev

2. gledalčev sprejem uprizoritve v določenem zgodovinskem obdobju, pogojen s prevladujočim okusom časa, psihološkimi, družbenimi dejavniki

ang.: audience reception

fr.: accueil du spectacle (m)

PRIM.: gledálška estétika (1), gledálška recépcija, sociologíja gledálšča

gledálec -lca m kdor gleda, poslušá in z drugimi čutili zaznava odsko dogajanje in sooblikuje predstavo, prireditel, film s svojo navzočnostjo, estetskimi navadami in recepcijsko sposobnostjo

ang.: playgoer, spectator, theatregoer

fr.: spectateur (m)

PRIM.: gledálčeva recépcija (1), identifikácija (2)

gledališče -a s **1.** dejavnost, pri kateri igralci

ali drugi nastopajoči igrajo vloge, prikazujejo (fiktivno) dramsko zgodbo, delujejo in se izražajo s svojim telesom pred neposredno navzočimi, sodelujočimi gledalci **S:** teáter

ang.: theatre

fr.: théâtre (m)

PRIM.: dramátika (1, 2), dramátika, dramaturgija (3), drámsko besedilo, gledališka komunikácija, gledališka predstáva, gledališka režija (1), gledališka umétnost (1, 2), gledališka umétnost, kostumografija, perfórmans, režija, scenografija, teatrálnost, uprizóritev

2. ustanova, skupina, ki se ukvarja s to dejavnostjo **S:** zastar. gledišče, teáter

ang.: theatre

fr.: théâtre (m)

3. stavba, prostor, kjer se izvaja ta dejavnost **S:** teáter

ang.: theatre

fr.: théâtre (m)

PRIM.: kabúki

4. dramski, gledališki opus posameznega ustvarjalca

ang.: theatre

fr.: théâtre (m)

5. → gledališka umétnost (1)

6. pretirano čustveno, na učinek preračunano vedenje

ang.: performance

fr.: théâtre (m)

PRIM.: teatrálnost

GL: abonéntsko gledališče, absolutno gledališče, absurdno gledališče, áfriško gledališče, áfroamériško gledališče, agítpropovsko gledališče, alternativno gledališče, amatérsko gledališče, amatérsko lútkovno gledališče, ambientálno gledališče, amériško gledališče, antično gledališče, antično grško gledališče, antično rímsko gledališče, ántigledališče, ántiiluzionístično gledališče, antropolóško gledališče, arábško gledališče, arháično gledališče, aristótselsko gledališče, avantgardístično gledališče, avantgárdno gledališče, ávtobiográfsko gledališče, avtonómno gledališče, ávtorsko gledališče, ázijsko gledališče, ázijsko lútkovno gledališče, balétno gledališče, baróčno gledališče, bulvárnó gledališče, bulvársko gledališče, celovító gledališče, centrálno gledališče, črno gledališče, dadaístično gledališče, délavsko gledališče, deziluzionístično gledališče, deziluzionístično lútkovno gledališče, deželno gledališče, didáktično gledališče, dijáško gledališče, díletántske gledališče, diréktor gledališča, diréktorica gledališča, dokumentárno gledališče, drámsko gledališče, družínsko gledališče, držávno gledališče, dvoránsko gle-

dališče, dvórno gledališče, eksperimentálno gledališče, ekspresionístično gledališče, elizabetínsko gledališče, épsko gledališče, estrádnó gledališče, evrópsko gledališče, fízično gledališče, fróntno gledališče, futurístično gledališče, géstično gledališče, gibálno gledališče, glásbeno gledališče, gledališče absurda, gledališče animácije, gledališče bunráku, gledališče énega, gledališče humanízma, gledališče igrálcev, gledališče izkúšnje, gledališče kabúki, gledališče krúlosti, gledališče laboratórij, gledališče množíce, gledališče na góbec, gledališče na prôstem, gledališče na vódi, gledališče nó, gledališče pánike, gledališče podób, gledališče predméto, gledališče razpoložénja, gledališče reformácije, gledališče restavrácije, gledališče režisérja, gledališče róčnih lútk, gledališče svetá, gledališče v frís, gledališče v gledališču, gledališče v krógu, gledališče z rédi, gledališče žénsk, gledališko gledališče, gostoválno gledališče, gostujóče gledališče, helenístično gledališče, heróično gledališče, humanístično gledališče, igrálsko gledališče, iluzionístično gledališče, iluzionístično lútkovno gledališče, ímprogledališče, ímprovizácijsko gledališče, índijsko gledališče, indonézijsko lútkovno gledališče, institucionálno gledališče, ínternétno gledališče, izkústveno gledališče, japónsko gledališče, japónsko lútkovno gledališče, jetníško gledališče, jezuitsko gledališče, kabarétno gledališče, kavárniško gledališče, kinétično gledališče, kitájsko gledališče, kitájsko lútkovno gledališče, klétno gledališče, kolektivístično gledališče, komerciálno gledališče, kómorno gledališče, konceptuálno gledališče, konvencionálno gledališče, kraljévo gledališče, laboratórijsko gledališče, létno gledališče, literárno gledališče, ljubítelj gledališča, ljubíteljica gledališča, ljubíteljsko gledališče, ljúdske gledališče, lóžno gledališče, luminiscénčno gledališče, lútkovno gledališče, málo gledališče, marionétno gledališče, medkultúrno gledališče, medmréžno gledališče, mehánično gledališče, mehánično lútkovno gledališče, méstno gledališče, meščánsko gledališče, métagledališče, minimalístično gledališče, mladínske gledališče, množíčno gledališče, mobilizácijsko gledališče, modernístično gledališče, múltimédijsko gledališče, nádreálistično gledališče, národnó gledališče, naturalístično gledališče, nëabonéntske gledališče, nëinstitucionálno gledališče, nëkomerciálno gledališče, nëliterárno gledališče, nëodvisno gledališče, obrédno gledališče, óff gledališče, óperno gledališče, osrédnje gledališče, osvobojéno gledališče, otróško gledališče, paládijsko gledališče, pantomímíčno gledališče, páragledališče, partizánske gledališče, pionírsko gledališče, plésno gledališče, pogójno

gledališče, poklicno gledališče, polétno gledališče, politično gledališče, popólno gledališče, póstrámsko gledališče, póstkoloniálno gledališče, póstmodernístično gledališče, póstmodérno gledališče, posvétno gledališče, potujóče gledališče, pripóvedno gledališče, profáno gledališče, profesionálno gledališče, radiofónsko gledališče, ravnátelj gledališča, ravnáteljica gledališča, razsvetljénsko gledališče, realístično gledališče, religiózno gledališče, renesánčno gledališče, repertoárno gledališče, reprezentatívno gledališče, retrogardístično gledališče, révno gledališče, režisérsko gledališče, rituálno gledališče, sanskrtsko gledališče, séjensko gledališče, séjensko lútkovno gledališče, sénčno gledališče, senzoriálno gledališče, simbolístično gledališče, sintétično gledališče, slúšno gledališče, sóbno gledališče, sociologija gledališča, splétno gledališče, srednjevéško gledališče, stálno gledališče, stanóvsko gledališče, starogrško gledališče, subvencionírano gledališče, šólsko gledališče, študéntske gledališče, tézno gledališče, totálno gledališče, túrsko sénčno gledališče, úlično gledališče, underground gledališče, uprávnica gledališča, uprávnik gledališča, urbáno gledališče, varietéjsko gledališče, vóдно gledališče, vodvílsko gledališče, vojáško gledališče, zaséбно gledališče, zgodovina gledališča, žéпно gledališče

gledališče absúrda -a -- s → absúrdno gledališče

gledališče animácije -a -- s → lútkovno gledališče (1)

gledališče bunráku -a -- s → bunráku

gledališče ênega -a -- s po igralcu **S. Severju** gledališče, v katerem nastopajoči sam pripravi predstavo in v njej nastopa v vlogi ene ali več dramskih oseb

ang.: one-man theatre

fr.: monothéâtre (m)

PRIM.: mónodráma

gledališče humanízma -a -- s → humanístično gledališče

gledališče igrálcev -a -- s → igrálsko gledališče (1, 2)

gledališče izkúšnje -a -- s v 2. pol. 20. stol. gledališče, ki zavrača ustaljene umetniške postopke in izhaja iz osebnih ali skupinskih izkušenj udeležencev **S:** izkústveno gledališče

ang.: experiential theatre*, theatre of experience*

fr.: théâtre rituel (m)

PRIM.: antropolóško gledališče

gledališče kabúki -a -- s → kabúki

gledališče katakáli -a -- s → katakáli

gledališče krútosti -a -- s po **A. Artaudu** avant-

gardno gledališče, ki s prvinskim telesnim izražanjem, obrednimi in mitičnimi prvini učinkuje na gledalčevo nezavedno, pogosto s čustvenim šokom

ang.: theatre of cruelty

fr.: théâtre cruel (m)

PRIM.: nárealístično gledališče, obrédno gledališče

gledališče laboratórij -a -- s → laboratórijsko gledališče (1, 2)

gledališče množice -a -- s po októbrski revolúciji, v **Sovjetski zvezi** gledališče, ki uprizarja zlasti dogodke iz revolucije z veliko nastopajočimi, navadno na prostem pred množičnim občinstvom

ang.: mass theatre

fr.: théâtre de masse (m)

PRIM.: agitpróповsko gledališče, množični prizór

gledališče na góbec -a -- -- s → gledališče v frís

gledališče na próstem -a -- -- s prostor v naravnem okolju, prirejen za uprizarjanje

ang.: open-air theatre

fr.: théâtre en plein air (m)

PRIM.: polétno gledališče (1)

gledališče na vódi -a -- -- s gledališče na prostem, ki ima oder na vodni gladini in avditorij na bregu

ang.: aquatic theatre, water theatre

fr.: théâtre en plein air (m)

PRIM.: vóдно gledališče

gledališče nó -a -- s **1.** od konca 14. stol. naprej japonsko gledališče, v katerem igralci (samo moški) z maskami, v bogatih kostumih, ob spremljavi zbora in orkestra s peto poezijo, govornjo prozo, plesom, uprizarjajo zgodovinske igre, budistične legende **S:** nó (1)

ang.: No(h) theatre

fr.: Nô (m)

PRIM.: ígra nó, kabúki

2. od 14. stol. naprej, na **Japonskem** gledališka stavba s štirikotnim dvignjenim odrom, podaljšanim z mostom do garderobe, in štirimi stebri, ki podpirajo streho v obliki pagode

ang.: No(h) theatre

fr.: théâtre nô (m)

gledališče pánike -a -- s po **F. Arrabalu** absurdno gledališče, ki na groteskni način prikazuje potlačeno erotiko, obsesije, strah, nasilje

ang.: theatre of panic

fr.: théâtre panique (m)

PRIM.: absúrdna dráma, avantgárdno gledališče

gledališče podob -a -- s gledališče, ki ne upo-

gledališče predmetov

števa klasične dramaturgije, obravnava nastopajočega kot giblivi del scenografije, daje prednost likovnim prvinam uprizarjanja

ang.: theatre of image (s)

fr.: théâtre d'images (m)

PRIM.: gledališče predmetov, lútkovno gledališče, póstrámsko gledališče, režisêrsko gledališče, žíva sílka

gledališče predmetov -a -- s gledališče, v katerem igralci z govorom, koreografiranim gibom oživljajo predmete in jim dajejo metaforične pomene

ang.: object theatre, theatre of objects

fr.: théâtre d'objets (m)

PRIM.: animácija (1), gledališče podób, lútkovno gledališče

gledališče razpoloženja -a -- s po V. E. Mejerholdu gledališče, ki v nasprotju z naturalističnim prikazovanjem znanstvenih dognanj učinkuje na občinstvo z ustvarjanjem razpoloženj

ang.: theatre of mood

fr.: théâtre atmosphérique (m)

gledališče reformácije -a -- s zlasti v 16. stol. gledališče, zlasti na šolah, univerzah, za vzgojo, spodbujanje verske zavesti, tudi v narodnih jezikih

ang.: theatre of the Reformation*

fr.: théâtre de la Réforme (m)

PRIM.: jezuitska dráma, jezuitsko gledališče, šólska dráma

gledališče restavrácije -a -- s 1. od 1660 do konca 19. stol., v Angliji gledališka dejavnost, za katero so značilni zlasti vpliv francoskega repertoarja, razvoj karakterne komedije, nastopanje žensk v ženskih vlogah

ang.: Restoration theatre

fr.: théâtre de la Restauration anglaise (m)

PRIM.: elizabetínsko gledališče

2. od 1660 do konca 19. stol., v Angliji gledališče pravokotne oblike z nagnjenim podaljšanim odrom, z avditorijem, obdanim z ložami, in s sceno, naslikano v perspektivi na premičnih zastorih, kulisah in sofitah

ang.: Restoration theatre

fr.: théâtre de la Restauration anglaise (m)

PRIM.: elizabetínsko gledališče

gledališče režisêrja -a -- s → režisêrsko gledališče (1, 2)

gledališče rôčnih lútk -a -- -- s lútkovno gledališče, ki pri uprizarjanju uporablja zlasti ročne lutke

ang.: hand-puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes à main (m)

PRIM.: kastelét, lútkovni óder, marionétno gledališče

gledališče svetá -a -- s 1. iz antike izhajajoče pojmovanje, da je vse svetovno dogajanje gledališka predstava, v kateri vsak človek igra svojo vlogo, pogosto pri Shakespearju, Calderonu, Goetheju, romantikih **S:** theatrum mundi

ang.: theatrum mundi

fr.: théâtre du monde (m)

2. v 17. stol. mehanično gledališče s figurami, premikajočimi se po tirnicah **S:** theatrum mundi

ang.: theatrum mundi

fr.: théâtre du monde (m)

gledališče v fris -a -- -- s v 90. letih 20. stol., v Angliji gledališče, ki s prikazovanjem šokantnih prizorov spolnosti, zasvojenosti, kanibalizma, surovih čustev v skrajno neposrednem, vulgarnem jeziku vzbuja v občinstvu nelagodje, moralno odgovornost **S:** gledališče na góbec

ang.: in-yer-face theatre

fr.: in-yer-face théâtre (m)

PRIM.: dramátika spêrme in krví

gledališče v gledališču -a -- -- s → igra v igri (1)

gledališče v krógu -a -- -- s gledališče z igralno ploskvijo sredi avditorija

ang.: arena theatre, theatre in the round

fr.: théâtre en rond (m)

PRIM.: amfiteáter, aréna

gledališče z rédi -a -- -- s zlasti med 17. in 19. stol. gledališče, ki ima arhitekturno razčlenjeno dvorano na avditorij s parterjem, z ložami, balkoni, s stranskimi balkoni in z galerijami

ang.: theatre with a divided auditorium*

fr.: théâtre italien (m)

gledališče žénsk -a -- s od 2. pol. 70. let 20. stol. naprej gledališče, ki obravnava feministično tematiko (emancipacija, vloga spolov v družbi) in ga ustvarjajo zlasti ženske

ang.: women's theatre

fr.: théâtre des femmes (m)

gledališčnica -e ž ustvarjalka, ki se poklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo

ang.: theatre professional

fr.: femme de théâtre (f)

PRIM.: dramátúrginja (1), igrálka, režisêrka

gledališčnik -a m ustvarjalec, ki se poklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo

ang.: theatre professional

fr.: homme de théâtre (m)

PRIM.: dramátúrg (1), igrálec, režisêr

gledališka abstrákcija -e -e ž odmik od predstavljanja konkretne predmetnosti, zlasti v

eksperimentalnem in avantgardnem gledališču 20. stoletja

ang.: theatrical abstraction

fr.: abstraction théâtrale (f)

PRIM.: stilizirana igra

gledališka agêntka -e -e ž igralčeva zastopnica, ki organizira njegove angažmaje, posamezne nastope, skrbi za njegove avtorske pravice

ang.: theatre agent

fr.: managère d'artiste (f)

PRIM.: gledališki impresarij, producêntka

gledališka akvizitêrka -e -e ž uslužbenka, ki pridobiva naročila podjetij za obisk gledališča, išče oglase za gledališki list

ang.: marketing director

fr.: agente de vente et de mise en marché (f)

gledališka antropologija -e -e ž po E. Barbi veda, ki raziskuje gledališke prvine v družbeni komunikaciji v različnih kulturah, zlasti neevropskih

ang.: theatre anthropology

fr.: anthropologie de théâtre (f)

PRIM.: sociologija gledališča

gledališka avantgârda -e -e ž 1. od leta 1900 naprej smeri, ki pomenijo prelom z gledališko tradicijo v idejnem, družbenem in oblikovnem pogledu

ang.: theatre avant-garde, theatrical avant-garde

fr.: théâtre d'avant-garde (m)

PRIM.: avantgârdno gledališče, eksperimentalno gledališče

2. predstavniki takih smeri

ang.: theatre avant-garde, theatrical avant-garde

fr.: théâtre d'avant-garde (m)

gledališka ávla -e -e ž večji prostor pred vhodom v dvoranski del gledališke stavbe

ang.: main lobby

fr.: foyer du théâtre (m)

PRIM.: foajé

gledališka blagájna -e -e ž prostor za prodajo gledaliških vstopnic

ang.: box-office

fr.: bureau de location (m)

gledališka delávnica -e -e ž delavnica, na kateri udeleženci teoretično in praktično spoznavajo in preizkušajo gledališka izrazila

ang.: theatre workshop

fr.: atelier théâtral (m)

PRIM.: dramátični tečaj, gledališka šóla, plésna delávnica

gledališka depandánsa -e -e ž pomožna, stranska stavba gledališča za vaje

ang.: theatre outbuilding

fr.: dépendance de théâtre (f)

PRIM.: gledališče (3)

gledališka deziluzija -e -e ž zavestno rušenje gledališke iluzije **S:** ódrska deziluzija

ang.: breaking the fourth wall, breaking the illusion

fr.: désillusion théâtrale (f)

PRIM.: ántiiluzionistično gledališče, gledališka iluzija, potujitev

gledališka družína -e -e ž → igrálska družína

gledališka ekonómka -e -e ž nekđaj vodja gledališkega ekonomata

ang.: head buyer

fr.: chef de l'économat de théâtre (f)

gledališka estétika -e -e ž 1. celota umetniških postopkov, načel, značilnih za dramatika, režiserja, igralca, določeno delo, dobo, gledališko zvrst

ang.: theatre aesthetics, theatrical aesthetics

fr.: esthétique du théâtre (f)

PRIM.: dramaturgija, gledálčeva recépcija (2), gledališka konvencija, gledališka poétika (1, 2), ódrska estétika

2. veda o lepem, njegovem bistvu in pojavnih značilnostih v dramatici, gledališču

ang.: aesthetics of theatre

fr.: esthétique du théâtre (f)

PRIM.: drámska teorija, gledališka poétika (1), gledališka teorija

gledališka igra -e -e ž 1. dramsko besedilo, napisano ali prirejeno za uprizorjanje v gledališču

ang.: stage play, theatre play

fr.: pièce de théâtre (f)

PRIM.: igra (1)

2. uprizoritev takega besedila

ang.: stage play, theatre play

fr.: représentation d'une pièce de théâtre (f)

PRIM.: igra (2), rádijska igra, televizijska igra

gledališka igrálka -e -e ž igralka, ki nastopa v gledališču, zlasti dramskem **S:** drámska igrálka

ang.: stage actress, theatre actress

fr.: comédienne (f)

PRIM.: filmska igrálka, lútkarica

gledališka iluzija -e -e ž ustvarjanje vtisa v gledalcu, da je na odru prikazano fiktivno dogajanje resnično **S:** iluzija, ódrska iluzija

ang.: theatrical illusion

fr.: illusion théâtrale (f)

PRIM.: estétska distánca (1, 2), gledališka deziluzija, iluzionistično gledališče (1, 2), potujitveni učinek

gledališka knjižnica -e -e ž knjižnica, ki zbira, hrani in izposoja revialno, knjižno in avdiovizualno gradivo s področja gledališča

ang.: theatre library

fr.: bibliothèque de théâtre (f)

PRIM.: gledališki arhív, gledališki muzej, ikonoteka, videoteka

gledališka komunikacija -e -e ž besedno in nebesedno sporazumevanje, ki v času predstave poteka med nastopajočimi na odru in med nastopajočimi in občinstvom

ang.: theatre communication

fr.: communication théâtrale (f)

PRIM.: kontakt s publiko

gledališka konvencija -e -e ž ustaljeno estetsko načelo, na katerem temeljijo igranje, dramaturgija, režija, scenografija v določenem gledališki zvrsti, zgodovinskem obdobju

ang.: theatrical convention

fr.: convention théâtrale (f)

PRIM.: gledališkost, konvencionálno gledališče, normativna dramaturgija, ódrska konvencija

gledališka kritičarka -e -e ž strokovnjakinja, ki v sredstvih javnega obveščanja poroča o gledaliških uprizoritvah in jih vrednoti

ang.: critic, reviewer

fr.: critique de théâtre (f)

PRIM.: gledališka kritika

gledališka kritika -e -e ž strokovno besedilo, ki v sredstvih javnega obveščanja poroča o uprizoritvah in jih vrednoti **S:** gledališka océna

ang.: theatre review

fr.: critique théâtrale (f)

gledališka kultúra -e -e ž **1.** celota gledališke ustvarjalnosti, umetniških dosežkov in vrednot v določeni zgodovinski dobi, družbeni skupnosti

ang.: theatre culture, theatrical culture

fr.: culture théâtrale (f)

PRIM.: gledališka estétika (1), gledališka umétnost

2. raven gledališke ustvarjalnosti, omike

ang.: theatre culture, theatrical culture

fr.: culture théâtrale (f)

PRIM.: gledališka estétika (1), gledališka umétnost

gledališka lútká -e -e ž lutka, namenjena za uporabo v gledališču

ang.: theatre puppet

fr.: marionnette de théâtre (f)

PRIM.: filmska lútká

gledališka napóved -e -i ž javno obvestilo o gledališki predstavi v časopisju, na radiu, televiziji, plakatu

ang.: theatre announcement

fr.: affiche de théâtre (f)

PRIM.: gledališka kritika, gledališki plakát, gledališki sporéd

gledališka océna -e -e ž → gledališka kritika

gledališka poétika -e -e ž **1.** nauk o bistvu, oblikah in zvrsteh dramatike in gledališča **S:** drámska poétika

ang.: theatre poetics

fr.: poétique théâtrale (f)

PRIM.: deskriptívna dramaturgija, normativna dramaturgija

2. oblikovna in estetska načela uprizoritve

ang.: production poetics

fr.: poétique théâtrale (f)

PRIM.: dramaturgija (4), gledališka estétika (1)

gledališka predstáva -e -e ž predstava, v kateri igralci, plesalci, pevci, animirane lutke prikazujejo določeno dogajanje ali dejavnost z gledališkimi izrazili, navadno na podlagi besedila

ang.: theatre performance, theatrical performance

fr.: spectacle de théâtre (m)

PRIM.: lútkovna predstáva, perfórmans, plésna predstáva

gledališka recépcija -e -e ž v zvezi z občinstvom doživljanje, interpretiranje in vrednotenje uprizoritve, pogojeno s psihološkimi, družbenimi dejavniki

ang.: reception theory

fr.: théorie de la réception (f)

PRIM.: gledálčeva recépcija (1, 2), gledališka komunikácija, identifikácija (2), sociologija gledalíšča

gledališka režija -e -e ž **1.** oblikovanje uprizoritvene zamisli, navadno na podlagi dramskega besedila, izbira nastopajočih in sodelavcev, vodenje vaj, delo z igralci, oblikovanje mizanscene, povezovanje odrskih in igralskih izrazil v enovito celoto **S:** inscenácija (2), postavítev (2)

ang.: theatre directing

fr.: mise en scène (f)

PRIM.: dramaturgija, filmska režija (1), igranje, koreografija, kostumografija, ódrska glásba, režija (1), scenografija

2. na umetniških šolah, univerzah študijski program za poklicno izobraževanje gledaliških režiserjev

ang.: theatre directing, theatre direction

fr.: mise en scène (f)

PRIM.: dramaturgija (3), filmska režija (2)

gledališka režisérka -e -e ž režiserka, ki oblikuje uprizoritveno zamisel, navadno na pod-

lagi dramskega besedila, izbere nastopajoče in sodelavce, vodi proces ustvarjanja uprizoritve na vajah, dela z igralci, oblikuje mizansceno, poveže odrska in igralska izrazila v enovito celoto

ang.: stage director, theatre director

fr.: metteuse en scène (f)

PRIM.: dramaturginja, filmska režiserka, igralka, kostumografka, léktorica, oblikovalka luči, rádijska režiserka, scenografka

gledališka semiologija -e -e ž → gledališka semiótika

gledališka semiótika -e -e ž od 70. let 20. stol. naprej gledališka teorija, ki razlaga ustvarjanje pomenov z gledališkimi znaki, njihovo učinkovitost glede na občinstvo, razmerje med besedilom in uprizoritvijo

S: gledališka semiologija

ang.: semiology of theatre, semiotics of theatre, theatre semiology, theatre semiotics

fr.: sémiologie théâtrale (f)

gledališka semiotizácija -e -e ž proces, v katerem postane gledališki znak vse, kar je namenjeno občinstvu

ang.: theatrical semiotization

fr.: sémiotisation théâtrale (f)

PRIM.: gledališka semiótika

gledališka sezóna -e -e ž obdobje, navadno od jeseni do poletja, ko potekajo gledališke predstave

ang.: theatre season

fr.: saison théâtrale (f)

PRIM.: otvoritvena predstava

gledališka sintéza -e -e ž v futurističnem gledališču kratko besedilo, uprizoritev z nenavadnimi zvočnimi in likovnimi prvini, pogosto kot groteskna parodija, dekonstrukcija znanih gledaliških del **S:** sintéza

ang.: theatrical synthesis

fr.: synthèse théâtrale (f)

PRIM.: avangárdno gledališče

gledališka skupína -e -e ž skupina poklicnih ali amaterskih gledaliških ustvarjalcev

ang.: theatre company, theatre group, theatrical company, theatrical group

fr.: groupe théâtral (m)

PRIM.: gledališki ansámbel, igralska družina

GL: amatérska gledališka skupína

gledališka slikárka -e -e ž navadno akademsko šolana slikarka, ki po lastni, scenografovi zasnovi slika sceno

ang.: scene painter, scenic painter

fr.: peintre scénique (f)

PRIM.: kostumografka, scenografka

gledališka šóla -e -e ž ustanova, ki izobražuje in usposablja igralce, režiserje, dramaturge za delo v gledališču

ang.: theatre school

fr.: école d'art dramatique (f)

PRIM.: akademija (1), igralska šóla, konservatórij

gledališka teoríja -e -e ž teorija o gledališču kot estetskem, družbenem pojavu, o gledaliških zvrsteh, oblikah, o odnosu do drugih umetnosti

ang.: theory of theatre

fr.: théorie du théâtre (f)

PRIM.: drámska teoríja

gledališka učílnica -e -e ž → dramátična šóla

gledališka umétnost -e -i ž 1. uprizoritvena umetnost, v kateri nastopajoči s telesno navzočnostjo, dejavnostjo, uporabo igralskih in gledaliških izrazil oblikujejo, predstavljajo določeno (fiktivno) dogajanje, navadno na podlagi besedil neposredno pred občinstvom **S:** gledališče (5), ódrska umétnost, scénska umétnost

ang.: art of theatre, stagecraft, theatre art

fr.: art dramatique (m), art théâtral (m)

PRIM.: drámska umétnost (2), gledališče, gledališka predstava, scénska umétnost

2. → drámska umétnost (2)

gledališka vzgója -e -e ž seznanjanje otrok, mladine z gledališko umetnostjo za razvijanje njihove ustvarjalnosti

ang.: theatre education

fr.: éducation théâtrale (f)

PRIM.: drámski króžek, gledališki klúb

gledališka zgodovína -e -e ž veda, ki z zgodovinskimi metodami proučuje gledališče kot umetnostni, kulturni, družbeni pojav, opisuje, analizira, primerja pomembne dosežke, estetske značilnosti posameznih zvrsti, gledališko recepcijo v zgodovinskih obdobjih, pojasnjuje zgodovinski razvoj gledališke arhitekture, scenografije, tehnike, režije, igranja, dramaturgije v posameznih kulturnih okoljih **S:** zgodovína gledališča

ang.: theatre history

fr.: histoire du théâtre (f)

PRIM.: gledališka teoríja, teatrológija

gledališka znánost -e -i ž → teatrológija

gledališke delávnicé -ih -ic ž mn. delavnice za izdelovanje scenske, kostumske in rekvizitne opreme

ang.: (construction) (work)shop, scene(ry) workshop

fr.: ateliers de théâtre (mpl)

PRIM.: gledališki ateljé

gledališke dèske -ih dèsk ž mn. → óder (1)

gledališki agènt -ega -ènta m igralčev zastopnik, ki organizira njegove angažmaje, posamezne nastope, skrbi za njegove avtorske pravice

ang.: theatre agent

fr.: agent d'artiste (m), manager d'artiste (m)

PRIM.: gledališki impresarij, producènt

gledališki akvizitèr -ega -ja m uslužbenec, ki pridobiva naročila podjetij za obisk gledališča, išče oglase za gledališki list

ang.: marketing director

fr.: agent de vente et de mise en marché (m)

gledališki ansámbel -ega -bla m umetniško in tehnično osebje gledališke ustanove **S:** ansámbel (1)

ang.: cast and crew, company, ensemble

fr.: compagnie de théâtre (f)

PRIM.: balétni ansámbel, igralški ansámbel, stálni ansámbel

gledališki arhív -ega -a m arhiv, ki zbira in hrani dokumentarno gradivo s področja gledališča (tipkopise, režijske knjige, scenske in kostumske osnutke, fotografski material, kritike, posnetke uprizoritev, bibliografije o predstavah, gledališču, igralcih)

ang.: theatre archive

fr.: archives du théâtre (fpl)

PRIM.: gledališka knjižnica, gledališki muzej, ikonotéka, videotéka

gledališki ateljé -ega -èja m v Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani gledališke delavnice

ang.: (construction) (work)shop, scene(ry) workshop

fr.: atelier de théâtre (m)

PRIM.: delávnica za rekvizíte, kostúmska delávnica, scénska delávnica

gledališki daljnoglèd -ega -éda m optična priprava (lahko z držajem) z majhno povečavo za gledanje predstave iz oddaljenih delov dvorane

ang.: lorgnette, lorgnon (star.), opera-glasses

fr.: jumelles de théâtre (fpl)

PRIM.: lornjón

gledališki dekór -ega -ja m zastar. → scéna (3)

gledališki diskúrz -ega -a m 1. izbira in izraba gledaliških izrazil glede na zgodovinsko pogojenost, hotenja ustvarjalcev

ang.: theatrical discourse

fr.: discours théâtral (m)

PRIM.: gledališka estétika (1), gledališka poétika (2)

2. → gledališki jèzik (1)

gledališki ekonóm -ega -a m nekđaj vodja gledališkega ekonomata

ang.: head buyer

fr.: économe d'un théâtre (m)

gledališki ekonomát -ega -a m nekđaj oddelek gledaliških delavnic, ki nabavlja repromaterial za izdelavo scenske in kostumske opreme

ang.: buyer's office

fr.: économat d'un théâtre (m)

gledališki festivál -ega -a m večdnevna prireditel, navadno enkrat na leto, na kateri se zvrsti več gledaliških predstav in spremljevalnih dogodkov

ang.: theatre festival

fr.: festival de théâtre (m)

gledališki góvor -ega -a m → ódrski góvor (1)

gledališki igralec -ega -lca m igralec, ki nastopa v gledališču, zlasti dramskem **S:** drámski igralec

ang.: stage actor, theatre actor

fr.: comédien (m)

PRIM.: filmski igralec, lútkar

gledališki impresarij -ega -a m organizator javnih nastopov gledaliških ustvarjalcev, gledaliških ansamblov

ang.: (theatre) impresario

fr.: impresario de théâtre (m)

PRIM.: gledališki agènt, producènt

gledališki jèzik -ega jezika m 1. izrazila, značilna za gledališko komunikacijo **S:** gledališki diskúrz (2)

ang.: language of theatre, theatre language

fr.: langage théâtral (m)

PRIM.: gledališka semiótika

2. → drámski góvor

gledališki klúb -ega -a m 1. od 90. let 20. stol. naprej, v Sloveniji izbirni predmet v devetletni osnovni šoli, pri katerem se učenci seznanjajo z gledališko dejavnostjo

ang.: theatre club

fr.: théâtre à l'école primaire (m)

PRIM.: gledališka vzgója

2. srečanje, ki ga organizira gledališče, da bi ugotovilo odziv občinstva na svoje ustvarjanje

ang.: post-mortem, theatre talk

fr.: club de théâtre (m)

gledališki kritik -ega -a m strokovnjak, ki v sredstvih javnega obveščanja poroča o gledaliških uprizoritvah in jih vrednoti

ang.: critic, reviewer

fr.: critique de théâtre (m)

PRIM.: gledališka kritika

gledališki lepák -ega -a m → gledališki plakát
gledališki leták -ega -a m list s podatki o določenih predstavi **S:** gledališki program (3)
ang.: theatre flyer
fr.: programme de théâtre (m)
PRIM.: gledališki list

gledališki list -ega -a m prodajna strokovna publikacija, ki jo izda gledališče ob vsaki premieri in vsebuje podatke o ustvarjalcih predstave, strokovne članke, intervjuje, fotografije z vaj, včasih tudi dramsko besedilo **S:** gledališki program (2)
ang.: theatre programme
fr.: programme de théâtre (m)

gledališki manifest -ega -a m od leta 1900 naprej, v avantgardnih smereh programsko besedilo, v katerem gledališka skupina ali smer objavi svoja načela, stališča, ideje in napove novo poetiko
ang.: theatre manifesto
fr.: manifeste théâtral (m)
PRIM.: dadaistično gledališče, futuristično gledališče, nàrealistično gledališče

gledališki muzêj -ega -a m muzej, ki zbira, hrani in razstavlja premično kulturno dediščino s področja gledališča (slikovno in zvočno dokumentarno gradivo, rekvizite, osebne predmete igralcev, plakate, makete scen, kostume)
ang.: theatre museum
fr.: musée d'art dramatique (m)
PRIM.: gledališka knjižnica, gledališki arhív

gledališki plakát -ega -a m večje likovno oblikovano reklamno obvestilo o gledališču, predstavi, sezoni ali festivalu **S:** gledališki lepák
ang.: playbill, poster
fr.: affiche de théâtre (f)
PRIM.: gledališki póster

gledališki plés -ega -a m ples, ki se izvaja neposredno pred občinstvom
ang.: theatre dance
fr.: danse (f)
PRIM.: balét, izrázni plés, sodòbni plés

gledališki póster -ega -ja m prodajni gledališki plakat, namenjen za okras
ang.: theatre poster
fr.: poster (m)

gledališki prográm -ega -a m 1. pisno obvestilo občinstvu o ustvarjalcih predstave in drugih sodelavcih, odmorih, začetku in koncu predstave
ang.: (theatre) handbill
fr.: programme (m)

2. → gledališki list 3. → gledališki leták

gledališki pròstor -ega pròstòra m od 20. stol. naprej, v gledališki teoriji prostor gledališke predstave (oder in avditorij), ustvarjen z gledališko arhitekturo, odrsko tehniko, likovnimi sredstvi, režijo, govorom in gibanjem nastopajočih
ang.: theatrical space
fr.: espace théâtral (m)
PRIM.: drámski pròstor, dvoránski dél gledališke stávbje, gledališče, ódrski dél gledališke stávbje, ódrski pròstor

gledališki režisêr -ega -ja m režiser, ki oblikuje uprizoritveni koncept, navadno na podlagi dramskega besedila, izbere nastopajoče in sodelavce, vodi proces ustvarjanja uprizoritve na vajah, dela z igralci, oblikuje mizansceno, poveže odrska in igralska izrazila v enovito celoto
ang.: stage director, theatre director
fr.: metteur en scène (m), régisseur (m)
PRIM.: dramátúrg, filmski režisêr, igrálec, kostumográf, léktor, oblikoválec lučí, rádijski režisêr, scenográf

gledališki slikár -ega -ja m navadno akademsko šolan slikar, ki po lastni, scenografovi zasnovi slika sceno
ang.: scene painter, scenic painter
fr.: peintre scénique (m)
PRIM.: dekoratêr, kostumográf, scenográf

gledališki sporêd -ega -éda m javno obvestilo o razporedu predstav v določenem obdobju
ang.: production schedule
fr.: programme (m)
PRIM.: gledališka napòved

gledališki znák -ega -a m vsako odrsko in igralsko izrazilo, ki gledalcu kaj sporoča
ang.: theatrical sign
fr.: signe théâtral (m)
PRIM.: gledališka semiotizácija

gledališko délo -ega -a s 1. delo, namenjeno za uprizorjanje in izvajanje neposredno pred občinstvom **S:** ódrsko délo, scénsko délo
ang.: theatre piece, theatre work
fr.: pièce de théâtre (f)
 2. → drámsko besedílo
GL: brálna izvédba gledališkega déla

gledališko gledališče -ega -a s → avtonómno gledališče

gledališko izrazílo -ega -a s sredstvo, s katerim se igralsko in odrsko oblikuje uprizoritev
ang.: means of theatrical expression
fr.: moyen d'expression théâtral (m)
PRIM.: gíb, glás, gòvor, kostúm, máska¹, scéna

gledališko pétje -ega -a s glasbeno izražanje nastopajočega v gledališki predstavi z glasom kot izraz misli, čustev dramskega lika, komentar dogajanja ali kot samostojni nastop

ang.: (theatre) singing

fr.: chant théâtral (m)

PRIM.: glás (3), izréka (2), kabarét, mjúzikel, občinstvo, operéta

gledališkost -i ž 1. lastnost, da kaj ustreza zahtevam gledališke umetnosti

ang.: theatricality, theatricalness

fr.: théâtralité (f)

2. → teatrálnost (2)

gledálka -e ž ženska, ki gleda, posluša in z drugimi čutili zaznava odrsko dogajanje in sooblikuje predstavo, prireditel, film s svojo navzočnostjo, estetskimi navadami in recepcijsko sposobnostjo

ang.: playgoer, spectator, theatregoer

fr.: spectatrice (f)

PRIM.: gledálčeva recépcija (1), identifikácija (2)

gledíšče -a s zastar. → gledalíšče (2)

globína ódra -e -- ž razdalja v vodoravni smeri od rampe do zadnje vidne točke pred zaodrjem

ang.: stage depth

fr.: profondeur d'une scène (f)

PRIM.: širína ódra

glúho mésto -ega -a s prostor na odru, od koder se glas slabše sliši **S:** akústična lúknja

ang.: deaf spot*

fr.: trou acoustique (m)

PRIM.: mftvi kót

glúma -e ž 1. žarg. slabo igranje

ang.: ham-acting, hamming

fr.: mauvais jeu d'acteur (m)

PRIM.: glumátanje

2. zastar. → igra (4), igránje (1)

glumáč -a m 1. od 12. stol. do okrog 1500 ljudski umetnik, ki na sejmih zabava občinstvo z akrobatskimi točkami in improvizirano igro

ang.: jocular (star.), jongleur, juggler (star.)

fr.: bateleur (m)

PRIM.: ígrc, sêjemsko gledalíšče

2. zastar. → igrálec

glumáčka -e ž zastar. → igrálka

glumátanje -a s žarg. slabo igranje

ang.: ham-acting, hamming

fr.: piètre jeu d'acteur (m)

PRIM.: glúma (1)

glúmec -mca m žarg. → igrálec

glúmica -e ž žarg. → igrálka

góbica za teniranje -e -- -- ž gobica za nanašanje tena

ang.: (foundation) sponge

fr.: éponge à fond de teint (f)

PRIM.: máska¹

góbo -a tudi **góbos** -a m (ang. Go Between, Goes Before Optics) tanka kovinska ali steklena ploščica, ki se vstavlja v profilni reflektor za oblikovanje svetlobnega snopa v različne vzorce

ang.: gobo, mask (star.)

fr.: gobo (m)

PRIM.: svetlóbni efékt (1), svetlóbni filter

góbos -a m gl. góbo

gostoválno gledalíšče -ega -a s gledalíšče brez stalnega sedeža, ki s svojimi predstavami nastopa v različnih gledalíščih

ang.: barnstorming company, barnstorming theatre, bus-and-truck company, bus-and-truck theatre

fr.: théâtre ambulant (m)

PRIM.: gostovánje, gostujóče gledalíšče

gostovánje -a s nastopanje v drugem kraju, gledalíšču z določeno predstavo

ang.: tour

fr.: tournée (f)

PRIM.: gostujóče gledalíšče

gostovátí -újem nedov. nastopati v drugem kraju, gledalíšču z določeno predstavo

ang.: to tour

fr.: faire une tournée

PRIM.: gostujóče gledalíšče

gostujóča režísêrka -e -e ž režiserka, ki režira v gledalíšču, v katerem ni redno zaposlena

ang.: guest director, visiting director

fr.: metteuse en scène engagée pour un spectacle (f)

PRIM.: kot gòst

gostujóče gledalíšče -ega -a s gledalíšče, ki z določeno predstavo nastopa v drugem kraju, gledalíšču

ang.: touring theatre

fr.: théâtre en tournée (m)

PRIM.: gostoválno gledalíšče, potujóče gledalíšče

gostujóci režísêr -ega -ja m režiser, ki režira v gledalíšču, v katerem ni redno zaposlen

ang.: guest director, visiting director

fr.: metteur en scène engagé pour un spectacle (m)

PRIM.: kot gòst

gòvor -a m temeljno igralsko izrazilo, s katerim se nastopajoči z glasom, besedami, mimiko, gesto sporazumeva s soigralci in občinstvom,

sproža, komentira odrsko dogajanje, izraža čustva, misli

ang.: speech

fr.: langage (m), parler (m)

PRIM.: dialóg, glás, nèbesédno izražanje, slúšne gôvorne prvine, teló, vídne gôvorne prvine

GL: afektírani gôvor, drámski gôvor, dvogôvor, gledališki gôvor, hitróst gôvora, izgôvor, izume-tníčeni gôvor, nagôvor, ódrski gôvor, predgôvor, rítem gôvora, samogôvor, scénski gôvor, stilizírani gôvor, téhnika gôvora

govoríca rók -e -- ž izražanje misli, čustev, duševnih stanj s premiki rok, zapestja, prstov

S: igra rók

ang.: gesturing, hand-gestures

fr.: langage des mains (m)

PRIM.: gestikulácija, govoríca telésa, mímika, pantomíma

govoríca telésa -e -- ž izražanje misli, čustev, duševnih stanj s premiki telesa, držo, gestiku-lacijo, mimiko **S:** igra telésa, telésno izražanje

ang.: expression corporelle

fr.: langage du corps (m)

PRIM.: govoríca rók, pantomíma, telésni položáj

govorjénje vstrán -a -- s igralčeva replika, namenjena samo občinstvu, navadno kot komentar **S:** aparté

ang.: speaking aside

fr.: aparté (m)

govorljívoŝt -i ž lastnost besedila, da upošteva govorne zakonitosti in nastopajočemu omogoča tekoče govorjenje

ang.: speakability*

fr.: prononciabilité (f)

PRIM.: ódrski gôvor (1)

gôvorna hitróst -e -i ž → hitróst gôvora

gôvorna téhnika -e -e ž 1. obvladovanje glasu in različne izreke **S:** téhnika gôvora

ang.: vocal technique, voice technique

fr.: articulation (f)

2. napotki, vaje za oblikovanje glasu in različno izreko **S:** gôvorne váje, téhnika gôvora

ang.: vocal coaching, voice coaching

fr.: articulation (f)

PRIM.: dihálne váje

3. na umetniških šolah, univerzah študijski predmet, ki igralce uči oblikovanja glasu in različne izreke **S:** téhnika gôvora

ang.: (speaking) voice, vocal technique, voice and speech, voice technique

fr.: articulation (f)

PRIM.: igra (7), ódrski gôvor (2)

gôvorne váje -ih váj ž mn. → gôvorna téhnika (2)

gôvorni položáj -ega -a m besedilne in odrske

okolíščine, ki vplivajo na način govora nastopajočega

ang.: speech situation

fr.: données textuelles et scéniques (fpl)

PRIM.: besedilne okolíščine, ódrske okolíščine, ódrski gôvor

gôvorni rítem -ega -tma m → rítem (1)

govórniŝtvo -a s → retórika (1, 2)

gôvorni zbòr -ega zbòra m zlasti v 20. in 30. letih 20. stol. dramsko besedilo v privzdignjenem slogu z družbenokritičnimi, ideološkimi temami, primerno za skupinske recitatorske in pevske nastope ob glasbeni spremljavi, namenjeno agitaciji

ang.: dramatic oratorio*

fr.: choeur parlé (m)

PRIM.: ljúdski óder, zbòr, zbòrna recitácija

gòzd gòzda m zgod. tipizirana, serijsko izdelana garnitura kulis, ki predstavljajo gozd, zasnovana po sistemu standardne ulične scenografije 19. stoletja

ang.: wood(s) set

fr.: décors de forêt (mpl)

PRIM.: dvorána, kméčka sòba, salón

gradás -a m (šp. grada stopnica) v 16. in 17. stol., v španskem gledališču pokrita stranska dela corrala s stopničasto se dvigajočimi vrstami sedežev za občinstvo

ang.: gradas

fr.: gradas (mpl)

PRIM.: elizabetínski óder

gradáŝa -e ž železen pripomoček za ločevanje las po dolžini pri izdelavi lasulje

ang.: card, hackle (brush)

fr.: peigne à larges dents (m)

PRIM.: felirke, fígaro, grebén, lasúlja

gradnja drámskega dejánja -e -- -- ž → zgrádba dráme

gránd ópera -- -e ž → vélika ópera

grebén -a m železen pripomoček z bodicami za ločevanje las po dolžini pri izdelavi lasulje

ang.: card, hackle (brush)

fr.: peigne à larges dents (m)

PRIM.: felirke, fígaro, gradáŝa, lasúlja

Grémo! ukaz režiserja za začetek vaje ali sne-manja **S:** Ákcija!

ang.: Action!

fr.: Allons-y ! C'est parti !, On commence !

PRIM.: Temà!, Témpo!, Tišina!

grimáŝa -e ž spačen izraz obraza

ang.: grimace

fr.: grimace (f)

PRIM.: mímika

grotéska -e ž 1. dramsko besedilo, ki predstav-

grotéska igra

lja resničnost z nenavadnimi, popačenimi, grozljivimi liki, situacijami, atmosfero, povezuje komično in tragično, opozarja na odtujenost, nesmiselnost bivanja **S:** grotéska igra

ang.: grotesque

fr.: pièce grotesque (f), théâtre grotesque (m)

PRIM.: absúrdna dráma, grotéska komédija, trágikomédija

2. taka uprizoritev

ang.: grotesque

fr.: grotesque (f)

grotéska igra -e -e ž → grotéska

grotéska komédija -e -e ž komédija z izrazitimi prvina mi groteske

ang.: grotesque comedy

fr.: comédie grotesque (f)

PRIM.: burkáška komédija, búrkež

grotéska kómika -e -e ž komika, izvirajoča iz čudaških, karikiranih značajev, grozljivih, nenavadnih situacij

ang.: grotesque (comic)

fr.: comique grotesque (m)

PRIM.: absúrdna dráma, grotéska, komédija

grozljívka -e ž **1.** dramsko besedilo, ki predstavlja skrivnostne, strašljive, šokantne vsebine z močnimi zunanjimi učinki, pogosto s kriminalnim zapletom **S:** srhljívka

ang.: mystery, thriller

fr.: drame d'horreur (m)

2. uprizoritev takega besedila **S:** srhljívka

ang.: mystery, thriller

fr.: drame d'horreur (m)

PRIM.: kriminálka

grška komédija -e -e ž vrh v 5. stol. pr. n. št., v stari Grčiji komédija, ki obravnava, smeši in kritizira zlasti aktualno politiko in javne osebnosti, v Atenah uprizarjana kot četrti del tetralogije, verjetno nastala iz faličnih pesmi

ang.: (ancient) Greek comedy

fr.: comédie grecque (f)

PRIM.: antična komédija, nôva komédija, rímska komédija, sátirska igra, sicílska komédija, srédnja komédija, stára komédija

grška tragédija -e -e ž pri starih Grkih tragedija, vsebinsko temelječa na mitu in obredjih, oblikovno na zboru in dialogu

ang.: Greek tragedy

fr.: tragédie grecque (f)

PRIM.: átiška tragédija, dionízična tragédija, herójska tragédija, koturnáta, rituálna tragédija

grška zavésa -e -e ž → vodorávno razmična zavésa

Guignol -a [ginjól] m od 18. stol. naprej, v Franciji glavni junak gledališča ročnih lutk in marionet, za katerega so značilni humor, robot jezik in ostra satira

ang.: Guignol

fr.: Guignol

PRIM.: Gášperček, Hánswurst, Kásperl, Pavlíha, Pulčínéla, Punch

H

habit à volonté -- -- -- [abí a volonté] m neskl.

(fr.) → rímski kostúm

hamartíja -e ž po Aristotelu → trágična zmóta

Hánswurst -a m od začetka 16. stol. naprej, v nemškem okolju komedijski tip prostaškega, prebrisanega ljudskega junaka, navadno v kostumu salzburškega kmeta

ang.: Hanswurst

fr.: Hanswurst

PRIM.: Harlekín, Kásperl, Petróška, Punch

hanswurstiáda -e ž od 16. do 18. stol., v nemškem potujočem gledališču komična improvizacija med prizori resnih iger s Hanswurstom kot glavno osebo

ang.: Hanswurst farce*

fr.: hanswurstiade (f)

PRIM.: commedia dell'arte, dúnajska ljudska igra, Kásperl

happy end -- -a [hèpi ènd] m (ang.) gl. hèpiènd

Harlekín -a m (íta. Arlechino) commedia dell'arte tip mladega, bistrournega služabnika s karikirano stiliziranimi, plesnimi in akrobatskimi gibi, navadno v oprijetem kostumu z rombastim vzorcem in črno masko

ang.: Harlequin

fr.: Arlequin

PRIM.: Brigéla, harlekináda, Kapitáno, nôrec, Pulčinéla, zanni

harlekín -a m 1. po osrednjem liku iz commedie dell'arte nastopajoči, ki z gibalno spretnostjo, improvizacijo, akrobacijami zabava občinstvo

ang.: Harlequin

fr.: arlequin (m)

PRIM.: klóvn, nôrec

2. krajša zavesa pred notranjim portalom, ki z zgornje strani omejuje portalno odprtino

S: zástorček

ang.: house border, proscenium border, soft border

fr.: lambrequin (m)

PRIM.: sofíta

harlekináda -e ž 1. igra z značilnostmi commedie dell'arte

ang.: harlequinade

fr.: arlequinade (f)

PRIM.: búrka, Harlekín

2. komedija s pretirano komiko in cenenimi efekti

ang.: harlequinade

fr.: arlequinade (f)

PRIM.: búrka

helenístično gledališče -ega -a s v poznem 4. in 3. stol. pr. n. št., v stari Grčiji gledališče, ki uveljavi zlasti komedijo in v grško tradicijo vnaša orientalske kulturne prvine

ang.: Hellenistic theatre

fr.: théâtre hellénique (m)

PRIM.: antično gledališče, antično grško gledališče, antično rímsko gledališče, nôva komédija

hèpening -a m (ang. happening dogajanje) od 2. pol. 20. stol. naprej nastop, predstava, dogodek, ki z izrabo prvin različnih umetnosti, s presemetljivimi improviziranimi akcijami, posegi v okolje vključuje v dogajanje občinstvo in izraža upor proti tradicionalnemu pojmovanju umetnosti

ang.: happening

fr.: happening (m)

PRIM.: ambientálno gledališče, improvizácija, perfórmans

hèpiènd -a tudi happy end -- -a [hèpi ènd] m (ang.) srečen konec drame, filma, pogosto nepričakovan po številnih zapletih

ang.: happy end

fr.: happy end (m)

PRIM.: katastrofa, komédija, razplèt

heróična tragédija -e -e ž v 17. stol., v angleškem gledališču tragedija s tematiko ljubezni in časti, pisana v privzdignjenem slogu

ang.: heroic tragedy

fr.: tragédie héroïque (f)

PRIM.: heroično gledališče

heróični pantomímični plés -ega -ega -a m v 18. in 19. stol., v Evropi balet, ki z zgoščenim plesnim dogajanjem, pantomimo in dramatično glasbo prikazuje zgodbe klasičnih tragedij

S: ballet héroïque-pantomime

ang.: ballet-héroïque

fr.: ballet héroïque-pantomime (m)

PRIM.: balétna komédija, dramátični balét

heróično gledališče -ega -a s v dobi klasicizma in romantike gledališče s privzdignjenim slogom igranja in uveljavljanjem junakov in junakinj

ang.: heroic drama

fr.: théâtre héroïque (m)

PRIM.: heróična tragédija

heroína -e ž → junákinja (1)

heróij -a m → junák (1)

herójska tragédija -e -e ž pri starih Grkih zgodnja oblika tragedije, vsebinsko vezana na junaški mit

ang.: heroic tragedy

fr.: tragédie héroïque (f)

PRIM.: antično grško gledališče, rituálna tragédija

hidrávlíčar -ja m strokovnjak, ki upravlja hidravlične naprave

ang.: machinist

fr.: machiniste (m)

PRIM.: dvížni óder, dvížni pódij

hímnična tragédija -e -e ž po I. Mraku tragedija, ki v privzdignjenem jeziku obravnava konfliktnost, izjemnost človeka

ang.: hymnic tragedy*

fr.: tragédie hymnique (f)

hipokrítes -a m v antičnem grškem gledališču igralec

ang.: hypocrites

fr.: hipokrites (m)

PRIM.: hístrion

hiposkénij -a m v antičnem grškem gledališču notranjost gledališke stavbe, v kateri potekajo grozljivi prizori, ki jih občinstvo ne sme videti

ang.: hypostenion

fr.: hyposcène (f)

PRIM.: orkéstra, skéna

histórična dráma -e -e ž → zgodovinska dráma

histórija -e ž 1. v elizabetinskem gledališču zgodovinska drama z linearnim nizanjem prizorov, ki so med seboj šibkeje povezani

ang.: chronicle, history

fr.: chronique historique (f)

PRIM.: elizabetínska dramátika, épsko gledališče, krónika

2. → zgodovinska dráma

hístrion -a m v starem Rimu igralec in pantomični plesalec

ang.: histrion

fr.: histrion (m)

PRIM.: hipokrítes

híša -e ž v srednjeveškem gledališču manjša lesena scenska konstrukcija, ki označuje dogajalni prostor posamezne žive slike ali prizora v

uprizoritvi misterija, pasijona, liturgične drame (raj, pekel, Jeruzalem, zadnja večerja) **S:** mansion

ang.: mansion

fr.: tréteaux (mpl)

PRIM.: platéja, simultáni óder

híšna ávtorica -e -e ž dramatičarka, ki piše za določeno gledališče

ang.: in-house playwright, permanent playwright, resident playwright

fr.: auteure »maison« (f)

PRIM.: híšna dramátúrginja, stálna režisérka

híšna dramátúrginja -e -e ž dramaturginja, ki je redno zaposlena v določenem gledališču

ang.: in-house dramaturge, resident dramaturge

fr.: dramaturge »maison« (f)

PRIM.: híšna ávtorica, stálna režisérka

híšna režisérka -e -e ž → stálna režisérka

híšni ávtor -ega -ja m dramatik, ki piše za določeno gledališče

ang.: in-house playwright, permanent playwright, resident playwright

fr.: auteur maison (m)

PRIM.: híšni dramátúrg, stálni režisér

híšni dramátúrg -ega -a m dramaturg, ki je redno zaposlen v določenem gledališču

ang.: in-house dramaturge, resident dramaturge

fr.: dramaturge maison (m)

PRIM.: híšni ávtor, stálni režisér

híšni režisér -ega -ja m → stálni režisér

hítróst góvora -í -- ž slušna govorna prvina lastnost govora, odvisna od števila glasov, zlogov, izrečenih na določeno časovno enoto **S:** góvor-na hítróst, témpo (2)

ang.: speaking speed

fr.: rythme dans le langage parlé (m)

PRIM.: agógika, rítem (1)

HMI-refléktor -ja [haemí] m reflektor z metalhalogensko žarnico za ustvarjanje bele, hladne, dnevne svetlobe **S:** day light

ang.: CID lamp, daylight

fr.: filtre daylight (m), projecteur HMI (m)

horizónt -a m 1. platno, lahko tudi poslikano, ki v ozadju ali tudi ob straneh omejuje igralno ploskev in navadno predstavlja nebo

ang.: cyc(lorama), cyke

fr.: cyclo (m), cyclorama (m)

PRIM.: horizóntni prospékt

2. strok. pog. → horizóntni refléktor

GL: króžni horizónt, kúpolasti horizónt, panorámski horizónt, rávni horizónt, tírno vodílo horizónta

horizóntna lúč -e lúči ž 1. svetila za osvetljeva-

nje horizonta, zlasti asimetrična halogenska korita

ang.: cyc(lorama) batten, cyc(lorama) lights, horizon batten, horizon lights

fr.: éclairage cyclorama (m)

PRIM.: horizontni reflektor, horizontni svetilni most

2. osvetljava horizonta

ang.: cyc(lorama) light(ing), horizon light(ing)

fr.: éclairage cyclorama (m)

PRIM.: horizontni reflektor, horizontni svetilni most

horizontna sofita -e -e ž nekdam ožji kos poslikanega platna v ozadju odra, ki predstavlja nebo

ang.: sky border

fr.: toile de fond (f)

PRIM.: zelêna sofita

GL: horizontna svetilna sofita

horizontna svetilna sofita -e -e -e ž zastar. → zâdnji lûčni vlâk

horizontni lûčni most -ega -ega mostú m → horizontni svetilni most

horizontni prospêkt -ega -a m prospekt, ki omejuje igralno ploskev samo v ozadju in navadno predstavlja nebo **S:** râvni horizont

ang.: sky-cloth, sky-drop

fr.: cyclo (m), cyclorama (f)

PRIM.: horizont, krôžni horizont, kûpolasti horizont, panorâmski horizont, prospêkt

horizontni reflektor -ega -ja m korito s halogenskimi asimetrični svetili za osvetljevanje horizonta **S:** žarg. ciklorâma (2), strok. pog. horizont (2)

ang.: cyc(lorama) flood(light)

fr.: projecteur cyclorama (m)

PRIM.: horizontna lûč (1), horizontni svetilni most, portâlni reflektor, prêdnja lûč

horizontni svetilni most -ega -ega mostú m odrski svetilni most, obešen pred horizontom za njegovo osvetljevanje **S:** horizontni lûčni most, horizontni svetlobni most

ang.: upstage (lighting) bridge*

fr.: pont d'éclairage cyclorama (m)

PRIM.: portâlni svetilni most, vmêsnî svetilni most

horizontni svetlobni most -ega -ega mostú m → horizontni svetilni most

hostêsa -e ž uslužbenka, ki v gledališču, na prireditvah usmerja gledalce k njihovim sedežem, prodaja gledališke liste

ang.: hostess, usherette

fr.: ouvreuse (f)

PRIM.: biljetêrka, garderobêrka (2)

hostêsnik -a m uslužbenec, ki v gledališču, na prireditvah usmerja gledalce k njihovim sedežem, prodaja gledališke liste

ang.: host, usher

fr.: ouvreur (m)

PRIM.: biljetêr, garderobêr (2)

hřbtni položaj -ega -a m položaj, ko je nastopajoči s hřbtom obrnjen proti občinstvu

ang.: back position

fr.: de dos

PRIM.: čelni položaj, hřbtni pólprofil

hřbtni pólprofil -ega -a m položaj, ko sta glava in telo nastopajočega glede na občinstvo obrnjena v levo ali desno za 135 stopinj

ang.: back half-profile, three-quarter (left) position, three-quarter (right) position

fr.: demi-profil de dos (m)

humanistična drâma -e -e ž v 15. in 16. stol., zlasti v Italiji, Nemčiji drama v latinščini, napisana po antičnih zgledih, namenjena zlasti pouku retorike

ang.: humanist drama

fr.: théâtre humaniste (m)

PRIM.: humanistično gledališče, jezuitsko gledališče, renesânčno gledališče, šolska drâma

humanistično gledališče -ega -a s v 15. in 16. stol., zlasti v Italiji, Nemčiji gledališče, ki z omejeno rabo odrskih izrazil, privzdignjenim govorom v duhu antične tradicije uprizarja

rimске komedije in humanistične drame za izobraženo občinstvo, sprva v latinščini, nato v narodnih jezikih **S:** gledališče humanizma

ang.: humanist theatre

fr.: théâtre humaniste (m)

PRIM.: humanistična drâma, jezuitsko gledališče, renesânčno gledališče, šolska drâma

íbsenovka -e ž → íbsenovska dráma

íbsenovska dráma -e -e ž drama, ki se vsebinsko in oblikovno zgleduje po delih H. Ibsena

S: íbsenovka

ang.: Ibsenian drama

fr.: drame íbsénien (m)

PRIM.: cankarjárska dráma, čehovljárska dráma, íbsenovska dramaturgija

íbsenovska dramaturgija -e -e ž po dramatikih H. Ibsena dramaturgija z analitično dramsko gradnjo, zahtevno psihologijo likov, moralno, družbenokritično tezo, s simbolnimi elementi

ang.: Ibsenian dramaturgy

fr.: dramaturgie íbsénienne (f)

PRIM.: čehovljárska dramaturgija

idêja dráme -e --ž osnovna, vodilna misel, sporočilno dramskega besedila

ang.: dramatic idea, meaning of drama

fr.: idée conductrice (f)

idêjna dráma -e -e ž → tézna dráma

idêjna skíca -e -e ž likovno izražena zamisel scene ali kostuma

ang.: (preliminary) drawing, (preliminary) sketch

fr.: ébauche (f), esquisse (f)

identifikácija -e ž 1. proces, v katerem igralec prevzame mišljenje, čustvovanje in vedenje dramske osebe

ang.: identification

fr.: identification (f)

PRIM.: psihotéhniká, transformácija, vživljanje (1)

2. vživljanje gledalca v dramsko osebo

ang.: identification

fr.: identification (f)

PRIM.: gledálčeva recépcija (1), katárza, potujítev

idiolékt -a m 1. jezikovno-govorne posebnosti nastopajočega

ang.: idiom

fr.: idiolecte (m)

2. skupek psihofizičnih, družbenih in drugih

dejavnikov, ki določajo govor dramske osebe

ang.: idiom

fr.: idiolecte (m)

ígra -e ž 1. dramsko besedilo, namenjeno zlasti uprizarjanju **S:** dráma (5)

ang.: play

fr.: pièce de théâtre (f)

2. uprizoritev takega besedila **S:** dráma (5)

ang.: performance, performing, playing

fr.: représentation (f), spectacle (m)

PRIM.: predstáva

3. dramsko besedilo brez izrazite komike ali tragike, pogosto prilagojeno okusu nižjih družbenih slojev in namenjeno zabavi

ang.: play

fr.: pièce de théâtre (f)

4. oblikovanje, predstavljanje dramskega lika, vloge, določene vsebine z igralskimi izrazili, telesno navzočnostjo, delovanjem v gledališki predstavi, filmu, radijski, televizijski igri **S:** zastar. glúma (2), igránje (1)

ang.: acting, performing, playing

fr.: jeu dramatique (m)

5. dogajanje, ki izraža glavno idejo dramskega besedila in z nasprotno igro ustvarja zaplet

ang.: play

fr.: pièce de théâtre (f)

PRIM.: drámski konflíkt

6. po J. Huizingi svobodno, navadno skupinsko delovanje, ki poteka po določenih pravilih v opredeljenem prostoru in času, pogosto z uporabo mask in preoblek, umeščeno zunaj vsakdanjega življenja, pri udeležencih povezano z intenzivnimi čustvi, ugodjem, brez povezave z materialnimi interesi **S:** igránje (2)

ang.: acting, performing, playing

fr.: jeu dramatique (m)

7. na umetniških šolah, univerzah študijski program za poklicno izobraževanje in usposabljanje igralcev **S:** drámska ígra (2)

ang.: acting

fr.: jeu d'acteur (m), jeu dramatique (m)

PRIM.: dramaturgija (3), filmska režija (2), gledališka režija (2), govorna tehnika (3), igralska tehnika

GL: afektirana igra, alegorična igra, ansambelska igra, antikristovska igra, božična igra, čarobna igra, didaktična igra, dobro narejena igra, domoljubna igra, dramska igra, duhovna igra, dúnajska ljudska igra, ekstravertirana igra, filmska igra, folklorna igra, grotéskna igra, igra navzven, igra nó, igra obráza, igra plášča in mēča, igra pred kámero, igra rók, igra telésa, igra v igri, igra z lútko, introvertirana igra, jáslična igra, kmēčka igra, kolektivna igra, kómorna igra, kraljévska igra, lah-kótna konverzacíjska igra, litúrgična igra, ljudska igra, ljudska igra s pétjem, masóvna igra, mēdígra, meháníčna igra, minimalistična igra, mladínska igra, mnóžična igra, národna igra, národna igra s pétjem, nasprótna igra, naturalistična igra, néma igra, obrédna igra, okvírna igra, óperna igra, otróška igra, pasijónska igra, pastírská igra, patétična igra, ponotránjena igra, posvétna igra, poučna igra, pozunánjena igra, právljična igra, prázníčna igra, prēdígra, prēdpústna igra, prilóžnostna igra, prispodóbna igra, privzdígnjena igra, problémska igra, prótiigra, pústna igra, rádijska igra, realístična igra, rekvizítna igra, religiózna obrédna igra, religiózna rituálna igra, rituálna igra, sátírská igra, sentimentálna igra, simbolístična igra, skupínska igra, slávnostna igra, slúšna igra, sóigra, spevoigra, srednjevéška igra, stilizirana igra, stílina igra, šaloigra, televizijska igra, tézna igra, trikráljévska igra, velikonóčna igra, verístična igra, vérska obrédna igra, veselóigra, žaloigra

igrálčeva ákcija -e -e ž → dejánje (3)

igrálčeva aktivnost -e -i ž igrálčeva psihična in fízična dejavnost pri oblikovanju vloge

ang.: actor's work

fr.: performance d'un comédien (f)

PRIM.: identifikácija, nótranja aktivnost, transformácija

igrálec -lca m 1. ustvarjalec, ki z igralskimi izrazili oblikuje, predstavlja dramski lik, vlogo v gledališki predstavi, filmu, na radiu, televiziji **S:** aktér (2), zastar. glumáč (2), žarg. glúmeč, zastar. komedijánt (3)

ang.: actor

fr.: acteur (m), comédien (m)

2. kdor se poklicno ukvarja z igranjem v gledališču, filmu, na radiu, televiziji

ang.: actor

fr.: acteur (m), comédien (m)

PRIM.: amatér

3. kdor igra, s svojo telesno navzočnostjo, delovanjem, uporabo likovnih, avdiovizualnih sredstev pred občinstvom vzpostavlja, pred-

stavlja svojo identiteto, odnos do umetnosti, družbe

ang.: actor

fr.: acteur (m), comédien (m)

PRIM.: perforémer

GL: amatérski igrálec, drámski igrálec, epizódni igrálec, filmski igrálec, glávni igrálec, gledališče igrálceev, gledališki igrálec, karaktérni igrálec, klícati igrálca na óder, klícati (igrálce) pred zavéso, ljudski igrálec, popljúvati (sò)igrálca, prótiigrálec, prvi igrálec, soigrálec, stránski igrálec, univerzitétni diplomírani igrálec, vodíti igrálca, zasésti igrálca

igrálka -e ž 1. ustvarjalka, ki z igralskimi izrazili oblikuje, predstavlja dramski lik, vlogo v gledališki predstavi, filmu, na radiu, televiziji **S:** aktérka, zastar. glumáčka, žarg. glúmica, zastar. komedijántka (3)

ang.: actress

fr.: actrice (f), comédienne (f)

2. ženska, ki se poklicno ukvarja z igranjem v gledališču, filmu, na radiu, televiziji

ang.: actress

fr.: actrice (f), comédienne (f)

3. ženska, ki igra, s svojo telesno navzočnostjo, delovanjem, uporabo likovnih, avdiovizualnih sredstev pred občinstvom vzpostavlja, predstavlja svojo identiteto, odnos do umetnosti, družbe

ang.: actress

fr.: actrice (f), comédienne (f)

PRIM.: perforérka

GL: amatérska igrálka, drámska igrálka, epizódna igrálka, filmska igrálka, glávna igrálka, gledališka igrálka, karaktérna igrálka, ljudska igrálka, próti-igrálka, soigrálka, stránska igrálka, univerzitétna diplomírana igrálka

igrálna plóškev -e -kve ž občinstvu vidni del odrskih tal, omejen s kulisami, zavesami, lučjo, namenjen igranju

ang.: acting area, stage, stage area

fr.: planches (fpl), plateau (m), scène (f)

PRIM.: igrální próstor, óder (1)

igrálna políca -e -e ž v gledališču ročnih lutk razširjen spodnji okvir odra za igranje lutke z večjimi rekviziti

ang.: ledge

fr.: pendrion (m)

PRIM.: rekvizítna igra

igrálna sezóna -e -e ž koledarsko obdobje, navadno od septembra do junija, ko v gledališču potekajo vaje in predstave

ang.: (playing) season, (theatrical) season

fr.: saison théâtrale (f)

PRIM.: gledališka sezóna, mrtva sezóna

igrálni prôstor -ega prostóra m prostor, kjer igrajo nastopajoči

ang.: acting area, acting space, playing area, playing space

fr.: planches (fpl), scène (f)

PRIM.: igrálna plôskev, óder (1), ódrski prôstor

igrálska družína -e -e ž 1. nekđaj manjša skupina igralcev, ki se ukvarja z gledališčem S: gledališka družína

ang.: acting troupe

fr.: troupe de comédiens (f)

2. zgod., v slovenskem okolju gostujoča skupina igralcev, zlasti nemških, italijanskih S: gledališka družína

ang.: acting troupe

fr.: troupe ambulante (f)

igrálska étika -e -e ž npravna načela o odnosu igralcev do soustvarjalcev, občinstva, družbenega okolja

ang.: actors' ethics

fr.: éthique du métier des comédiens (f)

igrálska lóža -e -e ž lóža, namenjena igralcem

ang.: actors' box*

fr.: loge du comédien (f)

PRIM.: lóžni sédež, uprávna lóža

igrálska pogódba -e -e ž pisni sporazum med upravo gledališča in igralcem o angažmaju

S: zastar. igrálski kontrákt

ang.: acting agreement, acting contract

fr.: accord (m), contrat (m), convention (f)

igrálska skupína -e -e ž skupína igralcev, ki pripravlja uprizoritve, nastopa v predstavah

ang.: acting company, acting group

fr.: troupe de comédiens (f)

PRIM.: gledališki ansámbel, igrálska družína

igrálska stróka -e -e ž opredelitev igralcev za določene vrste vlog glede na njihove psihofizične lastnosti S: žarg. fáh

ang.: line of business, type-casting

fr.: caractère (m)

PRIM.: intrigánt, ljubímeec, máti, naívka, óče

igrálska šóla -e -e ž šóla, namenjena izobraževanju in usposabljanju igralcev S: drámska šóla

ang.: acting school, school of acting

fr.: école d'art dramatique (f)

PRIM.: akademíja (2), dramátična šóla, gledališka delávnica, gledališka šóla, konservatórij

igrálska téhnika -e -e ž 1. skupek znanj, spretnosti, metod, ki jih igralec lahko uporabi pri študiju vloge S: téhnika igre

ang.: acting technique

fr.: technique de jeu théâtral (f)

PRIM.: psihotéhnika

2. način študija, ki ga igralec izbere za oblikovanje vloge S: téhnika igre

ang.: acting technique

fr.: technique de jeu théâtral (f)

PRIM.: psihotéhnika

3. sistem vaj za delo igralca s samim seboj, ki jih uveljavlja posameznik, skupina, šola

ang.: acting technique

fr.: technique de jeu théâtral (f)

PRIM.: psihotéhnika

igrálska teoríja -e -e ž teoríja, ki opisuje proces igralskega ustvarjanja, cilje igralskega dela, učinek igre na občinstvo, metode za usposabljanje igralcev

ang.: acting theory, theory of acting

fr.: théorie du jeu (f)

PRIM.: gledališka estétika, psihotéhnika, telésna téhnika

igrálski ansámbel -ega -bla m ansámbel igralck in igralcev, angažiran v določenem gledališču S: ansámbel (3)

ang.: acting company, acting ensemble

fr.: ensemble des comédiens (m)

PRIM.: balétni ansámbel, gledališki ansámbel

igrálski kontrákt -ega -a m zastar. → igrálska pogódba

igrálski króžek -ega -žka m → drámski króžek

igrálski párt -ega -a m zastar. → vlóga (1)

igrálski repertoár -ega -ja m 1. vloge, ki jih ima igralec naštudirane

ang.: actor's repertoire

fr.: répertoire de comédien (m)

PRIM.: avdícija, kásting

2. seznam vlog, ki jih je igralec odigral v svoji karieri

ang.: actor's repertory, actor's résumé

fr.: répertoire de comédien (m)

PRIM.: repertoár

igrálsko gledališče -ega -a s 1. do konca 19. stol., pred uveljavitvijo gledališke režije v sodobnem smislu gledališče, v katerem vodi igralsko skupino eden od igralcev S: gledališče igralcev

ang.: actor's theatre

fr.: théâtre des acteurs (m)

2. gledališče, v katerem imajo igralska izrazila pomembnejšo vlogo od odrskih in temelji na igralski interpretaciji dramskega besedila S: gledališče igralcev

ang.: actor's theatre

fr.: théâtre des acteurs (m)

PRIM.: ávtorsko gledališče, lútkovno gledališče

(1), režisérsko gledališče

igrálsko izrazilo -ega -a s sredstvo igralskega ustvarjanja, navadno za izražanje misli, ču-

stva, razpoloženja dramske osebe: telo, glas, govor, mimika, gestikulacija, gib

ang.: actor's means of expression

fr.: moyen d'expression d'acteur (m)

PRIM.: gledališko izrazilo, ódrsko izrazilo

ígrálstvo -a s **1.** dejavnost, poklic igralca

ang.: acting

fr.: art dramatique (m)

PRIM.: igranje, lútkarstvo

2. (gledališki) igralci

ang.: actors

fr.: acteurs (mpl), comédiens (mpl)

ígra navzven -e -- ž → pozunánjena ígra

ígránje -a s **1.** oblikovanje, predstavljanje dramskega lika, vloge, določene vsebine z igralškimi izrazili, telesno navzočnostjo, delovanjem v gledališki predstavi, filmu, radijski, televizijski igri **S:** zastar. glúma (2), ígra (4)

ang.: acting, performing, playing

fr.: jeu dramatique (m)

PRIM.: drámska ígra (1), perfórmer, uprizorítev (1)

2. po J. Huizingi svobodno, navadno skupinsko delovanje, ki poteka po določenih pravilih v opredeljenem prostoru in času, pogosto z uporabo mask in preoblek, umeščeno zunaj vsakdanjega življenja, pri udeležencih povezano z intenzivnimi čustvi, ugodjem, brez povezave z materialnimi interesi **S:** ígra (6)

ang.: acting, performing, playing

fr.: jeu dramatique (m)

ígra nó -e -- ž od konca 14. stol. naprej, v japonskem gledališču lirična, tudi junaška, skoraj obredna ígra, navadno s snovjo iz samurajskega kodeksa in zenbudizma **S:** nó (2)

ang.: No(h) play

fr.: pièce de nô (f)

PRIM.: gledališče nó

ígra obráza -e -- ž → mimika

ígra plášča in mēča -e -- -- -- ž v 16. in 17. stol.,

v španskem gledališču ígra, zlasti iz plemiškega okolja, z etično in moralno obravnavo časti, komičnimi zapleti, dvoboji **S:** dráma plášča in mēča, komédija plášča in mēča

ang.: cape-and-sword play, cloak-and-dagger play

fr.: pièce de cape et d'épée (f)

ígra pred kámero -e -- -- ž **1.** igranje pred filmsko ali televizijsko kamero z upoštevanjem zakonitosti medija **S:** filmska ígra

ang.: acting for camera, film acting

fr.: jeu à la caméra (m)

PRIM.: filmski ígrálec

2. na umetniških šolah, univerzah študijski pred-

met, ki usposablja za igranje pred kamero **S:** filmska ígra

ang.: acting for camera, film acting

fr.: jeu du cinéma (m)

PRIM.: filmska režija (2), ígra (7)

ígra rók -e -- ž → govoríca rók

ígra telésa -e -- ž → govoríca telésa

ígráti -ám **nedov.** oblikovati, predstavljati dramski lik, vlogo, določeno vsebino z igralškimi izrazili, telesno navzočnostjo, delovanjem v gledališki predstavi, filmu, radijski, televizijski igri

ang.: to act

fr.: jouer

GL: igráti mímo pártnerja, igráti na pártnerja, igráti na públíko, igráti na rámpi, igráti v aféktu, igráti v zanósu

ígráti mímo pártnerja -ám -- -- **nedov. žarg., v zvezi z igralcem** ne sodelovati s soigralcem in mu s tem oteževati soigro

ang.: to act against a scene partner

fr.: jouer contre le partenaire de scène

PRIM.: igráti na pártnerja

ígráti na pártnerja -ám -- -- **nedov. žarg., v zvezi z igralcem** spodbujati odziv soigralca in mu s tem omogočati soigro

ang.: to act with a scene partner

fr.: jouer avec le partenaire de scène

PRIM.: igráti mímo pártnerja

ígráti na públíko -ám -- -- **nedov. žarg., v zvezi z igralcem** uporabljati gledališka izrazila, ki izrazito spodbujajo neposreden odziv občinstva

ang.: to milk the audience, to mug

fr.: passer la rampe

PRIM.: ekstémpore, improvizácija

ígráti na rámpi -ám -- -- **nedov. v zvezi z igralcem** igrati na sprednjem robu odra, tik pred občinstvom

ang.: to act at the lip of the stage, to act in the footlights

fr.: jouer à la rampe

ígráti v aféktu -ám -- -- **nedov. v zvezi z igralcem** igrati pretirano čustveno

ang.: to be carried away, to chew the scenery

fr.: jouer pathétiquement

PRIM.: izumetničeni govor, patétična ígra

ígráti v zanósu -ám -- -- **nedov. v zvezi z igralcem** igrati zelo čustveno, navdušeno

ang.: to act in the moment, to lose oneself

fr.: jouer extatiquement

PRIM.: patétična ígra, pátos (2, 3)

ígra v ígri -e -- -- ž **1.** vsebinsko in oblikovno zaokroženo dogajanje, vloženo v drugo dramsko dogajanje, s katerim je dramaturško

povezano, navadno kot sredstvo za rušenje iluzije **S:** dráma v drámi, gledališče v gledališču, predstáva v predstavi

ang.: play-within-a-play

fr.: théâtre dans le théâtre (m)

PRIM.: métagledališče, okvírna ígra

2. uprizoritev takega besedila **S:** predstáva v predstavi

ang.: meta-theatre, play-within-a-play

fr.: théâtre dans le théâtre (m)

PRIM.: okvírna ígra

ígra z lútko -e -- -- ž soígra lutke in občinstvu vidnega ali nevidnega lutkarja

ang.: acting with a puppet, puppet acting

fr.: animation de marionnettes (f)

PRIM.: deziluzionístično lútkovno gledališče, iluzionístično lútkovno gledališče

ígrc -a m v srednjem veku godec, pevec, glumač, navadno potujoči ali v službi na dvoru

ang.: jocator (star.), jongleur, juggler (star.)

fr.: jongleur (m)

PRIM.: žonglér (1)

ígrokáz -áza m zastar. krajša, manj zahtevna ígra

ang.: playlet

fr.: saynète (f)

PRIM.: dramolét

ígrska vodíteljica -e -e ž 1. v 30. letih 20. stol., po

N. Kuretu duhovna pobudnica, režiserka, organizatorica gledališke dejavnosti

ang.: leader of players*

fr.: animatrice de théâtre (f)

PRIM.: govorni zbòr, ljúdski óder

2. v 30. letih 20. stol., po N. Kuretu → vodíteljica zbòra

ígrski vódja -ega --/-e m 1. v 30. letih 20. stol., po N.

Kuretu duhovni pobudnik, režiser, organizator gledališke dejavnosti

ang.: leader of players*

fr.: animateur de théâtre (m)

PRIM.: govorni zbòr, ljúdski óder

2. v 30. letih 20. stol., po N. Kuretu → vodítelj zbòra

íkonotéka -e ž 1. sistematično urejena zbirka gledališkega slikovnega gradiva, fotografij, diapozitivov, skic

ang.: collection of images, image library

fr.: iconothèque (f)

PRIM.: fonotéka, gledališki arhív, videotéka

2. prostor, v katerem se hrani taka zbirka

ang.: image library

fr.: iconothèque (f)

PRIM.: fonotéka, gledališki arhív, videotéka

iluzíja -e ž → gledališka iluzíja

iluzionístični óder -ega ódra m → iluzionístično gledališče (1, 2)

iluzionístično gledališče -ega -a s 1. gledališče, v katerem prikazano fiktivno dogajanje v občinstvu ustvarja vtis resničnosti, navadno z realističnim igranjem, sceno, kostumi **S:** iluzionístični óder

ang.: theatre of illusion

fr.: théâtre traditionnel à illusion scénique (m)

PRIM.: identifikácija (2)

2. gledališče, ki nemogoče, neverjetne pojave z odrskimi efekti, optičnimi prevarami prikazuje kot resnične **S:** iluzionístični óder

ang.: illusionist theatre, theatre of magic

fr.: théâtre magique (m)

PRIM.: gledališka iluzíja

3. med 1750 in 1910, po S. Melchingerju meščansko gledališče

ang.: theatre of illusion

fr.: théâtre traditionnel à illusion scénique (m)

PRIM.: realístično gledališče

iluzionístično lútkovno gledališče -ega -ega

-a s gledališče, v katerem občinstvo ne vidi animatorjev, kar ustvarja iluzijo, da so lutke živa bitja

PRIM.: deziluzionístično lútkovno gledališče, gledališka iluzíja, iluzionístično gledališče (1, 2)

ang.: illusionist(ic) puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes illusioniste (m)

imitátor -ja m nastopajoči, ki z igralskimi izrazili posnema znane osebe

ang.: imitator, impersonator

fr.: imitateur (m)

PRIM.: improvizátor

imitátorka -e ž nastopajoča, ki z igralskimi izrazili posnema znane osebe

ang.: impersonator

fr.: imitatrice (f)

PRIM.: improvizátorka

ímprogledališče -a s → improvizácijsko gledališče

ímprolíga -e ž od 90. let 20. stol. naprej, v Sloveniji tekmovanje v improvizaciji, zlasti dijakov

ang.: Improv(isation) League, TheatreSports

fr.: match d'improvisation théâtrale (m)

PRIM.: improvizácijsko gledališče

improvizácija -e ž igranje brez priprave in režijskih navodil, le na podlagi domišljije, trenutnih domislekov in situacij

ang.: improv(isation)

fr.: impromptu (m), improvisation (f)

PRIM.: besédna kómika, commedia dell'arte, ekstémpore, hêpening, ígráti na públíko, improvi-

zacijsko gledališče, karaktêrna kómika, situacijska kómika, úlično gledališče

GL: kontáktna improvizácija

improvizacijsko gledališče -ega -a s od konca

20. stol. naprej gledališče, v katerem igralci na praznem odru ustvarjajo navadno kratke prizore neposredno pred občinstvom le na podlagi informacij, ki jih dobivajo od soigralcev ali občinstva **S:** improgledališče

ang.: improv(isational theatre)

fr.: théâtre d'improvisation (m)

PRIM.: improvizácija, sitcom

improvizátor -ja m nastopajoči, ki igra brez posebne priprave in režijskih navodil, le na podlagi domišljije, trenutnih domislekov in situacij

ang.: improvisator, improviser

fr.: improvisateur (m)

PRIM.: imitátor

improvizátorka -e ž nastopajoča, ki igra brez posebne priprave in režijskih navodil, le na podlagi domišljije, trenutnih domislekov in situacij

ang.: improvisator, improviser

fr.: improvisatrice (f)

PRIM.: imitátorka

improvizirana lútkka -e -e ž del telesa lutkarja ali priročni material, ki se uporabi kot lútkka

ang.: improvised puppet, makeshift puppet

fr.: marionnette improvisée (f)

PRIM.: gledališče predmêtov, kolénčna lútkka, krompirjevska tragédija, lílelek, pístna lútkka

improvizirati -am nedov. igrati brez priprave in režijskih navodil, le na podlagi domišljije, trenutnih domislekov in situacij

ang.: to improv(ise)

fr.: improviser

PRIM.: commedia dell'arte, úlično gledališče

indijsko gledališče -ega -a s 1. gledališče ká-takali, sanskrtsko gledališče, izhajajoče iz indijske kulturne tradicije hinduizma

ang.: (classical) Indian theatre, Sanskrit drama

fr.: théâtre classique sanskrit (m), théâtre traditionnel indien (m)

PRIM.: áfriško gledališče, ázijsko gledališče, evrópsko gledališče, japónsko gledališče, kitájsko gledališče

2. od 2. pol. 19. stol. naprej gledališče, ki povezuje indijsko tradicijo s sodobnimi evropskimi tokovi, zlasti angleškimi

ang.: (contemporary) (East-)Indian theatre, (modern) (East-)Indian theatre

fr.: théâtre indien moderne (m)

individuálna vája -e -e ž vája s posameznim nastopajočim

ang.: one-on-one rehearsal

fr.: répétition individuelle (f)

PRIM.: léktorska vája

indonézijsko lútkovno gledališče -ega -ega -a

s od 10. stol. pr. n. št. naprej v Indoneziji, po 1920 velik vpliv na evrópsko lutkarstvo lútkovno gledališče, ki temelji na obredju in prikazuje motive iz Ramajane in Mahabharate

ang.: Indonesian puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes à tige d'Indonésie (m)

PRIM.: dálang, javánka, sénčno gledališče, vájang, vájang gólek, vájang klítik, vájang kúlit

innamoráta -e ž (ita.) commedia dell'arte tip mlade ljubimke, ki nastopa brez maske

ang.: innamorata

fr.: amoureuse (f)

PRIM.: Kolombína, Roséta

innamoráto -a m (ita.) commedia dell'arte tip mladega ljubimca, ki nastopa brez maske **S:** amoroso

ang.: innamorato

fr.: amoureux (m)

inscenácija -e ž 1. → uprizóritev (1) 2. → gledališka režija (1) 3. zastar. → scéna (3) 4. zastar. → scenografija (1) 5. zastar. → scéna (1)

GL: inscenácija z zavésami

inscenácija z zavésami -e -- -- ž zastar. → zavésna scéna

inscenátor -ja m 1. zastar. → scenográf 2. → režisér

inscenátorka -e ž 1. zastar. → scenográfka 2. → režisérka

inscenírati -am dov. 1. → uprizóriti 2. nedov. → režírati

3. zastar. zasnovati sceno, likovno opremo prizorišča

ang.: to stage

fr.: concevoir des décors de scène

inspiciènt -ênta m gl. inšpiciènt

inspicièntka -e ž gl. inšpicièntka

inspicièntska kabína -e -e ž gl. inšpicièntska kabína

inspicièntska knjíga -e -e ž gl. inšpicièntska knjíga

inspicièntski púlt -ega -a m gl. inšpicièntski púlt

inspicírati -am nedov. gl. inšpicírati

instalácija -e ž od 2. pol. 20. stol. naprej umetniško delo, ustvarjeno z namestitvijo likovnih elementov, medijev, zvočil v prostoru

ang.: installation

fr.: installation (f)

PRIM.: hêpening, konceptuálno gledališče, per-
fórmans, scenografija, umétniška ákcija

institucionalno gledališče -ega -a s gledališče
s stalnimi prostori in ustaljeno organizacijo,
ki ga ustanovi in financira zlasti država, me-
sto

ang.: subsidised theatre, subsidized theatre

fr.: théâtre subventionné (m)

PRIM.: ôff gledališče

GL: nëinstitucionalno gledališče

inšpicient -ênta tudi inspiciènt -ênta m uslužbenec,
ki vodi potek predstave **S:** vódja predstave¹

ang.: (assistant) stage manager

fr.: régisseur de spectacle (m)

PRIM.: inšpicientiška kabína, inšpicientiška knjíga,
inšpicientiški púlt

inšpicientka -e tudi inspicièntka -e ž uslužbenka,
ki vodi potek predstave **S:** vódja predstave²

ang.: (assistant) stage manager

fr.: régisseuse de spectacle (f)

PRIM.: inšpicientiška kabína, inšpicientiška knjíga,
inšpicientiški púlt

inšpicientiška kabína -e -e tudi inspicièntska
kabína -e -e ž prostor na odru ali ob njem, iz
katerega inšpicient vodi predstavo

ang.: stage manager's booth

fr.: cabine du régisseur de spectacle (f)

PRIM.: inšpicientiški púlt

inšpicientiška knjíga -e -e tudi inspicièntska
knjíga -e -e ž besedilo uprizoritve, opremljeno
z inšpicientovim zapisom sprememb prizori-
šča, luči, z znaki za klicanje igralcev na oder,
za začetek in konec glasbenih vložkov, zvoč-
nih efektov

ang.: prompt book copy, prompt book script

fr.: cahier du régisseur de spectacle (m)

PRIM.: dežúrna knjíga, režijska knjíga, šepetál-
ska knjíga

inšpicientiški púlt -ega -a tudi inspicièntski púlt
-ega -a m pult s stikalno ploščo, z monitorjem,
s katerim inšpicient vodi vaje in predstave,
opozarja po zvočniku na začetek, konec in
prekinitev, kliče igralce na oder, daje znake
tehničnemu osebju

ang.: stage manager's desk, stage manager's
table

fr.: pupitre du régisseur de spectacle (m)

PRIM.: inšpicientiška knjíga, inšpicirati

inšpicirati -am tudi inspiciérati -am nedov. spremlja-
ti priprave za uprizoritev in voditi potek pred-
stave od premiere naprej **S:** vodíti predstávo

ang.: to call (the show), to stage-manage

fr.: régir un spectacle

PRIM.: inšpicientiška knjíga, inšpicientiški púlt

inteligéntno svetílo -ega -a s svetílo, ki se kr-
mili na daljavo

ang.: intelligent light, moving light

fr.: lumière intelligente (f)

PRIM.: moving head, skéner

intendánca -e ž nekđaj gledališka uprava

ang.: (theatre) management

fr.: intendance (f)

intendánt -a m nekđaj → uprávnik gledališča

intendántka -e ž nekđaj → uprávnica gledališča

interiêr -ja m s scenskimi elementi oblikovan
odrski prostor, ki prikazuje notranjost stavbe,
stanovanja

ang.: interior

fr.: décors d'intérieur (mpl)

PRIM.: eksteriêr, kméčka sóba, salón

interkultúrno gledališče -ega -a s → medkultúr-
no gledališče

interlúdíj -a m → mèdígra (1, 2)

intermediálnost -i ž ustvarjalna izmenjava raz-
ličnih izrazil, metod, tehnik gledališča, filma
in drugih medijev

ang.: multimediality

fr.: multimedias (mpl)

PRIM.: múltimédijsko gledališče, perfórmans

intermédíj -a m → mèdígra (1, 2)

intermezzo -a [intermédzó] m (ita.) → mèdígra
(1, 2)

internétno gledališče -ega -a s → splétno gle-
dališče

interprét -a m ustvarjalec, ki na podlagi lastne-
ga doživljanja in razumevanja z izbranimi
izrazili posreduje določeno vsebino, navadno
literarnega besedila

ang.: interpreter*

fr.: interprète (m)

PRIM.: igrálec, kostumográf, plesálec, režisêr,
scenográf

interpretácija -e ž 1. posredovanje določene
vsebine z izbranimi izrazili na podlagi lastne-
ga doživljanja in razumevanja, navadno lite-
rarnega besedila

ang.: interpretation, rendering, rendition

fr.: interprétation (f), performance (f), presta-
tion (f)

PRIM.: gledališka semiótika, igrálec, interpreta-
tívno bránje

2. individualno doživljanje in razumevanje
določene vsebine

ang.: interpretation

fr.: interprétation (f)

PRIM.: dramátúrško bránje, režisêrsko bránje

GL: interpretácija vlóge, ódrska interpretácija

interpretácija vlóge -e -- ž interpretacija dram-
skega lika z igralškimi izrazili

ang.: interpretation of a part, interpretation of
a role

fr.: interprétation d'un rôle (f)

PRIM.: igralec, interpretácija

interpretativno bránje -ega -a s glasno branje
z izrazitejšo besedilno fonetiko, pri katerem
bralec izraža lastno doživljanje in razumeva-
nje besedila in išče, ustvarja ustrezno govorn-
no podobo za odrsko, radijsko uresničenje

ang.: interpretative reading, interpretive read-
ing

fr.: lecture interpretative (f)

PRIM.: bralna uprizoritev, bralna vája, recitácija,
umetniško pripovedovanje

GL: nëinterpretativno bránje

interpretinja -e ž → interprétká

interprétká -e ž ustvarjalka, ki na podlagi last-
nega doživljanja in razumevanja z izbranimi
izrazili posreduje določeno vsebino, navadno
literarnega besedila **S:** interprétnja

ang.: interpreter*

fr.: interprète (f)

intonácija -e ž slušna govorna prvina tonski potek
replike ali njenih delov, odvisen od besedil-
nih in/ali odrskih okoliščin **S:** strok. pog. me-
lodíja

ang.: intonation

fr.: intonation (f)

PRIM.: bára glasú, glás, hitróst gôvora, jákost
glasú, poudárek, premòr, regíster glasú

intríga -e ž zaplet, ki izhaja iz zvičajnosti, za-
hrbtonosti dramskega lika **S:** spletká

ang.: intrigue

fr.: intrigue (f)

PRIM.: intrigánt

intrigánt -a m 1. zvičajen, zahrbtn dramski lik
S: spletkár (1)

ang.: intriguer, schemer

fr.: intrigant (m)

PRIM.: Brigéla, služábnik

2. nekđaj igralec, primeren za igranje takih li-
kov **S:** nekđaj spletkár (2)

ang.: intriguer, schemer

fr.: intrigant (m)

PRIM.: igraška stróka

intrigántka -e ž 1. zvičajen, zahrbtn ženski
dramski lik **S:** spletkárka (1)

ang.: intriguer, schemer

fr.: intrigante (f)

PRIM.: Kolómbína, služábnica, subréta

2. nekđaj igralka, primerna za igranje takih li-
kov **S:** nekđaj spletkárka (2)

ang.: intriguer, schemer

fr.: intrigante (f)

PRIM.: igraška stróka

introvertírana ígra -e -e ž → ponotránjena ígra

írísna zaslónka -e -e ž naprava v sprednjem
delu reflektorja s prekrivajočimi se lamelami,
ki tvorijo različno široke odprtine za prehod
svetlobnega snopa

ang.: iris (shutter)

fr.: diaphragme à iris (m)

PRIM.: smúčna zaslónka, žaluzíje pri refléktorju

italijánka -e ž žarg. vaja v zelo pospešenem tem-
pu, da si igralci pridobijo občutek za zgošče-
nost dogajanja

ang.: Italian (rehearsal)

fr.: italienne (f)

PRIM.: ponavljálna vája

italijánska komédija -e -e ž v 17. stol., zlasti v Fran-
ciji → commedia dell'arte

italijánska škátla -e -e ž → škátlasti óder

italijánska zavésa -e -e ž → diagonálno razmična
zavésa

italijánski óder -ega ódra m → škátlasti óder

íti čez rámpo grém --- dov. žarg. → príti čez rámpo

izbòr glásbe -ôra -- m na gledaliških plakatih in v
gledališkem listu glasbeni opremljevalec

ang.: music selection

fr.: musiques (fpl)

PRIM.: ávtor glásbe

izdeloválec lútk -lca -- m strokovnjak, ki po li-
kovni zasnovi in navodilih tehnologa izdeluje
lutke

ang.: puppet-maker

fr.: créateur de marionnettes (m)

PRIM.: lútkovni tehnológ, oblikoválec lútk

izdelováka lútk -e -- ž strokovnjakinja, ki po
likovni zasnovi in navodilih tehnologa izde-
luje lutke

ang.: puppet-maker

fr.: créatrice de marionnettes (f)

PRIM.: lútkovna tehnológinja, oblikováka lútk

izdelována vája -e -e ž vaja, na kateri se utr-
jujeta, dopolnjujeta interpretácija in izvedba
posamezne vloge, prizorov, celotne uprizori-
tve

ang.: polishing rehearsal

fr.: répétition d'élaboration (f)

PRIM.: aranžírka

izgovarjáva -e ž → izgôvor (1)

izgôvor -a m 1. zvočna uresničitev zapisanih
črk, zlogov, besed **S:** izgovarjáva

ang.: articulation

fr.: pronunciation (f)

PRIM.: êlkanje

2. → izréka (1, 2)

izkústveno gledališče -ega -a s → gledališče izkúšnje

izrázni plés -ega -a m od konca 1. svetovne vojne naprej, v Nemčiji in srednji Evropi gledališki ples, ki zavrača pravila klasičnega baleta in temelji na naravnem gibanju telesa (topotanju, poklekanju, padanju), ekspresivnem izražanju notranjih občutij in napetosti, raziskovanju odnosov med telesom in prostorom

ang.: Ausdruckstanz, German dance

fr.: danse-théâtre (f)

PRIM.: ekspresionistično gledališče, kóreo-

dráma, modérni plés, póstmodérni plés, sodóbní plés, svobódni plés, tanztheater

izréka -e ž **1.** oblikovanje glasov, zlogov, besed z govorili **S:** artikúlácija, díkcija (1), izgóvor (2)

ang.: articulation, diction

fr.: articulation (f)

PRIM.: dihálne váje, góvorna téhnika

2. način izgovaranja glasov, zlogov, besed glede na jezik (domača, tuja), socialno jezikovno zvrst (zborna, pogovorna), vrsto umetnosti (gledališka, pevská) **S:** artikúlácija, izgóvor (2)

ang.: diction, enunciation, pronunciation

fr.: prononciation (f)

PRIM.: gledališko pétje

iztèk dejánja -éka -- m po V. Kralju → razsnôva (1)

iztóčnica -e ž znak (replika ali njen del, gesta, situacijski premik), na katerega igralec naveže svojo igro ali tehnično osebje spremeni luč, sceno, zvočno kuliso

ang.: cue

fr.: réplique (f)

PRIM.: dialóg

GL: dáti iztóčnico, vréči iztóčnico

izumetničeni gôvor -ega -a m govor z izrazitim poudarjanjem kakšne zvočne ali vidne govorne prvine, ki ga občinstvo sprejema kot nenaravnega, pretirano čustvenega **S:** afektirani gôvor

ang.: affected speech

fr.: prononciation affectée (f), prononciation maniérée (f)

PRIM.: akcènt (1), lokalizácija (3), stilizirani gôvor

izven prisl. **obvestilo** oznaka za predstavo s prosto prodajo vstopnic

ang.: open to non-subscribers*

fr.: hors abonnement

GL: abonmá in izven, délno izven, izven in kónto, izven in za podežêlje

izvenabonmájska predstáva -e -e ž predstava s prosto prodajo vstopnic

ang.: performance for non-subscribers*

fr.: spectacle hors abonnement (m)

PRIM.: abonmájska predstáva, izven

izven in kónto **obvestilo** oznaka za predstavo, za katero del sedežev zakupijo podjetja, preostale vstopnice so v prosti prodaji

ang.: performance for non-subscribers and for holders of corporate tickets*

fr.: hors abonnement

izven in za podežêlje nekđaj, **obvestilo** oznaka za popoldansko predstavo s prosto prodajo vstopnic, zlasti ob nedeljah in praznikih

ang.: matinée for non-subscribers*

fr.: matinée hors abonnement (f)

PRIM.: abonmá in izven, izven in kónto

izžvížgati predstávo -am -- dov. v zvezi z občinstvom z žvižganjem izraziti negotovanje nad predstavo, nastopajočim

ang.: to boo, to hiss

fr.: conspuer un spectacle, siffler un spectacle

PRIM.: apláviz

J

jákost glasú -i -- ž *slušna govorna prvina* večja ali manjša moč glasu, odvisna od psihofizičnih danosti nastopajočega, vloge, vsebine govorenega besedila, odskih okoliščin **S:** glásnost

ang.: power, volume

fr.: puissance de la voix (f)

PRIM.: bárva glasú, hitróst gôvora, intonácija, poudárek, regíster glasú, rítem (1)

japónsko gledališče -ega -a s **1.** od 14. stol. naprej gledališče, ki izhaja iz japonske budistične tradicije

ang.: (classical) Japanese theatre

fr.: théâtre japonais classique (m)

PRIM.: áfriško gledališče, ázijsko gledališče, evrópsko gledališče, gledališče nó, índijsko gledališče (1), kabúki, kitájsko gledališče (1)

2. od začetka 20. stol. naprej sodobno japonsko gledališče, ki povezuje tradicijo gledališča no in kabuki z evropsko

ang.: (contemporary) Japanese theatre, (modern) Japanese theatre

fr.: théâtre japonais moderne (m)

PRIM.: índijsko gledališče (2)

GL: japónsko lútkovno gledališče

japónsko lútkovno gledališče -ega -ega -a s lutkovno gledališče, ki uporablja tradicionalne vrste japonskih lutk

ang.: Japanese puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes japonais (m)

PRIM.: bunráku, kurúma nínjo

jáslična ígra -e -e ž → božíčna ígra

jášek za prótiuteží -ška -- -- m → vodílo za prótiuteží

javájka -e ž → javánka

javánka -e ž od 30. let 20. stol. naprej, v Evropi lutka, vodena s paličicami od spodaj po tehnologiji vajang golek **S:** javájka

ang.: Javanese (shadow) puppet

fr.: théâtre d'ombre javanais (m)

PRIM.: vájang gólek

jávna generálka -e -e ž generalka pred občinstvom **S:** odpíta generálka

ang.: open dress (rehearsal), (public) preview

fr.: générale (f)

PRIM.: prèdpremièra

jávno bránje -ega -a s → brálna uprizóritev

jazz balét -- -a [džéz] m → džézovski balét

jetníško gledališče -ega -a s organizirana gledališka dejavnost zapornikov

ang.: prison theatre

fr.: théâtre de prisonniers (m)

jezikóvna svetováka -e -e ž svetovalka za jezik in govor v gledališki, filmski, televizijski uprizoritvi, radijski igri, zlasti za narečja, tuje jezike **S:** svetováka za gôvor

ang.: speech advisor, speech coach, vocal dialect coach, voice dialect coach

fr.: conseillère linguistique (f)

PRIM.: léktorica

jezikóvni svetoválec -ega -lca m svetovalec za jezik in govor v gledališki, filmski, televizijski uprizoritvi, radijski igri, zlasti za narečja, tuje jezike **S:** svetoválec za gôvor

ang.: speech advisor, speech coach, vocal dialect coach, voice dialect coach

fr.: conseiller linguistique (m)

PRIM.: léktor

jézni mladéniči -ih -ev m mn. sredi 50. let 20. stol., v Angliji oznaka za dramatike, ki slogovno in vsebinsko prenovijo gledališče z obravnavo aktualnih problemov mlade povojne generacije, realističnim prikazovanjem dramskih oseb iz vsakdanjega delavskega, malomeščanskega okolja, z uporabo pogovornega jezika **S:** angry young men, dramátika jéznih mladéničev

ang.: angry young men

fr.: jeunes gens en colère (mpl)

jezuítska dráma -e -e ž od 16. do 18. stol. šolska drama v latinščini s svetopisemsko, zgodovinsko snovjo, igrana v jezuitskih kolegijih

ang.: Jesuit drama

fr.: drame jésuite (m)

PRIM.: humanístična dráma, šólska dráma

jezuítsko gledališče -ega -a s od 16. do 18. stol. gledališče v jezuitskih šolah, ki poleg latinskih uprizarja tudi dela v narodnem jeziku

ang.: Jesuit theatre

fr.: théâtre jésuite (m)

jokulátor -ja m → žonglér (1)

jubiléjna predstava -e -e ž predstava, s katero gledališče proslavi pomembno obletnico

ang.: anniversary performance*

fr.: représentation anniversaire (f)

PRIM.: benefična predstava, slávnostna predstava

Judy -- [džúdi] ž v 19. stol., v Angliji lutka, Puncheva žena, tip jezne in nasilne zakonske žene

ang.: Judy

fr.: Judy

junák -a m 1. dramski lik, ki se odlikuje z izrednimi, nadnaravnimi sposobnostmi, močnim značajem, junaškimi dejanji, zlasti v tragediji

S: herój

ang.: hero

fr.: héros (m)

PRIM.: drámska oséba, heróično gledališče, herójska tragédija, karáker

2. nekđaj igralec, primeren za igranje takih likov

ang.: hero

fr.: héros (m)

3. pomemben lik, nosilec dejanja, ideje v dramskem delu

ang.: hero

fr.: héros (m)

PRIM.: igrálska stróka

GL: ántijunák, dráma s kolektívnim junákóm, kolektívni junák, mladóstni junák, pasívni junák, prótíjunák, trágični junák

junákinja -e ž 1. ženski dramski lik, ki se odlikuje z izrednimi, nadnaravnimi sposobnostmi, močnim značajem, junaškimi dejanji, zlasti v tragediji **S:** heroína

ang.: heroine

fr.: héroïne (f)

2. nekđaj igralka, primerna za igranje takih likov

ang.: heroine

fr.: héroïne (f)

PRIM.: igrálska stróka

3. pomemben ženski lik, nosilka dejanja, ideje v dramskem delu

ang.: heroine

fr.: héroïne (f)

GL: ántijunákinja, prótíjunákinja, trágična junákinja

Jurček -čka m med obema vojnama, na slovenskih sokolskih lutkovnih odrih marioneta, junak otroškega občinstva, možic nedoločljive starosti v predstavah, ki vzgajajo in krepijo narodno zavest

ang.: Jurček

fr.: Jurček

PRIM.: Gášperček

K

kabarét -a m **1.** začetek v Franciji okrog 1900, nato v Švici, Nemčiji in drugod manjše gledališče, v katerem konferansje povezuje zabavni spored, sestavljen iz šansonov, songov, skečev, satir, kratkih družbenokritičnih političnih govorov, plesnih točk, najprej zasnovan kot avantgarda za izbrano občinstvo, nato komercialno gledališče

ang.: cabaret

fr.: cabaret (m)

PRIM.: brechtovska dramaturgija, kabarétno gledališče, kavárniško gledališče, striptiz, varieté

2. krajša satirična besedila, povezana v celoto

ang.: cabaret

fr.: cabaret (m)

3. uprizoritev takega besedila

ang.: cabaret

fr.: cabaret (m)

PRIM.: brechtovska dramaturgija, kabarétno gledališče, kavárniško gledališče, striptiz, varieté

kabarétno gledališče -ega -a s stalno gledališče, ki uprizarja zlasti krajša satirična besedila, povezana v celoto

ang.: cabaret theatre

fr.: théâtre cabaret (m)

PRIM.: kabarét (1, 3), komercialno gledališče, mjúzikel

kabína lúčnega mójstra -e -- -- ž → kabína za regulácijo osvetljáve

kabína za regulácijo osvetljáve -e -- -- -- ž prostor s komandnimi mizami za regulácijo/krmiljenje osvetljave prizorišča, navadno za avditorijem **S:** kabína lúčnega mójstra

ang.: control room, (lighting) booth

fr.: cabine de l'éclairagiste (f)

PRIM.: eléktričarska kabína

kabinétna predstáva -e -e ž predstava v manjšem prostoru za izbrano občinstvo

ang.: command performance*

fr.: représentation privée (f)

PRIM.: sóbno gledališče

kabúki -ja m od 17. stol. naprej japonsko gledališče, v katerem igralci (nekdaj samo moški) s

poslikanimi obrazi in v rdeče-črnih kostumih s petjem, plesom, glasbo stilizirano uprizarjajo zgodovinske ali vsakdanje teme **S:** gledališče kabúki

ang.: Kabuki

fr.: kabuki (m)

PRIM.: bunráku, gledališče nó (1)

kácji lév -ega -a m → lílek

kájla -e ž žarg. → klín

kántik -a tudi cantic -a m v rimski antični dramatiki lirični del drame, zlasti komedije, ki ga nastopajoči poje ali recitira ob glasbeni spremeljavi

ang.: cantic

fr.: cantique (m)

PRIM.: kuplét, sóng, vlóžna pésem

Kapitáno -a tudi Capitano -a m *commedia dell'arte* tip bahavega, strahopetnega (španskega) vojaka

ang.: Il Capitano

fr.: le Capitan

PRIM.: baháč, Skaramúš

karagéz -a m gl. karagöz

Karagéz -a m gl. Karagöz

Karagöz -a [karagéz] in Karagéz -a m **1.** od 12. stol. naprej glavni junak turškega gledališča senčnih lutk, za katerega so značilni hudomušnost, premetenost, robat jezik

ang.: Karagöz

fr.: Karagöz

PRIM.: Kásperl, Punch

2. lutka s črnimi očmi, črno brado, povečano levo roko, izdelana iz pergamenta

ang.: Karagöz

fr.: Karagöz

PRIM.: Guignol, Hánswurst, Kásperl, Pavlíha, Pulčinéla, Punch

karagöz -a [karagéz] in karagéz -a m (tur. črno oko) od 12. stol. naprej turško gledališče senčnih lutk z glavnim junakom Karagözom

ang.: Karagöz

fr.: karagöz (m)

karáker -ja m dramska oseba s prepoznavnimi psihičnimi, telesnimi značilnostmi, pozitiv-

karakterizacija

nim značajem, nosilka etičnih, moralnih vrednot **S:** značaj

ang.: character

fr.: caractère (m)

PRIM.: dramski lík, karaktérna dráma, karaktérna igrálka, karaktérna vlóga, karaktérni igrálec

karakterizacija -e ž **1.** v **dramskem besedilu** označevanje psiholoških, nazorskih, moralnih, značajskih lastnosti dramske osebe z dialogom, didaskalijami

ang.: characterization

fr.: caractérisation (f)

PRIM.: karáker, karaktérna dráma, karaktérna komédija, karaktérna tragédija

2. v **zvezi z igralcem** izbira igralčevih izrazil, s katerimi se čim bolj natančno predstavijo psihološke, nazorske, moralne, značajske lastnosti dramske osebe

ang.: characterization

fr.: caractérisation (f)

PRIM.: karaktérna kómika, karaktérna vlóga, karaktérni igrálec, vživljanje (1)

karaktérna dráma -e -e ž drama, v kateri povzročajo zaplet zlasti nasprotja med človeškimi značaji

ang.: character drama

fr.: drame de caractère (m)

PRIM.: karaktérna komédija, karaktérna tragédija, karaktérna vlóga, komédija nraví

karaktérna igrálka -e -e ž igralka z izrazitim smislom za karakterizacijo

ang.: character actress

fr.: actrice de composition (f), comédienne de composition (f)

PRIM.: karaktérna vlóga, kómičarka

karaktérna komédija -e -e ž komedija, ki temelji na poudarjeni smešni značajski lastnosti, navadno glavne dramske osebe **S:** komédija značajev

ang.: comedy of character, comedy of humours

fr.: comédie de caractère (f)

PRIM.: karaktérna kómika, komédija nraví

karaktérna kómika -e -e ž komika, izvirajoča iz značajske lastnosti dramske osebe **S:** značajska kómika

ang.: comedy of character

fr.: comique de caractère (m)

PRIM.: besédna kómika, karaktérna komédija, situacijska kómika, telésna kómika

karaktérna máska -e -e ž maska z obraznimi potezami, značilnimi za določen značaj

ang.: character mask

fr.: masque à caractère (m)

PRIM.: commedia dell'arte, kómična máska, trágíčna máska

karaktérna tragédija -e -e ž tragedija, katere tragičnost izhaja iz značajskih lastnosti junaka

ang.: tragedy of character

fr.: tragédie de caractère (f)

PRIM.: tragédija značajev

karaktérna vlóga -e -e ž zahtevna vloga, ki predstavlja izrazit, zapleten človeški značaj

ang.: character part, character role

fr.: rôle de composition (m)

PRIM.: karakterizacija (2), karaktérni igrálec

karaktérni igrálec -ega -lca m igralec z izrazitim smislom za karakterizacijo

ang.: character actor

fr.: acteur de composition (m), comédien de composition (m)

PRIM.: karaktérna vlóga, kómik

karaktérni plés -ega -a m **1.** stiliziran ljudski ples kot del gledališke predstave, baleta

ang.: character dance

fr.: danse de caractère (f)

2. ples, gibanje, ki ponazarja psihološka, čustvena stanja, značajske poteze

ang.: character dance

fr.: danse de caractère (f)

karnevál -a m nastal v Italiji (pred)pusno praznovanje s sprevedmi, maskami, kostumi, petjem, plesom

ang.: carnival

fr.: carnaval (m)

PRIM.: dionizije, saturnáljje, úlično gledališče

kaskadér -ja m nastopajoči, izurjen za izvajanje nevarnih akcijskih prizorov, v katerih nadomešča igralca

ang.: stunt man

fr.: cascadeur (m)

kaskadérka -e ž nastopajoča, izurjena za izvajanje nevarnih akcijskih prizorov, v katerih nadomešča igralko

ang.: stunt woman

fr.: cascadeuse (f)

Kásper -ja m → Kásperl (1, 2)

Kásperl -a m **1.** od konca 18. stol. naprej, v nemškem okolju komedijski tip duhovitega, prostaškega hlapca v dunajskem ljudskem gledališču **S:** Kásper, Kásperle

ang.: Kasperl

fr.: Kasperl

PRIM.: dionizije, saturnáljje, úlično gledališče

2. od 19. stol. naprej, v nemškem okolju ročna lutka ali marioneta, zlasti v predstavah za otroke

S: Kásper, Kásperle

ang.: Kasperl

fr.: Kasperl

PRIM.: Gášperček, Hánswurst, Harlekín, Punch

Káspërle -a m → Káspër (1, 2)

kastelét -a in -êja in castelet -a in -êja [**kastelét** in **kastelé**] m (fr. *castel hišica, gradič*) prenosni miniaturni oder z ročnimi lutkami in sceno v obliki hiše ali gradu, ki med predstavo visi lutkarju na ramenih ali stoji na tleh

ang.: castellet

fr.: castelet (m)

kásting -a m izbiranje nastopajočih za gledališko predstavo, film, navadno na podlagi krajšega nastopa

ang.: casting

fr.: casting (f)

PRIM.: avdícija

kašër -ja m oblikovalec in izdelovalec plastičnih in papirnatih rekvizitov, scenskih elementov

ang.: theatre sculptor*

fr.: staffeur (m)

PRIM.: kaširana kulísa, kaširnica

kašërka -e ž oblikovalka in izdelovalka plastičnih in papirnatih rekvizitov, scenskih elementov

ang.: theatre sculptor*

fr.: staffeuse (f)

PRIM.: kaširana kulísa, kaširnica

kaširana kulísa -e -e ž kulísa, na katero se nalepi papir, tkanina za vtis plastičnosti

ang.: moulded flat, three-dimensional flat

fr.: châssis staffé (m)

PRIM.: kaširanje

kaširanje -a s postopek površinskega utrjevanja mehkih, lahkih materialov s tkanino ali več plastmi papirja za vtis plastičnosti, lepši videz

ang.: moulding, vacu(um-)forming

fr.: staffage (m)

PRIM.: kaširana kulísa

kaširnica -e ž prostor za kaširanje

ang.: plastic room*

fr.: atelier de staffeur (m)

PRIM.: gledališke delavnice, kašër

katakáli -ja m od 14. stol. naprej južnoindijsko gledališče, v katerem igralci (samo moški) s stilizirano mimiko in gibi ob spremljavi petja in bobnov več ur uprizarjajo mitične zgodbe

S: gledališče katakáli

ang.: Kathakali

fr.: katakali (m)

PRIM.: indijsko gledališče (1)

katarza -e ž 1. od Aristotela naprej notranje (me-

dicinsko, moralno, spoznavno) očiščenje gledalca kot končni smoter tragedije, dosežen s prikazovanjem pogubnega dogajanja, trpljenja, smrti, vzbujanjem sočutja in groze

ang.: catharsis

fr.: catharsis (f)

PRIM.: télos, transformácija (2)

2. pozneje tudi notranje očiščenje, ki ga doživijo dramske osebe v tragediji

ang.: catharsis

fr.: catharsis (f)

katastáza -e ž v starogrški dramatiki postopno zgoščevanje in stopnjevanje dramskega dogajanja pred razpletom

ang.: catastasis

fr.: catastase (f)

PRIM.: razsnóva (2), vřh

katastrófa -e ž v klasični tragediji končni del dramskega dogajanja, v katerem glavna oseba navadno umre **S:** razsnóva (2)

ang.: catastrophe, dénouement

fr.: catastrophe (f)

PRIM.: éksodos, skléjni prizór

kavárniško gledališče -ega -a s od 60. let 20. stol. naprej manjše gledališče, ki nastopa v kavarnah in uprizarja zlasti krajša zabavna dela

ang.: café theatre

fr.: café-théâtre (m)

PRIM.: kabaret (2), kabarétno gledališče, varieté

képer trák -- -a m bombažni trak za oblikovanje in učvrstitev lasulje

ang.: galloon, ribbon

fr.: ruban à perruque (m)

PRIM.: lasúljar

k. g. m krajšava, na gledaliških plakatih in v gledališkem listu → kot gòst

kinétični teáter -ega -tra m → gibálno gledališče

kinétično gledališče -ega -a s → gibálno gledališče

kinézika -e ž 1. v zvezi z nastopajočim sporazumevanje z očmi, mimiko, gestikulacijo, držami, premiki, gibanjem

ang.: kinesics, non-verbal communication

fr.: kinésique (f)

PRIM.: gib, govorica rók, govorica telésa, nébesédno izrážanje

2. veda, ki proučuje takšno sporazumevanje, zlasti v povezavi z govorom **S:** kineziologíja

ang.: kinesics

fr.: kinésique (f)

PRIM.: proksémika (2)

kineziologíja -e ž → kinézika (2)

kiógen -a tudi kjógen -a m od 14. stol. naprej komična medigra kot del predstav gledališča no

ang.: kyogen

fr.: kyogen (m)

PRIM.: japonsko gledališče

kíšta -e ž žarg. → zabój

kitájsko gledališče -ega -a s 1. od 20. stol. naprej gledališče, izhajajoče iz kitajske kulturne tradicije, v katerem nastopajoči v razkošnih kostumih s petjem, recitacijo, instrumentalno glasbo, mimom, plesom, akrobatiko, stilizacijo poleg aktualnih tem uprizarjajo tipične teme pekinške opere, tudi z lutkami

ang.: Chinese theatre

fr.: théâtre chinois (m)

PRIM.: áfriško gledališče, ázijsko gledališče, evrópsko gledališče, índijsko gledališče, japonsko gledališče

2. → pékinška ópera

GL: kitájsko lútkovno gledališče

kitájsko lútkovno gledališče -ega -ega -a s od 7. stol. naprej, v Evropi znano od 18. stol. naprej lútkovno gledališče, ki z ročnimi, senčnimi lutkami iz pergamenta, lutkami na palici, marionetami prikazuje zlasti heroične mitološke zgodbe

ang.: Chinese puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes chinois (m)

PRIM.: pékinška ópera

kjógen -a m gl. kíógen

kláka -e ž zastar. → ploskáči

kláker -ja m zastar. → ploskáč

klákerka -e ž zastar. → ploskáčka

klápna -e ž 1. žarg. → lopúta za ódrsko pogrinjalo 2. žarg. → smúčna zaslónka

klasicístična dráma -e -e ž → klasicístična dramátika

klasicístična dramátika -e -e ž v 17. stol., v Franciji dramatika, ki se vsebinsko in oblikovno zgleduje po antični, ohranja verz in uveljavlja stroga dramaturška načela **S:** klasicístična dráma

ang.: neoclassic(al) drama

fr.: théâtre classique (m)

PRIM.: aleksandrínec, klasicístična dramaturgija, pravilo tréh enótnosti, romántična dramátika

klasicístična dramaturgija -e -e ž v 17. stol., v Franciji dramaturgija, ki se zgleduje po antičnih poetikah, uveljavlja pravilo treh enotnosti, strogo zgradbo

ang.: neoclassic(al) criticism, neoclassic(al) dramaturgy

fr.: dramaturgie classique (f)

PRIM.: aristótelška dramaturgija, klasicístična dramátika, klásična zgrádba dráme

klasicístična komédija -e -e ž v 17. stol., v Franciji,

vrh v delih Molièra komedija, navadno v verzih, ki manj strogo upošteva klasicistično dramaturgijo, smeši človeške napake in kritizira družbo

ang.: neoclassical comedy

fr.: comédie classique (f)

PRIM.: aleksandrínec, karaktèrna komédija, klasicístična dramátika, klasicístična tragédija, komédija nrávi, pravílo tréh enótnosti

klasicístična tragédija -e -e ž v 17. stol., v Franciji, **vrh v delih P. Corneilla** in **J. Racina** tragedija, navadno v verzih, ki zajema snov iz antične mitologije, krščanstva, španske, orientalske književnosti, uveljavlja vzvišen jezik in pravilo treh enotnosti, daje prednost razumu pred čustvi

ang.: neoclassical tragedy

fr.: tragédie classique (f)

PRIM.: aleksandrínec, klasicístična dramátika, klasicístična dramaturgija, klasicístična komédija, pravílo tréh enótnosti

klásična dráma -e -e ž 1. drama, ki zaradi vsebinske in oblikovne dognanosti velja kot zgled

ang.: classic(al) drama

fr.: drame classique (m)

2. drama iz dobe razcveta nacionalnih kultur

ang.: classic(al) drama

fr.: drame classique (m)

3. → antična dramátika

klásična tragédija -e -e ž 1. tragedija, ki se oblikovno in vsebinsko navezuje na antično tragedijo

ang.: classic(al) tragedy

fr.: tragédie classique (f)

PRIM.: klasicístična dramaturgija

2. tragedija v verzih, za katero so značilni vzvišen in resnoben slog, junakova veličina, katastrofični konec

ang.: classic(al) tragedy

fr.: tragédie classique (f)

3. po **G. W. F. Heglu** tragedija do romantike

ang.: classic(al) tragedy

fr.: tragédie préromantique (f)

klásična zgrádba dráme -e -e -- ž zgradba drame, pri kateri je dogajanje razdeljeno na ekspozicijo, zaplet, vrh, razplet, katastrofo **S:** piramidálna zgrádba dráme, regulárna zgrádba dráme, trikótna zgrádba dráme

ang.: classic(al) structure

fr.: structure classique (f)

PRIM.: dóbro narejèna ígra, klasicístična dramaturgija

klásični balét -ega -a m balet, temelječ na baletnem izročilu 18. in 19. stoletja

ang.: classical ballet

fr.: ballet classique (m)

PRIM.: modérni balét

klásični repertoár -ega -ja m repertoar, sestavljen zlasti iz del klasičnih avtorjev

ang.: classic(al) repertoire

fr.: répertoire classique (m)

PRIM.: modérni repertoár

klavikulárno díhanje -ega -a s → ključnično díhanje

kléšče kléšč ž mn. kleščam podobna priprava za obešanje prospektov na vlake

ang.: clamp, clip

fr.: pince (f)

PRIM.: vrviščne naprave

klétno gledališče -ega -a s od 40. let 20. stol. naprej manjše gledališče, nastalo kot upor proti institucionalnemu gledališču, urejeno v improviziranih prostorih, zlasti v kletih, garažah, tovarniških halah

ang.: basement theatre

fr.: cave-théâtre (f)

PRIM.: alternativno gledališče, eksperimentalno gledališče

klícati igrálca na óder -čem -- -- -- nedov. v zvezi z inšpicentom dajati nastopajočemu znamenje za nastop

ang.: to call (an actor)

fr.: appeler

PRIM.: inšpicient, klícati (igrálce) pred zavésó

klícati (igrálce) pred zavésó -čem (-- -- -- nedov. v zvezi z občinstvom z aplavzom izražati pohvalo nastopajočim in željo, da pridejo ponovno na oder, navadno ob koncu predstave

ang.: to applaud, to call (actors) before the curtain

fr.: rappeler

PRIM.: klícati igrálca na óder

klímaks -a m → vrh

klín -a m v tlorisu trikoten, nezložljiv konstrukcijski element za sestavljanje praktikabelske osnove **S**: žarg. kájla, zagózda

ang.: (corner) block, (corner) brace

fr.: coin (m)

klínasta poševnína -e -e ž poševnina v obliki klína

ang.: rake, raking piece, ramp

fr.: pente en forme de coin (f)

PRIM.: pošévna osnóva ódra

klínasti óder -ega ódra m oder, podaljšan v avditorij v obliki klína

ang.: apron stage, thrust stage

fr.: scène en forme de coin (f)

PRIM.: proscénijski óder, prstanasti óder

ključávníčarska delávnica -e -e ž delavnica za izdelovanje kovinskih scenskih elementov

ang.: metal (work)shop

fr.: atelier de serrurier (m)

PRIM.: gledališke delávnice

kljúčnično díhanje -ega -a s v zvezi z igralcem díhanje, pri katerem se ključnici ob vdihu dvigneta, kar povzroči kratek izdih **S**: klavikulárno díhanje, žarg. plítvo díhanje

ang.: clavicular breathing

fr.: respiration claviculaire (f)

PRIM.: dihálne váje, prepónsko díhanje, písno díhanje

Kljúcek -kca m od 40. let 20. stol. naprej, v slovenskem lutkovnem gledališču junak ročnih lutk z jecljavi govornom, Pavlihov partner

ang.: Kljucek

fr.: Kljucek

PRIM.: Gášperček

klóvn -a m **1.** antični mim, commedia dell'arte, v igráh W. Shakespearja burkež, komični lik

ang.: clown

fr.: clown de théâtre (m)

PRIM.: Harlekín, nôrec, Pierrot

2. v cirkusu, varieteju šaljivec, komedijant, navadno s tipično poslikanim obrazom in značilnim kostumom

ang.: clown

fr.: clown de cirque (m)

PRIM.: cirkusánt, klóvnésa

klóvnésa -e ž v cirkusu, varieteju šaljivka, komedijantka, navadno s tipično poslikanim obrazom in značilnim kostumom

ang.: clowness (star.)

fr.: clown de cirque (f)

PRIM.: cirkusántka, klóvn (2)

kmečka dráma -e -e ž **1.** dramsko besedilo, navadno z zahtevnejšo vsebino iz vaškega, kmečkega življenja

ang.: peasant drama

fr.: drame rustique (m)

2. uprizoritev takega besedila

ang.: peasant drama

fr.: drame rustique (m)

kmečka ígra -e -e ž ígra z manj zahtevno vsebino iz vaškega, kmečkega življenja

ang.: peasant play

fr.: pièce de théâtre rustique (f)

kmečka sôba -e -e ž zgod. tipizirana, serijsko izdelana garnitura kulís za kmečko sobo, zasnovana po sistemu standardne ulične scenografije 19. stoletja

ang.: kitchen set

fr.: décors de chambre rustique (mpl)

PRIM.: dvorána, gòzd, salón

knifanje -a s žarg. → vozlanje

knifla -e ž žarg. kvačka za vozlanje las pri izdelavi lasulje

ang.: knotting hook

fr.: crochet (m)

PRIM.: lasúlja

knjiga tonskega mójstra -e -- -- ž uprizoritveno besedilo, opremljeno z oznakami za glasbene vložke in zvočne efekte

ang.: sound book, sound(-cue) list

fr.: cahier de l'ingénieur de son (m)

PRIM.: dežurna knjiga, inšpicientska knjiga, knjiga za električarje, knjiga za gasilce, režijska knjiga, šepetalska knjiga

knjiga vtísov -e -- -- ž knjiga, v katero gledalci vpisujejo svoje vtise o predstavi

ang.: book of comments

fr.: livre de commentaires (m), livre d'or (m)

knjiga za električarje -e -- -- ž nekdam knjiga z zapisom luči, električarjevimi opombami o vodenju luči v določeni predstavi

ang.: lighting-cue list, magic sheet, quick sheet

fr.: cahier de l'éclairagiste (m)

PRIM.: lúčkar, zapís luči

knjiga za gasilce -e -- -- ž knjiga, v katero gasilci zapisujejo opažanja o požarni varnosti pred predstavo, med njo in po njej

ang.: fire-incident log*

fr.: cahier du pompier (m)

PRIM.: dežurna knjiga

knjižna dráma -e -e ž → brálna dráma

kokéta -e ž nekdam ženski dramski lik, ki s svojo spogledljivostjo, prikupnostjo zapleta dramsko dogajanje **S:** spogledljivka

ang.: coquette

fr.: coquette (f)

koláz -a m → lépljenka (1, 3)

koledovánje -a s obredni obhod od hiše do hiše s petjem, igranjem prizorov v zvezi s Kristusovim rojstvom, voščili za srečo v novem letu, zlasti med 25. decembrom in 6. januarjem

ang.: Mummers' Play*, mumming

fr.: pièce de Noel (f)

PRIM.: božična igra, šópka, trikráljevska igra, vertép

kolektivistično gledališče -ega -a s v 1. pol. 20. stol. gledališče, ki uprizarja zlasti drame s kolektivnim junakom

ang.: collective-hero theatre*

fr.: théâtre collectiviste (m)

PRIM.: délavsko gledališče

kolektivna igra -e -e ž → ansámbelska igra

kolektivni junák -ega -a m družbena skupina, sloj, razred kot nosilec dramskega dogajanja

ang.: collective hero

fr.: héros collectif (m)

PRIM.: dráma s kolektivnim junakom

kolénčna lútká -e -e ž improvizirana lutka, narisana na lutkarjevo koleno

ang.: knee puppet

fr.: marionnette à genou (m)

PRIM.: pístna lútká

Kolombína -e tudi Colombina -e [Kolombína] ž commedia dell'arte tip mlade, spletkarske služabnice, Harlekinove ljubice

ang.: Columbine

fr.: Colombine

PRIM.: Roséta

komándna míza -e -e ž 1. nekdam miza s stikali za uravnavanje regulatorjev, na katere so priključeni reflektorji **S:** daljinska komándna plóšča, komándni púlt, konzóla, púlt

ang.: dimmer board, light(ing) board

fr.: jeu d'orgue (m)

2. miza s tipkovnico za računalniško programiranje svetlobnih efektov, sprememb osvetlitve v predstavi, lahko tudi prenosna **S:** konzóla, púlt

ang.: dimmer board, light(ing) board

fr.: jeu d'orgue (m)

PRIM.: stikálna plóšča

GL: komándna míza za tón

komándna míza za tón -e -e -- -- ž miza za regulacijo tona, na katero so priključeni predvajalniki tona, mikrofoni **S:** mešálna míza

ang.: mixer, sound board

fr.: pupitre de mixage (m)

PRIM.: tónska kabína, tónski mójster

komándni púlt -ega -a m → komándna míza (1)

komándni púlt za ódrske napráve -ega -a -- -- m pult s stikalno ploščo za upravljanje posameznih odrskih strojnih, hidravličnih, električnih naprav (električni in hidravlični vlaki, dvizni odri in pogrezala, vrtilni odri in vrtilne plošče) **S:** komándni púlt za strójne napráve

ang.: stage machinery control system

fr.: pupitre de commande (m)

komándni púlt za strójne napráve -ega -a -- -- m → komándni púlt za ódrske napráve

komédija -e ž 1. od antike naprej zvrst dramatične, ki na smešen, karikiran način prikazuje nižje družbene plasti, ljubezenske zaplete, družbeno dogajanje, človeške napake, nava-

dno z manj strogo obliko, besednimi igrami, zamenjavami, preoblekami, optimističnim razpletom

ang.: comedy

fr.: comédie (f)

PRIM.: besédna kómika, búrka, burléska, come-dia de santos, dráma (1), fársa, grotéska, karaktérna kómika, situacijska kómika, telésna kómika, tragédija (2)

2. uprizoritev besedila take zvrsti

ang.: comedy

fr.: comédie (f)

PRIM.: dráma (2), tragédija (2)

3. v drugih jezikovnih okoljih dramsko besedilo s splošnejšo vsebino, brez izrazito tragičnega ali komičnega razpleta

ang.: comedy

fr.: comédie (f)

PRIM.: dráma (1), ígra (1), ígra plášča in mēča

GL: akcijska komédija, antična komédija, aristofanska komédija, átiška komédija, balétna komédija, baročna komédija, bidermajerska komédija, búf-fokomédija, búfko komédija, búfokomédija, bulvárna komédija, bulvárska komédija, burkáška komédija, burléska komédija, črna komédija, družbena komédija, elizabetinska komédija, fálična komédija, grotéska komédija, grška komédija, italijánska komédija, karaktérna komédija, klasicistična komédija, komédija nravi, komédija plášča in mēča, komédija slapstick, komédija zapléta, komédija značajev, larmojántna komédija, lírična komédija, nóva komédija, polítična komédija, renesánčna komédija, rímska komédija, romántična komédija, salónska komédija, sentimentálna komédija, sicil-ska komédija, situacijska komédija, solzáva komédija, srédnja komédija, standup komédija, stára komédija, trágikomédija, učéna komédija

komédija nravi -e -- ž komédija o smešnih moralnih, etičnih lastnostih, značilnostih dobe, družbenega sloja **S:** nrávstvena komédija

ang.: comedy of manners, drawing-room comedy

fr.: comédie de mœurs (f)

PRIM.: družbena komédija, karaktérna komédija, klasicistična komédija

komedijánt -ánta m **1.** igrálec komičnih vlog **S:** kómik (1)

ang.: comedian, comic

fr.: comique (m)

2. igrálec, ki zlasti z zunanjimi igralskimi izrazili zabava občinstvo

ang.: comedian, comic

fr.: comique (m)

3. zastar. → igrálec

GL: angléški komedijánti, žláhtni komedijánt

komedijántka -e ž **1.** igralka komičnih vlog **S:** kómičarka (1)

ang.: comédienne (star.), comic

fr.: comique (f)

2. igralka, ki zlasti z zunanjimi igralskimi izrazili zabava občinstvo

ang.: comédienne (star.), comic

fr.: comique (f)

3. zastar. → igrálka

GL: žláhtna komedijántka

komédija plášča in mēča -e -- -- -- ž → ígra plášča in mēča

komédija slapstick -e -- [slêpstik] ž (ang. slapstick *palica dvornega norca*) komédija, za katero so značilni pretepi, akcijski prizori in izrazito telesno nasilje

ang.: slapstick comedy

fr.: slapstick (m)

PRIM.: akcijska komédija, bastonáda, Punch

komédija zapléta -e -- ž komédija, ki vzbuja smeh s kopičenjem spletk, zamenjav, namer-nih, naključnih ovir v poteku dogajanja

ang.: comedy of intrigue

fr.: comédie d'intrigue (f)

komédija značajev -e -- ž → karaktérna komédija

komédijska máska -e -e ž → kómična máska

komediográf -a m avtor komedij

ang.: comedialographer (star.), comedy playwright

fr.: auteur comique (m)

PRIM.: dramátik, tragéd (1)

komediografíja -e ž **1.** pisanje komedij

ang.: comedy-writing

fr.: écriture de comédies (f)

2. opus določenega komediografa

ang.: comedy opus*

fr.: opus d'un auteur comique (m)

komediográfíja -e ž avtorica komedij

ang.: comedialographer (star.), comedy playwright

fr.: auteure comique (f)

PRIM.: dramátičarka

komerciálno gledališče -ega -a s gledališče z lahkotnejšim repertoarjem, usmerjeno v tržni uspeh

ang.: commercial theatre

fr.: théâtre commercial (m)

PRIM.: kabarétno gledališče, varietéjsko gledališče

GL: nêkomerciálno gledališče

kómičarka -e ž **1.** igralka komičnih vlog **S:** komedijántka (1)

ang.: comédienne (star.), comic

fr.: comique (f)

2. igralka z izrazitim smislom za kómično

ang.: comédienne (star.), comic

fr.: comique (f)

PRIM.: karaktérna igralka, žláhtna komedijántka

kómična máska -e -e ž v antičnem gledališču maska, ki označuje starost, položaj, spol in prevladujoče čustvo komedijske osebe (veselje, radoživost) **S:** komédijska máska

ang.: comedy mask, comic mask

fr.: masque comique (m)

PRIM.: trágična máska

kómična stárka -e -e ž nekđaj starejša igralka, primerna za kómične vloge

ang.: comic old woman, dame, funny old gal

fr.: vieille comique (f)

PRIM.: igrálska stróka

kómični balét kraljice -ega -a -- m v 16. in 17. stol., na dvornih praznovanjih v Franciji dvorni balet, v katerem nastopa kraljica, obdana s plemstvom in poklicnimi plesalci, uprizarjan z razkošno baročno kostumografijo in scenografijo **S:** ballet comique de la Reine

ang.: Ballet Comique de la Reine

fr.: Ballet comique de la Reine (m)

PRIM.: balétna komédiija, kraljévi balét

kómični efékt -ega -a m kar učinkuje kómično, vzbuja smeh

ang.: comic effect

fr.: effet comique (m)

kómični prizòr -ega -ôra m prizor v besedilu, uprizoritvi, ki vzbuja smeh

ang.: comic scene

fr.: scène comique (f)

kómično -ega s **1.** po Aristotelu lastnost dejanja, značaja, da v bralcu ali gledalcu vzbuja smeh

ang.: comic

fr.: comique (m)

PRIM.: trágično

2. kar vsebuje humor, ironijo, sarkazem in učinkuje smešno, zabavno, veselo

ang.: comedic, comic, comical

fr.: comique (m)

PRIM.: besédna kómika, karaktérna kómika, situacijska kómika, telésna kómika

3. → kómičnost (1)

GL: trágičkómično

kómičnost -i ž **1.** v dramaturgiji temeljna lastnost komedije, da s prikazovanjem in smešenjem nebolečih človeških, družbenih slabosti, nerazumnih dejanj, pomanjkljivosti vzbuja v

gledalcu smeh, ga zabava, sprošča, osvobaja tabujev **S:** kómično (3), kómika (3)

ang.: comic, comicality, comicalness (star.)

fr.: comique (m)

PRIM.: besédna kómika, dramátičnost, komédiija, situacijska kómika, telésna kómika, trágičnost, značájska kómika

2. človekova izkušnja, izhajajoča iz spoznanja lastne večvrednosti, zaznave nasprotij med videzom in resnico, mehničnim in živim kot vir smeha, veselja, zabave, tudi kritike

ang.: comic, comicality, comicalness (star.)

fr.: comique (m)

kómik -a m **1.** igralec kómičnih vlog **S:** komedijánt (1)

ang.: comedian, comic

fr.: acteur comique (m), comédien comique (m)

2. igralec z izrazitim smislom za kómično

ang.: comedian, comic

fr.: acteur comique (m), comédien comique (m)

PRIM.: karaktérni igrálec, žláhtni komedijánt

kómika -e ž **1.** sredstva za doseganje kómičnega z jezikom, odnosi med dramskimi osebami, telesnimi in značájskimi pomanjkljivostmi

ang.: comedy, comic

fr.: comique (m)

PRIM.: komédiija, kómičnost

2. kar vzbuja smeh zaradi telesne pomanjkljivosti, značájske slabosti, banalnega, nerazumnega govorjenja in ravnanja dramskega lika

ang.: comedy, comic

fr.: comique (m)

3. → kómičnost (1)

GL: besédna kómika, grotéskna kómika, karaktérna kómika, repeticijska kómika, situacijska kómika, telésna kómika, značájska kómika

kómorna dráma -e -e ž **1.** dramsko besedilo s poglobljeno, zlasti psihološko tematiko, s skromnim zunanjim dogajanjem, z malo osebami, redko menjavo prizorišč

ang.: chamber play

fr.: drame de chambre (m)

2. uprizoritev takega besedila

ang.: chamber play

fr.: drame de chambre (m)

PRIM.: kómorna ígra, kómorna izvédba, kómorno gledališče

kómorna ígra -e -e ž ígranje, značilno za manjši prostor, pri katerem se igralec izogiba pretirani uporabi vidnih in slušnih igralskih izrazil

- ang.:** chamber acting*
fr.: jeu intérieurisé (m)
PRIM.: kómorna izvédba, minimalistična igra, ponotránjena igra, pozunánjena igra
- kómorna izvédba** -e -e ž uprizoritev v manjšem prostoru, z omejeno rabo gledaliških izrazil
ang.: chamber production
fr.: représentation de chambre (f)
PRIM.: kómorna dráma, kómorno gledališče
- kómorni óder** -ega ódra m manjši oder, primeren za komorne izvedbe
ang.: chamber stage
fr.: théâtre de chambre (m)
PRIM.: kómorna dráma, kómorna igra, kómorno gledališče
- kómorno gledališče** -ega -a s manjše gledališče, ki z omejeno rabo gledaliških izrazil uprizarja dramska besedila, zlasti s psihološko tematiko
ang.: chamber theatre
fr.: théâtre de chambre (m)
PRIM.: kómorna igra, kómorna izvédba, málo gledališče
- kómos** -a m (grš.) → žalostínka
- kompárz** -a m (ita. *comparsa nemi igravec*) zastar. → statíst
- komparzerija** -e ž zastar. statisti
ang.: crowd, extras, spear-carriers, super(numerarie)s
fr.: figuration (f)
- kompozícija dráme** -e -- ž → zgrádba dráme
- konceptuálno gledališče** -ega -a s od 2. pol. 20. stol. naprej gledališče, ki predstavlja ideje, zamisli, zavrača predmetnost in čutnost, problematizira položaj umetnosti v družbi
ang.: conceptual theatre
fr.: théâtre conceptuel (m)
PRIM.: akcijska umétnost, body art, eksperimentálno gledališče, hëpening, minimalistično gledališče, perfórmans
- koncértna izvédba** -e -e ž izvedba, pri kateri nastopajoči besedila, navadno pesemska in prozna, govorno interpretirajo ob minimalni uporabi gledaliških izrazil
ang.: concert production, staged reading
fr.: lecture-spectacle (f)
PRIM.: brálna dráma, brálna uprizorítev, recítal
- kondéznor** -ja m zbiralne leče projekcijskega reflektorja za oblikovanje ozkega svetlobnega snopa
ang.: condenser lens
fr.: condensateur de lumière (m)
PRIM.: léča, objektiv, projekcijski refléktor
- kónec** -nca m v didaskalijah oznaka za konec dramskega besedila
ang.: end, finis
fr.: rideau (m)
- konferansjé** -êja m → povezoválec (1)
- konferansjêjka** -e ž → povezoválka (1)
- konservatórij** -a m višja, visoka umetniška šola za področje glasbe, gledališča
ang.: conservatory
fr.: conservatoire (m)
PRIM.: akademija, gledališka šóla, igrálska šóla
- kontaktna improvizácija** -e -e ž plesna improvizacija, pri kateri je začetna spodbuda za gib, premik telesni stik med nastopajočimi
ang.: contact improvisation
fr.: contact improvisation (m)
PRIM.: póstmodérni plés
- kontakt s públiko** -a -- -- m psihološka povezava igralca z občinstvom **S:** flúid
PRIM.: govorjênje vstrán, nèbesédno izrážanje
ang.: audience-relationship, connecting with the audience
fr.: rapport scène-public (m)
- kónto** -a m 1. določeno število sedežev, ki jih zakupijo podjetja
ang.: corporate seats*
fr.: places réservés aux entreprises (fpl)
PRIM.: abonmá (2), abonmá in ízven, ízven in za podežélje
2. neskl., **obvestilo** oznaka predstave, za katero del sedežev zakupijo podjetja
ang.: corporate performance*
fr.: spectacle réservé aux entreprises (m)
PRIM.: abonmá (2), abonmá in ízven, ízven in kónto, ízven in za podežélje
- kóntralúč** -lučí ž → prótísvetlôba
- kontrólka** -e ž vaja, na kateri umetniški vodja in ustvarjalci preverjajo stopnjo pripravljenosti uprizoritve **S:** kontrólna vája
ang.: run-through
fr.: répétition de contrôle (f)
PRIM.: generálka
- kontrólna kabína** -e -e ž nekđaj prostor v ozadju dvorane, v katerem spremlja predstavo režiser, dežurni
ang.: control booth, control room
fr.: cabine de régie (f)
PRIM.: dežúrni sédež
- kontrólna vája** -e -e ž → kontrólka
- konvencionálno gledališče** -ega -a s gledališče, ki temelji na ustaljenih umetniških in organizacijskih načelih
ang.: conventional theatre*
fr.: théâtre conventionnel (m)

PRIM.: eksperimentalno gledališče, gledališka konvencija, konceptualno gledališče

konverzijska dráma -e -e ž zlasti v 19. stol., v

Evropi drama, ki prikazuje konflikte in značajne, zlasti v duhovitem, uglašenem dialogu

ang.: drawing-room drama

fr.: pièce de conversation (f)

PRIM.: bulvársko gledališče, salónska dráma

konzóla -e ž → komádna míza (1, 2)

kòprodukcija -e ž 1. sodelovanje dveh ali več umetniških ustanov, skupin pri ustvarjanju gledališke predstave, filma

ang.: co-production

fr.: coproduction (f)

2. sodelovanje dveh ali več producentov pri zagotavljanju finančnih sredstev za posamezno gledališko predstavo, film

ang.: co-production

fr.: coproduction (f)

kórdaks -a m (grš. kórdax) v antiki razgrajški ples, značilen za komedijo, mim

ang.: cordax

fr.: cordax (f)

korég -a m 1. → vódjá zbóra

2. v antični Grčiji bogat meščan, ki plača stroške za opremo, vaje in nastope zbora, nadzira porabo sredstev

ang.: choragus, choregus

fr.: chorège (m)

PRIM.: arhónt

kóreodráma -e ž uprizoritev, navadno dramskega besedila, v kateri nastopajoči kot glavno izrazilo uporabljajo koreografirani gib, tudi govor, glasbo

ang.: choreodrama, dance drama

fr.: théâtre-danse (m)

PRIM.: gibálno gledališče, koreografija, plésno gledališče

koreográf -a m ustvarjalec koreografije

ang.: choreograph(er)

fr.: chorégraphie (m)

PRIM.: fízično gledališče, gibálno gledališče, glásbeno gledališče, plésno gledališče

koreografija -e ž 1. od začetka 20. stol. naprej načrtovanje, oblikovanje, usklajevanje, uravnavanje gibov in premikov nastopajočih v času in prostoru z drugimi gledališkimi prvinami (glasbo, lučjo, sceno, kostumi)

ang.: choreography

fr.: chorégraphie (f)

PRIM.: balét, gibálno gledališče, plésno gledališče

2. tako nastala plesna kompozicija

ang.: choreography

fr.: chorégraphie (f)

3. od 17. stol. naprej sistem znakov za zapisovanje gibov, plesa

ang.: choreography

fr.: chorégraphie (f)

PRIM.: balét, korévtika, plésna notácija

4. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu koreograf, koreografinja

ang.: choreography

fr.: chorégraphie (f)

PRIM.: kostumográf, režisêr, scenográf

koreográfinja -e ž ustvarjalka koreografije

ang.: choreograph(er)

fr.: chorégraphie (f)

PRIM.: fízično gledališče, gibálno gledališče, glásbeno gledališče, plésno gledališče

korepétitor -ja m glasbenik, navadno pianist, ki pripravlja nastopajoče za izvedbo glasbenega dela uprizoritve

ang.: accompanist, rehearsal pianist, répétiteur

fr.: répétiteur de théâtre (m)

korepétitorka -e ž glasbenica, navadno pianistka, ki pripravlja nastopajoče za izvedbo glasbenega dela uprizoritve

ang.: accompanist, rehearsal pianist, répétiteur

fr.: répétitrice de théâtre (f)

korévt -a m (grš. khoreutés) v stari Grčiji zborovski pevec ali plesalec v gledališču, pri obredju

ang.: choreutes

fr.: choreute (m)

PRIM.: dionízije, ditirámb, ditirámbski zbòr, korég (1), korévtika (1), vódjá zbóra, zbòr (1), zboríst

korévtika -e ž 1. v stari Grčiji zborovske pesmi ali plesi v gledališču, pri obredju

ang.: choreutic elements

fr.: choreutique (f)

PRIM.: dionízije, ditirámb, ditirámbski zbòr, korég (1), koreografija, korévt, zbòr

2. v plesni teoriji 20. stol., po R. Labanu nauk o odnosih med telesom in prostorom

ang.: choreutics

fr.: choreutique (f)

PRIM.: evkinétika

koriféja -e ž 1. → vódjá zbóra

2. vodilni igralec, pevec, plesalec

ang.: headliner, leading (gentle)man

fr.: chorifée (m)

PRIM.: prváč

korító -a s reflektor brez leče, z zrcalom, navadno s cevasto žarnico, ohišjem, okvirom za filtre in smučno zaslonko, ki daje razpršeno svetlobo

ang.: flood(light)

fr.: tête du projecteur (f)

PRIM.: horizontni reflektor, svetilni žleb za fronto, svoboda

GL: àsimetrično koríto, nizkonapétostno koríto, simétrično koríto

kostúm -a m oblačilo nastopajočega, ki označuje dramsko osebo glede na njene psihične, značajske lastnosti, čas, družbeni položaj, modo, slog, tudi pomembna likovna prvina gledališča, filma

ang.: (stage) costume, (theatrical) costume

fr.: costume de théâtre (m)

PRIM.: kostúmski rekvizít, osébní rekvizít

GL: ávtorica kostúmov, ávtor kostúmov, fantazijski kostúm, fúndus kostúmov, pregléd kostúmov, rímski kostúm, sezám kostúmov, skladišče kostúmov, slogovni kostúm, stílni kostúm, zgodovínski kostúm

kostumêr -ja m nekđaj kostumograf ali/in izdelovalec kostumov

ang.: costumier

fr.: costumier (m)

kostumêrka -e ž → kostumografka

kostúmi -ov m mn. 1. oblačila nastopajočih v gledališki predstavi, filmu **S:** kostúmska opréma

ang.: costumes

fr.: costumes (fpl)

2. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu kostumograf

ang.: costumes

fr.: costumes (fpl)

PRIM.: máska¹, scenográf

kostumírati -am dov. opremiti nastopajočega s kostumom in osebnimi rekviziti

ang.: to costume, to dress

fr.: costumer un comédien

PRIM.: maskírati

kostumográf -a m oblikovalec kostumov za gledališko predstavo, film

ang.: costume designer

fr.: concepteur de costumes (m), dessinateur de costumes (m)

PRIM.: scenográf

kostumografíja -e ž 1. oblikovanje kostumov za gledališko predstavo, film

ang.: costume design

fr.: création de costumes (f)

PRIM.: scenografíja (1)

2. na umetniških Solah, univerzah študijski program za poklicno izobraževanje kostumografov

ang.: costume design

fr.: création de costumes (f)

PRIM.: filmska režíja (2), gledališka režíja (2), scenografíja (2)

3. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu kostumograf

ang.: costume design

fr.: costumes (fpl)

PRIM.: scenográf

kostumográfíja -e ž → kostumografka

kostumografka -e ž oblikovalka kostumov za gledališko predstavo, film **S:** kostumêrka, kostumografíja

ang.: costume designer

fr.: conceptrice de costumes (f), dessinatrice de costumes (f)

PRIM.: scenografka

kostúmska delávnica -e -e ž delavnica za izdelovanje kostumov

ang.: costume department, costume (work)-shop

fr.: atelier de costumes (m)

PRIM.: krojáčnica, žénska krojáčnica

kostúmska opréma -e -e ž oblačila nastopajočih v gledališki predstavi, filmu **S:** kostúmi (1)

ang.: costumes, dress

fr.: costumes (fpl)

GL: organizátorka kostúmske opréme, organizátor kostúmske opréme

kostúmska skíca -e -e ž → kostúmski osnútek

kostúmska vája -e -e ž vaja, na kateri kostumograf s sodelavci in režiser preverjajo kostume nastopajočih

ang.: costume fitting, costume parade, costume rehearsal, dress parade

fr.: couturière (f), répétition en costumes (f)

kostúmski fúndus -ega -a m 1. kostumi, ki se hranijo za ponovno uporabo **S:** fúndus kostúmov

ang.: costume stock

fr.: stock de costumes (m)

PRIM.: scénski fúndus (1)

2. prostor za hranjenje takih kostumov **S:** fúndus kostúmov, skladišče kostúmov

ang.: costume storage

fr.: local de stockage des costumes (m)

PRIM.: pohíštveni fúndus, rekvizítíni fúndus, scénski fúndus

kostúmski osnútek -ega -tka m s skico (risbo, sliko) predstavljena zasnova kostuma **S:** kostúmska skíca

ang.: costume sketch

fr.: esquisse de costume (f)

PRIM.: kostumográf, scénski osnútek

kostúmski rekvizít -ega -a m rekvizít, ki kot del

kostuma dopolnjuje vidno podobo nastopajočega

ang.: accessory, personal prop(erty)

fr.: accessoire de costume (m)

PRIM.: osebni rekvizit

kot gòst K: k. g. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu igralec, režiser, angažiran za določeno predstavo v gledališču, v katerem ni redno zaposlen

ang.: by special permission, guest appearance, guest artist, guest performance

fr.: en représentation

kótna opóra -e -e ž lesen ali kovinski okvir za opiranje kulis, navadno trikotne oblike, s šarnirji pritrjen na kuliso, spodaj obtežen ali z odrskim svedrom pritrjen na odrska tla

ang.: (brace) jack, French brace, (French) jack, (stage) jack

fr.: châssis (m)

kotúrn -a m v antičnem grškem gledališču obuvalo igralcev v tragediji z močno odebeljenim podplatom, ki omogoča boljšo slišnost in vidnost

ang.: buskin, cothurnus

fr.: cothurne (m)

PRIM.: krépida

koturnáta -e ž v antičnem grškem gledališču tragedija, imenovana po starogrškem obuvalu koturnu

ang.: cothurnate tragedy*

fr.: cothurnata (f)

PRIM.: grška tragedija, krepidáta

kozlòvska pésem -e -smi ž pri starih Grkih obredna pesem v čast boga Dioniza, iz katere se je verjetno razvila tragedija in jo izvajajo v kozlovske kože oblečeni satiri

ang.: goat song

fr.: chant des satyres (m)

PRIM.: dionizije, ditirám, ditirámbski zbor, sátirska igra

kràj dogájanja krája -- m → prizorišče (1)

kraljévi balét -ega -a m v 17. stol., na dvoru francoskega kralja Ludvika XIV. dvorni balet, v katerem nastopa kralj, obdan s plemstvom in poklicnimi plesalci, uprizarjan ob glasbi z razkošno baročno kostumografijo in scenografijo **S:** ballet du Roi

ang.: royal ballet

fr.: ballet du Roi (m)

PRIM.: balétna komédija, kómični balét kraljice

kraljévo gledališče -ega -a s zgod. gledališče, pogosto v kraljevi rezidenci, ki ga ustanovi in/ali financira kralj

ang.: royal theatre, theatre royal

fr.: théâtre royal (m)

PRIM.: dvórno gledališče

kraljévska ígra -e -e ž zlasti pri W. Shakespearju dramsko besedilo z vladarjem kot glavno osebo

ang.: royal play*

fr.: chronique royale (f)

PRIM.: histórija

krép -a m volna ali toplotno obdelani naravni ali umetni lasje za izdelavo brkov ali brade

ang.: crêpe hair

fr.: crêpe de laine (f)

PRIM.: lasúlja

krépida -e ž v antičnem rimskem gledališču obuvalo igralcev v tragediji

ang.: crepida

fr.: crepida (f)

PRIM.: kotúrn

krepidáta -e ž v antičnem rimskem gledališču tragedija, temelječa na grški mitologiji, imenovana po rimskem obuvalu krepidi

ang.: fabula crepidata

fr.: fabula crepidata (f)

PRIM.: koturnáta, rímska tragédija

krétnja -e ž → gésta

krílna kulísa -e -e ž kulisa, ki je pod širokim kotom glede na portalno odprtino pritrjena na stransko kuliso

ang.: return, splayed wing

fr.: châssis aux ailes (m)

PRIM.: dvókrílna kulísa, portálna stránska kulísa, stránska kulísa

kriminálka -e ž 1. dramsko besedilo, scenarij o umoru, ropu, navadno usmerjeno v razkrivanje storilca

ang.: crime drama, mystery, whodunit

fr.: pièce policière (f)

PRIM.: grozljívka, žánr

2. uprizoritev takega besedila ali film s tako vsebino

ang.: crime drama, mystery, whodunit

fr.: pièce policière (f)

PRIM.: grozljívka, žánr

krínka -e ž pripomoček, s katerim si igralec zakrije obraz, da spremeni, prikrije svojo identiteto

ang.: disguise

fr.: masque (m)

PRIM.: grozljívka, žánr

krítje -a s žarg. → krítna kulísa

krítna kulísa -e -e ž kulisa, ki zakriva pogled v zaodrje **S:** žarg. krítje

ang.: backing (flat), masking (flat)

fr.: coulisse de fond (f)

krítna létev -e -tve ž tanka letev ali pas iz vezané plošče za prekrivanje stika dveh kulís

ang.: (backing) plate, Dutchman, (masking) plate

fr.: mouchoir (m)

kríž -a m → vodió

krojác -a m izdelovalec zlasti moških gledaliških kostumov

ang.: cutter, tailor

fr.: costumier (m)

PRIM.: krojačica, krojačnica, šivilja

krojačica -e ž izdelovalka zlasti moških gledaliških kostumov

ang.: cutter

fr.: costumière (f)

PRIM.: krojáč, krojačnica, šivilja

krojáčnica -e ž delavnica za izdelovanje gledaliških kostumov

ang.: costume department, costume (work)shop

fr.: atelier de costumes (m)

GL: môška krojačnica, vódja krojačnice², vódja krojačnice¹, žénska krojačnica

krompirjevska tragédija -e -e ž parodija na klišéjske tragedije z lutkami iz krompirja

ang.: potato-puppet tragedy*

fr.: tragédie de marionnettes de pomme de terre (f)

PRIM.: improvizirana lútka

krónika -e ž po W. Shakespearju in J. Baleu igra, ki temelji na zgodovinskih dogodkih, navadno predstavljenih po časovnem zaporedju

ang.: chronicle (play), history (play)

fr.: chronique royale (f)

PRIM.: kraljévska ígra, zgodovínska dráma

króžni bárvni filter -ega -ega -tra m → bárvno koló

króžni horizónt -ega -a m horizont v enem kosu, ki v loku s treh strani omejuje igralno ploskev

ang.: cyc(lorama), cyke

fr.: cyclorama (m)

PRIM.: horizónt, horizóntni prospékt, kúpolasti horizónt, panorámski horizónt, prospékt

krístna uprizorítev -e -tve ž prva uprizoritev dramskega besedila nasploh, v določeni državi **S:** prva postavítev na óder, prva uprizorítev

ang.: world première

fr.: première mondiale (f)

PRIM.: práizvédba (1, 2)

kulísá -e ž premičen stoječ ali viseč dvodimenzionalni scenski element, navadno poslikan, za oblikovanje prizorišča, zakrivanje zaodrja, ustvarjanje vtisa globine

ang.: flat

fr.: châssis (m)

PRIM.: kulísni óder, prospékt, sofíta

GL: dvókrílina kulísá, francóska kulísá, fúndus kulís, kašírana kulísá, krílina kulísá, krítna kulísá, kulísá z óknom, kulísá z vrátí, méhka kulísá, paravánska kulísá, pomična kulísá, portálna kulísá, portálna stránska kulísá, pošéвне kulíse, príróčno skladišče kulís, silhuétna kulísá, skladišče kulís, smúčna kulísá, stránska kulísá, tréda kulísá, vrtljíva kulísá, vzporédne kulíse, zakulísje, zložljíva kulísá, zvóčna kulísá

kulisárna -e ž **1.** delavnica za izdelovanje kulís

S: zastar. kulisárnica

ang.: (construction) (work)shop, scene(ry) workshop

fr.: atelier de châssis (m)

PRIM.: delávnicá za rekvizíte

2. prostor za hrambo kulís

ang.: flat storage

fr.: dépôt des châssis (m)

PRIM.: scénski fúndus (2)

kulisárnica -e ž zastar. → kulisárna (1)

kulísá z óknom -e -- -- ž kulísá z odprtino, v katero je vložen okvir z okenskimi kríli

ang.: window flat

fr.: châssis avec fenêtre (m)

PRIM.: kulísá z vrátí

kulísá z vrátí -e -- -- ž kulísá z odprtino, v katero je vložen okvir z vratnim krílom

ang.: door flat

fr.: châssis avec porte (m)

PRIM.: kulísá z óknom

kulísna scéna -e -e ž scéna, sestavljena iz kulís

ang.: wing scenery, wing set

fr.: scène aux coulisses (f)

kulísni fúndus -ega -a m → scénski fúndus (1, 2)

kulísni óder -ega ódra m od začetka 17. stol. naprej óder s prospéktom v ozadju in vzporédno s portalno odprtino postavljenimi smúčnimi stranskimi kulísami, ločenimi z ulicami

ang.: chariot-and-pole stage, wing-and-drop stage

fr.: scène aux coulisses (f)

PRIM.: baróčni óder, škátlasti óder

kulísnišíbar -ja m žarg. → ódrski délavec

kulínácija -e ž → vrh

kultúrno izvájanje -ega -a s performativni dogodek, ki poteka po določenih pravilih, v določenem prostoru, času in udeležencem omogoča izmenjavo izkušenj, pomembnih za oblikovanje njihove identitete

ang.: cultural performance

fr.: cultural performance

kuplét

PRIM.: gledališka predstava, perfórmans, performativnost

kuplét -a m govorjena ali peta pesem z refrenom, navadno sestavina vodvila, kabareta, mjuzikla, operete

ang.: song

fr.: couplet (m)

PRIM.: lírski vlóžek, sông, vlóžna pésem

kúpolasti horizont -ega -a m horizont, ki v loku obdaja igralno ploskev in se navzgor zaključuje v kupolo

ang.: dome (cyclorama), dome (horizonta), heaven

fr.: coupole (f)

PRIM.: horizont, horizontni prospékt, króžni horizont, panorámski horizont, prospékt

kurúma níngjo -- -a m po 1970 vpliv na evropsko lutkarstvo

tradicionalno japonsko lutkovno gledališče, v katerem animator sedi na posebnem vozičku, z eno roko vodi lutkino glavo, z drugo lutkino desno roko, lutkine noge so pritrjene na njegove noge **S:** vozíčkaste lútke

ang.: Kuruma Ningyo

fr.: kuruma ningyo (m)

PRIM.: bunráku

kvásta -e ž blazinica za nanašanje pudra, navadno iz tekstila

ang.: powder puff

fr.: houppes à poudre (f)

PRIM.: máska¹

L

laboratórijsko gledališče -ega -a s **1.** po J. Grotowskem eksperimentalno gledališče, v katerem ustvarjalci študijsko raziskujejo, preizkušajo zlasti igralske metode **S:** gledališče laboratorij

ang.: lab(oratory) theatre

fr.: théâtre-laboratoire (m)

PRIM.: stúdio (1)

2. po J. Grotowskem študijski postopek, v katerem ustvarjalci raziskujejo, preizkušajo igralske metode, ne nujno za javno predstavitev

S: gledališče laboratorij

ang.: theatre lab(oratory)

fr.: théâtre-laboratoire (m)

PRIM.: eksperimentalno gledališče, stúdio (1)

lahkôtna konverzijska igra -e -e -e ž igra z lahkotnejšo vsebino in duhovitim, uglajenim dialogom

ang.: party piece, piece of fluff

fr.: pièce de conversation légère (f)

PRIM.: konverzijska dráma

lahkôtni repertoár -ega -ja m repertoar, sestavljen iz predstav, zlasti za zabavo

ang.: light(weight) repertoire

fr.: répertoire léger (m)

PRIM.: komercialno gledališče

lahkoživec -vca m nekđaj igralec, primeren za radožive, veseljaške vloge **S:** bonvivant

ang.: bon-vivant, dandy

fr.: bonvivant (m)

PRIM.: igrálska stróka

lahkoživka -e ž nekđaj igralka, primerna za radožive, veseljaške vloge

ang.: demi-monde, midinette

fr.: midinette (f)

PRIM.: igrálska stróka

lájtnati besedílo -am -- nedov. žarg., v zvezi z igralcem brez osebnega odnosa, interpretacije brati ali govoriti na pamet naučeno besedilo **S:** žarg. lájtnati tékst

ang.: to read in monotone, to recite a text, to speak in monotone

fr.: débiter un texte

lájtnati tékst -am -- nedov. žarg. → žarg. lájtnati besedílo

lájšta -e ž žarg. → létev (1, 2)

lájštati -am nedov. žarg. → létviti

lájtmotív -a tudi leitmotív -a [lájtmotív] m → vodilni motív

lájšôv -a tudi light show -- -a [lájšôv] m (ang. light show igra luči) barvni svetlobni efekti med potekom prireditve ali predstave

ang.: light show

fr.: lightshow (m)

PRIM.: bárvni filter, bárvno koló, refléktor

laméla -e ž **1.** kovinska ali lesena plošča, obešena na strop pod določenim kotom za uravnavanje akustičnosti gledaliških, koncertnih dvoran

ang.: panel

fr.: lamelle (f)

2. ploščica za uravnavanje širine svetlobnega snopa pri irisni zaslonki

ang.: blade

fr.: lamelle (f)

PRIM.: refléktor

GL: akústična laméla

larmojátna komédija -e -e ž zastar. → solzáva komédija

láserska scenografija -e -e ž oblikovanje scene z laserskimi žarkí

ang.: laser design

fr.: décors laser (mpl)

lásna spirála -e -e ž kovinska vzmet za pričvrstitev lasnih dodatkov v naravne lase nastopajočega **S:** žarg. lásni fédrček

ang.: (hair) spring

fr.: spirale pour cheveux (f)

PRIM.: lásni vlóžek

lásnica -e ž kovinska sponka za pričvrstitev lasulje na glavo nastopajočega

ang.: (hair) pin

fr.: épingle à perruque (f)

PRIM.: képer trák

lásni fédrček -ega -čka m žarg. → lásna spirála

lásni vlóžek -ega -žka m pripomoček iz naravnih ali umetnih las, ki se vpne v lase nastopajočega

ang.: hair extension

fr.: extension de cheveux (f)

PRIM.: lasúlja, tupé

lasúlja -e ž pripomoček iz umetnih ali naravnih las, s katerim se v celoti prekrije lasišče nastopajočega **S:** zastar. períka

ang.: (peri)wig, peruke (star.)

fr.: perruque (f)

PRIM.: lásni vlóžek, tupé

GL: délna lasúlja

lasúljar -ja m izdelovalec lasulj, brad in brkovi za nastopajoče

ang.: wig-maker, wig-master

fr.: perruquier (m)

PRIM.: maskêr

lasúljarka -e ž izdelovalka lasulj, brad in brkovi za nastopajoče

ang.: wig-maker, wig-mistress

fr.: perruquière (f)

PRIM.: maskêrka

lasuljárna -e ž delavnica za izdelovanje lasulj nastopajočih **S:** lasuljárska delávnica, zastar. lasuljárnica

ang.: wig (work)shop

fr.: atelier de perruques (m)

PRIM.: gledališke delávnice

lasuljárnica -e ž zastar. → lasuljárna

lasuljárska delávnica -e -e ž → lasuljárna

láta -e ž → létev (1, 2)

látati -am nedov. → létviti

lazzo -a [ládzo] m (ita.) *commedia dell'arte* kratek šaljiv vložek, temelječ na igralski improvizaciji, pogosto brez vsebinske povezave z glavnim komedijskim dogajanjem

ang.: lazzo

fr.: lazzi (m)

PRIM.: búrla

léča -e ž vbočeno ali izbočeno optično steklo v reflektorju za usmerjanje in lomljenje svetlobnega snopa

ang.: lens

fr.: lentille (f)

PRIM.: kondénzor, objektív

legéndna dráma -e -e ž drama, temelječa na dogodkih iz življenja svetnikov

ang.: legend-drama*

fr.: drame-légende (m)

PRIM.: comedia de santos, mirákel, zgodovínska dráma

leitmotív -a [lájtmotív] m gl. lájtmotív

léktor -ja m strokovnjak, ki skupaj z režiserjem in drugimi sodelavci določi jezikovno-stilno in govorno obliko besedila za uprizoritev, snemanje in skrbi za njegovo govorno ure-

sničitev v gledališki predstavi, filmu, radijski, televizijski igri

ang.: vocal coach, voice coach

fr.: lecteur (m)

PRIM.: jezikóvni svetoválec, léktorska vája

léktorica -e ž strokovnjakinja, ki skupaj z režiserjem in drugimi sodelavci določi jezikovno-stilno in govorno obliko besedila za uprizoritev, snemanje in skrbi za njegovo govorno ureničitev v gledališki predstavi, filmu, radijski, televizijski igri

ang.: vocal coach, voice coach

fr.: lectrice (f)

PRIM.: jezikóvna svetováka, léktorska vája

lektoríranje -a s → lektúra (1, 2)

léktorska vája -e -e ž **1.** bralna vaja, na kateri lektor skupaj z režiserjem, dramaturgom, igralci določi jezikovno-stilno in govorno obliko besedila za uprizarjanje, filmsko, televizijsko, radijsko snemanje

ang.: reading rehearsal*

fr.: répétition avec le lecteur (f)

PRIM.: brálna vája, čtánje besedíla, dramátúrska číta, izréka (2), lektúra (1), vája za mízo

2. vaja, na kateri lektor skrbi za pravorečno, stavčnofonetsko in funkcijsko primeren govor igralcev, za govorno podobo gledališke predstave, filma, radijske, televizijske igre

ang.: reading rehearsal*

fr.: répétition avec le lecteur (f)

PRIM.: drámski góvor, glás (1, 2), izréka (2), lektúra (2), nèbesédno izrážanje, ódrski góvor (1)

lektúra -e ž **1.** jezikovno-stilna in govorna (knjižna, neknjižna izreka) priprava besedila za uprizoritev, film, televizijsko, radijsko snemanje, ustvarjena v sodelovanju z režiserjem in drugimi sodelavci **S:** lektoríranje

ang.: scoring the script, scoring the text

fr.: lecture (f)

PRIM.: dramátúrska číta, léktorska vája, nèinterpretatívno bránje, píva brálna vája, vája za mízo

2. preverjanje igrálčeve izreke (pravorečje, razločnost, slišnost), funkcionalne rabe slušnih in vidnih prvín govora v odrskih okoliščinah, pri snemanju, usklajevanje govora z drugimi izrazili, oblikovanje končne govorne podobe gledališke predstave, filma, televizijske, radijske igre **S:** lektoríranje

ang.: scoring the script, scoring the text

fr.: lecture (f)

PRIM.: drámski góvor, glás (1, 2), nèbesédno izrážanje, ódrski góvor (1), režíja dialóga, vája na ódru

lépljenka -e ž **1.** uprizoritev, sestavljena iz različnih, med seboj neskladnih delov **S:** koláž

ang.: collage

fr.: collage (m)

PRIM.: kabarét (3), montaža

2. scenarij za tako uprizoritev

ang.: collage

fr.: collage (m)

PRIM.: kabarét (2)

3. umetniški postopek, temelječ na združevanju različnih, neskladnih prvin **S:** koláž

ang.: collage

fr.: collage (m)

PRIM.: montaža

Léssingova dramaturgija -e -e ž po dramatik G.

E. Lessinga in njegovem delu *Hamburška dramaturgija* dramaturgija nemške meščanske tragedije z opuščanjem verza, idealnega junaka in klasicističnih pravil po zgledu W. Shakespearja in D. Diderota

ang.: Lessing's dramaturgy

fr.: dramaturgie de Lessing (f)

PRIM.: klasicistična dramaturgija

letalna naprava -e -e ž naprava za dvig igralcev ali predmetov nad oder za ponazarjanje lebdenja, letenja

ang.: flying machinery

fr.: machine volante (f)

PRIM.: deus ex machina

létev -tve ž **1.** daljši kos lesa, kovine, navadno pravokotnega prereza, ki se uporablja za izdelavo scenskih elementov, zlasti kulis, njihovo utrjevanje, povezovanje in podpiranje

S: žarg. lájšta, láta

ang.: batten, stile

fr.: latte (f)

2. nekaj sestavni del vlaka **S:** žarg. lájšta, láta

ang.: bar(rel), (pipe) batten

fr.: latte (f)

GL: kritna létev, merilna létev, opórna létev, pokónčna létev, préčna utrjevalna létev, utrjevalna létev, vzdóžna utrjevalna létev

létno gledališče -ega -a s → polétno gledališče (1, 2)

létviti -im *nedov.* z letvijo, letvami vezati in utrjevati kulise med seboj **S:** žarg. lájštati, látati

ang.: to batten (out)

fr.: latter

lèv *lèva* m *žarg., zastar.* večja, pomembnejša vloga

ang.: fat part, plum

fr.: rôle de premier plan (m)

PRIM.: diréktorska vlóga, pès, šárža

lévo sprédaj *prisl.* **1.** v evropskem gledališču, gledano iz dvorane na oder levi del odra spredaj

ang.: down(stage) right

fr.: face jardin (m)

PRIM.: lévo zádad

2. v angleškem gledališču, gledano z odra v dvorano levi del odra spredaj

ang.: down(stage) left

fr.: face cour (m)

PRIM.: désno sprédaj, désno zádad, lévo zádad, v sredíni sprédaj, v sredíni zádad

lévo zádad *prisl.* **1.** v evropskem gledališču, gledano iz dvorane na oder levi del odra zadaj

ang.: up(stage) right

fr.: lointain jardin (m)

PRIM.: lévo sprédaj

2. v angleškem gledališču, gledano z odra v dvorano levi del odra zadaj

ang.: up(stage) left

fr.: lointain cour (m)

PRIM.: désno sprédaj, lévo sprédaj, v sredíni sprédaj, v sredíni zádad

libretíst -a m avtor libreta

ang.: librettist

fr.: librettiste d'opera (m)

PRIM.: dramátik, ópera, scenaríst

libretístka -e ž avtorica libreta

ang.: librettist

fr.: librettiste d'opera (f)

PRIM.: dramátičarka, ópera, scenarístka

libréto -a m **1.** dramsko besedilo, namenjeno uprizarjanju opere, operete, oratorija

ang.: libretto

fr.: livret (m)

PRIM.: drámsko besedílo, scenárij

2. scenarij za balet, pantomimo

ang.: libretto

fr.: livret (m)

3. tiskana knjižica s takim besedilom

ang.: libretto

fr.: livret (m)

ličenje -a s nanašanje ličil na obraz, telo nastopajočega

ang.: make-up

fr.: maquillage (m)

PRIM.: máska¹, tén, teníranje

GL: líčenje očí

ličenje očí -a -- s senčenje vek v raznih barvah, obroba očesa s tušem, nanos barvila na trepalnice, obrvi nastopajočega

ang.: eye make-up

fr.: maquillage des yeux (m)

PRIM.: máska¹

light show -- -a [lájt šòv] m (ang.) **gl.** lájtšòv

likálnik -a m električni pripomoček za glajenje las s toploto

ang.: flat iron

fr.: fer à repasser (m)

PRIM.: lasúlja

líkovna dramaturgija -e -e ž oblikovanje vidnih prvin uprizoritve z izborom materialov, barv, oblik na podlagi dramskega besedila, uprizoritvenega koncepta

ang.: visual dramaturgy

fr.: dramaturgie plastique (f)

PRIM.: kostumografija, líkovna opréma prizorišča, scenografija

líkovna opréma prizorišča -e -e -- ž scenski elementi, ki ustvarjajo prizorišče za uprizoritev **S:** scéna (3), scenografija (3), scénska opréma

ang.: (stage) design

fr.: décors (mpl)

líkovna zasnôva -e -e ž 1. skice za lutke, sceno in kostume kot izhodišče za izdelavo **S:** líkovni koncépt

ang.: design concept

fr.: conception de spectacle de marionnettes (f)

PRIM.: líkovna dramaturgija

2. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu avtor lutk, scene in kostumov **S:** líkovni koncépt

ang.: design

fr.: conception de spectacle de marionnettes (f)

líkovni koncépt -ega -a m → líkovna zasnôva (1, 2)

lílek -a m nav. dv., v povezavi z ženitovanjskimi običaji na Ptujju lutka na lesenem vodilu, navadno brez obraza, vodena izpod klopi, predstavljajoča kmeta, ki se prepira in pretepa, navadno zaradi meje **S:** káčji lév

ang.: lílek

fr.: lílek (m)

líliput -a m žarg. zelo majhen reflektor

ang.: baby spot(light), birdie

fr.: spot (m)

PRIM.: máli projekcijski refléktor

limonáda -e ž vsebinsko prazno gledališko, filmsko delo s črno-belim prikazovanjem likov, z ljubezensko, družinsko tematiko, srečnim koncem

ang.: tear-jerker

fr.: bluette (f)

PRIM.: ganljívka, melodráma (3)

lineárna kompozícija dráme -e -e -- ž → lineárna zgrádba dráme

lineárna zgrádba dráme -e -e -- ž zgradba drame, pri kateri si dogajalne enote sledijo

v naravnem časovnem zaporedju **S:** lineárna kompozícija dráme

ang.: linear (dramatic) structure

fr.: structure dramatique linéaire (f)

GL: nelineárna zgrádba dráme

lílnija dogájanja -e -- ž → dramátúrška lílnija

lílnija dramátúrške grádnje -e -- -- ž → dramátúrška lílnija

lílnija glávne zavése -e -- -- ž portalni črti odra vzporedna črta, nad katero je obešena glavna zavesa

ang.: curtain line

fr.: ligne du rideau principal (f)

lírična dráma -e -e ž drama z močnimi čustvenimi prvini

ang.: lyric(al) drama

fr.: drame lyrique (m)

lírična komédija -e -e ž komedija z močnimi čustvenimi prvini

ang.: lyric(al) comedy

fr.: comédie lyrique (f)

lírični vlóžek -ega -žka m del dramskega besedila z močnimi čustvenimi prvini

ang.: lyric(al) passage

fr.: intermède lyrique (m)

PRIM.: lírski vlóžek

lírska dráma -e -e ž drama z lirskimi prvini, navadno v verzih ali ritmizirani prozi **S:** pésníška dráma, poétična dráma

ang.: lyric(al) drama, lyric(al) verse, poetic(al) drama, poetic(al) verse

fr.: drame poétique (m)

PRIM.: drámska pesnítev, épska dráma

lírska ópera -e -e ž v 2. pol. 19. stol., v Franciji ópera, ki temelji zlasti na prikazovanju močnih čustev, sprva tudi z recitativom

ang.: lyric opera, ópera lyrique

fr.: drame lyrique (m)

PRIM.: vélika ópera

lírski vlóžek -ega -žka m pesemski vložek v dramskem besedilu

ang.: poetic(al) passage

fr.: intermède poétique (m)

PRIM.: kuplét, vlóžna pésem

lístna sofíta -e -e ž → zeléna sofíta

líterárna dramaturgija -e -e ž dramaturgija, ki proučuje dramska besedila kot književna dela

ang.: literary dramaturgy*

fr.: dramaturgie littéraire (f)

PRIM.: deskriptívna dramaturgija, líterárno gledališče

líterárna predlóga -e -e ž književno delo kot

podlaga za gledališko predstavo, film, radijsko, televizijsko igro

ang.: literary model

fr.: modèle littéraire (m)

PRIM.: dramatisacija, priredba

literárni večer -ega -a m **1.** prireditev, na kateri nastopajoči interpretativno berejo, pripovedujejo, recitirajo literarna besedila enega avtorja ali več avtorjev

ang.: literary soirée

fr.: soirée littéraire (f)

PRIM.: recital, bralna uprizoritev, predstaviteni dogódek

2. → večer umétniške beséde

literárno gledališče -ega -a s gledališče, ki pri uprizarjanju izhaja iz literarne predloge in jo poskuša kar najzvesteje prenesti na oder

ang.: literary theatre

fr.: théâtre littéraire (m)

PRIM.: drámsko gledališče

GL: néliterárno gledališče

litúrgična dráma -e -e ž od 12. stol. do okrog 1500 duhovna igra v latinščini in verzih, peta, uprizarjana v cerkvah v sklopu liturgije

ang.: liturgical drama

fr.: drame liturgique (m)

PRIM.: srednjévésko gledališče, vérska dráma

litúrgična igra -e -e ž duhovna igra kot del verskega obredja

ang.: liturgical play

fr.: jeu liturgique (m)

PRIM.: religióznó gledališče

ljúbimec -mca m nekđaj igravec, primeren zlasti za ljubezenske vloge

ang.: juvenile lead, lover, romantic lead

fr.: amoureux (m)

PRIM.: igrálska stróka

ljúbimka -e ž nekđaj igralka, primerna zlasti za ljubezenske vloge

ang.: ingénue, love interest, lover, romantic lead

fr.: amoureuse (f)

PRIM.: igrálska stróka

ljúbitelj -a m kdor se nepoklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo **S:** amatér (1), zastar. diletánt (1)

ang.: amateur

fr.: comédien amateur (m)

GL: ljúbitelj gledališča

ljúbitelj gledališča -a -- m kdor materialno in moralno podpira gledališče

ang.: theatre patron

fr.: ami du théâtre (m)

ljúbiteljica -e ž ženska, ki se nepoklicno ukvarja z gledališko dejavnostjo **S:** amatérka (1), zastar. diletántka (1)

ja z gledališko dejavnostjo **S:** amatérka (1), zastar. diletántka (1)

ang.: amateur

fr.: comédienne amatrice (f)

GL: ljúbiteljica gledališča

ljúbiteljica gledališča -e -- ž ženska, ki materialno in moralno podpira gledališče

ang.: theatre patron

fr.: amie du théâtre (f)

ljúbiteljsko gledališče -ega -a s zastar. → amatérsko gledališče

ljúdska igra -e -e ž igra, ki navadno prikazuje domačijsko, zgodovinsko snov **S:** národna igra

ang.: folk play

fr.: pièce populaire (f)

PRIM.: kméčka igra

GL: dúnajska ljúdska igra, ljúdska igra s pétjem

ljúdska igrálka -e -e ž igralka, ki je zaradi nadarjenosti, šarma posebej priljubljena pri občinstvu

ang.: (audience) favourite

fr.: comédienne populaire (f)

ljúdska igra s pétjem -e -e -- -- ž ljúdska igra s pevskimi vložki **S:** národna igra s pétjem

ang.: folk play with singing

fr.: pièce folklorique chantée (f)

ljúdski igrálec -ega -lca m igravec, ki je zaradi nadarjenosti, šarma posebej priljubljen pri občinstvu

ang.: (audience) favourite

fr.: comédien populaire (m)

ljúdski óder -ega ódra m **1.** zgod. → ljúdsko gledališče

2. ljúbiteljska gledališka dejavnost

ang.: folk stage

fr.: théâtre populaire (m)

ljúdski plés -ega -a m v Evropi od srednjega veka naprej družabni ples z obrednimi prvini, značilen za določeno skupnost, pokrajino, narod

ang.: folk dance

fr.: danse populaire (f)

PRIM.: folklórna igra, ljúdska igra, ljúdsko gledališče

ljúdski repertoár -ega -ja m repertoar, sestavljen zlasti iz ljudskih iger

ang.: folk repertoire*

fr.: répertoire de pièces populaires (m)

ljúdsko gledališče -ega -a s nepoklicno gledališče, ki uprizarja zlasti priljubljena dramska dela z domačijsko snovjo **S:** zgod. ljúdski óder (1)

ang.: folk theatre, people's theatre

fr.: théâtre populaire (m)

lógični akcènt -ega -ênta m → lógični poudárek

GL: àlógíčni akcènt, nêlógíčni akcènt

lógični poudárek -ega -rka m po jakosti, višini, barvi glasu izpostavljeno vsebinsko jedro besedila **S:** lógični akcènt

ang.: logical stress, semantic stress

fr.: accent logique (m)

PRIM.: intonácija, regíster glasú

GL: àlógíčni poudárek, nêlógíčni poudárek

lógični premík -ega -a m premík nastopajočega, usklajen z odrskim dogajanjem

ang.: logical move*, motivated move*

fr.: déplacement logique (m)

GL: àlógíčni premík, nêlógíčni premík

lokalizácija -e ž **1.** postavitev dramskega dogajanja v določen kraj, okolje

ang.: localization, setting

fr.: localisation (f)

2. prenos dramskega dogajanja v določen kraj, drugo okolje z izbiro jezikovne zvrsti, izreke, kostuma, scene

ang.: setting

fr.: transposition (f)

PRIM.: podomáčenje, stilizirana ígra, stilizirani gôvor, stíltni kostúm

lokalizírati -am dov. **1.** postaviti dramsko dogajanje v določen kraj, okolje

ang.: to localize, to set

fr.: localiser

2. z izbiro jezikovne zvrsti, izreke, kostuma, scene prenesti dramsko dogajanje v določen kraj, drugo okolje

ang.: to set

fr.: transposer

PRIM.: podomáčiti, stilizirana ígra, stilizirani gôvor, stíltni kostúm

lopúta za ódrsko pogrinjálo -e --- -- ž loputa med portalnima stolpoma, pod katero se pritrđi ódrsko pogrinjalo **S:** žarg. klápná (1)

ang.: floor-cloth trap

fr.: cachette (f)

lornjón -a m nekđaj zlozljiva očala za eno ali obe očesi z navpičnim držalom za gledanje predstave

ang.: lorgnette, lorgnon (star.), opera-glasses

fr.: lorgnette (f)

PRIM.: gledalíški daljnogled

lózha -e ž (fr. loge) navadno s treh strani zaprt manjši prostor ob robu parterja in v nadstropjih z nekaj sedeži in posebnim vhodom

ang.: box, loge

fr.: loge (f)

PRIM.: balkón, galeríja, gledalíšče z rédi, lóžno gledalíšče, partèr

GL: balkónska lózha, ígrálska lózha, lózha I. réda, partèrna lózha, proscénijska lózha, reprezentánčna lózha, uprávna lózha

lózha I. réda -e --- -- [přvega] ž loža v prvem nadstropju

ang.: dress box

fr.: corbeille (f)

PRIM.: balkónska lózha, partèrna lózha

lózna draperíja -e -e ž iz nagubanih zaves narejena draperíja za okras lože

ang.: box drape(rie)s

fr.: draperies de loge (fpl)

lózni sédež -ega -a m sedež v loži

ang.: box seat

fr.: place dans la loge (f)

lózno gledalíšče -ega -a s gledalíšče, ki ima arhitekturno razčlenjeno dvorano s parterjem in ložami

ang.: box theatre*

fr.: théâtre italien (m)

PRIM.: dvoránsko gledalíšče, gledalíšče z rédi

Lúč! med vajo ukaz režiserja, naj se na odru prižgejo luči za začetek prizora

ang.: Lights!

fr.: Pleins feux !

PRIM.: Temá!

lúčkar -ja m strokovnjak, ki pripravlja reflektorje in druga svetila za predstavo, menja barvne filtre **S:** zastar. eléktríčar

ang.: (assistant) electrician, juice(man), juicer, lighting technician, (stage) electrician

fr.: éclairagiste (m), électro (m)

lúčkati predstávo -am -- nedov. žarg., v zvezi z lučkarjem pripravljati reflektorje in druga svetila za predstavo, menjati barvne filtre

ang.: to light the show, to work the lights

fr.: régler l'éclairage

PRIM.: lúčna vája, lúčni načřt

lúčna réža -e -e ž → svetílna réža

lúčna vája -e -e ž vaja, na kateri se določajo, razporejajo in usmerjajo svetila in oblikuje luč

ang.: cue-to-cue, hang-and-focus, lighting rehearsal

fr.: répétition-éclairages (f)

PRIM.: lúčni načřt, montážna vája, téhnična vája

lúčni efékt -ega -a m → svetlôbni efékt

lúčni mójster -ega -tra m → mójster lučí

lúčni móst -ega mostú m → svetíltni móst

GL: dvoránski lúčni móst, horizóntni lúčni móst, ódrski lúčni móst, portální lúčni móst, vmésni lúčni móst

lúčni načřt -ega -a m načřt postavitve svetil in njihove razporeditve po prostoru

ang.: lighting plot

fr.: plan d'éclairage (m)

PRIM.: lúčkar, lúčna vája, oblikovanje lučí, zapis lučí

lúčni vlák -ega -a m vlak za obešanje reflektorjev

ang.: (lighting) bar(rel) batten, (lighting) bar(rel) pipe

fr.: carrousel (m)

PRIM.: ódrski vlák

GL: osvetlitev z lúčnimi vláki, prvi lúčni vlák, zádjni lúčni vlák

lúčni prôstor -ega prostóra m → géstični prôstor

lúdus -a m (lat. *igra*) **1.** v antičnem Rimu slavnostna množična prireditve z igrami, gledališkimi predstavami, namenjena zlasti razvedrilo

ang.: ludus

fr.: ludus (m)

PRIM.: antično rímsko gledališče, dionízije, gledališki festivál

2. → duhóvna igra (1)

lúknja -e ž žarg., v zvezi z igralcem trenutna poza-ba dela na pamet naučenega besedila **S:** žarg. blók, žarg. blokáda

ang.: blank

fr.: trou (m)

GL: akústična lúknja

luminiscénčno gledališče -ega -a s lutkovno gledališče, ki uporablja tehniko, pri kateri so animirani predmeti obarvani z luminiscenčnimi barvami in osvetljeni z ultravijolično svetlobo

ang.: black-light theatre

fr.: théâtre luminiscent (m)

PRIM.: čno gledališče

lútká -e ž likovno oblikovan predmet, del lutkarjevega telesa, ki predstavlja človeka, žival, rastlino, pojem in ga na prizorišču s premikanjem, vodenjem njegovega gibanja, govorom oživlja lutkar

ang.: puppet

fr.: marionnette (f)

PRIM.: marionéta, sicilijánka

GL: fílmška lútká, gledališče rôčnih lútk, gledališka lútká, igra z lútko, improvizirana lútká, izdeloválec lútk, izdeloválka lútk, kolénčna lútká, lútká na nítih, lútká na pálici, lútká v terapiji, lútká v vzgójí, mímična lútká, naglávna lútká, namízna lútká, napf-stna lútká, oblikoválec lútk, oblikoválka lútk, plôška lútká, prfstna lútká, rôčna lútká, sénčna lútká, viséča lútká, vozíčkaste lútké

lútká na nítih -e --- ž → marionéta

lútká na pálici -e --- ž lútká, pritrjena na pali-co, vodena od spodaj

ang.: rod puppet

fr.: marionnette à bâton (f)

PRIM.: javánka

lútkar -ja m nastopajoči, ki animira lutko in zanjo govori

ang.: puppeteer

fr.: marionnettiste (m), montreur de marionnettes (m)

PRIM.: animátor, igra z lútko

lútkarica -e ž nastopajoča, ki animira lutko in zanjo govori

ang.: puppeteer

fr.: marionnettiste (f)

PRIM.: animátorka, igra z lútko

lútkarstvo -a s dejavnost, temelječa na uprizarjanju z lutkami

ang.: puppetry

fr.: marionnettes (fpl)

PRIM.: igrálstvo (1)

lútká v terapiji -e --- ž lútká, ki se uporablja za ugotavljanje in reševanje zlasti psihičnih težav bolnikov

ang.: therapeutic puppet, therapy puppet

fr.: thérapie par les marionnettes (f)

PRIM.: drámska terapija, psíhodráma

lútká v vzgójí -e --- ž lútká v vzgojnem in učnem procesu, zlasti za spodbujanje otrokove ustvarjalnosti

ang.: educational puppet

fr.: éducation par les marionnettes (f)

PRIM.: gledališka vzgójá

lútkovna delávnica -e -e ž delavnica za izdelovanje lutk **S:** lútkovni ateljé

ang.: puppet(ry) workshop

fr.: atelier de création de marionnettes (m)

PRIM.: gledališke delávnice

lútkovna dramaturgija -e -e ž 1. dramaturgija, ki temelji na tehničnih zahtevah lutkovnega odra in estetskih posebnostih lutkovnega gledališča

ang.: puppet dramaturgy

fr.: dramaturgie du théâtre de marionnettes (f)

PRIM.: lútkovnost

2. besedila, napisana za uprizarjanje z lutkami

ang.: puppet dramaturgy

fr.: dramaturgie du théâtre de marionnettes (f)

lútkovna dvorána -e -e ž prostor, v katerem občinstvo gleda lutkovne predstave

ang.: puppet hall, puppet theatre

fr.: salle de spectacle de marionnettes (f)

PRIM.: dvorána (1, 2), lútkovno gledališče

lútkovna govórka -e -e ž → recitátorka (2)

lútkovna igra -e -e ž **1.** dramsko besedilo, napisano ali prirejeno za lutke

ang.: puppet play

fr.: spectacle de marionnettes (m)

2. uprizoritev takega besedila

ang.: puppet play

fr.: spectacle de marionnettes (m)

lútkovna predstáva -e -e ž gledališka predstava, v kateri je lutka osnovno izrazilo

ang.: puppet show

fr.: spectacle de marionnettes (m)

PRIM.: igra z lútko, plésna predstáva

lútkovna režija -e -e ž gledališka režija, ki upošteva značilnosti in možnosti lútkovne animacije, govora, lútkovnega odra

ang.: puppet directing, puppetry directing

fr.: mise en scène du théâtre de marionnettes (f)

PRIM.: lútkovnost

lútkovna tehnologija -e -e ž tehnologija načrtovanja, oblikovanja, izdelovanja lutke, ki temelji na poznavanju materialov, členjenosti lutke, načinov animacije

ang.: puppetry technology, puppet technology

fr.: technologue de marionnettes (f)

PRIM.: lútkovni tehnológ

lútkovna tehnológinja -e -e ž strokovnjakinja za lútkovno tehnologijo

ang.: puppet expert, puppetry expert

fr.: technologue de marionnettes (f)

lútkovna vzgója -e -e ž izobraževanje pedagoških delavcev za uporabo lutke v vzgojnem procesu

ang.: puppetry education

fr.: éducation pour les marionnettes (f)

PRIM.: gledališka vzgója, lútko v vzgoji

lútkovni ateljé -ega -êja m → lútkovna delavnica

lútkovni festival -ega -a m večdnevna prireditel, na kateri se zvrsti več lútkovnih predstav in spremljevalnih dogodkov

ang.: puppet festival, puppetry festival

fr.: festival des théâtres de marionnettes (m)

PRIM.: gledališki festival

lútkovni fúndus -ega -a m **1.** lutke in oprema, ki se hranijo za ponovno uporabo

ang.: stock of puppets

fr.: stock de théâtre de marionnettes (m)

2. prostor za hranjenje takih lutk in opreme

ang.: puppet storage

fr.: dépôt du théâtre de marionnettes (m)

PRIM.: kostúmski fúndus, rekvizítzni fúndus

lútkovni govórec -ega -rca m → recitátor (2)

lútkovni króžek -ega -žka m skupina, ki se ljubiteljsko ukvarja z lútkovno dejavnostjo, navadno v okviru šole

ang.: puppet club, puppetry club

fr.: cercle des amateurs de marionnettes (m)

PRIM.: amatérska lútkovna skupina, drámski króžek, lútkovna vzgója

lútkovni muzêj -ega -a m muzej, ki zbira, hrani in razstavlja zbirke lutk različnih kultur in časovnih obdobij, pomembnih ustvarjalcev

ang.: puppet museum, puppetry museum

fr.: musée de marionnettes (m)

PRIM.: gledališki muzêj

lútkovni óder -ega ódra m **1.** oder za nastopanje lutk in igralcev, prilagojen lútkovni tehniki in uprizoritvenemu konceptu

ang.: puppet stage

fr.: théâtre de marionnettes (m)

PRIM.: kastelét, lútkovni paraván, marionétni móst

2. skupina lutkarjev

ang.: puppet company

fr.: théâtre de marionnettes (m)

PRIM.: amatérsko lútkovno gledališče

GL: zložjíví lútkovni óder

lútkovni paraván -ega -a m premična zložljiva stena iz lažjega materiala za zakrivanje animatorja ročnih lutk ali javank

ang.: puppet screen

fr.: paravent de marionnettes (m)

PRIM.: lútkovni óder (1)

lútkovni tehnológ -ega -a m strokovnjak za lútkovno tehnologijo

ang.: puppet expert, puppetry expert

fr.: technologue de marionnettes (m)

lútkovno gledališče -ega -a s **1.** gledališče, ki prikazuje dramsko dogajanje z lutkami **S:** gledališče animácie

ang.: puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes (m)

PRIM.: igrálsko gledališče (2)

2. lútkovnim predstavam namenjen prostor z lútkovnim odrom

ang.: puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes (m)

3. skupina, ustanova, ki se ukvarja z lutkarstvom

ang.: puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes (m)

GL: amatérsko lútkovno gledališče, ázijsko lútkovno gledališče, deziluzionístično lútkovno gledališče, iluzionístično lútkovno gledališče, indonézijsko lútkovno gledališče, japónsko lútkovno gledališče,

kitájsko lútkovno gledališče, mehánično lútkovno
gledališče, sêjemsko lútkovno gledališče

lútkovnost -i ž temeljne značilnosti lutkovnega
gledališča, zlasti glede na druge gledališke
oblike

ang.: puppetness*

fr.: caractère de théâtre de marionnettes (m)

PRIM.: gledališkost (1), teatralnost (2)

makéta -e ž tridimenzionalni model scene v zmanjšanem merilu po scenografovi zamisli, namenjen zlasti režiserju, odrskemu mojstru, odrskim delavcem pri postavljanju scene

ang.: maquette, (scale) model, (white-card) model

fr.: maquette de travail (f)

GL: delavnica za makéte

máli óder -ega ódra m najmanjši oder v gledališču

ang.: studio (stage)

fr.: petite scène (f)

PRIM.: stúdio (2), vélikí óder

máli projekcijski reflektor -ega -ega -ja m projekcijski reflektor z ozkim svetlobnim snopom za osvetlitev bližnjih predmetov **S:** žarg. bébica

ang.: baby spot(light), birdie

fr.: spot (m)

PRIM.: líliput, prèdódrski projekcijski reflektor, proyèktor, spremljevalni reflektor, tóčkasti projekcijski reflektor

málo gledališče -ega -a s gledališče v manjšem prostoru, navadno z eksperimentalnim programom

ang.: little theatre

fr.: petit théâtre (m)

PRIM.: klétno gledališče, kómorno gledališče, sóbno gledališče, žèpno gledališče

málo pogrezálo -ega -a s manjše pogrezalo za dviganje in spuščanje nastopajočih iz pododrja na oder in obratno **S:** oséбно pogrezálo

ang.: cauldron trap, Macbeth trap

fr.: trapillon (m)

PRIM.: pòdódrske napráve, pogrezljívi óder

maníra -e ž neustvarjalen, rutinski, ponavljajoč se način igralčevega govornega, telesnega izražanja

ang.: mannerism

fr.: manière (f)

PRIM.: izumetníčeni góvor

mansion -a [mênšən] m (ang.) → híša

manzáj -a m od 8. stol. naprej, v japonskem gledališču

hiter komični dialog o aktualnih dogodkih, tudi v sodobnih televizijskih oddajah

ang.: manzai

fr.: manzai (m)

PRIM.: rakúgo

marionéta -e ž lutka, vodena z nitmi ali žicami navadno od zgoraj **S:** lútká na nítih, viséča lútká

ang.: marionette, string-puppet

fr.: marionnette a fils (f), marionnette a tringles (f)

PRIM.: sicilijánka

GL: marionéta na žíci, nàdmarionéta

marionéta na žíci -e -- -- ž lutka na eni ali več žicah, vodena od zgoraj

ang.: wire marionette

fr.: marionnette à tige (f)

PRIM.: sicilijánka

marionétni móst -ega mostú m most nad marionetnim odrom, po katerem se gibljejo animatorji med vodenjem marionet

ang.: marionette bridge

fr.: passerelle de marionnettistes (f)

PRIM.: lútkovni óder (1), lútkovni paraván

marionétni óder -ega ódra m 1. lutkovni oder z marionetnim mostom, ki omogoča animatorjem vodenje lutke na niti ali žici od zgoraj

ang.: marionette stage

fr.: théâtre de marionnettes (m)

2. nekđaj lutkovna skupina, ki nastopa z marionetami

ang.: marionette company, marionette troupe

fr.: théâtre de marionnettes (m)

marionétno gledališče -ega -a s lutkovno gledališče, ki pri uprizarjanju uporablja marionete

ang.: marionette theatre

fr.: théâtre de marionnettes (m)

PRIM.: gledališče róčnih lútk

markírana scéna -e -e ž z nadomestnimi, pomožnimi sredstvi nakazano prizorišče pri vajah na odru **S:** markírano prizorišče

ang.: spiked stage, taped stage

fr.: scène marquée (f)

PRIM.: aranžirka, markíрати scéno

markirano prizorišče -ega -a s → markirana scéna

markirati -am nedov. žarg., v zvezi z nastopajočim igrati mehanično, brez interpretacije

ang.: to go through motions, to mark

fr.: marquer

GL tudi: markirati besedilo, markirati scéno

markirati besedilo -am -- nedov. žarg., v zvezi z nastopajočim, šepetalcem govoriti besedilo nastopajočega, ki je odsoten

ang.: to read lines (for someone)

fr.: marquer le texte

PRIM.: vlóga (1)

markirati scéno -am -- nedov. z nadomestnimi, pomožnimi sredstvi nakazovati prizorišče pri vajah na odru

ang.: to spike the stage, to tape the set, to tape the stage

fr.: marquer la scène

PRIM.: aranžirka

markirna scéna -e -e ž nadomestna, pomožna sredstva, ki nakazujejo prizorišče pri vajah na odru

ang.: rehearsal set

fr.: décors de répétition (mpl)

máska¹ -e ž 1. na obraz, telo nastopajočega nanesena ličila in drugi pripomočki, ki prilagodijo videz vlogi

ang.: (stage) make-up, (theatrical) make-up

fr.: masque (m)

PRIM.: líčenje, líčenje očí, šmínka (1)

2. pripomoček, ki ga nastopajoči nosi pred obrazom ali si ga nadene na obraz, glavo

ang.: mask

fr.: masque (m)

PRIM.: krínka

3. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu avtor maske

ang.: make-up artist

fr.: maquillage (m)

PRIM.: kostumográf, scenográf

4. žarg. → maskirnica

GL: ávtorica máske, ávtor máske, karaktérna máska, komédijska máska, kómična máska, mójster máske, oblikoválec máske, oblikoválka máske, pôlmáska, portálna máska, tragédijska máska, trágična máska, trágiška máska

máska² -e ž 1. v 16. in 17. stol., na angleškem dvoru dramsko besedilo z alegorično vsebino

ang.: masque

fr.: masque (m)

2. v 16. in 17. stol., na angleškem dvoru uprizoritev takega besedila z maskiranimi igralci, glasbo,

plesom, nemo igro, razkošno scenografijo in kostumografijo

ang.: masque

fr.: masque (m)

PRIM.: dvórni balét

maskêr -ja m strokovnjak, ki z ličili in drugimi pripomočki vlogi ustrezno prilagodi videz obraza, telesa nastopajočega

ang.: make-up artist

fr.: maquilleur (m)

PRIM.: ávtor máske, mójster máske

maskêrka -e ž strokovnjakinja, ki z ličili in drugimi pripomočki vlogi ustrezno prilagodi videz obraza, telesa nastopajočega

ang.: make-up artist

fr.: maquilleuse (f)

PRIM.: ávtorica máske

maskiranje -a s prilagajanje videza obraza, telesa nastopajočega vlogi z ličili in drugimi pripomočki

ang.: make-up

fr.: maquilleur (m)

PRIM.: líčenje

GL: demaskiranje

maskirati -am dov. z ličili in drugimi pripomočki vlogi ustrezno prilagoditi videz obraza, telesa nastopajočega **S:** žarg. šmínkati

ang.: to make (someone) up

fr.: maquiller

PRIM.: demaskirati, máska¹ (1)

maskirnica -e ž prostor za maskiranje **S:** žarg. máska¹ (4), žarg. šmínka (2)

ang.: make-up room, make-up studio

fr.: loge du maquilleur (f)

PRIM.: maskêr

masôvka -e ž žarg. → mnóžični prizór

masôvna igra -e -e ž → mnóžična igra

masôvna scéna -e -e ž → mnóžični prizór

mástiks -a m sredstvo za lepljenje umetnih brkov in brade nastopajočih

ang.: spirit-gum

fr.: mastic (m)

PRIM.: lasúljar

máti mátere ž nekđaj starejša igralka, primerna za vloge mater

ang.: heavy mother

fr.: mère noble (f)

PRIM.: igrálska stróka, óče

matinéja -e ž → dopoldánska predstáva

mèdígra -e ž 1. šaljiv prizór ali krajša igra, tudi plesni, glasbeni vložek med dejanji, ki funkcionalno ločuje dogajanje in ga ilustrira **S:** interlúdíj, intermédij, intermezzo

ang.: entr'acte (star.), interlude, intermezzo

fr.: intermède (m)

2. zlasti med 15. in 17. stol. krajša komična, satirična, alegorična, vzgojna igra, navadno uprizarjana z razkošno scenografijo, kostumografijo, plesom, efekti **S:** interludij, intermedij, intermezzo

ang.: interlude

fr.: intermède (m)

PRIM.: entremès

medkulturno gledališče -ega -a s gledališče, ki pri uprizarjanju, zlasti pri režiji in igranju, povezuje prvine različnih kultur **S:** interkulturno gledališče

ang.: cross-cultural theatre, intercultural theatre

fr.: théâtre interculturel (m)

PRIM.: antropološko gledališče, postmoderno gledališče

medmržni umetniški projekt -ega -ega -a m → splétno gledališče

medmržno gledališče -ega -a s → splétno gledališče

meglà -è in mègla -e ž strok. pog. → efékt meglè

GL: atmosfèrska meglà, naprava za meglò

mehàna -e ž → deus ex machina (1)

mehànična igra -e -e ž v 17. stol., v Franciji igra, v kateri se za ustvarjanje razkošne scenografije, odrskih efektov uporablja mehànična odrska tehnika

ang.: machine play

fr.: théâtre à machines (m)

PRIM.: baročno gledališče, mehànično gledališče

mehànično gledališče -ega -a s zlasti v 1. pol. 20. stol. gledališče, v katerem živega igralca nadomeščajo gibljivi predmeti, scenski elementi, stroji, svetloba

ang.: mechanical theatre

fr.: théâtre mécanique (m)

PRIM.: avantgàrdno gledališče, futuristično gledališče, gledališče svetà, lútkovno gledališče

GL: mehànično lútkovno gledališče

mehànično lútkovno gledališče -ega -ega -a s od konca 18. do začetka 20. stol. lútkovno gledališče brez animatorja, navadno z lutkami na vodni pogon ali vzmeti

ang.: mechanical puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes mécaniques (m)

PRIM.: mehànično gledališče

mèhka kulísa -e -e ž kulisa iz mehkih materialov, npr. blaga, platna, papirja, napetih na okvir iz letev, železnih ali aluminijastih profilov

ang.: soft flat

fr.: châssis rigide (m)

PRIM.: trda kulísa

mèjna črta ódra -e -e -- ž → portálna črta ódra

melodíja -e ž strok. pog. → intonácija

melodráma -e ž 1. od antike naprej lirična drama, v kateri se izmenjujeta govor in glasba

ang.: melodrama

fr.: mélodrame (m)

2. v 19. stol., zlasti v Angliji, Franciji sentimentalna, patetična, moralistična drama s preprosto psihologijo, spletkami, erotiko, čustveno napetostjo, ki jo stopnjuje glasbena spremljava

ang.: melodrama

fr.: mélodrame (m)

PRIM.: bulvárska komédija, bulvársko gledališče

3. dramsko besedilo, uprizoritev, film s pretirano poudarjeno čustvenostjo, usodnostjo dogodkov in navadno srečnim koncem **S:** žarg. žájfa

ang.: melodrama

fr.: mélodrame (m)

PRIM.: gála predstáva, komerciálno gledališče

Melpómèna -e in Melpomèna -e ž v starogrški mitologiji muza tragedije, upodobljena s Heraklovo gorjačo in tragedijsko masko v roki

ang.: Melpomene

fr.: Melpomène

PRIM.: Talíja

memorírati besedílo -am -- nedov. v zvezi z nastopajočim učiti se besedilo na pamet

ang.: to be off-book, to learn the text (by heart), to memorize the text, to swallow the text

fr.: apprendre un texte par coeur, mémoriser un texte

PRIM.: recitácija, umètniško pripovedovànje, vlóga (1)

menjálnik bàrwnih fíltrov -a -- -- m naprava v sprednjem delu reflektorja za ročno ali samodejno menjavo okvirov z barvnimi filtri

ang.: auto(matic) colour change, (colour) boom(erang), remotely-operated colour change

fr.: changeur de couleur automatique (m)

PRIM.: bàrwni fíltre, bàrwno kolò

GL: avtomàtski menjálnik bàrwnih fíltrov

merílna létev -e -tve ž letev za merjenje razdalj na odru pri montaži, postavljanju scene

S: žarg. méter

ang.: measuring rod, measuring stick, yardstick

fr.: équerre (f)

merílna vája -e -e ž vaja, na kateri scenograf in režiser z razporeditvijo scenskih elementov

določita tloris igralne ploskve in s tem ustvarita podlago za mizansceno

ang.: spiking, taping

fr.: marquage des décors (m)

PRIM.: téhnična vája

méstno gledališče -ega -a s gledališče, ki ga ustanovi in/ali financira mesto

ang.: city theatre, municipal theatre, town theatre

fr.: théâtre municipal (m)

PRIM.: deželno gledališče, državno gledališče

mešálna míza -e -e ž → komándna míza za tón

meščánska dráma -e -e ž od 18. stol. naprej drama s snovjo iz meščanskega okolja, ki obravnava zlasti družinsko, gospodarsko tematiko, poudarja spontano čustvenost, opušča klasicistična pravila **S:** meščánska tragédija (2)

ang.: bourgeois drama, domestic drama, middle-class drama

fr.: drame bourgeois (m)

PRIM.: dráma (1), Léssingova dramaturgija

meščánska tragédija -e -e ž 1. tragedija, navadno v prozi, ki prikazuje zlasti družbena in etična nasprotja med plemstvom in meščanstvom, poudarja zunanje okoliščine kot vzrok za propad tragičnega junaka **S:** drame bourgeois, meščánska žalóigra

ang.: domestic tragedy, middle-class tragedy

fr.: tragédie bourgeoise (f)

PRIM.: meščánsko gledališče

2. → meščánska dráma

meščánska žalóigra -e -e ž → meščánska tragédija (1)

meščánsko gledališče -ega -a s od 18. stol. naprej gledališče, ki uveljavlja vrednote, ideologijo, estetski okus meščanstva

ang.: bourgeois theatre, middle-class theatre

fr.: théâtre bourgeois (m)

PRIM.: meščánska dráma

métagledališče -a s oblike samorefleksije, samozavedanja v dramskem besedilu, uprizoritvi, navadno za rušenje ali poudarjanje iluzije

ang.: metatheatre

fr.: métathéâtre (m)

PRIM.: épska dramaturgija, igra v igri, póstmodernístično gledališče, vstrán

méter -tra m žarg. → merílina létev

metóda fizične ákcije -e -- -- ž po K. S. Stanislavskem igralska metoda, pri kateri je telesni spomin, telesna dejavnost temeljno izhodišče za oblikovanje vloge, tudi za priklic čustev

ang.: method of physical action

fr.: méthode des actions physiques (f)

PRIM.: psihotéhniká, telésna téhniká

miljéjska dráma -e -e ž drama, ki obravnava vpliv življenjskega, bivalnega, poklicnega okolja na odnose med ljudmi, značaje

ang.: drama of social environment*, drama of the milieu

fr.: drame du milieu (m)

PRIM.: naturalístična dráma

mím -a m (grš. *mimos posnemanje*) 1. v antičnem gledališču kratka, šaljiva igra s snovjo iz vsakdanjega življenja, plesno-akrobatskimi vložki in obscenimi prizori, igrana brez mask, z ženskami v ženskih vlogah

ang.: mime

fr.: mime (f)

PRIM.: antično rímsko gledališče, atelána, commedia dell'arte, improvizacijsko gledališče, pantomíma

2. stilizirano izražanje čustev, misli, hotenj, ponazarjanje dogajanja, zgodbe brez besed, z mimiko, gestikulacijo, gibom

ang.: mime

fr.: mime (f)

PRIM.: commedia dell'arte, grimása, igrálsko izrazílo, komédija slapstick, pantomíma

mímézis -a m od Platóna naprej, v umetnostni teoriji posnemanje, predstavljanje oseb, dogajanja, predmetov, narave, modelov, resnic kot skupni temelj različnih umetnosti in pomemben kriterij za razlikovanje med njimi glede na predmet, način, izrazna sredstva posnemanja

ang.: imitation, mimesis, representation

fr.: mimesis (f)

PRIM.: reprezentácija

mímična lútká -e -e ž lutka iz mehkega materiala in z votlo glavo, pri kateri animator z notranje strani z roko ustvarja, spreminja izraz obraza **S:** žarg. muppet

ang.: glove puppet, muppet

fr.: muppet (m)

mímijámb -a m (lat. *mimiambus*) v helenizmu iz mima nastal kratek prizor v jambskih verzih s snovjo iz vsakdanjega življenja

ang.: mimiambus

fr.: mimiambe (m)

mímik -a m → pantomímik (2)

mímika -e ž premikanje obraznih mišic (ustnic, brade, nosu, čela, obrvi, oči) kot izraz misli, čustev, razpoloženj **S:** igra obraza

ang.: facial expression, mimic

fr.: mimique (f)

PRIM.: gestikulácija, govoríca rók, govoríca telésa, grimása, nébesédno izrážanje

mimografija -e ž načrtovanje, oblikovanje, re-

žiranje uprizoritve, v kateri prevladuje izražanje z mimom ali pantomimo

ang.: mimography*

fr.: mimographie (f)

PRIM.: koreografija, režijska knjiga

mineženger -ja m (nem. *Minnesinger*) od 12. do 14. stol., zlasti v Nemčiji potujoči pesnik, pevec, recitator lirskih, ljubezenskih pesmi

ang.: Minnesinger

fr.: minnesanger (m), maître-chanteur (m)

PRIM.: mínstrel

minimalistična igra -e -e ž v zvezi z igralcem igra nje z minimalno uporabo igralskih izrazil

ang.: minimalist acting

fr.: jeu minimaliste (m)

PRIM.: kómorna igra, ponotránjena igra

minimalistični plés -ega -a m v 50. in 60. letih 20. stol., v ZDA, pozneje v Evropi gledališki ples, ki pod vplivom azijske umetnosti poudarja intenzivno meditativno osredotočenje na najmanjše gibalne prvine, zlasti s ponavljanjem in variacijami

ang.: minimal dance

fr.: danse minimaliste (f)

PRIM.: búto, konceptuálno gledališče, modérni plés, póstmodérni plés

minimalistično gledališče -ega -a s gledališče, ki pri uprizarjanju uporablja kar najmanj zunanjih izrazil

ang.: minimalist theatre

fr.: théâtre minimaliste (m)

PRIM.: kómorno gledališče

mínstrel -a m v srednjem veku, zlasti v Angliji potujoči pesnik, pevec, recitator, ki navadno nastopa ob lastni glasbeni spremljavi na plemiškem dvoru

ang.: minstrel

fr.: ménestrel (m)

PRIM.: mineženger

mirákel -kla m od srednjega veka naprej duhovna igra o čudežih iz življenja svetnikov

ang.: miracle (play)

fr.: miracle (m)

PRIM.: comedia de santos, mistêrij, srednjevéško gledališče

mistêrij -a m 1. v starem veku skrivno kultno praznovanje v čast božanstvom narave

ang.: mystery

fr.: mystère (m)

2. od srednjega veka naprej duhovna igra iz Kristusovega življenja in trpljenja

ang.: mystery (play)

fr.: mystère (m)

PRIM.: mirákel, moralitéta, srednjevéško gledališče

místična dráma -e -e ž → duhovna dráma (1)

mít -a m (grš. *mýthos pripoved, zgodba, bajka*) 1. po Aristotelu pripovedna podlaga grške tragedije z značilnim razporedom in zgradbo dogodkov, ustaljenimi oblikovnimi sestavinami (preobrat, prepoznanje, katastrofa)

ang.: myth

fr.: mythe (m)

PRIM.: dejánje, drámska zgódba, enótnost čása, enótnost dogájanja, enótnost krája

2. zgodba o dejanjih bogov, duhov, nastanku sveta, ki je del verskega in kulturnega izročila, pogosto tudi snovna podlaga dramatike, uprizarjanja

ang.: myth

fr.: mythe (m)

PRIM.: drámska zgódba

mizanscéna -e ž v zvezi z režiserjem razporejanje igralcev po igralnem prostoru, določanje prostorskih odnosov med nastopajočimi dramskimi liki v posameznem prizoru, navadno na podlagi dramaturške analize in uprizoritvenega koncepta, improvizacije

ang.: blocking, mise-en-scène

fr.: mise en scène (f)

PRIM.: aranžírka

GL: dinámična mizanscéna, formálna mizanscéna, psiholóška mizanscéna, státična mizanscéna

mizanscénski premik -ega -a m premik, s katerim se spremeni razporeditev nastopajočih po igralnem prostoru

ang.: situation-based move*

fr.: déplacement des interprètes (m)

PRIM.: gésta, gíb

mizár -ja m izdelovalec lesenih scenskih elementov

ang.: (stage) carpenter

fr.: menuisier de théâtre (m)

PRIM.: čevljár, gledališke delávnice, krojáč

mizárna -e ž delavnica za izdelavo lesenih scenskih elementov **S:** mizárska delávnica

ang.: carpenter's (work)shop, wood workshop

fr.: atelier de menuisier (m)

PRIM.: gledališke delávnice

mizárska delávnica -e -e ž → mizárna

mjúzikel -kla tudi musical -a [mjúzikəl] tudi múzikal -a m od začetka 20. stol. naprej glasbeno-plesno gledališko delo s prvini operete, kabareta, plesa, navadno kot spektakel

ang.: musical, music hall

fr.: musical (m)

PRIM.: džézovski balét, revija (1), sông (2), stêp, varieté (1), vodvil

mladínska igra -e -e ž igra, vsebinsko primerna za mladino

ang.: play for young audiences

fr.: pièce pour la jeunesse (f)

PRIM.: otróška igra

mladínska predstáva -e -e ž predstava, namenjena mladini

ang.: performance for young audiences

fr.: spectacle pour les jeunes (m)

PRIM.: dijáška predstáva (2), mladínsko gledališče, šólsko gledališče

mladínsko gledališče -ega -a s gledališče s programom zlasti za mlade

ang.: theatre for the young, theatre for young audiences

fr.: théâtre pour les jeunes (m)

PRIM.: otróško gledališče, pionírsko gledališče

mladóstni junák -ega -a m nekđaj igralec, primeren za vloge mladih junakov

ang.: juvenile (lead)

fr.: héros juvénile (m)

PRIM.: igrálska stróka

mnóžična igra -e -e ž igra z množico oseb, ki nastopajo hkrati, govorijo, delujejo v zboru, skupinah **S:** masóvna igra

ang.: mass play

fr.: pièce de masse (f)

mnóžični prizòr -ega -óra m prizor, v katerem nastopa večje število igralcev in statistov, ki predstavljajo množico **S:** žarg. masóvka, masóvna scéna

ang.: crowd scene, mass scene, mob scene

fr.: scène de masse (f)

mnóžično gledališče -ega -a s **1.** gledališče s številnimi nastopajočimi

ang.: mass theatre

fr.: théâtre de masse (m)

PRIM.: mnóžična igra, mnóžični prizòr

2. gledališče, namenjeno množicam

ang.: theatre for the masses

fr.: théâtre pour les masses (m)

mobilizacijsko gledališče -ega -a s gledališče z ideološko, propagandno usmerjenim programom

ang.: recruitment theatre*

fr.: théâtre de mobilisation (m)

PRIM.: agitpróповsko gledališče

moderátor -ja m → povezovaléc (1)

moderátorka -e ž → povezovalka (1)

modérni balét -ega -a m v **20. stol.** balet s prvina-mi sodobnega plesa

ang.: modern ballet

fr.: ballet moderne (m)

PRIM.: džézovski balét, klásični balét, modérni plés, póstmodérni plés

modérni plés -ega -a m **1.** od 1920 naprej, v ZDA gledališki ples, ki zavrača pravila klásičnega baleta in temelji na naravnem gibanju telesa (hoji, padcih, vstajanju, krčenju, sprostitvi), izražanju notranjih občutij, uporabi plesnih prvin antične, orientalske, azijske kulture

ang.: modern dance

fr.: danse moderne (f)

PRIM.: izrázni plés, minimalístični plés, sodóbní plés, svobodní plés

2. od 1. pol. 20. stol. naprej oznaka za evropske in ameriške smeri sodobnega plesa, ki v nasprotju z baletom temeljijo na naravnem gibanju telesa, ustvarjalnem prevzemanju plesnih prvin drugih kultur, eksperimentalni rabi osvetlitve, filma

ang.: modern dance

fr.: danse moderne (f)

PRIM.: izrázni plés, plésna modérna, sodóbní plés

GL: póstmodérni plés

modérni repertoár -ega -ja m repertoar, sestavljen iz del sodobnih avtorjev **S:** sodóbní repertoár

ang.: contemporary repertoire, modern repertoire

fr.: répertoire moderne (m)

PRIM.: klásični repertoár

modernístična dramátika -e -e ž od konca 19. stol. naprej dramatika, ki se odmika od zgodovinskih smeri (antika, renesansa, klasicizem) in uveljavlja težnjo po stalnih inovacijah, razgradnji estetskih norm in oblik

ang.: modern(ist) drama

fr.: théâtre moderniste (m)

PRIM.: absúrdna dráma, avantgárdna dramátika, avantgárdno gledališče, eksistencialístična dramátika

GL: póstmodernístična dramátika

modernístično gledališče -ega -a s od konca 19. stol. naprej gledališče, ki se odmika od zgodovinskih zgledov in gledaliških konvencij, raziskuje gledališki jezik in uveljavlja inovacije

ang.: modern(ist) theatre

fr.: théâtre moderniste (m)

PRIM.: avantgárdístično gledališče, avantgárdno gledališče, eksperimentalno gledališče

GL: póstmodernístično gledališče

mójster luči -tra -m strokovnjak, ki vodi osvetljevalce, upravlja odrske luči in po navodilih

režiserja, scenografa, oblikovalca luči izdelava zapis luči **S:** lúčni mójster

ang.: chief electrician, head electrician, light(ing) master, light(ing) operator, master electrician

fr.: chef éclairagiste (m)

PRIM.: lúčkar

GL: kabína lúčnega mójstra

mójster máske -tra -- m nekđaj strokovnjak, ki si zamisli in/ali izdelava masko

ang.: mask-maker, mask-master

fr.: chef maquilleur (m)

PRIM.: ávtor máske, maskêr

mòlk -a m 1. v didaskalijah oznaka za prekinitev govorjenja nastopajočega

ang.: pause, silence

fr.: silence (m)

PRIM.: premòr (2)

2. → premòr (2)

momènt zádne napétosti -ênta -- -- m v zgradbi drame odločitev ali dogodek, ki podaljša razplet in nakaže možnost drugačnega konca

ang.: force of the last suspense, moment of the last suspense

fr.: dernière suspense (f)

PRIM.: zavirálni momènt, zgrádba dráme

mondúra -e ž → mréžna kápica

monodija -e ž (grš. monodía) v antiènem gledališču od Evripida naprej solistični spjev ob dramaturškem vrhu dogajanja v komediji in tragediji, tudi z instrumentalno spremljavo

ang.: monody

fr.: monodie (f)

mónodráma -e ž 1. dramsko besedilo v obliki monologa, navadno s psihološko poglobljenim notranjim konfliktom, namenjeno nemu nastopajočemu

ang.: monodrama, one-man play

fr.: monodrame (m), pièce à un seul personnage (f)

2. uprizoritev takega besedila

ang.: monodrama, one-man play

fr.: monodrame (m), pièce à un seul personnage (f)

PRIM.: dúodráma

monológ -a m v dramskem besedilu, uprizoritvi daljši govor ene dramske osebe, ki v dialogu s samo seboj razkriva svoj notranji svet **S:** samogôvor

ang.: monologue, soliloquy

fr.: monologue (m)

PRIM.: drámski dialóg, duológ, gôvor, mónodráma, polilóg, tiráda

montáža -e ž 1. v 20. stol. sestavljanje raznorod-

nih besedilnih enot, slogovno, vsebinsko, raznorodnih prizorov, prvin v novo celoto, navadno kot zavračanje tradicionalne ideje o umetniškem delu kot organsko zaključeni celoti

ang.: montage

fr.: montage (m)

PRIM.: dramaturgija (3), lépljenka (3)

2. v 20. stol. tehnični postopek povezovanja, sestavljanja slikovnih, zvočnih gradiv pri radijski, filmski, televizijski produkciji

ang.: montage

fr.: montage (m)

montážna vája -e -e ž vaja, na kateri tehnično osebje prvič postavi celotno sceno

ang.: dry tech(nical rehearsal), first tech(nical rehearsal)

fr.: premier montage de décors (m)

PRIM.: lúčna vája, téhnična vája

montážni óder -ega ódra m oder, sestavljen iz razstavljenih normiranih konstrukcijskih elementov

ang.: booth stage, portable stage, riser stage

fr.: plancher monté (m)

PRIM.: praktikábelski óder

moralitéta -e ž srednjeveška ali sodobna igra z alegorijami in personifikacijami o boju med dobrim in zlim

ang.: morality (play)

fr.: moralité (f)

PRIM.: mirákel

mórje -a s strok. pog. → efékt valôv (2)

móst mostú m ožja viseča ploščad za upravljanje z vrviščnimi napravami, odrskimi svetili, scenskimi elementi

ang.: bridge

fr.: passerelle (f)

GL: délovni móst, dvoránski lúčni móst, dvoránski svetílmi móst, dvoránski svetlôbni móst, horizótni lúčni móst, horizótni svetílmi móst, horizótni svetlôbni móst, lúčni móst, marionétni móst, nakladálni móst, ódrski lúčni móst, ódrski svetílmi móst, ódrski svetlôbni móst, portálni lúčni móst, portálni móst, portálni svetílmi móst, portálni svetlôbni móst, spódnji délovni móst, spódnji stránski móst, stránski móst, svetílmi móst, svetlôbni móst, vmésni lúčni móst, vmésni svetílmi móst, vmésni svetlôbni móst, zgórnji délovni móst, zgórnji stránski móst

mostič -a m ozek most nad odrom, ki povezuje stranske delovne mostove

ang.: catwalk

fr.: pont volant (m)

PRIM.: portálni móst

môška krojáčnica -e -e ž delavnica za izdelovanje moških kostumov

ang.: costume (work)shop, wardrobe

fr.: atelier de costume (m)

PRIM.: žénska krojáčnica

motórni ódrski vlák -ega -ega -a m odrski vlak na hidravlični ali električni pogon

ang.: motorized flies, motorized flys

fr.: cintres motorisés (mpl)

PRIM.: rôčni ódrski vlák

moving head -- -a [múvɪŋ hêd] m (ang.) žarg. računalniško voden reflektor, ki se samodejno premika

ang.: moving head

fr.: moving head (m)

mréžna kápica -e -e ž kapica iz tila, v katero se vpletajo lasje pri izdelavi lasulje **S:** mondúra

ang.: caul cap, caul net, wig cap

fr.: bonnet de tulle (m)

PRIM.: knífla

mírtva sezóna -e -e ž koledarsko obdobje, navadno od julija do avgusta, ko v gledališču ni vaj in predstav

ang.: dark season

fr.: saison morte (f)

PRIM.: gledališka sezóna, igrálna sezóna

mírtvi kót -ega -a m občinstvu nevidni del pri-zorišča

ang.: dead angle

fr.: angle mort (m)

PRIM.: glúho mésto

mučeniška dráma -e -e ž v baroku drama, ki prikazuje trpljenje in smrt krščanskih mučencev

ang.: martyr play

fr.: drame sur le martyre (m)

PRIM.: religiózno gledališče, vérska dráma

múltimédijsko gledališče -ega -a s od 60. let 20. stol. naprej gledališče, ki v odrsko dogajanje vključuje tudi druge medije (film, video, medmrežje)

ang.: mixed-media theatre, multimedia theatre

fr.: théâtre multimédias (m)

PRIM.: intermediálnost, perfórmans, splétno gledališče

muppet -a [mápet] m (ang.) žarg. → mímična lútká

musical -a [mjúzikəl] m (ang.) gl. mjúzikel

múzikal -a m gl. mjúzikel

nacionalna dramatika -e -e ž dramatika, nastala na območju narodne, jezikovne, državne skupnosti, npr. angleška, francoska, nemška, slovenska

ang.: national drama

fr.: théâtre national (m)

PRIM.: narodno gledališče

nàdmarionéta -e ž 1. po E. G. Craigu igralec, ki popolnoma nadzoruje telo, čustva in se v vsem podreja avtoriteti režiserja

ang.: Über-marionette

fr.: surmarionette (f)

PRIM.: režisêrsko gledališče (2)

2. idealna figura, ki v utopičnem gledališču nadomešča igralca in je v nasprotju s človekom osvobojena nepredvidljivih telesnih, čustvenih odzivov, s čimer režiserju kot glavnemu avtorju predstave omogoča doseganje estetske popolnosti

ang.: Über-marionette

fr.: surmarionette (f)

nàdrealistična dramatika -e -e ž v 20. in 30. letih 20. stol. avantgardna dramatika, ki skladno z manifesti A. Bretona zavrača posnemanje resničnosti, sledi nezavednim vzgibom, asociacijam, naključjem, nenavadnostim

ang.: surrealist drama

fr.: théâtre surréaliste (m)

PRIM.: absúrdna dráma, avantgárdno gledališče, futuristična dramatika, gledališče krútosti, gledališki manifest, modernistična dramatika

nàdrealistično gledališče -ega -a s zlasti v 20. in 30. letih 20. stol. avantgardno gledališče, ki s poetičnim, absurdnim dialogom, groteskno komiko, filmskimi vložki in postopkom lepljenke prikazuje zlasti sanjski svet, zavrača realistično igranje, ustaljene gledališke konvencije, razlike med zvrstmi

ang.: surrealist theatre

fr.: théâtre surréaliste (m)

PRIM.: dadaistično gledališče, futuristično gledališče, gledališče absúrdá

naglàs -ása m 1. v zvezi z govorom izstopanje ene-

ga samoglasnika, zloga po jakosti in/ali tonu glede na druge v besedi S: akcènt (3)

ang.: accent

fr.: accent (m)

2. → naglásno známenje

naglàs prisl. v didaskalijah oznaka za začetek glasnejšega govornjenja nastopajočega

ang.: aloud

fr.: à haute voix

PRIM.: tího, záse

naglásno známenje -ega -a s v slovenskem jeziku grafično znamenje za mesto naglasa v besedi, kakovost e-ja, o-ja (široki, ozki), kolikost (kratki, dolgi), ton (visoki, nizki) naglašene-ga samoglasnika S: akcènt (5), naglàs (2)

ang.: accent-mark, diacritic(al) (mark)

fr.: accent (m)

naglávna lútká -e -e ž lutka, pri kateri je vodilo glave pritrjeno na animatorjevo glavo

ang.: head-puppet

fr.: marionnette à tête (f)

PRIM.: napřstna lútká

nágnjeni óder -ega ódra m oder, nagnjen v levo ali desno od središčne črte odra

ang.: raked stage

fr.: scène inclinée (f)

PRIM.: poševnína

nagóvor -a m 1. krajši govor pred predstavo, prireditvijo, navadno kot pozdrav občinstvu

ang.: address, opening line, prologue

fr.: prologue (m)

PRIM.: parabáza

2. → prológ (1)

nagúbana sofíta -e -e ž → drapírana sofíta

nagúbana zavésa -e -e ž zavesa z všitimi gu-

bami

ang.: Austrian curtain, Brail curtain, waterfall curtain

fr.: rideau drapé (m)

PRIM.: drapírana sofíta

naívka -e ž nekđaj igralka, primerna zlasti za vloge mladih, lepih in lahkovernih deklet

ang.: ingénue

fr.: ingénue (f)

- PRIM.:** igralska stroka, lahkoživka, sentimental-
ka (3)
- nakladalni most** -ega mostú m → zgornji délovni
most
- namizna lutka** -e -e ž lutka, ki jo animator vodi
pred seboj na mizi
ang.: table puppet
fr.: marionnette sur table (f)
PRIM.: bunráku
- napovedovalec** -lca m → povezovallec (1)
- napovedovalka** -e ž → povezovalka (1)
- naprava za dim** -e -- -- ž naprava za ustvarjanje
dima s segrevanjem parafinskega olja
S: žarg. dim mašina
ang.: fogger, smoke machine
fr.: machine à fumée (f)
- naprava za gróm** -e -- -- ž 1. prosto viseča
plošča iz prožne pločevine, ki pri ročno pov-
zročenem valovanju posnema zvok groma,
grmenja
ang.: thunder sheet
fr.: machine à tonnerre (f)
PRIM.: zvočna kulísa, zvočni efekt
2. v odrskem stolpu nameščen lesen kanal
s prekati, po katerem se spuščajo kovinske
krogle, ki posnemajo zvok groma, grmenja
ang.: thunder box, thunder drum, thunder run
fr.: machine à tonnerre (f)
PRIM.: bóben za dež, bóben za véter, zvočna
kulísa, zvočni efekt
- naprava za meglo** -e -- -- in naprava za meglo -e
-- -- ž 1. naprava iz treh med seboj povezanih
steklenic, napoljenih z amoniakom, solno
kislino in vodo za ustvarjanje dima, megle
ang.: fog machine, smoke machine
fr.: machine à brouillard (f)
PRIM.: efekt meglè, ódrski efekt
2. električna naprava za ustvarjanje megle,
dima
ang.: fog machine, smoke machine
fr.: machine à brouillard (f)
PRIM.: bóben za dež, bóben za véter, efekt
meglè, eksplozijska kómora, naprava za gróm, ódr-
ski efekt
- naprstna lutka** -e -e ž majhna lutka, ki si jo ani-
mator natakne na prst
ang.: finger puppet
fr.: marionnette à doigt (f)
PRIM.: prstna lutka, róčna lutka
- narátor** -ja m → pripovedovalec (1)
- narátorka** -e ž → pripovedovalka (1)
- naravnáti fókus** -ám -- dov. nastaviti potrebno
ostrino svetlobnega snopa pri reflektorju
ang.: to focus
fr.: phocuser
- národna igra** -e -e ž → ljúdska igra
- národna igra s pétjem** -e -e -- -- ž → ljúdska
igra s pétjem
- národno gledalíšče** -ega -a s 1. v Evropi zlasti od
18. stol. naprej gledalíšče, pomembno za naro-
dno, jezikovno, državno skupnost, zlasti za
njeno kulturno, politično identiteto
ang.: national theatre
fr.: théâtre national (m)
PRIM.: državno gledalíšče, nacionálna dramáti-
ka, osrédnje gledalíšče
2. celotno gledalíško izročilo posamezne na-
rodne, kulturne, državne skupnosti, npr. slo-
vensko, nemško, francosko
ang.: national theatre
fr.: théâtre national (m)
- naslíkana zavésa** -e -e ž na platno naslíkana
nagubana zavesa
ang.: painted curtain, painted drop
fr.: rideau peint (m)
- naslóvna vlóga** -e -e ž vloga, po kateri ima
dramsko besedilo naslov
ang.: title part, title role
fr.: rôle-titre (m)
PRIM.: glávna vlóga
- naslóvnik** -a m v gledalíški semiotiki, v aktantskem
modelu, po A. Ubersfeld aktant, v katerega ko-
rist poskuša subjekt doseči objekt **S:** adresát,
prejemnik
ang.: receiver
fr.: récepteur (m)
PRIM.: aktántski modél, nasprótnik, objékt, po-
močnik, pošiljatelj, subjékt
- nasprótna igra** -e -e ž v dramaturgiji dogajanje,
navadno usmerjeno proti glavni ideji, osebi
dramskega besedila **S:** prótiigra
ang.: counteraction, counterplot
fr.: jeu contraire (m)
PRIM.: drámski konflíkt
- nasprótnik** -a m v gledalíški semiotiki, v aktantskem
modelu, po A. Ubersfeld aktant, ki ovira subjekt
pri doseganju zelenega objekta
ang.: opponent
fr.: opposant (m)
PRIM.: aktántski modél, naslóvnik, objékt, po-
močnik, pošiljatelj, subjékt
- nastavitvena plošča** -e -e ž naprava za vna-
prejšnje nastavljanje kombinacije reflektor-
jev za osvetlitev odrskega prostora
ang.: dimmer board, (light) board, switch bo-
ard
fr.: console de commande (f)
PRIM.: komándna míza

nastavljiva akústična oblóga -e -e -e ž obloga stropa in/ali sten gledališke dvorane z gibljivimi akustičnimi ploščami

ang.: flexible acoustic panelling

fr.: panneau acoustique amovible (m)

nastavljivi vrtljivi óder -ega -ega ódra m vrtljivi oder na ročni ali motorni pogon, postavljen v odrska tla ali nanja

ang.: (stage) revolve, turntable

fr.: scène tournante (f)

nastòp -ópa m 1. trenutek v uprizoritvi, ko igralec stopi na oder

ang.: entrance

fr.: entrée (f)

PRIM.: iztóčnica

2. dejavnost nastopajočega med prihodom na oder in odhodom z njega

ang.: appearance

fr.: apparition (f)

PRIM.: avdícija, debí, igra (3)

3. najmanjša enota dramskega besedila, uprizoritve, določena s prihodom ali odhodom nastopajočega

ang.: French scene

fr.: scène (f)

PRIM.: drámska situácija, prizòr

na strán prisl. v didaskalijah → vstrán

naštudírati vlógo -am -- dov. v zvezi z igralcem s študijem, vajami izdelati vlogo

ang.: to prepare a part, to prepare a role

fr.: étudier le rôle

naturalístična dráma -e -e ž dramsko besedilo z vsebinskimi, s slogovnimi značilnostmi naturalistične dramatike

ang.: naturalist(ic) drama

fr.: drame naturaliste (m)

PRIM.: naturalístična dramátika

naturalístična dramátika -e -e ž zlasti zadnje desetletje 19. stol., v Evropi družbenokritična dramatika, ki prikazuje dogodke iz vsakdanjega življenja, ljudi z družbenega roba, človeka kot rezultat dednosti, okolja in časa, teži k natančnemu posnemanju stvarnosti, odpravlja monolog, govorjenje vstran, uveljavlja jezik nižjih družbenih plasti

ang.: naturalist(ic) drama

fr.: drame naturaliste (m)

PRIM.: miljéjska dráma, naturalístično gledališče, realístična dramátika, verístična dráma

GL: néonaturalístična dramátika

naturalístična igra -e -e ž igranje, pri katerem igralec oblikuje vlogo s kar se da natančnim opazovanjem, posnemanjem vedenja ljudi iz vsakdanjega življenja, podrobno psihološko

karakterizacijo, s prviniami pogovornega jezika

ang.: naturalist(ic) play

fr.: pièce naturaliste (f)

PRIM.: realístična igra, verístična igra

naturalístični teáter -ega -tra m → naturalístično gledališče

naturalístično gledališče -ega -a s zlasti zadnje desetletje 19. stol., v Evropi gledališče, ki teži k natančnemu posnemanju vsakdanjosti in ustvarjanju popolne iluzije z naturalistično igro, uporabo idiolekta, številnih detajlov pri likovni izvedbi scene, kostumov **S:** naturalístični teáter

ang.: naturalist(ic) theatre

fr.: théâtre naturaliste (m)

PRIM.: četírta sténa, naturalístična dramátika, realístično gledališče

navijálna zavésa -e -e ž po sredini nepredeljena zavesa, ki se navija na vreteno

ang.: role drop, roll curtain

fr.: rideau polichinelle (m)

PRIM.: diagonálno razmíčna zavésa, dvížna zavésa, vodorávno razmíčna zavésa

navmahíja -e ž (grš. naumakhía *pomorska bitka*) v renesansi, v starem Rimu uprizoritev morske bitke s spektakularnimi odrskimi efekti, zlasti v okviru praznovanj

ang.: naumachia

fr.: naumachie (f)

PRIM.: karnevál, mèdigrá, spektakél, triúmí

navzòčnost -i ž → prezénca (1, 2)

nèabonéntska gledališče -ega -a s gledališče z vstopnicami v prosti prodaji

ang.: theatre without a subscription plan*

fr.: théâtre des non abonnés (m)

PRIM.: abonéntska gledališče

nèbesédno izrážanje -ega -a s izražanje nastopajočega z mimiko, gestikulacijo, gibom, glasom **S:** nèverbálno izrážanje

ang.: nonverbal expression

fr.: expression non verbale (f)

PRIM.: besédno izrážanje, fízíčno gledališče, glás (2), govoríca telésa, pantomíma, pantomímično gledališče, plés

nèbesédno sporazuméváje -ega -a s sporazumevanje nastopajočih in občinstva z negovornimi gledališkimi izrazili: z masko, s kostumom, sceno, svetlobnimi, zvočnimi efekti, glasbo **S:** nèverbálna komunikácija

ang.: nonverbal communication

fr.: communication non verbale (f)

nègíbljiva akústična plòšča -e -e -e ž akustična plošča, katere lega se nastavi ob montaži

S: fiksna akústična plôškev

ang.: fixed acoustic panel

fr.: réflecteur acoustique fixe (m)

PRIM.: gibljíva akústična plôšča

nèinstitucionálno gledališče -ega -a s gledališče, ki ni organizirano kot javna ustanova, nima stalnega vira financiranja, prostora

ang.: non-subsidized theatre*

fr.: théâtre non subventionné (m)

PRIM.: alternatívno gledališče, institucionálno gledališče

nèinterpretatívno bránje -ega -a s glasno branje brez izrazitejše besedilne fonetike, pri katerem bralec besedilo samo logično pomenško členi in ne izraža lastnega doživljanja in razumevanja vsebine **S:** nevtrálno bránje

ang.: non-interpret(at)ive reading

fr.: lecture non interprétative (f)

PRIM.: brálna vája, interpretatívno bránje, léktor-ska vája

nèkomerciálno gledališče -ega -a s gledališče, ki ni usmerjeno v tržni uspeh

ang.: non-profit theatre

fr.: théâtre non commercial (m)

PRIM.: komerciálno gledališče

nèlineárna kompozícija dráme -e -e -- ž → nèlineárna zgrádba dráme

nèlineárna zgrádba dráme -e -e -- ž zgradba drame, pri kateri poteka dramsko dogajanje s časovnimi preskoki **S:** nèlineárna kompozícija dráme

ang.: non-linear (dramatic) structure

fr.: structure non linéaire (f)

PRIM.: lineárna zgrádba dráme

nèliterárno gledališče -ega -a s gledališče, ki pri uprizarjanju daje prednost odrskim izrazilom, se hote odmika od literarne predloge ali ne izhaja iz nje

ang.: non-literary theatre

fr.: théâtre non littéraire (m)

PRIM.: avtonómno gledališče, gledališko gledališče, literárno gledališče

nèlógíčni akcènt -ega -ènta m → nèlógíčni poudárek (1, 2)

nèlógíčni poudárek -ega -rka m **1.** vsebinsko neustrezno izstopanje dela stavka, besedne zveze po jakosti, višini, barvi glasu **S:** àlógíčni akcènt, àlógíčni poudárek, nèlógíčni akcènt

ang.: wrong emphasis

fr.: accent erronné (m)

2. funkcijsko neustrezno izstopanje kakšnega gledališkega izrazila **S:** àlógíčni akcènt, àlógíčni poudárek, nèlógíčni akcènt

ang.: wrong emphasis

fr.: accent erronné (m)

PRIM.: lógíčni poudárek

nèlógíčni premík -ega -a m premík nastopajočega, ki ni usklajen z odrskim dogajanjem **S:** àlógíčni premík

ang.: unmotivated move

fr.: déplacement illogique (m)

PRIM.: lógíčni premík

néma ígra -e -e ž ígranje brez govorenja, samo z mimiko, gestikulácijo, gibom

ang.: dumb-show

fr.: jeu muet (m)

PRIM.: govórica rók, govórica telésa, pantomíma, žíva slíka

néma vlóga -e -e ž vlóga brez besedila

ang.: non-speaking part, non-speaking role

fr.: rôle muet (m)

PRIM.: statíst

némi prizòr -ega -ôra m prizor, v katerem nastopajoči ne govorijo

ang.: silent scene

fr.: scène muette (f)

PRIM.: néma ígra, néma vlóga

némška zavésa -e -e ž → dvížna zavésa

nèodvisno gledališče -ega -a s **1.** gledališče, ki je finančno neodvisno, ideološko neopredeljeno

ang.: free theatre, independent theatre

fr.: théâtre indépendant (m)

PRIM.: nèinstitucionálno gledališče, òff gledališče

2. → avtonómno gledališče

nèonaturalístična dramátika -e -e ž od 2. pol. 20. stol. naprej družbenokritična dramatika, ki se navezuje na naturalístično estetiko

ang.: neo-naturalist(ic) drama*

fr.: théâtre néo-naturaliste (m)

PRIM.: dramátika spérme in krví, gledališče v frís, naturalístična dramátika

nèsti čez rámpo -em -- -- dov. žarg. → prítí čez rámpo

nét árt -- -a m (ang.) žarg. → splétna umétnost

nèverbálna komunikácija -e -e ž → nèbesédno sporazumévanje

nèverbálno izrážanje -ega -a s → nèbesédno izrážanje

nevtrálno bránje -ega -a s → nèinterpretatívno bránje

nidervólter -ja m žarg. → nizkonapétostno koríto

ní predstáve obvestilo na določen dan je gledališče zaprto za občinstvo

ang.: performance cancelled, show cancelled

fr.: spectacle annulé

nizkonapétostno koríto -ega -a s koríto z na-

petostjo največ 24 voltov, s paraboličnim zrcalom in hruškasto žarnico s posebnim sprednjim delom za osvetljevanje odra **S:** žarg. nidervólter

ang.: beam-light, beam projector

fr.: BT (m), lampe basse tension (f)

PRIM.: parabolični reflektor, svôboda

nó -ja m **1.** → gledališče **nó 2.** → igra nó

nôga -e ž nav. mn. ozka zavesa, navadno iz črne-ga žameta, ki visi vzporedno s portalno odprtino in omejuje igralno ploskev na levi in desni strani odra

ang.: leg

fr.: pendrillon (m)

PRIM.: úlična scéna, zavésna scéna

nôrec -rca m dramski lik, ki z navidezno preproščino, naivnostjo zabava, duhovito komentira in kritizira dogajanje, osebe

ang.: fool, jester

fr.: fou (m)

PRIM.: búrkež, Harlekín, klóvn (1), Pavlíha, Pierrot

normatívna dramaturgija -e -e ž dramaturgija, ki proučuje in predpisuje pravila dramskega pisanja, zlasti kompozicije drame **S:** prèskriptívna dramaturgija

ang.: normative criticism, normative dramaturgy, prescriptive criticism, prescriptive dramaturgy

fr.: dramaturgie normative (f)

nosilna vlóga -e -e ž → glávna vlóga

nositi predstávo nósim -- nedov. **1.** žarg., v zvezi z igralcem igrati glavno vlogo

ang.: to carry the show

fr.: porter la pièce sur ses épaules

PRIM.: naslóvna vlóga

2. žarg., v zvezi z igralcem izstopati z dobrim igranjem v predstavi

ang.: to carry the show

fr.: porter la pièce sur ses épaules

nôsni kít -ega -a m mehka, gnetljiva snov, ki se uporablja pri maskiranju za preoblikovanje nosu ali drugih delov obraza nastopajočega

ang.: nose putty

fr.: mastic à nez (m)

PRIM.: máska¹, šmínka

nótranja aktivnost -e -i ž v zvezi z igralcem psihična dejavnost pri oblikovanju, izvedbi vloge

ang.: inner life

fr.: activité interne (f)

PRIM.: zunánja aktivnost

nótranja zgrádba dráme -e -e -- ž zgradba drame glede na idejno in vsebinsko povezanost njenih delov

ang.: inner structure

fr.: structure interne (f)

PRIM.: zunánja zgrádba dráme

nótranje ódrsko dogájanje -ega -ega -a s psihološko dogajanje, miselni konflikti, čustvena stanja nastopajočih v uprizoritvi, ki navadno temeljijo na dramskem dogajanju

ang.: inner (dramatic) action

fr.: action dramatique interne (f)

PRIM.: géstični prôstor, zunánje ódrsko dogájanje

nótranji óder -ega ódra m v elizabetinskem gledališču z zaveso zakrit zadnji del odra

ang.: inner stage

fr.: scène intérieure (f)

nótranji portál -ega -a m → téhnični portál

GL: fíksni nótranji portál, gibljívi nótranji portál

nôva komédija -e -e ž od konca 4. stol. pr. n. št. do srede 3. stol. pr. n. št., pri starih Grkih atíška komedija, razdeljena na pet dejanj z zborovskimi medigrami, s tipiziranimi liki iz vsakdanjega življenja in ljubezenskimi spletkami

ang.: New Comedy

fr.: Nouvelle comédie (f)

PRIM.: grška komédija, rímska komédija, srédnja komédija, stára komédija

nôži -ev m mn. premične kovinske ploščice v profilnem reflektorju za oblikovanje svetlobnega snopa v različne geometrijske like

ang.: shutter blades

fr.: couteaux de projecteur (mpl)

nrávstvena komédija -e -e ž → komédija nrávi

O

občinstvo -a s skupina ljudi, ki gleda, posluša, z drugimi čutili zaznava odrsko dogajanje in sooblikuje predstavo, prireditev, film s svojo navzočnostjo, estetskimi navadami in recepcijsko sposobnostjo **S:** publika

ang.: audience, house

fr.: auditoire (m), public (m)

PRIM.: avditorij, gledalčeva recépcija, gledalec

GL: V občinstvo!

obešalna vrč -e vrví ž pri vlaku vrv, ovita okrog droga za dviganje in spuščanje scenskih elementov

ang.: fly line, purchase line, rope

fr.: cordage (m)

PRIM.: obešena scéna

obešalno uhó -ega ušésa s železen nastavek na okviru scenskega elementa, na katerega se pritrudi obešalna vrv

ang.: cleat

fr.: crochet (m)

PRIM.: obešena scéna

obešena scéna -e -e ž scenski elementi, pritrjeni na obešalne vrvi, ki se s sistemom vlakov dvigajo in spuščajo

ang.: flown scenery

fr.: scéne suspendue (f)

PRIM.: obešalno uhó

objékt -a m v gledališki semiotiki, v aktantskem modelu, po A. Ubersfeld aktant, ki ga v naslovnikovo korist poskuša doseči subjekt

ang.: object

fr.: objet (m)

PRIM.: aktantski modél, naslóvnik, nasprótnik, pomočnik, pošiljatelj, subjekt

objektiv -a m leča ali lečje v projektorju za prikazovanje slik

ang.: objective

fr.: objectif (m)

PRIM.: kondénczor, léča, projéktor

objektivna dramaturgija -e -e ž → pasivna dramaturgija

oblikovalec lučí -lca -- m ustvarjalec, ki oblikuje svetlobo za določeno uprizoritev na podla-

gi uprizoritvenega koncepta, izdelava potrebno dokumentacijo za izvedbo, lučni načrt

ang.: light(ing) designer

fr.: concepteur lumière (m)

PRIM.: lúčkar, mójster lučí, zapís lučí

oblikovalec lútk -lca -- m ustvarjalec, ki si zamisli likovno podobo lutk za uprizoritev in jih včasih tudi izdelava

ang.: puppet designer

fr.: créateur de marionnettes (m)

PRIM.: izdelovalec lútk, lútkovni tehnológ

oblikovalec máske -lca -- m → ávtor máske

oblikovalec zvóka -lca -- m ustvarjalec, ki oblikuje zvočno podobo uprizoritve z glasbo, zvočno kuliso, zvočnimi efekti na podlagi uprizoritvenega koncepta

ang.: sound designer

fr.: arrangeur de son (m)

oblikovalka lučí -e -- ž ustvarjalka, ki oblikuje svetlobo za določeno uprizoritev na podlagi uprizoritvenega koncepta, izdelava potrebno dokumentacijo za izvedbo, lučni načrt **S:** režisérka za lúč

ang.: light(ing) designer

fr.: conceptrice lumière (f)

PRIM.: lúčkar, mójster lučí, zapís lučí

oblikovalka lútk -e -- ž ustvarjalka, ki si zamisli likovno podobo lutk za uprizoritev in jih včasih tudi izdelava

ang.: puppet designer

fr.: créatrice de marionnettes (f)

PRIM.: izdelovalka lútk, lútkovna tehnológinja

oblikovalka máske -e -- ž → ávtorica máske

oblikovalka zvóka -e -- ž ustvarjalka, ki oblikuje zvočno podobo uprizoritve z glasbo, zvočno kuliso, zvočnimi efekti na podlagi uprizoritvenega koncepta

ang.: sound designer

fr.: arrangeure de son (f)

oblikovanje lučí -a -- s **1.** oblikovanje svetlobe za določeno uprizoritev na podlagi uprizoritvenega koncepta, izdelava potrebne dokumentacije za izvedbo, lučnega načrta

ang.: light(ing) design

fr.: conception-lumière (f)

PRIM.: oblikovánje zvóka, zvóčna opréma

2. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu oblikovalec luči

ang.: light(ing) design

fr.: conception-lumière (f)

oblikovánje vlóge -a -- s v zvezi z igralcem iskanje, preizkušanje, določanje igralskih izrazil za predstavitev vloge, navadno na podlagi razčlenbe dramskega lika, lastnega doživljanja, telesnih odzivov, uprizoritvenega koncepta

ang.: creating a character, creating a role

fr.: création de rôle (f)

PRIM.: identifikácija (1), psíhotéhniká, telésna téhniká, vživljanje (1)

oblikovánje zvóka -a -- s 1. oblikovánje zvóčne podobe uprizoritve z glasbo, zvoki, šumi, zvócnimi efekti na podlagi uprizoritvenega koncepta

ang.: sound design

fr.: montage son (m)

PRIM.: glásbeno oprémljanje, oblikovánje lučí, zvóčna opréma

2. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu oblikovalec zvoka

ang.: sound design

fr.: son (m)

PRIM.: glásbeni oprémleválec, oblikoválec lučí

oblikovátí vlógo -újem -- nedov. v zvezi z igralcem iskati, preizkušati, določati igralska izrazila za predstavitev vloge, navadno na podlagi razčlenbe dramskega lika, lastnega doživljanja, telesnih odzivov, uprizoritvenega koncepta

ang.: to create a character, to create a role

fr.: créer le rôle

oblóčni refléktor -ega -ja m reflektor z dvema ogljikovima elektrodama, ki oddaja bleščéčo belo svetlobo

ang.: (carbon-)arc light

fr.: blinder (m)

PRIM.: HMI-refléktor, refléktor

obnovítev -tve ž ponovna izvedba gledališkega dela, ki dalj časa ni bilo igrano ali v njem nastopajo nekateri novi igralci

ang.: remounting, revival

fr.: revival (m)

PRIM.: obnovítvena vája

obnovítí uprizorítev -ím -- dov. z istimi ali z novimi igralci ponovno pripraviti uprizoritev, ki dalj časa ni bila igrana

ang.: to remount a production, to revive a production

fr.: remettre une pièce sur scène, remonter une pièce

PRIM.: obnovítev, obnovítvena vája

obnovítvena vája -e -e ž vája za uprizoritev, ki dalj časa ni bila igrana ali v njej nastopajo nekateri novi igralci

ang.: revival rehearsal*

fr.: reprise de la répétition d'une pièce (f)

PRIM.: obnovítev

obrédna ígra -e -e ž ígra, ki temelji na obredu, navadno v zvezi z vero, običaji **S:** rituálna ígra

ang.: ritual play

fr.: pièce rituelle (f)

PRIM.: obréдно gledališče

GL: religiózna obrédna ígra, vérska obrédna ígra

obrédni plés -ega -a m bojni, iniciacijski, ploidnostni, pogrebni, poročni ples ob obredih in praznovanjih določene skupnosti, pogosto v maskah in kostumih, s pevsko in instrumentalno spremljavo **S:** rituálni plés

ang.: ritual dance

fr.: danse rituelle (f)

PRIM.: antropolóško gledališče, ditirámski zbor, obréдно gledališče

obréдно gledališče -ega -a s gledališče z mitičnimi in kulturnimi prvini, ki povezuje uprizarjanje z odkrivanjem magičnega, mističnega, svetega **S:** rituálno gledališče

ang.: ritual theatre

fr.: théâtre rituel (m)

PRIM.: antropolóško gledališče, gledališče krútošti, révno gledališče

obrekoválnica -e ž v odrskem delu gledališke stavbe prostor, v katerem igralci čakajo na svoj nastop v predstavi ali na vajo

ang.: green room

fr.: salon vert (m)

obročásti óder -ega ódra m oder z obročasto igralsko površino okrog vrtljivega avditorija

S: pífstanasti óder

ang.: ring stage

fr.: scène annulaire (f)

PRIM.: vrtljíví óder

óče očéta m nekđaj starejši igralec, primeren za vloge očétov

ang.: heavy father, père noble

fr.: père noble (m)

PRIM.: ígrálska stróka, máti

oddájnik -a m → pošiljátelj

óder ódra m 1. prostor za nastopanje, navadno likovno, funkcionalno oblikovan in tehnično opremljen **S:** gledališke dêske, ódrske dêske, ódrski próstor, scéna (4)

ang.: boards, stage

fr.: scène (f)

PRIM.: dvorána, gledališče (1, 2), igralna plôškev, igralni prôstor, ódrski prôstor, prizorišče, scenografija (1, 2, 3)

2. v odrskem delu gledališke stavbe del odrskega stolpa med pododrjem in vrviščem, namenjen nastopajočim in odprt proti občinstvu

ang.: stage

fr.: scène (f)

PRIM.: igralna plôškev, ódrski prôstor, scéna (1)

GL: baročni óder, centrálna línija ódra, délavski óder, dvígnjeni óder, dvížni óder, dvóetážni óder, elizabetínski óder, geografija ódra, glávni óder, globína ódra, iluzionístični óder, italijánski óder, klícati igralca na óder, klínasti óder, kómorni óder, kulínsi óder, ljúdski óder, lútkovni óder, máli óder, marionétni óder, méjna črta ódra, montážni óder, nágnjeni óder, nastavljeni vrtljivi óder, nótranji óder, obróčasti óder, óder na kôzah, óder na nosílih, óder na prôstem, óder na vozôvih, óder za váje, ozádje ódra, podáljšani óder, pogrezljivi óder, pomični óder, portálna črta ódra, portálna línija ódra, pošévna osnôva ódra, praktikábelski óder, premični óder, prilóžnostni óder, proscénijski óder, prstanasti óder, pŕva postavítev na óder, simultáni óder, spremenljivi óder, sredína ódra, sredíščna črta ódra, stránski óder, šírina ódra, škátlasti óder, Teréncijev óder, tlóris ódra, vája na ódru, véliki óder, višína ódra, vrtílni óder, vrtljivi óder, zádnji óder, zapŕti óder, zástorni óder, zložljivi lútkovni óder

óder na kôzah ódra -- -- m oder, postavljen na lesenih ali železnih nosilnih elementih **S:** óder na nosílih

ang.: scaffold stage, trestle stage

fr.: tréteaux (mpl)

PRIM.: óder na vozôvih

óder na nosílih ódra -- -- m → óder na kôzah

óder na prôstem ódra -- -- m oder, postavljen zunaj stavbe, v naravnem okolju

ang.: open-air theatre, outdoor theatre

fr.: théâtré en plein air (m)

PRIM.: ambientálno gledališče, gledališče na prôstem

óder na vozôvih ódra -- -- m zlasti v 14. in 15. stol. na premikajočih se ali stoječih vozovih postavljen oder, zlasti za uprizarjanje duhovnih iger

ang.: pageant-wagon stage

fr.: plancher sur les chariots (m)

PRIM.: mistêrij, óder na kôzah, srednjevéško gledališče, Téspisov vóz

óder za váje ódra -- -- m oder, na katerem potekajo vaje gledališkega ansambla

ang.: rehearsal stage

fr.: scène de répétitions (f)

odíde dov. ed. v didaskalijah oznaka za odhod nastopajočega s prizorišča

ang.: exits

fr.: il (elle) sort

PRIM.: nastòp (1)

odídejo dov. mn. v didaskalijah oznaka za odhod nastopajočih s prizorišča

ang.: exeunt, exit

fr.: ils (elles) sortent

odídeta dov. dv. v didaskalijah oznaka za odhod dveh nastopajočih s prizorišča

ang.: exeunt, exit

fr.: ils (elles) sortent

odmòr -ôra m krajša ali daljša prekinitév odrskega dogajanja med predstavo, navadno zaradi spremembe scene, sprostitve igralcev, gledalcev **S:** pávza (2), premòr (3)

ang.: intermission, interval

fr.: entracte (m)

odpréti črto -ém -- dov. 1. strok. pog. preklicati dramaturško črto

ang.: to restore the cut

fr.: révoquer la coupure

PRIM.: potegnúti črto

2. strok. pog. izbrisati grafično oznako za dramaturško črto

ang.: to delete the cut, to erase the cut

fr.: barrer la coupure

Odprí se! žarg., med vajo ukaz režiserja igralcu, naj se z obrazom in/ali telesom obrne proti občinstvu

ang.: Cheat!, Open up!

fr.: Face au public !

PRIM.: Glasnêje!

odprta fórna -e -e ž v dramaturgiji oblika zgradbe drame, pri kateri dogajanje ni časovno, prostorsko strnjeno, logično povezano in se enakovredni prizori nizajo linearno

ang.: open form

fr.: forme ouverte (f)

PRIM.: zapŕta fórna

odprta generálka -e -e ž → jávna generálka

ódrska ákcija -e -e ž 1. manjša zaključena enota odrskega dogajanja

ang.: stage action

fr.: action scénique (f)

2. → ódrsko dogájanje

GL: sinhronizácija ódrskih ákcij

ódrska dekorácija -e -e ž zastar. → scéna (3)

ódrska désna -e -e ž 1. v evropskem gledališču, gledano iz dvorane na oder desna stran odra

ang.: stage right

fr.: côté cour (m)

PRIM.: ódrska léva

2. v angleškem gledališču, gledano z odra v dvorano desna stran odra

ang.: opposite prompt side, stage right

fr.: côté jardin (m)

PRIM.: ódrska léva

ódrska deziluzija -e -e ž → gledališka deziluzija

ódrska estétika -e -e ž likovna, dramaturška načela, na katerih temelji oblikovanje odrskega prostora, scenografije, kostumografije, luči

ang.: stage aesthetics, theatre aesthetics

fr.: esthétique théâtrale (f)

PRIM.: gledališka estétika (1)

ódrska fróna -e -e ž **zarg.** panoramske kulise, ki stojijo pred horizontom

ang.: (back-)shutters

fr.: ferme (f)

ódrska glásba -e -e ž glasba, ki spremlja dogajanje v uprizoritvi, ga dopolnjuje, poudarja, ustvarja razpoloženje **S:** glásbena opréma, scénska glásba

ang.: incidental music

fr.: musique de scène (f)

PRIM.: razpoložénjska glásba, zvočna kulisa, zvočna opréma

ódrska iluzija -e -e ž → gledališka iluzija

ódrska interpretácija -e -e ž interpretacija zlasti dramskega dela z gledališkimi izrazili

ang.: stage interpretation, staging

fr.: interprétation scénique (f)

PRIM.: dramaturško bránje, režisérsko bránje, uprizorítev, uprizoritveni koncépt

ódrska izjáva -e -e ž na soigralca in občinstvo usmerjena govorna uresničitev replike v določenih odrskih okoliščinah, ki sooblikujejo njen smisel

ang.: theatrical speech-act

fr.: déclaration scénique (f)

PRIM.: dialóg, ódrski gôvor, replíka

ódrska konvencija -e -e ž **1.** ustaljene, splošno sprejete ódrske navade, pravila o igranju, rabi rekvizitov, namestitvi scene, luči

ang.: stage convention

fr.: convention théâtrale (f)

PRIM.: gledališka konvencija

2. za določeno zgodovinsko obdobje, slog, žanr tipična gledališka izrazila

ang.: stage convention

fr.: convention théâtrale (f)

PRIM.: commedia dell'arte, gledališče nó, gledališka estétika (1), gledališka konvencija, gledališka poétika (2), kitájsko gledališče

ódrska léva -e -e ž **1.** v evropskem gledališču, gledano iz dvorane na oder leva stran odra

ang.: stage left

fr.: côté jardin (m)

PRIM.: ódrska désna

2. v angleškem gledališču, gledano z odra v dvorano leva stran odra

ang.: opposite bastard, prompt side, stage left

fr.: côté cour (m)

PRIM.: ódrska désna

ódrska lopúta -e -e ž del odrskih tal, ki se da odpreti kot pokrov ali odstraniti

ang.: trap (door)

fr.: trappe (f)

ódrska odprtína -e -e ž → portálna odprtína

ódrska perspektíva -e -e ž **1.** zlasti pri režiji in scenografiji prostorske in vizualne zakonitosti, pomembne za razporejanje nastopajočih in scenskih elementov na odru

ang.: (stage) perspective

fr.: perspective théâtrale (f)

PRIM.: geografija ódra, perspektívična scéna

2. kot, pod katerim občinstvo vidi dogajanje na odru

ang.: audience perspective, audience viewpoint, spectator's perspective, spectator's viewpoint

fr.: perspective théâtrale (f)

ódrska realizácija -e -e ž → ódrska uresničitev

ódrska sredína -e -e ž → sredína ódra

ódrska téhnika -e -e ž ódrske naprave za spreminjanje prizorišča

ang.: stage machinery

fr.: machines de théâtre (fpl)

PRIM.: ódrski vóz, pòdódrske naprave, pogrezálo, vlák

ódrska tlá -ih **tál** s mn. površina odrskega prostora, po kateri hodijo nastopajoči

ang.: stage floor

fr.: plancher de scène (m)

PRIM.: igrálna plóskev

ódrska umétnost -e -i ž → gledališka umétnost (1)

ódrska uresničitev -e -tve ž uprizoritev, prikaz dogajanja, vsebine z odrskimi izrazili, telesno navzočimi nastopajočimi in občinstvom v istem prostoru, navadno na podlagi besedila **S:** ódrska realizácija

ang.: stage realization*

fr.: réalisation scénique (f)

PRIM.: gledališka predstáva, recítal

ódrske dèske -ih **dèsk** ž mn. → óder (1)

ódrske okóliščine -ih -in ž mn. okoliščine, ki jih

na odru v skladu z uprizoritvenim konceptom ustvarjajo nastopajoči, odrska izrazila

ang.: given circumstances, stage environment

fr.: circonstances scéniques (fpl)

PRIM.: besedilne okoliščine

ódrske opómbe -ih opómb ž mn. → didaskálie (2)

ódrske zavése -ih zavés ž mn. zavese, s katerimi je omejen igralni prostor odra

ang.: black drapes, blacks, black tabs

fr.: pendrillons (mpl)

PRIM.: zavésna scéna

ódrski délavec -ega -vca m delavec, ki postavlja, spreminja in podira sceno **S:** žarg. kulisnišibar, žarg. scéneec, scénski délav

ang.: scene shifter, (stage-)grip, stage hand, (stage) technician, techie

fr.: machiniste (m)

ódrski dél gledališke stávbe -ega -a -- -- m del gledališke stavbe z odrskim stolpom in delovnimi prostori za ustvarjalce, sodelujoče pri uprizoritvi

ang.: backstage, rear of the house

fr.: backstage (m), arrière-scène (f)

PRIM.: dvoránski dél gledališke stávbe, glávni óder, gledališka knjižnica, gledališke delávnice, kostúmski fúndus, óder za váje, scénski fúndus, stránski óder

ódrski efékt -ega -a m z različnimi napravami ustvarjen zvočni ali vidni efekt na odru

ang.: stage effect

fr.: effet scénique (m)

PRIM.: díma zavésa, efékt valóv, scénski efékt

ódrski góvor -ega -a m 1. govor, ki temelji na razločni izreki, ustrezni slišnosti, glasovni izraznosti, usklajen z besedilnimi in odrskimi okoliščinami, gledališko estetiko **S:** gledališki góvor, scénski góvor

ang.: (stage) speech

fr.: langage scénique (f)

PRIM.: dihálne váje, góvorna téhnika (1, 2), izréka (1, 2), retórika (2)

2. na umetniških šolah, univerzah študijski predmet, ki usposablja igralce za tehnično in estetsko učinkovito govorjenje

ang.: voice and speech

fr.: langage scénique (f)

PRIM.: drámska ígra (2), góvorna téhnika (3), retórika (2), uméniška beséda (2)

ódrski lúčni móst -ega -ega mostú m zastar. → ódrski svetílmi móst

ódrski mójster -ega -tra m vodja odrskih delavcev, ki organizira dela na odru in nadzira postavljanje scene

ang.: crew chief, head carpenter, head of construction, master carpenter

fr.: chef machiniste (m)

PRIM.: téhnični vódba

ódrski napótki -ih -ov m mn. → didaskálie (2)

ódrski prôstor -ega prostóra m prostor, v uprizoritvi opredeljen s scenografijo, mizansceno, igro, gibanjem nastopajočih

ang.: stage space

fr.: espace scénique (m)

PRIM.: drámski prôstor, gledališki prôstor, ígrálni prôstor, óder, prizorišče, proksémika (1), scéna

ódrski stólp -ega stólpa m v odrskem delu gledališke stavbe osrednji prostor, ki obsega in povezuje v celoto pododreje, oder in vrvišče

ang.: stage house

fr.: cage de scéne (f)

ódrski svetílmi móst -ega -ega mostú m svetilni most v odrskem stolpu **S:** zastar. ódrski lúčni móst, ódrski svetlóbni móst

ang.: lighting bridge

fr.: pont de lumière (m)

PRIM.: dvoránski svetílmi móst, horizóntni svetílmi móst, portálmi svetílmi móst, vmésni svetílmi móst

ódrski svetlóbni móst -ega -ega mostú m → ódrski svetílmi móst

ódrski tépih -ega -a m žarg. → ódrsko pogrinjalo

ódrski vlák -ega -a m vlak za obešanje, dviganje in spuščanje scenskih elementov v odrskem prostoru

ang.: (stage) flies

fr.: cintres (mpl)

PRIM.: lúčni vlák

GL: drogóvni ódrski vlák, motórni ódrski vlák, róčni ódrski vlák, tóčkasti ódrski vlák

ódrski vóz -ega vozá m plošča na koleščkih s postavljeno sceno, ki se s strani ali iz ozadja pripelje na oder

ang.: (stage) wagon, truck

fr.: décors sur roues (mpl)

PRIM.: ekikléma

ódrski voziček -ega -čka m voziček za premikanje težkih scenskih elementov po odru

ang.: dolly

fr.: équipe (f)

ódrsko délo -ega -a s → gledališko délo (1)

ódrsko dogájanje -ega -a s vidno in slišno dogajanje med predstavo, ki ga nastopajoči ustvarjajo z igralskimi in odrskimi izrazili, navadno kot prikaz fiktivnega dogajanja **S:** ákcija (2), ódrska ákcija (2)

ang.: stage action

fr.: action scénique (f)

PRIM.: drámsko dogájanje

GL: nótranje ódrsko dogájanje, zunánje ódrsko dogájanje

ódrsko izrazilo -ega -a s sredstvo, s katerim se v uprizoritvi oblikuje prostor, okolje, atmosfera, npr.: scena, kostum, maska, luč, glasba, zvok, efekti **S:** ódrsko srédstvo

ang.: means of staging

fr.: moyen d'expression scénique (m)

PRIM.: gledališko izrazilo, igralško izrazilo

ódrsko obmóčje -ega -a s del igralnega prostora glede na lego: spredaj levo, spredaj sredina, spredaj desno, sredina levo, sredina, sredina desno, zadaj levo, zadaj sredina, zadaj desno

ang.: acting area

fr.: aire de jeu (f)

PRIM.: geografija ódra

ódrsko pogrinjalo -ega -a s ponjava za prekrievanje odrskih tal **S:** žarg. ódrski tépih, pregrinjálo za tlà

ang.: floor cloth, ground cloth, stage cloth

fr.: tapis de plancher (m)

GL: lopúta za ódrsko pogrinjálo

ódrsko srédstvo -ega -a s → ódrsko izrazilo

odtujitveni učinek -ega -nka m zastar. → potujitveni učinek

óff -a m oznaka za glas, zvok, ki prihaja izza odra, od zunaj, ne s prizorišča **S:** glás iz ozájja

ang.: off

fr.: voix off (f)

óff gledališče -- -a s sredi 20. stol., v New Yorku, po skupini manjših gledališč, imenovanih Off-Broadway neinstitucionalno gledališče, ki nasprotuje programski usmeritvi zlasti komercialnih gledališč in z nizkimi stroški v kavarnah, skladiščih, veleblagovnicah uprizarja zlasti eksperimentalna gledališka dela

ang.: fringe theatre, off-theatre*

fr.: théâtre off (m)

PRIM.: eksperimentálno gledališče, klétno gledališče, underground gledališče

ógenj ógnja m strok. pog. → efékt ógnja (1, 2)

GL: bengálični ógenj

okrógla stopnica -e -e ž v tlorisu zaokrožen, nezložljiv konstrukcijski element za oblikovanje stopnišča v praktikabelski osnovi

ang.: curved step

fr.: marche courbe praticable (f)

PRIM.: dvójna stopnica, enójna stopnica, trójna stopnica, viséče stopnice, vogálna stopnica

óksnštànt -ánta m → galerijsko stojšče

okvirna igra -e -e ž igra, ki kot dramaturški okvir oklepa drugo igro, vsebinsko in oblikovno zaključeno dogajanje

ang.: framing play

fr.: théâtre dans le théâtre (m)

PRIM.: igra v igri, métagledališče

onaglášanje -a s v zvezi z igralcem opremljanje zapisanega besedila z naglasnimi znamenji

S: akcentíranje, akcentuácija, akcentuíranje

ang.: scoring

fr.: accentuation (f)

PRIM.: brálna vája, izgôvor (1), léktorska vája, lektúra (1)

ópera -e ž 1. od 17. stol. naprej, na začetku v Italiji gledališko-glasbeno delo, sestavljeno iz libreta in partiture kot podlag za uprizoritev

ang.: opera

fr.: opéra (m)

PRIM.: balét, operéta

2. gledališka predstava, v kateri operni pevci igrajo in pojejo besedilo ob spremljavi zboru, orkestra **S:** óperna predstáva

ang.: opera

fr.: opéra (m)

PRIM.: balét, operéta

3. gledališče, ki uprizarja taka gledališko-glasbena dela

ang.: opera

fr.: opéra (m), théâtre lyrique (m)

4. stavba, v kateri deluje tako gledališče **S:** óperno gledališče

ang.: opera

fr.: opéra (m), théâtre lyrique (m)

PRIM.: glásbeno gledališče, mjúzikel, operéta

GL: baládna ópera, beráška ópera, pékinška ópera

ópera búffa -e -e ž v začetku 18. stol., v Italiji na klasicistični estetiki temelječa opera s komično ali resno vsebino, recitativi **S:** ópera comique, singspiel

ang.: comic opera, opera bouffe

fr.: opéra bouffe (m), opéra-comique (m)

PRIM.: ópera seria

ópera comique -e -- [komík] ž (fr.) → ópera búffa

ópera seria -e -e [sêrija] ž (ita.) od začetka 18. stol. naprej, na začetku v Italiji opera z resno vsebino, menjavanjem recitativa in arije, pogosto patetična

ang.: opera seria

fr.: opéra seria (m)

PRIM.: ópera búffa

operéta -e ž 1. od 2. pol. 19. stol. naprej gledališko-glasbeno delo, ki temelji na libretu in partituri, navadno z lahkotnejšo vsebino

ang.: light opera, operetta

fr.: opérette (f)

2. uprizoritev takega dela s petim in govornim besedilom, instrumentalno glasbo, plesom

ang.: light opera, operetta

fr.: opérette (f)

PRIM.: glásbeno gledališče, kabaret (1), mjúzikel, ópera, vodvil

óperna igra -e -e ž igranje opernih pevcov, usklajeno z glasbo, prilagojeno večjemu številu nastopajočih

ang.: operatic acting

fr.: jeu opératique (m)

PRIM.: drámska igra, igra pred kámero

óperna pévka -e -e ž pevsko, igralsko usposobljena pevka, zlasti za nastopanje v operi

ang.: opera(tic) singer

fr.: chanteuse d'opéra (f)

óperna predstáva -e -e ž → ópera (2)

óperni pévec -ega -vca m pevsko, igralsko usposobljen pevec, zlasti za nastopanje v operi

ang.: opera(tic) singer

fr.: chanteur d'opéra (m)

óperno gledališče -ega -a s 1. gledališče, ki uprizarja opere, operete, mjuzikle

ang.: opera house

fr.: opéra (m), théâtre lyrique (m)

2. stavba takega gledališča **S:** ópera (4)

ang.: opera house

fr.: opéra (m), théâtre lyrique (m)

opórna létev -e -tve ž → opórnica

opórnica -e ž na obeh koncih okovana lesena ali kovinska letev za opiranje kulis, zgoraj pritrjena na kuliso, spodaj na odrska tla **S:** opórna létev, žarg. šprájc

ang.: (stage) brace

fr.: perche (f)

GL: raztegljiva opórnica

oprémiti predstávo -im -- dov. likovno oblikovati prizorišče, kostimirati igralce, določiti rekvizite, izbrati odsko glasbo, zvočne in svetlobne efekte

ang.: to design a production, to design a show

fr.: concevoir un spectacle

PRIM.: glásbeno oprémljanje, kostúmska opréma, líkovna opréma prizorišča

oratórij -a m obsežno vokalno-instrumentalno delo za soliste, zbor, orkester, ki brez igranja, scenografije predstavlja dramsko zgodbo z duhovno ali posvetno vsebino

ang.: oratorio

fr.: oratorio (m)

PRIM.: ópera, recitatív

organizátorka kostúmske opréme -e -- -- ž

strokovnjakinja, ki po kostumografovih navodilih priskrbi material za kostume in nadzira njihovo izdelavo v gledaliških delavnicah

ang.: costume co-ordinator

fr.: réalisatrice de costumes (f)

PRIM.: kostumográfka

organizátorka prográma -e -- ž uslužbenka, ki skrbi za razporeditev vaj, predstav in gostovanj

ang.: production manager

fr.: organisatrice du programme (f)

PRIM.: razporéd váj in predstáv

organizátor kostúmske opréme -ja -- -- m strokovnjak, ki po kostumografovih navodilih priskrbi material za kostume in nadzira njihovo izdelavo v gledaliških delavnicah

ang.: costume co-ordinator

fr.: réalisateur de costumes (m)

PRIM.: kostumográf

organizátor prográma -ja -- m uslužbenec, ki skrbi za razporeditev vaj, predstav in gostovanj

ang.: production manager

fr.: organisateur du programme (m)

PRIM.: razporéd váj in predstáv

orkéster -tra m 1. večja skupina instrumentalistov

ang.: band, orchestra

fr.: orchestre (m)

2. poglobljen prostor med odrom in avditorijem za instrumentaliste **S:** orkéstrska jáma

ang.: orchestra (pit), pit

fr.: fosse d'orchestre (f)

PRIM.: mjúzikel, ópera, operéta

orkéstra -e ž v antičnem gledališču sprva krožen, pozneje polkrožen prostor za nastopanje zlasti zbora

ang.: orchestra

fr.: orchestra (m)

PRIM.: proscénij, proskénij, scéna, skéna

orkéstrska dvorána -e -e ž dvorana za orkestrske vaje

ang.: orchestra hall

fr.: salle d'orchestre (f)

orkéstrska jáma -e -e ž → orkéster

orožár -ja m rekviziter, ki skrbi za orožje v uprizoritvi

ang.: armourer, weapons expert

fr.: armurier (m)

osébe oséb ž mn. 1. v dramskem besedilu seznam z imeni, kratkimi oznakami dramskih oseb **S:** dramatis personae

ang.: characters, dramatis personae

fr.: personnages (mpl)

2. v gledališkem listu seznam z imeni, kratkimi oznakami dramskih oseb in zasedbo vlog

ang.: characters, dramatis personae

fr.: personnages (mpl)

GL: alegorična oséba, drámska oséba, glávna oséba

osébní rekvizít -ega -a m rekvizit, ki ga igralec uporablja pri svoji igri

ang.: personal prop(erty)

fr.: accessoire personnel (m)

PRIM.: scénski rekvizít

oséбно pogrezálo -ega -a s → málo pogrezálo

osrédnje gledališče -ega -a s najpomembnejše, navadno največje gledališče narodne ali državne skupnosti, mesta **S:** centrálno gledališče, reprezentatívno gledališče

ang.: central theatre, leading theatre, main theatre

fr.: théâtre principal (m)

PRIM.: državno gledališče, národno gledališče

osvetlítev z lučnimi vláki -tve -- -- -- ž osvetlítev igralnega prostora od zgoraj z nizom reflektorjev, obešenih na lučnih vlakih pred portalno odprtino ali za njo

ang.: grid lighting

fr.: éclairage par le carrousel (m)

osvetljeválec -lca m odrski delavec, ki namešča, usmerja reflektorje in jim menja filtre po navodilih oblikovalca svetlobe, mojstra luči

ang.: (assistant) electrician, juice(man), juicer, lighting technician, (stage) electrician

fr.: éclairagiste (m)

osvobojéno gledališče -ega -a s po nemškem prevodu, po A. Tairovu → sintétično gledališče

otróška igra -e -e ž igra s preprostejšo, vzgojno vsebino, namenjena otrokom

ang.: children's play

fr.: pièce pour enfants (f)

PRIM.: lútkovna ígra, mladínska ígra, otróška predstáva (1)

otróška predstáva -e -e ž 1. predstava, namenjena otrokom

ang.: children's performance

fr.: spectacle pour enfants (m)

PRIM.: otróško gledališče

2. predstava, ki jo pripravijo otroci

ang.: children's production

fr.: spectacle enfantin (m)

PRIM.: otróško gledališče, šólsko gledališče

otróško gledališče -ega -a s 1. gledališče s programom zlasti za otroke do dvanajstega leta

ang.: children's theatre, theatre for children

fr.: théâtre pour enfants (m)

PRIM.: lútkovno gledališče, mladínsko gledališče, pionírsko gledališče

2. gledališče, v katerem igrajo zlasti otroci

ang.: children's theatre

fr.: théâtre enfantin (m)

PRIM.: šólsko gledališče

otvorítvena predstáva -e -e ž predstava, s katero se začénja nova gledališka sezona, festival, srečanje, odpre novo ali prenovljeno gledališče

ang.: opening performance

fr.: spectacle inaugural (m)

ovácija -e ž nav. mn. navdušeno ploskanje, vstajanje, vzklikanje, žvižganje občinstva kot izraz priznanja ustvarjalcem predstave

ang.: ovation

fr.: ovation (f)

PRIM.: apláviz, Brávo!

ozádjé ódra -a -- s zadnji del odrskega prostora

ang.: backstage

fr.: arrière-scène (f)

PRIM.: sprédaj, zádadj

P

pageant -a [pêdžənt] m (ang. *slavnostni sprevod*) **1.** v srednjeveški Angliji uprizoritev verske igre, prvotno na odru na kolesih, kasneje kot slavnostni sprevod ob kraljevskih svatbah in drugih svečanostih

ang.: pageant (play)

fr.: pageant (m)

PRIM.: procesija (2)

2. sprevod na prostem z živimi slikami, gledališkimi prizori

ang.: pageant

fr.: pageant (m)

paládijsko gledališče -ega -a s konec 16. stol., v Italiji, po A. Palladiu, arhitektu Teatra Olimpica na antičnem rimskem zgledu zasnovano gledališče s poslikanim stropom, polkrožnim avditorijem, stalno kamnito sceno s tremi monumentalnimi vrati, skozi katera se odpira pogled na ulice, naslikane v perspektivi

ang.: Palladian theatre

fr.: théâtre palladien (m)

PRIM.: antično rímsko gledališče, renesánčno gledališče

palais à volonté -- -- -- [palé a volonté] ž neskl. (fr.) → poljúbna paláča

paliáta -e ž v antičnem rimskem gledališču komedija po grških zgledih, igrana v plašču paliju

ang.: comoedia palliata, fabula palliata

fr.: fabula palliata (f)

PRIM.: krepidáta, togáta

pálij -a tudi pállium -a m v antičnem rimskem gledališču širokemu moškemu plašču podoben kostum, ki ga nosijo igralci v priredbah grških komedij

ang.: pallium

fr.: pallium (m)

PRIM.: tóga, tóga pretéksta

pállium -a m gl. pálij

páni projéktor -- -ja m reflektor za projiciranje napisov, slik, efektov (dež, sneg, ogenj, voda)

ang.: Pani projector

fr.: projecteur PANI (m)

panorámski horizónt -ega -a m horizont, se-

stavljen iz horizontnega prospekta in dveh stranskih platnenih kritij, ki omejuje igralni prostor s treh strani in navadno predstavlja nebo

ang.: panorama

fr.: châssis panoramique (m)

PRIM.: horizónt, horizóntni prospékt, króžni horizónt, kúpolasti horizónt, prospékt

panorámski vláak -ega -a m vlak, nameščen nad odrom, pravokotno na portalno odprtino

ang.: cyc(lorama) bar, cyc(lorama) batten, panorama batten, panorama bar(rel)

fr.: cintres (mpl)

Pantalóne -ja m (ita.) *commedia dell'arte* tip sumničavega in pohlepnega starejšega trgovca, ki pogosto dvori mladi ljubimki, navadno v kostumu s črnim plaščem, rdečimi nogavicami in rjavo polmasko z dolgim kljukastim nosom

ang.: Pantalone, Pantaloon

fr.: Pantalon

PRIM.: Dottóre

pantomíma -e ž **1.** od antike naprej igranje brez besed, pri katerem nastopajoči samo z mimičko, gestikulacijo, gibom, navadno ob glasbi, posnema dogajanje, osebo

ang.: pantomime

fr.: pantomime (f)

PRIM.: *commedia dell'arte*, mím, nèbesédno izrážanje, néma ígra, žonglér

2. predstava ali del predstave s takim načinom igranja

ang.: pantomime

fr.: pantomime (f)

3. na umetniških šolah študijski program za poklicno izobraževanje pantomimikov

ang.: pantomime

fr.: pantomime (f)

PRIM.: drámska ígra (2)

pantomimičarka -e ž nastopajoča, ki brez besed, samo z mimiko, gestikulacijo, gibom, navadno ob glasbi, posnema neko dogajanje, osebo

ang.: pantomime

fr.: artiste de pantomime (f)

PRIM.: igralka, performerka

pantomimično gledališče -ega -a s gledališče, v katerem se nastopajoči izražajo samo s pantomimo

ang.: pantomime (theatre)

fr.: théâtre de pantomime (m)

PRIM.: géstično gledališče

pantomimik -a m **1.** v antiki nastopajoči, ki ob glasbeni spremljavi z gibom, menjavanjem mask prikazuje tragedije, parodira mite, posnema vsakdanje dogajanje

ang.: pantomime, pantomimus (star.)

fr.: artiste de pantomime (m)

PRIM.: klóvn, žonglér

2. nastopajoči, ki brez besed, samo z mimiko, gestikulacijo, gibom, navadno ob glasbi, posnema neko dogajanje, osebo **S:** mímik

ang.: pantomime, pantomimus (star.)

fr.: artiste de pantomime (m)

PRIM.: igrálec, performer

parabáza -e ž v antiki, v stari komediji uvodni ali vmesni prizor, v katerem se vodja zbora s sneto masko obrne k občinstvu in v avtorjevem imenu spregovori o uprizorjenem delu, kritizira politično dogajanje, slavi bogove

ang.: parabasis

fr.: parabase (f)

PRIM.: govorjêne vstrán, nagôvor (1), prológ (1)

parábola -e ž **1.** dramsko besedilo, ki s primerom iz vsakdanjega življenja ponazarja kakšno resnico ali moralni nauk

ang.: parable

fr.: parabole (f)

PRIM.: alegorija

2. uprizoritev takega besedila

ang.: parable

fr.: parabole (f)

PRIM.: alegorija

parabólični refléktor -ega -ja m reflektor z žarnico, sestavljeno iz paraboličnega zrcala in leče **S:** žarg. parcan

ang.: parabolic reflector can, Parcan

fr.: projecteur parabolique (m)

paráda -e ž **1.** v starem Rimu slavnostni spreved sodelujočih na konjskih dirkah, s katerim se začnejo praznovanja in cirkuške predstave

ang.: parade

fr.: parade (f)

2. v 17. stol. nastopi igralcev na sejmih kot povabilo na predstavo

ang.: parade

fr.: parade (f)

3. slovesen spreved velike skupine predstavnikov kakšne dejavnosti ali organizacije

ang.: parade

fr.: parade (f)

PRIM.: ceremoniál, procesija, triúmf

páragledališče -a s gledališče, ki uporablja igranje vlog, uprizarjanje zlasti v pedagoške, terapevtske namene **S:** párateáter

ang.: paratheatre

fr.: parathéâtre (m)

PRIM.: antropolóško gledališče, obrédno gledališče, psíhodráma

párateáter -tra m → páragledališče

paravánska kulísa -e -e ž → zložljiva kulísa

parcan -a [parkán] m (ang.) žarg. → parabólični refléktor

parlándo -a m način petja, podoben hitremu govoru

ang.: parlando

fr.: parlando (m)

PRIM.: mjúzikel, operéta, recitatív, sông

paróda -e ž → párodos (2)

parodíja -e ž **1.** besedilo, ki posmehljivo posnema obliko, slog znanega literarnega dela, navadno z resno vsebino

ang.: parody

fr.: parodie (f)

PRIM.: burléska (1), komédija, persifláža, travestija

2. uprizoritev takega besedila

ang.: parody

fr.: parodie (f)

PRIM.: persifláža, travestija

3. igranje, ki posmehljivo posnema znano osebo, slog, dogodek

ang.: parody, parody acting

fr.: jeu parodique (m)

PRIM.: imitátor

párodos -a m (grš. *mimohod*) **1.** v antičnem gledališču levi in desni prehod med prostorom za občinstvo in skeno/sceno, namenjen zlasti prihodu in odhodu občinstva, nastopajočih

ang.: parodos

fr.: parodos (m)

2. v antičnem gledališču nastopna pesem zbora ob prihodu na oder

ang.: parodos

fr.: parodos (m)

PRIM.: éksodos

partêr -ja m **1.** pritlični del gledališke dvorane

ang.: orchestra, parquet(te) (star.), parterre, pit

fr.: parterre (m)

2. sedeži tega dela dvorane

ang.: orchestra, parquet(te) (star.), parterre, pit

fr.: places au parterre (fpl)

3. občinstvo na teh sedežih

ang.: groundlings (star.)

fr.: public du parterre (m)

PRIM.: balkón, galerija, stránski balkón

partêrna lôža -e -e ž lôža v ravnini parterja

ang.: ground-box, ground-floor, parterre-box, parterre-floor

fr.: loge de parterre (f)

PRIM.: lôžno gledališče

partêrni sedež -ega -a m sedež v parterju

ang.: orchestra seat, orchestra stall, parquet(te) (star.) seat, parquet(te) (star.) stall, parterre seat, parterre stall, pit seat, pit stall

fr.: place au parterre (f)

partizánski teáter -ega -tra m → partizánsko gledališče

partizánsko gledališče -ega -a s med NOB, v Sloveniji gledališče v vojaških enotah in na osvobojenem ozemlju, ki poleg agitpropovskih besedil uprizarja tudi zahtevnejša klasična dela **S:** partizánski teáter

ang.: partisan theatre*

fr.: théâtre des partisans (m)

pasijón -a m → pasijónska igra

pasijónska igra -e -e ž od 12. stol. naprej igra o Kristusovem trpljenju, uprizarjana ob veliki noči, lahko v obliki procesije **S:** pasijón

ang.: passion play

fr.: jeu de la passion (m)

PRIM.: mistêrij, velikonočna igra

pasívna dramaturgija -e -e ž dramaturgija, ki zagovarja ustaljeno interpretacijo dramskega besedila, uprizoritve **S:** objektivna dramaturgija

ang.: passive dramaturgy*

fr.: dramaturgie passive (f)

PRIM.: aktivna dramaturgija

pasívni junák -ega -a m dramska oseba, ki ne posega aktivno v dogajanje, vendar zaradi okoliščin, usode postane junak

ang.: passive hero

fr.: héros passif (m)

PRIM.: trágichni junák

pásti iz vlóge -dem -- -- dov. žarg., v zvezi z igralcem prenehati igrati skladno z besedilom vloge, uprizoritvenim konceptom

ang.: to drop the character

fr.: sortir du rôle, perdre les pédales

PRIM.: lúknja, plávati

pastírska igra -e -e ž od renesanse naprej, zlasti na dvorih igra z glasbenimi vložki, ki prikazuje

idilično življenje pastirjev, mitološke zgodbe

S: pastorála

ang.: pastoral (play)

fr.: pastorale (f)

pastorála -e ž → pastírska igra

patétična igra -e -e ž igranje s poudarjanjem močnih čustev **S:** privzdignjena igra

ang.: chewing the scenery, overacting

fr.: jeu pathétique (m)

PRIM.: afektirana igra, izumetničeni govor, pátos (1, 2, 3)

patío -a m (šp. *notranje dvorišče*) v 16. in 17. stol., v španskem gledališču nepokriti del corrala s stojšči za moško občinstvo

ang.: patio

fr.: patio (m)

PRIM.: corral, elizabetínski óder, partêr

pátos -a m (grš. *páthos trpljenje*) **1.** po Aristotelu trpljenje, ki izhaja iz prikazovanja pogubnega dogajanja, smrti, bolečine kot pomembna sestavina mita v tragediji **S:** trágichni pátos

ang.: pathos, tragic pathos

fr.: pathos (m), pathos tragique (m)

2. privzdignjena, vznesena čustvenost

ang.: pathos

fr.: pathos (m)

3. pretiravanje, zlasti v izrabi igralskih izrazil

ang.: pathos

fr.: pathos (m)

PRIM.: deklamácija (2), izumetničeni govor, patétična igra

Pavliha --/-e m od 40. let 20. stol. naprej, v slovenskem lutkovnem gledališču glavni junak gledališča ročnih lutk z visokim, razklanim glasom, za katerega so značilni pogum, premetenost, hudomušnost

ang.: Pavliha

fr.: Pavliha

PRIM.: Gášperček, Kásperl, Kljúkec, Pulčinéla, Punch

pávza -e ž **1.** → premòr (1, 2) **2.** → odmòr

GL: dramaturška pávza, psiholóška pávza

PC PC-ja tudi -- [pecé pecéja] m krtica → plántonvéksni refléktor

Pedrolíno -a m (ita.) *commedia dell'arte* tip prijaznega, naivnega služabnika z ohlapnim belim kostumom in majhnim pokrivalom, navadno brez maske in z belo pobarvanim obrazom

ang.: Pedrolino

fr.: Pedrolino

PRIM.: Kapitáno, Petróška, Pierrot, Pulčinéla, Punch, zanni

pékinska ópera -e -e ž od 19. stol. naprej, na Kitaj-

skem gledališče, v katerem nastopajoči (samo moški) z maskami in v razkošnih kostumih prikazujejo heroično zgodovino z uporabo različnih prvin tradicionalnega kitajskega gledališča, lutk, glasbe in plesa, borilnih veščin, akrobacij **S:** kitajsko gledališče (2)

ang.: Beijing opera, Peking opera

fr.: opéra de Pékin (m)

PRIM.: spektakel

performance -a [perfórmanš] m (ang.) **gl.** perfórmanš

perfórmanš -a tudi performance -a [perfórmanš] m (ang. performance *predstava*) od 60. let 20. stol. **na-**prej nastop, dogodek, v katerem nastopajoči z uporabo lastnega telesa, prvin različnih ume-tnosti, novih tehnologij raziskujejo nastajanje umetniškega dela, družbene, politične pojave, lastno življenjsko zgodbo, odnos do lastnega telesa **S:** predstava (3)

ang.: performance art

fr.: performance (f)

PRIM.: body art, eksperimentalno gledališče, hëpening, instalácija, predstava, umétniška ákcija, uprizorítev

performatív -a m 1. po J. L. Austinu izjava, s katero se neposredno uresniči dejanje

ang.: performative (utterance)

fr.: énoncé performatif (m)

2. telesno dejanje, s katerim nastopajoči ne izraža predhodno dane identitete, npr. dramskega lika, ampak neposredno vzpostavlja lastno spolno, kulturno, politično identiteto pred občinstvom

ang.: performative (act)

fr.: acte performatif (m)

PRIM.: akcijska umétnost, perfórmer, póstrámsko gledališče

performatívност -i ž lastnost gledališkega, obrednega, kulturnega, političnega dogajanja, da se v njem ob neposrednem izvajanju, ponavljanju oblikujejo in predstavljajo spolne, kulturne, politične identitete udeležencev

ang.: performativity

fr.: performativité (f)

PRIM.: akcijska umétnost, hëpening, instalácija, perfórmanš, performatív, póstrámsko gledališče

perfórmer -ja m (ang. *igrallec*) od 60. let 20. stol. **na-**prej nastopajoči, ki z govorom, petjem, telesom, gibom, uporabo likovnih, avdiovizualnih sredstev predstavlja svojo intimno zgodbo, poglede na svet, umetnost, spolno, kulturno, politično identiteto

ang.: performer

fr.: artiste de performance (m)

PRIM.: igrálec, pantomímik

perfórmerka -e ž (ang. *performer igralka*) od 60. let 20. stol. **na-**prej nastopajoča, ki z govorom, petjem, telesom, gibom, uporabo likovnih, avdiovizualnih sredstev predstavlja svojo intimno zgodbo, poglede na svet, umetnost, spolno, kulturno, politično identiteto

ang.: performer

fr.: artiste de performance (f)

PRIM.: igrálka, pantomímičarka

periákt -a m v antičnem grškem gledališču, renesansi poslikana trikotna prizma, ki se zavrti okrog svoje osi in nakaže spremembo prizorišča

ang.: periaktos

fr.: periacte (m)

períka -e ž **zastar.** → lasúlja

peripetíja -e ž **po Aristotelu** → preobrát

persifláža -e ž **1.** besedilo, ki z ironiziranjem tujega sloga duhovito smeši osebe, dogajanje

ang.: lampoon, pasquinade

fr.: persiflage (m)

PRIM.: parodija

2. uprizoritev takega besedila

ang.: lampoon, pasquinade

fr.: persiflage (m)

PRIM.: parodija

perspektívna scéna -e -e ž **od srede 16. stol. na-**prej scena s kulisami in prospektom v ozadju, pri kateri je vtis globine ustvarjen s slikarskimi sredstvi perspektive

ang.: (forced) perspective scenery

fr.: scène en perspective (f)

PRIM.: kulisni óder, renesánčno gledališče

pès psà m žarg., **zastar.** nezatna, nepomembna vloga, pri kateri igralec nastopi v prvem in zadnjem ali samo v zadnjem dejanju

ang.: bit part, walk-on

fr.: compare (m), utilité (f)

PRIM.: diréktorska vlóga, lèv, šárža

pésniška dráma -e -e ž → lírska dráma

pétdejánka -e ž dramsko besedilo, uprizoritev v petih dejanjih

ang.: five-act (play)

fr.: pièce en cinq actes (f)

PRIM.: dvódejánka, ênodejánka

Petrúška --/-e m od 17. stol. **na-**prej, v Rusiji, zlasti v lutkovnem gledališču tip nasilnega, prostaškega, smešnega ljudskega junaka z dolgim nosom, piskajočim glasom, ki ga lutkar ustvarja s pisčikom

ang.: Petrushka

fr.: Petrouschka

PRIM.: Gášperček, Hánswurst, Kásperl, Punch

pièce bien faite -- -- -- [pjêš bjên fêt] ž neskl. (fr.)

→ dobro narejena igra

Pierrot -a [pjeró -ja] m (fr.) *commedia dell'arte*, karsneje francoski pantomimni lik tip ogoljufanega ljubimca, neumnega služabnika ali žalostnega klovna z belim ali črno-belim kostumom in masko ali belo pobarvanim obrazom, nastal iz lika Pedrolina

ang.: Pierrot

fr.: Pierrot

PRIM.: Kapitano, nôrec, Petruška, Pulčinéla

pionirsko gledališče -ega -a s od 1945 do konca 80. let gledališče s kulturnovzgojnim programom za otroke

ang.: (Young) Pioneer theatre

fr.: théâtre des pionniers yougoslaves (m)

PRIM.: mladinsko gledališče, otroško gledališče

piramidalna zgrádba dráme -e -e -- ž → klasična zgrádba dráme

písčik -a m ustni vložek, ki ga ima lutkar v ustih za ustvarjanje piskajočega glasu

ang.: swatchel, swazzle

fr.: sifflet de Petrouschka (m)

PRIM.: Petruška

plánkonvéksni refléktor -ega -ja m K: PC reflektor s plankonveksno lečo za oblikovanje svetlobnega snopa z jasnim obrisom kroga

ang.: plano-convex reflector

fr.: projecteur plan convexe (m)

plasírati -am dov. žarg., v zvezi z igralcem v najprimernejšem trenutku med predstavo na opazen, učinkovit način kaj izreči, narediti

ang.: to deliver, to time

fr.: placer

platéja -e ž (lat. *platea cesta*) v srednjeveškem gledališču osrednji igralni prostor pred v ravni vrsti ali krožno postavljenimi prizorišči pasijona, misterija, liturgične drame

ang.: platea

fr.: platea (f)

PRIM.: hiša, proscénij, simultáni óder

plávati -am nedov. žarg., v zvezi z igralcem po svoje prirejati besedilo ali igro med predstavo zaradi trenutne pozabe naučenega

ang.: to knock off, to make up, to toss off, to vamp up, to wing it

fr.: broder, »nager«

PRIM.: lúknja, pásti iz vlóge

plés -a m 1. ritmično gibanje telesa, navadno ob zvočni spremljavi za izražanje čustev, misli, sproščanje v obredju, umetnosti, družabnih, športnih dejavnostih

ang.: dance

fr.: danse (f)

2. družabna prireditve, na kateri se pleše (šolski, maturantski, pustni ples)

ang.: dance

fr.: bal (m)

3. skladba, na katero se lahko pleše (menuet, gavota, valček)

ang.: dance

fr.: danse (f)

PRIM.: balét, búto, koreografija, plesálec, plésno gledališče

4. → plésna umétnost

GL: modérni plés, obrédni plés, póstmodérni plés, stílilni plés, zgodovínski plés

plesálec -lca m 1. kdor pleše

ang.: dancer

fr.: danseur (m)

PRIM.: družábni plés, špórtni plés

2. ustvarjalec, ki se poklicno ukvarja s plesom

ang.: dancer

fr.: danseur (m)

PRIM.: balétnik, gibálec, igralec, plésno gledališče

plesálka -e ž 1. ženska, ki pleše

ang.: dancer, dancing-girl

fr.: danseuse (f)

PRIM.: družábni plés, špórtni plés

2. ustvarjalka, ki se poklicno ukvarja s plesom

ang.: dancer, dancing-girl

fr.: danseuse (f)

PRIM.: balétna, gibálka, igralka, plésno gledališče

plésna delávnica -e -e ž delavnica, na kateri udeleženci teoretično in praktično spoznavaajo in preizkušajo različne plesne tehnike

ang.: dance workshop

fr.: atelier de danse (m)

PRIM.: gledališka delávnica

plésna modérna -e -e ž od začetka 20. stol. do okrog 1960 obdobje v zgodovini sodobnega plesa pred pojavom postmodernega plesa

ang.: dance modernism

fr.: danse moderne (f)

PRIM.: izrázni plés, modérni plés, sodòbni plés

plésna notácija -e -e ž zapis plesa, gibanja s posebnimi znaki (Feuilletova notacija, Benesheva notacija, labanotacija)

ang.: dance notation

fr.: notation de danse (f)

PRIM.: koreografija (2)

plésna predstáva -e -e ž predstava, v kateri sta ples in koreografirano gibanje osnovni izra-

zili nastopajočih, navadno ob zvočni spremljavi

ang.: dance performance

fr.: performance de danse (f)

PRIM.: gledališka predstáva, lútkovna predstáva

plésna šóla -e -e ž šóla za poučevanje plesa

ang.: dance school

fr.: école de danse (f)

PRIM.: drámska šóla, gledališka šóla, igrálska šóla

plésna téhnika -e -e ž sistem vaj in plesnih elementov, značilnih za posameznega koreografa, plesnega pedagoga, plesno smer

ang.: dance technique

fr.: technique de danse (f)

PRIM.: igrálska téhnika (1, 2, 3)

plésna umétnost -e -i ž gledališka umetnost, pri kateri je glavno izrazilo nastopajočih ritmično gibanje telesa, navadno ob zvočni spremljavi **S:** plés (4)

ang.: art of dance, dance art

fr.: art de la danse (m)

PRIM.: balét, modérni plés, plésno gledališče, póstmodérni plés

plésni arhív -ega -a m arhív, ki zbira, hrani in ureja dokumentarno gradivo o plesnih predstavah, skupinah, smereh, teoriji in zgodovini plesa

ang.: dance archive

fr.: archives de la danse (fpl)

PRIM.: gledališki arhív

plésni festivál -ega -a m večdnevna (tekmovalna) prireditev, navadno enkrat letno, na kateri se zvrsti več izbranih plesnih predstav in spremljevalnih prireditev

ang.: dance festival

fr.: festival de danse (m)

PRIM.: gledališki festivál

plésno gledališče -ega -a s gledališče, v katerem sta ples in koreografirano gibanje osnovni izrazili

ang.: dance theater

fr.: danse-théâtre (m)

PRIM.: balét, fízično gledališče, gibálno gledališče

plítvo díhanje -ega -a s žarg. → ključnično díhanje

ploskáč -a m gledalec, navadno najet za ploskanje ali žvižganje za ustvarjanje vtisa velikega uspeha ali neuspeha nastopajočega, predstave **S:** zastar. kláker

ang.: claquer(ur)

fr.: claqueur (m)

ploskáči -ev m mn. skupina, navadno naje-

tih gledalcev za ploskanje ali žvižganje za ustvarjanje vtisa velikega uspeha ali neuspeha nastopajočega, predstave **S:** zastar. kláka

ang.: claque

fr.: claque (f)

ploskáčka -e ž gledalka, navadno najeta za ploskanje ali žvižganje za ustvarjanje vtisa velikega uspeha ali neuspeha nastopajočega, predstave **S:** zastar. klákerka

ang.: claqueuse (star.)

fr.: claqueuse (f)

plôska lútká -e -e ž prosojna ali neprosojna, barvana ali polreliefna dvodimenzionalna lutka

ang.: flat puppet

fr.: marionnette plate (f)

PRIM.: Karagöz, vájang klítik, vájang kúlit

podáljšani óder -ega ódra m oder, ki sega v avditorij in ga s treh strani obdaja občinstvo

ang.: thrust stage

fr.: plateau ouvert (m)

PRIM.: aréna, elizabetínski óder, klínasti óder, proscénijski óder

pódij -a m dvignjeni del tal na prireditvenem prostoru za nastopajoče

ang.: dais, podium

fr.: podium (m)

PRIM.: óder, praktikábel

GL: dvížni pódij

podódrje -a s prostor pod odrom, navadno opremljen s pododrkimi napravami

ang.: cellar, trap chamber, trap room

fr.: dessous de scène (mpl)

PRIM.: ódrski stól

pódódrske napráve -ih -áv ž mn. naprave pod odrom za dviganje, spuščanje, vrtenje odrskih tal

ang.: hydraulics, (stage) machinery

fr.: machinerie de scène (f)

PRIM.: dvížni pódij, pogrezálo, vrtljívi óder, vr-víščne napráve

podomáčenje -a s priredba tujega dramskega besedila z vnosom domačih, krajevnih prvin

ang.: localization

fr.: assimilation (f)

PRIM.: lokalizácija (1, 2)

podomáčiti -im dov. prirediti tuje dramsko besedilo z vnosom domačih, krajevnih prvin

ang.: to add local colour, to localize

fr.: assimiler

PRIM.: lokalizírati (1, 2)

podoživljanje -a s v zvezi z občinstvom neposredno, zlasti čustveno dožemanje dramskega dogajanja, dramskih oseb **S:** vživljanje (2)

ang.: reliving

fr.: identification (f)

PRIM.: doživljanje (1), gledálčeva recépcija, identifikacija (2), transformácija

pòdtéktst -a m v dialogu neizrečene misli, čustva dramskih oseb, ki jih občinstvu posreduje igralec z nebesednim izražanjem, režija z odrskimi izrazili

ang.: subtext

fr.: sous-texte (m)

PRIM.: atmosféra, gledálčeva recépcija, uprizoritveni koncépt

poétična dráma -e -e ž → lírska dráma

pogójno gledališče -ega -a s po V. E. Mejerholdu gledališče, ki občinstvo izrecno spodbuja, da ustvarjalno domisli to, kar je na odru samo nakazano z igralskimi in odrskimi izrazili

ang.: conditional theatre

fr.: théâtre conditionnel (m)

pogoréti -ím dov. žarg., v zvezi z igralcem, režiserjem, predstavo doživeti popoln neuspeh

ang.: to bomb, to flop

fr.: faire fiasco

pogrezálna lopúta -e -e ž pokrov pogrezalne odprtine, ki se da odstraniti

ang.: (trap) door

fr.: porte de trappe (f)

GL: dísna pogrezálna lopúta, pomična pogrezálna lopúta

pogrezálna odprtína -e -e ž odprtina v odrskih tleh, skozi katero se dviga ali spušča pogrezalo

ang.: trap (opening)

fr.: ouverture de la trappe (f)

PRIM.: pogrezálna lopúta

pogrezálo -a s naprava, s katero se del odrskih tal spusti v pododetje

ang.: elevator trap, (trap) elevator

fr.: trapillon (m)

PRIM.: pòdòdrske napráve

GL: málo pogrezálo, oséбно pogrezálo, véliko pogrezálo

pogrezljívi óder -ega ódra m oder, ki ga je mogoče z dvigalom premikati navzgor in navzdol za hitrejšo menjavo prizorišč

ang.: elevator stage, sinking stage

fr.: scène sur élévateur (f)

PRIM.: dvížni óder

pogrezljívo pèdòdrje -ega -a s predodetje, ki ga je mogoče spustiti do ravnine parterja

ang.: hydraulic apron

fr.: avant-scène sur élévateur (f)

pohíštveni fúndus -ega -a m 1. pohíštvo, ki ga

ima gledališče v zalogi za opremljanje prizorišč **S:** fúndus pohíštva

ang.: furniture stock

fr.: mobilier de scène (m)

2. prostor za hranjenje takega pohíštva **S:** fúndus pohíštva, skladišče pohíštva

ang.: furniture storage, large prop(ertie)s

fr.: garde-meuble (m)

PRIM.: kostúmski fúndus, rekvizítini fúndus, scénski fúndus

pohíštvenik -a m odrski delavec, ki skrbi za pohíštvo, organizira njegovo postavljanje na oder in odnašanje z odra pri uprizoritvah, na vajah

ang.: set dresser

fr.: responsable du mobilier de scène (m)

PRIM.: ódrski délavec, pohíštveni fúndus, rekvizítèr

póigra -e ž → epílog

poklíčno gledališče -ega -a s v Evropi, od commedie dell'arte naprej gledališče, v katerem umetniško, tehnično in upravno osebje opravlja svoje delo kot poklic **S:** profesionálno gledališče

ang.: professional theatre

fr.: théâtre professionnnel (m)

PRIM.: amatérsko gledališče, institucionálno gledališče

poklòn -óna m → priklòn (1, 2)

pokòčna létev -e -tve ž vzdolžna letev za utrjevanje okvira kulise po robovih daljše stranice

ang.: stile

fr.: montant (m)

PRIM.: vzdólžna utrjeválna létev

pokòčni svetilni žléb -ega -ega -a m svetilni žleb ob strani odra za osvetljevanje kulis, ulic

ang.: boom(erang), light tree, torm(entor) tree

fr.: herse verticale (f)

PRIM.: predálčna svetílina opóra, svetílni žléb za frónto, viséči svetílni žléb

polájštati -am dov. žarg. → polétviti

polátati -am dov. → polétviti

polétno gledališče -ega -a s 1. gledališče, ki pripravlja predstave na prostem, navadno poleti **S:** létno gledališče

ang.: straw-hat theatre, summer theatre

fr.: théâtre d'été (m), théâtre en plain air (m)

PRIM.: gledališče na pròstem

2. prostor, urejen za izvajanje gledaliških predstav na prostem **S:** létno gledališče

ang.: straw-hat circuit, straw-hat theatre, summer stock, summer theatre

fr.: théâtre d'été (m)

polévtivi -im *dov.* z letvijo, letvami povezati in utrditi kulise med seboj **S:** žarg. polájštati, polátati

ang.: to batten (out)

fr.: latter

polilóg -a *m v* dramskem besedilu, uprizoritvi dialog med več dramskimi osebami

ang.: polylogue

fr.: polylogue (m)

PRIM.: drámski dialóg, duológ, gôvor, monológ

politična komédija -e -e *ž* komedija s snovjo iz političnega življenja

ang.: political comedy

fr.: comédie politique (f)

PRIM.: satíra

politično gledališče -ega -a *s 1.* *po E. Piscatorju* gledališče, ki podreja estetska načela političnim namenom, širi politične ideje, kritizira družbene razmere, odnose in jih želi dejavno spreminjati

ang.: political theatre

fr.: théâtre politique (m)

PRIM.: agitpróповsko gledališče, épsko gledališče, mobilizacijsko gledališče

2. gledališče, ki prikazuje zgodovinske ali aktualne politične dogodke, konflikte (vojna, revolucija, globalizacija, rasizem)

ang.: political theatre

fr.: théâtre politique (m)

PRIM.: agitpróповsko gledališče, épsko gledališče, mobilizacijsko gledališče

3. gledališče, ki s posebno estetiko usmerja občinstvo k razmišljanju o lastnem političnem prepričanju, mnenju in njegovem osmišljanju

ang.: political theatre

fr.: théâtre politique (m)

PRIM.: agitpróповsko gledališče, épsko gledališče, mobilizacijsko gledališče

poljúbna paláča -e -e *ž v 17. stol., v francoskem gledališču* nevtralno scensko ozadje za uprizorjanje tragedij, navadno palača **S:** palais à volonté

ang.: palais à volonté

fr.: palais à volonté (m)

PRIM.: sóba s štírimi (vráti)

pôlmáska -e *ž* pripomoček, s katerim si nastopajoči zakrije zgornji del obraza

ang.: halfmask

fr.: demimásque (m)

PRIM.: commedia dell'arte, krínka, máska¹ (2)

Pôna lúč! *med vajo* ukaz režiserja, inšpicienta, naj se na odru prižgejo vse luči **S:** Vsà lúč!

ang.: Lights up!

fr.: Pleins feux !

PRIM.: Lúč!

položaj en face -a -- -- [an fás] *m (fr. en face v obraz) →* čélni položáj

pólprofil -a *m* položáj, ko je obraz nastopajočega glede na občinstvo obrnjen v levo ali desno za 45 stopinj

ang.: quarter (left) position, quarter (right) position, semi-profile

fr.: demi-profil (m)

PRIM.: profil

GL: hřbtni pólprofil

pólprofilni položáj -ega -a *m* položáj, ko nastopajoči sedi, stoji na odru, delno obrnjen proti občinstvu

ang.: semi-profile (position)

fr.: position de demi profil (f)

PRIM.: čélni položáj, hřbtni položáj, profilni položáj

pomična kulísa -e -e *ž →* smúčna kulísa

pomična pogrezálna lopúta -e -e -e *ž →* dřsna pogrezálna lopúta

pomični óder -ega ódra *m* oder, pri katerem je mogoče dele odrskih tal na koleščkih premikati v vodoravni smeri za hitrejšo menjavo prizorišč **S:** premični óder

ang.: sliding stage, slip stage, wagon stage

fr.: scène coulissante (f), scène mobile (f)

pomični portál -ega -a *m v gibljivem tehničnem portalu* portalni stolp, ki se pomika po tirnicah za spreminjanje velikosti portalne odprtine

ang.: false proscenium

fr.: proscénium mobile (m)

PRIM.: premični portál

pomočnik -a *m v gledališki semiotiki, v aktantskem modelu, po A. Ubersfeld* aktant, ki pomaga subjektu doseči objekt

ang.: helper

fr.: assistant (m)

PRIM.: aktántski modél, naslôvnik, nasprótnik, objékt, pošiljátej, subjékt

ponavljálna vája -e -e *ž v zvezi z igralcem* vaja za utrjevanje besedila v povezavi z mizansceno

ang.: polishing rehearsal

fr.: italienne (f)

PRIM.: italijánka

ponotránjena ígra -e -e *ž* igranje, pri katerem se igralec izogiba pretirani uporabi vidnih in slišnih igralskih izrazil, poudarja zlasti psihološke značilnosti vloge **S:** introvertirana ígra

ang.: contained acting, internal(ized) acting

fr.: jeu introverti (m)

PRIM.: kómorna ígra, minimalístična ígra, ponzánjena ígra

ponovítev -tve ž → repriza

popljuvati (sò)igralca -am -- dov. vraževerna navada igralcev ob premieri pred odhodom na oder nekajkrat navidezno pljuniti po (so)igralcu za srečo

ang.: to (wish someone to) »break a leg«

fr.: dire merde à qn.

popoldánska predstáva -e -e ž predstava v popoldanskem času

ang.: matinée, mat (star.)

fr.: matinée (f)

PRIM.: dopoldánska predstáva, večerna predstáva

popólno gledališče -ega -a s → totalno gledališče (1, 2)

portál -a m **1.** v baročni in klasični gledališki arhitekturi okvir odprtine, ki ločuje dvorano in oder

ang.: proscenium

fr.: proscénium (m)

PRIM.: portálna odprtína

2. → portálni stòlp **3.** → portálna stránska kulísa

GL: arhitektónski portál, arhitektúrni portál, fiksni nótranji portál, fiksni téhnični portál, gibljívi nótranji portál, gibljívi téhnični portál, nótranji portál, pomič-ni portál, premíčni portál, téhnični portál, zunánji portál

portálna črta ódra -e -e -- ž navidezna črta med portálnima stolpoma, od katere potekajo vse meritve v globino ali v ospredje odra **S:** mējna črta ódra, portálna línija ódra

ang.: curtain line

fr.: ligne d'origine (f)

PRIM.: mizanscéna, scéna (2, 3)

portálna draperíja -e -e ž iz nagubanih zaves oziroma togega materiala narejena ali naslikana draperija kot okras arhitekturnega portala **S:** proscénijska draperíja

ang.: grand drapery, pelmet

fr.: lambrequin d'avant-scène (m)

portálna kulísa -e -e ž → portálna stránska kulísa

portálna línija ódra -e -e -- ž → portálna črta ódra

portálna máska -e -e ž zavesa ali kulísa pred portálnim stolpom, ki zakrije odprtino, nastalo ob njegovem premiku

ang.: tormentor (drape(ry)), tormentor (wing)

fr.: découverte (f), pantalon (m)

portálna odprtína -e -e ž odprtina med dvorano in odrom **S:** ódrska odprtína

ang.: proscenium opening

fr.: ouverture du proscénium (f)

PRIM.: četřta sténa

portálna sofíta -e -e ž → proscénijska sofíta

portálna stránska kulísa -e -e ž nepremična ali delno gibljiva kulísa v tehničnem portalu, ki ob straneh odra uokvirja sceno **S:** portál (3), portálna kulísa

ang.: tormentor (flat), tormentor (wing)

fr.: principal (m)

PRIM.: harlekín, portálni stòlp

portálni lúčni móst -ega -ega mostú m → portálni svetílmi móst

portálni móst -ega mostú m odrski svetílmi most, obešen za portalom

ang.: proscenium bridge

fr.: carrousel du proscénium (m)

PRIM.: mostič, svetílmi móst

GL: portálni lúčni móst, portálni svetílmi móst, portálni svetílbni móst

portálni podést -ega -a m podest v portalnem stolpu za pristop do svetilnih teles

ang.: perch

fr.: portant d'avant-scène (m)

portálni refléktor -ega -ja m reflektor v portalnem stolpu, na portálni stranski kulísi ali na portalnem svetílnem mostu

ang.: perch lamp, perch lime, perch spot, proscenium lamp, proscenium lime, proscenium spot

fr.: projecteur d'avant-scène (m)

PRIM.: prědódrski projekcijski refléktor, spremljevalni refléktor

portálni stòlp -ega stòlpa m stranski del tehničnega portala, v katerem so vgrajeni portálni podesti in nameščena odrska svetila **S:** portál (2)

ang.: tormentor (tower)

fr.: tourelle (f)

PRIM.: portálna stránska kulísa, portálni móst

portálni svetílmi móst -ega -ega mostú m odrski svetílmi most, obešen v odrskem stolpu za glavno zaveso **S:** portálni lúčni móst, portálni svetílbni móst

ang.: proscenium (lighting) bridge

fr.: carrousel du proscénium (m)

PRIM.: horizótni svetílmi móst, vměsni svetílmi móst

portálni svetílbni móst -ega -ega mostú m → portálni svetílmi móst

posěbni efěkt -ega -a m odrski efekt, povzročen s pirotehničnimi, kemičnimi sredstvi: ogenj, megla, sneg

ang.: (special) effect

fr.: effet spćial (m)

poslovilna predstáva -e -e ž predstava, s katero se gledališki ustvarjalec slovesno poslovi od občinstva, gledališča

ang.: farewell appearance, farewell performance

fr.: spectacle des adieux (m)

PRIM.: slávnostna predstáva

posodobítev **-tve** ž vsebinska in/ali oblikovna prilagoditev starejših dramskih besedil, uprizoritev, radijskih in televizijskih iger, baletov sodobnemu življenju in sodobnim umetniškim načelom **S:** aktualizacija

ang.: modernizing

fr.: modernisation (f)

PRIM.: predeláva, priredba

postavítev **-tve** ž **1.** → uprizorítev (1) **2.** → gledališka režija (1)

GL: prva postavitev na óder

póstrámsko gledališče **-ega -a s** od okrog 1970 naprej, po H. T. Lehmannu gledališče, ki za izhodišče uprizarjanja ne uporablja dramskega besedila, ampak telo, glas, zvok, prostor, čas, navadno s poudarjeno samorefleksivnostjo, večpomenskostjo, destrukcijo gledaliških konvencij

ang.: postdramatic theatre

fr.: théâtre postdramatique (m)

PRIM.: drámsko gledališče, póstrámskično gledališče

póstkolóniálno gledališče **-ega -a s** zlasti v 2. pol. 20. stol., v nekdanjih evropskih kolonijah gledališče, nastalo v procesu dekolonizacije, ki z uporabo večjezičnosti, gledaliških prvin različnih kultur, novo interpretacijo znanih dramskih besedil problematizira ustaljene pojmovanje kulturne, politične identitete, zgodovinske razlage zahodnega sveta

ang.: postcolonial theatre

fr.: théâtre postcolonial (m)

PRIM.: áfriško gledališče, áfroamériško gledališče, arábsko gledališče, ázijsko gledališče, evrópsko gledališče, národno gledališče, póstrámskično gledališče

póstrámskično dramátika **-e -e ž** → póstrámskično dramátika

póstrámskični plés **-ega -a m** od 60. let 20. stol. naprej gledališki plés, ki v primerjavi z modernim plesom izraziteje vključuje prvine drugih umetnosti in neumetnostnih gibalnih praks (šport, borilne veščine, vsakdanji gib), raziskuje vlogo improvizacije, pravil in naključij v ustvarjalnem procesu in se navadno izvaja zunaj gledališč (galerije, muzeji, športne dvorane) **S:** póstrámskični plés

ang.: postmodern dance

fr.: danse contemporaine (f)

PRIM.: búto, hêpening, mínimalístični plés, per-

fórmans, póstrámskično gledališče, sodóbní plés

póstrámskični dramátika **-e -e ž** od 60. let 20. stol. naprej dramatika s fragmentarno zgradbo, citatnostjo, ki obravnava zlasti marginalne teme, eklektično povezuje prvine različnih dramskih in nedramskih zvrsti, zgodovinske sloge **S:** póstrámskično dramátika

ang.: post-modern(ist) drama

fr.: drame postmoderniste (m)

PRIM.: absúrdna dráma, dramátika spêrme in krvi, móstrámskično dramátika, performatív, póstrámskično gledališče, póstrámskično gledališče

póstrámskični plés **-ega -a m** → póstrámskični plés

póstrámskični gledališče **-ega -a s** od 60. let 20. stol. naprej gledališče, ki problematizira modernistično načelo izvirnosti, mejo med visoko in popularno kulturo, prepleta prvine različnih umetnosti in zgodovinskih slogov **S:** póstrámskično gledališče

ang.: post-modern(ist) theatre

fr.: théâtre postmoderniste (m)

PRIM.: body art, hêpening, móstrámskično gledališče, perfórmans, performatív, póstrámskično gledališče, póstrámskični plés, póstrámskični dramátika

póstrámskično gledališče **-ega -a s** → póstrámskično gledališče

posvétna igra **-e -e ž** od srednjega veka naprej igra z neverško ali neobredno snovjo, navadno v narodnem jeziku

ang.: secular play

fr.: pièce laïque (f)

PRIM.: duhóvna igra, obrédna igra, vérska dráma

posvétno gledališče **-ega -a s** gledališče, ki ni duhovno, versko usmerjeno in uprizarja dela s tematiko iz vsakdanjega življenja **S:** profáno gledališče

ang.: secular theatre

fr.: théâtre profane (m)

PRIM.: religióžno gledališče

pošévna osnóva ódra **-e -e -- ž** do leta 1920, zlasti v italijanskih gledališčih proti občinstvu nagnjena odrska tla

ang.: (stage) rake, (stage) ramp

fr.: scène en plan incliné (f)

PRIM.: klínasta poševnína, poševnína

pošévne kulíse **-ih kulís ž mn.** stranske kulise, postavljene pod kotom glede na portalno odprtino

ang.: angled flats, angled wings

fr.: châssis obliques (mpl)

PRIM.: vzporédne kulíse

poševnína -e ž v tlorisu pravokoten, zložljiv ali nezložljiv konstrukcijski element za sestavljanje nagnjenih tal praktikabelske osnove

ang.: rake, raking piece, ramp

fr.: pente (f)

PRIM.: pošévnna osnóva ódra

GL: klínasta poševnína

pošiljatelj -a m v gledališki semiotiki, v aktantskem modelu, po A. Ubersfeld aktant, ki vodi, usmerja subjekt **S:** adresánt, oddájnik

ang.: sender

fr.: sujet (m)

PRIM.: aktántski modél, naslòvnik, nasprótnik, objékt, pomočnik, subjékt

potegniti črto potégnem -- dov. strok. pog., v zvezi z dramaturgijo preoblikovati dramsko besedilo z izločanjem za uprizoritev nepotrebnih delov

ang.: to cut

fr.: faire des coupures

PRIM.: dramatúrška črta (1, 2)

potíhem prisl. v didaskalijah oznaka za tiho, zaupno govorjenje nastopajočega **S:** tího

ang.: quietly, softly, sotto voce

fr.: à mi-voix

PRIM.: naglás, záse

potujitev -tve ž po B. Brechtu dramaturški postopek rušenja gledališke iluzije s prekinitvami dogajanja, songi, nagovori, filmskimi vložki, komentarji, ki spreminja ustaljen način gledanja in mišljenja, spodbuja kritičen odnos občinstva do prikazanih družbenih tem, odnosov

ang.: alienation effect

fr.: distanciation (f)

PRIM.: épska dramaturgíja, épsko gledališče, estétska distánca

potujitveni efékt -ega -a m → potujitveni učinek

potujitveni učinek -ega -nka m po B. Brechtu učinek potujitve na občinstvo, ki omogoča kritično razumevanje družbenih pojavov, spreminjanje ustaljenih načinov gledanja in mišljenja, dosežen z rušenjem gledališke iluzije (s prekinitvami dogajanja, songi, nagovori, filmskimi vložki, komentarji) **S:** zastar. odtujitveni učinek, potujitveni efékt

ang.: alienation effect

fr.: effet de distanciation (m)

PRIM.: épska dramaturgíja, épsko gledališče (2), estétska distánca, géstus

potujoče gledališče -ega -a s gledališče, ki nima stalne dvorane in s predstavami nastopa v različnih krajih

ang.: barnstorming theatre, strolling theatre, travelling theatre

fr.: théâtre ambulante (m)

PRIM.: commedia dell'arte, stáлно gledališče

poučna igra -e -e ž igra, napisana za šolske, vzgojne, didaktične namene **S:** didáktična dráma, didáktična igra

ang.: didactic play

fr.: pièce didactique (f)

PRIM.: didáktično gledališče, problémska igra, šólska dráma, tézna igra

poudárek -rka m **1.** izstopanje kakšnega dela stavka ali besedne zveze po jakosti, višini, barvi glasu **S:** akcènt (4)

ang.: accent, stress

fr.: accent (m)

PRIM.: intonácija, régister glasú

2. → akcènt (1)

GL: àlógični poudárek, lógični poudárek, nèlógični poudárek

povezoválec -lca m **1.** nastopajoči, ki povezuje program na prireditvi, v kabaretu **S:** konferansjé, moderátor, napovedoválec, vodítelj

ang.: emcee, master of ceremonies

fr.: présentateur (m)

2. nastopajoči, ki povezuje, pojasnjuje, komentira odsko dogajanje

ang.: emcee, master of ceremonies

fr.: présentateur (m)

PRIM.: épsko gledališče, pripovedoválec (1), rezonêr

povezováka -e ž **1.** nastopajoča, ki povezuje program na prireditvi, v kabaretu **S:** konferansjêjka, moderátorka, napovedováka, vodíteljica

ang.: emcee, mistress of ceremonies

fr.: présentatrice (f)

2. nastopajoča, ki povezuje, pojasnjuje, komentira odsko dogajanje

ang.: emcee, mistress of ceremonies

fr.: présentatrice (f)

PRIM.: épsko gledališče, pripovedováka (1), rezonêr

póza -e ž **1.** → drža

2. slabš. izumetničen telesni položaj nastopajočega

ang.: pose

fr.: pose (f)

PRIM.: afektírana igra

Pozòr! med vajo opozorilo režiserja, inšpicienta, da sledi sporočilo ali navodilo nastopajočim ali odrskim delavcem

ang.: Ladies and gentlemen!, Stand by!

fr.: Attention !

pozunánjena igra -e -e ž igranje, pri katerem igralec pre pogosto uporablja izrazito opazna vidna in slišna igralska izrazila, premalo upošteva psihološke značilnosti vloge **S:** ekstravertirana igra, igra navzven

ang.: external(ized) acting

fr.: jeu extraverti (m)

PRIM.: afektirana igra, kómorna igra, minimalistična igra, ponotránjena igra

požárna závésa -e -e ž zavesa iz kovinskega ali drugega proti ognju odpornega materiala, s katero se ob požaru zapre odrski prostor

ang.: fire curtain, iron curtain, safety curtain

fr.: rideau de fer (m)

PRIM.: azbéstna závésa, vódna závésa

práizvédba -e ž **1.** prva uprizoritev dramskega besedila sploh **S:** prva izvédba

ang.: world première

fr.: première mondiale (f)

PRIM.: kústna uprizoritev

2. prvič predvajana radijska, televizijska igra **S:** prva izvédba

ang.: world première

fr.: première mondiale (f)

práktična dramaturgija -e -e ž → dramaturgija (3)

práktična dramáturginja -e -e ž → dramáturginja (1)

práktični dramáturg -ega -a m → dramáturg (1)

práktikábel -bla m v tlorisu pravokoten, praviloma normiran, zložljiv konstrukcijski element za sestavljanje praktikabelskega odra ali praktikabelske osnove

ang.: parallel (riser), riser, rostrum

fr.: praticable (m)

PRIM.: pódij

práktikábelna osnóva -e -e ž nad odrska tla dvignjene hodne površine scene, sestavljene iz praktikablov in drugih konstrukcijskih elementov (stopnic, poševnin, zabojev, klinov)

ang.: deck, riser floor, riser platform, rostrum platform

fr.: plateforme praticable (f)

práktikábelski óder -ega ódra m montažni oder, sestavljen iz praktikablov in stopnic

ang.: riser stage

fr.: scène démontable (f)

PRIM.: pódij, prilóžnostni óder

práviló tréh enótnosti -a -- -- s v klasicistični dramaturgiji pravilo o enotnosti kraja, časa in dogajanja

ang.: three unities

fr.: règle des trois unités (f)

PRIM.: aristótelška dramaturgija, klasicistična dramátika

právljična igra -e -e ž igra, v kateri nastopajo nadnaravna bitja in zmaga dobro nad zlim

ang.: fairy play, fairytale play

fr.: féerie (f)

PRIM.: čaróbná igra

práznična igra -e -e ž po N. Kuretu verska ali posvetna igra, primerna zlasti za cerkvene praznike in različne slovesnosti

ang.: feast play, festive play

fr.: pièce de fête (f)

PRIM.: slávnostná igra

precióza -e ž **1.** v 1. pol. 17. stol., v Franciji pripadnica salonskih literarnih, kulturnih krožkov z izumetničenim izražanjem in vedenjem, ki si prizadeva kultivirati družabno življenje

ang.: précieuse

fr.: précieuse (f)

PRIM.: stilizirána igra, stilizirani góvor

2. → salónská dáma

prečka -e ž prečna letev za utrjevanje, razpiranje okvira kulise po krajši stranici

ang.: sill, toggle, (toggle) rail

fr.: traverse (f)

prečna utrjeválná létev -e -e -tve ž letev za prečno vezanje in utrjevanje dveh ali več kulis

ang.: batten, monkey pole

fr.: béquille (f)

predája položája -e -- ž premik enega od igralcev iz enakovrednega v podrejeni položaj

ang.: giving (the scene), pulling back, retreating

fr.: retrait (m)

predálčna svetilna opóra -e -e -e ž svetilni žleb, kamor se nameščajo žarnice in barvni filtri za mešanje barvne svetlobe **S:** predálčna svetilna sofita

ang.: borderlight, striplight

fr.: brute (f)

PRIM.: pokónčni svetilni žléb, viséči svetilni žléb

predálčna svetilna sofita -e -e -e ž → predálčna svetilna opóra

predélati -am dov. vsebinsko in/ali oblikovno spremeniti dramsko besedilo **S:** adaptirati (2)

ang.: to adapt, to rewrite

fr.: adapter

PRIM.: prirediti

predeláva -e ž **1.** vsebinsko in/ali oblikovno spreminjanje dramskega besedila **S:** adaptácija (2)

ang.: adaptation, alteration, rewrite

fr.: adaptation (f)

PRIM.: črtanje besedila, posodobitev

2. vsebinsko in/ali oblikovno spremenjeno dramsko besedilo **S:** adaptacija (2)

ang.: adaptation, rewrite

fr.: adaptation (f)

PRIM.: dramaturška črta, lokalizacija, posodobitev, prirédba

predgôvor -a m → prológ (1, 2)

prèdígra -e ž samostojni uvodni del dramskega besedila, uprizoritve

ang.: curtain lifter, curtain raiser, opener

fr.: prologue (m)

PRIM.: prológ (1, 2)

prédnja luč -e luči ž osvetlitev igralnega prostora od spredaj z nizom reflektorjev, obešenih na balkonu ali na lučnih vlakih pred portalnim stolpom

ang.: front light(ing)

fr.: lumière frontale (f)

prèdódrje -a s v baročni in klasični gledališki arhitekturi del odra pred portalno odprtino **S:** proscénij (2)

ang.: apron, forestage

fr.: avant-scène (f), proscénium (m)

PRIM.: podáljšani óder, zaódrje

GL: pogrezljivo prèdódrje

prèdódrske luči -ih -- ž mn. proti odru usmerjene luči, nameščene pred portalno odprtino

ang.: anti-proscenium (lights), front-of-house (lights)

fr.: lumières de l'avant-scène (fpl)

PRIM.: dvoránske luči, prédnja luč

prèdódrski projekcijski refléktor -ega -ega -ja m projekcijski reflektor na prednji strani odrskega portala, usmerjen proti odru

ang.: front-of-house spot(light)

fr.: projecteur d'avant-scène (m)

PRIM.: dvoránska strôpna svetilna réža, portálni refléktor, projéktor

prèdpremièra -e ž predstava med generalko in premiero

ang.: preview

fr.: avant-première (f)

prèdpústna ígra -e -e ž → pústna ígra

prèdsezóna -e ž čas pred novo gledališko sezono

ang.: preseason

fr.: avant-saison (f)

predstáva -e ž **1.** posamezna izvedba gledališke, filmske uprizoritve z igralci, pevci, plešalci, animiranimi lutkami pred neposredno navzočim občinstvom kot dejavnim udeležencem dogodka **S:** uprizoritev (2)

ang.: performance, show

fr.: représentation (f), spectacle (m)

PRIM.: gledališče, odmòr, perfórmans, reprezentacija (2), režíja, spektakel

2. → uprizorítev (1) **3.** → perfórmans

GL: abonmájska predstáva, balétna predstáva, benefíčna predstáva, dežúrna predstáve, dežúrni predstáve, dijáška predstáva, dobrodélna predstáva, dopoldánska predstáva, drámska predstáva, eksperimentálna predstáva, gála predstáva, gledališka predstáva, izvenabonmájska predstáva, izžvížgati predstávo, jubiléjna predstáva, kabinétna predstáva, lučkati predstávo, lútkovna predstáva, mladínska predstáva, ní predstáve, nosíti predstávo, óperna predstáva, oprémiti predstávo, otróška predstáva, otvorítvena predstáva, plésna predstáva, popoldánska predstáva, poslovílna predstáva, predstáva odpáde, predstáva v predstávi, premiérska predstáva, razporèd predstáv, razporèd váj in predstáv, réd skúšenj in predstáv, repertoárna predstáva, slávnostna predstáva, šólska predstáva, varietéjska predstáva, večérna predstáva, vodíti predstávo, vódja predstáve, zádnja predstáva, zaključena predstáva, zapríta predstáva

predstáva odpáde obvestilo predstave v napovedanem času ne bo

ang.: performance cancelled, show cancelled

fr.: spectacle annulé

PRIM.: ní predstáve

predstáva v predstávi -e -- -- ž → ígra v ígri (1, 2)

predstavítveni dogódek -ega -dka m od konca 20. stol. naprej javni dogodek, ki ga ob predstavitvi novega izdelka, storitve, knjige oblikujejo, izvedejo gledališki, literarni, filmski, glasbeni ustvarjalci

ang.: promotion(al event)

fr.: événement promotionnel (m)

PRIM.: brálna uprizorítev, hêpening

prèdžgódba -e ž kar se je zgodilo pred začetkom dramske zgodbe, pomembno za razumevanje, zaplet in razplet dogajanja

ang.: back-story

fr.: prologue (m)

PRIM.: analítíčna dráma, ekspozícija, prológ (1, 2)

preglèd kostúmov -éda -- m preverjanje funkcionalne in estetske ustreznosti kostumov na odru

ang.: costume parade, dress parade

fr.: examen des costumes (m)

PRIM.: kostúm, kostumográf, kostúmska vája

pregovoriti besedilo -ím -- dov. žarg., v zvezi z nastopajočim brez interpretacije na glas ponoviti besedilo

ang.: to run the lines

fr.: parler le text tout intérieurement

PRIM.: memorirati besedilo, obnovitvena vája, preigráti, vlóga (1)

pregrinjálo za tlà -a -- -- s → ódrsko pogrinjálo

prehódna vráta -ih vrát s mn. vrata v kulisi, ki deli odrski prostor po središčni liniji odra

ang.: fire door, pass door

fr.: porte de sécurité (f)

prehódni prizòr -ega -óra m prizor, ki dramaturško povezuje dogajalne enote

ang.: transitional scene

fr.: scène de transition (f)

PRIM.: dramaturška zgrádba, mèdígra

preigráti -ám dov. v zvezi z igralcem, pri glasbenem opremljanju, razporejanju svetlobnih efektov igrati brez interpretacije, upoštevati le mizansceno, tempo dogajanja, premore in nakazovati atmosfero

ang.: to dry-run the script, to dry-run the text

fr.: parcourir le texte

PRIM.: markirati, pregovoriti besedilo

GL tudi: preigráti se pred kóga/káj, preigráti se za kóga/káj

preigráti se pred kóga/káj -ám -- -- --/-- dov. v zvezi z igralcem obiti soigralca ali scenski element pred njim

ang.: to cover, to cut in front, to upstage

fr.: passer devant à gauche ou à droite

PRIM.: mizanscéna, preigráti se za kóga/káj, premík

preigráti se za kóga/káj -ám -- -- --/-- dov. v zvezi z igralcem obiti soigralca ali scenski element za njim

ang.: to cross behind

fr.: passer derrière à gauche ou à droite

PRIM.: mizanscéna, premík

prejémnik -a m → naslòvnik

premični óder -ega ódra m → pomični óder

premični portál -ega -a m portalni stolp gibljivega tehničnega portala, ki se prosto premika po odru

ang.: false proscenium

fr.: cadre mobile (m)

PRIM.: pomični portál

premiéra -e ž prva javna predstava gledališkega dela, filma pred občinstvom, navadno z vabljenimi gosti, kritiki **S:** premiérska predstáva

ang.: first night, opening night, première

fr.: première (f)

PRIM.: kístna uprizorítev, práizvédba (1)

GL: abonmá premiéra, prèdpremiéra

premiérska predstáva -e -e ž → premiéra

premiérski abonmá -ega -ja m abonma za première **S:** abonmá premiéra

ang.: opening-night subscription series

fr.: abonnement première (m)

premik -a m sprememba položaja nastopajočega, scenskega elementa, rekvizita v igralnem prostoru

ang.: move

fr.: déplacement (m)

PRIM.: gésta, gíb (1, 2), gíbanje, mizanscéna

GL: absúrdni premík, àlógíčni premík, formálni premík, lógíčni premík, mizanscénski premík, nèlógíčni premík, premík naprêj, premík navznóter, premík navzvév, premík nazáj, premík po srédi, premík pred kóga/káj, premík za kóm/čím, upravičeni premík

premik naprêj -a -- m premík nastopajočega iz ozadja proti sprednjemu delu odra

ang.: move below, move downstage

fr.: déplacement en avant (m)

PRIM.: premík nazáj

premik navznóter -a -- m premík nastopajočega od strani odra proti sredini

ang.: move in

fr.: déplacement en dedans (m)

PRIM.: premík navzvév

premik navzvév -a -- m premík nastopajočega od sredine odra proti levi ali desni strani

ang.: move out

fr.: déplacement en dehors (m)

PRIM.: premík navznóter

premik nazáj -a -- m premík nastopajočega iz ospredja odra proti ozadju, horizontu

ang.: move above, move upstage

fr.: déplacement en arrière (m)

PRIM.: premík naprêj

premik po srédi -a -- -- m premík nastopajočega pravokotno na rampo ob središčni liniji odra

ang.: move down the centre

fr.: déplacement au milieu (m)

PRIM.: premík naprêj, premík nazáj

premik pred kóga/káj -a -- --/-- m gledano iz dvorane na oder premík nastopajočega iz enega odrskega območja v drugo pred soigralcem ali scenskim elementom

ang.: cross below

fr.: déplacement devant (m)

PRIM.: preigráti se pred kóga/káj, premík za kóm/čím

premik za kóm/čím -a -- --/-- m gledano iz dvorane na oder premík nastopajočega iz enega odrskega območja v drugo za soigralcem ali scenskim elementom

ang.: cross above

fr.: déplacement derrière (m)

PRIM.: preigráti se za kóga/káj, premík pred kóga/káj

premôlk -a m → premòr (2)

premòr -ôra m 1. daljša ali krajša dramaturško utemeljena prekinitvev odsrkega dogajanja

S: dramaturška pávza, pávza

ang.: pause

fr.: entracte (m)

2. daljša ali krajša besedilno, dramaturško utemeljena prekinitvev govorjenja na določeni mestih v repliki, dialogu **S:** môlk, pávza, premôlk, tišina

ang.: pause

fr.: pause (f)

3. → odmòr

preoblačilnica -e ž garderoba ob odru za hitro preoblačenje igralcev

ang.: quick change room

fr.: loge sur scène (f)

preobléka -e ž 1. zlasti v komediji oblačilo, v katero se nastopajoči obleče, da prikrije svojo identiteto, zlasti spolno

ang.: disguise

fr.: travesti (m)

PRIM.: situacijska kómika, travestíja (1, 2), vlóga v hláchah

2. v komediji uporaba oblačil, gestikulacije, govora drugega spola za spremembo identitete

ang.: disguise

fr.: travestissement (m)

preobrát -áta m v dramaturgiji trenutek, ko se dramsko dogajanje obrne v novo smer **S:** peripetíja

ang.: peripeteia, peripety, reversal

fr.: rebondissement (m)

PRIM.: zaplét

GL: trágični preobrát

prepónsko díhanje -ega -a s v zvezi z igralcem díhanje, pri katerem se trebušna prepona ob vdihu pomakne navzdol, kar omogoči daljši izdih **S:** abdominálno díhanje, díhanje s prepóno, žarg. trebúšno díhanje

ang.: abdominal breathing, diaphragmatic breathing

fr.: respiration abdominale (f)

PRIM.: kljúčnično díhanje, prsno díhanje

prepoznánje -a s po Aristotelu, v dramaturgiji trenutek v dramskem dogajanju, ko junak koga ali kaj prepozna in se razkrije njegova tragična zmeta, razplete konflikt **S:** anagnorisis, anagnorizem

ang.: anagnorisis, recognition

fr.: anagnorisis (f)

prèskriptívna dramaturgíja -e -e ž → normativna dramaturgíja

pretéksta -e ž v antičnem rimskem gledališču tragedija po grškem zgledu, temelječa na rimski zgodovini ali legendah, imenovana po togi preteksti

ang.: fabula praetexta, tragoedia praetexta

fr.: fabula praetexta (f)

PRIM.: krepidáta, togáta

prèzasédba -e ž zamenjava igralca z drugim po začetku vaj

ang.: recasting

fr.: alternance de(s) distribution(s) (f)

PRIM.: zasédba

prezénca -e ž 1. celota igralčevih posebnih psihofizičnih lastnosti, s katerimi pritegne pozornost občinstva **S:** navzócnost

ang.: charisma, presence

fr.: présence (f)

PRIM.: igránje

2. v gledališki teoriji skupna telesna navzócnost nastopajočih in občinstva v realnem prostoru, času gledališkega dogodka, zlasti v primerjavi z medijsko posredovanim dogajanjem **S:** navzócnost

ang.: presence

fr.: présence (f)

PRIM.: gledališka predstáva, póstmodernistično gledališče, reprezentácija

príde dov. ed. v didaskalijah oznaka za prihod nastopajočega na prizorišče

ang.: enters

fr.: il (elle) entre

PRIM.: nastòp (1)

GL: príde od zádaj, príde z désne, príde z léve

prídejo dov. mn. v didaskalijah oznaka za prihod nastopajočih na prizorišče

ang.: enter

fr.: ils (elles) entrent

PRIM.: nastòp

príde od zádaj dov. ed. v didaskalijah oznaka za prihod nastopajočega iz ozadja odra

ang.: enters upstage

fr.: il (elle) entre du fond

PRIM.: príde z désne, príde z léve, sprédaj, zádaj

prídeta dov. dv. v didaskalijah oznaka za prihod dveh nastopajočih na prizorišče

ang.: enter

fr.: ils (elles) entrent

PRIM.: nastòp

príde z désne dov. ed. v didaskalijah oznaka za prihod nastopajočega z desne strani odra

pride z léve

ang.: enters stage left

fr.: il (elle) entre par la droite

PRIM.: pride od zádaj, pride z léve, sprédaj, zádaj

pride z léve *dov. ed. v didaskalijah* oznaka za prihod nastopajočega z leve strani odra

ang.: enters stage right

fr.: il (elle) entre par la gauche

PRIM.: pride od zádaj, pride z désne, sprédaj, zádaj

prigódnica *-e ž* → prilóžnostna igra

priklón *-óna m 1. v zvezi z igranjem* estetsko oblikovan nagib glave ali zgornjega dela telesa nastopajočega naprej, navadno v pozdrav, zahvalo, kot izraz spoštovanja **S:** poklón

ang.: bow, curtsy

fr.: salut (m)

2. skupinski ali posamezni pozdrav nastopajočih občinstvu, navadno z nagibom glave, zgornjega dela telesa naprej, ob koncu nastopa, predstave **S:** poklón

ang.: (take a) bow

fr.: salut (m)

prilagoditev *-tve ž v zvezi z igralcem* uskladitev govora, vedenja, ravnanja z besedilnimi in odrskimi okoliščinami

ang.: adaptation, adjustment

fr.: adaptation (f)

prilagoditi se *-ím se dov. v zvezi z igralcem* uskladiti govor, vedenje, ravnanje z besedilnimi in odrskimi okoliščinami

ang.: to adapt, to adjust

fr.: s'accommoder, s'adapter, se conformer

prilóžnostna igra *-e -e ž igra*, navadno slovesna, napisana, pripravljena za določeno prilóžnost, praznovanje **S:** prigódnica

ang.: occasional piece

fr.: pièce de circonstance (f)

PRIM.: prázníčna igra, slávnostna igra

prilóžnostni óder *-ega ódra m* prostor, preurejen v oder za določeno prireditvev, predstavo

ang.: makeshift stage, temporary stage

fr.: scène de circonstance (f)

PRIM.: ambientálno gledalíšče, gledalíšče na próstem, polétno gledalíšče, úlično gledalíšče

principál *-a m v 17. in 18. stol., v Franciji, Nemčiji* vodja igralske skupine, lastnik scenskega, kostumskega fundusa

ang.: actor-manager

fr.: chef de troupe (m)

PRIM.: doajén

principálka *-e ž v 17. in 18. stol., v Franciji, Nemčiji* vodja igralske skupine, lastnica scenskega, kostumskega fundusa

ang.: actress-manager

fr.: chef de troupe (f)

pripóvedno gledalíšče *-ega -a s* → épsko gledalíšče (2)

pripovedoválec *-lca m 1.* nastopajoči, ki pripoveduje zgodbo in komentira dogajanje v gledališki predstavi, filmu, radijski, televizijski igri **S:** narátor

ang.: narrator

fr.: narrateur (m)

PRIM.: épsko gledalíšče, povezoválec

2. govorni interpret, navadno proznega besedila

ang.: narrator

fr.: récitant (m)

PRIM.: recitátor, umétniška beséda (1), umétniško pripovedovánje

pripovedováka *-e ž 1.* nastopajoča, ki pripoveduje zgodbo in komentira dogajanje v gledališki predstavi, filmu, radijski, televizijski igri **S:** narátorka

ang.: narrator

fr.: narratrice (f)

PRIM.: épsko gledalíšče, povezováka

2. govorna interpretka, navadno proznega besedila

ang.: narrator

fr.: récitante (f)

PRIM.: recitátorka, umétniška beséda (1), umétniško pripovedovánje

priredba *-e ž 1.* predelava, preureditev, prilagoditev besedila za uprizorjanje **S:** adaptácija (1)

ang.: adaptation, (new) version, revised edition, reworking of an old dramatic entertainment into a new one

fr.: adaptation scénique (f)

PRIM.: dramatiszácija, uprizoritveno besedílo (1)

2. prenos dramskega besedila, uprizoritve v radijski, televizijski, filmski medij **S:** adaptácija (1)

ang.: adaptation

fr.: adaptation cinématographique (f), adaptation radiophonique (f)

PRIM.: dramatiszácija, lokalizácija, podomáčenje

3. za uprizorjanje predelano, preurejeno, prilagojeno besedílo **S:** adaptácija (1)

ang.: adaptation

fr.: adaptation scénique (f)

PRIM.: dramatiszácija, posodobítev, uprizoritveno besedílo (1)

4. dramsko besedilo, gledališka uprizoritev, prenesena v radijski, televizijski, filmski medij

S: adaptácija (1)

ang.: adaptation, (new) version, revised edition, reworking of an old dramatic entertainment into a new one

fr.: adaptation cinématographique (f), adaptation radiophonique (f)

PRIM.: rádijska igra, scenárij, televizijska igra

priredíteľ -a m **1.** avtor priredbe

ang.: adapter

fr.: auteur de l'adaptation (m)

2. organizator prireditve

ang.: organizer, producer

fr.: organisateur de spectacle (m)

priredíteľjica -e ž **1.** avtorica priredbe

ang.: adapter

fr.: auteure de l'adaptation (f)

2. organizatorica prireditve

ang.: organizer, producer

fr.: organisatrice de spectacle (f)

prirediti -ím **dov. 1.** predelati, preurediti, prilagoditi besedilo za uprizorjanje **S:** adaptirati (1)

ang.: to adapt

fr.: adapter

2. prenesti dramsko besedilo, gledališko uprizoritev v radijski, televizijski, filmski medij

S: adaptirati (1)

ang.: to adapt

fr.: adapter

3. organizirati prireditev

ang.: to organize, to produce

fr.: organiser

priróčno skladišče kulís -ega -a -- s prostor v bližini odra za hranjenje scenskih elementov, ki se uporabljajo v tekočih predstavah

ang.: scene(ry) bay, scene(ry) dock, scene(ry) pit

fr.: dépôt des coulisses (m)

PRIM.: kulisárna (2)

prispodóbná igra -e -e ž **zastar. →** alegorija (1, 2)

prišepetávati -am **nedov. v zvezi s šepetalcem** tiho, brez glasu govoriti dele besedila, zlasti iztočnice, nastopajočim na vaji, predstavi **S:** žarg. suffirati

ang.: to prompt

fr.: souffler

přiti čez rámpo -dem -- **dov. žarg., v zvezi z glasom nastopajočega** biti slíšen v dvorani **S:** žarg. íti čez rámpo, žarg. něsti čez rámpo

ang.: to project

fr.: passer la rampe

privzdígnjena dikcija -e -e ž **v zvezi z nastopajočim** nevsakdanji, navadno patetičen način govornega podajanja besedila

ang.: elevated diction

fr.: pathos (m)

PRIM.: deklamácija (1), izumetničeni góvor, patetična igra, pátos (2, 3)

privzdígnjena igra -e -e ž → patetična igra

prizòr -òra m enota gledališkega dela, navadno določena s spremembo prizorišča, prihodi ali odhodi nastopajočih **S:** scéna (6)

ang.: (French) scene

fr.: scène (f)

PRIM.: dejánje (2), slika

GL: akcijski prizòr, alegórični prizòr, epizódni prizòr, kómični prizòr, mnóžični prizòr, némi prizòr, prehódni prizòr, prizòr na balkónu, sklépní prizòr, svetoválec za akcijske prizòre

prizorišče -a s **1.** **v didaskalijah** opredelitev kraja dogajanja v dramskem besedilu **S:** kráj dogajanja

ang.: scene (on stage), setting

fr.: scène (f)

2. prostor za uprizorjanje, izvedbo javnih dogodkov

ang.: scene (on stage), setting

fr.: scène (f)

PRIM.: óder (1)

3. → scéna (2)

GL: likovna opréma prizorišča, markírano prizorišče, tlóris prizorišča

prizòr na balkónu -òra -- -- m → balkónska scéna

próba -e ž **zastar. →** vája

problémska igra -e -e ž **v 19. in 20. stol.** igra, ki obravnava zlasti moralna in etična vprašanja

ang.: problem play

fr.: pièce à problème (f)

PRIM.: didáktično gledališče, idéjna dráma, poučna igra, tézna dráma

procésija -e ž **1.** od 4. stol. naprej, pod vplivom romanj **v Sveto deželo** verski sprevod, pri katerem se ob molitvi, petju, pritrkavanju nosijo sveti predmeti

ang.: procession

fr.: procession (f)

2. od srednjega veka naprej, **v religioznem gledališču** sprevod z živimi slikami, s krajšimi prizori, ki prikazujejo Kristusovo trpljenje

ang.: pageant

fr.: procession (f)

PRIM.: pasijónska igra

producènt -ènta m kdor preskrbi finančna sredstva za gledališko uprizoritev, film

ang.: angel, producer

fr.: producteur de spectacle (m)

producèntka -e ž ženska, ki preskrbi finančna sredstva za gledališko uprizoritev, film

ang.: angel, producer

fr.: productrice de spectacle (f)

produkcija -e ž **1.** zaključni izpitni nastop študentov, učencev umetniških šol

ang.: production

fr.: production finale (f)

2. ustvarjanje dramskih besedil, uprizoritev, filmov, radijskih, televizijskih iger

ang.: production

fr.: production théâtrale (f)

3. zagotavljanje finančnih sredstev za gledališke predstave, filme

ang.: producing, production

fr.: production de spectacles (f)

PRIM.: producēt

GL: koprodukcija

produkcijška dramaturginja -e -e ž dramaturginja, ki sodeluje pri posameznem gledališkem projektu, zlasti pri sooblikovanju uprizoritvenega koncepta

ang.: production dramaturge

fr.: dramaturge du projet (f)

PRIM.: dramaturgija (1), hišna dramaturginja

produkcijški dramaturg -ega -a m dramaturg, ki sodeluje pri posameznem gledališkem projektu, zlasti pri sooblikovanju uprizoritvenega koncepta

ang.: production dramaturge

fr.: dramaturge du projet (m)

PRIM.: dramaturgija (1), hišni dramaturg

profano gledališče -ega -a s → posveto gledališče

profesionalno gledališče -ega -a s → poklicno gledališče

profil -a m **1.** položaj, ko je obraz nastopajočega glede na občinstvo obrnjen v levo ali desno za 90 stopinj

ang.: profile

fr.: profil (m)

PRIM.: čelni položaj, pólprofil, profilni položaj

2. žarg. → profilni reflektor

profilc -lca m žarg. → profilni reflektor

profilni položaj -ega -a m položaj, ko nastopajoči sedi, stoji na odru, z desnim ali levim licem, bokom obrnjen proti občinstvu

ang.: profile (position)

fr.: position de profil (f)

PRIM.: čelni položaj, hrbtni položaj, pólprofilni položaj

profilni reflektor -ega -ja m reflektor s paraboličnim zrcalom, lečjem, irisno zaslonko, gobom in noži za oblikovanje svetlobnega snopa v različne geometrijske like **S:** elipsoidni reflektor, žarg. profil (2), žarg. profilc

ang.: profile (lantern)

fr.: projecteur à miroir parabolique (m)

program luči -a -- m prikaz namestitve posameznega svetila v predstavi z navedbo številke regulatorja, barve, nastavitvijo fokusa

ang.: light(ing) plan, light(ing) plot

fr.: programme d'éclairage (m)

PRIM.: zapís luči

program za vrviščarja -a -- m program za upravljanje vrviščnih naprav med predstavo

ang.: rigging plan, rigging plot

fr.: plan de travail du centrier (m)

projekcijska kabína -e -e ž prostor v ozadju dvorane z napravami za projekcijo diapozitivov, filmov, gibljivih svetlobnih efektov

ang.: projection booth

fr.: cabine de projection (f)

PRIM.: kabína za regulácijo osvetljáve

projekcijski aparát za obláke -ega -a -- m diaproyektor za projiciranje slike oblakov

ang.: cloud machine, cloud projector

fr.: projecteur de nuages (m)

PRIM.: páni projéktor, projéktor

projekcijski reflektor -ega -ja m reflektor z vrtljivim steklenim kolesom za projekcijo gibljivih ali negibljivih svetlobnih efektov **S:** projéktor za efekte

ang.: (effects) projector

fr.: projecteur d'effets (m)

PRIM.: horizontni reflektor, kondénzor, oblóčni reflektor, páni projéktor, portálni reflektor, prédnja lúč

GL: máli projekcijski reflektor, prédódrski projekcijski reflektor, tóčkasti projekcijski reflektor

projekcijsko plátno -ega -a s platno, na katero se projicira film, slika

ang.: projection screen

fr.: écran (m)

PRIM.: projicirana scéna, prospékt

projéktor -ja m reflektor za projekcijo nepremične slike ali svetlobnih efektov

ang.: projector

fr.: projecteur (m)

PRIM.: máli projekcijski reflektor, prédódrski projekcijski reflektor, projekcijski aparát za obláke, spremljevalni reflektor, tóčkasti projekcijski reflektor

GL: páni projéktor, projéktor za efekte

projéktor za efekte -ja -- m → projekcijski reflektor

projicirana scéna -e -e ž scena, ki jo predstavlja na platno projiciran film, slika

ang.: projected image, projected scene

fr.: scéne projetée (f)

proksémika -e ž **1.** prostorska razmerja med

nastopajočimi, med nastopajočimi in rekviziti, sceno, med odrom in dvorano

ang.: proxemics

fr.: proxémique (f)

PRIM.: mizanscena

2. od 2. pol. 20. stol. naprej veda, ki proučuje taka razmerja in odrski prostor

ang.: proxemics

fr.: proxémique (f)

PRIM.: kinézika (2)

prológ -a m **1.** v antičnem grškem gledališču uvodno besedilo, ki ga pred prvim nastopom zbora na začetku predstave govori dramatik ali igralec kot pojasnilo k drami, pozdrav občinstvu

S: nagôvor (2), predgôvor

ang.: prologue

fr.: prologue (m)

PRIM.: parabáza

2. uvodni prizor, ki razloži predzgodbo, idejo v dramskem besedilu, uprizoritvi **S:** predgôvor

ang.: prologue

fr.: prologue (m)

PRIM.: epilóg, prèdígra

proscénij -a m **1.** v antičnem rimskem gledališču prostor pred sceno, kjer nastopajo igralci

ang.: proscenium

fr.: proscenium (m)

PRIM.: prèdódrje, proscénij

2. → prèdódrje **3.** → arhitektúrni portál

proscénijska draperíja -e -e ž → portálna draperíja

proscénijska lóža -e -e ž lóža levo ali desno ob portalni odprtini

ang.: proscenium box

fr.: loge d'avant-scène (f)

PRIM.: lóžno gledališče

proscénijska sofíta -e -e ž sofíta, obešena pred glavno zaveso za zakrivanje zgornjega dela odrske odprtine in pogleda na vrvišče **S:** portálna sofíta

ang.: grand drape, (grand) drapery border, pelmet, valance

fr.: frise (f)

proscénijski óder -ega ódra m oder s pravokotno portalno odprtino, podaljšan v avditorij

ang.: apron stage, proscenium stage

fr.: plancher d'avant-scène (m)

PRIM.: aréna, elizabetínski óder, klínasti óder, podaljšani óder, proscénij

proscénijski okvír -ega -a m → arhitektúrni portál

proscénij -a m v antičnem grškem gledališču prostor pred skeno, kjer nastopajo igralci

ang.: proskenion

fr.: proscenium (m)

PRIM.: prèdódrje, proscénij

prospékt -a m na vlak obešeno poslikano platno, projekcijska folija, ki kot dvodimenzionalni scenski element omejuje igralni prostor, ga likovno sooblikuje

ang.: backcloth, backdrop

fr.: rideau de fond (m)

PRIM.: horizónt, króžni horizónt, kúpolasti horizónt, panorámski horizónt

GL: horizótni prospékt

protagoníst -a m **1.** pri starih Grkih glavni in prvotno edini igralec, vodja zbora

ang.: protagonist

fr.: protagoniste (m)

PRIM.: ditirám, ditirámbski zbór

2. dramski lik, pomemben za razvoj dramskega dogajanja

ang.: protagonist

fr.: protagoniste (m)

PRIM.: glávni igralec, prótiigralec

3. igralec takih likov

ang.: protagonist

fr.: protagoniste (m)

PRIM.: prótiigralec

protagonístka -e ž **1.** ženski dramski lik, pomemben za razvoj dramskega dogajanja

ang.: protagonist

fr.: protagoniste (f)

PRIM.: glávna igralka, prótiigralka

2. igralka takih likov

ang.: protagonist

fr.: protagoniste (f)

PRIM.: prótiigralka

prótiigra -e ž → nasprótna igra

prótiigralec -lca m nosilec nasprotne igre **S:** antagoníst

ang.: antagonist

fr.: antagoniste (m)

PRIM.: drámski konflíkt, protagonist

prótiigralka -e ž nosilka nasprotne igre **S:** antagonístka

ang.: antagonist

fr.: antagoniste (f)

PRIM.: drámski konflíkt, protagonistka

prótijunák -a m → ántijunák

prótijunákinja -e ž → ántijunákinja

protirefléksni obróči -ih -ev m mn. koncentrični kovinski obroči v sprednjem delu reflektorja, ki pri osvetljevanju prizorišča izločajo neželene svetlobne reflekse

ang.: spill rings

fr.: anneaux lumineux (mpl)

PRIM.: kondenzor, léča, objektiv

próti svetlôba -e ž osvetlitev igralnega prostora, igralcev v smeri proti avditoriju **S:** kóntralúč

ang.: back-light(ing)

fr.: contrelumière (f)

pršno dihanje -ega -a s v zvezi z igralcem dihanje, pri katerem se prsni koš ob vdihu širi in ob izdihu oži **S:** dihanje s pršnim kôšem, rêbrno dihanje, torakálno dihanje

ang.: chest breathing

fr.: respiration pulmonaire (f)

PRIM.: ključnično dihanje, prepónsko dihanje

prstanasti óder -ega ódra m → obróčasti óder

prstna lútk -e -e ž improvizirana lutka, narisana na lutkarjev prst

ang.: finger puppet

fr.: marionnette à doigt (f)

PRIM.: kolénčna lútk, napřstna lútk

prva brálna vája -e -e -e ž bralna vaja, na kateri režiser s sodelavci igralcem predstavi uprizoritveni koncept in se navadno opravi prvo branje

ang.: first read-through

fr.: première lecture (f)

PRIM.: dramaturška razčlêmba, léktorska vája (1)

prva izvédba -e -e ž → práizvédba (1, 2)

prvák -a m vodilni igralec v gledališkem ansamblu

ang.: leading actor, leading man

fr.: premier de la troupe (m)

prvákinja -e ž vodilna igralka v gledališkem ansamblu

ang.: leading actress, leading lady

fr.: première de la troupe (f)

prva postavítev na óder -e -tve -- -- ž → křstna uprizorítev

prva svetílina sofíta -e -e -e ž zastar. → prvi lúčni vlák

prva uprizorítev -e -tve ž → křstna uprizorítev

prvi balkón -ega -a m balkon neposredno nad parterjem **S:** balkón I. réda

ang.: dress circle, first balcony, grand circle

fr.: premier balcon (m)

PRIM.: sêrkel, stránski balkón

prvi igralec -ega -lca m nekđaj vodja igralske družine

ang.: actor-manager

fr.: chef de troupe (m)

PRIM.: doajên, princípál

prvi lúčni vlák -ega -ega -a m lúčni vlak neposredno pred portalno odprtino ali za njo **S:** zastar. prva svetílina sofíta

ang.: advance (lighting) bar(rel), advance

(lighting) batten, anti-proscenium, bar one, bar zero, first pipe, proscenium (lighting) bar(rel), proscenium (lighting) batten

fr.: carrousel du proscénium (m)

PRIM.: zádnji lúčni vlák

prvo bránje -ega -a s v zvezi z igralci glasno, navadno neinterpretativno branje besedila na prvi bralni vaji

ang.: cold reading, first reading

fr.: première lecture (f)

PRIM.: brálna vája, léktorska vája (1)

psihódráma -e ž po J. L. Morenu, od 20. let 20. stol.

naprej skupinska psihoterapija, pri kateri udeleženci s spontano igro in prevzemanjem različnih vlog izražajo svoje notranje konflikte

ang.: psychodrama

fr.: psychodrame (m)

PRIM.: katárza, páragledališče, psiholóška dráma

psiholóška dráma -e -e ž drama, ki obravnava zlasti nasprotja v človekovi duševnosti

ang.: psychological drama

fr.: drame psychologique (m)

psiholóška mizanscéna -e -e ž mizanscena, pri kateri je igralec gib ali premik utemeljen z razpoloženjem, čustvom dramske osebe

ang.: psychologically-motivated blocking

fr.: mise en scène psychologique (f)

PRIM.: formálna mizanscéna

psiholóška pávza -e -e ž čustveno, psiholóško utemeljena prekinitvev odrskega dogajanja

ang.: psychologically-motivated pause

fr.: pause psychologique (f)

PRIM.: premòr (1)

psihótéhnika -e ž po K. S. Stanislavskem sistem vaj in tehnik za razvijanje ustvarjalne domišljije in izboljšanje koncentracije, ki igralcu omogočajo uporabo lastnega čustvenega spomina pri oblikovanju vloge, zlasti njene psiholóške razsežnosti

ang.: psychotechnique

fr.: psychotechnique (f)

PRIM.: identifikácija, igrálska teoríja, vživljanje

públika -e ž → občínstvo

Pulcinella -e [pulčínéla] m (ita.) gl. Pulčínéla

Pulčínéla -e tudi Pulcinella -e [pulčínéla] m 1. commedia dell'arte tip premetenega, uživaškega služabnika ali trgovca z dolgo kapo, grbo, velikim trebuhom in kljukastim nosom, navadno v belem kostumu

ang.: Pulcinella, Punch(inello)

fr.: Polichinelle

PRIM.: Brigéla, Hánswurst, Harlekin, zanni

2. v Neaplju glavni junak gledališča ročnih lutk, ki govori s piveto

ang.: Pulcinella, Punch(inello)

fr.: Polichinelle

PRIM.: Petruška

púlt -a m → komándna miza (1, 2)

Punch -a [pánč] m od 17. stol. naprej, v Angliji ročna lutka, nastala iz lika Pulčinele, tip nasilnega zakonskega moža

ang.: Punch

fr.: Punch

PRIM.: Gášperček, Hánswurst, Judy, Kásperl, Pavlíha

pústna igra -e -e ž igra po zgledu starogrških bakanalij, ki temelji na burkastih ljudskih običajih in se igra zlasti v predpustu **S:** prèdpústna igra

ang.: carnival farce, carnival play

fr.: pièce carnavalesque (f)

PRIM.: karnevál, sátirska igra

rabárbara -e ž žarg., v zvezi z igralci nerazločno izgovarjanje besede rabarbara za ustvarjanje iluzije večje množice, navadno za odrom

ang.: rhubarb

fr.: grommelots (mpl)

rádijska družina -e -e ž zlasti med obema vojnama skupina igralcev, ki izvaja radijske igre

ang.: radio-drama troupe

fr.: troupe radiophonique (f)

rádijska igra -e -e ž 1. dramsko besedilo, napisano ali posebej prirejeno za radijski medij

ang.: audio drama, audio play, radio drama, radio play

fr.: pièce radiophonique (f)

PRIM.: gledališka igra, lútkovna igra, televizijska igra

2. zvočna uprizoritev takega besedila, predvajana na radiu ali posneta na ploščah, kasetah, digitalnih nosilcih **S:** radiofónsko gledališče, slúšna igra, slúšno gledališče

ang.: radio play

fr.: pièce radiodiffusée (f)

PRIM.: glásbeni opremljevalec, rádijski režisér, zvočni opremljevalec

3. igranje, ki upošteva zakonitosti radijskega medija

ang.: acting for radio, radio acting

fr.: jeu dramatique radiophonique (f)

PRIM.: gledališka igra, igra pred kámero

4. na umetniških šolah, univerzah študijski predmet, ki usposablja za ustvarjanje radijskih iger

ang.: radio playwriting

fr.: écriture des pièces radiophoniques (f)

PRIM.: drámska igra (2)

rádijska režisérka -e -e ž režiserka, ki si zamisli zvočno podobo dramskega besedila, druge predloge, izbere nastopajoče in sodelavce, vodi vaje in snemanje, sodeluje s tonskim mojstrom, izbira zvočne efekte in glasbo in v tonskem studiu dokončno oblikuje radijsko igro

ang.: radio director

fr.: metteuse en scène de pièces radiophoniques (f)

PRIM.: filmska režisérka, gledališka režisérka

rádijski režisér -ega -ja m režiser, ki si zamisli zvočno podobo dramskega besedila, druge predloge, izbere nastopajoče in sodelavce, vodi vaje in snemanje, sodeluje s tonskim mojstrom, izbira zvočne efekte in glasbo in v tonskem studiu dokončno oblikuje radijsko igro

ang.: radio director

fr.: metteur en scène de pièces radiophoniques (m)

PRIM.: filmski režisér, gledališki režisér, oblikovalec zvóka

radiofónsko gledališče -ega -a s → rádijska igra (2)

rakúgo -a m v japonskem gledališču komični monolog, ki ga izvaja igralec v kimonu in s pahljavo v roki, klečeč na blazini

ang.: rakugo

fr.: rakugo (m)

PRIM.: manzáj

rámpa -e ž v baročni in klasični gledališki arhitekturi sprednji rob odrskih tal, ki zamejuje igralni prostor in ga ločuje od avditorija, navadno z napravami za osvetljevanje prizorišča **S:** robnik

ang.: foot, lip (of the stage)

fr.: rampe (f)

PRIM.: četíta sténa

GL: fúsrámpa, igráti na rámpi, íti čez rámpo, nésti čez rámpo, príti čez rámpo, stopíti čez rámpo

ravnátelj gledališča -a -- m upravni in/ali umetniški vodja gledališča **S:** diréktor gledališča

ang.: general manager

fr.: directeur général (m)

PRIM.: uprávnik gledališča

ravnáteljica gledališča -e -- ž upravna in/ali umetniška vodja gledališča **S:** diréktorica gledališča

ang.: analytical rehearsal*, show-and-tell

fr.: directrice générale (f)

PRIM.: uprávnica gledališča

rávni horizónt -ega -a m → horizóntni prospékt

razbító stéklo -ega -a s strok. pog. → éfékt razbítega stékla

razčlémba -e ž žarg. → razčlémbna vája

razčlébna vája -e -e ž vaja, na kateri režiser, dramaturg in drugi sodelavci predstavijo uprizoritveni koncept **S:** žarg. razčlémba
ang.: analytical rehearsal*, show-and-tell
fr.: répétition dramaturgique (f)

PRIM.: dramaturgija, dramaturška razčlémba

razčlenjevanje vlóge -a -- s faza v oblikovanju vloge, ko igralec sam ali/in z režiserjem, dramaturgom razčlenjuje psihofizične značilnosti dramske osebe, njen odnos do drugih oseb, dramske konflikte

ang.: character analysis

fr.: analyse dramaturgique du rôle (f)

PRIM.: analiza dramskega lika, dramaturška razčlémba

razdelitev vlóg -tve -- ž → zasédba (1)

razplét -éta m 1. po Aristotelu kar se zgodi v tragediji od preobrata junakove sreče v nesrečo do konca dogajanja

ang.: dénouement, falling action, unknottling, unravelling

fr.: dénouement (m)

2. v zgradbi drame del dramskega dogajanja, v katerem se razrešujejo nasprotja med igro in nasprotno igro

ang.: dénouement, falling action, unknottling, unravelling

fr.: dénouement (m)

PRIM.: klasična zgradba dráme, zaplét

razpoloženska glásba -e -e ž čustveno obarvana glasba, ki soustvarja razpoloženje v uprizoritvi

ang.: ambient music, atmospheric music, background music

fr.: musique d'ambiance (f)

PRIM.: atmosféra, ódrska glásba, zvóčna kulisa

razporéd predstav -éda -- m javno obvestilo o tedenskem, mesečnem repertoarju

ang.: calendar of performances

fr.: calendrier des spectacles (m)

razporéd váj in predstav -éda -- -- m obvestilo ustvarjalcem in sodelavcem o tedenski razvrstitvi vaj in predstav **S:** zastar. réd skúšenj in predstav

ang.: rehearsal and performance schedule*

fr.: calendrier des répétitions et des spectacles (m)

PRIM.: organizátor prográma

razpostáva -e ž → ekspozicija

razprodáno obvestilo za predstavo ni več mogoče kupiti vstopnic

ang.: full house, sold out

fr.: complet

razpršilni filter -ega -tra m filter iz kovinske-

ga okvirja in steklenega vložka za razpršitev svetlobe iz reflektorja **S:** difúzni filter

ang.: diffusing filter, diffusing screen, frost

fr.: écran diffusant (m)

razpršilni refléktor -ega -ja m → Fresnélov refléktor

razsnóva -e ž 1. v zgradbi drame del dramskega dogajanja, v katerem pride do končnega obračuna med igro in nasprotno igro **S:** izték dejánja

ang.: catastrophe, dénouement

fr.: catastrophe (f)

PRIM.: klasična zgradba dráme

2. → katastrofa

razsvetljensko gledališče -ega -a s od konca 17. stol. do začetka 19. stol., v Evropi gledališče, ki uveljavlja razsvetljenske ideje in deluje kot vzgojno-izobraževalna ustanova za meščansko občinstvo

ang.: theatre of the Enlightenment

fr.: théâtre des Lumières (m)

PRIM.: meščanska dráma, meščanska žalóigra, meščansko gledališče, sentimentalna komédija

razšíriti fókus -im -- dov. razšíriti snop svetlobe iz reflektorja

ang.: to flood

fr.: ouvrir le faisceau

PRIM.: zóžiti fókus

raztegljiva opórnica -e -e ž po dolžini prilagodljiva opornica, izdelana iz dveh z objemkami povezanih lesenih letev ali iz kovinskega droga in cevi za opiranje kulis

S: teleskópsko stojálo

ang.: extendible brace, extending brace, stage brace

fr.: béquille extensible (f), équerre extensible (f)

razúra -e ž 1. z ličili ustvarjen vtis neobritosti obraza

ang.: stubble

fr.: barbe de trois jours (f)

PRIM.: máska¹

2. nekaj dni neobrit obraz

ang.: five-o'clock shadow, (two-day) stubble

fr.: barbe de trois jours (f)

realistična dramatika -e -e ž 1. od okrog 1830 do 1880 dramatika, ki prikazuje družbena, razredna, zgodovinska, moralna nasprotja meščanske dobe, zavrača idealiziranje

ang.: realist(ic) drama

fr.: drame réaliste (m)

PRIM.: družbenokrítična dráma, romántična dramátika

2. dramatika, ki teži k objektivnemu predstavljanju družbene in psihološke stvarnosti

ang.: realist(ic) drama

fr.: drame réaliste (m)

PRIM.: naturalistična dráma, realistično gledališče, veristična dráma

realistična igra -e -e ž igranje, pri katerem si igralec prizadeva z življenjem, psihološko karakterizacijo doseči popoln vtis resničnosti

ang.: realist(ic) play

fr.: pièce réaliste (f)

PRIM.: identifikacija (1), realistična dramatika, veristična igra

realistični teáter -ega -tra m → realistično gledališče

realistično gledališče -ega -a s od okrog 1830 do 1880 gledališče, ki prikazuje zlasti problematiko meščanske dobe, objektivno družbeno in psihološko stvarnost z rabo avtentičnih kostumov, scenskih elementov, rekvizitov, realistično igro **S:** realistični teáter

ang.: realist(ic) theatre

fr.: théâtre réaliste (m)

PRIM.: fiktivni čas, meščansko gledališče, naturalistično gledališče, realistična dramatika

GL: nãdrealistično gledališče

realni čas -ega čása m čas trajanja predstave

ang.: running time

fr.: durée du spectacle (f)

PRIM.: fiktivni čas

rêbrno dihanje -ega -a s → p̄sno dihanje

rêbro -a s del odrskih tal med pogrezali

ang.: stage floor

fr.: rue (f)

PRIM.: pòdòdrske naprãve

recitãcija -e ž interpretativno govorjenje pesmskega besedila na pamet **S:** deklamãcija (3), deklamiranje (2), recitiranje

ang.: recital, recitation

fr.: récitation (f)

PRIM.: d̄zorúri (1), interpretativno brãnje, memorirati besedilo (1), recitál, umétniška beséda (1), umétniško pripovedovánje

GL: zbórna recitãcija

recitál -a m samostojni nastop enega ali več nastopajočih z recitiranjem in/ali umetniškimi pripovedovanjem

ang.: recital

fr.: récital (m)

PRIM.: brálna uprizorítev, koncèrtna izvédba, večér umétniške beséde

recitãtiv -a m petju podobno ritmično, spevno

govorjenje ob instrumentalni spremljavi v operi, opereti, drami

ang.: recitative

fr.: récitatif (m)

PRIM.: oratórij, parlãndo

recitátor -ja m **1.** nastopajoči, ki recitira **S:** deklamátor (3)

ang.: narrator, recitant, recitator (star.)

fr.: récitant (m)

PRIM.: pripovedovãlec (2)

2. nastopajoči, ki govori lutkino besedilo, kadar govor in animacijo izvajata dve osebi **S:** lútkovni govórec

ang.: narrator

fr.: narateur (m)

PRIM.: d̄zorúri (2), lútkar, pripovedovãlec

recitátorka -e ž **1.** nastopajoča, ki recitira **S:** deklamátorka (3)

ang.: narrator, recitant, recitator (star.)

fr.: récitante (f)

PRIM.: pripovedovãlka (2)

2. nastopajoča, ki govori lutkino besedilo, kadar govor in animacijo izvajata dve osebi **S:** lútkovna govórka

ang.: narrator

fr.: naratrice (f)

PRIM.: d̄zorúri (2), lútkarica, pripovedovãlka

recitírãnje -a s → recitãcija

recitírati -am nedov. interpretativno govoriti pesmsko besedilo na pamet **S:** deklamírati (3)

ang.: to recite

fr.: réciter

PRIM.: interpretãtivno brãnje, recitãcija, recitál, umétniška beséda (1), umétniško pripovedovánje

réd -a m oznaka za nivojsko razporeditev lož, balkona, stranskega balkona, galerije

ang.: class*

fr.: rang (m)

GL: balkón l. réda, gledãlšče z rédi, lóža l. réda

réd skúšenj in predstãv -a -- -- -- m zastar. → razporêd vãj in predstãv

refléktor -ja m svetilo za osvetljevanje igralnega prostora, sestavljeno iz ohišja, žarnice, leče, okvira za filtre in zrcala, ki odbija in usmerja svetlobo **S:** žaromêt

ang.: lantern, (lighting) instrument, luminaire, spot(light)

fr.: projecteur (m)

GL: akústični refléktor, elípsasti refléktor, elipsoãdni refléktor, Fresnélov refléktor, gibljívi akústični refléktor, HMI-refléktor, horizóntni refléktor, máli projekcijski refléktor, oblóčni refléktor, parabólični refléktor, plãnkovéksni refléktor, portální refléktor, prèdòdrski projekcijski refléktor, profilni refléktor,

projekcijski reflektor, razpršilni reflektor, spremljevalni reflektor, točkasti projekcijski reflektor, žaluzije pri reflektorju

regíster glasú -tra -- m slušna govorna prvina višji, srednji ali nižji ton glaslu, odvisen od psihofizičnih danosti nastopajočega, vloge, vsebine govorenega besedila, odrskih okoliščin

ang.: (vocal) pitch, (vocal) register, (voice) pitch, (voice) register

fr.: registre de la voix (m)

PRIM.: bárava glasú, intonácija, jákost glasú

regulárna zgrádba dráme -e -e -- ž → klásična zgrádba dráme

regulátor -ja m naprava za uravnavanje svetilnosti reflektorjev S: zatemnínik

ang.: dimmer

fr.: gradateur (m), régulateur (m)

PRIM.: stikálna plóšča

GL: glávno koló pri regulátorju

rekvizít -a m manjši predmet kot del scene, kostuma ali osebne opreme nastopajočega

ang.: prop(erty)

fr.: accessoire (m)

PRIM.: rekvizítêr

GL: delávnicá za rekvizíte, fúndus rekvizítov, kostúmski rekvizít, osébní rekvizít, scénski rekvizít, sez nám rekvizítov, skladišče rekvizítov

rekvizitárna -e ž prostor v bližini odra za priročno hranjenje rekvizitov S: zastar. rekvizitárnica

ang.: prop(erty) room, prop(erty) (work)shop

fr.: dépôt des accessoires (m)

PRIM.: rekvizítíni fúndus (2)

rekvizitárnica -e ž zastar. → rekvizitárna

rekvizitêr -ja m uslužbenec, ki skrbi za rekvizite

ang.: head of prop(erties), prop(erty)-master, prop(erty)-supervisor, prop-man

fr.: accessoiriste (m)

PRIM.: garderobêr (1), orožár

rekvizitêrka -e ž uslužbenka, ki skrbi za rekvizite

ang.: prop(erty)-mistress

fr.: accessoiriste (f)

PRIM.: garderobêrka (1)

rekvizítna ígra -e -e ž ígranje lutke z rekviziti, navadno večjimi od nje

ang.: prop-play

fr.: jeu de marionnette aux accessoires (m)

PRIM.: ígrálna políca

rekvizítíni fúndus -ega -a m 1. rekviziti, ki jih ima gledališče na zalogi za opremljanje igralcev in prizorišč S: fúndus rekvizítov

ang.: prop(erties)

fr.: accessoires de théâtre (mpl)

2. prostor za hranjenje takih rekvizitov S: fúndus rekvizítov, skladišče rekvizítov

ang.: prop(erty) (work)shop

fr.: dépôt des accessoires (m)

PRIM.: kostúmski fúndus, pohíštveni fúndus, rekvizitárna, scénski fúndus

religiózna dráma -e -e ž → vérska dráma

religiózna obrédna ígra -e -e -e ž → vérska obrédna ígra

religiózna rituálna ígra -e -e -e ž → vérska obrédna ígra

religióžno gledališče -ega -a s gledališče, ki temelji na magičnem, verskem obredju in prikazuje zgodbe o bogovih, nastanku sveta, čudežih, nadnaravnih duhovnih silah

ang.: religious theatre, sacred theatre

fr.: théâtre religieux (m)

PRIM.: obrédno gledališče, posvétno gledališče, srednjevéško gledališče

renesánčna dramátika -e -e ž v 15. in 16. stol., zlasti v Italiji dramatika, ki se navezuje na antično tradicijo in skladno z novoveškim pojmovanjem sveta prikazuje dramske osebe z močno individualnostjo, humanistične ideje

ang.: Renaissance drama

fr.: théâtre de la Renaissance (m)

PRIM.: elizabetínska dramátika, renesánčna komédija, renesánčna tragédija, renesánčno gledališče

renesánčna komédija -e -e ž v 15. in 16. stol., zlasti v Italiji komedija, ki se pri oblikovanju dramskih oseb in situacij naslanja na antične rimske zglede, poudarja čutnost, humanistične ideje, domišljijo

ang.: Renaissance comedy

fr.: comédie de la Renaissance (f)

PRIM.: commedia dell'arte, elizabetínska komédija, učéna komédija

renesánčna tragédija -e -e ž v 15. in 16. stol., zlasti v Italiji tragedija, ki poudarja individualizem in avtonomnost kot glavni gibalni junakove dejavnosti in tragičnosti

ang.: Renaissance tragedy

fr.: tragédie de la Renaissance (m)

PRIM.: elizabetínska tragédija

renesánčno gledališče -ega -a s v 15. in 16. stol., zlasti v Italiji gledališče, zlasti ob dvornih praznovanjih, ki povezuje antično in poznosrednjeveško gledališko tradicijo, uveljavi novo gledališko arhitekturo, perspektivno sceno in predstavlja začetek razvoja nacionalnih gledaliških kultur

ang.: Renaissance theatre

fr.: théâtre de la Renaissance (m)

PRIM.: elizabetínsko gledališče, renesánčna dramatika, renesánčna komédija, renesánčna tragédija

repertoár -ja m **1.** uprizoritve, ki jih ima na programu posamezno gledališče, navadno v eni sezoni

ang.: repertoire, repertory, stock

fr.: répertoire (m)

2. izbor dramskih besedil za uprizarjanje v posamezni sezoni

ang.: repertoire, repertory

fr.: répertoire (m)

PRIM.: dramaturg (1)

3. skupina uprizoritev s podobnimi lastnostmi

ang.: repertoire, repertory

fr.: répertoire (m)

GL: domači repertoár, igralski repertoár, klasični repertoár, lahkôtni repertoár, ljudski repertoár, modêrni repertoár, sodôbni repertoár, stálni repertoár, želézni repertoár

repertoárna politika -e -e ž estetska, ideološka, vsebinska usmeritev gledališča pri načrtovanju repertoarja

ang.: repertoire politics

fr.: politique de répertoire (f)

repertoárna predstava -e -e ž uspešna predstava, ki se istočasno pojavlja v repertoarju različnih gledališč

ang.: (repertoire) standard*

fr.: spectacle de répertoire (m)

PRIM.: želézni repertoár

repertoárno gledališče -ega -a s gledališče z vnaprej izbranim in objavljenim programom del različnih žanrov

ang.: rep(ertory) theatre

fr.: théâtre de répertoire (m)

repeticíjska kómika -e -e ž komika, ki izhaja iz mehaničnega ponavljanja besed, besednih zvez, gest, dogodkov, situacij

ang.: comedy of repetition

fr.: comique de répétition (m)

PRIM.: besédna kómika, karaktérna kómika, situacijska kómika, telésna kómika

replíka -e ž v dramskem besedilu, uprizoritvi enota dialoga, ki jo izreče eden od sogovorcev, preden začne govoriti drugi

ang.: line, utterance

fr.: réplique (f)

PRIM.: ódrska izjáva

reprezentácija -e ž **1.** v gledališki teoriji kar označuje razmerje med gledališčem in svetom

ang.: representation

fr.: représentation (f)

2. različni postopki, procesi, oblike predstavljanja česa s pisavo, sliko, zvokom v umetnostih, medijih, kulturi

ang.: representation

fr.: représentation (f)

PRIM.: gledališka semiótika, mímezis, prezénca, teatrálnost, uprizárjanje

reprezentánčna lóža -e -e ž lóža, namenjena častnim gostom

ang.: royal box*

fr.: loge royale (f)

PRIM.: uprávna lóža

reprezentatívno gledališče -ega -a s → osrednje gledališče

repríza -e ž prva ali ena prvih predstav po premieri **S:** ponovitev

ang.: revival, second night*

fr.: reprise (f)

resníčnostni šóv -ega -a m od konca 20. stol. naprej interaktivna oddaja, v kateri gledalci po televiziji ali spletu dlje časa v živo spremljajo življenje izbrane skupine ljudi v posebnih bivalnih in delovnih okoljih

ang.: reality show

fr.: live-show (m)

PRIM.: performatívnost

retardácija -e ž → zavírálni momént

retardácijski momént -ega -ênta m → zavírálni momént

retórika -e ž **1.** od 5. stol. pr. n. št. naprej veda o javnem govornem nastopanju, njegovih pravih, zgradbi, jezikovnih in govornih izrazilih, slogovnih možnostih, nebesednem izražanju, učinkih **S:** govórništvo

ang.: rhetoric

fr.: rhétorique (f)

2. znanje, spretnost javnega govornega nastopanja, ki omogoča učinkovito posredovanje določene vsebine **S:** govórništvo

ang.: rhetoric

fr.: rhétorique (f)

PRIM.: deklamácija (1), dialóg, ódrski góvor (1), recitácija, umétniško pripovedováne

retrogardístično gledališče -ega -a s v 80. letih 20. stol., v Sloveniji gledališče, ki se eklektičistično vrača k zgodovinskim umetnostnim stvaritvam, zlasti k avantgardi, in spektakularno poudarja narodnost

ang.: retrogarde theatre*

fr.: théâtre rétrograde (m)

PRIM.: póstmodernístično gledališče

retrospektíva -e ž **1.** dramaturški postopek, ki odkriva posledice dejanj iz preteklosti

ang.: flashback

fr.: flash-back (m)

PRIM.: analitična dráma, analitična téhnika, prèdzgódba

2. obsežnejši, celovit prikaz umetniških del posameznega ustvarjalca, skupine

ang.: retrospective

fr.: rétrospective (f)

PRIM.: revija (2)

revija -e ž **1.** odrsko delo, sestavljeno iz krajših prizorov s plesom, petjem, pantomimo, navadno z veliko nastopajočimi, razkošno scenografijo in kostumografijo

ang.: revue

fr.: rétrospective (f), revue (f)

PRIM.: kabaret, spektakel

2. prireditev, ki omogoča pregled gledaliških dosežkov

ang.: revue

fr.: rétrospective (f), revue (f)

PRIM.: gledališki festival

révno gledališče -ega -a s v 60. letih 20. stol., po J. Grotowskem eksperimentalno gledališče, ki z minimalno uporabo odrskih izrazil uveljavlja notranjo intenzivnost igre, poglobljeno komunikacijo med igralcem in gledalcem, zavrača komercialnost

ang.: poor theatre

fr.: théâtre pauvre (m)

PRIM.: ambientálno gledališče, gledališče krúto-sti, laboratórijsko gledališče (1, 2), obrédno gledališče

rezonêr -ja m **1.** dramski lik, ki navadno izraža avtorjeve ideje ali komentira dogajanje

ang.: raisonneur

fr.: raisonneur (m)

PRIM.: glasnik, tézna dráma

2. igralec takih likov

ang.: raisonneur*

fr.: raisonneur (m)

PRIM.: igrárska stróka

réža -e ž z glavno zavoso vzporedna ozka zareza v odrskih tleh, po kateri se premikajo kulise

ang.: groove

fr.: fente (f)

GL: dvoránska sténska svetílna réža, dvoránska strópna svetílna réža, lúčna réža, svetílna réža, svetlóbna réža

režija -e ž **1.** od srede 19. stol. naprej umetniško in organizacijsko načrtovanje, oblikovanje, vodenje uprizoritvenega procesa, usklajevanje in povezovanje različnih izrazil v celoto v

gledališki, radijski, filmski, televizijski produkciji

ang.: directing, direction, producing (star.)

fr.: mise en scène (f)

PRIM.: dramaturgija, igránje, kostumografija, režisérsko gledališče, scenografija

2. žarg. prostor ob radijskem, televizijskem studiju, iz katerega režiser vodi in usklajuje potek snemanja

ang.: director's booth

fr.: cabine du metteur en scène (f)

GL: ambientálna režija, asisténtka režije, asistènt režije, filmska režija, gledališka režija, lútkovna režija, režija dialóga

režija dialóga -e -- ž v zvezi z gledališkim režiserjem usmerjanje in vodenje igralcev pri oblikovanju in sestavljanju odrskih izjav v smiselne enote z ustreznim ritmom, zlasti glede na odrske okoliščine

ang.: dialogue coaching, directing dialogue

fr.: mise en scène du dialogue (f)

režijska knjiga -e -e ž v zvezi z gledališčem uprizoritveno besedilo, opremljeno z režiserjevim zapisom mizanscene in celotne zamisli ugle-dališčenja

ang.: director's (note) book, director's script, production book, regie-book, regie-buch

fr.: croquis de mise en scène (mpl)

PRIM.: inšpicîentska knjiga, šepetálska knjiga

režijske opómbe -ih opómb ž mn. → didaskálij

režirati -am nedov. od srede 19. stol. naprej umetniško in organizacijsko načrtovati, oblikovati, voditi uprizoritveni proces, usklajevati različna izrazila in jih povezati v celoto v gledališki, radijski, filmski, televizijski produkciji

S: inscenirati (2)

ang.: to direct, to produce (star.)

fr.: mettre en scène

režisêr -ja m od srede 19. stol. naprej ustvarjalec, ki umetniško in organizacijsko načrtuje, oblikuje, vodi uprizoritveni proces, usklajuje različna izrazila in jih povezuje v celoto v gledališki, radijski, filmski, televizijski produkciji

S: inscenátor (2)

ang.: director, producer (star.)

fr.: metteur en scène (m)

PRIM.: uprizoritveni koncèpt

GL: asisténtka režisêrja, asistènt režisêrja, filmski režisêr, gledališče režisêrja, gledališki režisêr, gostujoči režisêr, híšni režisêr, rádijski režisêr, stálni režisêr, televizijski režisêr, univerzitétni diplomírani režisêr

režisérka -e ž od srede 19. stol. naprej ustvarjalka,

ki umetniško in organizacijsko načrtuje, oblikuje, vodi uprizoritveni proces, usklajuje različna izrazila in jih povezuje v celoto v gledališki, radijski, filmski, televizijski produkciji

S: inscenátorka (2)

ang.: director, producer (star.)

fr.: metteuse en scène (f)

PRIM.: uprizoritveni koncept

GL: filmska režisérka, gledališka režisérka, gostujoča režisérka, hišna režisérka, režisérka za luč, stálna režisérka, televizijska režisérka, univerzitetna diplomirana režisérka

režisérka za luč -e -- -- ž → oblikoválka lučí

režisérska licénca -e -e ž pravica režiserja, da pri uprizarjanju ne upošteva ustaljenih pravil

S: režisérska svobódščina

ang.: director's license*

fr.: licence du metteur en scène (f)

režisérska svobódščina -e -e ž → režisérska licénca

režisérski sédež -ega -a m službeni sedež, na katerem režiser nadzira potek predstave

ang.: director's seat

fr.: siège du metteur en scène (f)

PRIM.: dežúrni sédež

režisérsko bránje -ega -a s režiserjeva interpretacija besedila

ang.: director's reading

fr.: lecture du metteur en scène (f)

PRIM.: bránje (1), dramaturško bránje, uprizoritveni koncept

režisérsko gledališče -ega -a s 1. od konca 19. stol. naprej gledališče, v katerem proces uprizarjanja vodi režiser **S:** gledališče režisérja

ang.: director's theatre

fr.: théâtre du metteur en scène (m)

PRIM.: ávtorsko gledališče, igrásko gledališče

2. gledališče, v katerem režiser izrazito uveljavlja svojo uprizoritveno zamisel z interpretacijo besedila, izborom igralcev, uporabo odrskih izrazil **S:** gledališče režisérja

ang.: director's theatre

fr.: théâtre du metteur en scène (m)

PRIM.: ávtorsko gledališče (2), igrásko gledališče

režisér za luč -ja -- -- m → oblikoválec lučí

rimská komédija -e -e ž v antičnem rimskem gledališču na grških zgledih temelječa komedija z ustaljenimi komedijskimi tipi (vojak, kuhar), izrazitimi glasbenimi prvinami, s tematiko iz vsakdanjega življenja

ang.: Roman comedy

fr.: comédie romaine (f)

PRIM.: atelána, fliák, grška komédija, kántik, mím, paliáta, pantomíma, rímška tragédija

rimská tragédija -e -e ž v antičnem rimskem gledališču tragedija, nastala po grškem zgledu, s snovjo iz rimske mitologije in zgodovine, pogosto z grozljivimi prizori

ang.: Roman tragedy

fr.: tragédie romaine (f)

PRIM.: grška tragédija, krepidáta, pretéksta, rímška komédija, togáta

rimski kostúm -ega -a m v 17. stol., v francoskem gledališču moški kostum, oblikovan po antičnih rimskih zgledih **S:** habit à volonté

ang.: habit à la romaine

fr.: habit romain à volonté (m)

rítem -tma m 1. v govoru urejeno razporejanje slušnih in vidnih govornih prvin glede na vlogo, vsebino govorenega besedila, odrske okoliščine **S:** gôvorni rítem, rítem gôvora

ang.: rhythm

fr.: rythme (m)

PRIM.: agógika, hitróst gôvora, jákost glasú, poudárek, stihomitíja

2. v uprizoritvi urejeno razporejanje gledaliških prvin v poteku uprizoritve

ang.: rhythm

fr.: rythme (m)

PRIM.: témpo (1)

rítem gôvora -tma -- m → rítem (1)

rituálna ígra -e -e ž → obrédna ígra

rituálna tragédija -e -e ž pri starih Grkih zgodnja oblika tragedije, temelječa na daritvenih obredih

ang.: ritual tragedy

fr.: tragédie rituelle (f)

PRIM.: arháično gledališče, dionízična tragédija, herójska tragédija

rituálni plés -ega -a m → obrédni plés

rituálno gledališče -ega -a s → obrédno gledališče

robník -a m → rámpa

robníške lučí -ih -- ž mn. svetila, postavljena na tleh na rampi **S:** žarg. fúsrámpa

ang.: footlights

fr.: feux de la rampe (f)

rôčna lútká -e -e ž lútká, ki jo lutkar natakne na roko in s prsti vodi njeno glavo in roki

ang.: hand puppet

fr.: marionnette à main (f)

PRIM.: lútkovni paraván, naglávna lútká, napřstna lútká, Pavlíha, Petruška, přstna lútká, Punch, sénčna lútká

GL: gledališče rôčnih lútk

rôčni ódrski vlák -ega -ega -a m odrski vlak na ročni pogon

ang.: hand line, hemp house, hemp line, hemp set, rigging

fr.: équipe à traction directe (f), équipe manuelle (f)

PRIM.: motórni ódrski vlák

róla -e ž žarg. → vlóga (1, 2, 3)

romántična dráma -e -e ž → romántična dramátika

romántična dramátika -e -e ž v 1. pol. 19. stol. dramatika, ki se odmika od klasicistične dramaturgije z razgibanim dogajanjem, poudarja čustva, svobodo posameznika in prikazuje subjektivno doživljeni, zlasti domišljjski svet **S:** romántična dráma

ang.: romantic drama

fr.: théâtre romantique (m)

PRIM.: brálna dráma, klasicistična dramátika, naturalistična dramátika, poétična dráma, realistična dramátika, romántična komédija (1), veristična dráma

romántična komédija -e -e ž 1. v 1. pol. 19. stol. komedija, v kateri prevladujejo čustveno doživljanje sveta, domišljija, kontrasti, pogosto z ironično distanco

ang.: romantic comedy

fr.: comédie romantique (f)

PRIM.: romántična dramátika

2. komedija, v kateri prevladujeta čustveno doživljanje sveta, domišljija

ang.: comedy-romance, romantic comedy

fr.: comédie romantique (f)

PRIM.: melodráma, solzáva komédija

romántično gledališče -ega -a s v 1. pol. 19. stol. gledališče, ki uprizarja romántično dramatiko z razgibano scenografijo, odrskimi efekti, meša prvine različnih žanrov, se poigrava z gledališko iluzijo in poudarja čustveni izraz igralca, uvaja tehnične novosti

ang.: romantic theatre

fr.: théâtre romantique (m)

PRIM.: razsvetljensko gledališče, realistično gledališče, vihárniška dramátika

Roséta -e ž (ita. Rosseta) commedia dell'arte tip mlade, spletkarske služabnice

ang.: Rosetta

fr.: Rosette

PRIM.: innamoráta, Kolombína

sacre rappresentazione -- -- [sákre raprezentacjóné] ž nesk. mn. (ita. *svete predstave*) v srednjem veku, v Italiji duhovne igre s svetopisemsko snovjo in snovjo iz cerkvene zgodovine, uprizarjane na trgih in v mestnih hišah

ang.: sacre rappresentazione

fr.: sacra rappresentazione (f)

PRIM.: auto sacramental

saineta -e [senéta] ž (fr. *saynète enodejanka, veselo-igra*) od 17. stol. naprej, v Španiji kratka burleskno-satirična igra v verzih, s petjem in plesom

ang.: playlet, saynète

fr.: saynète (f)

PRIM.: entremés

sakralna dráma -e -e ž → duhovna dráma (1)

salón -a m zgod. tipizirana, serijsko izdelana garnitura kulis za meščanski salon, zasnovana po sistemu standardne ulične scenografije 19. stoletja

ang.: parlour set

fr.: décors de salon (mpl)

PRIM.: dvorána, gòzd, kméčka sòba

salónska dáma -e -e ž nekđaj igralka, primerna za vloge dam z uglajenim vedenjem, govorom **S**: precióza (2)

ang.: grande dame

fr.: dame de salon (f)

PRIM.: afektirana igra, igrálska stróka, salónska dráma

salónska dráma -e -e ž drama, ki se navadno dogaja v meščanskem salonu

ang.: drawing-room drama

fr.: pièce de salon (f)

PRIM.: konverzacijska dráma

salónska komédija -e -e ž komedija, ki temelji na besedni komiki in dogajanju v meščanskem salonu

ang.: drawing-room comedy

fr.: comédie de salon (f)

PRIM.: precióza (1), salónska dáma

sám -- zaim. 1. v didaskalijah oznaka za monolog

ang.: alone, solus

fr.: seul

PRIM.: záse

2. v didaskalijah oznaka, da je igralec sam na odru

ang.: alone, solus

fr.: seul

samisén -a m gl. šamisén

samogôvor -a m → monológ

samotnják -a m scenski element, ki stoji sam, npr. drevo, skala, vrata

ang.: single flat*

fr.: accessoire de théâtre isolé (m)

sanskrtška dramátika -e -e ž od 1. stol. pr. n. št. naprej staroindijska dramatika v sanskrtu z mitološko epsko snovjo iz Mahabharate in Ramajane

ang.: Sanskrit drama

fr.: théâtre sanscrit (m)

PRIM.: índijsko gledališče, indonézijsko lútkovno gledališče, sanskrtško gledališče

sanskrtško gledališče -ega -a s vrh v 5. stol. n. št. staroindijsko gledališče, ki izhaja iz hindujskega obredja, v katerem nastopajoči (tudi ženske) s stiliziranimi gibi, petjem, plesom, igranjem na inštrumente, recitiranjem uprizarjajo mitološke in dvorske vsebine, osebe višjega sloja v sanskrtu, osebe nižjega sloja v prakrtu

ang.: Sanskrit theatre

fr.: théâtre sanscrit (m)

PRIM.: índijsko gledališče, indonézijsko lútkovno gledališče, sanskrtška dramátika

sátir -a tudi satír -a m v stari Grčiji spremljevalec boga Dioniza, navadno s kozjimi nogami, ropom in rogovi

ang.: Satyr

fr.: satyre (m)

PRIM.: dionizije, sátirska igra

satíra -e ž 1. dramsko besedilo, ki z ironijo, posmehom kritično prikazuje zlasti družbene ali politične razmere, moralo

ang.: satire

fr.: satire (f)

PRIM.: fársa, komédija, parodíja, satírična fársa

2. uprizoritev takega besedila

ang.: satire

fr.: satire (f)

PRIM.: fársa, parodija, satírična fársa

satírična fársa -e -e ž **1.** dramsko besedilo s satirično, grobo situacijsko komiko, opolzkostmi

ang.: satirical farce

fr.: farce satyrique (f)

PRIM.: búrka, grotéska, komédija, satíra

2. uprizoritev takega besedila, pogosto z grotesknimi maskami

ang.: satirical farce

fr.: farce satyrique (f)

PRIM.: satíra

satírska igra -e -e tudi **satírska igra** -e -e ž v antičnem grškem gledališču komična ali parodična igra z mitološko snovjo in zborom satirov, navadno kot dodatek k tragedijam trilogije

ang.: satyr play

fr.: drame satyrique (m)

PRIM.: antična dramatika, grška komédija, kozlôvska pésem, tetralogija

saturnáljije -lij ž mn. v starem Rimu slovesnosti v čast boga Saturna, spremljane z veseljačenjem, obdarovanjem, prižiganjem sveč

ang.: Saturnalia

fr.: Saturnales (fpl)

PRIM.: dionízije

Scapin -a [skapín] m (ita. Scapino) gl. Skapín

Scaramouche -a [skaramúš] m (fr.) gl. Skaramúš

scéna -e ž **1.** v antičnem rimskem gledališču del gledališke zgradbe nasproti avditorija z bogato okrašenim pročeljem in več vrati za prihode in odhode, preoblačenje igralcev, hrambo rekvizitov **S:** zastar. inscenácija (5)

ang.: scene, skene

fr.: décor (m), scène (f)

PRIM.: skéna

2. s scenskimi elementi ustvarjen ali v naravi izbran vsebinsko opredeljen prostor za uprizorjanje **S:** prizorišče (3)

ang.: scenery, set

fr.: scène (f)

PRIM.: kulísa

3. scenski elementi, ki ustvarjajo prizorišče za uprizoritev **S:** zastar. gledališki dekór, zastar. inscenácija (3), líkovna opréma prizorišča, zastar. ódrska dekorácija, zastar. scenerija, scenografija (3), scénska opréma

ang.: scenery, set

fr.: décors (mpl)

PRIM.: kulísa

4. → óder (1)

5. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu scenograf

ang.: scenery, set

fr.: décors (mpl)

PRIM.: kostumográf

6. → prizòr

GL: aplávz na odpíti scéni, ávtorica scéne, ávtor scéne, balkónska scéna, kulísna scéna, markírana scéna, markírati scéno, markírna scéna, masóvna scéna, obéšena scéna, perspektívna scéna, projicirana scéna, simultána scéna, úlična scéna, zapíta scéna, zavésna scéna

scenárij -a m **1.** zaporedje prizorov z zgoščanim opisom dogajanja, oseb, kraja, časa kot predloga za film, televizijsko, radijsko igro, gledališko uprizoritev **S:** scénáριο

ang.: (plot) outline, (plot) synopsis, scenario

fr.: scénario (m)

PRIM.: drámsko besedílo, librétó, režijska knjíga, scenosléd

2. razpored točk za prireditve, proslave **S:** scenosléd

ang.: (programme) outline, (programme) synopsis, scenario

fr.: scénario (m)

scenáριο -a m (ita.) commedia dell'arte → scénárij (1)

scenaríst -a m avtor scenarija za film, televizijsko, radijsko igro, gledališko uprizoritev

ang.: scenarist, screen writer, script writer

fr.: scénariste (m)

PRIM.: dramátik, libretíst

scenarístka -e ž avtorica scenarija za film, televizijsko, radijsko igro, gledališko uprizoritev

ang.: scenarist, screen writer, script writer

fr.: scénariste (f)

PRIM.: dramátičarka, libretístka

scéneec -nca m žarg. → ódrski délavec

scenerija -e ž zastar. → scéna (3)

scenográf -a m ustvarjalec, ki se ukvarja s scenografijo **S:** zastar. dekoratêr, zastar. inscenátor (1)

ang.: scene(ry) designer, scenic designer, scenographer, set designer, stage designer

fr.: décorateur (m)

PRIM.: kostumográf, scénski osnútek

scenografija -e ž **1.** idejno načrtovanje, likovno oblikovanje odra, prostora v gledališču, filmu na podlagi uprizoritvenega koncepta **S:** zastar. inscenácija (4)

ang.: scenography, set design, stage design

fr.: décors (mpl)

PRIM.: scénski osnútek

2. veda o oblikovanju prostora, njegovim dramaturški, estetski vlogi v gledališču, filmu, o

zakonitostih odnosov med prostorom, nastopajočimi in občinstvom

ang.: scenography

fr.: scénographie (f)

3. → líkovna opréma prizorišča, scéna (3)

4. na umetniških šolah, univerzah študijski program za poklicno izobraževanje scenografov

ang.: scenography, stage design

fr.: décors (mpl)

PRIM.: filmska režija (2), gledališka režija (2), kostumografija (2)

5. na gledaliških plakatih in v gledališkem listu scenograf

ang.: stage design, set design, scenography, décor

fr.: décors (mpl)

PRIM.: kostumograf

6. zgod. umetnost, tehnika poslikave kulis, izdelovanja dekoracij

ang.: scenography, scene painting, scenic painting

fr.: scénographie (f)

PRIM.: baročni óder, perspektívna scéna

GL: láserska scenografija

scenografinja -e ž → scenografka

scenografka -e ž ustvarjalka, ki se ukvarja s scenografijo **S:** zastar. dekoratérka, zastar. inscenátorka (1), scenografinja

ang.: scene(ry) designer, scenic designer, scenographer, set designer, stage designer

fr.: décoratrice (f)

PRIM.: kostumografka, scénski osnútek

scenoslád -a m → scenárij (2)

scénska delávnica -e -e ž delavnica za izdelovanje lesenih, kovinskih, plastičnih, kaširanih scenskih elementov

ang.: (carpentry) (work)shop, construction workshop, scenery workshop, scene workshop

fr.: atelier de décors (m)

PRIM.: gledališke delávnice, kaširnica, ključavničarska delávnica, mizárna

scénska glásba -e -e ž → ódrska glásba

scénska opréma -e -e ž → líkovna opréma prizorišča, scéna (3)

scénska skíca -e -e ž → scénski osnútek

scénska umétnost -e -i ž nav. mn. → gledališka umétnost (1)

scénske opómbe -ih opómb ž mn. → didaskálie (2)

scénski délavec -ega -vca m → ódrski délavec

scénski efékt -ega -a m efekt, ki ponazarja posebne dogodke (požar, potres), ustvarjen s

premikanjem scenskih elementov, vrtenjem, dviganjem, pogrezanjem odra

ang.: effect

fr.: effet scénique (m)

PRIM.: ódrski efékt

scénski elemènt -ega -ênta m nav. mn. del scene

ang.: scenic element

fr.: élément scénique (m)

PRIM.: kulísa, praktikábel, prospékt, zavésa

GL: sezám scénskih elemèntov

scénski fúndus -ega -a m 1. kulise, ki se hranijo za ponovno uporabo **S:** fúndus kulís, kulísni fúndus

ang.: stock flats, stock scenery

fr.: dépôt des décors (m)

2. prostor za hranjenje takih kulís **S:** fúndus kulís, kulísni fúndus, skladišče kulís

ang.: scene(ry) bay, scene(ry) dock, scene(ry) pit

fr.: dépôt des décors (m)

PRIM.: kostúmski fúndus, pohištveni fúndus, rekvizítni fúndus

scénski góvor -ega -a m → ódrski góvor (1)

scénski osnútek -ega -tka m zasnova scene, predstavljena s skico, risbo, sliko, maketo, tudi v digitalni obliki **S:** scénska skíca

ang.: scene(ry) design, scenic design, set design, stage design

fr.: ébauche de décors (f)

PRIM.: kostúmski osnútek, scenografija

scénski rekvizít -ega -a m rekvizít, ki dopolnjuje sceno ali scenski element

ang.: stage prop(erty)

fr.: accessoire de décors (m)

PRIM.: osébní rekvizít

scénsko délo -ega -a s → gledališko délo (1)

sédežni réd -ega -a m grafični prikaz razporeditve sedežev v avditoriju, navadno predstavljen pri gledališki blagajni

ang.: box-office plan, seating plan

fr.: plan de location des places (m)

séjensko gledališče -ega -a s od 12. stol. do srede 19. stol. gledališče poklicnih ali priložnostnih igralcev, ki ob sejmih ali praznikih nastopa na improviziranih odrih ali naravnih prizoriščih in prikazuje verske in posvetne vsebine

ang.: fair theatre, theatre at the fair

fr.: théâtre de la foire (m)

PRIM.: glumáč (1), óder na vozóvih, potjujóče gledališče, žonglêr (1)

GL: séjensko lútkovno gledališče

séjensko lútkovno gledališče -ega -ega -a s lútkovno gledališče, ki nastopa na sejmih, navadno z ročnimi lutkami v kasteletu

ang.: fairground puppet theatre*

fr.: théâtre de foire de marionnettes (m)

PRIM.: commedia dell'arte, séjensko gledališče

sèl slà m → glasnik

sémilitúrgična dráma -e -e ž od 13. stol. naprej liturgična drama, uprizarjana pred cerkvenim vhodom, vsaj deloma v narodnem jeziku, tudi z laiki

ang.: drama on the church porch, semi-liturgical play

fr.: drame semiliturgique (m)

PRIM.: srednjevéško gledališče, vérska dráma

sénčenje -a s v zvezi z masko nanašanje temnejših odtenkov tena na obraz nastopajočega za ustvarjanje vtisa starosti, upadlosti

ang.: shading

fr.: ombre (f)

PRIM.: maskíranje

sénčna lútká -e -e ž lutka, navadno ploska, ki jo animator vodi s palicami, občinstvu vidna kot senca na osvetljenem prosojnem zaslonu

ang.: shadow puppet

fr.: marionnette d'ombre (f)

PRIM.: túrško sénčno gledališče, vájang kúlit

sénčno gledališče -ega -a s po virih znano od 11. stol. pr. n. št. naprej, zlasti v Aziji gledališče, v katerem so na prosojnem zaslonu vidne sence igralcev ali lutk, ki na podlagi tradicionalnih epov, legend, zgodovine prikazujejo zlasti boje bogov, ljudi s pošastmi

ang.: shadow(-puppet) theatre

fr.: théâtre d'ombre (m)

PRIM.: túrško sénčno gledališče, vájang kúlit

GL: túrško sénčno gledališče

sentimentálka -e ž 1. od začetka 18. stol. naprej dramsko besedilo z moralistično družinsko ali ljubezensko tematiko, pretirano razčustvovanostjo zlasti ženskih likov **S:** sentimentalna igra

ang.: sentimental drama, sentimental play

fr.: mélodrame (m)

PRIM.: melodráma (2), sentimentalna komédija, solzáva komédija

2. uprizoritev takega besedila

ang.: sentimental drama, sentimental play

fr.: mélodrame (m)

3. igralka, primerna za vloge mlajših, pretirano razčustvovanih ženskih likov

ang.: sentimental actress*

fr.: actrice au tempérament sentimental (f)

PRIM.: igrálska stróka, naívka

sentimentálna ígra -e -e ž → sentimentalka

sentimentálna komédija -e -e ž od začetka 18. stol.

naprej, zlasti v Angliji komedija z ganljivimi zapleti in srečnim koncem

ang.: sentimental comedy

fr.: comédie sentimentale (f)

PRIM.: hêpiënd, meščánska dráma, sentimentalna, solzáva komédija

senzoriálno gledališče -ega -a s od konca 20. stol.

naprej gledališče, ki neposredno učinkuje na vsa gledalčeva čutila

ang.: sensory theatre

fr.: théâtre sensoriel (m)

sêrkel -kla in cercle -cla [sêrkəl] m del prvega balkona nasproti odra

ang.: dress circle, grand circle

fr.: corbeille (f)

PRIM.: stránski balkón

seznam kostúmov -a -- m popis kostumov za vsak prizor v predstavi

ang.: costume plot, dress plot

fr.: liste des costumes (f)

PRIM.: garderobêr, garderobêrka

seznam rekvizítov -a -- m popis rekvizitov za vsak prizor v predstavi

ang.: prop(erty) list

fr.: liste des accessoires (f)

PRIM.: rekvizítêr, rekvizítêrka

seznam scénskíh elemêntov -a -- -- m popis scenskih elementov za vsak prizor v predstavi

ang.: setting list

fr.: liste des éléments scéniques (f)

PRIM.: ódrski délavec, ódrski mójster

showdance -a [šòudêns] m (ang.) na revijah, prireditvah športni ples, pri katerem posamezniki, pari in večje skupine pred občinstvom izvajajo spektakularne plesne točke

ang.: showdance

fr.: showdance (m)

sicilijánka -e ž večja marioneta na eni žici, navadno v oklepu in z mečem v desni roki

ang.: Sicilian (puppet)

fr.: sicilienne (f)

sicílska komédija -e -e ž v antiki v 1. pol. 5. stol. pr. n. št., na Siciliji kratka komedija s snovjo iz vsakdanjega življenja, z ljudskimi prvini in brez aktualne kritične osti

ang.: Sicilian comedy

fr.: comédie sicilienne (f)

PRIM.: antična komédija, gřška komédija, stára komédija

silhuétna kulísa -e -e ž kulisa, ki ob osvetlitvi ponazarja obrise mesta, gozda, živali

ang.: cut-out, ground-row

fr.: châssis à silhouettes (m)

simbolistična dráma -e -e ž → simbolistična dramátika

simbolistična dramátika -e -e ž zlasti od 1890 do 1910, v Evropi dramatika, v kateri imajo osebe, dogodki, predmeti simbolni pomen in prikazuje zlasti nadčutni, sanjski, mistični svet

S: simbolistična dráma

ang.: symbolist drama

fr.: théâtre symboliste (m)

PRIM.: dekadénčna dramátika, dramátika fin de siècle, lírična dráma, nádreálistična dramátika, poetična dráma, romantična dráma

simbolistična igra -e -e ž zlasti od 1890 do 1910, v Evropi igra, ki temelji na prisposodobah, sanjah, mistiki

ang.: symbolist play

fr.: pièce symboliste (m)

simbolistično gledališče -ega -a s ob prelomu 19. in 20. stol., v Evropi gledališče, ki s privzdignjenim načinom igre, z melodičnim, ritmičnim govorom, stilizirano sceno, uporabo luči, odrskimi efekti, glasbo prikazuje sanjski, nadčutni, mistični svet

ang.: symbolist theatre

fr.: théâtre symboliste (m)

PRIM.: atmosféra, nádreálistično gledališče, simbolistična dramátika

simbólni čas -ega čása m → fiktívni čas

simétrično koríto -ega -a s koríto s simétrično oblikovanim zrcalom za osvetljevanje odra

ang.: symmetric flood(light)

fr.: tête du projecteur à miroir symétrique (f)

PRIM.: ásimétrično koríto

simultána scéna -e -e ž → simultáni óder

simultáni óder -ega ódra m oder z več prizorišči, na katerih izmenično ali hkrati poteka dogajanje **S:** simultána scéna

ang.: simultaneous scene(ry), simultaneous set, simultaneous stage

fr.: décors simultanés (mpl)

PRIM.: híša, platéja, simultáno dogájanje, srednjevéško gledališče

simultáno dogájanje -ega -a s dogajanje, sestavljeno iz več prizorov, ki hkrati potekajo na različnih prizoriščih

ang.: simultaneous action

fr.: action simultanée (f)

PRIM.: simultáni óder

singspiel -a [zínɡšpil] m (nem.) od 18. stol. naprej, v nemškem okolju → ópera búffa

sinhronizácija -e ž 1. postopek, v katerem se z zvočnim snemanjem in montažo nadomesti izvirni jezik filmskih dialogov z drugim

ang.: synchronization, (voice) dubbing

fr.: synchronisation (f)

2. snemanje dialogov in zvočnih efektov v studiu za kasnejše ozvočenje filma

ang.: synchronization, (voice) dubbing

fr.: synchronisation (f)

3. časovna uskladitev slike in zvoka v filmu

ang.: (lip-)synchronization

fr.: synchronisation (f)

GL: sinhronizácija ódrskih ákcij

sinhronizácija ódrskih ákcij -e --- ž režiserjeva uskladitev vseh aktivnosti v predstavi

ang.: co-ordination of stage actions*, synchronization of stage actions*

fr.: synchronisation des activités de mise en scène (f)

sinópsis -a m kratko besedilo z opisom vsebine, glavnih oseb kot podlaga za scenarij, uprizoritev

ang.: synopsis

fr.: synopsis (m)

sintétična dráma -e -e ž drama brez predzgodbe, zgrajena z združevanjem različnih časovno, prostorsko nepovezanih dogajalnih enot v celoto

ang.: drama with an early point of attack, synthetic drama*

fr.: drame synthétique (m)

PRIM.: analítična dráma, sintétična téhnika

sintétična téhnika -e -e ž dramaturška tehnika združevanja različnih časovno, prostorsko nepovezanih dogajalnih enot v celoto brez predzgodbe

ang.: synthetic playwriting*

fr.: technique synthétique (m)

PRIM.: analítična téhnika, sintétična dráma

sintétično gledališče -ega -a s po A. Tairovu gledališče, v katerem govor, pantomima, ples, glasba, petje in cirkuške prvine tvorijo enovito celoto **S:** osvobojéno gledališče

ang.: synthetic theatre

fr.: théâtre synthétique (m)

PRIM.: avtonómno gledališče, célostna ume-tnina, režisérsko gledališče, totálno gledališče

sintéza -e ž → gledališka sintéza

sipária -e ž v antičnem rimskem gledališču majhna zavesa za delno zakrivanje odra med predstavo

ang.: siparium

fr.: siparia (f)

sistém -a m po delu Sistem K. S. Stanislavskega teorija in metodika dramske igre, ki temelji zlasti na delu igralca s samim seboj

ang.: System

fr.: système Stanislawski (m)

- PRIM.:** igrálska téhnika (3), metóda fizične ákcije, psihotéhnika
- sitcom -a** [sítkom] m (ang.) od konca 20. stol. naprej nezahtevna komedija s situacijsko in besedno komiko, prepoznavnimi tipi
- ang.:** sitcom
- fr.:** sitcom (m)
- PRIM.:** komerciálno gledališče, standup
- situacijska komedija -e -e ž** komedija, ki temelji na situacijski komiki
- ang.:** situation comedy
- fr.:** comédie de situation (f)
- PRIM.:** gêg, karaktérna komedija
- situacijska kómika -e -e ž** komika, izvirajoča iz zamenjav oseb, preoblek, presenetljivih odrskih odnosov med dramskimi osebami
- ang.:** comedy of situation, situation comedy
- fr.:** comique de situation (m)
- PRIM.:** besédna kómika, karaktérna kómika, situacijska komédija, telésna kómika
- situacijska tragédija -e -e ž** tragedija, katere tragičnost izhaja iz situacije, v katero je postavljen junak
- ang.:** situation tragedy
- fr.:** tragédie de situation (f)
- PRIM.:** karaktérna tragédija
- skandíranje -a s 1. v zvezi z občinstvom** glasno ritmično zlogovanje imena igralca, vzklikov kot odziv na predstavo
- ang.:** ovation
- fr.:** ovation (f)
- PRIM.:** aplávoz, aplávoz na odpúti scéni, Bravo!, ovácija
- 2. v zvezi z igralcem** izrazito ritmično zlogovanje pri govorjenju
- ang.:** scanning, scansion
- fr.:** scansion (f)
- PRIM.:** deklamácija (1), izumetničeni góvor, recitácija
- Skapín -a** tudi Scapin -a [skapín] m *commedia dell'arte*, francoska komedija v 17. stol. tip spletkarskega, pretkanega služabnika z belim kostumom, dobrimi pevskimi sposobnostmi in kitaro
- ang.:** Scapin
- fr.:** Scapin
- PRIM.:** zanni
- Skaramúš -a** tudi Scaramouche -a [skaramúš] m (fr.) *commedia dell'arte*, francoska komedija v 17. stol. tip strahopetnega, bahavega vojaka s črnim kostumom in širokim pokrivalom, z masko z dolgim nosom, s škornji in usnjenim visečim penisom
- ang.:** Scaramouche
- fr.:** Scaramouche
- PRIM.:** Kapitáno
- skéč -a m** kratek šaljiv prizor z duhovito domisljico
- ang.:** sketch, skit, turn
- fr.:** sketch (m)
- PRIM.:** gêg, kabarát (1), lazzo
- skéna -e ž v antičnem grškem gledališču** nižja zgradba ob orkestri nasproti avditorija, verjetno z več vrati, namenjena preoblačenju igralcev, hrambi rekvizitov
- ang.:** skene
- fr.:** skènè (f)
- PRIM.:** proskénij, scéna
- skéner -ja m žarg.** računalniško voden reflektor, pri katerem se zunanje zrcalo samodejno premika
- ang.:** scan light, scanner
- fr.:** scanner (m)
- PRIM.:** moving head
- skladišče kostúmov -a -- s →** kostúmski fúndus (2)
- skladišče kulís -a -- s →** scénski fúndus (2)
- skladišče pohíštva -a -- s →** pohíštveni fúndus (2)
- skladišče rekvízitov -a -- s →** rekvízitni fúndus (2)
- sklépni akórd -ega -a m v zgradbi drame** učinkovit konec gledališkega dela, v katerem je povzeto njegovo temeljno sporočilo
- ang.:** final chord
- fr.:** accord final (m)
- PRIM.:** epilóg
- sklépni prizòr -ega -ôra m** zadnji prizor dramskega besedila
- ang.:** conclusion, finale, final scene
- fr.:** scène finale (f)
- PRIM.:** epilóg
- skopúh -a m** dramski lik, ki zaradi skopuškega značaja zapleta dramsko dogajanje
- ang.:** miser
- fr.:** avare (m)
- PRIM.:** baháč, služábnik
- skupínska ígra -e -e ž →** ansámbelska ígra
- skúšnja -e ž zastar. → vája**
- slávnostna ígra -e -e ž zlasti v Nemčiji** igra, ki se uprizarja ob obletnicah, večjih slovesnostih, festivalih
- ang.:** festival piece, festival play
- fr.:** célébration théâtrale (f), fête théâtrale (f)
- PRIM.:** prázníčna ígra, prilóžnostna ígra
- slávnostna predstava -e -e ž** svečana predstava ob jubileju, prazniku, navadno za povabljeno občinstvo **S:** gála predstava

ang.: gala (performance)

fr.: spectacle de gala (m)

PRIM.: jubilejna predstava

slíka -e ž vsebinsko, časovno ali prostorsko zaokrožen del gledališkega dela

ang.: scene

fr.: scène (f)

PRIM.: prizór

GL: svetlobna slíka, žíva slíka

slikárna -e ž delavnica za slikarsko obdelavo scenskih elementov **S:** zastar. slikárnica, slikárska delávnica

ang.: paint-room, spray booth

fr.: atelier de peinture (m)

PRIM.: gledališke delávnice

slikárnica -e ž zastar. → slikárna

slikárska delávnica -e -e ž → slikárna

slogóvni kostúm -ega -a m → stílني kostúm

slúga -a/-e m → služábnik

slúšna ígra -e -e ž → rádijska ígra (2)

slúšne góvorne prvíne -ih -ih prvín ž mn. prvíne govora, ki so slišne, npr. intonacija, tempo, glasnost **S:** akústíčne góvorne prvíne, avditívne góvorne prvíne, zvóčne góvorne prvíne

ang.: acoustic speech elements*, prosodic elements

fr.: éléments du langage auditif (mpl)

PRIM.: besedilna fonétika (1), gésta, glás, góvor, mímika, vídne góvorne prvíne

slúšno gledališče -ega -a s → rádijska ígra (2)

služábnica -e ž dramski lik, navadno pomočnica, zaupnica gospodarice, ki ne vpliva bistveno na potek dramskega dogajanja

ang.: chambermaid, maid(servant)

fr.: servante (f)

PRIM.: commedia dell'arte, dojljla, Kolombína, Roséta

služábnik -a m dramski lik, zlasti v komediji, ki kot gospodarjev pomočnik, svetovalec in zaupnik vpliva na potek dramskega dogajanja **S:** slúga

ang.: servant, valet

fr.: valet (m)

PRIM.: commedia dell'arte, Harlekin, zanni

službeni sédež -ega -a m sedež v dvorani, namenjen dežurnim službam zdravnikov, gasilcev, varnostnikov in gledališkim uslužbenecem

ang.: reserved seat

fr.: place réservée d'office (f)

PRIM.: dežúrni sédež, režiserski sédež

smúčna kulísa -e -e ž kulisa, vpeta v vodilo na odrskih tleh ali na vlakú, drseča po reži, ki

poteka vzporedno s portalno odprtino ali pod kotom nanjo **S:** pomíčna kulísa

ang.: sliding flat, sliding wing

fr.: châssis glissant (m)

smúčna zaslónka -e -e ž prilagodljiva, navpično ali vodoravno odpirajoča se vratca na sprednjem delu reflektorja za spreminjanje oblike svetlobnega snopa **S:** žarg. klápná (2)

ang.: barn-door

fr.: obturateur à vitesse et ouverture variables (m)

PRIM.: írisna zaslónka, žaluzíje pri refléktorju

snég **snegá** m strok. pog. → efékt **snegá**

sóba s štírími (vrátí) -e -- -- (--) ž v 17. stol., v francoskem gledališču nevtrálno scensko ozadje za uprizarjanje komedij, navadno soba s štírími vrátí **S:** chambre à quatre

ang.: chambre à quatre

fr.: chambre à quatre (f)

PRIM.: poljúbna paláča

sóbesedílo -a s → besedilne okóliščine (2)

sóbno gledališče -ega -a s gledališče za izbrano občinstvo v manjšem, navadno zasebnem prostoru

ang.: living-room theatre, salon theatre

fr.: théâtre de chambre (m)

PRIM.: klétno gledališče, kómorno gledališče, málo gledališče, žépnó gledališče

sociálna dráma -e -e ž → družbena dráma

sociologíja gledališča -e -- ž v teatrologíji veda, ki proučuje družbeno vlogo gledališča, družbenoekonomske razmere in konvencije gledališkega ustvarjanja, gledališko recepcijo

ang.: sociology of theatre

fr.: sociologie du théâtre (f)

PRIM.: gledališka recépcija, teatrologíja

sočútuje in gróza po Aristotelu čústvi, ki ju v gledalcu vzbujá tragedíja s prikazovanjem pogubnega dogajanja, trpljenja in smrti tragičnega junaka **S:** sočútuje in stráh

ang.: pity and fear

fr.: pitié et terreur (mpl)

PRIM.: katárza

sočútuje in stráh → sočútuje in gróza

sodóbní plés -ega -a m zlasti v ZDA in Nemčiji oznaka za različne plesne smeri 20. stoletja

ang.: contemporary dance

fr.: danse contemporaine (f)

PRIM.: izrázni plés, modérni plés, póstmodérni plés

sodóbní repertoár -ega -ja m → modérni repertoár

sófíta -e ž kratka zavesa, kulísa, obešena vodoravno za portalom oziroma po globini odra,

pritrjena na vlak in spodaj obtežena, ki skupaj s stranskimi nogami oblikuje okvir scenografije, zakriva vrvišče, reflektorje

ang.: border, teaser, valance

fr.: frise (f)

GL: drapirana soffita, električna soffita, horizontalna soffita, horizontalna svetilna soffita, listna soffita, nagubana soffita, portálna soffita, predálna svetilna soffita, proscénijska soffita, prva svetilna soffita, zeléna soffita

sòigra -e ž usklajena igra nastopajočih, temelječa na dejavnem vzpostavljanju in ohranjanju odnosov s igralsci

ang.: ensemble acting, working with each other

fr.: jeu d'ensemble (m)

PRIM.: ansámberska igra

sòigrálec -lca m igrálec, ki nastopa skupaj z drugim igralcem, igralko v isti predstavi, prizoru

ang.: fellow actor, scene partner

fr.: partenaire (m)

sòigrálka -e ž igralka, ki nastopa skupaj z drugim igralcem, igralko v isti predstavi, prizoru

ang.: fellow actress, scene partner

fr.: partenaire (f)

solíratí -am nedov. žarg., v zvezi z igralcem pri igranju uveljavljati zlasti samega sebe in svojo vlogo

ang.: scene-stealing, selfish acting

fr.: jeu solistique

PRIM.: ansámberska igra

solíst -a m 1. igrálec, plesálec, pevec, ki v enem ali več prizorih predstave nastopa sam

ang.: soloist

fr.: soliste (m)

PRIM.: prvák, zboríst

2. slabš. igrálec, ki želi s svojim igranjem uveljaviti zlasti samega sebe in svojo vlogo

ang.: chiseller, scene stealer

fr.: soliste (m)

solístka -e ž 1. igralka, plesalka, pevka, ki v enem ali več prizorih predstave nastopa sama

ang.: soloist

fr.: soliste (f)

PRIM.: prvákinja, zborístka

2. slabš. igralka, ki želi s svojim igranjem uveljaviti zlasti samo sebe in svojo vlogo

ang.: chiseller, scene stealer

fr.: soliste (f)

solzáva komédija -e -e ž od 18. stol. naprej kome-

dija s poudarkom na čustvih, ki izvabljaajo solze **S:** zastar. larmojuántna komédija

ang.: sentimental comedy, weeping comedy

fr.: comédie larmoyante (f)

PRIM.: ganljívka, sentimentalna komédija

somátska téhnika -e -e ž → telésna téhnika

sòng -a m 1. pri B. Brechtu peta in/ali govorzjena družbenokritična nespevna pesem, ki prekinja dramsko dogajanje in učinkuje potujevalno

ang.: song

fr.: song brechtien (m)

PRIM.: brechtovska dramaturgija, épsko gledališče, parlándo, šansón

2. pesem, navadno z družbenokritično vsebino, ki jo ob glasbeni spremljavi poje nastopajoči, zlasti v kabaretu

ang.: song

fr.: couplet (m)

PRIM.: kuplét, mjúzikel, šansón, vlóžna pésem

sotí -ja m (fr. *sotie*) v 15. in 16. stol., v Franciji igra v verzih s tipiziranimi liki, zlasti norci

ang.: sotie

fr.: sotie (f)

PRIM.: fársa

spektákel -kla m 1. uprizoritev, za katero so značilni razkošna oprema, posebni efekti, slikoviti množični prizori

ang.: extravaganza, spectacle

fr.: spectacle (m)

PRIM.: navmahija, teatrálnost (1)

2. po Aristotelu zunanje okrasje kot sestavina gledališke uprizoritve, zlasti scena, kostumi, maska, odrski rekviziti

ang.: spectacle

fr.: spectacle (m)

spév -a m v didaskalijah, v antični dramatikii krajša pesem, ki uvaja nastop zbora

ang.: strophe

fr.: strophe (f)

PRIM.: nagóvor, parabáza

spevoígra -e ž igra s svetopisemsko, antično, pravljíčno, vsakdanjo snovjo, v kateri prekinjajo dialog peti in instrumentalni vloži

ang.: musical comedy

fr.: opérette (f), vaudeville a couplets (m)

PRIM.: baládna ópera, operéta

splétká -e ž → intríga

spletká -ja m 1. → intrígánt (1) 2. nekđaj → nekđaj intrígánt (2)

spletká -e ž 1. → intrígántka (1) 2. nekđaj → nekđaj intrígántka (2)

splétna umétnost -e -i ž umetnost z vizualnimi, zvočnimi, taktilnimi prvini, ki uporablja splet kot medij in osrednjo temo, nava-

dno zasnovana kot interaktivno dogajanje, uporabniku dostopna kot omrežna instalacija, umetniška spletna stran, spletni performans

S: žarg. nét árt, žarg. web art

ang.: Internet art, net.art, Web art

fr.: art des pages web (m)

PRIM.: múltimédijsko gledališče, splétno gledališče

splétno gledališče -ega -a s od konca 20. stol. naprej z računalniško tehnologijo ustvarjeno virtualno, interaktivno dogajanje, gledalcu dostopno na medmrežju **S:** internétno gledališče, medmrežni umétniški projékt, medmrežno gledališče

ang.: Internet theatre

fr.: théâtre sur internet (m)

PRIM.: splétna umétnost

spódnje vrvišče -ega -a s kovinska mreža nad odrom, na kateri so nameščeni pogonski motorji in točkasti odrski vlaki

ang.: lower grid

fr.: petit gril (m)

PRIM.: vrvišče (2), zgórnje vrvišče

spódnji délovni móst -ega -ega mostú m délovni most za nameščanje svetil, pripravljajanje scene in scenskih sprememb **S:** spódnji stránski móst

ang.: (lower) bridge

fr.: pont volant inférieur (m)

PRIM.: zgórnji délovni móst

spódnji stránski móst -ega -ega mostú m → spódnji délovni móst

spogledljívka -e ž → kokéta

sprédaj prisl. v delu odra, ki je blizu občinstvu

ang.: downstage

fr.: face

PRIM.: zádad

GL: désno sprédaj, lévo sprédaj, v sredíni sprédaj

spremémba -e ž 1. menjava scene med predstavo

ang.: change

fr.: changement (m)

2. v didaskalijah oznaka za menjavo prizorišča

ang.: change

fr.: changement (m)

Spremémba! inšpicientovo opozorilo odrskim delavcem med vajo, predstavo, naj spremeni sceno

ang.: Scene change!, Scene shift!

fr.: Changement de décor !

spremenljívi óder -ega ódra m oder, ki se z različnimi napravami lahko preoblikuje

ang.: adaptable stage, black-box stage, flexible stage

fr.: scène transformable (f)

PRIM.: aréna, baróčni óder, klínasti óder, procéníjski óder, prstanasti óder

spremljeválni refléktor -ega -ja m profilni reflektor v avditoriju za spremljanje igralca po igralnem prostoru **S:** strok. pog. svetlóbní tóp

ang.: follow spot(light)

fr.: vidéoprojecteur (m)

PRIM.: máli projekcijski refléktor, prèdódrski projekcijski refléktor, tóčkasti projekcijski refléktor

sprožilni móment -ega -ênta m v zgradbi drame dogodek ali odločitev, ki povzroči zaplet dramskega dogajanja

ang.: exciting force, exciting moment

fr.: moment du déclenchement de qch. (m)

sredína ódra -e -e ž osrednje območje igralnega prostora **S:** ódrska sredína

ang.: centre-stage, mid-stage

fr.: point central de la scène (m)

PRIM.: geografíja ódra, sredíščna črta ódra

sredíščna črta ódra -e -e -- ž navidezna črta, ki teče po sredini odra pravokotno na portalno črto in ga deli na levo in desno polovico **S:** centrálna línija ódra

ang.: centre line, setting line

fr.: ligne centrale de la scène (f)

PRIM.: geografíja ódra

srednja komédija -e -e ž v 4. stol. pr. n. št., pri starih Grkih atiška komedija s poudarkom na satiri in spletkah iz vsakdanjega življenja, z manjšo vlogo zbora

ang.: middle comedy

fr.: Comédie moyenne (f)

PRIM.: grška komédija, nóva komédija, stára komédija

srednjevéška dramátika -e -e ž med 10. in 16. stol., v Evropi dramatika, prvotno v latinščini, navadno z versko snovjo in z nizanjem časovno, prostorsko nepovezanih prizorov

ang.: medieval drama

fr.: théâtre médiéval (m)

PRIM.: duhovna dráma, litúrgična dráma, mirákel, mistérij, moralitéta, pasijónska ígra, satirična fársa, srednjevéška ígra, srednjevéško gledališče

srednjevéška ígra -e -e ž med 10. in 16. stol., v Evropi ígra, temelječa na antični, krščanski, posvetni tematiki

ang.: medieval plays

fr.: jeux du Moyen Age (mpl)

PRIM.: mirákel, mistérij, pasijónska ígra, srednjevéška dramátika

srednjevéško gledališče -ega -a s med 10. in 16.

stol., v Evropi gledališče, ki prikazuje versko in posvetno vsebino, zlasti ob krščanskih, mestnih, dvornih praznovanjih v cerkvah in na prostem, pogosto z uporabo simultanelega odra

ang.: medieval theatre

fr.: théâtre médiéval (m)

PRIM.: mirákel, mistérij, moraliteta, pasijónska igra, procésija, sêjemsko gledališče, srednjeveška dramatika, srednjeveška igra

srhljívka -e ž → grozljívka (1, 2)

stajánka -e ž v antični tragediji zborovska pesem, ki se izvaja med prizori tragedije **S:** stásimon

ang.: stasimon

fr.: choeur restant en place (m)

stálna režisérka -e -e ž režiserka z določeno obveznostjo v gledališču, v katerem je redno zaposlena **S:** híšna režisérka

ang.: in-house director, resident director

fr.: metteuse en scène »maison« (f)

PRIM.: híšna ávtorica

stální ansámbel -ega -bla m umetniško osebje, ki ga gledališka ustanova angažira za daljši čas

ang.: permanent company, permanent ensemble

fr.: troupe permanente (f)

PRIM.: gostujóci režisêr, kot gòst

stální repertoár -ega -ja m gledališka dela, ki so pogosto uprizorjana in/ali ostajajo v programu več sezon

ang.: permanent repertoire*

fr.: répertoire permanent (m)

PRIM.: želézni repertoár

stální režisêr -ega -ja m režiser z določeno obveznostjo v gledališču, v katerem je redno zaposlen **S:** híšni režisêr

ang.: in-house director, resident director

fr.: metteur en scène »maison« (m)

PRIM.: gostujóci režisêr, híšni ávtor, híšni dramaturg

stálno gledališče -ega -a s v Italiji gledališče s stalnim sedežem, navadno z državno podporo

ang.: permanent theatre*

fr.: théâtre permanent (m)

PRIM.: potujóče gledališče

standup -a [stêndap] m (ang. stand-up *pokončen, stojec*) od konca 20. stol. naprej krajši nastop komika, ki temelji na parodiranju aktualnih dogodkov, oponašanju znanih oseb, improvizaciji na določene teme in se izvaja za zabavo, sprostitvev v klubih, televizijskih in radijskih razvedrilih oddajah **S:** standup komédija

ang.: stand-up (act), stand-up (comedy)

fr.: standup (m)

PRIM.: gêg, ímprolíga, sitcom, varieté

standup komédija -- -e [stêndap] ž → standup **stanóvsko gledališče** -ega -a s zgod. gledališče, ki ga ustanovijo in financirajo deželni stanovi

ang.: theatre of the Estates*

fr.: théâtre des États (m)

PRIM.: amatêrsko gledališče

stára komédija -e -e ž v 5. stol. pr. n. št., pri starih Grkih atíška komédija s pomembno vlogo zbora in tipično zgradbo (prolog, parodos, agon, parabaza, epizoda, eksodos), ki navadno parodira aktualne politične dogodke in javne osebe **S:** aristófanska komédija

ang.: Old Comedy

fr.: comédie ancienne (f)

PRIM.: grška komédija, nóva komédija, sicílska komédija, srédnja komédija

starogrško gledališče -ega -a s → antično grško gledališče

stásimon -a m (grš. stásimos *stojec*) → stajánka

státíčna mizanscéna -e -e ž mizanscena, pri kateri so odnosi med nastopajočimi predstavljeni s statično razporeditvijo

ang.: static blocking

fr.: mise en scène statique (f)

PRIM.: dinámíčna mizanscéna

statíst -a m nav. mn. nastopajoči brez besedila, navadno v množičnih prizorih, najet za posamezno uprizoritev, film **S:** zastar. kompárz

ang.: extra, spear-carrier, super(meritary)

fr.: figurant (m)

PRIM.: pès, šárža

GL: vódja statístov¹, vódja statístov²

statístka -e ž nav. mn. nastopajoča brez besedila, navadno v množičnih prizorih, najeta za posamezno uprizoritev, film

ang.: extra, spear-carrier, super(meritary)

fr.: figurante (f)

PRIM.: pès, šárža, vódja statístov²

stekléno koló -ega -éša s okrogla steklena plošča s filtri z izrezanimi vzorci v okroglih odprtinah na sprednji strani projekcijskega reflektorja za projiciranje svetlobnih vzorcev (oblaki, ogenj, voda, megla, dež, sneg)

ang.: effect disc, effect wheel

fr.: roue de verre (f)

PRIM.: efékt ógnja

stêp -a m v mjuziklih, kabaretih ples, temelječ na hitrem, ritmičnem udarjanju prstov in pet ob tla

ang.: step dance

fr.: step (m)

PRIM.: tap dance

stihomitija -e ž **1.** v verzni drami dialog, v katerem dramske osebe izmenično govorijo po en verz

ang.: stichomythia

fr.: stichomythie (f)

2. dialog, v katerem dramske osebe stopnjujejo napetost z izmeničnim govorjenjem kratkih replik

ang.: stichomythia

fr.: stichomythie (f)

PRIM.: konverzijska dráma, rítem (1)

stikálna plôšča -e -e ž naprava s stikali za uravnavanje jakosti električnega toka med regulatorji in reflektorji

ang.: patch pannel

fr.: table de branchement (f)

PRIM.: komándna míza

stilizirana igra -e -e ž igranje z izrazito umetniško oblikovanim govorom, gestikulacijo, gibanjem, odmaknjeno od posnemanja naravnega gibanja, vsakdanjega govora, vedenja

ang.: stylized acting

fr.: jeu stylisé (m)

PRIM.: naturalistična igra, nèbesédno izrážanje, pantomíma, precióza (1), realistična igra, stilizirani gôvor, stílina igra, stílني kostúm

stilizirani gôvor -ega -a m govor, ki se odmika od vsakdanjega s poudarjanjem zvočnih značilnosti določenega sloga, tujega jezika

ang.: stylized speaking, stylized speech

fr.: articulation stylisée (f), pronunciation stylisée (f)

PRIM.: akcènt (2), izumetničeni gôvor, precióza (1), stilizirana igra

stílina igra -e -e ž igranje, značilno za določeno zgodovinsko obdobje, umetnostni slog

ang.: period acting

fr.: style historique de jeu (m)

stílني kostúm -ega -a m kostum, ki posnema oblačilo določene dobe ali sloga **S:** slogôvni kostúm, zgodovinski kostúm

ang.: historical costume

fr.: costume de style (m)

PRIM.: fantazijski kostúm

stílني plés -ega -a m ples, značilen za določeno zgodovinsko obdobje (srednjeveški, renesančni, baročni)

ang.: period dance

fr.: danse historique (f)

PRIM.: zgodovinski plés

stojíšče -a s **1.** nekđaj prostor za zadnjo vrsto parterja, balkona ali galerije, kjer se med

predstavo stoji, namenjen zlasti dijakom in študentom

ang.: standing room

fr.: place debout (f)

2. nekđaj vstopnica za ta prostor, navadno najcenejša

ang.: standing-room ticket

fr.: place debout (f)

GL: dijáško stojíšče, galeríjsko stojíšče

stopíti čez rámpo stópim -- -- dov. pri škatlastem odru, v zvezi z igralcem stopiti v predodreje proti občinstvu

ang.: to break the fourth wall, to cross the footlights

fr.: passer la rampe

PRIM.: igráti na rámpi

stopníca -e ž v tlorisu pravokoten, nezložljiv konstrukcijski element za sestavljanje stopnišča v praktikabelski osnovi

ang.: riser, step, tread

fr.: marche praticable (f)

GL: dvójna stopníca, enójna stopníca, okrógla stopníca, trójna stopníca, viséče stopníce, vogálna stopníca

stránska igrálka -e -e ž igralka, ki igra stransko vlogo

ang.: bit player, small-part player, supporting actress, utility, walking lady

fr.: comédienne dans le second rôle (f)

PRIM.: epizodístka, epizódna vlóga, glávna igrálka, stránska vlóga

stránska kulísa -e -e ž kulisa, postavljena ali obešena ob straneh odra, vzporedno ali pod kotom glede na portalno odprtino

ang.: (side) wing

fr.: châssis latéral (m)

PRIM.: pošéвне kulíse, vzporédne kulíse

GL: portálna stránska kulísa

stránska vlóga -e -e ž vloga, manj pomembna za razvoj dramskega dogajanja

ang.: bit part, supporting part, supporting role

fr.: rôle secondaire (m)

PRIM.: epizóda, glávna vlóga

stránska zavésa -e -e ž po sredini nepredeljena zavesa, ki omejuje igralno ploskev ob straneh odra, obešena na panoramskem vlaku

ang.: side curtain

fr.: manteau d'arlequin (m)

PRIM.: glávna zavésa, vmésna zavésa

stránski balkón -ega -a m **1.** desni ali levi nadstropni del gledališke dvorane

ang.: side balcony

fr.: balcon latéral (m)

PRIM.: balkónska lóža

2. sedeži tega dela dvorane

ang.: side balcony

fr.: balcon latéral (m)

PRIM.: balkón, balkónska lóža, galerija, partêr

stránski igrálec -ega -lca m igralec, ki igra stransko vlogo

ang.: bit player, small-part player, stooge, supporting actor, utility, walking gentleman

fr.: comédien dans le second rôle (m)

PRIM.: epizodist, epizódna vlóga, glávni igrálec

stránski móst -ega mostú m → délovni móst

stránski óder -ega ódra m oder na desni ali levi strani glavnega odra, namenjen za vaje, začasno shranjevanje scene, uprizarjanje

ang.: side stage

fr.: scène latérale (f)

PRIM.: máli óder, véliki óder

stránski tékst -ega -a m → stránsko besedílo

stránsko besedílo -ega -a s po R. Ingardnu nedialoški del dramskega besedila: imena oseb, opisi prostora, časa, načina igre **S:** stránski tékst

ang.: secondary text, side text

fr.: texte secondaire (m)

PRIM.: didaskáljje, glávno besedílo

stríptiz -a m erotični ples ob glasbeni spremljavi, v katerem se plesalec, plesalka s stiliziranimi gibi slači pred občinstvom

ang.: striptease

fr.: striptise (m)

PRIM.: kabaré(1)

striptizét -a m plesalec striptiza

ang.: Chippendale (dancer), stripper

fr.: striptiseur (m)

striptizéta -e ž plesalka striptiza

ang.: exotic dancer, stripper

fr.: striptiseuse (f)

stroboskóp -a m → blískovnik

strójni mójster -ega -tra m strokovnjak, ki upravlja odrske strojne naprave

ang.: (stage) machinist

fr.: brigadier préposé aux machines (m)

PRIM.: ódrski mójster

stròp stròpa m kulisa, ki zakriva pogled na vrvišče in omejuje oder od zgoraj

ang.: ceiling piece

fr.: plafond (m)

PRIM.: proscénijska sofíta

strukúra dráme -e -- ž → drámska strukúra

stúdio -a m **1.** študijski postopek, namenjen zlasti raziskovanju gledaliških izrazil

ang.: studio

fr.: studio (m)

PRIM.: laboratórijsko gledališče (2)

2. (manjša) dvorana za študijske, eksperimentalne predstave

ang.: studio

fr.: studio (m)

PRIM.: kómorni óder, máli óder, óder za váje

3. skupina ustvarjalcev, ki se ukvarja z raziskovanjem gledaliških izrazil

ang.: studio

fr.: studio (m)

subjékt -a m v gledališki semiotiki, v aktantskem modelu, po A. Ubersfeld aktant, ki ga vodi pošiljatelj

in poskuša doseči objekt v korist naslovnika, pri čemer mu pomočnik pomaga, nasprotnik pa ga ovira

ang.: subject

fr.: sujet (m)

PRIM.: aktántski modél, naslòvnik, naspròtnik, objékt, pomočnik, pošiljatelj

subjektivna dramaturgija -e -e ž → aktivna dramaturgija

subréta -e ž **1.** v komedijah dramski lik, navadno premetena, spogledljiva služabnica, sobarica

ang.: soubrette

fr.: soubrette (f)

PRIM.: intrigántka, naívka

2. operetna sopranistka v vlogi mladostnih spogledljivk

ang.: soubrette

fr.: soubrette (f)

subvencionirano gledališče -ega -a s gledališče z zagotovljeno finančno podporo

ang.: subsidized theatre

fr.: théâtre subventionné (m)

PRIM.: držávno gledališče, méstno gledališče, národno gledališče, neòdvisno gledališče

sufilér -ja m žarg. → šepetálec

sufilérka -e ž žarg. → šepetálka

sufilérnica -e ž žarg. → šepetálnica

sufilérska knjíga -e -e ž žarg. → šepetálska knjíga

sufilérska škóljka -e -e ž zastar. → šepetálnica

sufilírati -am nedov. žarg. → prišepetávati

svetilna réža -e -e ž réža z odrskimi svetili, dostopnimi za neposredno upravljanje **S:** lúčna réža, svetlòbna réža

ang.: lighting box, lighting position

fr.: fente lumineuse (f)

GL: dvoránska sténska svetílna réža, dvoránska stròpna svetílna réža

svetilni móst -ega mostú m most z odrskimi svetili, dostopnimi za neposredno upravljanje

S: lúčni móst, svetlòbni móst

ang.: lighting bridge

fr.: pont de lumière (m)

GL: dvoránski svetílno móst, horizóntni svetílno

móst, ódrski svetílني móst, portálni svetílني móst, vmésni svetílني móst

svetilni zvon -ega -a m svetilo z žarnico, zrcalom brez leče in s senčnikom v obliki zvona, obešeno na vlak za osvetljevanje dela igralne ploskve od zgoraj

ang.: scoop(light)

fr.: fente lumineuse (f)

svetilni žláb -ega -a m svetilo, sestavljeno iz več simetričnih in/ali asimetričnih korit za osvetljevanje odra **S**: svetlôbni žláb

ang.: borderlight, striplight

fr.: herse (f)

GL: pokónčni svetílني žláb, viséči svetílني žláb

svetilni žláb za frónto -ega -a --- m žarg. svetílني žláb, nameščen na odrskih tleh za osvetljevanje spodnjih delov horizontnega prospekta

ang.: ground-row

fr.: herse à la rampe (f)

PRIM.: horizontna lúč, horizontni svetílني móst, pokónčni svetílني žláb, predálčna svetílنا opóra, viséči svetílني žláb

svetlôbna réža -e -e ž → svetílنا réža

svetlôbna slíka -e -e ž osvetlítevec odra v določnem delu dogajanja v uprizoritvi

ang.: lighting cue

fr.: changement de lumière (m)

svetlôbna zavésa -e -e ž z reflektorji pred porttalno odprtino ustvarjena močna svetloba, ki občinstvu preprečuje pogled na oder

ang.: light curtain

fr.: rideau de lumière (m)

PRIM.: dímná zavésa, dvoránske lučí, prédnja lúč, prédódrske lučí

svetlôbni efékt -ega -a m z uporabo različnih svetil ustvarjeni vidni učinki **S**: lúčni efékt

ang.: lighting change, lighting effect

fr.: effet de lumière (m)

svetlôbni filter -ega -tra m filter za obarvanje ali razpršitev svetlobe reflektorja

ang.: colour filter

fr.: filtre couleurs (m)

PRIM.: svetlôbni efékt

svetlôbni móst -ega mostú m strok. pog. → svetílني móst

GL: dvoránski svetlôbni móst, horizontni svetlôbni móst, ódrski svetlôbni móst, portálni svetlôbni móst, vmésni svetlôbni móst

svetlôbni tóp -ega tópa m → strok. pog. spremljevalni reflektor

svetlôbni žláb -ega -a m → svetílني žláb

svetopísemska dráma -e -e ž duhovna drama s svetopisemsko vsebino, prvotno v latinščini

S: bíblična dráma

ang.: biblical drama

fr.: drame biblique (m)

PRIM.: božíčna ígra, velikonôdna ígra

svetoválec za akcijske prizóre -lca --- m strokovnjak za borilne veščine, ki pomaga pri oblikovanju akcijskih prizorov

ang.: fight consultant, fight coordinator, fight director

fr.: conseiller des scènes d'action (m)

PRIM.: akcijska dráma, akcijska komédija

svetoválec za góvor -lca --- m → jezikôvni svetoválec

svetováka za góvor -e --- ž → jezikôvna svetováka

svôboda -e ž po češkem scenografu J. Svobodi reflektor iz devetih zaporedno vezanih nizkonapetostnih žarnic, ki oddajajo ozke snope mehke svetlobe

ang.: Svoboda

fr.: lampe svoboda (f)

svobôdni plés -ega -a m od zadnjih desetletij 19. stol. naprej, v ZDA, Evropi gledališki ples, ki zavrača pravila, tehniko klasičnega baleta, zagovarja svobodno telesno in gibalno izražanje

ang.: free dance

fr.: danse libre (f)

PRIM.: izrázni plés, modérni plés

Š

šaloígra -e ž zastar. manj zahtevna, krajša vese-loigra

ang.: light comedy

fr.: comédie légère (f)

PRIM.: igra, komédija

šamisén -a tudi samisén -a m od 17. stol. naprej ja-ponsko ljudsko glasbilo s tremi strunami, ki spremlja igralce v kabukiju, bunrakuju

ang.: samisen

fr.: samisen (m)

PRIM.: japonsko gledališče

šansón -a m od 19. stol. naprej, zlasti v Franciji peta pesem s sentimentalno, ironično posmehljivo vsebino, značilna za kabaret, kavarniško gledališče

ang.: chanson

fr.: chanson (f)

PRIM.: sông (1, 2)

šárža -e ž žarg., zastar. manj pomembna, a učinkovita stranska vloga

ang.: scene-stealing role

fr.: charge (f)

PRIM.: generálska vlóga, lèv, pès

Še ênkrat! med vajo ukaz režiserja, inšpicienta za ponovitev prizora ali dela prizora

ang.: Back from the top (of the scene)!, Let's go back!

fr.: Encore une fois !

PRIM.: Lúč!

šepetálec -lca m uslužbenec, ki tik za portalom ali iz šepetalnice prišepetava besedilo nastopajočim na vaji, predstavi S: žarg. suflêr

ang.: prompter

fr.: souffleur (m)

PRIM.: prišepetávati

šepetálka -e ž uslužbenka, ki tik za portalom ali iz šepetalnice prišepetava besedilo nastopajočim na vaji, predstavi S: žarg. suflêrka

ang.: prompter

fr.: souffleuse (f)

PRIM.: prišepetávati

šepetálnica -e ž prostor za šepetalca pod odrom sredi proscenija ali na odru v tehničnem portalu S: žarg. suflêrnica, zastar. suflêrska škóljka

ang.: prompt-box

fr.: boîte du souffleur (f)

šepetálska knjíga -e -e ž uprizoritveno besedilo, opremljeno s šepetalčevimi opombami, zlasti glede premorov v igralčevem govoru

S: žarg. suflêrska knjíga

ang.: prompt-book, prompt-copy, prompt-script

fr.: manuscrit du souffleur (m)

PRIM.: inšpicíentska knjíga, režíjska knjíga, šepetálec

šéstdejánka -e ž dramsko besedilo, uprizoritev v šestih dejanjih

ang.: six-act (play)

fr.: pièce en six actes (f)

PRIM.: ênodejánka

šírína ódra -e -- ž razdalja med desno in levo stranjo odra

ang.: stage width

fr.: largeur de la scène (f)

PRIM.: globína ódra

šíválnica -e ž → ženska krojačnica

šívílja -e ž izdelovalka zlasti ženskih gledaliških kostumov

ang.: seamstress, stitcher

fr.: couturière (f)

PRIM.: gledališke delávnice, krojačica

škátla -e ž → zabòj

škátlasti óder -ega ódra m odrski prostor v obliki škatle, s treh strani omejen s kulisami, scenskimi elementi S: italijánska škátla, italijánski óder, zapfti óder

ang.: box stage

fr.: scène à l'italienne (f)

PRIM.: baróčni óder, kulíсни óder

šmínka -e ž 1. ličilo, s katerim se videz obraza, telesa nastopajočega prilagodi vlogi

ang.: greasepaint, pancake (make-up)

fr.: fard (m)

PRIM.: líčenje, máska¹

2. žarg. → maskírnica

šmínkanje ústnic -a -- s nanašanje šminke na ustnice nastopajočega

ang.: applying lipstick

fr.: maquillage de la bouche (m)

PRIM.: líčenje očí

šmínkati -am nedov. žarg. → maskirati

GL: äbšmínkati

šmíra -e ž žarg. uporaba klišejskih igralskih izrazil

ang.: doing the schtick, hamming, mugging, strutting (one's stuff)

fr.: piètre jeu (m)

šmiránt -a m žarg. igravec, ki uporablja klišejska igralska izrazila

ang.: ham(-bone (star.))

fr.: piètre acteur (m)

PRIM.: diletánt

šmirántka -e ž žarg. igralka, ki izrablja klišejska igralska izrazila

ang.: ham(-bone (star.))

fr.: piètre actrice (f)

PRIM.: diletántka

šmírati -am nedov. žarg. uporabljati klišejska igralska izrazila

ang.: to do the schtick, to ham it up, to mug, to stooge, to strut (one's stuff)

fr.: jouer piètrement

PRIM.: glumátanje

šólska dráma -e -e ž v humanizmu in reformaciji drama, zlasti s svetopisemsko ali antično snovjo, igrana v šolah pri pouku retorike, morale, religije, prvotno v latinščini

ang.: school drama

fr.: drame scolaire (m)

PRIM.: humanístična dráma, jezúitska dráma

šólska predstáva -e -e ž 1. predstava, namenjena šolarjem

ang.: school performance

fr.: spectacle scolaire (m)

2. uprizoritev, ki jo pripravijo šolarji

ang.: school production

fr.: spectacle des écoliers (m)

PRIM.: dijáška predstáva, šólsko gledališče

šólsko gledališče -ega -a s organizirana gledališka dejavnost šole

ang.: school theatre

fr.: théâtre de collège (m)

PRIM.: dijáško gledališče

šópka -e ž (polj. szopka) na Poljskem tradicionalno lutkovno gledališče v kasteletu, ki prikazuje zgodbo o Jezusovem rojstvu

ang.: szopka (theatre)

fr.: théâtre de marionnettes polonais »šópka« (m)

PRIM.: božična igra, koledovánje, vertép

špilástika -e ž žarg. pozunanjeno igranje, iskanje izhoda iz igralske zadrege

ang.: histrionics, play-acting

fr.: histrionisme (m)

PRIM.: glumátanje, šmíra

špórtni plés -ega -a m tekmovalna oblika družabnega plesa, pri kateri plesalci ob glasbi pred sodniki, občinstvom izvajajo natančno določene figure

ang.: (competitive) ballroom dancing, Dance-Sport

fr.: danse sportive (f)

PRIM.: showdance

šprájc -a m žarg. → opórnica

štímunga -e ž žarg. → atmosféra

štíridejánka -e ž dramsko besedilo, uprizoritev v štirih dejanjih

ang.: four-act (play)

fr.: pièce en quatre actes (f)

PRIM.: ênodejánka

štúdínsko gledališče -ega -a s organizirana gledališka dejavnost študentov

ang.: student theatre

fr.: théâtre universitaire (m)

PRIM.: dijáško gledališče

štúdijska alternácija -e -e ž vzporedna zasedba vloge v študijske namene

ang.: student-understudy

fr.: alternance des étudiants de l'école d'art dramatique (f)

PRIM.: dvójna zasédba

štúdijska asisténca -e -e ž sodelovanje študentov umetniške šole pri pripravi uprizoritve v poklicnem gledališču

ang.: student-internship

fr.: assistance des étudiants de l'école d'art dramatique (f)

štúdijska vlóga -e -e ž nekđaj vloga, dodeljena igralcu zlasti za strokovno izpopolnjevanje, navadno ne za nastopanje

ang.: cover, stand-by, swing, understudy

fr.: rôle de composition (m)

štúdirati vlógo -am -- nedov. v zvezi z igralcem s študijem, vajami izdelovati vlogo

ang.: to prepare a role

fr.: préparer le rôle

T

tabládo laterál -a -- m 16. in 17. stol., v španskem gledališču stranski oder v corralu

ang.: tablado lateral

fr.: tablado lateral (m)

PRIM.: elizabetinski óder, escenário

tableau -ja [tabló] m (fr.) → živa slika (1)

Talíja -e in Tálíja -e ž v starogrški mitologiji muza komedije in pastoralnega pesništva, upodobljena s komedijsko masko v roki

ang.: Thalia

fr.: Thalie

PRIM.: Melpómena

talíja -e in tálíja -e ž → gledališče

tanztheater -tra [tánc-teáter] m (nem.) od konca 70. let 20. stol., zlasti v Nemčiji (Pina Bausch) gledališki ples, ki z eksperimentalnimi gibalnimi prvini in inovativnimi dramaturškimi postopki (montaža, potujitveni učinki, multimedialnost, asociativnost) kritično tematizira potrošništvo, življenjske klišeje, probleme povojne družbe

ang.: Tanztheater

fr.: Tanztheater (m)

PRIM.: izrázni plés, plésno gledališče, póstmodérni plés

tap dance -- -a [têp dôns] m (ang.) od 19. stol., v vodvilu, mjuziklu ples, pri katerem majhne kovinske ploščice na plesalčevih čevljih ob dotiku tal ustvarjajo posebne zvočne učinke

ang.: tap dance

fr.: tap dance (m)

PRIM.: stêp

tapétnik -a m strokovnjak, ki skrbi za zavese in preproge, oblazinjeno pohištvo na odru

ang.: upholsterer

fr.: tapissier (m)

PRIM.: mizár, tapétniška delávnica

tapétniška delávnica -e -e ž delavnica za izdelovanje, vzdrževanje odrskih zaves, talnih pregrinj, oblazinjenega pohištva

ang.: soft props (work)shop

fr.: atelier de tapissier (m)

PRIM.: gledališke delávnice, tapétnik

teáter -tra m → gledališče (1, 2, 3)

GL: amatêrski teáter, ambientálni teáter, amfi-teáter, ántiteáter, avantgardístični teáter, elizabetínski teáter, kinétični teáter, naturalístični teáter, párateáter, partizánski teáter, realístični teáter, underground teáter

teatrálík -a m zastar. dramatik, režiser, igralec, ki uporablja na učinek preračunana gledališka izrazila

ang.: showman

fr.: théâtral (m)

teatrálíka -e ž izumetničenost, pretirana gledališkost

ang.: showmanship

fr.: théâtralité (f)

teatralizácija -e ž → ugledališčenje

teatrálnost -i ž 1. pretirana uporaba gledaliških izrazil, preračunana zlasti na zunanji učinek

ang.: spectacularity, theatricality

fr.: théâtralité (f)

PRIM.: spektakel

2. v gledališki teoriji temeljna lastnost gledališča, zlasti v primerjavi z literaturo in drugimi umetnostmi, da se udejanja kot neposredna komunikacija med nastopajočimi in občinstvom, s telesno navzočnostjo, ustvarjalnim povezovanjem igranja, likovnih, glasbenih, literarnih prvin **S:** gledališkost (2)

ang.: theatricality

fr.: théâtralité (f)

PRIM.: lútkovnost, performatív, performatívnost, prezénca

3. v dramski teoriji temeljna lastnost dramskega besedila, da omogoča neposredno čutno nazorno prikazovanje, utelešenje fikcije

ang.: theatricality

fr.: théâtralité (f)

teatrológ -a m strokovnjak, ki se ukvarja z zgodovino, estetiko, teorijo in družbeno funkcijo gledališča

ang.: theatre scholar, teatrologue*

fr.: théâtrologue (m)

PRIM.: dramátúrg

teatrológija -e ž veda, ki se ukvarja z zgodovi-

no, estetiko, teorijo, družbeno funkcijo gledališča **S:** gledališka znanost

ang.: theatre studies, theaterology

fr.: théâtreologie (f)

PRIM.: dramaturgija, drámska teorija, gledališka teorija, sociologija gledališča, zgodovína dráme

teatrológinja -e ž strokovnjakinja, ki se ukvarja z zgodovino, estetiko, teorijo in družbeno funkcijo gledališča

ang.: theatre scholar, theaterologue*

fr.: théâtrelogue (f)

PRIM.: dramaturginja

teátron -a m v antičnem grškem gledališču prostor za občinstvo

ang.: theatron

fr.: theatron (m)

PRIM.: avditórij, dvorána

téhnična -e ž **1.** strok. pog. → téhnična diréktorica **2.** strok. pog. → téhnična vódjá

téhnična diréktorica -e -e ž uslužbenka, odgovorna za delovanje odrske tehnike in delo téhničnega osebja, zlasti v večjem gledališču **S:** strok. pog. téhnična (1)

ang.: technical director

fr.: directrice technique (f)

PRIM.: umétniška diréktorica

téhnična vája -e -e ž vaja, na kateri téhnično osebje postavi sceno, lučni mojster pa izdela zapis luči **S:** zastar. dekoracijska vája

ang.: tech(nical) rehearsal

fr.: répétition en décors (f)

PRIM.: lúčna vája, montážna vája

téhnična zgrádba dráme -e -e -- ž → zunánja zgrádba dráme

téhnični -ega m **1.** strok. pog. → téhnični diréktor **2.** strok. pog. → téhnični vódjá

téhnični diréktor -ega -ja m uslužbenec, odgovoren za delovanje odrske tehnike in delo téhničnega osebja, zlasti v večjem gledališču **S:** strok. pog. téhnični (1)

ang.: technical director

fr.: directeur général technique (m)

PRIM.: umétniški diréktor

téhnični portál -ega -a m notranji okvir portalne odprtine, del téhnične opreme odra, navadno sestavljen iz dveh portalnih stolpov in portalnega svetilnega mostu **S:** nótranji portál

ang.: false proscenium

fr.: cadre de scène (m)

PRIM.: arhitektúrni portál, ódrska odprtína, portál, zunánji portál

GL: fíksni téhnični portál, gibljívi téhnični portál

téhnični/-a vódjá -ega/-e -e ž strokovnjakinja, odgovorna za delovanje téhničnih naprav v

gledališču in za delo téhničnega osebja **S:** strok. pog. téhnična (2)

ang.: technical director, technical manager

fr.: directrice générale technique (f)

PRIM.: umétniška vódjá

téhnični vódjá -ega --/-e m strokovnjak, odgovoren za delovanje téhničnih naprav v gledališču in za delo téhničnega osebja **S:** strok. pog. téhnični (2)

ang.: technical director, technical manager

fr.: directeur général technique (m)

PRIM.: umétniški vódjá

Téhnikal med vajo ukaz režiserja odrskim delavcem za téhnični poseg na odru

ang.: (Technicians) on deck!

fr.: Techniciens sur scène !

téhnika dráme -e -- ž → drámska téhniká

téhniká góvora -e -- ž → góvorna téhniká (1, 2, 3)

téhniká igre -e -- ž → igrálska téhniká (1, 2)

teihoskopija -e ž v dramaturgiji poročanje nastopajočega o dogajanju zunaj odrskega prostora

ang.: teichoscopy

fr.: teichoscopie (f)

teleskópsko stojálo -ega -a s → raztegljiva opórnica

telésna kómika -e -e ž komika, izvirajoča iz kakšne izrazite telesne posebnosti, pomanjkljivosti dramskega lika

ang.: physical comedy

fr.: comique physique (m)

PRIM.: besédna kómika, búrka, karaktérna kómika, situacijska kómika

telésna téhniká -e -e ž **1.** v zvezi z igralcem sistem vaj in tehnik za celostno obvladovanje, odzivanje telesa kot temelj za igranje, oblikovanje vloge **S:** somátska téhniká

ang.: body technique

fr.: technique corporelle (f)

PRIM.: biómehánika, kontáktna improvizácija, metoda fízične ákcije

2. način uporabe človeškega telesa, telesnih izrazil v določeni kulturi, družbenem okolju **ang.:** body technique

fr.: technique corporelle (f)

PRIM.: antropolóško gledališče

telésni položáj -ega -a m položáj igralčevega telesa, s katerim se izraža odnos med soigralci in občinstvom

ang.: body position

fr.: position du corps (f)

PRIM.: čélni položáj, govórnica telésa, hftbni položáj

telésno izražanje -ega -a s → govorica telésa

televizijska dráma -e -e ž **1.** scenarij, napisan za televizijski medij, navadno z zahtevnejšo vsebino

ang.: television drama, TV drama

fr.: drame télévisé (m)

PRIM.: rádijska igra, scénárij

2. uprizoritev takega scenarija, ki upošteva značilnosti televizijskega medija

ang.: television drama, TV drama

fr.: drame télévisé (m)

PRIM.: rádijska igra, televizijski režisêr

3. predvajanje takega dela

ang.: television drama, TV drama

fr.: drame télévisé (m)

televizijska igra -e -e ž **1.** scenarij, napisan za televizijski medij, navadno s sodobno tematiko

ang.: television play, TV play

fr.: pièce télévisée (f)

PRIM.: gledališka igra (1), priredba (4), rádijska igra (1)

2. uprizoritev takega scenarija, ki upošteva značilnosti televizijskega medija

ang.: television play, TV play

fr.: pièce télévisée (f)

3. predvajanje takega dela

ang.: television play, TV play

fr.: pièce télévisée (f)

televizijska režisérka -e -e ž režiserka, ki umeetniško in organizacijsko načrtuje, oblikuje in vodi proces ustvarjanja televizijskega filma, televizijske oddaje, pripravi snemalno knjigo, izbira, usmerja nastopajoče, vodi vaje, snemanje, sodeluje pri montaži, sinhronizaciji

ang.: television director

fr.: metteuse en scène de film télévisé (f)

PRIM.: filmska režisérka

televizijski režisêr -ega -ja m režiser, ki umeetniško in organizacijsko načrtuje, oblikuje in vodi proces ustvarjanja televizijskega filma, televizijske oddaje, pripravi snemalno knjigo, izbira, usmerja nastopajoče, vodi vaje, snemanje, sodeluje pri montaži, sinhronizaciji

ang.: television director

fr.: metteur en scène de film télévisé (m)

PRIM.: filmski režisêr

teló telésa s telo nastopajočega kot temeljno sredstvo igralskega, plesnega, pevskega ustvarjanja in izražanja

ang.: body

fr.: corps (m)

PRIM.: gésta, gôvor, igrálsko izraziló, mímika, prezénca, telésna téhnika, utelésenje

GL: govorica telésa, igra telésa, umétnost telésa

télos -a m (grš. smoter) po Aristotelu etični smoter tragedije, da s prikazovanjem mučnega dogajanja, trpečega junaka vzbuja pri gledalcu sočutje, strah, grozo in doseže očiščenje teh čustev

ang.: telos

fr.: telos (m)

PRIM.: katárza

temà -è in tèma -e ž **1.** v didaskalijah oznaka za neosvetljen oder

ang.: dark(ness)

fr.: noir (m)

2. svetlobni efekt, ki nastane s popolnim ali delnim ugasnjenjem svetil za ponazarjanje mraka, noči, atmosfere

ang.: black-out

fr.: changement au noir (m)

3. zatemnitev odra kot znak za premor med prizori, dejanji, konec predstave

ang.: black-out

fr.: changement au noir (m)

Temà! in **Tèma!** **1.** med vajo ukaz režiserja za zatemnitev odra na koncu prizora, predstave

ang.: Go to black!, Lights out!

fr.: Au noir !

PRIM.: Lúč!

2. med vajo ukaz režiserja za zatemnitev dvorane in začetek prizora

ang.: Go to black!, Lights out!

fr.: Au noir !

témpo -a m **1.** hitrost poteka odrskega dogajanja

ang.: tempo

fr.: rythme (m)

PRIM.: rítem (2)

2. → hitróst gôvora

Témpo! med vajo ukaz režiserja za časovno uravnavo poteka odrskega dogajanja, navadno za pospešitev

ang.: (Pick up the) pace!, Tempo!

fr.: Tempo !

tén -a m osnovno barvilo v obliki tekočine ali kreme za teniranje, navadno obraza

ang.: foundation

fr.: fond de teint (m)

PRIM.: líčenje, máska¹ (1)

tendénčna dráma -e -e ž drama z izrazito poudarjenim idejnim sporočilom

ang.: drama with a message, tendentious drama*

fr.: pièce à thèse (f)

PRIM.: angažirana dramatika, tézna dráma

teníranje -a s nanašanje tena, navadno na obraz nastopajočega, kot podlago za ličenje, senčenje

ang.: applying foundation

fr.: appliquer le fond de teint

PRIM.: ličenje, máška¹ (1)

GL: góbica za teníranje

teorétična dramaturgija -e -e ž → dramaturgija (1)

teorétična dramaturginja -e -e ž → dramaturginja (2)

teorétični dramátúrg -ega -a m → dramátúrg (2)

teorija dráme -e -e ž → drámska teorija

tépih -a m → pregrinjálo za tlà

Teréncijev óder -ega ódra in teréncijev óder -ega ódra m od konca 15. stol. do srede 16. stol., v Italiji priložnostni oder za uprizarjanje Terencijevih komedij, sestavljen iz ozkega podija in lesene konstrukcije z odprtini, ki so zakrite z zavesami in ponazarjajo hiše posameznih likov

ang.: Terence stage

fr.: plateau de Térence (m)

PRIM.: hiša, humanistično gledališče

teréncijev óder -ega ódra m **gl.** Teréncijev óder

Téspisov vóz -ega vozá in téspisov vóz -ega vozá m **1.** po utemeljitelju starogrške tragedije Téspisu voz, na katerem sedi bog Dioniz in vodi dialog s satiri, ki vlečejo voz

ang.: Thespis' cart

fr.: chariot de Thespis (m)

PRIM.: dionízije, drámski dialóg, kozlóvska pésem

2. potujoče gledališče

ang.: Thespian cart*

fr.: chariot de Thespis (m)

PRIM.: óder na vozóvih

téspisov vóz -ega vozá m **gl.** Téspisov vóz

tetralogija -e ž v antičnem grškem gledališču štiri dramska besedila, od katerih so prva tri tragedije, zadnje pa satirska igra

ang.: tetralogy

fr.: tétralogie (f)

PRIM.: trilogija, tríptih

tézna dráma -e -e ž drámsko besedilo, ki temeljuje, uveljavlja določeno idejno, vzgojno, moralno, filozofsko sporočilo **S:** dráma s tézo, idéjna dráma, tézna igra

ang.: drama of ideas, thesis play

fr.: pièce à thèse (f)

PRIM.: didáktično gledališče, poučna igra, problémska igra, tendénčna dráma

tézna igra -e -e ž → tézna dráma

téžno gledališče -ega -a s gledališče, ki pri uprizarjanju uveljavlja določeno idejno, moralno, filozofsko sporočilo

ang.: theatre of ideas

fr.: théâtre à thèse (m)

PRIM.: agitpróповsko gledališče, didáktično gledališče, tézna dráma

theatrum mundi -a -- [teátrum múndi] m (lat.) → gledališče svetá (1, 2)

tího **prisł.** v didaskalijah oznaka za tího, zaupno govorjenje dramske osebe **S:** potihem

ang.: quietly, softly, sotto voce

fr.: bas

PRIM.: naglás, vstrán, záse

Tího! → Tíšina!

tíl -a m **1.** mrežasta prozorna zavesa tik za glavno zaveso, ki ob osvetlitvi ustvarja vtis mehke svetlobe, megle, omogoča projekcije efektov z gobom

ang.: bobbinet, scrim

fr.: rideau de tulle (m)

2. bombažna ali sintetična tkanina, podlaga za izdelavo lasulje

ang.: gauze, tulle

fr.: tulle (m)

típ -a m drámska oseba s stereotipnimi telesnimi, vedenjskimi, psihičnimi, moralnimi lastnostmi, brez individualnih značajskih posebnosti **S:** drámski lík (2)

ang.: type

fr.: type (m)

PRIM.: baháč, commedia dell'arte, kokéta, skopúh, služábnik

tírada -e ž dolga, navadno vznesena replika

ang.: tirade

fr.: tirade (f)

PRIM.: monológ

tírno vodílo horizonta -ega -a -- s tirnici, v kateri se vpne horizont med dviganjem in spuščanjem

ang.: banjo (track), cyc(lorama) track

fr.: costière de cyclorama (f)

tíšina -e ž **1.** v didaskalijah oznaka za odrsko dogajanje brez zvočnih efektov in govorjenja

ang.: pause, silence

fr.: silence (m)

PRIM.: mólk (1), néma igra

2. → premòr (2)

Tíšina! **med vajo** ukaz režiserja, inšpicienta za prenehanje hrupa, govorjenja na odru in v zaodrju **S:** Tího!

ang.: Can we have quiet in the house?

fr.: Silence !

PRIM.: Glasnêje! (1)

tlóris ódra -a -- m grafični prikaz postavitve scenskih elementov, mizanscene **S:** tlóris prizorišča

ang.: (stage) groundplan

fr.: plan de podium (m)

PRIM.: geografija ódra, makéta

tlóris prizorišča -a -- m → tlóris ódra

tóčkasti ódrski vlák -ega -ega -a m odrski vlák z visečo kljuko za obešanje, dviganje in spuščanje scenskih elementov, tudi nastopajočih

ang.: hemp set, line set, spot line

fr.: cintres à chasse (mpl)

PRIM.: drogóvni ódrski vlák, letálna napráva

tóčkasti projekcijski reflektor -ega -ega -ja m projekcijski reflektor z najožjim svetlobnim snopom v obliki stožca za osvetlitev določene točke

ang.: pin spot(light)

fr.: spot projecteur (m)

PRIM.: máli projekcijski reflektor, prèdódrski projekcijski reflektor, projéktor, spremljevalni reflektor

tóga -e ž v *starem Rimu* dolgo moško vrhnje oblačilo, navadno iz belega blaga, ki se ovije okrog telesa

ang.: toga

fr.: toge (f)

PRIM.: pálij

tóga pretéksta -e -e ž (lat. *praetexta*) v *starem Rimu* obrobljena toga slavnih Rimljanov na visokih položajih

ang.: toga praetexta

fr.: toge prétexte (f)

PRIM.: pálij, togáta

togáta -e ž v *antičnem rimskem gledališču* komedija s snovjo iz vsakdanjega življenja, igrana v togah

ang.: comoedia togata, fabula togata

fr.: togata (f)

tónska kabína -e -e ž prostor v ozadju dvorane s komandnimi mizami za regulacijo tona, z napravami za snemanje in reproduciranje glasbe, zvočnih efektov

ang.: sound booth

fr.: cabine de son (m)

tónska mójstra -e -e ž strokovnjakinja, ki po navodilih režiserja, glasbenega opremljevalca za uprizoritev zvočno obdela glasbo, govor, zvočne efekte in upravlja tonske naprave

ang.: sound engineer

fr.: chef opératrice son (f), ingénieure du son (f)

PRIM.: oblikovanje zvóka, zvóčna opremljevalka

tónski éfekt -ega -a m → zvóčni éfekt

tónski mójster -ega -tra m strokovnjak, ki po

navodilih režiserja, glasbenega opremljevalca za uprizoritev zvočno obdela glasbo, govor, zvočne efekte in upravlja tonske naprave

ang.: sound engineer, sound master

fr.: chef opérateur son (m), ingénieur du son (m)

PRIM.: oblikovanje zvóka, zvóčni opremljevalec

GL: knjiga tónskega mójstra

torakálno díhanje -ega -a s → prsno díhanje

totálno gledališče -ega -a s **1.** gledališče, ki uporablja vsa umetniška izrazna sredstva, naj sodobnejšo tehnologijo in učinkuje zlasti na gledalčeve čute **S:** absolutno gledališče, celovito gledališče, popólno gledališče

ang.: total theatre

fr.: théâtre total (m)

PRIM.: célostna umetnína

2. neuresničeni načrt *W. Gropiusa* in *E. Piscatorja* gledališče, ki s preoblikovanjem prostora v amfiteater, areno ali baročni oder omogoča spreminjanje razmerja med igralci in občinstvom

S: popólno gledališče

ang.: total theatre

fr.: théâtre total (m)

tragéd -a m **1.** avtor tragedij **S:** trágik

ang.: tragedian

fr.: tragédien (m)

PRIM.: dramátik, komediográf (1)

2. nekđaj igralec vidnejših vlog v tragedijah

ang.: tragedian

fr.: tragédien (m)

PRIM.: kómik

3. nekđaj igralec, ki učinkovito podaja vzvišene ideje in čustva

ang.: tragedian

fr.: tragédien (m)

PRIM.: kómik

tragédija -e ž **1.** po *Aristotelovi Poetiki* umetnina, ki posnema resnobno in zaokroženo dejanje v olepšani besedi, v obliki dramske dejavnosti in z zbujanjem sočutja in groze doseže očiščenje takšnih občutij

ang.: tragedy

fr.: tragédie (f)

PRIM.: aristótelaska dramaturgíja, katárza

2. zvrst dramatične, ki obravnava temeljna etična, bivanjska vprašanja, nerešljive družbene, zgodovinske, psihološke konflikte, ki povzročajo trpljenje, propad in smrt tragičnega junaka **S:** zastar. žalóigra

ang.: tragedy

fr.: tragédie (f)

PRIM.: dráma, komédija, trágikomédija

3. uprizoritev besedila take zvrsti

ang.: tragedy

fr.: tragédie (f)

GL: antična tragédija, átiška tragédija, dionízična tragédija, elizabetínska tragédija, gřška tragédija, heróična tragédija, herójska tragédija, hímníčna tragédija, karaktérna tragédija, klasicístična tragédija, klásična tragédija, krompírjevská tragédija, meřčánska tragédija, renesánčna tragédija, rímska tragédija, rituálna tragédija, situácijska tragédija, tragédija značajev, usódnostna tragédija, vihárniřka tragédija, zgodovínska tragédija

tragédija značajev -e -- ž po Aristotelu tragedija, pri kateri temelji dogajanje na značajskih lastnostih glavnih junakov

ang.: tragedy of character

fr.: tragédie de caractère (f)

PRIM.: karaktérna tragédija

tragédijska máska -e -e ž → trágična máska

tragédinja -e ž 1. igralka vidnejřih vlog v tragedijah **S:** tragédka

ang.: tragédienne

fr.: tragédienne (f)

2. nekđaj igralka, ki učinkovito podaja vzviřene ideje in čustva **S:** tragédka

ang.: tragédienne

fr.: tragédienne (f)

tragédka -e ž → tragédinja (1, 2)

trágična diléma -e -e ž po Aristotelu dilema, v kateri se mora junak odločiti med dvema enakoma nesprejemljivima, zanj pogubnima možnostma

ang.: tragic choice, tragic dilemma

fr.: dilemme tragique (m)

PRIM.: trágična zmóta

trágična junákinja -e -e ž junakinja, ki propade zaradi usodne napake, krivde, zmote, brezizhodnosti v določenih razmerah, položaju

ang.: tragic heroine

fr.: héroïne tragique (f)

trágična máska -e -e ž v antičnem gledaliřču maska, ki označuje prevladujoče čustvo junaka: žalost, strah, bes, strast, sovrařstvo, obup **S:** tragédijska máska, trágiřka máska

ang.: tragic mask

fr.: masque tragique (m)

PRIM.: kómična máska, kotúrñ

trágična zmóta -e -e ž po Aristotelu junakova usodna zmota, krivda, ki sproži trágični preobrat v dogajanju **S:** hamartija, usódna zmóta

ang.: hamartia, tragic error, tragic fault, tragic flaw

fr.: erreur tragique (f), hamartia (f)

PRIM.: sprožilni momént, trágična diléma

trágični junák -ega -a m junak, ki trpi, propade

zaradi trágične zmote, krivde, usodne nujnosti, brezizhodnosti v določenih razmerah

ang.: tragic hero

fr.: héros tragique (m)

PRIM.: pasívni junák, trágični značaj

trágični momént -ega -ênta m v zgradbi drame odločitev ali dogodek, ki preusmeri potek dogajanja ali moralno obremeni glavnega junaka in oteži njegov boj za zaželeni cilj

ang.: tragic moment

fr.: moment tragique (m)

PRIM.: trágična diléma, trágična zmóta, trágični preobrat

trágični pátos -ega -a m → pátos (1)

trágični preobrat -ega -áta m po Aristotelu, v zgradbi drame preobrat v tragedijskem dogajanju, ki spremeni junakovo srečo v nesrečo

ang.: (tragic) reversal (of fortune)

fr.: revirement tragique (m)

PRIM.: trágični momént

trágični značaj -ega -a m po Aristotelu dober, plemenit, dosleden, z izročilom usklajen značaj kot nosilec trágičnega dejanja

ang.: tragic character

fr.: caractère tragique (m)

PRIM.: karáker, tragédija, trágični junák

trágično -ega s 1. od Aristotela naprej lastnost dejanja, značaja, da v bralcu ali gledalcu vzbuja sočutje, grozo

ang.: tragic

fr.: tragique

PRIM.: katárza

2. kar je povezano s hudim trpljenjem, človekovim propadom, smrtjo

ang.: tragic

fr.: tragique

PRIM.: katárza

3. → trágičnost

trágičnost -i ž 1. v dramaturgiji temeljna lastnost tragedije, da s prikazovanjem nereřljivih konfliktov, junakovega trpljenja, smrti vzbuja v gledalcu sočutje, grozo, pretresenost

S: trágično (3), trágika (2)

ang.: tragicity, tragicalness, tragicness

fr.: tragique (m)

PRIM.: dramátičnost, katárza, kómičnost

2. človekova izkušnja nereřljivih protislovij kot vir trpljenja, brezizhodne osamljenosti, propada, smrti

ang.: tragicity, tragicalness, tragicness

fr.: tragique (m)

trágik -a m → tragéd (1, 2)

trágika -e ž 1. kar vzbuja sočutje, grozo, zaradi nezasluženega trpljenja trágičnega junaka

- ang.:** tragedy, tragic
fr.: tragique (m)
PRIM.: tragédija, trágična diléma, trágična zmóta, trágični junák, trágični momént, trágičnost
2. → trágičnost (1)
- trágikomédija -e ž 1.** dramsko besedilo s komičnimi in tragičnimi prvini
ang.: tragicomedy
fr.: tragi-comédie (f)
PRIM.: grotéska, komédija, tragédija
2. uprizoritev takega besedila
ang.: tragicomedy
fr.: tragi-comédie (f)
PRIM.: grotéska
- trágikomično -ega s** kar vzbuja hkrati žalost in smeh
ang.: tragi-comic
fr.: tragi-comique
- trágiška máska -e -e ž → trágična máska**
- transformácija -e ž 1.** proces, v katerem igralec preoblikuje svojo zunanjo pojavnost, spremeni čustvene odzive, vedenje glede na vlogo
ang.: metamorphosis, transformation
fr.: métamorphose (f), transformation (f)
PRIM.: identifikácija, utelésenje, vžívljanje
2. v zvezi z gledalcem osebnostna preobrazba kot posledica udeležbe v gledališkem, obrednem dogodku
ang.: metamorphosis, transformation
fr.: métamorphose (f), transformation (f)
PRIM.: katárza
- travestija -e ž 1.** komična, satirična predelava resnega besedila
ang.: burlesque, travesty
fr.: parodie (f)
PRIM.: preobléka
2. dramsko besedilo, nastalo s tako predelavo
ang.: travesty
fr.: parodie (f)
PRIM.: burléska (1), parodija
- trávnato pogrinjáló -ega -a s** umetna ali naravna trava, prilepljena na platno ali drugo podlago za prekrivanje odrskih tal
ang.: artificial turf
fr.: gazon artificiel (m)
- tráda kulisa -e -e ž** kulisa iz trdih materialov (vezana plošča, pleksisteklo, leksan), napetih na okvir iz letev, železnih ali aluminijastih profilov
ang.: hard flat
fr.: châssis rigide (m)
PRIM.: mēhka kulisa
- trebúšno díhanje -ega -a s žarg. → prepónsko díhanje**
- trésa -e ž žarg.** na nitke opleteni lasje za lasuljo ali lasni vložek nastopajočega
ang.: crêpe hair, crêpe wool
fr.: cheveux de crêpe (mpl)
PRIM.: frizêr, lasúljar
- tresír pánk -- -a m žarg.** okvir za opletanje las za lasuljo ali lasni vložek nastopajočega
ang.: weaving frame, wefting frame
fr.: forme à tresser les cheveux (f)
PRIM.: frizêr, lasúljar
- trídejánka -e ž** dramsko besedilo, uprizoritev v treh dejanjih **S:** tródejánka
ang.: three-act (play)
fr.: pièce en trois actes (f)
PRIM.: ênodejánka
- trikótna zgrádba dráme -e -e -- ž → klásična zgrádba dráme**
- trikráljevská ígra -e -e ž** duhovna igra, temelječa na svetopisemskem izročilu o Svetih treh kraljih
ang.: Three Kings play, Three Wise Men play
fr.: pièce des Trois Rois Mages (f)
PRIM.: božíčna ígra, koledovánje
- trilogija -e ž 1.** tri dramska besedila, ki jih povezuje sorodna tematika **S:** drámska trilogija
ang.: trilogy
fr.: trilogie (f)
PRIM.: tetralogija, tríptih
2. uprizoritev takih besedil
ang.: trilogy
fr.: trilogie (f)
- tríptih -a m** dramsko besedilo, uprizoritev, sestavljena iz treh samostojnih enot, idejno ali snovno povezanih v celoto
ang.: triptych
fr.: triptyque (m)
PRIM.: tetralogija, trilogija
- trítagoníst -a m v antičnem grškem gledališču** tretji igralec
ang.: tritagonist
fr.: tritagoniste (m)
PRIM.: devteragoníst
- triúmf -a m v renesansi, na italijanskih dvorih** na antičnem rimskem izročilu zasnovan praznični sprevod z vozovi, kostumiranimi mitološkimi in alegoričnimi liki, koreografiranimi plesnimi nastopi
ang.: triumph
fr.: triomphe (m)
PRIM.: mēdígra, paráda, procésija
- tródejánka -e ž → trídejánka**
- trójka -e ž → trójna stopníca**

trójna stopnica -e -e ž v tlorisu pravokoten, praviloma normiran konstrukcijski element treh stopnic za sestavljanje praktikabelskega odra ali praktikabelske osnove **S:** trójka

ang.: triple step, triple tread

fr.: trois marches praticables (fpl)

PRIM.: dvójna stopnica, enójna stopnica, okrogla stopnica, viséče stopnice, vogálna stopnica

tupé -êja m lasni vložek za prekrivanje plešavosti, spreminjanje ali dopolnjevanje frizure nastopajočega

ang.: toupee

fr.: rajout de cheveux (m)

PRIM.: lasúlja, lasúljar

tupíranje -a s ustvarjanje vtisa višje, bujnejše pričeske s potegovanjem glavnika po lasih v smeri proti glavi

ang.: back-combing, teasing

fr.: coiffure en toupet (f)

PRIM.: frizêr, lasúlja

tupírati -am nedov. s potegovanjem glavnika po lasih v smeri proti glavi ustvarjati vtis višje, bujnejše pričeske

ang.: to back-comb, to tease

fr.: se coiffer en toupet

PRIM.: frizêr, lasúlja

turnéja -e ž zapovrstni nastopi gledališča v različnih krajih

ang.: tour(ing)

fr.: tournée (f)

PRIM.: gostovanje

turnír -ja m od 12. stol. naprej, zlasti na dvornih slovesnostih prireditvev, na kateri vitezi, navadno na konjih, v alegoričnih preoblekah s stiliziranimi gibi, plesom predstavljajo viteške ideale

ang.: carousel

fr.: tournoi (m)

PRIM.: triúmf

túrško séncno gledališče -ega -ega -a s tradicionalno lutkovno gledališče v islamskih deželah z glavnim junakom Karagözom

ang.: Turkish shadow-puppet theatre

fr.: théâtre d'ombre turc (m)

PRIM.: vájang kúlit

U

učena komédija -e -e ž v 16. in 17. stol., v Italiji komedija v verzih in petih dejanjih, temelječa na antičnih zgledih, navadno uprizarjana z nepoklicnimi igralci na dvorih, domovih premožnih meščanov **S:** *commedia erudita*
ang.: *commedia erudita*, learned comedy
fr.: *comédie savante* (f)
PRIM.: *commedia dell'arte*, renesánčna dramatika

ugledališčenje -a s predstavljane česa z gledališkimi izrazili **S:** *teatralizacija*
ang.: *theatricalization*
fr.: *théâtralisation* (f)
PRIM.: igrálec, mizanscéna, óder, režija, uprizorítev

ugledališčeno besedílo -ega -a s besedilo, predstavljeno z gledališkimi izrazili
ang.: *staged text*
fr.: *texte mis en scène* (m)
PRIM.: uprizorítev (1), uprizorítveno besedílo

ugledališčiti -im *dov.* predstaviti kaj z gledališkimi izrazili
ang.: *to stage*, *to theatric(al)ize*
fr.: *mettre en scène*
PRIM.: uprizoríti

úlica -e ž *pri kulisnem odru* prostor med stranskima kulisama za prihod nastopajočih na oder in odhod z njega
ang.: *wing*
fr.: *rue* (f)
PRIM.: baróčni óder

úlična scéna -e -e ž *od baroka naprej* scena, pri kateri so na levi in desni strani odra ozki, navadno z rampo vzporedni prehodi za prihode in odhode nastopajočih
ang.: *wing scenery*
fr.: *scène de rue* (f)
PRIM.: kulísni óder, nôga

úlično gledališče -ega -a s gledališče, ki nastopa na ulicah in trgih
ang.: *street theatre*
fr.: *théâtre de la rue* (m)
PRIM.: ambientálno gledališče, gledališče na

próstem, hêpening, potujoče gledališče, urbáno gledališče

últravijólična lúč -e lučí ž → črna lúč

umétna bráda -e -e ž na tanko tkanino pritrjeni naravni ali umetni lasje, ki se nalepijo na spodnji del obraza nastopajočega
ang.: *fake beard*
fr.: *barbe postiche* (f)
PRIM.: lasúlja, lasúljar, máska¹

umétniška ákcija -e -e ž *od 50. let 20. stol. naprej* navadno neponovljiv dogodek, v katerem dejavni umetnik s svojo telesno navzočnostjo, z uporabo prvin različnih umetnosti raziskuje materialnost telesa, prostora, časa v procesu nastajanja umetniškega dela, izraža družbeno kritiko **S:** *ákcija* (3)
ang.: *art(istic) act(ion)*
fr.: *action artistique* (f)
PRIM.: ákcijska umétnost, body art, instalácija, perfórmans

umétniška beséda -e -e ž **1.** *po letu 1945, v Sloveniji* govorna interpretacija pesemskih, proznih, redkeje dramskih besedil, navadno brez uporabe odrskih izrazil
ang.: *performing literature*, *speaking literature*

fr.: *récitation* (f)

PRIM.: recitácija, umétniško pripovedovánje

2. *po letu 1945, v Sloveniji* študijski predmet na igralski akademiji

ang.: *text interpretation*

fr.: *récitation* (f)

PRIM.: recitácija, recitál

GL: večér umétniške beséde

umétniška diréktorica -e -e ž strokovnjakinja, odgovorna za načrtovanje in uresničevanje programa v večjem gledališču
ang.: *artistic director*
fr.: *directrice artistique* (f)
PRIM.: téhnična diréktorica

umétniški/-a vódja -ega/-e -e ž strokovnjakinja, odgovorna zlasti za vsebinsko načrtovanje programa
ang.: *artistic director*

fr.: directrice artistique (f)

PRIM.: dramaturški oddélek

umetniški direktor -ega -ja m strokovnjak, odgovoren za načrtovanje in uresničevanje programa v večjem gledališču

ang.: artistic director

fr.: directeur artistique (m)

PRIM.: téhnični diréktor

umetniški vódba -ega --/-e m strokovnjak, odgovoren zlasti za vsebinsko načrtovanje programa

ang.: artistic director

fr.: directeur artistique (m)

PRIM.: dramaturški oddélek

umetniško pripovedovanje -ega -a s po igralcu
J. Tiranu interpretativno govorjenje zlasti praznega besedila na pamet

ang.: artistic narration

fr.: narration artistique (f)

PRIM.: interpretativno bránje, recitiranje, uméniška beséda (1)

umétni zalíze -ega -zca m na tanko tkanino pritrjeni naravni ali umetni lasje, ki se nalepijo ob ušesih nastopajočega

ang.: fake sideburns, fake whisker(s)

fr.: favoris postiches (mpl)

PRIM.: lasúlja, lasúljar

umétnost telésa -i -- ž → body art

underground gledališče -- -a [ándérgráund] s
od 60. let naprej, v ZDA neinstitucionalno gledališče, ki zavrača tradicionalne estetske vrednote in moralne norme, kritizira družbeni sistem, podpira manjšinska stališča **S:** underground teáter

ang.: underground theatre

fr.: théâtre underground (m)

PRIM.: alternativno gledališče, eksperimentálno gledališče, óff gledališče

underground teáter -- -tra [ándérgráund] m → underground gledališče

univerzitétna diplomírana dramátúrginja -e -e -e ž naziv v Sloveniji dramaturginja z univerzitetno izobrazbo

ang.: dramaturge with a BA, dramaturge with a degree (in Dramaturgy)

fr.: dramaturge diplômée (f)

univerzitétna diplomírana ígrálka -e -e -e ž naziv v Sloveniji igralka z univerzitetno izobrazbo

ang.: actress with a BA, actress with a degree in Acting

fr.: actrice diplômée (f)

PRIM.: univerzitétna diplomírana režisérka

univerzitétna diplomírana režisérka -e -e -e

ž naziv v Sloveniji režiserka z univerzitetno izobrazbo

ang.: director with a BA, director with a degree (in Directing), director with a MFA

fr.: metteuse en scène diplômée (f)

PRIM.: univerzitétna diplomírana ígrálka

univerzitétni diplomírani dramátúrg -ega -ega -a m naziv v Sloveniji dramaturg z univerzitetno izobrazbo

ang.: dramaturge with a BA, dramaturge with a degree (in Dramaturgy)

fr.: dramaturge diplômé (m)

univerzitétni diplomírani ígrálec -ega -ega -lca m naziv v Sloveniji igralec z univerzitetno izobrazbo

ang.: actor with a BA, actor with a degree in Acting

fr.: acteur diplômé (m)

PRIM.: univerzitétni diplomírani režisêr

univerzitétni diplomírani režisêr -ega -ega -ja m naziv v Sloveniji režiser z univerzitetno izobrazbo

ang.: director with a BA, director with a degree (in Directing), director with a MFA

fr.: metteur en scène diplômé (m)

PRIM.: univerzitétni diplomírani ígrálec

upravičeni premík -ega -a m psihološko, čustveno, vsebinsko utemeljen premik nastopajočega na odru

ang.: motivated move

fr.: déplacement motivé (m)

PRIM.: lógični premík

uprávna lóža -e -e ž lóža, namenjena vodstvenemu osebju gledališča in njegovim gostom, npr. upravnikova, ravnateljeva

ang.: manager's box

fr.: loge du directeur (f)

PRIM.: ígrálska lóža

uprávnica gledališča -e -- ž upravna in poslovna vodja gledališča **S:** nekdaj intendantka

ang.: general manager

fr.: directrice générale d'un théâtre (f)

PRIM.: ravnáteljica gledališča

uprávnik gledališča -a -- m upravni in poslovni vodja gledališča **S:** nekdaj intendant

ang.: general director, general manager

fr.: directeur général d'un théâtre (m)

PRIM.: ravnátelj gledališča

uprizarjájóča umétnost -e -i ž nav. mn. → uprizoritvena umétnost

uprizárjanje -a s uresničevanje dramskega besedila, druge predloge v obliki čutno dojemljivega dogajanja, navadno po določeni dramaturški, režiserski, ígralski zamisli

ang.: performing, staging

fr.: représentation (f)

PRIM.: ugledališčenje, uprizoritveni koncept

uprizárjati -am *nedov.* uresničevati dramsko besedilo, drugo predlogo v obliki čutno dojemljivega dogajanja, navadno po določeni dramaturški, režiserski, igralski zamisli

ang.: to perform, to stage

fr.: représenter

PRIM.: ugledališčiti, uprizoritveni koncept

uprizorítev -tve *ž 1.* navadno na režijski, dramaturški, scenografski zamisli temelječa uresničitev dramskega besedila, druge predloge v obliki čutno dojemljivega dogajanja z nastopajočimi igralci, pevci, pesalci **S:** inscenácija (1), postavítev (1), predstáva (2)

ang.: performance, staging

fr.: représentation (f)

PRIM.: gledališče, igránje, ódrska uresničítev, perfórman, predstáva (1), rádijska igra, televizijska igra

2. → predstáva (1)

GL: brálna uprizorítev, kústna uprizorítev, obnovíti uprizorítev, púva uprizorítev

uprizorítiti -ím *dov.* uresničiti dramsko besedilo, drugo predlogo v obliki čutno dojemljivega dogajanja, navadno po režiserski, dramaturški, igralski zamisli **S:** inscenírati (1)

ang.: to perform, to produce, to put on (a play), to stage

fr.: représenter

uprizorítvena umétnost -e -i *ž nav. mn.* ume-tnost, ki predstavlja in izraža kaj v obliki čutno dojemljivega dogajanja: gledališka, filmska, televizijska, radijska umetnost **S:** uprizarjajóča umétnost

ang.: performing art(s)

fr.: art scénique (m)

PRIM.: drámska umétnost (2), plésna umétnost, predstáva, uprizorítev

uprizoritveni koncept -ega -a *m* režiserjeva, dramaturgova zamisel uprizoritve, ki se navadno pripravi pred začetkom vaj

ang.: (production) concept

fr.: concept de spectacle (m)

PRIM.: dramaturška razčlémba, dramaturško bránje, režisersko bránje

uprizorítveno besedílo -ega -a *s 1.* besedilo, ki ga v uprizoritvi govorijo nastopajoči in se včasih razlikuje od zapisanega dialoga v dramskem besedilu

ang.: (play)script, production text

fr.: texte de spectacle (m)

PRIM.: dramatzácija (1, 2), dramaturška číta, pri-rédba (1, 3)

2. v gledališki semiotiki kar nastane kot rezultat smiselne uporabe označevalnih sistemov gledališkega jezika za prenos sporočil gledalcem

ang.: (play)script, production text

fr.: texte de spectacle (m)

PRIM.: besédno sporazumévaje, gledališka komunikácija, nčbesédno sporazumévaje

urbáno gledališče -ega -a *s* gledališče, ki soo-blikuje družbeno, kulturno podobo mesta

ang.: urban theatre

fr.: théâtre urbain (m)

PRIM.: hêpening, úlično gledališče, umétniška ákcija

usódna zmóta -e -e *ž* → trágíčna zmóta

usódnostna tragédija -e -e *ž v nemški predro-mantiki, romantiki* tragedija, v kateri je tragični razplet posledica zunanjih okoliščin, višje iracionalne sile, naključij

ang.: fate tragedy

fr.: tragédie fataliste (f)

PRIM.: romántična dramátika, vihárniška tragédi-ja

utelésenje -a *s 1.* v zvezi z igralcem izražanje, posredovanje, ponazarjanje idej, čustev, je-zikovno oblikovanih pomenov s telesom, vi-dnimi in slíšnimi igralskimi izrazili

ang.: embodiment

fr.: embodiment (m), incarnation (f)

PRIM.: psihotéhnika

2. v igralski teoriji 20. stol. na predpostavki o ne-ločljivosti telesnega in duševnega temelječe delovanje, igranje, pri katerem je telo temelj in ne le sredstvo

ang.: embodiment

fr.: embodiment (m), incarnation (f)

PRIM.: biómehánika, metóda fizične ákcije, te-lésna téhnika

utrjevalna létev -e -tve *ž* letev za vezanje in utrjevanje kulis med seboj

ang.: batten, monkey pole, rail, stiffener

fr.: raidiseur (m)

GL: préčna utrjevalna létev, vzdóžna utrjevalna létev

UV-lúč UV-lúči [uvélúč] *ž* → črna lúč

uvódni akórd -ega -a *m v zgradbi drame* začetek gledališkega dela, v katerem je nakazano osnovno razpoloženje dogajanja

ang.: introductory chord

fr.: accord d'introduction (m)

PRIM.: sklépni akórd

vága -e ž žarg. → vodílo

vája -e ž skupinska priprava nastopajočih in sodelavcev, namenjena ustvarjalnemu iskanju ustreznih interpretacij, usklajevanju igralskih in odrskih izrazil za učinkovito izvedbo uprizoritve, navadno pod vodstvom režiserja **S**: zastar. próba, zastar. skúšnja

ang.: rehearsal

fr.: répétition (f)

GL: aranžirna vája, brálna vája, dekoracijska vája, dihálna váje, generálna vája, glávna vája, góvorne váje, individuálna vája, izdelovalna vája, kontrolna vája, kostúmska vája, léktorska vája, lúčna vája, merílna vája, montážna vája, obnovitvena vája, óder za váje, ponavljálna vája, pŕva brálna vája, razčlémbna vája, razporèd váj in predstáv, téhnična vája, vája na ódru, vája za mízo

vája na ódru -e -- -- ž vája, ki poteka na odru, namenjena zlasti mizansceni, uskladitvi igralskih in odrskih izrazil

ang.: blocking rehearsal

fr.: répétition sur le plateau (f)

PRIM.: aranžirka, izdelovalna vája, merílna vája, téhnična vája, vája za mízo

vájang -a m (jav. *senca*) od 8. stol. naprej tradicionalno indonezijsko plesno, glasbeno, lutkovno gledališče, zlasti na Javi

ang.: wayang

fr.: wayang (m)

GL: vájang gólek, vájang klítik, vájang kúlít, vájang órang, vájang púrva, vájang tópeng

vájang gólek -- -a m v indonezijskem lutkovnem gledališču tridimenzionalna lutka, vodena s paličicami od spodaj

ang.: wayang golek

fr.: wayang golek (m)

PRIM.: dálang, javánka

vájang klítik -- -a m v indonezijskem lutkovnem gledališču polreliefna lutka, vodena s paličicami od zadaj

ang.: wayang klitik

fr.: wayang klitik (m)

PRIM.: dálang, javánka

vájang kúlít -- -a m v indonezijskem lutkovnem gleda-

lišču ploska senčna lutka iz pergamenta, vodena s paličicami od zadaj

ang.: wayang kulit

fr.: wayang kulit (m)

PRIM.: dálang, javánka

vájang órang -- -a m v Indoneziji tradicionalno plesno gledališče na javanskih dvorih

ang.: wayang Orang

fr.: wayang orang (m)

vájang púrva -- -e m v indonezijskem lutkovnem gledališču lutka vajang kulit, namenjena uprizorjanju obrednih vsebin

ang.: wayang purwa

fr.: wayang purwa (m), wayang purwa (m)

PRIM.: dálang, javánka

vájang tópeng -- -a m od 14. stol. naprej, v Indoneziji tradicionalno plesno gledališče z maskami

ang.: wayang Topeng

fr.: wayang topeng (m)

vája za mízo -e -- -- ž vája, pri kateri nastopajoči sedijo za mízo, skupaj z režiserjem, dramaturgom obravnavajo uprizoritveni koncept, glasno berejo besedilo, dobijo lektorske napotke

ang.: reading rehearsal

fr.: répétition-lecture (f)

PRIM.: brálna vája, léktorska vája, razčlémbna vája, vája na ódru

varieté -êja m 1. predstava z raznovrstnim zabavnim programom, sestavljenim iz glasbenih, plesnih, akrobatskih točk **S**: varietéjska predstava

ang.: variety, vaudeville

fr.: variétés (fpl)

PRIM.: kabarét (1), revíja (2)

2. → varietéjsko gledališče

varietéjska predstava -e -e ž → varieté (1)

varietéjsko gledališče -ega -a s gledališče z zabavnim programom, petjem, plesom, s točkami akrobatov, artistov, žonglerjev **S**: varieté (2)

ang.: music hall, variety theatre, vaudeville

fr.: music-hall (m), théâtre des variétés (m)

PRIM.: estrádnó gledališče, kabarét (1)

V dvoráno! žarg. → V občinstvo!

večerna predstava -e -e ž predstava v večernem času

ang.: evening performance

fr.: spectacle nocturne (m)

PRIM.: matinêja, popoldánska predstava

večer umétniške beséde -a -- -- m prireditev, na kateri igralci interpretativno berejo, pripovedujejo, recitirajo literarna besedila, zlasti poezijo in prozo **S:** literárni večér (2)

ang.: evening of readings, evening of performing literature

fr.: soirée de récitation (f)

PRIM.: koncêrtna izvédba, recítal, umétniška beséda (1)

vélika ópera -e -e ž v 19. stol., v Franciji opera z zgodovinsko heroično snovjo, z množičnimi prizori, uprizarjana kot spektakel **S:** gránd ópera

ang.: grand opera

fr.: grand opéra (f)

véliki óder -ega ódra m največji oder v gledališču **S:** glávni óder

ang.: main stage

fr.: scène principale (f)

PRIM.: máli óder, stránski óder

velikonôčna ígra -e -e ž duhovna igra, prvotno v latinščini, s prizori iz Kristusovega trpljenja in povelíčanja

ang.: Easter play

fr.: jeu de Pâques (m)

PRIM.: božíčna ígra, pasijónska ígra, svetopísemska dráma

véliko pogrezálo -ega -a s večje pogrezalo za dviganje in spuščanje scenskih elementov in nastopajočih iz pododirja na oder in obratno

ang.: (stage) elevator

fr.: grande trappe (f)

PRIM.: pòdòdrske napráve

verbálna komunikácija -e -e ž → besédno sporazumévanje

verbálno izrážanje -ega -a s → besédno izrážanje

verístična dráma -e -e ž ob koncu 19. stol., v Italiji drama, ki se oblikovno in vsebinsko odmika od tradicije meščanskega gledališča, natančno prikazuje vsakdanjo stvarnost v revnih delavskih in podeželskih okoljih, kritizira meščansko moralo

ang.: veristic drama*

fr.: drame vériste (m)

PRIM.: družbenokrítična dráma, naturalístična dráma, realístična dramátika

verístična ígra -e -e ž ígranje, pri katerem igra-

lec z govorom, vedenjem, psihološko karakterizacijo zelo natančno, brez olepševanja posnema vsakdanje življenje

ang.: veristic acting*

fr.: jeu vériste (m)

PRIM.: miljéjska dráma, naturalístična dramátika, naturalístična ígra, realístična dramátika, realístična ígra

vérska dráma -e -e ž duhovna drama, ki prikazuje zgodbe o bogovih, nastanku sveta, čudežih, nadnaravnih duhovnih silah **S:** religiózna dráma

ang.: religious drama

fr.: drame religieux (m)

PRIM.: religiózno gledališče

vérska obrédna ígra -e -e -e ž igra z versko vsebino in s poudarkom na obrednih prvinah **S:** religiózna obrédna ígra, religiózna rituálna ígra

ang.: religious ritual play

fr.: pièce religieuse rituelle (f)

PRIM.: božíčna ígra, koledovánje, obrédna ígra, pasijónska ígra, trikráljevska ígra

vertép -a m v Rusiji lutkovno gledališče v kasteletu, ki prikazuje zgodbo o Jezusovem rojstvu

ang.: vertep (theatre)

fr.: théâtre de marionnettes russe »vertép« (m)

PRIM.: božíčna ígra, koledovánje, šòpka

vêrzná dráma -e -e ž drama, napisana v verzih **S:** dráma v vêrzih

ang.: verse play

fr.: pièce en vers (f)

PRIM.: aleksandrínec, blánkvêrz, lírska dráma, poétična dráma

veseloígra -e ž gledališko delo, ki želi zlasti zabavati, tudi s plesom in petjem

ang.: light comedy

fr.: comédie légère (f)

PRIM.: šaloígra, vodvíl

videoprenòs -òsa m projiciranje dogajanja, posnetka, animacij na projekcijsko platno ali ozadje odra

ang.: video projection

fr.: projection vidéo (f)

PRIM.: intermediálnost, múltimédijsko gledališče

videotéka -e ž 1. sistematično urejena zbirka videoposnetkov predstav, filmov

ang.: video library, videotheque

fr.: vidéothèque (f)

2. prostor, v katerem se hrani taka zbirka

ang.: video library, videotheque

fr.: vidéothèque (f)

PRIM.: arhiv efektov, fonoteka, gledališki arhiv, ikonoteka

vidne govorne prvine -ih -ih prvín ž mn. govorne prvine, ki se vidijo, npr. mimika, gestikulacija **S:** vizualne govorne prvine

ang.: visible speech elements*

fr.: éléments du langage visuel (mpl)

PRIM.: nèbesédno izražanje, slúšne govorne prvine

vihárniška dramátika -e -e ž od okrog 1770 do 1785, po drami M. Klingerja Vihar in naval (Sturm und Drang), v Nemčiji predromantična dramatika, ki zavrača klasicistično dramaturgijo in razsvetljensko čaščenje razuma, uveljavlja izvirnost, čustva, strasti

ang.: storm-and-stress drama, Sturm-und-Drang drama

fr.: théâtre du Sturm und Drang (m)

PRIM.: romantična dramatika

vihárniška tragédija -e -e ž od okrog 1770 do 1785, po drami M. Klingerja Vihar in naval (Sturm und Drang), v Nemčiji predromantična tragedija z razgibanim dogajanjem, s poudarkom na izrazitih čustvih, strasteh in genialnosti junaka

ang.: storm-and-stress tragedy, Sturm-und-Drang tragedy

fr.: tragédie du Sturm und Drang (f)

virtuóznost -i ž v zvezi z nastopajočim popolno, mojstrsko obvladovanje igralskega, pevskega, plesnega izražanja, ustrezne tehnike

ang.: virtuosity

fr.: virtuosité (f)

PRIM.: prezénca

viséča lútká -e -e ž → marionéta

viséče stopníce -ih stopníc ž mn. lestvi podoben element petih ali več stopnic, obešen na okvir praktikabla, za dostop na praktikabelski oder ali praktikabelsko osnovo

ang.: ship's ladder

fr.: marches suspendues (fpl)

PRIM.: dvójna stopníca, enójna stopníca, okrógla stopníca, trójna stopníca, vogálna stopníca

viséči svetílni žléb -ega -ega -a m svetilni žleb, nameščen nad sceno za osvetlitev vrat in oken

ang.: flying batten, flying light bar

fr.: herse suspendue (f)

PRIM.: pokónčni svetílni žléb, predálčna svetílina opóra, svetílno žléb za frónto

višína ódra -e -- ž razsežnost odra v navpični smeri od odrskih tal do vrvišča

ang.: stage height

fr.: hauteur de la scène (f)

PRIM.: globína ódra, šířina ódra

vitéška dráma -e -e ž zlasti v predromantiki in romantiki drama, ki obravnava viteško življenje, moralne in družbene ideale viteštva

ang.: chivalric play, Ritterdrama

fr.: pièce chevaleresque (f)

PRIM.: romantična dramátika, vihárniška dramátika

vizúálne govorne prvíne -ih -ih prvín ž mn. → vidne govorne prvine

vlák -a m naprava s protiutežmi za obešanje, dviganje in spuščanje scenskih elementov ali reflektorjev **S:** žarg. cúg, vlék

ang.: bar(rel), batten, pipe (batten)

fr.: cintres (mpl)

PRIM.: panorámski vlák

GL: drogóvni ódrski vlák, drog pri vláku, lúčni vlák, motórni ódrski vlák, ódrski vlák, osvetlítev z lúčnimi vlákmi, panorámski vlák, pví lúčni vlák, róčni ódrski vlák, tóčkasti ódrski vlák, vrví pri vláku, zádjni lúčni vlák

vlék -a m → vlák

vlóga -e ž 1. besedilo posameznega dramskega lika **S:** zastar. igrálski párt, žarg. róla

ang.: part, role, side(s)

fr.: rôle (m)

PRIM.: éksodos, zástor páde

2. → drámska oséba (1)

3. igralska predstavitev dramskega lika **S:** žarg. róla

ang.: part, role

fr.: rôle (m)

PRIM.: zasédba

GL: diréktorska vlóga, dvójna vlóga, epizódna vlóga, generálska vlóga, glávna vlóga, interpretácija vlóge, karaktérna vlóga, naslóvna vlóga, nastudírati vlógo, néma vlóga, nosílna vlóga, oblikovánje vlóge, oblikováti vlógo, pásti iz vlóge, razčlenjévá-nje vlóge, razdelítev vlóg, stránska vlóga, štúdijska vlóga, študirati vlógo, vlóga v hláčah

vlóga v hláčah -e -- -- ž od 17. stol. naprej vloga moškega ali mladeniča, namenjena igralkam, navadno v komedijah

ang.: breeches role

fr.: rôle travesti (m)

PRIM.: preobléka

vlóžek -žka m krajši pevski, instrumentalni, plesni nastop, vstavljen v uprizoritev

ang.: insert, interlude

fr.: interlude (m), intermède (m)

PRIM.: kabarét, kuplét, sông, šansón, vodvil

GL: lírični vlóžek, lírski vlóžek

vlóžna pésem -e -smi ž govorjena ali peta pesem, vstavljena v dramsko besedilo, uprizoritev

ang.: song

fr.: couplet (m)

PRIM.: kántik, kuplét, sông (1), šansón, vlóžek

vmésna zavésa -e -e ž zavésa, obešena za glavno zaveso za hitro spremembo prizorišča med predstavo

ang.: olio (curtain)

fr.: rideau intermédiaire (m)

PRIM.: glávna zavésa

vmésni lúčni móst -ega -ega mostú m → vmésni svetilni móst

vmésni svetilni móst -ega -ega mostú m odrski svetilni most, obešen med portalnim in horizontalnim svetilnim mostom **S:** vmésni lúčni móst, vmésni svetlôbni móst

ang.: centrestage (lighting) bridge, midstage (lighting) bridge

fr.: pont de lumière central (m)

PRIM.: horízontni svetilni móst, portálni svetilni móst

vmésni svetlôbni móst -ega -ega mostú m → vmésni svetilni móst

V občinstvo! med vajo ukaz režiserja nastopajočemu, naj govori, se obrne proti dvorani

S: žarg. V dvoráno!

ang.: Face the audience!

fr.: Face au public !

PRIM.: Glasnêje! (1)

vodilna vrv -e vrví ž ena od dveh vrvi, nape-ta navpično levo ali desno od proscenija za usmerjanje zavese pri dviganju in spuščanju

S: zatezálna vrv

ang.: drive cable, operating line, purchase line

fr.: cordage (m), corde (f)

vodilni motív -ega -a m namenoma ponavljajoči se motív, s katerim ustvarjalec navadno poudarja idejno sporočilo gledališkega dela

S: lájtmotív

ang.: leading motif, leitmotif

fr.: leitmotif (m)

vodilo -a s priprava za vodenje marionete na žici ali nitih, navadno lesena **S:** kríž, žarg. vága

ang.: controller

fr.: tige à marionette (f)

vodilo za prótiuteží -a -- -- s vodilo ob stranski steni odrskega stolpa, po katerem se protiutež v drogu za protiuteži premika navzdol in navzgor **S:** jášek za prótiuteží

ang.: lattice track

fr.: pain (m)

voditelj -a m → povezovaléc (1)

GL: voditelj zbôra

voditeljica -e ž → povezovalka (1)

GL: ígrska vodíteljica, vodíteljica zbôra

vodíteljica zbôra -e -- ž pri govornih zborih in množičnih ígrah nastopajoča, ki vodi zbor ali njegove skupine, govori v njihovem imenu ali daje znamenja za njihove vstope **S:** ígrska vodíteljica (2)

ang.: chorus leader

fr.: chef de choeur (f)

PRIM.: mnóžični prizòr, zbòr

vodítelj zbôra -a -- m pri govornih zborih in množičnih ígrah nastopajoči, ki vodi zbor ali njegove skupine, govori v njihovem imenu ali daje znamenja za njihove vstope **S:** ígrski vódja

ang.: chorus leader

fr.: chef de choeur (m)

PRIM.: mnóžični prizòr, zbòr (1)

vodíti ígrálca vódim -- nedov. v zvezi z režijo usmerjati igralca pri iskanju igralskih izrazil in interpretacije

ang.: to guide an actor

fr.: guider un comédien

PRIM.: gledalíska režija

vodíti predstávo vódim -- nedov. → inšpicírati

vódja amatérske družíne/skupíne² -e -- --/-- ž ženska, ki je odgovorna za organizacijsko, navadno tudi strokovno in umetniško vodstvo v amaterskem gledališču

ang.: manager of an amateur theatre, manager of a community

fr.: chef de troupe (f)

PRIM.: umétníska vódja

vódja amatérske družíne/skupíne¹ --/e -- --/-- m kdor je odgovoren za organizacijsko, navadno tudi strokovno in umetniško vodstvo v amaterskem gledališču

ang.: manager of an amateur theatre, manager of a community

fr.: chef de troupe (m)

PRIM.: umétníska vódja

vódja désne straní --/e -- -- m vodja skupine odrskih delavcev na desni strani odra

ang.: stage-right stage manager

fr.: brigadier jardin (m)

PRIM.: vódja léve straní

vódja krojáčnice¹ --/e -- m strokovnjak, ki vodi krojaško delavnico, kroji in pomerja zlasti moške gledališke kostume

ang.: head cutter, head of wardrobe, head tailor, wardrobe master

fr.: chef costumier (m)

PRIM.: vódja šiválnice¹

vódja krojáčnice² -e -- ž strokovnjakinja, ki vodi krojaško delavnico, kroji in pomerja zlasti moške gledališke kostume

ang.: head cutter, head of wardrobe, head tailor, wardrobe mistress

fr.: chef costumière (f)

PRIM.: vódja šiválnice²

vódja léve strani --/-e -- -- m vodja skupine odrskih delavcev na levi strani odra

ang.: stage-left stage manager

fr.: brigadier cour (m)

PRIM.: vódja désne strani

vódja predstáve¹ --/-e -- m → inšpiciènt

vódja predstáve² -e -- ž → inšpicièntka

vódja statístov¹ --/-e -- m moški, ki vodi, organizira in usklajuje delo statístov

ang.: head of the supers (star.)

fr.: chef des figurants (m)

PRIM.: mnóžični prizòr

vódja statístov² -e -- ž ženska, ki vodi, organizira in usklajuje delo statístov

ang.: head of the supers (star.)

fr.: chef des figurants (f)

PRIM.: mnóžični prizòr

vódja šiválnice¹ --/-e -- m strokovnjak, ki vodi šivalnico, kroji in pomerja zlasti ženske gledališke kostume

ang.: head of wardrobe, head seamstress, wardrobe master

fr.: chef couturier (m)

PRIM.: vódja krojáčnice¹

vódja šiválnice² -e -- ž strokovnjakinja, ki vodi šivalnico, kroji in pomerja zlasti ženske gledališke kostume

ang.: head of wardrobe, head seamstress, wardrobe mistress

fr.: chef couturière (f)

PRIM.: vódja krojáčnice²

vódja zbòra --/-e -- m v antiènem gledališču nastopajoči, ki vodi zbor plesalcev, pevcev v tragediji, komediji, satirski igri **S:** korég (1), korifèja (1)

ang.: chorus leader

fr.: chef des choeurs (m)

PRIM.: ditiirámski zbòr, korévt, zbòr (1)

vòdna zavésa -e -e ž preluknjana cev s šobami pred požarno zaveso za samodejno obilvanje z vodo ob požaru

ang.: drencher

fr.: rideau d'eau (m)

PRIM.: azbéstna zavésa, požárna zavésa

vòdno gledališče -ega -a s od 11. stol. naprej, v Vietnamu, zlasti v delti Mekonga lutkovno gledališče, v katerem lutkarji stojijo v vodi in izza rogoznice vodijo lutke na dolgih podvodnih vzvodih, kar ustvarja iluzijo, da živijo na vodi

ang.: water (puppet) theatre

fr.: théâtre de marionnettes sur eau (m)

PRIM.: gledališče na vòdi

vodorávno razmíčna zavésa -- -e -e ž po sredini predeljena zavésa, ki se vodoravno razmika na levo in desno **S:** gřška zavésa

ang.: draw curtain, traveller (curtain)

fr.: rideau à la grecque (m), rideau à l'allemande (m)

PRIM.: diagonálno razmíčna zavésa, dvížna zavésa, navijálna zavésa

vodvíl -a m **1.** zlasti v Franciji lahkotna komedija s komičnimi besednimi in situacijskimi zapletmi, tudi s pevskimi vložki

ang.: farce-comedy, farcical comedy, vaudeville

fr.: vaudeville (m)

PRIM.: kabaré (1, 2), mjúzikel, veseloigra

2. → vodvílsko gledališče

vodvílsko gledališče -ega -a s v 18. in 19. stol. gledališče, ki uprizarja zlasti komedije, pogosto s pevskimi vložki **S:** vodvíl (2)

ang.: vaudeville theatre

fr.: théâtre du vaudeville (m)

PRIM.: kabaré (1)

vogálna stopníca -e -e ž nezložljiv konstrukcijski element za oblikovanje vogala stopnišča v praktikabelski osnovi

ang.: corner step, corner tread, corner unit

fr.: marche praticable angulaire (f)

PRIM.: dvójna stopníca, enójna stopníca, okrogla stopníca, trójna stopníca, viséče stopníce

vojáška dráma -e -e ž → vójna dráma

vojáško gledališče -ega -a s organizirana gledališka dejavnost vojakov

ang.: army theatre

fr.: théâtre militaire (m)

vójna dráma -e -e ž drama, ki obravnava vojno, vojaško življenje **S:** vojáška dráma

ang.: military drama, war drama

fr.: drame de guerre (m)

vóz bogínje Talíje vozá -- -- m **1.** voz potujočih gledaliških igralcev (komedijantov), voz potujočega gledališča

ang.: Thalia's cart*

fr.: chariot de Thalie (m)

2. potujoče gledališče

ang.: Thalian cart*

fr.: chariot de Thalie (m)

vozičkaste lútke -ih lútk ž mn. → kurúma níngjo

vozlánje -a s potegovanje las skozi mrežno kápico in njihovo pritrdjevanje z vozli pri izdelavi lasulje, umetne brade **S:** žarg. knífanje

ang.: knotting

fr.: implantation (f)

vréči iztóčnico **vřžem** -- **dov. řžarg.** → dáti iztóč-nico

vřh -a m v **zgradbi drame** del dramskega dogajanja, ko se po stopnjevanju zapleta nosilci igre in nasprotno igre soočíjo, neposredno spopadejo **S:** klímaks, kulminácija

ang.: climax

fr.: point culminant (m)

PRIM.: klásična zgrádba dráme, zaplèt

vrtílíni óder -ega **ódra** m → vrtljívi óder

vrtljíva kulísa -e -e ř ž kulísa, ki se zavrti okoli navpične osi in omogoča hitro spremembo prizorišča med predstavo

ang.: (doughnut) revolve, revolving flat

fr.: châssis tournant (m)

vrtljívi óder -ega **ódra** m oder z vrtljivo ploščo, na katero se lahko postavi dvojje ali več scen za hitro menjavo prizorišč **S:** vrtílíni óder

ang.: revolving stage

fr.: scène tournante (f), tournette (f)

PRIM.: obróčasti óder

GL: nastavljívi vrtljívi óder

vrví pri vláku -- -- ř ž mn. vrví in/ali jeklene pletenice, s katerimi se preko řkripcév dvigajo in spuščajo vodila za protiuteži

ang.: (purchase) lines, ropes

fr.: perches (fpl)

vrvířčar -ja m odrski delavec, ki upravlja strojne naprave v vrvířču

ang.: flyman, rigger

fr.: cintrier (m)

PRIM.: vrvířčne naprave

vrvířče -a s **1.** del odrskega stolpa nad odrom z vrvířčnimi napravami

ang.: fly tower

fr.: gril (m)

2. kovinska mreža nad odrom, na katero so pritrjene vrvířčne naprave

ang.: fly floor, (flying) grid(iron), rigging floor, rigging gallery, rigging loft

fr.: gril (m)

GL: spódnje vrvířče, zgórnje vrvířče

vrvířčne naprave -ih -áv ř ž mn. odrski vlaki s řkripci, jeklenimi pletenicami, protiuteži, navijalnimi bobni, pogonskimi motorji

ang.: flies, flying equipment

fr.: machines à cintres (fpl)

PRIM.: pòdódrske naprave

Vsà lúč! → Pòlna lúč!

Vsí vsè! řžarg., v **zvezi z řžiserjem** ukaz za vajo na postavljeni sceni, na kateri sodelujejo vsi nastopajoči v kostumih, z rekviziti

ang.: tech(nical) dress (rehearsal)

fr.: Tous tout !

vskočiti **vskóčim** **dov.** v predstavi nadomestiti nenadno odsotnega igralca

ang.: to step in

fr.: remplaceur

vskòk **vskóka** m nadomestitev nenadno odsotnega igralca v predstavi

ang.: replacement, stepping in

fr.: remplacement (m)

v sredíni sprédaj **prisl. 1.** v **evropskem gledališču**, **gledano iz dvorane na oder** srednji del odra sprédaj

ang.: down(stage) centre

fr.: face centre

PRIM.: v sredíni záđaj

2. v **angleřkem gledališču**, **gledano z odra v dvorano** srednji del odra sprédaj

ang.: down(stage) centre

fr.: face centre

PRIM.: désno sprédaj, désno záđaj, lévo sprédaj, lévo záđaj, v sredíni záđaj

v sredíni záđaj **prisl. 1.** v **evropskem gledališču**, **gledano iz dvorane na oder** srednji del odra záđaj

ang.: up(stage) centre

fr.: lointain centre

PRIM.: v sredíni sprédaj

2. v **angleřkem gledališču**, **gledano z odra v dvorano** srednji del odra záđaj

ang.: up(stage) centre

fr.: lointain centre

PRIM.: désno sprédaj, désno záđaj, lévo sprédaj, lévo záđaj, v sredíni sprédaj

vstòp pròst **obvestilo** oznaka za predstavo brez vstopnine

ang.: free admission

fr.: entrée libre (f)

vstrán **prisl.** v **didakalijah** oznaka za govorjenje nastopajočega stran od soigralcev, proti občinstvu **S:** na strán

ang.: aside

fr.: aparté (m)

PRIM.: monológ, parabáza, záse

GL: govorjénje vstrán

vzdòžna utrjeválna létev -e -e -tve ř ž letev za vzdolžno utrjevanje kulís po robovih

ang.: batten

fr.: battant (m)

PRIM.: pokòdná létev

vzdúřje -a s → atmosféra

vzporédne kulíse -ih **kulís** ř ž mn. stranske kulíse, postavljene vzporedno s portalno odprtino

ang.: wings

fr.: châssis parallèles (mpl)

PRIM.: pošévne kulíse

vzporédno besedílo

---

vzporédno besedílo -ega -a s po R. Ingardnu → didaskálie (2)

vživljanje -a s **1.** po K. S. Stanislavskem proces pri oblikovanju vloge, v katerem se igralec po predhodnem doživljanju, analizi poistoveti z dramskim likom, njegovimi čustvi, značajem, da doseže želeno notranjo resničnost igre

ang.: identification, identifying

fr.: identification (f)

PRIM.: gledálčeva recépcija (1), identifikácija (2), transformácija, uteléšenje

2. → podoživljanje

W

wagnerjanska zavésa -e -e [vagnerjárska] ž → diagonálno razmíčna zavésa

web art -- -a [véb árt] m (ang.) žarg. → splétna umétnost

Z

- zabòj** -òja m v tlorisu pravokoten, nezložljiv konstrukcijski element za sestavljanje praktične osnove **S:** žarg. kíšta, škátla
ang.: box, platform
fr.: boîte (f)
- zádaj** prisl. **geografija odra** v delu odra, ki je najbolj oddaljen od občinstva
ang.: upstage
fr.: lointain
PRIM.: sprédaj
GL: désno zádaj, lévo zádaj, príde od zádaj, v srediúni zádaj
- zádnja ponovítev** -e -tve ž → zádnja predstáva
- zádnja predstáva** -e -e ž **1.** predstava, ki je na sporedu v poznih noúnih urah, zlasti filmska
S: zádnja ponovítev
ang.: final performance
fr.: dernière représentation (f)
2. neskl., obvestilo predstave ne bo več na sporedu
ang.: final performance
fr.: dernière représentation (f)
- zádnjiú** prisl. **obvestilo** predstave ne bo več na sporedu **S:** zádnjikrat
ang.: final performance
fr.: dernière fois
PRIM.: zádnja predstáva
- zádnjikrat** prisl. → zádnjiú
- zádnji lúúni vlák** -ega -ega -a m lúúni vlak v globini odra, tik pred zaodrjem **S:** zastar. horizontalna svetílina sofíta
ang.: pipe (batten), upstage (lighting) bar(rel), upstage (lighting) batten
fr.: carrousel du lointain (m)
PRIM.: pívi lúúni vlák
- zádnji óder** -ega ódra m prostor za glavnim odrom, kjer se pripravi scena za hitro spremembo
ang.: rear stage
fr.: dégageúment (m)
- zagózda** -e ž → klín
- zaklúúúena predstáva** -e -e ž predstava, za katero vstopnice niso v javni prodaji, namenjena doloúenemu občinstvu **S:** zapfta predstáva
ang.: bespeak (performance) (star.), private performance
fr.: représentation privée (f)
- zakrívati** -am nedov. v zvezi z igralcem biti v takem položaju na odru, da občinstvo ne more v celoti videti drugih igralcev, dogajanja
ang.: to cover
fr.: couvrir
- zakulísje** -a s občinstvu nevidni del odra za kulisami
ang.: backstage
fr.: backstage (m)
PRIM.: krítna kulísa, zaódrje
- zanni** -ja [dzáni] m (ita.) **commedia dell'arte** tip smešnega služabnika
ang.: Zanni
fr.: zanni (m)
PRIM.: Brigéla, Harlekín, Kolombína, Pulúúnela, Skaramúš
- zaódrje** -a s občinstvu nevidni deli odra, ki z leve, desne in od zadaj obdajajo igralni prostor
ang.: backstage, wings
fr.: backstage (m)
PRIM.: zakulísje
- zapis lúúí** -a -- m zapis posameznih osvetlitev in lúúúnih sprememb v predstavi, kot jih doloúijo režiser, scenograf, oblikovalec lúúí
ang.: light(ing) plan, light(ing) plot
fr.: conduite d'éclairage (f)
PRIM.: knjúga za eléktriúarje
- zaplèt** -éta m **1.** v zgradbi drame del dramskega dogajanja, v katerem se nasprotja med igro in nasprotno igro stopnjujejo
ang.: complication, conflict, plot, rising action
fr.: intrigue (f)
PRIM.: klásiúna zgrádba dráme, razplèt, vrh
2. po Aristotelu kar se zgodi od zaúetka dogajanja do trenutka, ko se junakova usoda nagne v sreúo ali v nesreúo
ang.: complication, conflict, plot, rising action
fr.: intrigue (f)

GL: komédija zapléta

zaporédje ákcij -a -- s v **zvezi z igralcem** dogovorjeni vrstni red odrskih ákcij

ang.: sequence of actions

fr.: séquence d'actions (f)

zapřta fóma -e -e ž v **dramaturgiji** oblika zgradbe drame z zaokroženim, časovno, prostorsko strnjenim in logično sklenjenim dogajanjem

ang.: closed form

fr.: forme fermée (f)

PRIM.: klásična zgrádba dráme, odpřta fóma

zapřta predstáva -e -e ž → zaključena predstáva

zapřta scéna -e -e ž scena iz treh sten s praktičkabelskimi vrati, okni in stropom

ang.: box set

fr.: scène fermée (f)

zapřti óder -ega ódra m → škátlasti óder

zárja -e ž strok. pog. → efékt zárje

záse prisl. v **didaskalijah** oznaka za govorjenje nastopajočega s samim seboj, navadno tišje

ang.: to herself, to himself

fr.: à soi

PRIM.: sám (1), vstrán

zaséбно gledališče -ega -a s gledališče, ki ga ustanovi in/ali financira zasebnik

ang.: private theatre

fr.: théâtre privé (m)

PRIM.: državno gledališče

zasédba -e ž 1. izbor igralcev, plesalcev, pevcev za posamezne vloge v uprizoritvi **S:** razdelítev vlóg

ang.: casting

fr.: distribution (f)

PRIM.: avdícija

2. igralci, plesalci, pevci v določeni uprizoritvi

ang.: cast

fr.: distribution (f)

3. v **gledališkem listu** seznam dramskih oseb in imen nastopajočih

ang.: cast, dramatis personae

fr.: distribution (f)

GL: alternacijska zasédba, drúga zasédba, dvójna zasédba, přezasédba

zaséti igralca -dem -- dov. izbrati igralca za vlogo v uprizoritvi, filmu

ang.: to cast

fr.: distribuer les rôles

zasnóva -e ž → ekspozícija

zástor zastóra m → zavésa

zástorček -čka m → harlekín (2)

zástorni óder -ega ódra m → zavésna scéna

zástor páde v **didaskalijah** oznaka za konec dejanja, predstave

ang.: curtain (falls)

fr.: rideau (m)

PRIM.: kòneck

zatemnílnik -a m → regulátor

zatezálna vrév -e vrví ž → vodílina vrév

záúpnik -a m nekđaj dramski lik, ki sprejema ali posreduje zaupne podatke, pomembne za razvoj dramskega dogajanja

ang.: confidant

fr.: confident (m)

PRIM.: dojljja, služábница

zavésa -e ž v **Evropi** od antičnega rimskega gledališča naprej zagrinjalo, navadno iz tkanine, ki občinstvu pred predstavo ali med njo delno ali v celoti zakriva pogled na oder, likovno sooblikuje gledališko arhitekturo, scenografijo **S:** zástor

ang.: curtain

fr.: rideau (m)

PRIM.: avléum, sipária, sofíta, zavésna scéna

GL: azbéstna zavésa, diagonálno razmična zavésa, dímnna zavésa, dvížna zavésa, glávna zavésa, grška zavésa, inscenácija z zavésami, italijánska zavésa, klícati (igralce) pred zavésó, línija glávne zavése, nagúbana zavésa, naslíkana zavésa, navijálna zavésa, némška zavésa, ódrske zavése, požárna zavésa, stránska zavésa, svetlóbnna zavésa, vmésna zavésa, vódna zavésa, vodorávno razmična zavésa, wagnerjánska zavésa, Zavésa!

Zavésa! med vajó ukaz režiserja za dvíg ali spust zavese

ang.: Curtain!

fr.: Rideau !

PRIM.: Lúč!, Temà!

zavésar -ja m odrski delavec, ki dviga in spušča glavno zaveso

ang.: curtain man

fr.: machiniste préposé au rideau (m)

zavésna scéna -e -e ž scena, oblikovana z neposlikanimi, navadno črnimi zavesami **S:** zastar. inscenácija z zavésami, zástorni óder

ang.: curtain set, drapery set

fr.: scène entourée de rideaux noirs (f)

PRIM.: ódrske zavése

zavirálni momént -ega -ênta m v zgradbi drame odločítev ali dogódek, ki oteži, zadrži predvidljivi potek dogajanja **S:** retardácija, retardacijski momént

ang.: delaying moment, force of the final suspense

fr.: moment retardateur (m)

PRIM.: momént zádnje napétosti

zbirálni škrípec -ega -pca m škrípec za uravnavanje mase protiuteži, scenskih elementov in

lučne opreme preko vrvi pri vlaku in preko vrviščnih naprav

ang.: (head) block, loft block

fr.: moufle (m)

zbòr **zbòra** **m 1.** *zlasti v antičnem gledališču* skupina nastopajočih, ki z govorom, petjem, plesom posega v dogajanje, ga razlaga, komentira, izraža splošno veljavne moralne norme, ustvarja lirično razpoloženje

ang.: chorus

fr.: chœur (m)

PRIM.: ditirámbs, zborna recitácija

2. skupina plesalcev, pevcev, govorcev, ki nastopajo hkrati

ang.: choir, chorus

fr.: chœur (m)

3. → ditirámbski zbòr

GL: ditirámbski zbòr, gòvorni zbòr, voditeljica zbòra, voditelj zbòra, vòdja zbòra

zboríst **-a** **m** nastopajoči v plesnem, pevskem, govornem zboru

ang.: chorist(er)

fr.: choriste (m)

PRIM.: solíst

zborístka **-e** **ž** nastopajoča v plesnem, pevskem, govornem zboru

ang.: chorist(er)

fr.: choriste (m)

PRIM.: solístka

zborna recitácija **-e** **-e** **ž** recitácija, pri kateri govorci hkrati usklajeno interpretirajo isto pesemsko besedilo

ang.: choral recitation

fr.: récitation chorale (f)

PRIM.: gòvorni zbòr (1), zbòrno govorjênje

zbòrno govorjênje **-ega** **-a** **s** hkratno govorjenje istega besedila več nastopajočih

ang.: choral speaking, speaking in unison

fr.: parler à l'unisson (m)

PRIM.: zborna recitácija

zbòrovska dvorána **-e** **-e** **ž** dvorana za zborovske vaje

ang.: choir hall, chorus hall

fr.: salle de chœur (f)

zelèna sofíta **-e** **-e** **ž** nekđaj poslikano platno, ki sega od ene strani odra do druge in predstavlja krošnje dreves **S:** listna sofíta

ang.: cut (foliage) border, (leaf) border

fr.: toile de fond verte (f)

PRIM.: horizòntna sofíta

zgodovína dráme **-e** **--** **ž** veda, ki z metodami literarne zgodovine proučuje dramatiko, oblikovne in estetske značilnosti dramskih besedil v posameznih obdobjih, dramatike in

njihove opuse, pojasnjuje zgodovinski razvoj posameznih dramskih zvrsti

ang.: history of drama

fr.: histoire du théâtre (f)

PRIM.: dramaturgija, gledališka teorija, gledališka zgodovina, teatrologija

zgodovína gledališča **-e** **--** **ž** → gledališka zgodovina

zgodovínska dráma **-e** **-e** **ž 1.** drama, ki prikazuje zgodovinske dogodke ali osebe, nacionalno preteklost za osvetlitev duhovne, moralne problematike **S:** històrična dráma, històrija (2)

ang.: historical drama

fr.: drame historique (m)

PRIM.: dokumentárno gledališče, krònika, zgodovínska tragédija

2. drama, ki obravnava filozofska vprašanja o zgodovini, njenem smislu, vlogi posameznika v zgodovinskem procesu

ang.: historical drama

fr.: drame historique (m)

PRIM.: dokumentárno gledališče

zgodovínska tragédija **-e** **-e** **ž** tragedija, ki obravnava zgodovinske dogodke in osebe, prikazuje tragičnega junaka kot nosilca in žrtev zgodovinskega dogajanja

ang.: historical tragedy

fr.: tragédie historique (f)

PRIM.: heròjska tragédija

zgodovínski kostúm **-ega** **-a** **m** → stílني kostúm

zgodovínski plés **-ega** **-a** **m** ples, ki je del kulturnega izročila

ang.: historical dance, period dance

fr.: danse historique (f)

PRIM.: stílني plés

zgòrnje vrvišče **-ega** **-a** **s** kovinska konstrukcija nad spodnjim vrviščem, na katero je pritrjeno škripčevje drogovnih odrskih vlakov

ang.: upper grid

fr.: grand gril (m)

PRIM.: spòdnje vrvišče

zgòrnji délovni móst **-ega** **-ega** **mostú** **m** delovni most za nakladanje in razkladanje protiu-teži vlakov **S:** nakladálني móst, zgòrnji stránski móst

ang.: loading floor

fr.: passerelle du dernier service de cintre (f)

PRIM.: spòdnji délovni móst

zgòrnji stránski móst **-ega** **-ega** **mostú** **m** → zgòrnji délovni móst

zgrádba dráme **-e** **--** **ž** zunanja in notranja razčlenjenost dramskega besedila in razporeditev posameznih delov v smiselno celoto **S:**

arhitektonika dráme, *zastar.* dramatična zgradba, *zastar.* dramátska zgradba, drámska kompozícija, drámska struktúra (2), drámska zgradba, grádnja drámskega dejánja, kompozícija dráme

ang.: dramatic structure

fr.: structure dramatique (f)

PRIM.: analitična dráma, éksodos, ekspozícija, momént zádne napétosti, razplét, razsnóva, sintétična dráma, téhnika dráme, trágični momént, vřh, zaplét, zavirálni momént

GL: klásična zgradba dráme, lineárna zgradba dráme, nčlineárna zgradba dráme, nótranja zgradba dráme, piramidálna zgradba dráme, regulárna zgradba dráme, téhnična zgradba dráme, trikótna zgradba dráme, zunánja zgradba dráme

zložljiva kulisa -e -e ž lažja premična kulisa, sestavljena iz dveh ali več med seboj povezanih zložljivih delov **S:** paravánska kulisa

ang.: book-fold, book two-fold, French flat, Frenchman, French wing, two-fold, two-folding

fr.: châssis démontable (m)

zložljivi lútkovni óder -ega -ega ódra m lutkovni oder, ki se lahko razstavi na manjše dele, primeren za potovanje

ang.: portable puppet theatre

fr.: théâtre de marionnettes démontable (m)

PRIM.: lútkovni paraván, potujoče gledališče

značaj -a m → karáker

značajska kómika -e -e ž → karaktérna kómika

zožiti fókus -im -- *dov.* zožiti snop svetlobe iz reflektorja

ang.: to spot

fr.: serrer le faisceau

zráčnik -a m → dímná lopúta

zunánja aktívnost -e -e ž v zvezi z igralcem fizična dejavnost pri oblikovanju, predstavitvi vloge

ang.: stage business

fr.: activité externe (f)

PRIM.: metóda fizične ákcije, nótranja aktívnost

zunánja zgradba dráme -e -e -- ž zgradba dráme glede na oblikovno razčlenjenost dogajanja na dejanja, prizore **S:** téhnična zgradba dráme

ang.: external structure, form

fr.: structure externe (f)

PRIM.: nótranja zgradba dráme

zunánje ódrsko dogájanje -ega -ega -a s vidno in slišno dogajanje med uprizoritvijo, odvisno od odrskih okoliščin

ang.: external action

fr.: action externe (f)

PRIM.: nótranje ódrsko dogájanje

zunánji portál -ega -a m → arhitektúrni portál

zvóčna kulisa -e -e ž glasba, zvoki, šumi, hrup, ropot, ki poudarjajo, ponazarjajo dogajanje v uprizoritvi in ustvarjajo razpoloženje **S:** zvóčno ozádje

ang.: soundscape, sound scenery

fr.: décor sonores (mpl)

PRIM.: atmosféra, oblikóvanje zvóka, ódrska glásba, razpoloženjska glásba

zvóčna opréma -e -e ž zvóčna kulisa, zvóčni efekti v gledališki predstavi, radijski, televizijski igri

ang.: sound (design)

fr.: arrangement de son (m)

PRIM.: glásbeno oprémljanje, oblikóvanje zvóka

zvóčna opremjeváлка -e -e ž strokovnjakinja, ki izbere zvóčno opremo za gledališko uprizoritev, film, radijsko, televizijsko igro

ang.: sound designer

fr.: arrangeuse de son (f)

PRIM.: glásbena opremjeváлка, oblikováлка zvóka

zvóčne góvorne prvíne -ih -ih prvín ž mn. → slúšne góvorne prvíne

zvóčni efékt -ega -a m 1. učinek, dosežen z zvoki, ropoti, šumi za ponazarjanje posebnih naravnih pojavov (grom, dež), zvokov naprav (pok, eksplozija) v uprizoritvi **S:** akústični efékt, tónski efékt

ang.: acoustical effect, sound effect

fr.: effet sonore (m)

PRIM.: arhív eféktov

2. posnetek takih zvokov, ropota, šumov

ang.: acoustical effect, sound effect

fr.: effet sonore (m)

PRIM.: arhív eféktov

zvóčni filter -ega -tra m naprava za spreminjanje frekvenčnega območja glasu

ang.: sound filter

fr.: philtre sonore (f)

zvóčni opremjeválec -ega -lca m strokovnjak, ki izbere zvóčno opremo za gledališko uprizoritev, film, radijsko, televizijsko igro

ang.: sound designer

fr.: arrangeur de son (m)

PRIM.: glásbeni opremjeválec, oblikoválec zvóka

zvóčno ozádje -ega -a s → zvóčna kulisa

zvrst zvrstí ž gledališka, filmska dela s sorodnimi oblikovnimi in/ali vsebinskimi prvini, estetiko, značilnim učinkom na občinstvo

ang.: genre

fr.: genre (m)

PRIM.: gledališka konvenciónja, komédija, tragédija, žánr

Ž

žájfa -e ž žarg. → melodráma (3)

žaloígra -e ž zastar. → tragédija (2)

GL: meščánska žaloígra

žalostínka -e ž v antični tragediji žalna pesem, ki jo izmenično pejejo zbor in igralci **S:** kómos

ang.: komos

fr.: cômós (m)

PRIM.: párodos, stajánka

žaluzije pri reflektorju -íj -- -- ž mn. režasti kovinski ščitnik, nameščen na sprednji del reflektorja za spreminjanje intenzivnosti svetlobnega snopa

ang.: shutters

fr.: jealousies (fpl)

PRIM.: írisna zaslónka, smúčna zaslónka

žánr -a m gledališka, zlasti filmska dela z ustaljenimi oblikovnimi in/ali vsebinskimi prvimi, estetično, značilnim učinkom na občinstvo

ang.: genre, type of drama

fr.: genre (m)

PRIM.: akcijska komédija, dramaturgija, ganljívka, gledališka poétika, grozljívka, komédija, kriminálka, ljúdska igra, sentimentálka, tragédija, zvfst

žaromèt -éta m → reflektor

žalézni repertoár -ega -ja m 1. dela, ki jih gledališča zaradi priljubljenosti pogosto uvrščajo na program

ang.: standard repertoire

fr.: répertoire populaire (m)

PRIM.: komerciálno gledališče, stálni repertoár

2. vloge, ki igralcu izrazito ustrezajo in jih pogosto igra

ang.: repertoire of favourites

fr.: répertoire de rôles favoris (m)

PRIM.: igrálska stróka

žénska krojáčnica -e -e ž delavnica za izdelovanje ženskih kostumov **S:** šiválnica

ang.: costume (work)shop, wardrobe

fr.: atelier de costumes (m)

PRIM.: gledališke delávnic

žêpno gledališče -ega -a s v Franciji gledališče

s posebnim repertoarjem zaradi majhnih prostorskih ali/in igralskih zmogljivosti

ang.: pocket theatre

fr.: théâtre de poche (m)

PRIM.: kómorno gledališče, sóbno gledališče

žíva slika -e -e ž 1. v ekspresivni drži nastopajočih ustavljeno dogajanje na odru **S:** tableau

ang.: freeze, tableau (vivant)

fr.: tableau vivant (m)

2. negibna skupina oseb, ki z razporeditvijo, kostumi, rekviziti predstavlja značilen dogodek, zlasti iz znanih antičnih, svetopisemskih zgodb

ang.: tableau (vivant)

fr.: tableau vivant (m)

PRIM.: pasijónska igra

žíva jáslíce -ih jáslíc ž mn. 1. v božičnem času živa slika o Kristusovem rojstvu

ang.: live nativity scene

fr.: crèche vivante (f)

2. v božičnem času uprizoritev, v kateri ljudje v kostumih ponazarjajo Kristusovo rojstvo

ang.: live nativity scene

fr.: crèche vivante (f)

PRIM.: božična igra

žláhtna komedijántka -e -e ž nagrada za najboljšo komedijantko na Dnevih komedije v Celju

ang.: genteel comedienne*

fr.: illustre comédienne (f)

PRIM.: Bóršnikov pfrstan

žláhtni komedijánt -ega -a m nagrada za najboljšega komedijanta na Dnevih komedije v Celju

ang.: genteel comedian*

fr.: illustre comédien (m)

PRIM.: Bóršnikov pfrstan

žonglêr -ja m 1. v srednjem veku, v Franciji potujoči pevec, glumač, plesalec, ki na trgih, dvorih zabava občinstvo z recitacijo, prepevanjem ob instrumentalni spremljavi **S:** jokulátor

ang.: jocator (star.), jongleur, juggler (star.)

fr.: jongleur (m)

PRIM.: ígrc

2. od 17. stol. naprej cirkuški artist, ki nastopa z metanjem in lovljenjem več predmetov hkrati

ang.: juggler

fr.: jongleur (m)

žvižganje -a s v zvezi z občinstvom izražanje pohvale nastopajočim z žvižgi ob glasnem ploskanju, vzklikanju ob koncu predstave, zlasti na premieri

ang.: booing, hissing

fr.: sifflement

PRIM.: aplāvz

žvižgati -am nedov. 1. v zvezi z občinstvom izražati pohvalo nastopajočim z žvižgi ob glasnem ploskanju, vzklikanju ob koncu predstave, zlasti na premieri

ang.: to boo, to hiss

fr.: siffler

PRIM.: aplāvz

2. v zvezi z občinstvom izražati nezadovoljstvo nad predstavo z žvižgi, vzkliki, navadno ob koncu predstave

ang.: to boo, to hiss

fr.: siffler

PRIM.: aplāvz, ovácije, izžvižgati predstávo

ANGLEŠKO-SLOVENSKI USTREZNIKI

A

abdominal breathing ⇒ prepónsko dihanje

absurdist drama ⇒ absúrdna dráma

absurd move* ⇒ absúrdni premík

academy ⇒ akademija (1)

accent ⇒ akcènt (1), akcènt (2), naglàs (1), poudárek (1)

accent-mark ⇒ naglásno známenje

accessory ⇒ kostúmski rekvizít

accompanist ⇒ korepetítor, korepetítorka

acoustical effect ⇒ zvočni efékt (1), zvočni efékt (2)

acoustic panel ⇒ akústična plôšča

acoustic panelling ⇒ akústična oblóga

acoustic speech elements* ⇒ slúšne gôvorne prvíne

acrobat ⇒ akrobát, akrobátka

act ⇒ dejánje (2), dejánje (3)

to act ⇒ igráti

to act against a scene partner ⇒ igráti mímo pártnerja

actant ⇒ aktánt

actantial model ⇒ aktántski modél

to act at the lip of the stage ⇒ igráti na rámpí

acting ⇒ igra (4), igra (6), igra (7), igrálstvo (1), igránje (1), igránje (2)

acting agreement ⇒ igrálska pogódba

acting area ⇒ igrálna plôškev, igrální prôstor, ódrsko obmóčje

acting company ⇒ igrálska skupína, igrálski ansámbel

acting contract ⇒ igrálska pogódba

acting ensemble ⇒ igrálski ansámbel

acting for camera ⇒ igra pred kámero (1), igra pred kámero (2)

acting for radio ⇒ rádijska igra (3)

acting group ⇒ igrálska skupína

acting school ⇒ igrálska šóla

acting space ⇒ igrální prôstor

acting technique ⇒ igrálska téhnika (1), igrálska téhnika (2), igrálska téhnika (3)

acting theory ⇒ igrálska teoríja

acting troupe ⇒ igrálska družína (1), igrálska družína (2)

acting with a puppet ⇒ igra z lútko

to act in the footlights ⇒ igráti na rámpí

to act in the moment ⇒ igráti v zanósu

actio continua* ⇒ actio continua

action ⇒ dejánje (1), dejánje (3)

Action! ⇒ Grémo!

action art ⇒ akcijska umétnost

action comedy* ⇒ akcijska komédija

action drama* ⇒ akcijska dráma

action (scene) ⇒ akcijski prizór (1)

active dramaturgy* ⇒ aktívna dramaturgíja

actor ⇒ igrálec (1), igrálec (2), igrálec (3)

actor-manager ⇒ princípál, prví igrálec

actors ⇒ igrálstvo (2)

actors' box* ⇒ igrálska lóža

actors' ethics ⇒ igrálska étika

actor's means of expression ⇒ igrálsko izrazílo

actor's repertoire ⇒ igrálski repertoár (1)

actor's repertory ⇒ igrálski repertoár (2)

actor's résumé ⇒ igrálski repertoár (2)

actor's theatre ⇒ igrálsko gledalíšče (1), igrálsko gledalíšče (2)

actor's work ⇒ igrálčeva aktívnost

actor with a BA ⇒ univerzitétni diplomírani igrálec

actor with a degree in Acting ⇒ univerzitétni diplomírani igrálec

actress ⇒ igrálka (1), igrálka (2), igrálka (3)

actress-manager ⇒ princípálka

actress with a BA ⇒ univerzitétna diplomírana igrálka

actress with a degree in Acting ⇒ univerzitétna diplomírana igrálka

to act with a scene partner ⇒ igráti na pártnerja

to adapt ⇒ predélati, prilagodíti se, priredíti (1), priredíti (2)

adaptable stage ⇒ spremenljívi óder

adaptation ⇒ predeláva (1), predeláva (2), prilagodítev, priredba (1), priredba (2), priredba (3), priredba (4)

adapter ⇒ prireditelj (1), prirediteljica (1)
to add local colour ⇒ podomáčiti
address ⇒ nagovor (1)
to adjust ⇒ prilagoditi se
adjustment ⇒ prilagoditve
ad-lib ⇒ ekstempore
to ad-lib ⇒ ektemporirati (1), ektemporirati (2)
advance (lighting) bar(rel) ⇒ prvi lúčni vlák
advance (lighting) batten ⇒ prvi lúčni vlák
aesthetic distance ⇒ estétska distánca (1), estétska distánca (2)
aesthetics of theatre ⇒ gledališka estétika (2)
affectation ⇒ afektíranost
affected speech ⇒ izumetničeni gôvor
African theatre ⇒ áfriško gledališče (1), áfriško gledališče (2)
Afro-American theatre ⇒ áfroamêriško gledališče
afterpiece ⇒ afterpiece
agitprop ⇒ agitka (1), agitka (2)
agitprop theatre ⇒ agitprópsko gledališče
agogics ⇒ agógika
agon ⇒ agón (1), agón (2), agón (3)
agora ⇒ agóra
a-illusionism* ⇒ àiluzionízem
Alexandrine (line) ⇒ aleksandrínec
Alexandrine (verse) ⇒ aleksandrínec
alienation effect ⇒ potujítev, potujítiveni učínek
allegorical character ⇒ alegórična oséba
allegorical scene ⇒ alegórični prizòr
allegory ⇒ alegoríja (1), alegoríja (2)
alone ⇒ sám (1), sám (2)
aloud ⇒ naglás
Alpine sentimental drama* ⇒ álska ganljívka
alteration ⇒ predeláva (1)
alternate ⇒ alternácija
to alternate ⇒ alternirati
alternating cast ⇒ alternácijska zasédba
alternative theatre ⇒ alternatívno gledališče
amateur ⇒ amatêr (1), amatêr (2), amatêrka (1), amatêrka (2), ljubítelj, ljubíteljica
amateur actor ⇒ amatêrski igrálec
amateur actress ⇒ amatêrska igrálka
amateur company ⇒ amatêrska gledališka skupína
amateur group ⇒ amatêrska gledališka skupína
amateur puppet company ⇒ amatêrska lútkovna skupína

amateur puppet theatre ⇒ amatêrsko lútkovno gledališče
amateur puppet troupe ⇒ amatêrska lútkovna skupína
amateur theatre ⇒ amatêrsko gledališče
ambient music ⇒ razpoloženjska glásba
American Theatre ⇒ amêriško gledališče
amoibaion ⇒ amojbêjon
amphitheatre ⇒ amfiteáter
anagnorisis ⇒ prepoznánje
analysis of a dramatic figure ⇒ analíza drámskega líka
analytical drama* ⇒ analítíčna dráma
analytical playwrighting* ⇒ analítíčna téhniká
analytical rehearsal* ⇒ ravnáteljica gledališča, razčlémbna vája
ancient comedy ⇒ antična komédija
ancient drama ⇒ antična dramátika
(ancient) Greek comedy ⇒ grška komédija
ancient Greek theatre ⇒ antično grško gledališče (1), antično grško gledališče (2)
ancient Roman theatre ⇒ antično rímsko gledališče (1), antično rímsko gledališče (2)
ancient theatre ⇒ antično gledališče
ancient tragedy ⇒ antična tragédija
angel ⇒ producènt, producèntka
angled flats ⇒ pošévne kulíse
angled wings ⇒ pošévne kulíse
angry young men ⇒ jézni mladéníči
angura ⇒ angúra
to animate ⇒ animirati
animation ⇒ animácija (1), animácija (2)
animator ⇒ animátor, animátorka
anniversary performance* ⇒ jubiléjna predstáva
antagonism ⇒ antagonízem (1)
antagonist ⇒ prótiigrálec, prótiigrálka
anthropological theatre ⇒ antropolóško gledališče
Antichrist play ⇒ antikrístovska ígra
anti-drama* ⇒ ántidráma (1), ántidráma (2)
anti-hero ⇒ ántijunák
anti-heroine ⇒ ántijunákinja
anti-illusionist puppet theatre* ⇒ deziluzionístično lútkovno gledališče
anti-illusionist theatre* ⇒ ántiiluzionístično gledališče (1), ántiiluzionístično gledališče (2)
anti-proscenium ⇒ prvi lúčni vlák
anti-proscenium (lights) ⇒ prèdódrske lučí
anti-theatre ⇒ ántigledališče
antonomasia ⇒ antonomazíja
Apollonian ⇒ apolínično

aposeno ⇒ aposénto
appearance ⇒ nastòp (2)
to applaud ⇒ klicati (igrálce) pred zavésò
applause ⇒ aplávz
applause during the performance ⇒ aplávz
na odpíti scéni
applying foundation ⇒ teníranje
applying lipstick ⇒ šmínkanje ústnic
apron ⇒ prèdòdrje
apron stage ⇒ klínasti óder, proscénijski
óder
aquatic theatre ⇒ gledališče na vòdi
Arab theatre ⇒ arábsko gledališče
archaic theatre ⇒ arháično gledališče
archivist ⇒ arhivár, arhivárka
archon ⇒ arhónt
arena ⇒ aréna (1), aréna (2), aréna (3)
arena stage ⇒ aréna (3)
arena theatre ⇒ gledališče v krógu
argument ⇒ arguméntum
argumentum ⇒ arguméntum
Aristotelian drama ⇒ aristótelsko gle-
dališče
Aristotelian dramaturgy ⇒ aristótelska dra-
maturgija
Aristotelian structure ⇒ aristótelska drama-
turgija
Aristotelian theatre ⇒ aristótelsko gle-
dališče
armourer ⇒ orožár
army theatre ⇒ vojáško gledališče
articulation ⇒ izgòvor (1), izréka (1)
artificial turf ⇒ trávnato pogrinjálò
artist ⇒ artist (2), artístka (2)
artiste ⇒ artíst (1), artístka (1)
art(istic) act(ion) ⇒ umétniška ákcija
artistic director ⇒ umétniška diréktori-
ca, umétniški/-a vódja, umétniški diréktor,
umétniški vódja
artistic narration ⇒ umétniško pripovedová-
nje
artistry ⇒ artizem
art of dance ⇒ plésna umétnost
art of theatre ⇒ gledališka umétnost (1)
Asian puppet theatre ⇒ ázijsko lútkovno gle-
dališče
Asian theatre ⇒ ázijsko gledališče
aside ⇒ vstrán
assimilating ⇒ doživljanje (1)
(assistant) electrician ⇒ lúčkar, osvetlje-
válec
(assistant) stage manager ⇒ inšpiciènt,
inšpicièntka

assistant (to the) director ⇒ asistèntka re-
žije, asistènt režije
asymmetrical floodlight ⇒ àsimétrično
korító
Atellan (farce) ⇒ atelána
atmosphere ⇒ atmosfèra
atmospheric fog ⇒ atmosfèrska meglà
atmospheric music ⇒ razpoložènska glásba
Attakatha ⇒ atakáta
Attic comedy ⇒ átiška komédija
Attic tragedy ⇒ átiška tragédija
attractor* ⇒ atráktor
audience ⇒ avditórij (2), občínstvo
(audience) favourite ⇒ ljúdska igrálka, ljúdski
igrálec
audience perspective ⇒ ódrska perspektíva
(2)
audience reception ⇒ gledálčeva recépcija
(1), gledálčeva recépcija (2)
audience-relationship ⇒ kontákt s públiko
audience viewpoint ⇒ ódrska perspektíva
(2)
audio drama ⇒ rádijska igra (1)
audio library ⇒ fonotéka (1), fonotéka (2)
audio play ⇒ rádijska igra (1)
audition ⇒ avdícija
auditorium ⇒ avditórij (1), dvorána (1),
dvorána (2), dvoránski dél gledališke stávbe
Auguste ⇒ Avgúst
aulaeum ⇒ avléum
Ausdruckstanz ⇒ izrázni plés
Austrian curtain ⇒ nagúbana zavésa
auteur theatre* ⇒ ávtorsko gledališče (2)
author's theatre* ⇒ ávtorsko gledališče (1)
autobiographical play ⇒ ávtobiográfska
dráma
autobiographical theatre ⇒ ávtobiográfsko
gledališče
auto(matic) colour change ⇒ menjálnik bár-
nih fíltrov
autonomous theatre ⇒ avtonómno gle-
dališče
auto sacramental ⇒ auto sacramental
avant-garde drama ⇒ avantgárdna dramáti-
ka
avant-garde theatre ⇒ avantgárdno gle-
dališče

B

baby spot(light) ⇒ líliput, máli projekcijski
refléktor
backcloth ⇒ prospékt
to back-comb ⇒ tupíрати
back-combing ⇒ tupíranje

- backdrop** ⇒ prospékt
- Back from the top (of the scene)!** ⇒ Še
énkrat!
- background music** ⇒ razpoložljiva glásba
- back half-profile** ⇒ hrbtni pôlprofil
- backing (flat)** ⇒ kritna kulísa
- (backing) plate** ⇒ kritna létev
- back-light(ing)** ⇒ prôtisvetlôba
- back position** ⇒ hrbtni položáj
- (back-)shutters** ⇒ ôdrska fróna
- backstage** ⇒ ôdrski dél gledališke stávbe,
ozádje ôdra, zakulísje, zaôdrje
- back-story** ⇒ prèdžgôdba
- balagan** ⇒ balagán
- balcony** ⇒ balkón (1), balkón (2), balkón (3)
- balcony scene** ⇒ balkónska scéna
- balcony seat** ⇒ balkónski sédež
- balcony stall** ⇒ balkónski sédež
- ballad opera** ⇒ baládna ópera
- ballerina** ⇒ balétka
- ballet** ⇒ balét (1), balét (2), balét (3), balét
(4)
- ballet blanc** ⇒ béli balét
- ballet comedy** ⇒ balétna komédija
- Ballet Comique de la Reine** ⇒ kómični balét
kraljice
- ballet company** ⇒ balétni ansámbel
- ballet dancer** ⇒ balétka, balétnik
- ballet de cour** ⇒ dvórni balét
- ballet d'entrée** ⇒ ballet d'entrée
- ballet ensemble** ⇒ balétni ansámbel
- ballet-girl (star.)** ⇒ balétka
- ballet-héroïque** ⇒ heróični pantomímični
plés
- ballet master** ⇒ balétni mójster (1), balétni
mójster (2)
- ballet mistress** ⇒ balétna mójstrica
- ballet performance** ⇒ balétna predstáva
- ballet studio** ⇒ balétna dvorána
- ballet theatre** ⇒ balétno gledališče
- band** ⇒ orkéster (1)
- banjo (track)** ⇒ tírno vodílo horizóna
- barn-door** ⇒ smúčna zaslónka
- barnstorming company** ⇒ gostoválnó gle-
dališče
- barnstorming theatre** ⇒ gostoválnó gle-
dališče, potujóče gledališče
- bar one** ⇒ prúi lúčni vlák
- baroque comedy** ⇒ baróčna komédija (1),
baróčna komédija (2)
- baroque stage** ⇒ baróčni óder
- baroque theatre** ⇒ baróčno gledališče (1),
baróčno gledališče (2)
- bar(rel)** ⇒ dróg pri vláku, létev, vlák
- bar zero** ⇒ prúi lúčni vlák
- basement theatre** ⇒ klétno gledališče
- bastinado*** ⇒ bastonáda
- batten** ⇒ létev (1), préčna utrjeválna létev, utr-
jeválna létev, vlák, vzdôžna utrjeválna létev
- to batten (out)** ⇒ létviti, polétviti
- beam-light** ⇒ nizkonapétostno koríto
- beam projector** ⇒ nizkonapétostno koríto
- beating** ⇒ bastonáda
- to be carried away** ⇒ igráti v aféktu
- Beijing opera** ⇒ pékinška ópera
- benefit** ⇒ benefíčna predstáva, dobrodélna
predstáva
- Bengal fire** ⇒ bengálični ôgenj
- to be off-book** ⇒ memorírati besedílo
- bespeak (performance) (star.)** ⇒ zakljúčena
predstáva
- biblical drama** ⇒ svetopísemska dráma
- Biedermeier comedy*** ⇒ bidermájerska ko-
médija
- biodrama** ⇒ biográfska dráma
- biographical play** ⇒ biográfska dráma
- biomechanics** ⇒ biomehánika
- birdie** ⇒ líliput, máli projekcijski refléktor
- bit part** ⇒ epizódna vlóga, pès, stránska
vlóga
- bit player** ⇒ epizodíst, epizodístka, stránska
igrálka, stránski igrálec
- black-box stage** ⇒ spremenljívi óder
- black comedy** ⇒ črna komédija
- black drapes** ⇒ ôdrske zavése
- black light** ⇒ črna lúč
- black-light theatre** ⇒ črno gledališče, lumini-
scénčno gledališče
- black-out** ⇒ temà (2), temà (3)
- blacks** ⇒ ôdrske zavése
- black tabs** ⇒ ôdrske zavése
- blade** ⇒ laméla (2)
- blank** ⇒ lúknja
- blank verse** ⇒ blánkvèr
- block** ⇒ bráda
- blocking** ⇒ aranžírjanje, mizanscéna
- blocking rehearsal** ⇒ vája na ódru
- blocking (rehearsal)** ⇒ aranžírka
- blues** ⇒ délovna lúč
- boards** ⇒ óder (1)
- bobbinet** ⇒ tíl (1)
- body** ⇒ teló
- body art** ⇒ body art
- body position** ⇒ telésni položáj
- body technique** ⇒ telésna téhnika (1), te-
lésna téhnika (2)
- to bomb** ⇒ pogoréti
- bomb tank** ⇒ eksplozijska kómora

bon-vivant ⇒ lahkoživec
to boo ⇒ izžvižgati predstavo, žvižgati (1), žvižgati (2)
booing ⇒ žvižganje
book-fold ⇒ zložljiva kulisa
book of comments ⇒ knjiga vtisov
book two-fold ⇒ zložljiva kulisa
book wing ⇒ dvokrilna kulisa
boom(erang) ⇒ pokončni svetilni žleb
booth stage ⇒ montažni óder
border ⇒ eléktrična sofita, sofita
borderlight ⇒ predálčna svetilna opóra, svetilni žleb
Borštnik ring* ⇒ Bórštnikov pristan
boulevard ⇒ bulvár (1), bulvár (2), bulvár (3)
boulevard comedy ⇒ bulvárska komédija
boulevard theatre ⇒ bulvársko gledališče
bourgeois drama ⇒ meščánska dráma
bourgeois theatre ⇒ meščánsko gledališče
bow ⇒ priklòn (1)
box ⇒ lóža, zabòj
box boom(erang) ⇒ dvoránska sténska svetilna réža
box drape(rie)s ⇒ lóžna draperija
box-office ⇒ gledališka blagájna
box-office plan ⇒ sédežni réd
box seat ⇒ lóžni sédež
box set ⇒ zaprta scéna
box stage ⇒ škátlasti óder
box theatre* ⇒ lóžno gledališče
(brace) jack ⇒ kótna opóra
braggart ⇒ baháč
Brail curtain ⇒ nagúbana zavésa
Bravo! ⇒ Brávo!
breaking the fourth wall ⇒ gledališka dezi-luzija
breaking the illusion ⇒ gledališka deziluzija
to break the fourth wall ⇒ stopíti čez rám-po
breathing exercises ⇒ dihálne váje
Brechtian dramaturgy ⇒ brechtovska dra-maturgija
breeches role ⇒ vlóga v hláčah
bridge ⇒ móst
bridge lift ⇒ dvížni pódij
Brighella ⇒ Brigéla
broad comedy ⇒ burkáška komédija
buffo ⇒ búffo (1)
buffonade ⇒ bufonáda (1)
buffoon ⇒ búrkež
buffoonery ⇒ bufonerija (1)
buffooning ⇒ bufonerija (2)
Bunraku ⇒ bunráku
burla ⇒ búrla

burlesque ⇒ burléska (1), burléska (2), tra-vestija (1)
burlesque comedy ⇒ burléskna komédija
bus-and-truck company ⇒ gostoválnó gle-dališče
bus-and-truck theatre ⇒ gostoválnó gle-dališče
buskin ⇒ kotúrn
butoh ⇒ búto
buyer's office ⇒ gledališki ekonómát
by special permission ⇒ kot gòst

C

cabaret ⇒ kabaré (1), kabaré (2), kabaré (3)
cabaret theatre ⇒ kabarétnó gledališče
café theatre ⇒ kavárniško gledališče
calendar of performances ⇒ razporéd pred-stáv
to call (actors) before the curtain ⇒ klícati (igrálce) pred zavésó
to call (an actor) ⇒ klícati igrálca na óder
to call (the show) ⇒ inšpicirati
cameo ⇒ diréktorska vlóga, generálska vlóga
camera performance ⇒ fotografiranje
Cankarian drama* ⇒ cankarjánska dráma
cantic ⇒ kántik
Can we have quiet in the house? ⇒ Tišína!
cape-and-sword play ⇒ igra plášča in méča
(carbon-)arc light ⇒ oblóčni refléktor
card ⇒ gradáša, grebén
carnival ⇒ karnevál
carnival farce ⇒ pústna igra
carnival play ⇒ pústna igra
carousel ⇒ turnír
carpenter's (work)shop ⇒ mizárna
(carpentry) (work)shop ⇒ scénska delávni-ca
carriage ⇒ dříža
to carry the show ⇒ nosíti predstávo (1), no-síti predstávo (2)
to cast ⇒ zasésti igrálca
cast ⇒ zasédba (2), zasédba (3)
cast and crew ⇒ gledališki ansámbl
castellet ⇒ kastelét
casting ⇒ kásting, zasédba
catastasis ⇒ katastázna
catastrophe ⇒ katastrofa, razsnóva
catharsis ⇒ katárza (1), katárza (2)
catwalk ⇒ mostíč
caul cap ⇒ mréžna kápica
cauldron trap ⇒ málo pogrezálo
caul net ⇒ mréžna kápica
cazuela ⇒ cazuela

- ceiling piece** ⇒ stròp
- celebration** ⇒ akademija (2)
- cellar** ⇒ podòdrje
- to cement** ⇒ fiksirati
- ensor** ⇒ cenzor
- ensorship** ⇒ cenzúra (1)
- central theatre** ⇒ osrédnje gledališče
- centre line** ⇒ središčna črta ódra
- centre-stage** ⇒ sredina ódra
- centrestage (lighting) bridge** ⇒ vmésni sve-tílmi móst
- ceremonial** ⇒ ceremoniál (1)
- ceremony** ⇒ ceremoniál (2)
- chamber acting*** ⇒ kómorna igra
- chambermaid** ⇒ služábnica
- chamber play** ⇒ kómorna dráma (1), kómor-na dráma (2)
- chamber production** ⇒ kómorna izvédba
- chamber stage** ⇒ kómorni óder
- chamber theatre** ⇒ kómorno gledališče
- chambre à quatre** ⇒ sòba s štírimi (vráti)
- change** ⇒ spremémba (1), spremémba (2)
- chanson** ⇒ šansón
- character** ⇒ karákteer
- character actor** ⇒ karaktèrni igrálec
- character actress** ⇒ karaktèrna igrálka
- character analysis** ⇒ razčlenjevánje vlóge
- character dance** ⇒ karaktèrni plés (1), karaktèrni plés (2)
- character drama** ⇒ karaktèrna dráma
- characterization** ⇒ karakterizácija (1), ka-rakterizácija (2)
- character mask** ⇒ karaktèrna máška
- character part** ⇒ karaktèrna vlóga
- character role** ⇒ karaktèrna vlóga
- characters** ⇒ osébe (1), osébe (2)
- chariot-and-pole stage** ⇒ kulísní óder
- charisma** ⇒ prezénca (1)
- Cheat!** ⇒ Odprí se!
- Chekhovian dramaturgy** ⇒ čehovljánska dramaturgija
- Chekhovian play** ⇒ čehovljánska dráma
- chest breathing** ⇒ prsno díhanje
- chewing the scenery** ⇒ patétična igra
- to chew the scenery** ⇒ igráti v aféktu
- chief electrician** ⇒ mójster lučí
- children's performance** ⇒ otróška predstáva (1)
- children's play** ⇒ otróška igra
- children's production** ⇒ otróška predstáva (2)
- children's theatre** ⇒ otróško gledališče (1), otróško gledališče (2)
- Chinese puppet theatre** ⇒ kitájsko lútkovno gledališče
- Chinese theatre** ⇒ kitájsko gledališče (1)
- Chippendale (dancer)** ⇒ striptizét
- chiseller** ⇒ solíst (2), solístka (2)
- chivalric play** ⇒ víteška dráma
- choir** ⇒ zbòr (2)
- choir hall** ⇒ zbòrovska dvorána
- choragus** ⇒ korég (2)
- choral recitation** ⇒ zbòrna recitácija
- choral speaking** ⇒ zbòrno govorjénje
- choregus** ⇒ korég (2)
- choreodrama** ⇒ kóreodráma
- choreograph(er)** ⇒ koreográf, koreografínja
- choreography** ⇒ koreografija (1), koreografija (2), koreografija (3), koreografija (4)
- choreutes** ⇒ korévt
- choreutic elements** ⇒ korévtika (1)
- choreutics** ⇒ korévtika (2)
- chorist(er)** ⇒ zboríst, zborístka
- chorus** ⇒ zbòr (1), zbòr (2)
- chorus hall** ⇒ zbòrovska dvorána
- chorus leader** ⇒ vodíteljica zbòra, vodítelj zbòra, vódja zbòra
- Christmas play** ⇒ božíčna igra
- chronicle** ⇒ histórija (1)
- chronicle (play)** ⇒ krónika
- CID lamp** ⇒ HMI-refléktor
- circle** ⇒ balkón (1), balkón (2), balkón (3)
- circle club** ⇒ drámski króžek
- circle seat** ⇒ balkónski sédež
- circle stall** ⇒ balkónski sédež
- circus** ⇒ církus (1), církus (2), církus (3), církus (4)
- circus artist** ⇒ církuska artístka, církuski ar-tíst
- circus performer** ⇒ cirkusánt (1), cirkusánt-ka (1)
- city theatre** ⇒ méstno gledališče
- clamp** ⇒ kléšče
- clapping** ⇒ aplávoz
- claque** ⇒ ploskáči
- claque(ur)** ⇒ ploskáč
- claquese (star.)** ⇒ ploskáčka
- class*** ⇒ réd
- classical ballet** ⇒ klásični balét
- classic(al) drama** ⇒ klásična dráma (1), klásična dráma (2)
- (classical) Indian theatre** ⇒ índijsko gle-dališče (1)
- (classical) Japanese theatre** ⇒ japónsko gle-dališče (1)
- classic(al) repertoire** ⇒ klásični repertoár

classic(al) structure ⇒ klásična zgrádba dráme
classic(al) tragedy ⇒ klásična tragédija (1), klásična tragédija (2), klásična tragédija (3)
clavicular breathing ⇒ ključnično dihanje
cleat ⇒ obešalno uho
climax ⇒ vrh
clip ⇒ kléšče
cloak-and-dagger play ⇒ igra plášča in mēča
cloak-room ⇒ garderóba (2)
cloak-room attendant ⇒ garderobêr (2), garderobêrka (2)
cloak-room girl ⇒ garderobêrka (2)
closed form ⇒ zapíta fórma
closet drama ⇒ brálna dráma
cloud machine ⇒ projekcijski aparát za obláke
cloud projector ⇒ projekcijski aparát za obláke
clown ⇒ klôvn (1), klôvn (2)
clown* ⇒ cirkusánt (2), cirkusántka (2)
clownness (star.) ⇒ klovnésa
coat-room ⇒ garderóba (2)
coat-room attendant ⇒ garderobêr (2), garderobêrka (2)
coat-room girl ⇒ garderobêrka (2)
cold reading ⇒ pívo bránje
collage ⇒ lépljenka (1), lépljenka (2), lépljenka (3)
collection of images ⇒ ikonotéka (1)
collective hero ⇒ kolektívni junák
collective-hero theatre* ⇒ kolektivistično gledališče
(colour) boom(erang) ⇒ menjálnik bárvnih filtrov
colour filter ⇒ bárvni filter, svetlôbni filter
colour scroller ⇒ avtomátski menjálnik bárvnih filtrov
colour wheel ⇒ bárvno koló
Columbine ⇒ Kolombína
comedia de santos ⇒ comedia de santos
comedian ⇒ komedijánt (1), komedijánt (2), kómik (1), kómik (2)
comédic ⇒ kómično (2)
comédie-ballet ⇒ balétna komédija
comédienne (star.) ⇒ komedijántka (1), komedijántka (2), kómičarka (1), kómičarka (2)
comediographer (star.) ⇒ komediográf, komediográfinja
comedy ⇒ komédija (1), komédija (2), komédija (3), kómika (1), kómika (2)
comedy-farce ⇒ burkáška komédija
comedy mask ⇒ kómična máska

comedy of character ⇒ karaktérna komédija, karaktérna kómika
comedy of humours ⇒ karaktérna komédija
comedy of intrigue ⇒ komédija zapléta
comedy of manners ⇒ komédija nrváí
comedy of repetition ⇒ repeticijska kómika
comedy of situation ⇒ situacijska kómika
comedy opus* ⇒ komediografíja (2)
comedy playwright ⇒ komediográf, komediográfinja
comedy-romance ⇒ romántična komédija (2)
comedy-writing ⇒ komediografíja (1)
comic ⇒ komedijánt (1), komedijánt (2), komedijántka (1), komedijántka (2), kómičarka (1), kómičarka (2), kómično (1), kómično (2), kómičnost (1), kómičnost (2), kómik (1), kómik (2), kómika (1), kómika (2)
comical ⇒ kómično (2)
comicality ⇒ kómičnost (1), kómičnost (2)
comicalness (star.) ⇒ kómičnost (1), kómičnost (2)
comic effect ⇒ kómični efékt
comic mask ⇒ kómična máska
comic old woman ⇒ kómična stárka
comic opera ⇒ ópera búffa
comic scene ⇒ kómični prizòr
command performance* ⇒ kabinétna predstáva
commedia dell'arte ⇒ commedia dell'arte
commedia erudita ⇒ učéna komédija
commercial theatre ⇒ komerciálno gledališče
community theatre ⇒ amatérsko gledališče
comoedia palliata ⇒ paliáta
comoedia togata ⇒ togáta
company ⇒ gledališki ansámbel
(competitive) ballroom dancing ⇒ špórtni plés
complication ⇒ zaplèt (1), zaplèt (2)
composer ⇒ ávtor glásbe, ávtorica glásbe
conceptual theatre ⇒ konceptuálno gledališče
concert production ⇒ koncêrtna izvedba
conclusion ⇒ sklépni prizòr
condenser lens ⇒ kondénczor
conditional theatre ⇒ pogójno gledališče
confidant ⇒ zaúpnik
conflict ⇒ agón (1), agón (2), agón (3), zaplèt (1), zaplèt (2)
connecting with the audience ⇒ kontákt s públíko
conservatory ⇒ konservatórij

(construction) (work)shop ⇒ gledališke delavnice, gledališki ateljé, kulisárna
construction workshop ⇒ scénska delavnica
contact improvisation ⇒ kontaktna improvizácija
contained acting ⇒ ponotránjena igra
contemporary dance ⇒ sodôbni plés
(contemporary) (East-)Indian theatre ⇒ indijsko gledališče (2)
(contemporary) Japanese theatre ⇒ japonsko gledališče (2)
contemporary repertoire ⇒ modérni repertoár
context ⇒ besedílna okóliščina (2)
contract ⇒ angažmá
control booth ⇒ kontrolná kabína
controller ⇒ vodílo
control room ⇒ eléktričarska kabína, kabína za regulácijo osvetljáve
conventional theatre* ⇒ konvencionálno gledališče
co-ordination of stage actions* ⇒ sinhronizácija ôdrskih ákcij
co-production ⇒ kôprodukcija (1), kôprodukcija (2)
coquette ⇒ kokéta
cordax ⇒ kórdaks
(corner) block ⇒ klín
(corner) brace ⇒ klín
corner step ⇒ vogálna stopnica
corner tread ⇒ vogálna stopnica
corner unit ⇒ vogálna stopnica
corporate performance* ⇒ kónto (2)
corporate seats* ⇒ kónto (1)
corral ⇒ corral
to costume ⇒ kostumírati
costume co-ordinator ⇒ organizátorka kostúmske opréme, organizátor kostúmske opréme
costume department ⇒ kostúmska delavnica, krojáčnica
costume design ⇒ kostumografija (1), kostumografija (2), kostumografija (3)
costume designer ⇒ ávtorica kostúmov, ávtor kostúmov, kostumográf, kostumográfka
costume fitting ⇒ kostúmska vája
costume parade ⇒ kostúmska vája, pregléd kostúmov
costume plot ⇒ seznám kostúmov
costume rehearsal ⇒ kostúmska vája
costumes ⇒ kostúmi (1), kostúmi (2), kostúmska opréma
costume sketch ⇒ kostúmski osnútek

costume stock ⇒ kostúmski fúndus (1)
costume storage ⇒ kostúmski fúndus (2)
costume (work)shop ⇒ kostúmska delavnica, krojáčnica, môška krojáčnica, žénska krojáčnica
costumier ⇒ kostumêr
cothurnate tragedy* ⇒ koturnáta
cothurnus ⇒ kotúrn
counteraction ⇒ nasprótna igra
countercross ⇒ formálni premík
counterplot ⇒ nasprótna igra
counterweight arbour ⇒ dróg za prótiuteží
counterweight cradle ⇒ dróg za prótiuteží
court ballet ⇒ dvórni balét
court dance ⇒ dvórni plés
court-theatre ⇒ dvórno gledališče
to cover ⇒ preigráti se pred kóga/káj, zakrívati
cover ⇒ štúdijska vlóga
crash-box ⇒ efékt razbitéga stékla
to create a character ⇒ oblikováti vlógo
to create a role ⇒ oblikováti vlógo
creating a character ⇒ oblikovávanje vlóge
creating a role ⇒ oblikovávanje vlóge
crêpe hair ⇒ krép, trésa
crêpe wool ⇒ trésa
crepida ⇒ krépida
crew chief ⇒ ôdrski mójster
crime drama ⇒ kriminálka (1), kriminálka (2)
critic ⇒ gledališka krítická, gledališki krítik
cross above ⇒ premík za kóm/čím
to cross behind ⇒ preigráti se za kóga/káj
cross below ⇒ premík pred kóga/káj
cross-cultural theatre ⇒ medkultúrno gledališče
to cross the footlights ⇒ stopíti čez rámpo
crowd ⇒ komparzerija
crowd scene ⇒ mnôžični prizôr
cue ⇒ iztôčnica
cue-to-cue ⇒ lúčna vája
cultural performance ⇒ kultúrno izvájanie
curling iron ⇒ fígaro
curtain ⇒ zavésa
Curtain! ⇒ Zavésa!
curtain-call ⇒ aplávz
curtain (falls) ⇒ zástor páde
curtain lifter ⇒ prèdígra
curtain line ⇒ líniya glávne zavése, portálna číta ódra
curtain man ⇒ zavésar
curtain raiser ⇒ prèdígra
curtain set ⇒ zavésna scéna
curtsy ⇒ priklôn (1)

curved step ⇒ okrúgla stopnica
cut ⇒ dramaturška čiŕta (2)
to cut ⇒ potegniŕi čiŕto
cut (foliage) border ⇒ zeléna sofita
to cut in front ⇒ preigráti se pred kóga/káj
cut-out ⇒ silhuétna kulísa
cutter ⇒ krojáč, krojačica
cutting ⇒ čiŕtanje besedíla
cycle of plays ⇒ drámski cikel
cyc(lorama) ⇒ cikloráma (1), horizónt (1), króžni horizónt
cyc(lorama) bar ⇒ panorámski vlák
cyc(lorama) batten ⇒ horizóntna lúč (1), panorámski vlák
cyc(lorama) flood(light) ⇒ horizóntni refléktor
cyc(lorama) light(ing) ⇒ horizóntna lúč (2)
cyc(lorama) lights ⇒ horizóntna lúč (1)
cyc(lorama) track ⇒ tírno vodílo horizónta
cyke ⇒ cikloráma (1), horizónt (1), króžni horizónt

D

Dadaist drama ⇒ dadaíŕstična dramátika
Dadaist theatre ⇒ dadaíŕstično gledališče
dais ⇒ pódijs
dalang ⇒ dálang
dame ⇒ kómična stárka
dance ⇒ plés (1), plés (2), plés (3)
dance archive ⇒ plésni arhív
dance art ⇒ plésna umétnosť
dance drama ⇒ kóreodráma
dance festival ⇒ plésni festival
dance modernism ⇒ plésna modérna
dance notation ⇒ plésna notácia
dance performance ⇒ plésna predstáva
dancer ⇒ plesálec (1), plesálka (1)
dance school ⇒ plésna šóla
DanceSport ⇒ špórtni plés
dance technique ⇒ plésna téchnika
dance theater ⇒ plésno gledališče
dance workshop ⇒ plésna delávnic
dancing-girl ⇒ plesálka (1)
dandy ⇒ lahkoživec
dark(ness) ⇒ temà (1)
dark season ⇒ mŕtva sezóna
daylight ⇒ HMI-refléktor
dead angle ⇒ mŕtvi kóť
deaf spot* ⇒ glúho mésto
début ⇒ debí
débutant ⇒ debitánt
débutante ⇒ debitántka
decadent drama ⇒ dekadénčna dramátika
deck ⇒ praktikábelska osnóva

to declaim ⇒ deklamírati (1), deklamírati (2)
declaimer (star.) ⇒ deklamátor (2), deklamátorka (2)
declamation ⇒ deklamácia (1), deklamácia (2)
declamatory actor ⇒ deklamátor (1), deklamátor (2)
declamatory actress ⇒ deklamátorka (1), deklamátorka (2)
décor ⇒ scenografija (5)
delaying moment ⇒ zavirálni momént
to delete the cut ⇒ odpréti čiŕto (2)
to deliver ⇒ plasírati
demi-monde ⇒ lahkožívka
dénouement ⇒ katastrofa, razplét (1), razplét (2), razsnóva
deportment ⇒ drža
descriptive criticism ⇒ deskriptívna dramaturgija
descriptive dramaturgy ⇒ deskriptívna dramaturgija
design ⇒ líkovna zasnóva (2)
to design a production ⇒ oprémiti predstávo
to design a show ⇒ oprémiti predstávo
design concept ⇒ líkovna zasnóva (1)
deus ex machina ⇒ deus ex machina (1), deus ex machina (2)
deuteragonist ⇒ devteragonist
diacritic(al) (mark) ⇒ naglásno známenje
dialogue ⇒ dialóg (1)
dialogue coaching ⇒ režíja dialóga
diaphragmatic breathing ⇒ prepónsko díhanje
diction ⇒ díkcija (2), díkcija (3), izréka (1), izréka (2)
didactic play ⇒ poučna ígra
didactic theatre ⇒ didaktično gledališče
didascalies ⇒ didaskálie (1)
diffusing filter ⇒ razpršílni filter
diffusing screen ⇒ rozpršílni filter
dilettante ⇒ diletánt (2), diletántka (2)
dimmer ⇒ regulátor
dimmer board ⇒ komándna míza (1), komándna míza (2), nastavítvena plóšča
Dionysia ⇒ dionízije
Dionysian ⇒ dionizično
Dionysian tragedy ⇒ dionizična tragédija
to direct ⇒ režírati
directing ⇒ režíja (1)
directing dialogue ⇒ režíja dialóga
direction ⇒ režíja (1)
director ⇒ režisér, režisérka
director's booth ⇒ režíja (2)
director's license* ⇒ režisérska licéncia

director's (note) book ⇒ režijska knjiga
director's reading ⇒ režisérsko bránje
director's script ⇒ režijska knjiga
director's seat ⇒ režisérski sédež
director's theatre ⇒ režisérsko gledališče
 (1), režisérsko gledališče (2)
director with a BA ⇒ univerzitetna diplomirana režisérka, univerzitetni diplomirani režisér
director with a degree (in Directing) ⇒ univerzitetna diplomirana režisérka, univerzitetni diplomirani režisér
director with a MFA ⇒ univerzitetna diplomirana režisérka, univerzitetni diplomirani režisér
disguise ⇒ krínka, preobléka, preobléka
dithyramb ⇒ ditirámbov
dithyrambic chorus ⇒ ditirámbski zbor
documentary theatre ⇒ dokumentárno gledališče
doing the schtick ⇒ šmíra
dolly ⇒ ódrski vozíček
dome (cyclorama) ⇒ kúpolasti horizónt
dome (horizonta) ⇒ kúpolasti horizónt
domestic drama ⇒ družínska dráma, meščánska dráma
domestic tragedy ⇒ meščánska tragédija (1)
door flat ⇒ kulísa z vráti
to do the schtick ⇒ šmírati
double ⇒ dvójnica, dvójnik
to double ⇒ dublířati
double cast ⇒ alternácijska zasédba, dvójna zasédba
double role ⇒ dvójna vlóga
(doughnut) revolve ⇒ vrtljíva kulísa
downstage ⇒ sprédaj
down(stage) centre ⇒ v sredíni sprédaj (1), v sredíni sprédaj (2)
down(stage) left ⇒ désno sprédaj (1), lévo sprédaj (2)
down(stage) right ⇒ désno sprédaj (2), lévo sprédaj (1)
downstage wall ⇒ četřta sténa
doyen ⇒ doajén
drama ⇒ dráma (1), dráma (2), dramátíčnost, dramátika (1), dramátika (2)
drama acting ⇒ drámska ígra (1)
drama circle ⇒ dramátíčni króžek, drámski króžek
drama class ⇒ dramátíčni tečaj
drama course ⇒ dramátíčni tečaj
drama of atmosphere ⇒ dráma vzdúšja
drama of ideas ⇒ tézna dráma

drama of social environment* ⇒ miljéjska dráma
drama of the decadence ⇒ dekadénčna dramátika
drama of the milieu ⇒ miljéjska dráma
drama on the church porch ⇒ sémilitúrgična dráma
drama scholar ⇒ dramatórg (3), dramatórginja (3)
drama therapy ⇒ drámska terapíja
dramatic acting ⇒ drámska ígra (1)
dramatic action ⇒ dramátíčna ákcija, drámska ákcija, drámsko dogájanje
dramatic arch ⇒ dramatórřki lók
dramatic art ⇒ drámska umétnost (1), drámska umétnost (2)
dramatic ballet ⇒ dramátíčni balét
(dramatic) character ⇒ drámska oséba (1)
dramatic club ⇒ dramátíčno drúřtvo
dramatic conflict ⇒ drámski konflíkt
(dramatic) context ⇒ besedíline okóliščine (1)
dramatic cycle ⇒ drámski cíkel
dramatic event ⇒ dramátíčna ákcija
dramatic figure ⇒ drámski lík (1)
dramatic idea ⇒ idéja dráme
dramatic oratorio* ⇒ góvorni zbor
dramatic performance ⇒ drámska predstáva
dramatic poem ⇒ drámska pesnítev
dramatic school* ⇒ dramátíčna šóla
dramatic situation ⇒ drámska situácijska
dramatic society ⇒ dramátíčno drúřtvo
dramatic space ⇒ drámski prôstor
dramatic speech ⇒ drámski gôvor
(dramatic) story(-line) ⇒ drámska zgódba
dramatic structure ⇒ dramatórřka zgrádba, drámska struktúra, zgrádba dráme
dramatic technique ⇒ drámska téhnika
dramatic text ⇒ drámsko besedílo
dramatic theatre ⇒ drámsko gledališče
dramatic theory ⇒ drámska teoríja
dramatic time ⇒ drámski čas (1), fiktívni čas
dramatism ⇒ dramátíčnost
dramatis personae ⇒ dramatis personae, osébe, osébe, zasédba
dramatist ⇒ dramátíčarka, dramátik
dramatization ⇒ dramatóřácijska (1), dramatóřácijska (2)
to dramatize ⇒ dramatóřírati (1), dramatóřírati (2)
dramatizer ⇒ dramatóřátor, dramatóřátorka

dramaturge ⇒ dramatúrg (1), dramatúrg (2), dramatúrginja (1), dramatúrginja (2)
dramaturge (star.) ⇒ dramátičarka, dramátič
dramaturge with a BA ⇒ univerzitétna diplomírana dramatúrginja, univerzitétni diplomírani dramatúrg
dramaturge with a degree (in Dramaturgy) ⇒ univerzitétna diplomírana dramatúrginja, univerzitétni diplomírani dramatúrg
dramaturgical analysis ⇒ dramatúrška razčlémba
(dramaturgical) cut ⇒ dramatúrška črta (1)
dramaturgical department ⇒ dramatúrški oddélek
dramaturgical reading ⇒ dramatúrško bráňje
dramaturgy ⇒ dramaturgíja (3), dramaturgíja (4), dramaturgíja (5)
drama with a late point of attack ⇒ analítična dráma
drama with a message ⇒ tendénčna dráma
drama with an early point of attack ⇒ sintétična dráma
drape(ries) ⇒ draperíja
drapery set ⇒ zavésna scéna
draw curtain ⇒ vodorávno razmična zavésa
drawing-room comedy ⇒ komédija nraiv, salónska komédija
drawing-room drama ⇒ konverzacijska dráma, salónska dráma
drencher ⇒ avtomátska gasílna napráva, vódná zavésa
dress ⇒ kostúmska opréma
to dress ⇒ kostumíрати
dress box ⇒ lóža I. réda
dress circle ⇒ pívi balkón, sêrkel
dresser ⇒ garderobêr (1), garderobêrka (1)
dressing room ⇒ garderóba (1)
dress parade ⇒ kostúmska vája, preglèd kostúmov
dress plot ⇒ sezám kostúmov
dress rehearsal ⇒ generálka
drive cable ⇒ vodílna vřv
to drop the character ⇒ pásti iz vlóge
dry ice ⇒ efékt meglè
to dry-run the script ⇒ preigráti
to dry-run the text ⇒ preigráti
dry tech(nical rehearsal) ⇒ montážna vája
dumb-show ⇒ néma ígra
duologue ⇒ duológ
Dutchman ⇒ krítina létev
dynamic blocking ⇒ dinámíčna mizanscéna

E

Easter play ⇒ velikonóčna ígra
editing ⇒ čřtanje besedíla
educational puppet ⇒ lútká v vzgóji
(education and) outreach ⇒ animácija (3)
effect ⇒ scénski efékt
effect disc ⇒ stekléno koló
(effects) projector ⇒ projekcijski refléktor
effect wheel ⇒ stekléno koló
ekkyklema ⇒ ekikléma
elevated diction ⇒ privzdígnjena díkcija
elevator stage ⇒ dvížni óder, pogrezljívi óder
elevator trap ⇒ pogrezálo
Elizabethan comedy ⇒ elizabetínska komédija
Elizabethan drama ⇒ elizabetínska dramátičá
Elizabethan stage ⇒ elizabetínski óder
Elizabethan theatre ⇒ elizabetínsko gledališče (1), elizabetínsko gledališče (2)
Elizabethan tragedy ⇒ elizabetínska tragédija
ellipsoidal instrument ⇒ elípsasti refléktor
ellipsoidal lantern ⇒ elípsasti refléktor
embodiment ⇒ uteléšjenje (1), uteléšjenje (2)
embolima ⇒ embólimon
emcee ⇒ povezoválec (1), povezoválec (2), povezováčka (1), povezováčka (2)
Encore! ⇒ Bis!
end ⇒ kónec
to engage ⇒ angažírati
engagement ⇒ angažmá
English Comedians ⇒ angléški komedijánti
ensemble ⇒ gledališki ansámbel
ensemble acting ⇒ ansámbelská ígra, sòígra
enter ⇒ prídejo, prídeta
enters ⇒ príde
enters stage left ⇒ príde z désne
enters stage right ⇒ príde z léve
enters upstage ⇒ príde od záda
entr'acte (star.) ⇒ mèdígra (1)
entrance ⇒ entrée (1), nastòp (1)
entrée ⇒ entrée (1), entrée (2), entrée (3)
entremes ⇒ entremés
enunciation ⇒ izrèka (2)
environmental directing ⇒ ambientálna režíja
environmental theatre ⇒ ambientálno gledališče
epic dramaturgy ⇒ épská dramaturgíja
epic play ⇒ épská dráma
epic theatre ⇒ épsko gledališče (1), épsko gledališče (2)
epilogue ⇒ epilóg

episode ⇒ epizóda (1), epizóda (2)
to erase the cut ⇒ odpréti črto (2)
Erinyes (pl) ⇒ erinija
escenario ⇒ escenário
ethical core of a play ⇒ étično jédro dráme
ethical function of drama ⇒ étična fúnkcija dráme
Eukinetics ⇒ evkinétika
Eumenides (pl) ⇒ evmenída
European theatre ⇒ evrópsko gledališče
evening of performing literature ⇒ večér umétniške beséde
evening of readings ⇒ večér umétniške beséde
evening performance ⇒ večérna predstáva
exciting force ⇒ sprožilni momént
exciting moment ⇒ sprožilni momént
exeunt ⇒ odídejo, odídeta
existentialist drama ⇒ eksistencialistična dramátika
exit ⇒ odídejo, odídeta
exits ⇒ odíde
exodos ⇒ éksodos
exotic dancer ⇒ striptizéta
experiential theatre* ⇒ gledališče izkúšnje
experimental drama ⇒ eksperimentálna dráma
experimental performance ⇒ eksperimentálna predstáva
experimental theatre ⇒ eksperimentálno gledališče
explosion effect ⇒ efékt póka
exposition ⇒ ekspozícija
expression corporelle ⇒ govoríca telésa
expressionist drama ⇒ ekspresionistična dramátika
expressionist theatre ⇒ ekspresionistično gledališče
extemporization ⇒ ekstémpore
to extemporize ⇒ ekstemporírati (1), ekstemporírati (2)
extendible brace ⇒ raztegljiva opórnica
extending brace ⇒ raztegljiva opórnica
exterior ⇒ eksteriêr (1), eksteriêr (2)
external action ⇒ zunánje ódrsko dogájanje
external(ized) acting ⇒ pozunánjena ígra
external structure ⇒ zunánja zgrádba dráme
extra ⇒ statíst, statístka
extras ⇒ komparzeríja
extravaganza ⇒ spektákel (1)
eye make-up ⇒ líčenje očí

F

fabula crepidata ⇒ krepidáta
fabula palliata ⇒ paliáta
fabula praetexta ⇒ pretéksta
fabula togata ⇒ togáta
Face the audience! ⇒ V občínstvo!
facial expression ⇒ mímika
facing-out position ⇒ čélni položáj
faculty of fine arts ⇒ akademíja (1)
faculty of performing arts ⇒ akademíja (1)
fairground puppet theatre* ⇒ sêjensko lútkovno gledališče
fair theatre ⇒ sêjensko gledališče
fairy play ⇒ právljična ígra
fairy tale play ⇒ právljična ígra
fake beard ⇒ umétna bráda
fake sideburns ⇒ umétni zalízec
fake whisker(s) ⇒ umétni zalízec
falling action ⇒ razplét (1), razplét (2)
false proscenium ⇒ gibljívi téhnični portál, pomični portál, premični portál, téhnični portál
family drama ⇒ družínska dráma
family troupe ⇒ družínsko gledališče
fan-blades fire ⇒ efékt ôgnja (1)
fantasy costume ⇒ fantazijski kostúm
farce ⇒ búrka (1), búrka (2), fársa (1), fársa (2)
farce-comedy ⇒ vodvíl (1)
farical comedy ⇒ burkáška komédija, vodvíl
farewell appearance ⇒ poslovílna predstáva
farewell performance ⇒ poslovílna predstáva
fate tragedy ⇒ usódnostna tragédija
fat part ⇒ lèv
feast play ⇒ prázníčna ígra
fellow actor ⇒ sòigrálec
fellow actress ⇒ sòigrálka
festival piece ⇒ slávnostna ígra
festival play ⇒ slávnostna ígra
festive play ⇒ prázníčna ígra
fiction ⇒ fíkcija
fight consultant ⇒ svetoválec za akcijske prizôre
fight coordinator ⇒ svetoválec za akcijske prizôre
fight director ⇒ svetoválec za akcijske prizôre
fight (scene) ⇒ akcijski prizòr (2)
film acting ⇒ ígra pred kámero (1), ígra pred kámero (2)
film actor ⇒ fílski ígrálec
film actress ⇒ fílska ígrálka

- film directing** ⇒ filmska režija (1), filmska režija (2)
- film direction** ⇒ filmska režija (2)
- film director** ⇒ filmska režiserka, filmski režiser
- final chord** ⇒ sklépni akórd
- finale** ⇒ finále, sklépni prizòr
- final performance** ⇒ zádnya predstáva (1), zádnya predstáva (2), zádnyjč
- final scene** ⇒ sklépni prizòr
- fin-de-siècle drama** ⇒ dramátika fin de siècla
- finger puppet** ⇒ naprístna lútká, prístna lútká
- finis** ⇒ kòniec
- finished side** ⇒ frónta
- fire curtain** ⇒ azbéstna zavésa, požárna zavésa
- fire door** ⇒ prehòdna vráta
- fire-incident log*** ⇒ knjíga za gasílce
- first balcony** ⇒ prví balkón
- first night** ⇒ premièra
- first pipe** ⇒ prví lúčni vlák
- first reading** ⇒ prvo bránje
- first read-through** ⇒ prva brálna vája
- first tech(nical rehearsal)** ⇒ montážna vája
- five-act (play)** ⇒ pétedejánka
- five-o'clock shadow** ⇒ razúra (2)
- fixed acoustic panel** ⇒ nègiblívja akústièna plòšèa
- flashback** ⇒ retrospektíva (1)
- flash box** ⇒ blískovna lúè
- flash pod** ⇒ blískovna lúè
- flash powder** ⇒ blískovni prášek
- flat** ⇒ kulísa
- flat iron** ⇒ likálnik
- flat puppet** ⇒ plòska lútká
- flat storage** ⇒ kulisárna (2)
- flexible acoustic panel** ⇒ giblívja akústièna plòšèa
- flexible acoustic panelling** ⇒ nastavlívja akústièna oblòga
- flexible stage** ⇒ spremenlívji óder
- flicker flame** ⇒ efèkt ógnja (2)
- flies** ⇒ drogòvni ódrski vlák, vrvíšène napráve
- to flood** ⇒ razšíriti fókus
- flood(light)** ⇒ korító
- floor cloth** ⇒ ódrsko pogrinjáló
- floor-cloth trap** ⇒ lopúta za ódrsko pogrinjáló
- to flop** ⇒ pogoréti
- flown scenery** ⇒ obèšena scèna
- (fly-)bridge** ⇒ délovni mòst
- fly floor** ⇒ vrvíšèe (2)
- flying batten** ⇒ visèèi svetílmi žlèb
- (flying) bridge** ⇒ délovni mòst
- flying equipment** ⇒ vrvíšène napráve
- (flying) grid(iron)** ⇒ vrvíšèe (2)
- flying light bar** ⇒ visèèi svetílmi žlèb
- flying machinery** ⇒ letálna napráva
- fly line** ⇒ obešálna vrv
- flyman** ⇒ vrvíšèar
- fly tower** ⇒ vrvíšèe (1)
- to focus** ⇒ centrírati fókus, naravnáti fókus
- fog** ⇒ dímna zavésa
- fog effect** ⇒ efèkt meglè
- fogger** ⇒ napráva za dím
- fog machine** ⇒ napráva za meglò (1), napráva za meglò (2)
- folding flat** ⇒ dvókrílina kulísa
- folding wing** ⇒ dvókrílina kulísa
- folk dance** ⇒ ljúdski plès
- folklore play** ⇒ folklórna ígra (1), folklórna ígra (2)
- folk play** ⇒ ljúdska ígra
- folk play with singing** ⇒ ljúdska ígra s pètjem
- folk repertoire*** ⇒ ljúdski repertoár
- folk stage** ⇒ ljúdski óder (2)
- folk theatre** ⇒ ljúdsko gledališèe
- follow spot(light)** ⇒ spremljeválni reflèktor
- fool** ⇒ nôrec
- foot** ⇒ rámpa
- footlights** ⇒ robníške luèi
- to force** ⇒ forsírati
- (forced) perspective scenery** ⇒ perspektívièna scèna
- force of the final suspense** ⇒ zavirálni mòment
- force of the last suspense** ⇒ mòment zádnye napétosti
- forestage** ⇒ prèdòdrje
- form** ⇒ zunánja zgrádba dráme
- formal blocking*** ⇒ formálna mizanscèna
- foundation** ⇒ tén
- (foundation) sponge** ⇒ góbica za teníranje
- four-act (play)** ⇒ štíridejánka
- fourth wall** ⇒ ètírta stèna
- foyer** ⇒ foajé
- framing play** ⇒ okvírna ígra
- free admission** ⇒ vstòp pròst
- free dance** ⇒ svobòdnyi plès
- free theatre** ⇒ nèodvíсно gledališèe (1)
- freeze** ⇒ žíva slíka (1)
- French brace** ⇒ kòtna opóra
- French flat** ⇒ zložlívja kulísa
- (French) jack** ⇒ kòtna opóra
- Frenchman** ⇒ zložlívja kulísa

French scene ⇒ nastòp (3)
(French) scene ⇒ prizòr
French wing ⇒ zložljíva kulísa
Fresnel ⇒ Fresnélov reflektor
fringe theatre ⇒ òff gledališče
fringe (theatre) ⇒ fríndž
frontal position ⇒ čèlni položáj
front curtain ⇒ glávna zavésa
front light(ing) ⇒ prédnja lúč
(front of) house ⇒ dvoránski dél gledališke stávbe
front-of-house boom(erang) ⇒ dvoránska stròpna svetílna réža
front-of-house bridge ⇒ dvoránski svetílmi móst
front-of-house (lights) ⇒ prèdòdrske lučí
front-of-house manager ⇒ dežúrna pred-stáve, dežúrni predstáve
front-of-house spot(light) ⇒ prèdòdrski pro-jekcijski reflektor
front theatre* ⇒ fróntno gledališče
frost ⇒ razpršilni fíltér
full-front position ⇒ čèlni položáj
full house ⇒ razprodáno
funny old gal ⇒ kómíčna stárka
furniture stock ⇒ pohíštveni fúndus (1)
furniture storage ⇒ pohíštveni fúndus (2)
fury ⇒ fúrija
futurist drama ⇒ futurístična dramátika
futurist theatre ⇒ futurístično gledališče

G

gag ⇒ gèg
gala ⇒ akademíja (2)
gala (performance) ⇒ slávnostna predstáva
gallery ⇒ galeríja (1), galeríja (2), galeríja (3)
(gallery) Gods ⇒ galeríja (3)
gallery seat ⇒ galeríjski sédež
gallery standing room* ⇒ galeríjsko stojíšče
galloon ⇒ képer trák
gauze ⇒ tíl (2)
gel(atine slide) ⇒ bárvni fíltér
gel-frame holder ⇒ dísno vodílo za bárvne fíltre
general director ⇒ uprávnik gledališča
general manager ⇒ ravnátelj gledališča, uprávnica gledališča, uprávnik gledališča
genre ⇒ zvrst, žánr
genteel comedian* ⇒ žláhtni komedijánt
genteel comedienne* ⇒ žláhtna komedijánt-ka
German dance ⇒ izrázni plés

Gesamtkunstwerk ⇒ célostna umetnína
gesticulation ⇒ gestikulácija
gesture ⇒ gésta
gesture space* ⇒ géstični pròstor
gesturing ⇒ govoríca rók
Gestus ⇒ géstus (1)
to (give a) cue ⇒ dáti iztòčnico
to give (an actor) a line reading ⇒ foršpíliti
given circumstances ⇒ ódrske okóliščine
giving (the scene) ⇒ predája položája
glove puppet ⇒ mímična lútká
goat song ⇒ kozlòvska pésem
gobo ⇒ góbo
to go through motions ⇒ markírati
Go to black! ⇒ Temà! (1), Temà! (2)
gradas ⇒ grádas
grand circle ⇒ prví balkón, sèrkel
grand curtain ⇒ glávna zavésa
grand drape ⇒ drapírana sofíta, proscènijska sofíta
grand drapery ⇒ portálna draperíja
(grand) drapery border ⇒ drapírana sofíta, proscènijska sofíta
grande dame ⇒ salónska dáma
grand master ⇒ glávno koló pri regulátorju
grand opera ⇒ vélika ópera
greasepaint ⇒ šmínka (1)
Greek tragedy ⇒ grška tragédija
green room ⇒ obrekoválnica
grid lighting ⇒ osvetlítev z lúčnimi vláki
grimace ⇒ grimása
groove ⇒ réža
grotesque ⇒ grotéska (1), grotéska (2)
grotesque comedy ⇒ grotéska komédija
grotesque (comic) ⇒ grotéska kómika
ground-box ⇒ partèrna lóža
ground cloth ⇒ ódrsko pogrinjáló
ground-floor ⇒ partèrna lóža
groundlings (star.) ⇒ partèr (3)
ground-row ⇒ silhuétna kulísa, svetílmi žlèb za frónto
guest appearance ⇒ kot gòst
guest artist ⇒ kot gòst
guest director ⇒ gostujóča režisèrka, gostu-jóci režisér
guest performance ⇒ kot gòst
to guide an actor ⇒ vodíti igrálca
Guignol ⇒ ginjól (1), ginjól (2), Guignol
guillotine curtain ⇒ dvízna zavésa

H

habit à la romaine ⇒ rímski kostúm
hackle (brush) ⇒ gradáša, grebén
hairdresser ⇒ frizér, frizèrka

hair extension ⇒ lásni vlóžek
hair-piece ⇒ délina lasúlja
(hair) pin ⇒ lásnica
(hair) spring ⇒ lásna spirála
hairstylist ⇒ frizêr, frizêrka
halfmask ⇒ pôlmáska
hall ⇒ dvorána (2)
hall-theater* ⇒ dvoránsko gledališče
ham-acting ⇒ glúma (1), glumátanje
hamartia ⇒ trágična zmóta
ham(-bone (star.)) ⇒ šmiránt, šmirántka
to ham it up ⇒ šmiráti
hamming ⇒ glúma (1), glumátanje, šmíra
hand-gestures ⇒ govorica rók
hand line ⇒ rôčni ódrski vlák
hand puppet ⇒ rôčna lútká
hand-puppet theatre ⇒ gledališče rôčnih lútk
hang-and-focus ⇒ lúčna vája
Hanswurst ⇒ Hánswurst
Hanswurst farce* ⇒ hanswurstiáda
happening ⇒ hêpening
happy end ⇒ hêpiênd
hard flat ⇒ tŕda kulísa
Harlequin ⇒ Harlekín, harlekín
harlequinade ⇒ harlekináda (1), harlekináda (2)
Hauptaktion ⇒ glávni akciójn
(head) block ⇒ zbirálni škrípec
head buyer ⇒ gledališka ekonómka, gledališki ekonóm
head carpenter ⇒ ódrski mójster
head cutter ⇒ vódja krojáčnice¹, vódja krojáčnice²
head electrician ⇒ mójster lučí
headliner ⇒ glávna igrálka (1), glávni igrálec (1), korifêja (2)
head of construction ⇒ ódrski mójster
head of prop(erties) ⇒ rekvizítêr
head of the supers (star.) ⇒ vódja statísov¹, vódja statísov²
head of wardrobe ⇒ vódja krojáčnice¹, vódja krojáčnice², vódja šiválnice¹, vódja šiválnice²
head-puppet ⇒ naglávna lútká
head seamstress ⇒ vódja šiválnice¹, vódja šiválnice²
head tailor ⇒ vódja krojáčnice¹, vódja krojáčnice²
heaven ⇒ kúpolasti horizónt
heavy father ⇒ ôče
heavy mother ⇒ máti
Hellenistic theatre ⇒ helenístično gledališče
helper ⇒ pomočnik

hemp house ⇒ rôčni ódrski vlák
hemp line ⇒ rôčni ódrski vlák
hemp set ⇒ rôčni ódrski vlák, tóčkasti ódrski vlák
herald ⇒ glasník
hero ⇒ junák (1), junák (2), junák (3)
heroic drama ⇒ heróično gledališče
heroic tragedy ⇒ heróična tragédija, herójska tragédija
heroine ⇒ junákinja (1), junákinja (2), junákinja (3)
high-school production ⇒ dijáška predstáva (2)
high-school subscription series* ⇒ dijáški abonmá
high-school theatre ⇒ dijáško gledališče
to hire ⇒ angažírati
to hiss ⇒ izžvízgati predstávo, žvízgati (1), žvízgati (2)
hissing ⇒ žvízganje
historical costume ⇒ stílni kostúm
historical dance ⇒ zgodovínski plés
historical drama ⇒ zgodovínska dráma (1), zgodovínska dráma (2)
historical tragedy ⇒ zgodovínska tragédija
history ⇒ histórija (1)
history of drama ⇒ zgodovína dráme
history (play) ⇒ krónika
histrion ⇒ hístrion
histrionics ⇒ špilástika
horizon batten ⇒ horizóntna lúč (1)
horizon light(ing) ⇒ horizóntna lúč (2)
horizon lights ⇒ horizóntna lúč (1)
host ⇒ hostésnik
hostess ⇒ hostésa
house ⇒ dvorána (1), občínstvo
house border ⇒ harlekín (2)
house curtain ⇒ glávna zavésa
house lights ⇒ dvoránske lučí
house tabs ⇒ glávna zavésa
humanist drama ⇒ humanístična dráma
humanist theatre ⇒ humanístično gledališče
hydraulic apron ⇒ pogrezljívo prèdódrije
hydraulics ⇒ pòdódrske napráve
hymnic tragedy* ⇒ hímnična tragédija
hypocrites ⇒ hipokrítes
hyposkenion ⇒ hiposkénij

I

Ibsenian drama ⇒ íbsenovska dráma
Ibsenian dramaturgy ⇒ íbsenovska dramaturgija

identification ⇒ identifikácia (1), identifikácia (2), vžívanje (1)
identifying ⇒ vžívanje (1)
ideological drama* ⇒ angažovaná dramatika
idiom ⇒ idiolékt (1), idiolékt (2)
Il Capitano ⇒ Kapitáno
Il Dottore ⇒ Dottóre
illusionist(ic) puppet theatre ⇒ iluzionistično lútkovno gledališče
illusionist theatre ⇒ iluzionistično gledališče (2)
image library ⇒ ikonotéka (1), ikonotéka (2)
imitation ⇒ mímezis
imitator ⇒ imitátor
impersonator ⇒ imitátor, imitátorka
improv(isation) ⇒ improvizácia
improv(isational theatre) ⇒ improvizácijsko gledališče
Improv(isation) League ⇒ ímprolíga
improvisator ⇒ improvizátor, improvizátorka
to improv(ise) ⇒ improvizirati
improvised puppet ⇒ improvizovaná lútko
improviser ⇒ improvizátor, improvizátorka
incidental music ⇒ ódrska glásba
Increase the sound level! ⇒ Glasnêje! (2)
independent theatre ⇒ nèodvisno gledališče (1)
Indonesian puppet theatre ⇒ indonézijsko lútkovno gledališče
ingénue ⇒ ljubímka, naívka
in-house director ⇒ stálna režisérka, stálني režisér
in-house dramaturge ⇒ híšna dramaturginja, híšni dramaturg
in-house playwright ⇒ híšna ávtorica, híšni ávtor
innamorata ⇒ innamoráta
innamorato ⇒ innamoráto
inner (dramatic) action ⇒ nótranje ódrsko dogájanje
inner life ⇒ nótranja aktívnošť
inner stage ⇒ nótranji óder
inner structure ⇒ nótranja zgrádba dráme
insert ⇒ vlóžek
installation ⇒ instalácia
intelligent light ⇒ inteligétno svetílo
intercultural theatre ⇒ medkultúrne gledališče
interior ⇒ interiêr
interlude ⇒ mèdígra (1), mèdígra (2), vlóžek
intermezzo ⇒ mèdígra (1)
intermission ⇒ odmòr
internal(ized) acting ⇒ ponotránjena ígra
Internet art ⇒ splétna uménošť

Internet theatre ⇒ splétno gledališče
interpretation ⇒ interpretácia (1), interpretácia (2)
interpretation of a part ⇒ interpretácia vlóge
interpretation of a role ⇒ interpretácia vlóge
interpretative reading ⇒ interpretatívno bráňje
interpreter* ⇒ intérprét, intérprétka
interpretive reading ⇒ interpretatívno bráňje
interval ⇒ odmòr
intonation ⇒ intonácia
intrigue ⇒ intríga
intriguer ⇒ intrigánt (1), intrigánt (2), intrigántka (1), intrigántka (2)
introductory chord ⇒ uvódní akórd
in-yer-face theatre ⇒ gledališče v frís
iris (shutter) ⇒ írisna zaslónka
iron curtain ⇒ požárna zavésa
Italian (rehearsal) ⇒ italiánka

J

Japanese puppet theatre ⇒ japónsko lútkovno gledališče
Javanese (shadow) puppet ⇒ javánka
jazz ballet ⇒ džézovski balét
jester ⇒ nôrec
Jesuit drama ⇒ jezuitska dráma
Jesuit theatre ⇒ jezuitsko gledališče
joculator (star.) ⇒ glumáč (1), ígrc, žonglêr (1)
jongleur ⇒ glumáč (1), ígrc, žonglêr (1)
jururi ⇒ džorúri (1), džorúri (2)
Judy ⇒ Judy
juggler ⇒ žonglêr (2)
juggler (star.) ⇒ glumáč (1), ígrc, žonglêr (1)
juice(man) ⇒ lúčkar, osvetľeválec
juicer ⇒ lúčkar, osvetľeválec
Jurček ⇒ Júřček
juvenile lead ⇒ ljubímec
juvenile (lead) ⇒ mladóštni junák

K

Kabuki ⇒ kabúki
Kabuki drop* ⇒ francóska kulísa
Karagöz ⇒ Karagöz (1), Karagöz (2), karagöz,
Kasperl ⇒ Gášperček, Kásperl (1), Kásperl (2)
Kathakali ⇒ katakáli
kinesics ⇒ kinézika (1), kinézika (2)
kinetic theatre ⇒ gíbalno gledališče

kinker ⇒ cirkusánt (1), cirkusántka (1)
kitchen set ⇒ kméčka sôba
Kljúkec ⇒ Kljúkec
knee puppet ⇒ kolénčna lútka
to knock off ⇒ plávati
knotting ⇒ vozlánje
knotting hook ⇒ knífla
komos ⇒ žalostínka
Kuruma Ningyo ⇒ kurúma ningjo
kyogen ⇒ kíogén

L

lab(oratory) theatre ⇒ laboratórijsko gledališče (1)
Ladies and gentlemen! ⇒ Pozòr!
lampoon ⇒ persifláža (1), persifláža (2)
language of theatre ⇒ gledališki jêzik (1)
lantern ⇒ refléktor
large prop(ertie)s ⇒ pohištvéní fúndus (2)
laser design ⇒ láserska scenografíja
lattice track ⇒ vodílo za prótiuteží
lazzo ⇒ lazzo
lead ⇒ glávna igrálka (1), glávni igrálec (1)
leader of players* ⇒ ígrska vodíteljica (1), ígrski vódja (1)
leading actor ⇒ glávni igrálec (1), glávni igrálec (2), prvák
leading actress ⇒ glávna igrálka (1), glávna igrálka (2), prvákinja
leading (gentle)man ⇒ korifêja (2)
leading lady ⇒ glávna igrálka (1), glávna igrálka (2), prvákinja
leading man ⇒ glávni igrálec (1), glávni igrálec (2), prvák
leading motif ⇒ vodílni motív
lead(ing) role ⇒ glávna vlóga
leading theatre ⇒ osrédnje gledališče
(leaf) border ⇒ zelêna sofíta
learned comedy ⇒ učêna komédija
to learn the text (by heart) ⇒ memorírati besedílo
ledge ⇒ igrálna políca
leg ⇒ nôga
legend-drama* ⇒ legéndna dráma
legitimate theatre (star.) ⇒ drámsko gledališče
leitmotiv ⇒ vodílni motív
lens ⇒ léča
Lessing's dramaturgy ⇒ Léssingova dramaturgíja
Let's go back! ⇒ Še ênkrat!
librettist ⇒ libretíst, libretístka
libretto ⇒ librétó (1), librétó (2), librétó (3)
(light) board ⇒ nastávitvena plôšča

light comedy ⇒ šaloígra, veseloígra
light curtain ⇒ svetlôbna zavésa
(lighting) bar(rel) batten ⇒ lúčni vlák
(lighting) bar(rel) pipe ⇒ lúčni vlák
light(ing) board ⇒ komándna míza (1), komándna míza (2)
(lighting) booth ⇒ eléktričarska kabína, kabína za regulácijo osvetljáve
lighting box ⇒ svetílina réža
lighting bridge ⇒ ódrski svetílni móst, svetílni móst
lighting change ⇒ svetlôbni efékt
lighting cue ⇒ svetlôbna slíka
lighting-cue list ⇒ knjíga za eléktričarje
light(ing) design ⇒ oblikovánje lučí (1), oblikovánje lučí (2)
light(ing) designer ⇒ oblikoválec lučí, oblikováalka lučí
lighting effect ⇒ svetlôbni efékt
(lighting) instrument ⇒ refléktor
light(ing) master ⇒ mójster lučí
light(ing) operator ⇒ mójster lučí
light(ing) plan ⇒ prográm lučí, zapís lučí
lighting plot ⇒ lúčni načft
light(ing) plot ⇒ prográm lučí, zapís lučí
lighting position ⇒ svetílina réža
lighting rehearsal ⇒ lúčna vája
lighting technician ⇒ lúčkar, osvetljeválec
light opera ⇒ operéta (1), operéta (2)
Lights! ⇒ Lúč!
light show ⇒ lájtšòv
Lights up! ⇒ Pôlna lúč!
Lights out! ⇒ Temà! (1), Temà! (2)
to light the show ⇒ lúčkati predstávo
light tree ⇒ pokônčni svetílni žlêb
light(weight) repertoire ⇒ lahkòtni repertoár
lilek ⇒ lílek
line ⇒ replíka
linear (dramatic) structure ⇒ lineárna zgrádba dráme
line of business ⇒ igrálska stróka
line set ⇒ tóčkasti ódrski vlák
lip (of the stage) ⇒ rámpa
(lip-)synchronization ⇒ sinhronizácija (3)
literary adviser ⇒ dramátúrg (1), dramátúrg (2), dramátúrginja (1), dramátúrginja (2)
literary director ⇒ dramátúrg (1), dramátúrginja (1)
literary dramaturgy* ⇒ literárna dramaturgíja
literary manager ⇒ dramátúrg (1), dramátúrginja (1)
literary model ⇒ literárna predlôga

literary soirée ⇒ literárni večer (1)
literary theatre ⇒ literárno gledališče
little theatre ⇒ málo gledališče
liturgical drama ⇒ duhovna igra (1), litúrgič-
na dráma
liturgical play ⇒ litúrgična igra
live nativity scene ⇒ žive jáslíce (1), žive
jáslice (2)
living-room theatre ⇒ sóbno gledališče
loading floor ⇒ zgórnji délovni móst
localization ⇒ lokalizácija (1), podomáčenje
to localize ⇒ lokalizírati (1), podomáčiti
loft block ⇒ zbirálni škrípec
loge ⇒ lóža
logical move* ⇒ lógični premík
logical stress ⇒ lógični poudárek
lorgnette ⇒ gledališki daljnogléd, lornjón
lorgnon (star.) ⇒ gledališki daljnogléd, lor-
njón
to lose oneself ⇒ igraťi v zanôsu
Louder! ⇒ Glasnêje! (1)
love interest ⇒ ljubímka
lover ⇒ ljubímec, ljubímka
(lower) bridge ⇒ spódnji délovni móst
lower grid ⇒ spódnje vrvíšče
ludus ⇒ lúdus (1)
luminaire ⇒ refléktor
lyric(al) comedy ⇒ lírična komédija
lyric(al) drama ⇒ lírična dráma, lírska
dráma
lyric(al) passage ⇒ lírični vlóžek
lyric(al) verse ⇒ lírska dráma
lyric opera ⇒ lírska ópera

M

Macbeth trap ⇒ málo pogrezálo
machine play ⇒ meháníčna igra
machinist ⇒ hidrávličár
magical fantasy* ⇒ čarôbna igra
magic sheet ⇒ knjíga za eléktričarje
maid(servant) ⇒ služábnica
main character ⇒ glávna oséba
main lobby ⇒ gledališka ávla
main stage ⇒ véliki óder
main text ⇒ glávno besedílo
main theatre ⇒ osrédnje gledališče
to (make a) début ⇒ debítirati
makeshift puppet ⇒ improvizírana lútká
makeshift stage ⇒ prilóžnostni óder
to make (someone) up ⇒ maskírati
to make up ⇒ plávati
make-up ⇒ líčenje, maskíránje
make-up artist ⇒ ávtorica máske, ávtor
máske, máska¹, maskêr, maskêrka

make-up designer ⇒ ávtorica máske, ávtor
máske
make-up room ⇒ maskírnica
make-up studio ⇒ maskírnica
manager of an amateur theatre ⇒ vódjá
amatérske družíne/skupíne¹, vódjá amatérske
družíne/skupíne²
manager of a community ⇒ vódjá amatérske
družíne/skupíne¹, vódjá amatérske družíne/
skupíne²
manager's box ⇒ uprávna lóža
manipulation ⇒ animácija (1)
manipulator ⇒ animátor, animátorka
mannerism ⇒ maníra
mansion ⇒ híša
manzai ⇒ manzáj
maquette ⇒ makéta
marionette ⇒ marionéta
marionette bridge ⇒ marionétni móst
marionette company ⇒ marionétni óder (2)
marionette stage ⇒ marionétni óder (1)
marionette theatre ⇒ marionétno gledališče
marionette troupe ⇒ marionétni óder (2)
to mark ⇒ markírati
marketing director ⇒ gledališka akvizitêrka,
gledališki akvizitêr
maroon ⇒ eksplozijska kómora
martyr play ⇒ mučeníška dráma
mask ⇒ máska¹ (2)
mask (star.) ⇒ góbo
masking (flat) ⇒ krítna kulísa
(masking) plate ⇒ krítna létev
mask-maker ⇒ mójster máske
mask-master ⇒ mójster máske
masque ⇒ máska² (1), máska² (2)
mass play ⇒ mnóžična igra
mass scene ⇒ mnóžični prizór
mass theatre ⇒ gledališče mnóžice, mnóžič-
no gledališče
master carpenter ⇒ ódrski mójster
master electrician ⇒ mójster lučí
master of ceremonies ⇒ povezóvalec (1), po-
vezóvalec (2)
mat (star.) ⇒ dopoldánska predstáva, popol-
dánska predstáva
matinée ⇒ dopoldánska predstáva, popol-
dánska predstáva
matinée for non-subscribers* ⇒ ízven in za
podežêlje
meaning of drama ⇒ idêja dráme
means of staging ⇒ ódrsko izrazílo
means of theatrical expression ⇒ gledališko
izrazílo
measuring rod ⇒ merílina létev

measuring stick ⇒ merilna létev
mechanical puppet theatre ⇒ mehánično lútkovno gledališče
mechanical theatre ⇒ mehánično gledališče
medieval drama ⇒ srednjeveška dramatika
medieval plays ⇒ srednjeveška igra
medieval theatre ⇒ srednjeveško gledališče
melodrama ⇒ melodráma (1), melodráma (2), melodráma (3)
Melpomene ⇒ Melpómena
to memorize the text ⇒ memorírati besedílo
messenger ⇒ glasník
metal (work)shop ⇒ ključávníčarska delávnica
metamorphosis ⇒ transformácija (1), transformácija (2)
metatheatre ⇒ métagledališče
meta-theatre ⇒ igra v igri (2)
method of physical action ⇒ metóda fízicne ákcije
middle-class drama ⇒ meščánska dráma
middle-class theatre ⇒ meščánsko gledališče
middle-class tragedy ⇒ meščánska tragédija (1)
middle comedy ⇒ srédnja komédija
midinette ⇒ lahkoživka
mid-stage ⇒ sredína ódra
midstage (lighting) bridge ⇒ vmésni svetílni móst
military drama ⇒ vójna dráma
to milk the audience ⇒ igráti na públíko
mime ⇒ mím (1), mím (2)
to mime ⇒ fingírati
mimesis ⇒ mímezis
mimiambus ⇒ mimijámb
mimic ⇒ mímika
mimography* ⇒ mimografíja
minimal dance ⇒ minimalístični plés
minimalist acting ⇒ minimalístična igra
minimalist theatre ⇒ minimalístično gledališče
Minnesinger ⇒ minezénger
minor part ⇒ epizódna vlóga
minstrel ⇒ mínstrel
miracle (play) ⇒ mirákel
mise-en-scène ⇒ mizanscéna
miser ⇒ skopúh
mistress of ceremonies ⇒ povezovalka (1), povezovalka (2)
mixed-media theatre ⇒ múltimédijsko gledališče
mixer ⇒ komádna míza za tón
mob scene ⇒ mnóžični prizór

model-making room* ⇒ delávnica za makéte
modern ballet ⇒ modérni balét
modern dance ⇒ modérni plés (1), modérni plés (2)
(modern) (East-)Indian theatre ⇒ índijsko gledališče (2)
modern(ist) drama ⇒ modernístična dramátika
modern(ist) theatre ⇒ modernístično gledališče
modernizing ⇒ posodobítev
(modern) Japanese theatre ⇒ japónsko gledališče (2)
modern repertoire ⇒ modérni repertoár
moment of the last suspense ⇒ momént zádnje napétosti
monkey pole ⇒ préčna utrjeválna létev, utrjeválna létev
monodrama ⇒ mónodráma (1), mónodráma (2)
monody ⇒ monodíja
monologue ⇒ monológ
montage ⇒ montáža (1), montáža (2)
morality (play) ⇒ moralitéta
motivated move ⇒ upravičeni premík
motivated move* ⇒ lógični premík
motorized flies ⇒ motórni ódrski vlák
motorized fly ⇒ motórni ódrski vlák
moulded flat ⇒ kašírana kulísa
moulding ⇒ kašíranje
move ⇒ premík
move above ⇒ premík nazáj
move below ⇒ premík naprêj
move downstage ⇒ premík naprêj
move down the centre ⇒ premík po srédi
move in ⇒ premík navznóter
movement ⇒ gíbanje (1), gíbanje (2)
move(ment) ⇒ gíb (1), gíb (2)
move out ⇒ premík navzven
move upstage ⇒ premík nazáj
movie actor ⇒ fílmski igrálec
movie actress ⇒ fílmska igrálka
moving head ⇒ moving head
moving light ⇒ inteligéntno svetílo
to mug ⇒ igráti na públíko, šmírati
mugging ⇒ šmíra
multimediality ⇒ intermediálnost
multimedia theatre ⇒ múltimédijsko gledališče
Mummers' Play* ⇒ koledovánje
mumming ⇒ koledovánje
municipal theatre ⇒ méstno gledališče
muppet ⇒ mímična lútká

music ⇒ glásba
musical ⇒ mjúzikel
musical comedy ⇒ spevoígra
musical director ⇒ glásbeni/-a vódja, glásbeni vódja
musical theatre ⇒ glásbena dráma, glásbeno gledališče
music design ⇒ glásbeno oprémľanje
music designer ⇒ glásbena opremľevalka, glásbeni opremľeválec
music hall ⇒ mjúzikel, varietéjsko gledališče
music leader ⇒ glásbeni/-a vódja, glásbeni vódja
music selection ⇒ izbòr glásbe
mystery ⇒ grozľivka (1), grozľivka (2), kriminálka (1), kriminálka (2), mistérij (1)
mystery (play) ⇒ mistérij (2)
myth ⇒ mít (1), mít (2)

N

narrative time ⇒ fiktívni čas
narrator ⇒ pripovedoválec (1), pripovedoválec (2), pripovedoválka (1), pripovedoválka (2), recitátor (1), recitátor (2), recitátorka (1), recitátorka (2)
national drama ⇒ nacionálna dramátika
national-language repertoire* ⇒ domáci repertoár
national theatre ⇒ národno gledališče (1), národno gledališče (2)
naturalist(ic) drama ⇒ naturalistična dráma, naturalistična dramátika
naturalist(ic) play ⇒ naturalistična igrá
naturalist(ic) theatre ⇒ naturalistično gledališče
naumachia ⇒ navmahija
neoclassical comedy ⇒ klasicistična komédia
neoclassic(al) criticism ⇒ klasicistična dramaturgija
neoclassic(al) drama ⇒ klasicistična dramátika
neoclassic(al) dramaturgy ⇒ klasicistična dramaturgija
neoclassical tragedy ⇒ klasicistična tragédia
neo-naturalist(ic) drama* ⇒ néonaturalistična dramátika
net.art ⇒ splétna umétnost
New Comedy ⇒ nôva komédia
(new) version ⇒ príródba (1), príródba (4)
No(h) play ⇒ igrá nó
No(h) theatre ⇒ gledališče nó (1), gledališče nó (2)

non-interpret(at)ive reading ⇒ nëinterpretatívno bránje
non-linear (dramatic) structure ⇒ nëlineárna zgrádba dráme
non-literary theatre ⇒ nëliterárno gledališče
non-profit theatre ⇒ nëkomerčiálno gledališče
non-speaking part ⇒ néma vlóga
non-speaking role ⇒ néma vlóga
non-subscriber tickets available* ⇒ délno ízven
non-subsidized theatre* ⇒ nëinstitucionálno gledališče
nonverbal communication ⇒ nëbesédno sporazumévánie
non-verbal communication ⇒ kinézika (1)
nonverbal expression ⇒ nëbesédno izrážánie
normative criticism ⇒ normatívna dramaturgija
normative dramaturgy ⇒ normatívna dramaturgija
nose putty ⇒ nôsni kít

O

object ⇒ objékt
objective ⇒ objektiv
object theatre ⇒ gledališče predmétov
occasional piece ⇒ príložnostná igrá
off ⇒ òff
Office of Censorship ⇒ cenzúra (2)
off-theatre* ⇒ òff gledališče
Old Comedy ⇒ stára komédia
olio (curtain) ⇒ vmésna zavésa
one-act (play) ⇒ ênodejánka
one-man play ⇒ mónodráma (1), mónodráma (2)
one-man theatre ⇒ gledališče ênega
one-on-one rehearsal ⇒ individuálna vája
one-step ⇒ enójna stopnica
one-tread ⇒ enójna stopnica
open-air theatre ⇒ gledališče na pròstem, óder na pròstem
open dress (rehearsal) ⇒ jávna generálka
opener ⇒ prèdígra
open form ⇒ odpíta fórma
opening line ⇒ nagòvor (1)
opening night ⇒ premiêra
opening-night subscription series ⇒ premiêrski abonmá
opening performance ⇒ otvorítvena predstáva
open position ⇒ čèlni položáj

open to non-subscribers* ⇒ izven
open to subscribers and non-subscribers*
 ⇒ abonmá in izven
Open up! ⇒ Odprí se!
opera ⇒ ópera (1), ópera (2), ópera (3), ópera (4)
opera bouffe ⇒ ópera búffa
opera-glasses ⇒ gledališki daljnogled, lornjón
opera house ⇒ óperno gledališče (1), óperno gledališče (2)
opéra lyrique ⇒ lírska ópera
opera seria ⇒ ópera seria
operatic acting ⇒ óperna igra
opera(tic) singer ⇒ óperna pévka, óperni pévec
operating line ⇒ vodílina vrv
operator ⇒ animátor, animátorka
operetta ⇒ operéta (1), operéta (2)
opponent ⇒ nasprótnik
opposite bastard ⇒ ódrska léva (2)
opposite prompt side ⇒ ódrska désna (2)
oratorio ⇒ oratórij
orchestra ⇒ orkéster (1), orkéstra, partêr (1), partêr (2)
orchestra hall ⇒ orkéstrska dvorána
orchestra (pit) ⇒ orkéster (2)
orchestra seat ⇒ partêrni sédež
orchestra stall ⇒ partêrni sédež
to organize ⇒ prirediti (3)
organizer ⇒ prireditelj (2), prirediteljica (2)
(original) music ⇒ ávtor glásbe, ávtorica glásbe
(original) score ⇒ ávtor glásbe, ávtorica glásbe
outdoor theatre ⇒ óder na prôstem
ovation ⇒ ovácija, skandíranje
overacting ⇒ afektírana igra, patétična igra
over-the-top acting ⇒ afektírana igra

P

pageant ⇒ pageant (2), procésija (2)
pageant (play) ⇒ pageant (1)
pageant-wagon stage ⇒ óder na vozóvih
painted curtain ⇒ naslíkana zavésa
painted drop ⇒ naslíkana zavésa
paint-room ⇒ slikárna
palace set ⇒ dvorána (3)
palais à volonté ⇒ poljúbna paláča
Palladian theatre ⇒ paládijsko gledališče
pallium ⇒ pálij
pancake (make-up) ⇒ šmínka (1)
panel ⇒ laméla (1)
Pani projector ⇒ páni projéktor

panorama ⇒ panorámski horizónt
panorama bar(rel) ⇒ panorámski vlák
panorama batten ⇒ panorámski vlák
Pantalone ⇒ Pantalóne
Pantaloon ⇒ Pantalóne
pantomime ⇒ pantomíma (1), pantomíma (2), pantomíma (3), pantomímičarka, pantomímik (1), pantomímik (2)
pantomime (theatre) ⇒ pantomímično gledališče
pantomimus (star.) ⇒ pantomímik (1), pantomímik (2)
parabasis ⇒ parabáza
parable ⇒ parábola (1), parábola (2)
parabolic reflector can ⇒ parabólični refléktor
parade ⇒ paráda (1), paráda (2), paráda (3)
parallel (riser) ⇒ praktikábel
paratheatre ⇒ páragledališče
Parcan ⇒ parabólični refléktor
parlando ⇒ parlándo
parlour set ⇒ salón
parodos ⇒ párodos (1)
parody ⇒ parodíja (1), parodíja (2), parodíja (3)
parody acting ⇒ parodíja (3)
parquet(te) (star.) ⇒ partêr (1), partêr (2)
parquet(te) (star.) seat ⇒ partêrni sédež
parquet(te) (star.) stall ⇒ partêrni sédež
part ⇒ vlóga (1), vlóga (3)
parterre ⇒ partêr (1), partêr (2)
parterre-box ⇒ partêrna lóža
parterre-floor ⇒ partêrna lóža
parterre seat ⇒ partêrni sédež
parterre stall ⇒ partêrni sédež
partisan theatre* ⇒ partízansko gledališče
party piece ⇒ lahkôtna konverzacijska igra
pasquinade ⇒ persifláža (1), persifláža (2)
pass door ⇒ prehódna vráta
passion play ⇒ pasijónska igra
passive dramaturgy* ⇒ pasívna dramaturgíja
passive hero ⇒ pasívni junák
pastoral (play) ⇒ pastírška igra
patch pannel ⇒ stikálna plôšča
pathos ⇒ pátos (1), pátos (2), pátos (3)
patio ⇒ pátio
patriotic play ⇒ domoljúbna igra
pause ⇒ môlk (1), premòr (1), premòr (2), tíšina (1)
Pavliha ⇒ Pavlíha
peanut gallery ⇒ galeríja (3)
peasant drama ⇒ kméčcka dráma (1), kméčcka dráma (2)

peasant play ⇒ kméčka igra
Pedrolino ⇒ Pedrolíno
Peking opera ⇒ pékinška ópera
pelmet ⇒ drapirana sofíta, portálna draperíja, proscénijska sofíta
penny gallery ⇒ galeríja (3)
people's theatre ⇒ ljúdsko gledališče
perch ⇒ portálni podést
perch lamp ⇒ portálni refléktor
perch lime ⇒ portálni refléktor
perch spot ⇒ portálni refléktor
père noble ⇒ ôče
to perform ⇒ uprizárjati, uprizoríti
performance ⇒ gledališče (6), igra (2), predstáva (1), uprizorítev (1)
performance art ⇒ perfórmans
performance cancelled ⇒ ní predstáve, predstáva odpáde
performance for high-school students ⇒ dijáška predstáva (1)
performance for non-subscribers* ⇒ izvenabonmájska predstáva
performance for non-subscribers and for holders of corporate tickets* ⇒ izven in kónto
performance for secondary-school ⇒ dijáška predstáva (1)
performance for young audiences ⇒ mladínska predstáva
performative (act) ⇒ performatív (2)
performative (utterance) ⇒ performatív (1)
performativity ⇒ performatívnot
performer ⇒ perfórmer, perfórmerka
performing ⇒ igra (2), igra (4), igra (6), igránje (1), igránje (2), uprizárjanje
performing art(s) ⇒ uprizorítvena umétnost
performing literature ⇒ umétniška beséda (1)
periaktos ⇒ periákt
period acting ⇒ stílna igra
period dance ⇒ stílni plés, zgodovínski plés
peripeteia ⇒ preobrát
peripety ⇒ preobrát
(peri)wig ⇒ alónža, lasúlja
permanent company ⇒ stálni ansámbel
permanent ensemble ⇒ stálni ansámbel
permanent false proscenium ⇒ fíksni téhnič-ni portál (1), fíksni téhnični portál (2)
permanent inner proscenium ⇒ fíksni téhnični portál (1), fíksni téhnični portál (2)
permanent playwright ⇒ híšna ávtorica, híšni ávtor
permanent repertoire* ⇒ stálni repertoár
permanent theatre* ⇒ stálno gledališče

personal prop(erty) ⇒ kostúmski rekvizít, osébní rekvizít
peruke (star.) ⇒ alónža, lasúlja
Petrushka ⇒ Petrúška
phallic comedy ⇒ fálična komédija
phallus ⇒ fálus
phlyax ⇒ fliák (1), fliák (2)
photoflood ⇒ blískovnik
photo(graph) call ⇒ fotografíranje
physical actor ⇒ gibálec
physical actress ⇒ gibálka
physical comedy ⇒ telésna kómika
physical theatre ⇒ fízično gledališče
(Pick up the) pace! ⇒ Témpo!
piece of fluff ⇒ lahkôtna konverzacíjska igra
Pierrot ⇒ Pierrot
pin spot(light) ⇒ tóčkasti projekcijski refléktor
pipe ⇒ dróg pri vláku
pipe (batten) ⇒ vlák, zádjni lúčni vlák
(pipe) batten ⇒ dróg pri vláku, létev
pit ⇒ orkéster (2), partêr (1), partêr (2)
pit seat ⇒ partêrni sédež
pit stall ⇒ partêrni sédež
pity and fear ⇒ sočúťje in grôza
plano-convex reflector ⇒ plánkonvéksni refléktor
plastic room* ⇒ kašírnic
platea ⇒ platêja
platform ⇒ zabòj
platform stage ⇒ dvígnjeni óder
play ⇒ igra (1), igra (3), igra (5)
play-acting ⇒ špilástika
playbill ⇒ gledališki plakát
play for young audiences ⇒ mladínska igra
playgoer ⇒ gledálec, gledálka
playing ⇒ igra (2), igra (4), igra (6), igránje (1), igránje (2)
playing area ⇒ igráltni prôstor
(playing) season ⇒ igrálna sezóna
playing space ⇒ igráltni prôstor
playlet ⇒ dramolét, igrokáz, saineta
(play)script ⇒ uprizorítveno besedílo (1), uprizorítveno besedílo (2)
play time ⇒ drámski čas (1)
play with a collective hero* ⇒ dráma s kolektívtnim junákóm
play-within-a-play ⇒ igra v igri (1), igra v igri (2)
playwright ⇒ dramátičarka, dramátik
plot ⇒ dejánje (1), zaplèt (1), zaplèt (2)
plot-line ⇒ dramaturška línja
(plot) outline ⇒ scenárij (1)
(plot) synopsis ⇒ scenárij (1)

plum ⇒ lèv
pocket theatre ⇒ žèpno gledališče
podium ⇒ pódij
poetic(al) drama ⇒ lírska dráma
poetic(al) passage ⇒ lírski vlóžek
poetic(al) verse ⇒ lírska dráma
polishing rehearsal ⇒ izdelovalna vája, ponavljálna vája
political comedy ⇒ polítična komédija
political theatre ⇒ polítično gledališče (1), polítično gledališče (2), polítično gledališče (3)
polylogue ⇒ polilóg
poor theatre ⇒ révno gledališče
portable puppet theatre ⇒ zložljívi lútkovni óder
portable stage ⇒ montážni óder
pose ⇒ dříža, póza
postcolonial theatre ⇒ póstkoloniálno gledališče
postdramatic theatre ⇒ póstrámsko gledališče
poster ⇒ gledališki plakát
postmodern dance ⇒ póstmodèrni plés
post-modern(ist) drama ⇒ póstmodernístična dramátika
post-modern(ist) theatre ⇒ póstmodernístično gledališče
post-mortem ⇒ gledališki klúb (2)
potato-puppet tragedy* ⇒ krompírjevska tragédija
powder puff ⇒ kvásta
power ⇒ jákost glasú
précieuse ⇒ precióza (1)
(preliminary) drawing ⇒ idèjna skíca
(preliminary) sketch ⇒ idèjna skíca
première ⇒ premièra
to prepare a part ⇒ naštudírati vlógo
to prepare a role ⇒ naštudírati vlógo, študírati vlógo
prescriptive criticism ⇒ normatívna dramaturgíja
prescriptive dramaturgy ⇒ normatívna dramaturgíja
preseason ⇒ prèdsezóna
presence ⇒ prezénca (1), prezénca (2)
preview ⇒ prèdpremièra
primary text ⇒ glávno besedílo
prison theatre ⇒ jetníško gledališče
private performance ⇒ zakljúčena predstáva
private theatre ⇒ zaséбно gledališče
problem play ⇒ problémska ígra
procession ⇒ procésija (1)

to produce ⇒ priredíti (3), uprizoríti
to produce (star.) ⇒ režírati
producer ⇒ prireditelj (2), prirediteljica (2), producènt, producèntka
producer (star.) ⇒ režisèr, režisèrka
producing ⇒ produkcijska (3)
producing (star.) ⇒ režíja (1)
production ⇒ produkcijska (1), produkcijska (2), produkcijska (3)
production book ⇒ režíjska knjíga
(production) concept ⇒ uprizorítveni koncept
production dramaturge ⇒ produkcijska dramaturginja, produkcijski dramaturg
production manager ⇒ organizátorka prográma, organizátor prográma
production poetics ⇒ gledališka poétika (2)
production schedule ⇒ gledališki sporèd
production text ⇒ uprizorítveno besedílo (1), uprizorítveno besedílo (2)
professional theatre ⇒ poklícno gledališče
profile ⇒ profil (1)
profile (lantern) ⇒ profilni refléktor
profile (position) ⇒ profilni položáj
(programme) outline ⇒ scenárij (2)
(programme) synopsis ⇒ scenárij (2)
to project ⇒ príti čez rámpo
projected image ⇒ projicírana scéna
projected scene ⇒ projicírana scéna
projection booth ⇒ projekcijska kabína
projection screen ⇒ projekcijsko plátno
projector ⇒ projéktor
prologue ⇒ nagòvor (1), prológ (1), prológ (2)
promotion(al) event ⇒ predstavítveni dogódek
to prompt ⇒ prišepetávati
prompt-book ⇒ šepetálska knjíga
prompt book copy ⇒ inšpicíentska knjíga
prompt book script ⇒ inšpicíentska knjíga
prompt-box ⇒ šepetálnica
prompt-copy ⇒ šepetálska knjíga
prompter ⇒ šepetálec, šepetálka
prompt-script ⇒ šepetálska knjíga
prompt side ⇒ ódrska léva (2)
pronouncing I instead of w* ⇒ èlkanje
pronunciation ⇒ izréka (2)
prop(ertie)s ⇒ rekvizítne fúndus (1)
prop(erty) ⇒ rekvizít
prop(erty) list ⇒ sezám rekvizítov
prop(erty)-master ⇒ rekvizítèr
prop(erty)-mistress ⇒ rekvizítèrka
prop(erty) room ⇒ rekvizítárna
prop(erty)-supervisor ⇒ rekvizítèr

prop(erty) (work)shop ⇒ delavnica za rekvizite, rekvizitárna, rekvizitni fúndus
prop-man ⇒ rekvizitêr
prop-play ⇒ rekvizitna igra
proscenium ⇒ portál (1), proscénij (1)
proscenium (arch) ⇒ arhitektúrni portál
proscenium border ⇒ harlekín (2)
proscenium box ⇒ proscénijska lóža
proscenium bridge ⇒ portálni móst
proscenium lamp ⇒ portálni refléktor
proscenium (lighting) bar(rel) ⇒ prvé lúčni vlák
proscenium (lighting) batten ⇒ prvé lúčni vlák
proscenium (lighting) bridge ⇒ portálni svetílni móst
proscenium lime ⇒ portálni refléktor
proscenium opening ⇒ portálna odprtína
proscenium spot ⇒ portálni refléktor
proscenium stage ⇒ proscénijski óder
proskenion ⇒ proskénij
prosodic elements ⇒ slúšne gôvorne prvéne
protagonist ⇒ protagonist (1), protagonist (2), protagonist (3), protagonistka (1), protagonistka (2)
proxemics ⇒ proksémika (1), proksémika (2)
psychodrama ⇒ psíhodráma
psychological drama ⇒ psiholóška dráma
psychologically-motivated blocking ⇒ psiholóška mizanscéna
psychologically-motivated pause ⇒ psiholóška pávza
psychotechnique ⇒ psíhotéhnika
(public) preview ⇒ jávna generálka
public reading (of a dramatic text) ⇒ brálna uprizorítev
Pulcinella ⇒ Pulčínéla (1)
pulling back ⇒ predája položája
Punch ⇒ Punch
Punch(inello) ⇒ Pulčínéla (1)
puppet ⇒ lútká
puppet acting ⇒ igra z lútko
puppet club ⇒ lútkovni króžek
puppet company ⇒ lútkovni óder (2)
puppet designer ⇒ oblikoválec lútk, oblikováka lútk
puppet directing ⇒ lútkovna režíja
puppet dramaturgy ⇒ lútkovna dramaturgíja (1), lútkovna dramaturgíja (2)
puppeteer ⇒ lútkar, lútkarica
puppet expert ⇒ lútkovna tehnołóginja, lútkovni tehnołóg
puppet festival ⇒ lútkovni festivál
puppet hall ⇒ lútkovna dvorána

puppet-maker ⇒ izdeloválec lútk, izdelováka lútk
puppet museum ⇒ lútkovni muzêj
puppetness* ⇒ lútkovnost
puppet play ⇒ lútkovna igra (1), lútkovna igra (2)
puppetry ⇒ lútkarstvo
puppetry club ⇒ lútkovni króžek
puppetry directing ⇒ lútkovna režíja
puppetry education ⇒ lútkovna vzgója
puppetry expert ⇒ lútkovna tehnołóginja, lútkovni tehnołóg
puppetry festival ⇒ lútkovni festivál
puppetry museum ⇒ lútkovni muzêj
puppetry technology ⇒ lútkovna tehnołóginja
puppet(ry) workshop ⇒ lútkovna delavnica
puppet screen ⇒ lútkovni paraván
puppet show ⇒ lútkovna predstáva
puppet stage ⇒ lútkovni óder (1)
puppet storage ⇒ lútkovni fúndus (2)
puppet technology ⇒ lútkovna tehnołóginja
puppet theatre ⇒ lútkovna dvorána, lútkovno gledališče (1), lútkovno gledališče (2), lútkovno gledališče (3)
purchase line ⇒ obešálna vřv, vodílna vřv
(purchase) lines ⇒ vřvi pri vláku
to push ⇒ forsírati
to put on (a play) ⇒ uprizoríti

Q

quarter (left) position ⇒ pôlprofil
quarter (right) position ⇒ pôlprofil
quick change room ⇒ preoblačílnica
quick sheet ⇒ knjíga za eléktričarje
quietly ⇒ potíhem, tího

R

radio acting ⇒ rádijska igra (3)
radio director ⇒ rádijska režisérka, rádijski režisêr
radio drama ⇒ rádijska igra (1)
radio-drama troupe ⇒ rádijska družína
radio play ⇒ rádijska igra (1), rádijska igra (2)
radio playwriting ⇒ rádijska igra (4)
rail ⇒ utrjeválna létev
rain-box ⇒ bóben za dež
raised stage ⇒ dvígnjeni óder
raisonneur ⇒ rezonêr (1)
raisonneur* ⇒ rezonêr (2)
rake ⇒ klínasta poševnína, poševnína
raked stage ⇒ nágnjeni óder
raking piece ⇒ klínasta poševnína, poševnína

- rakugo** ⇒ rakúgo
ramp ⇒ klínasta poševnina, poševnina
to rant ⇒ forsírati
raw comedy ⇒ burkáška komédija
reading ⇒ bránje (1), bránje (2)
reading rehearsal ⇒ brálna vája, vája za mizo
reading rehearsal* ⇒ léktorska vája (1), léktorska vája (2)
reading room ⇒ čítálnica (2)
reading-society ⇒ čítálnica (1)
reading-society drama* ⇒ čítalniška dramátika
to read in monotone ⇒ lájnati besedilo
to read lines (for someone) ⇒ markírati besedilo
realist(ic) drama ⇒ realístična dramátika (1), realístična dramátika (2)
realist(ic) play ⇒ realístična igra
realist(ic) theatre ⇒ realístično gledališče
reality show ⇒ resničnostni šov
rear of the house ⇒ ódrski dél gledališke stávbe
rear stage ⇒ zádjni óder
recasting ⇒ prèzasédba
receiver ⇒ naslòvnik
reception theory ⇒ gledališka recépcija
recital ⇒ béseada, recitácija, recitál
recitant ⇒ recitátor (1), recitátorka (1)
recitation ⇒ recitácija
recitative ⇒ recitativ
recitator (star.) ⇒ recitátor (1), recitátorka (1)
to recite ⇒ recitírati
to recite a text ⇒ lájnati besedilo
recognition ⇒ prepoznánje
recruitment theatre* ⇒ mobilizacijsko gledališče
regie-book ⇒ režijska knjíga
regie-buch ⇒ režijska knjíga
regional theatre* ⇒ deželno gledališče
rehearsal ⇒ vája
rehearsal and performance schedule* ⇒ razporèd váj in predstáv
rehearsal pianist ⇒ korepetítor, korepetítorka
rehearsal set ⇒ markírna scéna
rehearsal stage ⇒ óder za váje
religious drama ⇒ vérska dráma
religious ritual play ⇒ vérska obrédna igra
religious theatre ⇒ religiòzno gledališče
reliving ⇒ podoživljanje
remotely-operated colour change ⇒ menjál-nik bárvnih fíltrov
to remount a production ⇒ obnovíti upri-zorítev
remounting ⇒ obnovítev
to remove make-up ⇒ demaskírati
removing make-up ⇒ demaskíranje
Renaissance comedy ⇒ renesánčna komédija
Renaissance drama ⇒ renesánčna dramátika
Renaissance theatre ⇒ renesánčno gledališče
Renaissance tragedy ⇒ renesánčna tragédija
rendering ⇒ interpretácija (1)
rendition ⇒ interpretácija (1)
repertoire ⇒ repertoár (1), repertoár (2), repertoár (3)
repertoire of favourites ⇒ želézni repertoár (2)
repertoire politics ⇒ repertoárna politika
(repertoire) standard* ⇒ repertoárna predstáva
repertory ⇒ repertoár (1), repertoár (2), repertoár (3)
rep(ertory) theatre ⇒ repertoárno gledališče
répétiteur ⇒ korepetítor, korepetítorka
replacement ⇒ vskòk
representation ⇒ mímezis, reprezentácija, reprezentácija
reserved seat ⇒ dežúrni sédež, slúžbeni sédež
resident director ⇒ stálna režisèrka, stálno režisèr
resident dramaturge ⇒ híšna dramaturginja, híšni dramaturg
resident playwright ⇒ híšna ávtorica, híšni ávtor
Restoration theatre ⇒ gledališče restavrácije (1), gledališče restavrácije (2)
to restore the cut ⇒ odpréti črto (1)
retreating ⇒ predája položaja
retrogarde theatre* ⇒ retrogardistično gledališče
retrospective ⇒ retrospektíva (2)
return ⇒ krílna kulísa
reversal ⇒ preobrát
reviewer ⇒ gledališka krítičarka, gledališki krítik
revised edition ⇒ prirédba (1), prirédba (4)
revival ⇒ obnovítev, repríza
revival rehearsal* ⇒ obnovítvena vája
to revive a production ⇒ obnovíti upri-zorítev

revolving flat ⇒ vrtljiva kulisa
revolving stage ⇒ vrtljivi óder
revue ⇒ revíja (1), revíja (2)
reworking of an old dramatic entertainment into a new one ⇒ prirédba (1), prirédba (4)
rewrite ⇒ predeláva (1), predeláva (2)
to rewrite ⇒ predélati
rhetoric ⇒ retórika (1), retórika (2)
rhubarb ⇒ rabárbara
rhythm ⇒ rítem (1), rítem (2)
ribbon ⇒ képer trák
rigger ⇒ vrvíščar
rigging ⇒ rôčni ódrski vlák
rigging floor ⇒ vrvíšče (2)
rigging gallery ⇒ vrvíšče (2)
rigging loft ⇒ vrvíšče (2)
rigging plan ⇒ prográm za vrvíščarja
rigging plot ⇒ prográm za vrvíščarja
ring stage ⇒ obróčasti óder
riser ⇒ praktikábel, stopnica
riser floor ⇒ praktikábelska osnóva
riser platform ⇒ praktikábelska osnóva
riser stage ⇒ montážni óder, praktikábelski óder
rising action ⇒ zaplèt (1), zaplèt (2)
Ritterdrama ⇒ víteška dráma
ritual dance ⇒ obrédni plés
ritual play ⇒ obrédna ígra
ritual theatre ⇒ obrédno gledalíšče
ritual tragedy ⇒ rituálna tragédija
rod puppet ⇒ lútká na pálici
role ⇒ vlóga (1), vlóga (3)
role drop ⇒ navijálna zavésa
roll curtain ⇒ navijálna zavésa
Roman comedy ⇒ rímska komédija
romantic comedy ⇒ romántična komédija (1), romántična komédija (2)
romantic drama ⇒ romántična dramátika
romantic lead ⇒ ljubímec, ljubímka
romantic theatre ⇒ romántično gledalíšče
Roman tragedy ⇒ rímska tragédija
rope ⇒ obešálna vrv
ropes ⇒ vrví pri vláku
Rosetta ⇒ Roséta
rostrum ⇒ praktikábel
rostrum platform ⇒ praktikábelska osnóva
royal ballet ⇒ kraljévi balét
royal box* ⇒ reprezentánčna lóža
royal play* ⇒ kraljévska ígra
royal theatre ⇒ kraljévo gledalíšče
running time ⇒ reální čas
to run the lines ⇒ pregovoríti besedílo
run-through ⇒ kontrólka

S

sacred theatre ⇒ religiózno gledalíšče
sacre rappresentazione ⇒ sacre rappresen-
 tazione
safety curtain ⇒ azbéstna zavésa, požárna
 zavésa
saynète ⇒ saineta
salon theatre ⇒ sòbno gledalíšče
samisen ⇒ šamisén
Sanskrit drama ⇒ indijsko gledalíšče (1),
 sanskrítska dramátika
Sanskrit theatre ⇒ sanskrítsko gledalíšče
satire ⇒ satíra (1), satíra (2)
satirical farce ⇒ satírična fársa (1), satírična
 fársa (2)
Saturnalia ⇒ saturnálije
Satyr ⇒ sátir
satyr play ⇒ sátirska ígra
scaffold stage ⇒ óder na kôzah
(scale) model ⇒ makéta
scan light ⇒ skéner
scanner ⇒ skéner
scanning ⇒ skandíranje (2)
scansion ⇒ skandíranje (2)
Scapin ⇒ Skapín
Scaramouche ⇒ Skaramúš
scenario ⇒ scenárij (1), scenárij (2)
scenarist ⇒ scenaríst, scenarístka
scene ⇒ scéna (1), slíka
Scene change! ⇒ Spremémba!
scene designer ⇒ ávtorica scéne, ávtor
 scéne
scene (on stage) ⇒ prizorišče (1), prizorišče
 (2)
scene painter ⇒ gledalíška slikárka, gledalí-
 ški slik
scene painting ⇒ scenografija (6)
scene partner ⇒ sòigrálec, sòigrálka
scenery ⇒ scéna (2), scéna (3), scéna (5)
scene(ry) bay ⇒ priróčno skladišče kulís,
 scénski fúndus
scene(ry) design ⇒ scénski osnútek
scenery designer ⇒ ávtorica scéne, ávtor
 scéne
scene(ry) designer ⇒ scenográf, scenografija
 (1), scenografija (4), scenografija (5), sceno-
 gráfka
scene(ry) dock ⇒ priróčno skladišče kulís,
 scénski fúndus
scene(ry) pit ⇒ priróčno skladišče kulís,
 scénski fúndus
scenery workshop ⇒ scénska delávnica
scene(ry) workshop ⇒ gledalíške delávnice,
 gledalíški ateljé, kulísárna

- Scene shift!** ⇒ Spremémba!
scene shifter ⇒ ódrski délavec
scene stealer ⇒ solíst (2), solístka (2)
scene-stealing ⇒ solíratí
scene-stealing role ⇒ šárža
scene workshop ⇒ scénska delávnica
scenic design ⇒ scénski osnútek
scenic designer ⇒ ávtorica scéne, ávtor scéne, scenográf, scenografíja (1), scenografíja (4), scenografíja (5), scenografka
scenic element ⇒ scénski elemént
scenic painter ⇒ gledalíška slikárka, gledalíški slikár
scenic painting ⇒ scenografíja (6)
scenographer ⇒ scenográf, scenografka
scenography ⇒ scenografíja (1), scenografíja (2), scenografíja (4), scenografíja (5), scenografíja (6)
schemer ⇒ intrigánt (1), intrigánt (2), intrigántka (1), intrigántka (2)
school drama ⇒ šólska dráma
school of acting ⇒ igrálska šóla
school performance ⇒ šólska predstáva (1)
school production ⇒ šólska predstáva (2)
school theatre ⇒ šólsko gledalíšče
scoop(light) ⇒ svetílني zvón
scoring ⇒ onaglášanje
scoring the script ⇒ lektúra (1), lektúra (2)
scoring the text ⇒ lektúra (1), lektúra (2)
screen writer ⇒ scenaríst, scenarístka
scrim ⇒ tíl (1)
script writer ⇒ scenaríst, scenarístka
seamstress ⇒ šivílja
season ticket ⇒ abonmá (2)
season-ticket holder ⇒ abonènt, abonèntka
season-ticket-holder seat ⇒ abonèntski sédež
seating plan ⇒ sédežni réd
secondary-school production ⇒ dijáška predstáva (2)
secondary-school subscription series* ⇒ dijáški abonmá
secondary-school theatre ⇒ dijáško gledalíšče
secondary text ⇒ stránsko besedílo
second balcony ⇒ galeríja (1), galeríja (2)
second-balcony seat ⇒ galeríjski sédež
second night* ⇒ repríza
secular play ⇒ posvétna ígra
secular theatre ⇒ posvétno gledalíšče
selfish acting ⇒ solíratí
semantic stress ⇒ lógični poudárek
semi-liturgical play ⇒ sémilitúrgična dráma
semiology of theatre ⇒ gledalíška semiótika
semiotics of theatre ⇒ gledalíška semiótika
semi-profile ⇒ pólprofil
semi-profile (position) ⇒ pólprofilni položáj
sender ⇒ pošíljátelj
sensory theatre ⇒ senzoriálno gledalíšče
sentimental actress* ⇒ sentimentálka (3)
sentimental comedy ⇒ sentimentálna komédija, solzáva komédija
sentimental drama ⇒ sentimentálka (1), sentimentálka (2)
sentimental play ⇒ sentimentálka (1), sentimentálka (2)
sequence of actions ⇒ zaporédje ákcij
servant ⇒ služábnik
set ⇒ scéna (2), scéna (3), scéna (5)
to set ⇒ fiksírati, lokalizírati (1), lokalizírati (2)
set design ⇒ scénski osnútek, scenografíja (1), scenografíja (5)
set designer ⇒ ávtorica scéne, ávtor scéne, scenográf, scenografíja (1), scenografíja (4), scenografíja (5), scenografka
set dresser ⇒ pohíštvenik
to set (the keypad) ⇒ adresírati
setting ⇒ lokalizácija (1), lokalizácija (2), prizorišče (1), prizorišče (2)
setting line ⇒ sredíščna črta ódra
setting list ⇒ sezám scénskih eleméntov
shading ⇒ sénéenje
shadow puppet ⇒ sénéna lútka
shadow(-puppet) theatre ⇒ sénéno gledalíšče
sharing a position ⇒ delítev položája
sharing a scene ⇒ delítev položája
ship's ladder ⇒ viséče stopníce
shoemaker ⇒ čevljár
shoemaker's (work)shop* ⇒ čevljárna
show ⇒ predstáva (1)
show-and-tell ⇒ ravnáteljica gledalíšča, razčlémbna vája
show cancelled ⇒ ní predstáve, predstáva odpáde
showdance ⇒ showdance
showman ⇒ teatrálik
showmanship ⇒ teatrálika
show report ⇒ dežúrna knjíga
shriek-drama* ⇒ dráma kríká
shutter blades ⇒ nóži
shutters ⇒ žaluzíje pri refléktorju
Sicilian comedy ⇒ sicílska komédija
Sicilian (puppet) ⇒ sicilijánka
side balcony ⇒ stránski balkón (1), stránski balkón (2)
side curtain ⇒ stránska zavésa
side(s) ⇒ vlóga (1)

- side stage** ⇒ stránski óder
side text ⇒ didaskálíje (1), stránsko besedílo
(side) wing ⇒ stránska kulísa
silence ⇒ môlk (1), tíšina (1)
silent scene ⇒ némi prizór
sill ⇒ préčka
simultaneous action ⇒ simultáno dogájanje
simultaneous scene(ry) ⇒ simultáni óder
simultaneous set ⇒ simultáni óder
simultaneous stage ⇒ simultáni óder
single flat* ⇒ samotnják
sinking stage ⇒ pogrezljívi óder
siparium ⇒ sipária
sitcom ⇒ sitcom
site-specific directing ⇒ ambientálna režíja
site-specific theatre ⇒ ambientálno gledališče
situation-based move* ⇒ mizanscénski premik
situation comedy ⇒ situacijska komédija, situacijska kómika
situation tragedy ⇒ situacijska tragédija
six-act (play) ⇒ šestdejanjka
skene ⇒ scéna (1), skéna
sketch ⇒ skéč
skit ⇒ skéč
sky border ⇒ horizóntna sofíta
sky-cloth ⇒ horizóntni prospékt
sky-drop ⇒ horizóntni prospékt
slapstick comedy ⇒ komédija slapstick
sliding flat ⇒ smúčna kulísa
sliding stage ⇒ pomični óder
sliding trap ⇒ dísna pogrezálna lopúta
sliding wing ⇒ smúčna kulísa
slip stage ⇒ pomični óder
small part ⇒ epizódna vlóga
small-part player ⇒ epizodíst, epizodístka, stránska igrálka, stránski igrálec
smoke ⇒ dímna zavésa
smoke effect ⇒ efékt meglè
smoke machine ⇒ napráva za dím, napráva za meglò, napráva za meglò
smoke outlet ⇒ dímna lopúta
snow effect ⇒ efékt snegá
social comedy ⇒ družbena komédija
social dance ⇒ družábni plés
social drama ⇒ družbena dráma
socially-aware drama* ⇒ angažírana dramátika
socially-critical drama ⇒ družbenokrítična dráma
society comedy ⇒ družbena komédija
society drama ⇒ družbena dráma
sociology of theatre ⇒ sociologíja gledališča
- soft border** ⇒ harlekín (2)
soft flat ⇒ mēhka kulísa
softly ⇒ potíhem, tího
soft props (work)shop ⇒ tapétniška delávnica
sold out ⇒ razprodáno
soliloquy ⇒ monológ
soloist ⇒ solíst (1), solístka (1)
solus ⇒ sám (1), sám (2)
song ⇒ kuplét, sông (1), sông (2), vlóžna pésem
sotie ⇒ sotí
sotto voce ⇒ potíhem, tího
soubrette ⇒ subréta (1), subréta (2)
sound board ⇒ komándna míza za tón
sound book ⇒ knjíga tónskega mójstra
sound booth ⇒ tónska kabína
sound(-cue) list ⇒ knjíga tónskega mójstra
sound design ⇒ oblikováňje zvóka (1), oblikováňje zvóka (2)
sound (design) ⇒ zvóčna opréma
sound designer ⇒ oblikoválec zvóka, oblikováka zvóka, zvóčna opremíjeváka, zvóčni opremíjeválec
sound effect pl. ⇒ zvóčni efékt (1), zvóčni efékt (2)
sound-effects library ⇒ arhív eféktov
sound engineer ⇒ tónska mójstrica, tónski mójster
sound filter ⇒ zvóčni filter
sound library ⇒ fonotéka (1), fonotéka (2)
sound master ⇒ tónski mójster
soundscape ⇒ zvóčna kulísa
sound scenery ⇒ zvóčna kulísa
speakability* ⇒ govorlívost
speaking aside ⇒ govorjénje vstrán
speaking in unison ⇒ zbórno govorjénje
speaking literature ⇒ umétniška beséda (1)
speaking speed ⇒ hitróst gôvora
(speaking) voice ⇒ gôvorna téhnika (3)
to speak in monotone ⇒ lájnati besedílo
spear-carrier ⇒ statíst, statístka
spear-carriers ⇒ komparzeríja
(special) effect ⇒ posébni efékt
spectacle ⇒ spektákel (1), spektákel (2)
spectacularity ⇒ teatrálnost (1)
spectator ⇒ gledálec, gledálka
spectator's perspective ⇒ ódrska perspektíva (2)
spectator's viewpoint ⇒ ódrska perspektíva (2)
speech ⇒ gôvor
speech advisor ⇒ jezíkôvna svetováka, jezíkôvni svetoválec

speech coach ⇒ jezikovna svetoválka, jezikovni svetovalec
speech situation ⇒ govorni položaj
spiked stage ⇒ markirana scena
to spike the stage ⇒ markirati sceno
spiking ⇒ merilna vája
spill rings ⇒ protirefléksni obróči
spirit-gum ⇒ mástiks
spiritual drama ⇒ duhovna dráma (1), duhovna igra (2)
splayed wing ⇒ krílina kulísa
split(-level) stage ⇒ dvóetážni óder
to spot ⇒ zóžiti fókus
spot(light) ⇒ refléktor
spot line ⇒ tóčkasti ódrski vlák
spray booth ⇒ slikárna
sprinkler ⇒ avtomátska gasílina napráva
Staatsaktion ⇒ drážavni akcijón
to stage ⇒ inscenírati (3), ugledališčiti, uprizárjati, uprizoríti
stage ⇒ igralna plóškev, óder, óder
stage action ⇒ ódrska ákcija (1), ódrsko dogájanje
stage actor ⇒ gledališki igralec
(stage) actor ⇒ drámski igralec
stage actress ⇒ gledališka igralka
(stage) actress ⇒ drámska igralka
stage aesthetics ⇒ ódrska estétika
stage area ⇒ igralna plóškev
stage areas ⇒ geografíja ódra
stage brace ⇒ raztegljiva opórnica
(stage) brace ⇒ opórnica
stage business ⇒ zunánja aktivnost
(stage) carpenter ⇒ mizár
stage cloth ⇒ ódrsko pogrinjáló
stage convention ⇒ ódrska konvencija (1), ódrska konvencija (2)
(stage) costume ⇒ kostúm
stagecraft ⇒ gledališka umétnost (1)
stage depth ⇒ globína ódra
stage design ⇒ scenografíja (1), scenografíja (4), scenografíja (5), scénski osnútek
(stage) design ⇒ líkovna opréma prizorišča
stage designer ⇒ ávtorica scéne, ávtor scéne, scenográf, scenografíja (1), scenografíja (4), scenografíja (5), scenográfka
stage directions ⇒ didaskálijje (2)
stage director ⇒ gledališka režisérka, gledališki režisér
staged reading ⇒ brálna uprizorítev, koncértna izvédba
staged text ⇒ ugledališčeno besedílo
stage effect ⇒ ódrski efékt
(stage) electrician ⇒ lúčkar, osvetljeválec

stage elevator ⇒ dvížni pódij
(stage) elevator ⇒ véliko pogrezáló
stage environment ⇒ ódrske okóliščine
(stage) flies ⇒ ódrski vlák
stage floor ⇒ ódrska tlá, rébro
stage geography ⇒ geografíja ódra
(stage-)grip ⇒ ódrski délavec
(stage) groundplan ⇒ tlóris ódra
stage hand ⇒ ódrski délavec
stage height ⇒ višína ódra
stage house ⇒ ódrski stólp
stage interpretation ⇒ ódrska interpretácija
(stage) jack ⇒ kótna opóra
stage layout ⇒ geografíja ódra
stage left ⇒ ódrska léva (1), ódrska léva (2)
stage-left stage manager ⇒ vódja léve strani
stage machinery ⇒ ódrska téhnika
(stage) machinery ⇒ pódódrske napráve
stage machinery control system ⇒ komándni púlt za ódrske napráve
(stage) machinist ⇒ strójni mójster
(stage) make-up ⇒ máska¹ (1)
to stage-manage ⇒ inšpicírati
stage manager's booth ⇒ inšpicieñtska kabína
stage manager's desk ⇒ inšpicieñtski púlt
stage manager's log ⇒ dežúrna knjíga
stage manager's table ⇒ inšpicieñtski púlt
(stage) perspective ⇒ ódrska perspektíva (1)
stage play ⇒ gledališka igra (1), gledališka igra (2)
stage playing ⇒ drámska igra (1)
stage prop(erty) ⇒ scénski rekvizít
(stage) rake ⇒ pošévna osnóva ódra
(stage) ramp ⇒ pošévna osnóva ódra
stage realization* ⇒ ódrska uresničitév
(stage) revolve ⇒ nastavljívi vrtljívi óder
stage right ⇒ ódrska désna (1), ódrska désna (2)
stage-right stage manager ⇒ vódja désne strani
stage side ⇒ frónta
stage space ⇒ ódrski prôstor
(stage) speech ⇒ ódrski góvor (1)
(stage) technician ⇒ ódrski délavec
stage version ⇒ dramátizácija (2)
(stage) wagon ⇒ ódrski vóz
stage width ⇒ šírina ódra
staging ⇒ ódrska interpretácija, uprizárjanje, uprizorítev
standard repertoire ⇒ želézni repertoár (1)
stand-by ⇒ štúdijska vlóga
Stand by! ⇒ Pozòr!
to stand in ⇒ dublírtati

- stand-in** ⇒ dvójnica, dvójnik
standing room ⇒ stojšče (1)
standing-room ticket ⇒ stojšče (2)
stand-up (act) ⇒ standup
stand-up (comedy) ⇒ standup
starring part ⇒ glavna vloga
starring role ⇒ glavna vloga
stasimon ⇒ stajánka
state theatre ⇒ državno gledališče
static blocking ⇒ státična mizanscéna
step ⇒ stopnica
step dance ⇒ stép
to step in ⇒ vskočiti
stepping in ⇒ vskòk
stichomythia ⇒ stihomitíja (1), stihomitíja (2)
stiffener ⇒ utrjevalna létev
stile ⇒ létev (1), pokónčna létev
stitcher ⇒ šivilja
stock ⇒ repertoár (1)
stock flats ⇒ scénski fúndus (1)
stock of puppets ⇒ lútkovni fúndus (1)
stock scenery ⇒ scénski fúndus (1)
stooge ⇒ stránski igrálec
to stooge ⇒ šmirati
stop-motion puppet ⇒ filmska lútká
stopping the show ⇒ aplávz na odpíti scéni
storm-and-stress drama ⇒ vihárniška dra-
mátika
storm-and-stress tragedy ⇒ vihárniška tra-
gédija
straw-hat circuit ⇒ polétno gledališče (2)
straw-hat theatre ⇒ polétno gledališče (1),
polétno gledališče (2)
street theatre ⇒ úlično gledališče
stress ⇒ akcènt (1), poudárek (1)
string-puppet ⇒ marionéta
striplight ⇒ predálčna svetílna opóra, svetíl-
ní žléb
stripper ⇒ striptizét, striptizéta
striptease ⇒ stríptiz
strobe (light) ⇒ blískovnik
strolling theatre ⇒ potujóče gledališče
strophe ⇒ spév
to strut (one's stuff) ⇒ šmirati
strutting (one's stuff) ⇒ šmíra
stubble ⇒ razúra (1)
student-internship ⇒ štúdijska asisténca
student standing room* ⇒ dijáško stojšče
student theatre ⇒ študéntske gledališče
student-understudy ⇒ štúdijska alternácija
studio ⇒ stúdio (1), stúdio (2), stúdio (3)
studio (stage) ⇒ máli óder
study of drama ⇒ dramaturgíja (1)
- stunt man** ⇒ kaskadêr
stunt woman ⇒ kaskadêrka
Sturm-und-Drang drama ⇒ vihárniška dra-
mátika
Sturm-und-Drang tragedy ⇒ vihárniška tra-
gédija
stylized acting ⇒ stilizírana ígra
stylized speaking ⇒ stilizírani gòvor
stylized speech ⇒ stilizírani gòvor
subject ⇒ subjékt
subscriber ⇒ abonènt, abonèntka
subscriber seat ⇒ abonèntski sédež, abo-
nmájski sédež
subscription (series) ⇒ abonmá (1)
subscription-series performance ⇒ abo-
nmájska predstáva
subscription theatre ⇒ abonèntsko gle-
dališče
subsidised theatre ⇒ institucionálno gle-
dališče
subsidized theatre ⇒ institucionálno gle-
dališče, subvencionírano gledališče
subtext ⇒ pòdtékst
summer stock/theatre ⇒ polétno gledališče
(2)
summer theatre ⇒ polétno gledališče (1),
polétno gledališče (2)
sunrise effect ⇒ efékt zárje
super(numerarie)s ⇒ komparzeríja
super(numerary) ⇒ statíst, statístka
supporting actor ⇒ epizodíst, stránski
igrálec
supporting actress ⇒ epizodístka, stránska
igrálka
supporting part ⇒ stránska vloga
supporting role ⇒ stránska vloga
surrealist drama ⇒ nàdrealistična dramáti-
ka
surrealist theatre ⇒ nàdrealistično gle-
dališče
Svoboda ⇒ svòboda
to swallow the text ⇒ memorírati besedílo
swatchel ⇒ písčik
swazze ⇒ písčik
swing ⇒ štúdijska vloga
switch board ⇒ nastavitvena plòšča
symbolist drama ⇒ simbolístična dramátika
symbolist play ⇒ simbolístična ígra
symbolist theatre ⇒ simbolístično gledališče
symmetric flood(light) ⇒ simétrično koríto
synchronization ⇒ sinhronizácija (1), sinhro-
nizácija (2)
synchronization of stage actions* ⇒ sinhro-
nizácija ódrskih ákcij

synopsis ⇒ sinópsis
synthetic drama* ⇒ sintétična dráma
synthetic playwriting* ⇒ sintétična téhnika
synthetic theatre ⇒ sintétično gledališče
System ⇒ systém
szopka (theatre) ⇒ šópka

T

tablado lateral ⇒ tabládo laterál
tab(leau curtain) ⇒ diagonálno razmična zavésa
tableau (vivant) ⇒ žíva slíka (1), žíva slíka (2)
table puppet ⇒ namízna lútká
tailor ⇒ krojáč
(take a) bow ⇒ priklòn (2)
Tanztheater ⇒ tanztheater
tap dance ⇒ tap dance
taped stage ⇒ markírana scéna
to tape the set ⇒ markírati scéno
to tape the stage ⇒ markírati scéno
taping ⇒ merílna vája
team ⇒ ekípa
tear-jerker ⇒ ganljívka, limonáda
to tease ⇒ tupírati
teaser ⇒ eléktrična sofíta, sofíta
teasing ⇒ tupíranje
techie ⇒ ódrski délavéc
technical director ⇒ téhnična diréktorica, téhnični/-a vódja, téhnični diréktor, téhnični vódja
tech(nical) dress (rehearsal) ⇒ Vsí vsè!
technical manager ⇒ téhnični/-a vódja, téhnični vódja
tech(nical rehearsal) ⇒ glávna vája, téhnična vája
(Technicians) on deck! ⇒ Téhnika!
teichoscopy ⇒ teihoskopíja
television director ⇒ televizijska režisérka, televizijski režisêr
television drama ⇒ televizijska dráma (1), televizijska dráma (2), televizijska dráma (3)
television play ⇒ televizijska ígra (1), televizijska ígra (2), televizijska ígra (3)
telos ⇒ télós
tempo ⇒ témpo (1)
Tempo! ⇒ Témpo!
temporary stage ⇒ prilóžnostni óder
tendentious drama* ⇒ tendénčna dráma
Terence stage ⇒ Teréncijev óder
tetralogy ⇒ tetralogíja
text interpretation ⇒ umétniška beséda (2)
text phonetics ⇒ besedílna fonétika (1), besedílna fonétika (2)

Thalia ⇒ Talíja
Thalian cart* ⇒ vóz bogínje Talíje (2)
Thalia's cart* ⇒ vóz bogínje Talíje (1)
theatre ⇒ gledališče (1), gledališče (2), gledališče (3), gledališče (4)
theatre actor ⇒ gledališki igrálec
(theatre) actor ⇒ drámski igrálec
theatre actress ⇒ gledališka igrálka
(theatre) actress ⇒ drámska igrálka
theatre aesthetics ⇒ gledališka estétika (1), ódrska estétika
theatre agent ⇒ gledališka agêntka, gledališki agênt
theatre announcement ⇒ gledališka napôved
theatre anthropology ⇒ gledališka antropologíja
theatre archive ⇒ gledališki arhív
theatre art ⇒ gledališka umétnost (1)
theatre at the fair ⇒ sêjemsko gledališče
theatre avant-garde ⇒ gledališka avantgárda (1), gledališka avantgárda (2)
theatre club ⇒ gledališki klúb (1)
theatre communication ⇒ gledališka komunikácija
theatre company ⇒ gledališka skupína
theatre culture ⇒ gledališka kultúra (1), gledališka kultúra (2)
theatre dance ⇒ gledališki plés
theatre directing ⇒ gledališka režíja (1), gledališka režíja (2)
theatre direction ⇒ gledališka režíja (2)
theatre director ⇒ gledališka režisêrka, gledališki režisêr
theatre education ⇒ gledališka vzgója
theatre festival ⇒ gledališki festivál
theatre flyer ⇒ gledališki leták
theatre for children ⇒ otróško gledališče (1)
theatre for the masses ⇒ mnóžično gledališče (2)
theatre for the young ⇒ mladínsko gledališče
theatre for young audiences ⇒ mladínsko gledališče
theatregoer ⇒ gledálec, gledálka
theatre group ⇒ gledališka skupína
(theatre) handbill ⇒ gledališki prográm (1)
theatre history ⇒ gledališka zgodovína
(theatre) impresario ⇒ gledališki impresárij
theatre in the round ⇒ gledališče v krógu
theatre lab(oratory) ⇒ laboratórijsko gledališče (2)
theatre language ⇒ gledališki jêzik (1)

- theatre library** ⇒ gledališka knjižnica
(theatre) management ⇒ intendanca
theatre manifesto ⇒ gledališki manifest
theatre museum ⇒ gledališki muzej
theatre of blood and sperm ⇒ dramatika
 spêrne in krvi
theatre of cruelty ⇒ gledališče krutosti
theatre of experience* ⇒ gledališče iz-
 kúšnje
theatre of gesture* ⇒ géstično gledališče
 (1), géstično gledališče (2)
theatre of ideas ⇒ tézno gledališče
theatre of illusion ⇒ iluzionístično gledališče
 (1), iluzionístično gledališče (3)
theatre of image (s) ⇒ gledališče podob
theatre of magic ⇒ iluzionístično gledališče
 (2)
theatre of mood ⇒ gledališče razpoložênja
theatre of movement ⇒ gibáлно gledališče
theatre of objects ⇒ gledališče predmetov
theatre of panic ⇒ gledališče pánike
theatre of the absurd ⇒ absúrdno gle-
 dališče
theatre of the Enlightenment ⇒
 razsvetljênsko gledališče
theatre of the Estates* ⇒ stanôvsko gle-
 dališče
theatre of the Reformation* ⇒ gledališče
 reformácije
theatre outbuilding ⇒ gledališka depandán-
 sa
theatre patron ⇒ ljubíteľj gledališča, ljubíte-
 ljica gledališča
theatre performance ⇒ gledališka pred-
 stáva
theatre piece ⇒ gledališko délo (1)
theatre play ⇒ gledališka ígra (1), gledališka
 ígra (2)
theatre poetics ⇒ gledališka poétika (1)
theatre poster ⇒ gledališki póster
theatre professional ⇒ gledališčinica, gle-
 dališčinik
theatre programme ⇒ gledališki líst
theatre puppet ⇒ gledališka lútká
theatre review ⇒ gledališka krítika
theatre royal ⇒ kraljévo gledališče
theatre scholar ⇒ teatrológ, teatrológinja
theatre school ⇒ gledališka šóla
theatre sculptor* ⇒ kašêr, kašêrka
theatre season ⇒ gledališka sezóna
theatre semiology ⇒ gledališka semiótika
theatre semiotics ⇒ gledališka semiótika
(theatre) singing ⇒ gledališko pétje
TheatreSports ⇒ ímprolíga
- theatre studies** ⇒ teatrológija
theatre talk ⇒ gledališki klúb (2)
theatre with a divided auditorium* ⇒ gle-
 dališče z rédi
theatre without a subscription plan* ⇒
 nêabonênsko gledališče
theatre work ⇒ gledališko délo (1)
theatre workshop ⇒ gledališka delávnica
theatrical abstraction ⇒ gledališka abstrák-
 cija
theatrical aesthetics ⇒ gledališka estétika
 (1)
theatrical avant-garde ⇒ gledališka avant-
 gárda (1), gledališka avantgárda (2)
theatrical company ⇒ gledališka skupína
theatrical convention ⇒ gledališka konvén-
 cija
(theatrical) costume ⇒ kostúm
theatrical culture ⇒ gledališka kultúra (1),
 gledališka kultúra (2)
theatrical discourse ⇒ gledališki diskúrz (1)
theatrical group ⇒ gledališka skupína
theatrical illusion ⇒ gledališka iluzíja
theatricality ⇒ gledališkost (1), teatrálnost
 (1), teatrálnost (2), teatrálnost (3)
theatricalization ⇒ ugledališčenje
to theatric(al)ize ⇒ ugledališčiti
(theatrical) make-up ⇒ máska¹ (1)
theatricalness ⇒ gledališkost (1)
theatrical performance ⇒ gledališka pred-
 stáva
(theatrical) season ⇒ igrálna sezóna
theatrical semiotization ⇒ gledališka semi-
 otizácija
theatrical sign ⇒ gledališki znák
theatrical space ⇒ gledališki prôstor
theatrical speech-act ⇒ ódrska izjáva
theatrical synthesis ⇒ gledališka sintéza
theatroulog* ⇒ teatrológ, teatrológinja
theatroulogy ⇒ teatrológija
theatron ⇒ teátron
theatrum mundi ⇒ gledališče svetá (1), gle-
 dališče svetá (2)
theory of acting ⇒ igrálska teoríja
theory of drama ⇒ drámska teoríja
theory of theatre ⇒ gledališka teoríja
therapeutic puppet ⇒ lútká v terapiji
therapy puppet ⇒ lútká v terapiji
thesis play ⇒ tézna dráma
Thespian cart* ⇒ Téspisov vóz (2)
Thespis' cart ⇒ Téspisov vóz (1)
thinning scissors ⇒ felírke
three-act (play) ⇒ trídêjanka
three-dimensional flat ⇒ kašírana kulísa

Three Kings play ⇒ trikráľevska igrá
three-quarter (left) position ⇒ hřbtņi pól-
 profil
three-quarter (right) position ⇒ hřbtņi pól-
 profil
three unities ⇒ pravilo tręh enõtnosti
Three Wise Men play ⇒ trikráľevska igrá
thriller ⇒ grozľjívka (1), grozľjívka (2)
thrust stage ⇒ klínasti óder, podáľjšíani óder
thunder box ⇒ napráva za grõm (2)
thunder drum ⇒ napráva za grõm (2)
thunder run ⇒ napráva za grõm (2)
thunder sheet ⇒ napráva za grõm (1)
timbre ⇒ bárvá glasú
to time ⇒ plasirati
time of action ⇒ čas dogájania
tirade ⇒ tiráda
title part ⇒ nasľõvna vlõga
title role ⇒ nasľõvna vlõga
toga ⇒ tõga
toga praetexta ⇒ tõga pretéksta
toggle ⇒ pręčka
(toggle) rail ⇒ pręčka
to herself ⇒ záse
to himself ⇒ záse
tormentor (drape(ry)) ⇒ portálna máska
tormentor (flat) ⇒ portálna stránska kulísa
tormentor (tower) ⇒ portálnı stõp
torm(entor) tree ⇒ pokõnõčni svetlíni žľeb
tormentor (wing) ⇒ portálna máska, portál-
 na stránska kulísa
to toss off ⇒ plávati
total artwork ⇒ célostna umetnina
total theatre ⇒ totáľno gledalíšće (1), totáľno
 gledalíšće (2)
total work of art ⇒ célostna umetnina
toupee ⇒ tupé
tour ⇒ gostovánje
to tour ⇒ gostováti
tour(ing) ⇒ turnęja
touring theatre ⇒ gostujõće gledalíšće
town theatre ⇒ męstno gledalíšće
tragedian ⇒ tragéd (1), tragéd (2), tragéd
 (3)
tragédienne ⇒ tragédinja (1), tragédinja (2)
tragedy ⇒ tragédija (1), tragédija (2), tragédi-
 ja (3), trágika (1)
tragedy of character ⇒ karaktérna tragédija,
 tragédija značajev
tragic ⇒ trágıčno (1), trágıčno (2), trágika (1)
tragicality ⇒ trágıčnost (1), trágıčnost (2)
tragicallness ⇒ trágıčnost (1), trágıčnost (2)
tragic character ⇒ trágıčni značaj
tragic choice ⇒ trágıčna diléma

tragic dilemma ⇒ trágıčna diléma
tragic error ⇒ trágıčna zmõta
tragic fault ⇒ trágıčna zmõta
tragic flaw ⇒ trágıčna zmõta
tragic hero ⇒ trágıčni junák
tragic heroine ⇒ trágıčna junákinja
tragic mask ⇒ trágıčna máska
tragic moment ⇒ trágıčni momęnt
tragicness ⇒ trágıčnost (1), trágıčnost (2)
tragicomedy ⇒ trágıkomédija (1), trágıkomé-
 dija (2)
tragi-comic ⇒ trágıkõmiõno
tragic pathos ⇒ pátos (1)
(tragic) reversal (of fortune) ⇒ trágıčni
 preobrát
tragoedia praetexta ⇒ pretéksta
transformation ⇒ transformácija (1), trans-
 formácija (2)
transitional scene ⇒ prehõdni prizõr
trap chamber ⇒ podõdrje
trap (door) ⇒ ódrska lopúta
(trap) door ⇒ pogrezálna lopúta
(trap) elevator ⇒ pogrezáľo
trap (opening) ⇒ pogrezálna odprťina
trap room ⇒ podõdrje
traveller (curtain) ⇒ vodorávno razmiõna
 zavésa
travelling theatre ⇒ potujõće gledalíšće
travesty ⇒ travestija (1), travestija (2)
tread ⇒ stopnica
trestle stage ⇒ óder na kõzah
trilogy ⇒ trilogija (1), trilogija (2)
triple step ⇒ trõjna stopnica
triple tread ⇒ trõjna stopnica
triptych ⇒ trıptih
tritagonist ⇒ tritagonist
triumph ⇒ triúmľ
trouper ⇒ cirkusánt (1), cirkusántka (1)
truck ⇒ ódrski vóz
try-out ⇒ avdıcija
tulle ⇒ tıl (2)
Turkish shadow-puppet theatre ⇒ túřsko
 sęnõno gledalíšće
turn ⇒ skęč
turntable ⇒ nastavľjıvi vrtľjıvi óder
TV drama ⇒ televizijřska dráma (1), televizij-
 řska dráma (2), televizijřska dráma (3)
TV play ⇒ televizijřska igrá (1), televizijřska
 igrá (2), televizijřska igrá (3)
two-act (play) ⇒ dvõdejanķa
(two-day) stubble ⇒ razúra (2)
two-fold ⇒ zlořľjıva kulísa
two-folding ⇒ zlořľjıva kulísa
two-fold wing ⇒ dvõkrılna kulísa

two-hander ⇒ dúodráma
two-step ⇒ dvójna stopnica
two-tread ⇒ dvójna stopnica
type ⇒ típ
type-casting ⇒ igrálska stróka
type of drama ⇒ žánr

U

Über-marionette ⇒ nãdmarionéta (1),
nãdmarionéta (2)
underground theatre ⇒ underground gle-
dalíšce
understudy ⇒ štúdijska vlóga
unity of action ⇒ enòtnost dogájania
unity of space ⇒ enòtnost krája
unity of time ⇒ enòtnost časa
unknotting ⇒ razplèt (1), razplèt (2)
unmotivated move ⇒ nelógični premík
unravelling ⇒ razplèt (1), razplèt (2)
upholsterer ⇒ tapétnik
upper box ⇒ balkónska lóža
upper circle ⇒ galerija (1), galerija (2)
upper-circle seat ⇒ galerijski sédež
upper-circle stall ⇒ galerijski sédež
upper grid ⇒ zgórnje vrvišče
to upstage ⇒ preigráti se pred kóga/káj
upstage ⇒ zãdaj
up(stage) centre ⇒ v sredíni zãdaj (1), v sre-
díni zãdaj (2)
up(stage) left ⇒ dësno zãdaj (1), lévo zãdaj
(2)
upstage (lighting) bar(rel) ⇒ zãdnji lúčni
vlák
upstage (lighting) batten ⇒ zãdnji lúčni vlák
upstage (lighting) bridge* ⇒ horizóntni sve-
tílni móst
up(stage) right ⇒ dësno zãdaj (2), lévo zãdaj
(1)
urban theatre ⇒ urbãno gledalíšce
usher ⇒ biljetêr, hostésnik
usherette ⇒ biljetërka, hostésa
utility ⇒ epizodíst, epizodístka, strãnska
igrãlka, strãnski igrãlec
utterance ⇒ replíka

V

vacu(um-)forming ⇒ kašíranje
valance ⇒ drapírana sofíta, eléktrična sofíta,
proscénijska sofíta, sofíta
valet ⇒ služãbník
to vamp up ⇒ plãvati
variety ⇒ varieté (1)
variety theatre ⇒ estrãdno gledalíšce,
varietéjsko gledalíšce

vaudeville ⇒ estrãdno gledalíšce, varieté,
varietéjsko gledalíšce, vodvil
vaudeville theatre ⇒ vodvilsko gledalíšce
verbal comedy ⇒ besédna kómika
verbal communication ⇒ besédno sporazu-
mévanje
verbal expression ⇒ besédno izrážanje
veristic acting* ⇒ verístična igra
veristic drama* ⇒ verístična drãma
verse play ⇒ vèrna drãma
vertep (theatre) ⇒ vertép
video library ⇒ videotéka (1), videotéka (2)
video projection ⇒ vídeoprenòs
videotheque ⇒ videotéka (1), videotéka (2)
Viennese folk-play* ⇒ dúnajska ljúdska igra
virtuosity ⇒ virtuóznost
visible speech elements* ⇒ vídne gòvorne
prvíne
visiting director ⇒ gostujúča režisêrka, go-
stujúci režisêr
visual dramaturgy ⇒ líkovna dramaturgija
vocal coach ⇒ léktor, léktorica
vocal coaching ⇒ gòvorna téhnika (2)
vocal dialect coach ⇒ jekikòvna svetovãlka,
jekikòvni svetovãlec
(vocal) pitch ⇒ regíster glasú
(vocal) register ⇒ regíster glasú
vocal technique ⇒ gòvorna téhnika (1),
gòvorna téhnika (2)
voice ⇒ glás (1), glás (2), glás (3)
voice and speech ⇒ gòvorna téhnika (3), ódr-
ski gòvor (2)
voice coach ⇒ léktor, léktorica
voice coaching ⇒ gòvorna téhnika (2)
(voice) colour ⇒ bãrva glasú
voice dialect coach ⇒ jekikòvna svetovãlka,
jekikòvni svetovãlec
(voice) dubbing ⇒ sinhronizãcija (1), sinhro-
nizãcija (2)
(voice) pitch ⇒ regíster glasú
(voice) quality ⇒ bãrva glasú
(voice) register ⇒ regíster glasú
voice technique ⇒ gòvorna téhnika (1), gòvor-
na téhnika (3)
volume ⇒ jákost glasú

W

Wagner curtain ⇒ diagonãlno razmíčna za-
vësa
wagon stage ⇒ pomíčni óder
walking gentleman ⇒ epizodíst, strãnski
igrãlec
walking lady ⇒ epizodístka, strãnska igrãlka
walking part ⇒ epizódna vlóga

walking role ⇒ epizódna vlóga
walk-on ⇒ pès
war drama ⇒ vòjna dráma
wardrobe ⇒ mòška krojáčnica, žénska krojáčnica
wardrobe master ⇒ vódja krojáčnice¹, vódja šiválnice¹
wardrobe mistress ⇒ vódja krojáčnice², vódja šiválnice²
waterfall curtail ⇒ nagúbana zavésa
water (puppet) theatre ⇒ vòdno gledališče
water theatre ⇒ gledališče na vòdi
wave effect ⇒ efékt valòv (1)
wave ripple ⇒ efékt valòv (2)
wayang ⇒ vájang
wayang golek ⇒ vájang gólek
wayang klitik ⇒ vájang klítik
wayang kulit ⇒ vájang kúlit
wayang Orang ⇒ vájang órang
wayang purwa ⇒ vájang púrva
wayang Topeng ⇒ vájang tópeng
weapons expert ⇒ orožár
weaving frame ⇒ tresír pánk
Web art ⇒ splétna umétnost
weepie ⇒ ganljívka
weeping comedy ⇒ solzáva komédija
wefting frame ⇒ tresír pánk
well-made play ⇒ dóbno narejèna ígra
(wet) nurse ⇒ dojílja
(white-card) model ⇒ makéta
whodunit ⇒ kriminálka (1), kriminálka (2)
wig-block ⇒ gláva
wig cap ⇒ mréžna kápica
wig-form ⇒ gláva
wig-maker ⇒ lasúljar, lasúljarka
wig-master ⇒ lasúljar

wig-mistress ⇒ lasúljarka
wig (work)shop ⇒ lasuljárna
wind-machine ⇒ bóben za véter
window flat ⇒ kulísa z òknom
wing ⇒ úlica
wing-and-drop stage ⇒ kulíсни óder
to wing it ⇒ ekstemporirati (1), plávati
wings ⇒ vzporédne kulíse, zaódrje
wing scenery ⇒ kulíсна scéna, úlična scéna
wing set ⇒ kulíсна scéna
wire marionette ⇒ marionéta na žíci
to (wish someone to) »break a leg« ⇒ popljúvati (sò)igrálca
women's theatre ⇒ gledališče žénsk
wood(s) set ⇒ gòzd
wood workshop ⇒ mizárna
workers' stage ⇒ délavski óder
workers' theatre ⇒ délavsko gledališče
working lights ⇒ délovna lúč
working with each other ⇒ sòigra
to work the lights ⇒ lúčkati predstávo
world première ⇒ kfstna uprizorítev, práizvédba (1), práizvédba (2)
wrong emphasis ⇒ nèlógicni poudárek (1), nèlógicni poudárek (2)

Y

yardstick ⇒ merílina létev
(Young) Pioneer theatre ⇒ pionírsko gledališče

Z

Zanni ⇒ zanni
zoom profile ⇒ elípsasti refléktor

FRANCOSKO-SLOVENSKI USTREZNIKI

A

- abonné (m)** ⇒ abonènt
abonnée (f) ⇒ abonèntka
abonnement (m) ⇒ abonmá (1), abonmá (2)
abonnement scolaire (m) ⇒ dijáški abonmá
abonnement première (m) ⇒ premièrski abonmá
abstraction théâtrale (f) ⇒ gledališka abstrákcija
académie (f) ⇒ akademija (1)
accent (m) ⇒ akcènt (1), akcènt (2), naglàs (1), naglásno známenje, poudárek (1)
accent erronné (m) ⇒ nêlógični poudárek (1), nêlógični poudárek (2)
accent logique (m) ⇒ lógični poudárek
accentuation (f) ⇒ onaglášanje
accessoire (m) ⇒ rekvizít
accessoire de costume (m) ⇒ kostúmski rekvizít
accessoire de décors (m) ⇒ scénski rekvizít
accessoire de théâtre isolé (m) ⇒ samotnják
accessoire personnel (m) ⇒ osébní rekvizít
accessoires de théâtre (mpl) ⇒ rekvizítne fún-dus (1)
accessoiriste (f) ⇒ rekvizítèrka
accessoiriste (m) ⇒ rekvizítèr
accord (m) ⇒ igrálska pogódba
accord d'introduction (m) ⇒ uvódní akórd
accord final (m) ⇒ sklèpni akórd
accueil du spectacle (m) ⇒ gledálčeva recép-cija (2)
acrobate (f) ⇒ akrobátka
acrobate (m) ⇒ akrobát
actant (m) ⇒ aktánt
acte (m) ⇒ dejánje (1), dejánje (2)
acte performatif (m) ⇒ performatív (2)
acteur (m) ⇒ igrálec (1), igrálec (2), igrálec (3)
acteur comique (m) ⇒ kómik (1), kómik (2)
acteur de cinéma (m) ⇒ fílmški igrálec
acteur de composition (m) ⇒ karaktèrni igrálec
acteur diplômé (m) ⇒ univerzitètní diplomírani igrálec
acteur épisodique (m) ⇒ epizodíst
acteur principal (m) ⇒ glávni grálec (1)
acteurs (mpl) ⇒ igrálstvo (2)
action (f) ⇒ dejánje (3)
action artistique (f) ⇒ umétniška ákcija
action dramatique (f) ⇒ dramátična ákcija, drámska ákcija, drámsko dogájanje
action dramatique interne (f) ⇒ nótranje ódrsko dogájanje
action externe (f) ⇒ zunánje ódrsko dogájanje
action scénique (f) ⇒ ódrska ákcija (1), ódrsko dogájanje
action simultanée (f) ⇒ simultáno dogájanje
activité externe (f) ⇒ zunánja aktivnost
activité interne (f) ⇒ nótranja aktivnost
actrice (f) ⇒ igrálka (1), igrálka (2), igrálka (3)
actrice au tempérament sentimental (f) ⇒ sentimentálka (3)
actrice de cinéma (f) ⇒ fílmška igrálka
actrice de composition (f) ⇒ karaktèrna igrálka
actrice diplômée (f) ⇒ univerzitètna diplomírana igrálka
actrice épisodique (f) ⇒ epizodístka
actrice principale (f) ⇒ glávna igrálka (1)
adaptation (f) ⇒ predeláva (1), predeláva (2), prilagodítev
adaptation cinématographique (f) ⇒ priréd-ba (2), prirédba (4)
adaptation radiophonique (f) ⇒ prirédba (2), prirédba (4)
adaptation scénique (f) ⇒ prirédba (1), prirédba (3)
adapter ⇒ predèlati, priredíti (1), priredíti (2)
adresser les machines ⇒ adresírati
affectation (f) ⇒ afektíranost
affiche de théâtre (f) ⇒ gledališka napóved, gledališki plakát
afterpiece (f) ⇒ afterpiece
agent d'artiste (m) ⇒ gledališki agènt
agent de vente et de mise en marché (m) ⇒ gledališki akvizitèr

- agente de vente et de mise en marché (f)** ⇒ gledališka akvizitërka
- agit-prop (m)** ⇒ agitka (1), agitka (2)
- agogie (f)** ⇒ agógika
- agôn (m)** ⇒ agón (1), agón (2), agón (3)
- agora (f)** ⇒ agóra
- à haute voix** ⇒ naglás
- aire de jeu (f)** ⇒ ódrsko obmóčje
- alexandrin (m)** ⇒ aleksandríneec
- allégorie (f)** ⇒ alegoríja (1), alegoríja (2)
- allonge perruque (f)** ⇒ alónža
- Allons-y ! C'est parti !** ⇒ Grémo!
- alternance (f)** ⇒ alternácija, alternacijska zasédba
- alternance de(s) distribution(s) (f)** ⇒ prè-zasédba
- alternance des étudiants de l'école d'art dramatique (f)** ⇒ štúdijska alternácija
- alterner** ⇒ alternírati
- amateur de théâtre (m)** ⇒ amatêr (1)
- amatrice de théâtre (f)** ⇒ amatêrka (1)
- ami du théâtre (m)** ⇒ ljubítelj gledalíšča
- amie du théâtre (f)** ⇒ ljubíteljica gledalíšča
- à mi-voix** ⇒ potíhem
- amoibaion (m)** ⇒ amojbêjon
- amoureuse (f)** ⇒ innamoráta, ljubímka
- amoureux (m)** ⇒ innamoráto, ljubímeec
- amphithéâtre (m)** ⇒ amfiteáter
- anagnorisis (f)** ⇒ prepoznánje
- analyse dramaturgique (f)** ⇒ dramaturška razčlémba
- analyse dramaturgique du rôle (f)** ⇒ razčlenjévánje vlóge
- analyse du personnage (f)** ⇒ analíza drám-skega líka
- angle mort (m)** ⇒ mrtvi kót
- angura-kei (m)** ⇒ angúra
- animateur de théâtre (m)** ⇒ ígrski vódja (1)
- animation (f)** ⇒ animácija (1), animácija (2), animácija (3)
- animation de marionnettes (f)** ⇒ ígra z lút-ko
- animatrice de théâtre (f)** ⇒ ígrska voditeljica (1)
- animer** ⇒ animírati
- anneau de Borštnik (m)** ⇒ Bórštnikov pŕ-stan
- anneaux lumineux (mpl)** ⇒ protirefléksni obróči
- antagonisme (m)** ⇒ antagonízem (1)
- antagoniste (f)** ⇒ prótiigrálka
- antagoniste (m)** ⇒ prótiigráleec
- antidrame (m)** ⇒ ántidráma (1), ántidráma (2)
- antihéroïne (f)** ⇒ ántijunákinja
- antihéros (m)** ⇒ ántijunák
- antithéâtre (m)** ⇒ ántigledalíšče
- antonomasie (f)** ⇒ antonomazíja
- antropologie de théâtre (f)** ⇒ gledališka antropologíja
- aparté (m)** ⇒ govorjênje vstrán, vstrán
- apollinien (m)** ⇒ apolínično
- apósito (m)** ⇒ aposéto
- apparition (f)** ⇒ nastòp (2)
- appeler** ⇒ klicati igrálca na óder
- applaudissement (m)** ⇒ aplávz
- applaudissement en scène ouverte (m)** ⇒ aplávz na odpŕti scéni
- appliquer le fond de teint** ⇒ teníranje
- apprendre un texte par coeur** ⇒ memorírati besedílo
- arc dramatique (m)** ⇒ dramaturški lók
- archives de la danse (fpl)** ⇒ plésni arhív
- archives des effets sonores (fpl)** ⇒ arhív eféktov
- archives du théâtre (fpl)** ⇒ gledalíški arhív
- archiviste (f)** ⇒ arhivárka
- archiviste (m)** ⇒ arhivár
- archonte (m)** ⇒ arhónt
- arène de cirque (f)** ⇒ církus (1)
- argument (m)** ⇒ arguméntum, drámska zgódba
- Arlequin** ⇒ Harlekín
- arlequin (m)** ⇒ harlekín (1)
- arlequinade (f)** ⇒ harlekináda (1), harlekináda (2)
- armurier (m)** ⇒ orožár
- arrangement de son (m)** ⇒ zvóčna opréma
- arrangeur de musique de scène (m)** ⇒ glás-beni opremljeváleec
- arrangeur de son (m)** ⇒ oblikoválec zvóka, zvóčni opremljeváleec
- arrangeure de son (f)** ⇒ oblikováalka zvóka
- arrangeuse de musique de scène (f)** ⇒ glás-bena opremljeválka
- arrangeuse de son (f)** ⇒ zvóčna opremljeválka
- arrière-scène (f)** ⇒ ódrski dél gledalíške stávbe, ozádje ódra
- art corporel (m)** ⇒ body art
- art de l'action (m)** ⇒ akcijska umétnost
- art de la danse (m)** ⇒ plésna umétnost
- art des pages web (m)** ⇒ splétna umétnost
- art dramatique (m)** ⇒ drámska umétnost (1), drámska umétnost (2), gledalíška umétnost (1), igrálstvo (1)
- articulation (f)** ⇒ gôvorna téhnika (1), gôvor-

na téhnika (2), gôvorna téhnika (3), izréka (1)

articulation stylisée (f) ⇒ stilizirani gôvor

artisme (m) ⇒ artizem

artiste (f) ⇒ artistka (1), artistka (2)

artiste (m) ⇒ artist (1), artist (2)

artiste de cirque (f) ⇒ cirkusántka (1), církusánska artistka

artiste de cirque (m) ⇒ cirkusánt (1), církusáski artist

artiste de pantomime (f) ⇒ pantomímičarka

artiste de pantomime (m) ⇒ pantomímik (1), pantomímik (2)

artiste de performance (f) ⇒ perfórmerka

artiste de performance (m) ⇒ perfórmer

artiste physique (f) ⇒ gibálka

artiste physique (m) ⇒ gibálec

art scénique (m) ⇒ uprizoritvena umétnost

art théâtral (m) ⇒ gledališka umétnost (1)

à soi ⇒ záse

assimilation (f) ⇒ doživljanje (1), podomáčenje

assimiler ⇒ podomáčiti

assistant (m) ⇒ pomočnik

assistant à la mise en scène (m) ⇒ asistènt režije

assistante à la mise en scène (f) ⇒ asistèntka režije

atakata (f) ⇒ atakáta

atelier d'accessoires (f) ⇒ delávnica za rekvizite

atelier de bottier (m) ⇒ čevljárna

atelier de châssis (m) ⇒ kulisárna (1)

atelier de costumes (m) ⇒ kostúmska delávnica, krojáčnica, môška krojáčnica, žénska krojáčnica

atelier de création de marionnettes (m) ⇒ lútkovna delávnica

atelier de danse (m) ⇒ plésna delávnica

atelier de décors (m) ⇒ scénska delávnica

atelier de maquettes (m) ⇒ delávnica za makéte

atelier de menuisier (m) ⇒ mizárna

atelier de peinture (m) ⇒ slikárna

atelier de perruques (m) ⇒ lasuljárna

atelier de serrurier (m) ⇒ ključávníčarska delávnica

atelier de staffeur (m) ⇒ kašírnicá

atelier de tapissier (m) ⇒ tapétniška delávnica

atelier de théâtre (m) ⇒ gledališki ateljé

ateliers de théâtre (mpl) ⇒ gledališke delávnice

atelier théâtral (m) ⇒ gledališka delávnica

atmosphère (f) ⇒ atmosfêra

attelane (f) ⇒ atelána

atelier dramaturgique (m) ⇒ dramaturški oddélek

Attention ! ⇒ Pozòr!

attracteur (m) ⇒ atráktor

audition (f) ⇒ avdícija

auditoire (m) ⇒ občinstvo

auditorium (m) ⇒ avditórij (1)

Auguste ⇒ Avgúst

aulaeum (m) ⇒ avléum

Au noir ! ⇒ Temà! (1), Temà! (2)

aussi hors abonnement ⇒ délnó ízven

auteur comique (m) ⇒ komediograf

auteur de l'adaptation (m) ⇒ priredítelj (1)

auteur de la musique (m) ⇒ ávtor glásbe

auteur dramatique (m) ⇒ dramátik

auteure comique (f) ⇒ komediografínja

auteure de l'adaptation (f) ⇒ priredíteljica (1)

auteure de la musique (f) ⇒ ávtorica glásbe

auteure dramatique (f) ⇒ dramátičarka

auteur »maison« (m) ⇒ híšni ávtor

auteure »maison« (f) ⇒ híšna ávtorica

auto sacramental (m) ⇒ auto sacramental

avant-première (f) ⇒ prèdpremiera

avant-saison (f) ⇒ prèdsezóna

avant-scène (f) ⇒ arhitektúrni portál, prèdódrje

avant-scène sur élévateur (f) ⇒ pogrezlívjo prèdódrje

avare (m) ⇒ skopúh

B

backstage (m) ⇒ ódrski dél gledališke stávbe, zakulísje, zaódrje

bal (m) ⇒ plés (2)

balagan (m) ⇒ balagán

balcon (m) ⇒ balkón (1), balkón (2), balkón (3)

balcon latéral (m) ⇒ stránski balkón (1), stránski balkón (2)

ballad opera (m) ⇒ baládna ópera

ballerine (f) ⇒ balétká

ballet (m) ⇒ balét (1)

ballet blanc (m) ⇒ béli balét

ballet classique (m) ⇒ klásični balét

Ballet comique de la Reine (m) ⇒ kómični balét kraljice

ballet d'action (m) ⇒ dramátični balét

ballet de cour (m) ⇒ dvórni balét

ballet d'entrée (m) ⇒ ballet d'entrée

ballet dramatique (m) ⇒ dramátični balét

ballet du Roi (m) ⇒ kraljévi balét

ballet héroïque-pantomime (m) ⇒ heróični pantomímični plés
ballet jazz (m) ⇒ džézovski balét
ballet moderne (m) ⇒ modérni balét
barbe de trois jours (f) ⇒ razúra (1), razúra (2)
barbe postiche (f) ⇒ umétna bráda
barrer la coupure ⇒ odpréti črto (2)
bas ⇒ tího
bastonnade (f) ⇒ bastonáda
bateleur (m) ⇒ glumáč (1)
battant (m) ⇒ vzdóhlna utrjeválna létev
béquille (f) ⇒ préčna utrjeválna létev
béquille extensible (f) ⇒ raztegljiva opórni-ca
»beseda« (f) ⇒ béseada
bibliothèque de théâtre (f) ⇒ gledalíška knjížnica
biomécanique (f) ⇒ biomehánika
Bis! ⇒ Bís!
blinder (m) ⇒ oblóčni refléktor
bluette (f) ⇒ limonáda
boîte (f) ⇒ zabòj
boîte à éclair (f) ⇒ blískovna lúč
boîte du souffleur (f) ⇒ šepetálnica
bonnet de tulle (m) ⇒ mréžna kápica
bonvivant (m) ⇒ lahkožívec
bottier (m) ⇒ čevljár
boucleur (m) ⇒ fígaro
bouffon (m) ⇒ búrkež
boulevard (m) ⇒ bulvár (3)
Bravo! ⇒ Brávo!
brigadier cour (m) ⇒ vódja léve strani
brigadier jardin (m) ⇒ vódja désne strani
brigadier préposé aux machines (m) ⇒ strójni mójster
Brighella ⇒ Brigéla
broder ⇒ plávati
brouillard atmosphérique (m) ⇒ atmosfér-ska meglà
brute (f) ⇒ predálčna svetílina opóra
BT (m) ⇒ nizkonapétostno koríto
bunraku (m) ⇒ bunráku
bureau de censure (m) ⇒ cenzúra (2)
bureau de location (m) ⇒ gledalíška blagáj-na
burlesque (f) ⇒ burléska (1)
buto (m) ⇒ búto

C

cabaret (m) ⇒ kabaré (1), kabaré (2), ka-baré (3)
cabine de l'éclairagiste (f) ⇒ eléktričarska kabína, kabína za regulácijo osvetljáve

cabine de projection (f) ⇒ projekcijska ka-bína
cabine de régie (f) ⇒ kontrólna kabína
cabine de son (f) ⇒ tónska kabína
cabine du metteur en scène (f) ⇒ režija (2)
cabine du régisseur de spectacle (f) ⇒ inšpiciéntska kabína
cachette (f) ⇒ lopúta za ódrsko pogrinjáló
cadre de scène (m) ⇒ téhnični portál
cadre de scène fixe (m) ⇒ fiksni téhnični por-tál (1), fiksni téhnični portál (2)
cadre de scène mobile (m) ⇒ gibljívi téhnični portál
cadre mobile (m) ⇒ premični portál
café-théâtre (m) ⇒ kavárniško gledalíšče
cage de scène (f) ⇒ ódrski stòlp
cahier de l'éclairagiste (m) ⇒ knjíga za eléktričarje
cahier de l'ingénieur de son (m) ⇒ knjíga tónskega mójstra
cahier du pompier (m) ⇒ knjíga za gasilce
cahier du régisseur de spectacle (m) ⇒ inšpiciéntska knjíga
cahier du responsable (m) ⇒ dežúrna knjíga
caisse à bombes (f) ⇒ eksplozijska kómora
calendrier des répétitions et des spectacles (m) ⇒ razporèd váj in predstáv
calendrier des spectacles (m) ⇒ razporèd predstáv
caméo (m) ⇒ diréktorska vlóga, generálska vlóga
cantique (m) ⇒ kántik
caractère (m) ⇒ igrálska stróka, karáker
caractère de théâtre de marionnettes (m) ⇒ lútkovnost
caractère dramatique (m) ⇒ dramátičnost
caractère tragique (m) ⇒ trágíčni značaj
caractérisation (f) ⇒ karakterizácija (1), ka-rakterizácija (2)
carnaval (m) ⇒ karnevál
carrousel (m) ⇒ lúčni vlák
carrousel du lointain (m) ⇒ zádjni lúčni vlák
carrousel du proscenium (m) ⇒ portálni móst, portálni svetílmi móst, pívi lúčni vlák
cascadeur (m) ⇒ dvójnik, kaskadér
cascadeuse (f) ⇒ dvójnica, kaskadérka
castelet (m) ⇒ kastelét
casting (m) ⇒ kásting
catastase (f) ⇒ katastáza
catastrophe (f) ⇒ katastrofa, razsnóva
catharsis (f) ⇒ katárza (1), katárza (2)
cave-théâtre (f) ⇒ klétno gledalíšče
cazuela (f) ⇒ cazuela
célébration (f) ⇒ akademija (2)

- célébration théâtrale (f)** ⇒ slávnostna igra
censeur (m) ⇒ cenzor
censure (f) ⇒ cenzúra (1)
cercle des amateurs de marionnettes (m) ⇒
 lútkovni króžek
cercle théâtral (m) ⇒ dramátični króžek,
 drámski króžek
cérémonial (m) ⇒ ceremoniál (1), ceremoniál
 (2)
chambre à quatre (f) ⇒ sôba s štirimi (vráti)
changement (m) ⇒ spremémba (1), spre-
 mémba (2)
changement au noir (m) ⇒ temà (2), temà
 (3)
Changement de décor ! ⇒ Spremémba!
changement de lumière (m) ⇒ svetlôbna
 slíka
changeur de couleur automatique (m) ⇒ av-
 tomátski menjálnik bárvnih fíltrov, menjálnik
 bárvnih fíltrov
chanson (f) ⇒ šansón
chant des satyres (m) ⇒ kozlôvska pésem
chanteur bouffe (m) ⇒ búffo (1)
chanteur d'opéra (m) ⇒ óperni pévec
chanteuse d'opéra (f) ⇒ óperna pévka
chant théâtral (m) ⇒ gledališko pétje
chanvre de commande (m) ⇒ dróg za próti-
 uteží
chapiteaux du cirque (mpl) ⇒ cirkus (2)
charge (f) ⇒ šárža
chariot de Thalie (m) ⇒ vóz bogínje Talíje
 (1), vóz bogínje Talíje (2)
chariot de Thespis (m) ⇒ Téspisov vóz (1),
 Téspisov vóz (2)
châssis (m) ⇒ kótna opóra, kulísa
châssis à deux ailes (m) ⇒ dvókrílna kulísa
châssis à silhouettes (m) ⇒ silhuétna kulísa
châssis aux ailes (m) ⇒ krílna kulísa
châssis avec fenêtre (m) ⇒ kulísa z ôknom
châssis avec porte (m) ⇒ kulísa z vráti
châssis démontable (m) ⇒ zložljíva kulísa
châssis glissant (m) ⇒ smúčna kulísa
châssis latéral (m) ⇒ stránska kulísa
châssis mou (m) ⇒ mēhka kulísa
châssis obliques (mpl) ⇒ pošévne kulíse
châssis panoramique (m) ⇒ panorámski ho-
 rizónt
châssis parallèles (mpl) ⇒ vzporédne kulíse
châssis rigide (m) ⇒ trda kulísa
châssis staffé (m) ⇒ kašírana kulísa
châssis tournant (m) ⇒ vrtljíva kulísa
chef costumier (m) ⇒ vódja krojáčnice¹
chef costumière (f) ⇒ vódja krojáčnice²
chef couturier (m) ⇒ vódja šiválnice¹
chef couturière (f) ⇒ vódja šiválnice²
chef de chœur (f) ⇒ voditeljica zbôra
chef de chœur (m) ⇒ vodíteľ zbôra
chef de l'économat de théâtre (f) ⇒ gledali-
 ška ekonómka
chef des chœurs (m) ⇒ vódja zbôra
chef des figurants (f) ⇒ vódja statístv²
chef des figurants (m) ⇒ vódja statístv¹
chef de troupe (f) ⇒ princípálka, vódja
 amatérske družíne/skupíne²
chef de troupe (m) ⇒ princípál, prví igrálec,
 vódja amatérske družíne/skupíne¹
chef éclairagiste (m) ⇒ mójster lučí
chef machiniste (m) ⇒ ódrski mójster
chef maquilleur (m) ⇒ mójster máske
chef opérateur son (m) ⇒ tónski mójster
chef opératrice son (f) ⇒ tónska mójstrica
cheminée d'appel (f) ⇒ dímná lopúta
cheveux de crêpe (mpl) ⇒ trésa
choeur (m) ⇒ zbòr (1), zbòr (2)
choeur dithyrambique (m) ⇒ ditirámbski
 zbòr
choeur parlé (m) ⇒ gôvorni zbòr
choeur restant en place (m) ⇒ stajánka
choix de musique (m) ⇒ glásbeno oprémľa-
 nje
chorège (m) ⇒ korég (2)
chorégraphe (f) ⇒ koreográfinja
chorégraphe (m) ⇒ koreográf
chorégraphie (f) ⇒ koreografíja (1), koreo-
 grafíja (2), koreografíja (3), koreografíja (4)
choréographe (m) ⇒ balétni mójster (2)
choreute (m) ⇒ korévt
choreutique (f) ⇒ korévtika (1), korévtika (2)
chorifée (m) ⇒ korífēja (2)
choriste (m) ⇒ zboríst, zborístka
chronique historique (f) ⇒ histórija (1)
chronique royale (f) ⇒ kraljévska igra, króni-
 ka
cinéaste (f) ⇒ fíľmska režisérka
cinéaste (m) ⇒ fíľmski režisér
cintres (mpl) ⇒ ódrski vlák, panorámski vlák,
 vlák
cintres à chasse (mpl) ⇒ tóčkasti ódrski vlák
cintres motorisés (mpl) ⇒ motórni ódrski
 vlák
cintrier (m) ⇒ vrvíščar
circonstances scéniques (fpl) ⇒ ódrske okóli-
 ščine
ciseaux à cranter (mpl) ⇒ felírke
claque (f) ⇒ ploskáči
claqueur (m) ⇒ ploskáč
claqueuse (f) ⇒ ploskáčka
clown (f) ⇒ cirkusántka (2)

clown (m) ⇒ cirkusánt (2)
clown de cirque (f) ⇒ klovnésa
clown de cirque (m) ⇒ klövn (2)
clown de théâtre (m) ⇒ klövn (1)
club de théâtre (m) ⇒ gledališki klúb (2)
coiffeur (m) ⇒ frizêr
coiffeuse (f) ⇒ frizêrka
coiffure en toupet (f) ⇒ tupiranje
coin (m) ⇒ klín
collage (m) ⇒ lépljenka (1), lépljenka (2), lépljenka (3)
Colombine ⇒ Kolombína
colonelle (f) ⇒ generálka
comédie (f) ⇒ komédija (1), komédija (2), komédija (3)
comedia de santos (f) ⇒ comedia de santos
comédie ancienne (f) ⇒ stára komédija
comédie antique (f) ⇒ antična komédija
comédie atique (f) ⇒ átiška komédija
comédie-ballet (f) ⇒ balétna komédija
comédie baroque (f) ⇒ baročna komédija (1)
comédie baroque (f) ⇒ baročna komédija (2)
comédie bouffonesque (f) ⇒ burkáška komédija
comédie bourgeoise (f) ⇒ bidermájerska komédija
comédie burlesque (f) ⇒ burléskna komédija
comédie classique (f) ⇒ klasicístična komédija
comédie d'action (f) ⇒ akcijska komédija
comédie de boulevard (f) ⇒ bulvárska komédija
comédie de caractère (f) ⇒ karaktérna komédija
comédie de la Renaissance (f) ⇒ renesánčna komédija
comédie de mœurs (f) ⇒ komédija nraví
comédie de salon (f) ⇒ salónska komédija
comédie de situation (f) ⇒ situácijska komédija
comédie d'intrigue (f) ⇒ komédija zapléta
comédie élisabéthaine (f) ⇒ elizabetínska komédija
comédie grecque (f) ⇒ grška komédija
comédie grotesque (f) ⇒ grotéskna komédija
comédie larmoyante (f) ⇒ solzáva komédija
comédie légère (f) ⇒ šaloígra, veseloígra
comédie lyrique (f) ⇒ lírična komédija
Comédie moyenne (f) ⇒ srédnja komédija

comédien (m) ⇒ drámski igrálec, gledališki igrálec, igrálec (1), igrálec (2), igrálec (3)
comédien amateur (m) ⇒ amatérski igrálec, ljubítelj
comédien comique (m) ⇒ kómik (1), kómik (2)
comédien dans le second rôle (m) ⇒ stránski igrálec
comédien de composition (m) ⇒ karaktérni igrálec
comédienne (f) ⇒ drámska igrálka, gledališka igrálka, igrálka (1), igrálka (2), igrálka (3)
comédienne amatrice (f) ⇒ amatérska igrálka, ljubíteljica
comédienne dans le second rôle (f) ⇒ stránska igrálka
comédienne de composition (f) ⇒ karaktérna igrálka
comédienne populaire (f) ⇒ ljúdska igrálka
comédie noire (f) ⇒ črna komédija
comédien populaire (m) ⇒ ljúdski igrálec
comédiens (mpl) ⇒ igrálstvo (2)
comédie phallique (f) ⇒ fálična komédija
comédie politique (f) ⇒ polítična komédija
comédie populaire viennoise (f) ⇒ dúnajska ljúdska igra
comédie romaine (f) ⇒ rímska komédija
comédie romantique (f) ⇒ romántična komédija (1), romántična komédija (2)
comédie savante (f) ⇒ učéna komédija
comédie sentimentale (f) ⇒ sentimentálna komédija
comédie sicilienne (f) ⇒ sicílska komédija
comédie sociale (f) ⇒ družbena komédija
comique (f) ⇒ komedijántka (1), komedijántka (2), kómičarka (1), kómičarka (2)
comique (m) ⇒ komedijánt (1), komedijánt (2), kómično (1), kómično (2), kómičnost (1), kómičnost (2), kómika (1), kómika (2)
comique de caractère (m) ⇒ karaktérna kómika
comique de répétition (m) ⇒ repetícijska kómika
comique de situation (m) ⇒ situácijska kómika
comique des mots (m) ⇒ besédna kómika
comique grotesque (m) ⇒ grotéskna kómika
comique physique (m) ⇒ telésna kómika
commedia dell'arte (f) ⇒ commedia dell'arte
communication non verbale (f) ⇒ nèbesédno sporazumévaje
communication théâtrale (f) ⇒ gledališka komunikácija

- communication verbale (f)** ⇒ besédno sporazumevanje
- cômos (m)** ⇒ žalostínka
- compagnie de ballet (f)** ⇒ balét (2)
- compagnie de théâtre (f)** ⇒ gledališki ansámbel
- compare (m)** ⇒ pès
- complet** ⇒ razprodáno
- concept de spectacle (m)** ⇒ uprizoritveni koncept
- concepteur de costumes (m)** ⇒ ávtor kostúmov, kostumográf
- concepteur de masque (m)** ⇒ ávtor máske
- concepteur de maquillages (m)** ⇒ ávtor máske
- concepteur lumière (m)** ⇒ oblikoválec lučí
- concepteur de maquillages (m)** ⇒ ávtor máske
- conception de spectacle de marionnettes (f)**
⇒ líkovna zasnôva (1), líkovna zasnôva (2)
- conception lumière (f)** ⇒ oblikovánje lučí (1), oblikovánje lučí (2)
- conceptrice de costumes (f)** ⇒ ávtorica kostúmov, kostumografka
- conceptrice de masque (f)** ⇒ ávtorica máske
- conceptrice de maquillages (f)** ⇒ ávtorica máske
- conceptrice lumière (f)** ⇒ oblikováalka lučí
- concevoir des décors de scène** ⇒ inscenírati (3)
- concevoir un spectacle** ⇒ oprémiti predstávo
- concours (m)** ⇒ agón (1)
- condensateur de lumière (m)** ⇒ kondenzor
- conduite d'éclairage (f)** ⇒ zapís lučí
- confident (m)** ⇒ zaúpnik
- conflit (m)** ⇒ agón (2), agón (3)
- conflit dramatique (m)** ⇒ drámski konflíkt
- conseiller des scènes d'action (m)** ⇒ svetoválec za akcijske prizôre
- conseillère linguistique (f)** ⇒ jezikôvna svetováalka
- conseiller linguistique (m)** ⇒ jezikôvni svetoválec
- conservatoire (m)** ⇒ konservatórij
- console de commande (f)** ⇒ nastávitvena plôšča
- conspuer un spectacle** ⇒ izžvížgati predstávo
- contact improvisation (m)** ⇒ kontaktna improvizácija
- contexte (m)** ⇒ besedílna okóliščine (2)
- contexte dramatique (m)** ⇒ besedílna okóliščine (1)
- contrat (m)** ⇒ igrálska pogódba
- contrelumière (f)** ⇒ prôtisvetlôba
- convention (f)** ⇒ igrálska pogódba
- convention théâtrale (f)** ⇒ gledališka konvenciónija, ódrska konvenciónija, ódrska konvenciónija
- coproduction (f)** ⇒ kòprodukcija (1), kòprodukcija (2)
- coquette (f)** ⇒ kokéta
- corbeille (f)** ⇒ lóža l. réda, sêrkel
- cordage (m)** ⇒ obešálna vřv, vodílna vřv
- cordax (f)** ⇒ kórdaks
- corde (f)** ⇒ vodílna vřv
- corps (m)** ⇒ teló
- corral (m)** ⇒ corral
- costière de cyclorama (f)** ⇒ tírno vodílo horizónta
- costume de fantaisie (m)** ⇒ fantazijski kostúm
- costume de style (m)** ⇒ stílni kostúm
- costume de théâtre (m)** ⇒ kostúm
- costumer un comédien** ⇒ kostumírati
- costumes (fpl)** ⇒ kostúmi (1), kostúmi (2), kostumografija (3), kostúmska opréma
- costumier (m)** ⇒ kostumêr, krojáč
- costumière (f)** ⇒ krojačica
- côté cour (m)** ⇒ ódrska désna (1), ódrska léva (2)
- côté jardin (m)** ⇒ ódrska désna (2), ódrska léva (1)
- cothurnata (f)** ⇒ koturnáta
- cothurne (m)** ⇒ kotúrn
- coulisse de fond (f)** ⇒ krítna kulísa
- couplet (m)** ⇒ kuplét, sông, vlóžna pésem
- cupole (f)** ⇒ kúpolasti horizónt
- coupure dramaturgique (f)** ⇒ dramatúrška čřta (1)
- coupure graphique (f)** ⇒ dramatúrška čřta (2)
- courbe dramatique (f)** ⇒ dramatúrški lók
- cours d'art dramatique (m)** ⇒ dramátični tečaj
- couteaux de projecteur (mpl)** ⇒ nôži
- couturière (f)** ⇒ kostúmska vája, šívilja
- couvrir** ⇒ zakrívati
- créateur de marionnettes (m)** ⇒ izdeloválec lútk, oblikoválec lútk
- création de costumes (f)** ⇒ kostumografija (1), kostumografija (2)
- création de rôle (f)** ⇒ oblikovánje vlóge
- créatrice de marionnettes (f)** ⇒ izdelováalka lútk, oblikováalka lútk
- crèche vivante (f)** ⇒ žíve jáslíce (1), žíve jáslíce (2)

créer le rôle ⇒ oblikovati vlogo
crêpe de laine (f) ⇒ krép
crepida (f) ⇒ krépida
critique de théâtre (f) ⇒ gledališka kritičar-
ka
critique de théâtre (m) ⇒ gledališki kritik
critique théâtrale (f) ⇒ gledališka kritika
crochet (m) ⇒ obešalno uhó, knífla
croquis de mise en scène (mpl) ⇒ režijska
knjiga
cultural performance ⇒ kultúrno izvájanje
culture théâtrale (f) ⇒ gledališka kultúra (1),
gledališka kultúra (2)
cycle de drames (m) ⇒ drámski cíkel
cyclo (m) ⇒ horizónt (1), horizóntni prospékt
cycliode (f) ⇒ cikloráma (1)
cyclorama (m) ⇒ horizónt (1), horizóntni pro-
spékt, króžni horizónt

Č

»čitalnica« (f) ⇒ čítalnica (1)

D

dalang (m) ⇒ dálang
dame de salon (f) ⇒ salónska dáma
danse (f) ⇒ družábni plés, gledališki plés,
plés (1), plés (2)
danse contemporaine (f) ⇒ póstmodérni
plés, sodóbní plés
danse de caractère (f) ⇒ karaktérni plés (1),
karaktérni plés (2)
danse de cour (f) ⇒ dvórni plés
danse historique (f) ⇒ stílni plés, zgodovín-
ski plés
danse libre (f) ⇒ svobódní plés
danse minimaliste (f) ⇒ minimalístični plés
danse moderne (f) ⇒ modérni plés (2),
modérni plés (1), plésna modérna
danse populaire (f) ⇒ ljúdski plés
danse rituelle (f) ⇒ obrédni plés
danse sportive (f) ⇒ špórtni plés
danse-théâtre (f) ⇒ izrázni plés
danse-théâtre (m) ⇒ plésno gledališče
danseur (m) ⇒ plesálec (1)
danseur de ballet (m) ⇒ balétník
danseuse (f) ⇒ plesálka (1)
danseuse de ballet (f) ⇒ balétká
débiter un texte ⇒ lájhati besedílo
début (m) ⇒ debí
débutant (m) ⇒ debitánt
débutante (f) ⇒ debitántka
débuter ⇒ debitírati
déclamateur (m) ⇒ deklamátor (1), dekla-
mátor (2)
déclamation (f) ⇒ deklamácija (1), dekla-
mácija (2)
déclamatrice (f) ⇒ deklamátorka (1), dekla-
mátorka (2)
déclamer ⇒ deklamírati (1), deklamírati (2)
déclaration scénique (f) ⇒ ódrska izjáva
décor (m) ⇒ scéna (1)
décorateur (m) ⇒ scenográf
décorateur-scénographe (m) ⇒ ávtor scéne
décoratrice (f) ⇒ scenográfka
décoratrice-scénographe (f) ⇒ ávtorica
scéne
décors (mpl) ⇒ líkovna opréma prizorišča,
scéna (3), scéna (5), scenografíja (1), sce-
nografíja (4), scenografíja (5)
décors de chambre rustique (mpl) ⇒ kméč-
ka sôba
décors de forêt (mpl) ⇒ gòzd
décors de palais (mpl) ⇒ dvorána (3)
décors de répétition (mpl) ⇒ markírna
scéna
décors de salon (mpl) ⇒ salón
décors d'intérieur (mpl) ⇒ interiêr
décors laser (mpl) ⇒ láserska scenografíja
décors simultanés (mpl) ⇒ simultáni óder
décors sonores (mpl) ⇒ zvóčna kulísa
décors sur roues (mpl) ⇒ ódrski vóz
découverte (f) ⇒ portálna máska
de dos ⇒ hřbtní položáj
**défaut de prononciation en slovène »elka-
nje« (m)** ⇒ êlkanje
dégagement (m) ⇒ zádjni óder
démaquillage (m) ⇒ demaskíranje
démaquiller ⇒ demaskírati
demimasque (m) ⇒ pôlmáska
demi-profil (m) ⇒ pôlprofil
demi-profil de dos (m) ⇒ hřbtní pôlprofil
dénouement (m) ⇒ razplèt (1), razplèt (2)
dépendance de théâtre (f) ⇒ gledališka de-
pandánsa
déplacement (m) ⇒ premík
déplacement absurde (m) ⇒ absúrdni pre-
mík
déplacement au milieu (m) ⇒ premík po sré-
di
déplacement derrière (m) ⇒ premík za kóm/
čím
déplacement des interprètes (m) ⇒ mizan-
scénski premík
déplacement devant (m) ⇒ premík pred
kóga/káj
déplacement en arrière (m) ⇒ premík nazáj

- déplacement en avant (m)** ⇒ premík naprêj
déplacement en dedans (m) ⇒ premík nav-
 znóter
déplacement en dehors (m) ⇒ premík
 navzven
déplacement formel (m) ⇒ formálni premík
déplacement illogique (m) ⇒ nêlógiĉni pre-
 mík
déplacement logique (m) ⇒ lógiĉni premík
déplacement motivé (m) ⇒ upraviĉeni pre-
 mík
dépôt des décors (m) ⇒ scénski fúndus (1),
 scénski fúndus (2)
dépôt des accessoires (m) ⇒ rekvizitárna, re-
 kvizítŕni fúndus
dépôt des châssis (m) ⇒ kulisárna (2)
dépôt des coulisses (m) ⇒ prirôĉno skladišĉe
 kulis
dépôt du théâtre de marionnettes (m) ⇒ lút-
 kovni fúndus (2)
dernière fois ⇒ zádŕnjĉ
dernière représentation (f) ⇒ zádŕnja pred-
 stáva (1), zádŕnja predstáva (2)
dernière suspense (f) ⇒ momênt zádŕnje na-
 pêtosti
désillusion théâtrale (f) ⇒ gledališka dezi-
 luzija
désillusionisme théâtral (m) ⇒ àiluzionizem
dessinateur de costumes (m) ⇒ kostumográf
dessinatrice de costumes (f) ⇒ kostumográ-
 fka
deus de scène (mpl) ⇒ podódrje
deus ex machina (m) ⇒ deus ex machina (1),
 deus ex machina (2)
deutéragoniste (m) ⇒ devteragonist
deux marches praticables (fpl) ⇒ dvójna
 stopnica
dialogue (m) ⇒ dialóg (1), duológ
diaphragme à iris (m) ⇒ írisna zaslónka
diction (f) ⇒ díkcija (2), díkcija (3)
didascalies (fpl) ⇒ didaskálĭje (1), didaskálĭje
 (2)
dilemme tragique (m) ⇒ trágiĉna diléma
dilettant (m) ⇒ amatêr (2), diletánt (2)
dilettante (f) ⇒ amatêrka (2), diletántka (2)
dionisiaque (m) ⇒ dioníziĉno
dionysies (fpl) ⇒ dionízĭje
directeur artistique (m) ⇒ umétniški dirék-
 tor, umétniški vódba
directeur général (m) ⇒ ravnátelj gledališĉa
directeur général d'un théâtre (m) ⇒ uprav-
 ník gledališĉa
directeur général technique (m) ⇒ téhniĉni
 diréktor, téhniĉni/-a vódba
directeur musical (m) ⇒ glásbeni vódba
directrice artistique (f) ⇒ umétniški/-a di-
 réktorica, umétniški/-a vódba
directrice générale (f) ⇒ ravnáteljica gle-
 dališĉa
directrice générale d'un théâtre (f) ⇒ uprav-
 nica gledališĉa
directrice générale technique (f) ⇒ téhni-
 ĉni/-a vódba
directrice musicale (f) ⇒ glásbeni/-a vódba
directrice technique (f) ⇒ téhniĉna dirékto-
 rica
dire merde à qn. ⇒ popljúvati (sò)igrálca
diriger un comédien ⇒ foršpilati
discours théâtral (m) ⇒ gledališki diskúrz
 (1)
disque de couleurs (m) ⇒ bárvno koló
distance esthétique (f) ⇒ estétska distánca
 (1), estétska distánca (2)
distanciation (f) ⇒ potujítev
distribuer les rôles ⇒ zasésti igrálca
distribution (f) ⇒ zasédba (1), zasédba (2),
 zasédba (3)
dithyrambe (m) ⇒ ditirámbe
Docteur (m) ⇒ Dottóre
données textuelles et scéniques (fpl) ⇒
 gôvorni položáj
donner la forme d'un drame ⇒ dramtizírati
 (1)
donner un cue ⇒ dáti iztóĉnico
double distribution (f) ⇒ dvójna zasédba
doubler ⇒ dublířati
double répartition des rôles (f) ⇒ dvójna
 zasédba
double rôle (m) ⇒ dvójna vlóga
doublure (f) ⇒ alternacijska zasédba
doyen (m) ⇒ doajén
dramaticité (f) ⇒ dramátĭĉnost
dramatisation (f) ⇒ dramtizácĭja (1), dra-
 matizácĭja (2)
dramatiser, transformer en drame ⇒ dra-
 matizírati (1)
dramatiseur (m) ⇒ dramtizátor
dramatiseuse (f) ⇒ dramtizátorka
dramatis personae (m) ⇒ dramatis perso-
 nae
dramaturge (f) ⇒ dramátúrginja (1), drama-
 túrginja (2), dramátúrginja (3)
dramaturge (m) ⇒ dramátúrg (1), dramátúrg
 (2), dramátúrg (3)
dramaturge diplômé (m) ⇒ univerzitétŕni di-
 plomírani dramátúrg
dramaturge diplômée (f) ⇒ univerzitétŕna
 diplomírana dramátúrginja

- dramaturge »maison« (f)** ⇒ hišna dramaturginja
- dramaturge »maison« (m)** ⇒ hišni dramaturg
- dramaturge du projet (f)** ⇒ produkcijska dramaturginja
- dramaturge du projet (m)** ⇒ produkcijski dramaturg
- dramaturgie (f)** ⇒ dramaturgija (1), dramaturgija (3), dramaturgija (4)
- dramaturgie active (f)** ⇒ aktivna dramaturgija
- dramaturgie aristotélique (f)** ⇒ aristotélska dramaturgija
- dramaturgie brechtienne (f)** ⇒ brechtovska dramaturgija
- dramaturgie classique (f)** ⇒ klasicistična dramaturgija
- dramaturgie de Lessing (f)** ⇒ Léssingova dramaturgija
- dramaturgie descriptive (f)** ⇒ deskriptivna dramaturgija
- dramaturgie du théâtre de marionnettes (f)** ⇒ lútkovna dramaturgija (1), lútkovna dramaturgija (2)
- dramaturgie épique (f)** ⇒ épska dramaturgija
- dramaturgie ibsénienne (f)** ⇒ ibsenovska dramaturgija
- dramaturgie littéraire (f)** ⇒ literárna dramaturgija
- dramaturgie normative (f)** ⇒ normatívna dramaturgija
- dramaturgie passive (f)** ⇒ pasívna dramaturgija
- dramaturgie plastique (f)** ⇒ líkovna dramaturgija
- dramaturgie tchekovienne (f)** ⇒ čehovljánska dramaturgija
- dramaturgie: théorie et pratique (f)** ⇒ dramaturgija (5)
- drame (m)** ⇒ dráma (1), dráma (2)
- drame absurde (m)** ⇒ absúrdna dráma
- drame autobiographique (m)** ⇒ ávtobiográf-ska dráma
- drame biblique (m)** ⇒ svetopísemska dráma
- drame biographique (m)** ⇒ biográf-ska dráma
- drame bourgeois (m)** ⇒ meščánska dráma
- drame cankarien (m)** ⇒ cankarjánska dráma
- drame classique (m)** ⇒ klásična dráma (1), klásična dráma (2)
- drame critique des moeurs sociales (m)** ⇒ družbenokrítična dráma
- drame d'action (m)** ⇒ akcijska dráma
- drame de caractère (m)** ⇒ karaktérna dráma
- drame de chambre (m)** ⇒ kómorna dráma (1), kómorna dráma (2)
- drame de cri (m)** ⇒ dráma krika
- drame de famille (m)** ⇒ družínska dráma
- drame de guerre (m)** ⇒ vójna dráma
- drame d'horreur (m)** ⇒ grozljívka (1), grozljívka (2)
- drame du milieu (m)** ⇒ dráma vzdúšja, miljêjska dráma
- drame élisabéthain (m)** ⇒ elizabetínska dramátika
- drame existentialiste (m)** ⇒ eksistencialístična dramátika
- drame expérimental (m)** ⇒ eksperimentálna dráma
- drame historique (m)** ⇒ zgodovínska dráma (1), zgodovínska dráma (2)
- drame ibsénien (m)** ⇒ ibsenovska dráma
- drame jésuite (m)** ⇒ jezuitska dráma
- drame-légende (m)** ⇒ legénda dráma
- drame liturgique (m)** ⇒ duhóvna ígra (1), litúrgična dráma
- drame lyrique (m)** ⇒ lírična dráma, lírska ópera
- drame musical (m)** ⇒ glásbena dráma
- drame naturaliste (m)** ⇒ naturalístična dráma, naturalístična dramátika
- drame poétique (m)** ⇒ lírska dráma
- drame postmoderniste (m)** ⇒ póstmodernístična dramátika
- drame psychologique (m)** ⇒ psiholóška dráma
- drame réaliste (m)** ⇒ realístična dramátika (1), realístična dramátika (2)
- drame religieux (m)** ⇒ duhóvna dráma (1), vérska dráma
- drame rustique (m)** ⇒ kméčka dráma (1), kméčka dráma (2)
- drame satyrique (m)** ⇒ sátirska ígra
- drame scolaire (m)** ⇒ šólska dráma
- drame semiliturgique (m)** ⇒ sémilitúrgična dráma
- drame social (m)** ⇒ družbena dráma
- drame spirituel (m)** ⇒ duhóvna ígra (2)
- drame sur le martyre (m)** ⇒ mučeniška dráma
- drame synthétique (m)** ⇒ sintétična dráma
- drame tchekovien (m)** ⇒ čehovljánska dráma

drame télévisé (m) ⇒ televizijska dráma (1), televizijska dráma (2), televizijska dráma (3)
drame vériste (m) ⇒ veristična dráma
draperies (fpl) ⇒ draperija
draperies de loge (fpl) ⇒ lôžna draperija
duodrame (m) ⇒ dúodráma
durée du spectacle (f) ⇒ reální čas

E

ébauche (f) ⇒ idêjna skíca
ébauche de décors (f) ⇒ scénski osnútek
éclairage cyclorama (m) ⇒ horizóntna lúč (1), horizóntna lúč (2)
éclairage de service (m) ⇒ délovna lúč
éclairage par le carousel (m) ⇒ osvetlítev z lúčnimi vláki
éclairagiste (m) ⇒ lúčkar, osvetljevalec
école d'art dramatique (f) ⇒ dramátična šóla, gledališka šóla, igrálska šóla
école de danse (f) ⇒ plésna šóla
économat d'un théâtre (m) ⇒ gledališki ekonomát
économome d'un théâtre (m) ⇒ gledališki ekonom
écran (m) ⇒ projekcijsko plátno
écran de couleur (m) ⇒ bárvni fílter
écran diffusant (m) ⇒ razpršilni fílter
écriture de comédies (f) ⇒ komediografija (1)
écriture des pièces radiophoniques (f) ⇒ rádijjska igra (4)
éducation par les marionnettes (f) ⇒ lútka v vzgóji
éducation pour les marionnettes (f) ⇒ lútkovna vzgója
éducation théâtrale (f) ⇒ gledališka vzgója
effet comique (m) ⇒ kómični efékt
effet d'aurore (m) ⇒ efékt zárje
effet de brouillard (m) ⇒ efékt meglè
effet de distanciation (m) ⇒ potujítveni učínek
effet de feu (m) ⇒ efékt ôgnja (1), efékt ôgnja (2)
effet de lumière (m) ⇒ svetlôbni efékt
effet de neige (m) ⇒ efékt snegá
effet de vagues (m) ⇒ efékt valôv (1), efékt valôv (2)
effet de verre brisé (m) ⇒ efékt razbítega stêkla
effet d'explosion (m) ⇒ efékt póka
effet scénique (m) ⇒ ôdrski efékt, scénski efékt
effet sonore (m) ⇒ zvóčni efékt (1), zvóčni efékt (2)

effet spécial (m) ⇒ posébní efékt
ekkyklema (m) ⇒ ekikléma
électro (m) ⇒ lúčkar
éléments du langage auditif (mpl) ⇒ slúšne gôvorne prvine
éléments du langage visuel (mpl) ⇒ vídne gôvorne prvine
élément scénique (m) ⇒ scénski elemènt
embodiment (m) ⇒ utelêšenje (1), utelêšenje (2)
embolon (m) ⇒ embólimon
Encore une fois ! ⇒ Še ênkrat!
engagement (m) ⇒ angažmá
engager ⇒ angažirati
énoncé performatif (m) ⇒ performatív (1)
en représentation ⇒ kot góst
ensemble (m) ⇒ ekípa
ensemble des comédiens (m) ⇒ igrálski an-sám-bel
ensemble des danseurs (m) ⇒ balétní ansám-bel
entracte (m) ⇒ odmòr, premòr
entrée (f) ⇒ entrée (1), entrée (2), entrée (3), nastòp (1)
entrée libre (f) ⇒ vstòp pròst
entremés (m) ⇒ entremés
épilogue (m) ⇒ epilóg
épingle à perruque (f) ⇒ lásnica
épisode (f) ⇒ epizóda (1), epizóda (2)
éponge à fond de teint (f) ⇒ góbica za teníranje
équerre (f) ⇒ merílina létev
équerre extensible (f) ⇒ raztegljiva opórnica
équipe (f) ⇒ ôdrski vozíček
équipe à traction directe (f) ⇒ rôčni ôdrski vlák
équipe manuelle (f) ⇒ rôčni ôdrski vlák
erreur tragique (f) ⇒ trágična zmóta
erynnie (f) ⇒ erínija
escenario (f) ⇒ escenário
espace dramatique (m) ⇒ drámski prôstor
espace gestuel (m) ⇒ géstični prôstor
espace scénique (m) ⇒ ôdrski prôstor
espace théâtral (m) ⇒ gledališki prôstor
esquisse (f) ⇒ idêjna skíca
esquisse de costume (f) ⇒ kostúmski osnútek
esthétique du théâtre (f) ⇒ gledališka estétika (1), gledališka estétika (2)
esthétique théâtrale (f) ⇒ ôdrska estétika
estrade (f) ⇒ dvígnjeni óder
éthique du drame (f) ⇒ étična fúnkcija dráme

éthique du métier des comédiens (f) ⇒ igrál-ska étika
étoile de la troupe (f) ⇒ glávna igrálka (2), glávni igrálec (2)
étudier le rôle ⇒ naštudírati vlógo
eukinétiq (f) ⇒ evkinétiqa
euménide (f) ⇒ evmenída
événement promotionnel (m) ⇒ predstavítve-ni dogódek
examen des costumes (m) ⇒ preglèd ko-stúmov
exercices respiratoires (mpl) ⇒ dihálne váje
exodos (m) ⇒ éksodos
exposition (f) ⇒ ekspozíciqa
expression non verbale (f) ⇒ nèbesédno iz-rážanje
expression verbale (f) ⇒ besédno izrážanje
extension de cheveux (f) ⇒ lásni vlóžek
extérieur (m) ⇒ eksteriêr (1), eksteriêr (2)

F

fabula crepidata (f) ⇒ krepidáta
fabula palliata (f) ⇒ paliáta
fabula praetexta (f) ⇒ pretéksta
face ⇒ sprédaj
Face au public ! ⇒ Odprí se!, V občínstvo!
face centre ⇒ v sredíni sprédaj (1), v sredíni sprédaj (2)
face cour (m) ⇒ désno sprédaj (1), lévo sprédaj (2)
face du chassis (f) ⇒ frónta
face jardin (m) ⇒ désno sprédaj (2), lévo sprédaj (1)
faire des coupures ⇒ potegníti črto
faire fiasco ⇒ pogoréti
faire le focus ⇒ centrírati fókus
faire les coupures d'un texte (m) ⇒ črtanje besedíla
faire une tournée ⇒ gostováti
fanfaron (m) ⇒ baháč
farce (f) ⇒ búrka (1), búrka (2), fársa (1), fársa (2)
farce satyrique (f) ⇒ satírična fársa (1), satírična fársa (2)
fard (m) ⇒ šmínka (1)
favoris postiches (mpl) ⇒ umétni zalízeq
féerie (f) ⇒ právljična ígra
femme arrangeur de musique de scène (f) ⇒ glásbena opremljevála
femme de théâtre (f) ⇒ gledalíšnica
fente (f) ⇒ réža
fente lumineuse (f) ⇒ svetílna réža, svetílmi zvon

fente lumineuse du paroi de salle (f) ⇒ dvoránska sténska svetílna réža
fente lumineuse du plafond de salle (f) ⇒ dvoránska strópná svetílna réža
fer à repasser (m) ⇒ likálnik
ferme (f) ⇒ ódrska frónta
festival de danse (m) ⇒ plésni festivál
festival des théâtres de marionnettes (m) ⇒ lútkovni festivál
festival de théâtre (m) ⇒ gledalíški festivál
fête (f) ⇒ akademíja (2)
fête théâtrale (f) ⇒ slávnostna ígra
feu de Bengale (m) ⇒ bengálični ôgenj
feux de la rampe (f) ⇒ robníške lučí
fiction (f) ⇒ fíkcíja
figurant (m) ⇒ statíst
figurante (f) ⇒ statístka
figuration (f) ⇒ komparzeríja
figure dramatique (f) ⇒ drámski lík (1)
filtre couleurs (m) ⇒ svetlôbni filter
filtre daylight (m) ⇒ HMI-refléktor
finale (m) ⇒ finále
fixer le jeu de scène ⇒ fiksírati
flash-back (m) ⇒ retrospektíva (1)
focaliser ⇒ centrírati fókus
fond de teint (m) ⇒ tén
forcer ⇒ forsírati
forme à tresser les cheveux (f) ⇒ tresír pánk
forme fermée (f) ⇒ zapírta fóрма
forme ouverte (f) ⇒ odpírta fóрма
fosse d'orchestre (f) ⇒ orkéster (2)
fou (m) ⇒ nôrec
foyer (m) ⇒ foajé
foyer du théâtre (m) ⇒ gledalíška ávla
frise (f) ⇒ eléktrična sofíta, proscéníjska so-fíta, sofíta
frise d'amiante (f) ⇒ azbéstna zavésa
frises drapés (fpl) ⇒ drapírana sofíta
furie (f) ⇒ fúrija

G

gag (m) ⇒ gêg
galérie (f) ⇒ galeríja (1), galeríja (2), galeríja (3)
garde-meuble (m) ⇒ pohíštveni fúndus (2)
Gašperček ⇒ Gášperček
gazon artificiel (m) ⇒ trávnato pogrinjáló
générale (f) ⇒ generálka, jávna generálka
genre (m) ⇒ zvrst, žánr
Gesamtkunstwerk (m) ⇒ célostna umetnína
geste (m) ⇒ gésta, gib
gesticulation (f) ⇒ gestikuláciqa
gestus (m) ⇒ géstus (1)
glissière (f) ⇒ drsno vodílo za bárvne filtre

gobo (m) ⇒ góbo
gradas (mpl) ⇒ grádas
gradateur (m) ⇒ regulátor
grande trappe (f) ⇒ véliko pogrezálo
grand gril (m) ⇒ zgórnje vrvíšče
grand opéra (f) ⇒ vélika ópera
gril (m) ⇒ vrvíšče (1), vrvíšče (2)
grimace (f) ⇒ grimása
grommelots (mpl) ⇒ rabárbara
grotesque (f) ⇒ grotéska (2)
groupe amateur de marionnettes (m) ⇒ amatêrska lútkovna skupína
groupe théâtral (m) ⇒ gledališka skupína
guider un comédien ⇒ vodíti igrálca
Guignol ⇒ Guignol
guignol (m) ⇒ ginjól (1), ginjól (2)

H

habilleur (m) ⇒ garderobêr (1)
habilleuse (f) ⇒ garderobêrka (1)
habit romain à volonté (m) ⇒ rímski kostúm
hamartia (f) ⇒ trágična zmóta
Hanswurst ⇒ Hánswurst
hanswurstiade (f) ⇒ hanswurstiáda
happening (m) ⇒ hêpening
happy end (m) ⇒ hêpiênd
Hauptaktion (f) ⇒ glávni akcijón
hauteur de la scène (f) ⇒ višína ódra
héraut (m) ⇒ glasník
héroïne (f) ⇒ junákinja (1), junákinja (2), junákinja (3)
héroïne tragique (f) ⇒ trágična junákinja
héros (m) ⇒ junák (1), junák (2), junák (3)
héros collectif (m) ⇒ kolektívni junák
héros juvénile (m) ⇒ mladostni junák
héros passif (m) ⇒ pasívni junák
héros tragique (m) ⇒ trágični junák
herse (f) ⇒ svetílni žlêb
herse à la rampe (f) ⇒ svetílni žlêb za frónto
herse suspendue (f) ⇒ viséči svetílni žlêb
herse verticale (f) ⇒ pokônčni svetílni žlêb
hipokrites (m) ⇒ hipokrítes
histoire du théâtre (f) ⇒ gledališka zgodovina, zgodovina dráme
histrion (m) ⇒ hístion
histrionisme (m) ⇒ špilástika
homme de théâtre (m) ⇒ gledališčnik
hors abonnement ⇒ ízven, ízven in kónto
hôte d'accueil (m) ⇒ garderobêr (2)
hôtesse d'accueil (f) ⇒ garderobêrka (2)
houpe à poudre (f) ⇒ kvásta
hiposcène (f) ⇒ hiposkénij

I

iconothèque (f) ⇒ ikonotéka (1), ikonotéka (2)
idée conductrice (f) ⇒ idêja dráme
idée directrice de la composition dramatique (f) ⇒ dramaturška línija
identification (f) ⇒ identifikácija (1), identifikácija (2), podoživljanje, vživljanje (1)
idiolecte (m) ⇒ idiolékt (1), idiolékt (2)
il (elle) entre ⇒ príde
il (elle) entre par la droite ⇒ príde z désne
il (elle) entre par la gauche ⇒ príde z léve
il (elle) entre du fond ⇒ príde od zádj
il (elle) sort ⇒ odíde
illusion théâtrale (f) ⇒ gledališka iluzija
illustre comédien (m) ⇒ žláhtni komedijánt
illustre comédienne (f) ⇒ žláhtna komedijántka
ils (elles) entrent ⇒ prídejo, prídetá
ils (elles) sortent ⇒ odídejo, odídetá
imitateur (m) ⇒ imitátor
imitatrice (f) ⇒ imitátorka
implantation (f) ⇒ vozlánje
impresario de théâtre (m) ⇒ gledališki impresárij
impromptu (m) ⇒ improvizácija
improvisateur (m) ⇒ improvizátor
improvisation (f) ⇒ ekstêmpore, improvizácija
improvisatrice (f) ⇒ improvizátorka
improviser ⇒ ekstemporírati (1), ekstemporírati (2), improvizírati
incarnation (f) ⇒ utelêšenje (1), utelêšenje (2)
ingénieur du son (m) ⇒ tónski mójster
ingénieure du son (f) ⇒ tónska mójstrica
ingénue (f) ⇒ naívka
installation (f) ⇒ instalácija
intendance (f) ⇒ intendánca
interlude (m) ⇒ vlóžek
intermède (m) ⇒ mèdígra (1), mèdígra (2), vlóžek
intermède lyrique (m) ⇒ lírični vlóžek
intermède poétique (m) ⇒ lírski vlóžek
interprétation (f) ⇒ interpretácija (1), interpretácija (2)
interprétation d'un rôle (f) ⇒ interpretácija vlóge
interprétation scénique (f) ⇒ ódrska interpretácija
interprète (f) ⇒ interprétka
interprète (m) ⇒ interprét
intonation (f) ⇒ intonácija
intrigant (m) ⇒ intrigánt (1), intrigánt (2)

intrigante (f) ⇒ intrigántka (1), intrigántka (2)
intrigue (f) ⇒ intríga, zaplèt (1), zaplèt (2)
in-ye-face théâtre (m) ⇒ dramátika spërme in krvi, gledališče v frís
italienne (f) ⇒ italijánka, ponavljálna vája

J

jalousies (fpl) ⇒ žaluzíje pri refléktorju
jeu affecté (m) ⇒ afektírana ígra
jeu à la caméra (m) ⇒ ígra pred kámero (1)
jeu bouffon (m) ⇒ bufoneríja (1)
jeu contraire (m) ⇒ nasprótna ígra
jeu d'acteur (m) ⇒ ígra (7)
jeu de la passion (m) ⇒ pasijónska ígra
jeu de marionnette aux accessoires (m) ⇒ rekvizítna ígra
jeu de Noël (m) ⇒ božíčna ígra
jeu d'ensemble (m) ⇒ ansámbelska ígra, sòígra
jeu de Pâques (m) ⇒ velikonôčna ígra
jeu d'orgue (m) ⇒ komándna míza (1), komándna míza (2)
jeu dramatique (m) ⇒ ígra (4), ígra (6), ígra (7), ígránje (1), ígránje (2)
jeu dramatique radiophonique (f) ⇒ rádij-ska ígra (3)
jeu du cinéma (m) ⇒ ígra pred kámero (2)
jeu extraverti (m) ⇒ pozunánjena ígra
jeu intériorisé (m) ⇒ pomórna ígra
jeu introverti (m) ⇒ ponotránjena ígra
jeu liturgique (m) ⇒ litúrgična ígra
jeu maniéré (m) ⇒ afektírana ígra
jeu minimaliste (m) ⇒ minimalístična ígra
jeu muet (m) ⇒ néma ígra
jeunes gens en colère (mpl) ⇒ jézni mladéni-či
jeu opératique (m) ⇒ óperna ígra
jeu parodique (m) ⇒ parodíja (3)
jeu pathétique (m) ⇒ patétična ígra
jeu solistique ⇒ solírati
jeu stylisé (m) ⇒ stilizírana ígra
jeu théâtral (m) ⇒ drámska ígra (1)
jeu vériste (m) ⇒ verístična ígra
jeux du Moyen Age (mpl) ⇒ srednjevéška ígra
jongleur (m) ⇒ ígrc, žonglér (1), žonglér (2)
jururi (m) ⇒ džorúri (1)
jouer ⇒ igráti
jouer à la rampe ⇒ igráti na rámpi
jouer avec le partenaire de scène ⇒ igráti na pártnerja
jouer contre le partenaire de scène ⇒ igráti mímo pártnerja

jouer extatiquement ⇒ igráti v zanôsu
jouer pathétiquement ⇒ igráti v aféktu
jouer piètrement ⇒ šmírati
Judy ⇒ Judy
jumelles de théâtre (fpl) ⇒ gledališki daljnoglèd
Jurček ⇒ Júrček

K

kabuki (m) ⇒ kabúki
Karagöz ⇒ Karagöz (1), Karagöz (2)
karagöz (m) ⇒ karagöz
Kasperl ⇒ Káspér (1), Káspér (2)
katakali (m) ⇒ katakálí
kinésique (f) ⇒ kinézika (1), kinézika (2)
Kljukec ⇒ Kljúkec
kuruma ningyo (m) ⇒ kurúma níngjo
kyogen (m) ⇒ kíogen

L

lambrequin (m) ⇒ harlekín (2)
lambrequin d'avant-scène (m) ⇒ portálna draperíja
lamelle (f) ⇒ laméla (1), laméla (2)
la mise en place (f) ⇒ aranžíranje, aranžírka
la mise en scène en plein air (f) ⇒ ambien-tálna režíja
lampe basse tension (f) ⇒ nizkonapétostno koríto
lampe svoboda (f) ⇒ svóboda
langage (m) ⇒ gôvor
langage des mains (m) ⇒ govoríca rók
langage du corps (m) ⇒ govoríca telésa
langage scénique (m) ⇒ ódrski gôvor (1), ódrski gôvor (2)
langage théâtral (m) ⇒ drámski gôvor, gle-dališki jézik
largeur de la scène (f) ⇒ šírína ódra
latte (f) ⇒ létev (1), létev (2)
latter ⇒ létviti, polétviti
lazzi (m) ⇒ búrla, ekstémpore, lazzo
le Capitan ⇒ Kapitáno
lecteur (m) ⇒ léktor
lectrice (f) ⇒ léktorica
lecture (f) ⇒ bránje (1), bránje (2), lektúra (1), lektúra (2)
lecture de la pièce (f) ⇒ brálna vája
lecture dramaturgique (f) ⇒ dramatúrško bránje
lecture du metteur en scène (f) ⇒ režisérsko bránje
lecture interprétative (f) ⇒ interpretatívno bránje

lecture non interprétative (f) ⇒ něinterpretatívno bránje
lecture-spectacle (f) ⇒ brálna uprizorítev, koncértna izvèdба
leitmotif (m) ⇒ vodílíni motív
lentille (f) ⇒ léča
librettiste d'opéra (f) ⇒ libretístka
librettiste d'opéra (m) ⇒ libretíst
licence du metteur en scène (f) ⇒ režisèrska licénca
lightshow (m) ⇒ lájtšòv
ligne centrale de la scène (f) ⇒ središčna črta ódra
ligne d'origine (f) ⇒ portálna črta ódra
ligne du rideau principal (f) ⇒ líniya glávne zavése
lilek (m) ⇒ lílek
liste des accessoires (f) ⇒ sezám rekvizítov
liste des costumes (f) ⇒ sezám kostúmov
liste des éléments scéniques (f) ⇒ sezám scénskih elemèntov
live-show (m) ⇒ resníčnostni šòv
livre de commentaires (m) ⇒ knjíga vtísov
livre d'or (m) ⇒ knjíga vtísov
livret (m) ⇒ libréto (1), libréto (2), libréto (3)
local de stockage des costumes (m) ⇒ ko-stúmski fúndus (2)
localisation (f) ⇒ lokalizácija (1)
localiser ⇒ lokalizírati (1)
loge (f) ⇒ lóža
loge des artistes (f) ⇒ garderóba (1)
loge d'avant-scène (f) ⇒ proscénijaska lóža
loge de balcon (f) ⇒ balkónska lóža
loge de parterre (f) ⇒ partèrna lóža
loge du comédien (f) ⇒ igrálska lóža
loge du directeur (f) ⇒ uprávna lóža
loge du maquilleur (f) ⇒ maskírnica
loge royale (f) ⇒ reprezentánčna lóža
loge sur scène (f) ⇒ preoblačílnica
lointain ⇒ zádaj
lointain centre ⇒ v sredíni zádaj (1), v sredíni zádaj (2)
lointain cour (m) ⇒ désno zádaj (1), lévo zádaj (2)
lointain jardin (m) ⇒ désno zádaj (2), lévo zádaj (1)
lorgnette (f) ⇒ lornjón
ludus (m) ⇒ lúdus (1)
lumière frontale (f) ⇒ prédnja lúč
lumière intelligente (f) ⇒ inteligèntno sve-tílo
lumière noire (f) ⇒ črna lúč
lumières de l'avant-scène (fpl) ⇒ prèdòdrske lučí

lumières du théâtre (fpl) ⇒ dvoránske lučí

M

machine à brouillard (f) ⇒ napráva za meglò (1), napráva za meglò (2)
machine à éclairs (f) ⇒ blískovnik
machine à fumée (f) ⇒ napráva za díim
machine à pluie (f) ⇒ bóben za dèž
machine à tonnerre (f) ⇒ napráva za gròm (1), napráva za gròm (2)
machine à vent (m) ⇒ bóben za véter
machinerie de scène (f) ⇒ pòdòdrske napráve
machines à cintres (fpl) ⇒ vrvíščne napráve
machines de théâtre (fpl) ⇒ ódrska téhnika
machine volante (f) ⇒ letálna napráva
machiniste (m) ⇒ hidrávličar, ódrski délavec
machiniste préposé au rideau (m) ⇒ zavésar
maître-chanteur (m) ⇒ minezènger
maître de ballet (m) ⇒ balétni mójster (1)
maîtresse de ballet (f) ⇒ balétna mójstrica
manager d'artiste (m) ⇒ gledalíški agènt
managère d'artiste (f) ⇒ gledalíška agèntka
manière (f) ⇒ maníra
manifeste théâtral (m) ⇒ gledalíški manifést
manipulateur des marionnettes (m) ⇒ animátor
manipulation (f) ⇒ animácija (1)
manipulatrice des marionnettes (f) ⇒ animátorka
manteau d'arlequin (m) ⇒ stránska zavésa
manuscrit du souffleur (m) ⇒ šepetálska knjíga
manzai (m) ⇒ manzáj
maquette de travail (f) ⇒ makéta
maquillage (m) ⇒ líčenje, máska¹
maquillage de la bouche (m) ⇒ šmínkanje ústnic
maquillage des yeux (m) ⇒ líčenje očí
maquiller ⇒ maskírati
maquilleur (m) ⇒ maskêr, maskíranje
maquilleuse (f) ⇒ maskêrka
marche courbe praticable (f) ⇒ okrógla stopníca
marche praticable (f) ⇒ enójna stopníca, stopníca
marche praticable angulaire (f) ⇒ vogálna stopníca
marches suspendues (fpl) ⇒ viséče stopníce
marionnette (f) ⇒ lútká
marionnette à bâton (f) ⇒ lútká na pálici
marionnette à doigt (f) ⇒ naprístna lútká, prístna lútká

- marionnette à fils (f)** ⇒ marionéta
marionnette à genou (f) ⇒ kolénčna lútká
marionnette à main (f) ⇒ rōčna lútká
marionnette à tête (f) ⇒ naglávna lútká
marionnette à tige (f) ⇒ marionéta na žíci
marionnette à tringles (f) ⇒ marionéta
marionnette de théâtre (f) ⇒ gledališka lútká
marionnette d'ombre (f) ⇒ sēnčna lútká
marionnette improvisée (f) ⇒ improvizirana lútká
marionnette plate (f) ⇒ plōska lútká
marionnettes (fpl) ⇒ lútkarstvo
marionnettes asiatiques (fpl) ⇒ ázijsko lútkovno gledališče
marionnette stop-motion (f) ⇒ fílska lútká
marionnette sur table (f) ⇒ namízna lútká
marionnettiste (f) ⇒ lútkarica
marionnettiste (m) ⇒ lútkar
marquage des décors (m) ⇒ merílna vája
marquer ⇒ markírati
marquer la scène ⇒ markírati scēno
marquer le texte ⇒ markírati besedílo
masque (m) ⇒ krínka, máska¹, máška¹, máska², máška²
masque à caractère (m) ⇒ karaktērna máška
masque comique (m) ⇒ kómična máška
masque tragique (m) ⇒ trágična máška
mastic (m) ⇒ mástiks
mastic à nez (m) ⇒ nōsni kíť
match d'improvisation théâtrale (m) ⇒ ímprolīga
matinée (f) ⇒ dopoldánska predstáva, popoldánska predstáva
matinée hors abonnement (f) ⇒ ízven in za podežélje
mauvais jeu d'acteur (m) ⇒ glúma (1)
mélodrame (m) ⇒ ganljívka, melodrāma (1), melodrāma (2), melodrāma (3), sentimentálka (1), sentimentálka (2)
mélodrame alpin (m) ⇒ álpska ganljívka
Melpomène ⇒ Melpómēna
mémoriser un texte ⇒ memorírati besedílo
ménestrel (m) ⇒ mínstrel
menuisier de théâtre (m) ⇒ mizár
mère noble (f) ⇒ máťi
messenger (m) ⇒ glasník
métamorphose (f) ⇒ transformácija (1), transformácija (2)
métathéâtre (m) ⇒ métágledališče
méthode des actions physiques (f) ⇒ metóda fízíčne ákcije
metteur en scène (m) ⇒ gledališki režisér, režisér
metteur en scène au cinéma (m) ⇒ fílski režisér
metteur en scène de film télévisé (m) ⇒ televizijski režisér
metteur en scène de pièces radiophoniques (m) ⇒ rádijski režisér
metteur en scène diplômé (m) ⇒ univerzitétni diplomírani režisér
metteur en scène engagé pour un spectacle (m) ⇒ gostujoči režisér
metteur en scène »maison« (m) ⇒ stálni režisér
metteuse en scène (f) ⇒ gledališka režisérka, režisérka
metteuse en scène au cinéma (f) ⇒ fílska režisérka
metteuse en scène de film télévisé (f) ⇒ televizijska režisérka
metteuse en scène de pièces radiophoniques (f) ⇒ rádijska režisérka
metteuse en scène diplômée (f) ⇒ univerzitétna diplomírana režisérka
metteuse en scène engagée pour un spectacle (f) ⇒ gostujoča režisérka
metteuse en scène »maison« (f) ⇒ stálna režisérka
mettre en scène ⇒ režírati, ugledališčiti
midinette (f) ⇒ lahkoživka
mime (f) ⇒ mím (1), mím (2)
mimer ⇒ fingírati
mimesis (f) ⇒ mímezis
mimiambe (m) ⇒ mimijámbo
mimique (f) ⇒ mímika
mimographie (f) ⇒ mimografíja
minauderie (f) ⇒ afektíranost
ménestrel (m) ⇒ mínstrel
miracle (m) ⇒ mirákel
mise en scène (f) ⇒ gledališka režíja (1), gledališka režíja (2), mizanscēna, režíja (1)
mise en scène au cinéma (f) ⇒ fílska režíja (1), fílska režíja (2)
mise en scène dynamique (f) ⇒ dinámična mizanscēna
mise en scène du dialogue (f) ⇒ režíja dialóga
mise en scène du théâtre de marionnettes (f) ⇒ lútkovna režíja
mise en scène formelle (f) ⇒ formálna mizanscēna
mise en scène psychologique (f) ⇒ psiholóška mizanscēna

mise en scène statique (f) ⇒ státična mizan-scéna
meubler de scène (m) ⇒ pohištveni fúndus (1)
modèle à barbe postiche (m) ⇒ bráda
modèle actantiel (m) ⇒ aktántski modél
modèle littéraire (m) ⇒ literárna predlóga
modernisation (f) ⇒ posodobítev
moment du déclenchement de qch. (m) ⇒ sprožilni momènt
moment retardateur (m) ⇒ zavirálni momènt
moment tragique (m) ⇒ trágični momènt
monodie (f) ⇒ monodija
monodrame (m) ⇒ mónodráma (1), mónodráma (2)
monologue (m) ⇒ monológ
monothéâtre (m) ⇒ gledališče ênega
montage (m) ⇒ montáža (1), montáža (2)
montage son (m) ⇒ oblikováñje zvóka (1)
montant (m) ⇒ pokónčna létev
montreur de marionnettes (m) ⇒ lútkar
moralité (f) ⇒ moralitéta
mouchoir (m) ⇒ krítina létev
moufle (m) ⇒ zbirálni škripec
mouvement (m) ⇒ gíb (1), gíbanje (1), gíbanje (2)
moving head (m) ⇒ moving head
moyen d'expression d'acteur (m) ⇒ igrálsko izrazílo
moyen d'expression scénique (m) ⇒ ódrsko izrazílo
moyen d'expression théâtral (m) ⇒ gledališko izrazílo
multimedias (mpl) ⇒ intermediálnost
muppet (m) ⇒ mímična lútká
musée d'art dramatique (m) ⇒ gledališki muzéj
musée de marionnettes (m) ⇒ lútkovni muzéj
musical (m) ⇒ mjúzikel
music-hall (m) ⇒ varietéjsko gledališče
musique d'ambiance (f) ⇒ razpoložénjska glásba
musique de scène (f) ⇒ ódrska glásba
musiques (fpl) ⇒ glásba, izbòr glásbe
mystère (m) ⇒ mistêrij (1), mistêrij (2)
mystère de l'Antechrist (m) ⇒ antikristovska ígra
mythe (m) ⇒ mít (1), mít (2)

N

»nager« ⇒ plávati

narrateur (m) ⇒ pripovedoválec (1), recitátor (2)
narration artistique (f) ⇒ umétniško pripovedováñje
narratrice (f) ⇒ pripovedováлка (1), recitátorka (2)
naumachie (f) ⇒ navmahija
noir (m) ⇒ temà (1)
Nô (m) ⇒ gledališče nó (1)
notation de danse (f) ⇒ plésna notácija
nourrice (f) ⇒ dojílja
Nouvelle comédie (f) ⇒ nôva komédija
noyau éthique d'un texte de théâtre (m) ⇒ étično jédro dráme

O

objectif (m) ⇒ objektiv
objet (m) ⇒ objékt
obturateur à vitesse et ouverture variables (m) ⇒ smúčna zaslónka
oeuvre de ballet (f) ⇒ balét (3)
ombre (f) ⇒ sénčenje
On commence ! ⇒ Grémol
opéra (m) ⇒ ópera (1), ópera (2), ópera (3), ópera (4), óperno gledališče (1), óperno gledališče (2)
opéra bouffe (m) ⇒ ópera búffa
opéra-comique (m) ⇒ ópera búffa
opéra de Pékin (m) ⇒ pékinška ópera
opéra seria (m) ⇒ ópera seria
opérette (f) ⇒ operéta (1), operéta (2), spevoígra
opposant (m) ⇒ nasprótnik
opus d'un auteur comique (m) ⇒ komedio-gráfija (2)
oratorio (m) ⇒ oratórij
orchestra (m) ⇒ orkéstra
orchestre (m) ⇒ orkéster (1)
organisateur de spectacle (m) ⇒ priredíteľ (2)
organisateur du programme (m) ⇒ organizátor prográma
organisatrice de spectacle (f) ⇒ priredíteľjica (2)
organisatrice du programme (f) ⇒ organizátorka prográma
organiser ⇒ prirediti (3)
ouverture de la trappe (f) ⇒ pogrezálna odprtína
ouverture du proscenium (f) ⇒ portálna odprtína
ouvreur (m) ⇒ hostésnik
ouvreur de cinéma (m) ⇒ biljetêr
ouvreuse (f) ⇒ hostésa

ouvreuse de cinéma (f) ⇒ biljetërka
ouvrir le faisceau ⇒ razšíriti fókus
ovation (f) ⇒ ovácija, skandiranje

P

pageant (m) ⇒ pageant (1), pageant (2)
pain (m) ⇒ vodílo za prótiuteží
palais à volonté (m) ⇒ poljúbna paláča
pallium (m) ⇒ pálij
panneau acoustique (m) ⇒ akústična oblóga
panneau acoustique amovible (m) ⇒ nastavljíva akústična oblóga
Pantalon ⇒ Pantalóne
pantalon (m) ⇒ portálna máska
pantomime (f) ⇒ pantomíma (1), pantomíma (2), pantomíma (3)
parabase (f) ⇒ parabáza
parabole (f) ⇒ parábola (1), parábola (2)
parade (f) ⇒ paráda (1), paráda (2), paráda (3)
paradis (m) ⇒ galeríja (1), galeríja (2)
parathéâtre (m) ⇒ páragledalíšče
paravent de marionnettes (m) ⇒ lútkovni paraván
parcourir le texte ⇒ preigráti
parlando (m) ⇒ parlándo
parler (m) ⇒ góvor
parler à l'unisson (m) ⇒ zbórno govorjénje
parler le text tout intérieurement ⇒ pregovoríti besedílo
parodie (f) ⇒ parodíja (1), parodíja (2), travestíja (1), travestíja (2)
parodos (m) ⇒ párodos (1)
partage de position (m) ⇒ delítev položája
partenaire (f) ⇒ soigrálka
partenaire (m) ⇒ soigrálec
parterre (m) ⇒ partêr (1)
passer derrière à gauche ou à droite ⇒ preigráti se za kóga/káj
passer devant à gauche ou à droite ⇒ preigráti se pred kóga/káj
passerelle (f) ⇒ móst
passerelle de marionnettistes (f) ⇒ marionétni móst
passerelle du dernier service de cintre (f) ⇒ zgórnji délovni móst
passer la rampe ⇒ igráti na públiko, príti čez rámpo, stopíti čez rámpo
pastorale (f) ⇒ pastírška ígra
pathos (m) ⇒ pátos (1), pátos (2), pátos (3), privzdígnjena díkcija
pathos tragique (m) ⇒ pátos (1)
patio (m) ⇒ pátio
pause (f) ⇒ premòr (2)

pause psychologique (f) ⇒ psiholóška pávza
Pavliha ⇒ Pavlíha
Pedrolino ⇒ Pedrolíno
peigne à larges dents (m) ⇒ gradáša, grebén
peintre scénique (f) ⇒ gledalíška slikárka
peintre scénique (m) ⇒ gledalíški slikár
pendrillon (m) ⇒ nôga
pendrillons (mpl) ⇒ ódrske zavése
pendrion (m) ⇒ igrálna políca
pente (f) ⇒ poševnína
pente en forme de coin (f) ⇒ klínasta poševnína
perche (f) ⇒ opórnica
perches (fpl) ⇒ vrví pri vláku
perdre les pédales ⇒ pásti iz vlóge
père noble (m) ⇒ ôče
performance (f) ⇒ interpretácija (1), perfórmanš
performance de danse (f) ⇒ plésna predstáva
performance d'un comédien (f) ⇒ igrálčeva aktivnost
performativité (f) ⇒ performatívnost
periacte (m) ⇒ periákt
perruque (f) ⇒ lasúlja
perruque partielle (f) ⇒ délna lasúlja
perruquier (m) ⇒ lasúljar
perruquière (f) ⇒ lasúljarka
persiflage (m) ⇒ persifláža (1), persifláža (2)
personnage (m) ⇒ drámska oséba (1)
personnage allégorique (m) ⇒ alegórična oséba
personnage principal (m) ⇒ glávna oséba
personnages (mpl) ⇒ osébe (1), osébe (2)
perspective théâtrale (f) ⇒ ódrska perspektíva (1), ódrska perspektíva (2)
petite scène (f) ⇒ máli óder
petit gril (m) ⇒ spódnje vrvíšče
petit théâtre (m) ⇒ málo gledalíšče
Petrouschka ⇒ Petrúška
phallus (m) ⇒ fálus
philtre sonore (f) ⇒ zvóčni filter
phylax (m) ⇒ fliák (1), fliák (2)
phocuser ⇒ naravnáti fókus
phonotèque (f) ⇒ fonotéka (1), fonotéka (2)
pièce analytique (f) ⇒ analítíčna dráma
pièce à problème (f) ⇒ problémska ígra
pièce à thèse (f) ⇒ tendénčna dráma, tézna dráma
pièce à un seul personnage (f) ⇒ mónodráma (1), mónodráma (2)

pièce au personnage collectif (f) ⇒ dráma s kolektívnim junákom
pièce bien faite (f) ⇒ dôbro narejêna ígra
pièce bouffe (f) ⇒ bufonáda (1), bufoneríja (2)
pièce carnavalesque (f) ⇒ pústna ígra
pièce chevaleresque (f) ⇒ víteška dráma
pièce de cape et d'épée (f) ⇒ ígra plášča in mêča
pièce de circonstance (f) ⇒ prilóžnostna ígra
pièce de conversation (f) ⇒ konverzacijska dráma
pièce de conversation légère (f) ⇒ lahkôtna konverzacijska ígra
pièce de fête (f) ⇒ prázníčna ígra
pièce de masse (f) ⇒ mnóžična ígra
pièce de nô (f) ⇒ ígra nô
pièce de Noel (f) ⇒ koledovánje
pièce de salon (f) ⇒ salónska dráma
pièce des Trois Rois Mages (f) ⇒ trikráljevska ígra
pièce de théâtre (f) ⇒ gledališka ígra (1), gledališko délo (1), ígra (1), ígra (3), ígra (5)
pièce de théâtre rustique (f) ⇒ kméčka ígra
pièce didactique (f) ⇒ poučna ígra
pièce en cinq actes (f) ⇒ pétdejánka
pièce en deux actes (f) ⇒ dvódejánka
pièce en quatre actes (f) ⇒ štíridejánka
pièce en six actes (f) ⇒ šestdejánka
pièce en trois actes (f) ⇒ trídejánka
pièce en un acte (f) ⇒ ênodejánka
pièce en vers (f) ⇒ vérzna dráma
pièce épique (f) ⇒ épska dráma
pièce féerique (f) ⇒ čarôbna ígra
pièce folklorique (f) ⇒ folklórna ígra (1), folklórna ígra (2)
pièce folklorique chantée (f) ⇒ ljúdska ígra s pétjem
pièce grotesque (f) ⇒ grotéska (1)
pièce laïque (f) ⇒ posvétna ígra
pièce magique (f) ⇒ čarôbna ígra
pièce naturaliste (f) ⇒ naturalístična ígra
pièce patriotique (f) ⇒ domoljúbna ígra
pièce policière (f) ⇒ kriminálka (1), kriminálka (2)
pièce populaire (f) ⇒ ljúdska ígra
pièce pour enfants (f) ⇒ otróška ígra
pièce pour être lue (f) ⇒ brálna dráma
pièce pour la jeunesse (f) ⇒ mladínska ígra
pièce radiodiffusée (f) ⇒ rádijska ígra (2)
pièce radiophonique (f) ⇒ rádijska ígra (1)
pièce réaliste (f) ⇒ realístična ígra
pièce religieuse rituelle (f) ⇒ vérska obrédna ígra

pièce rituelle (f) ⇒ obrédna ígra
pièce symboliste (m) ⇒ simbolístična ígra
pièce télévisée (f) ⇒ televizijska ígra (1), televizijska ígra (2), televizijska ígra (3)
Pierrot ⇒ Pierrot
piètre acteur (m) ⇒ šmiránt
piètre actrice (f) ⇒ šmirántka
piètre jeu (m) ⇒ šmíra
piètre jeu d'acteur (m) ⇒ glumátanje
pince (f) ⇒ kléšče
pitié et terreur (mpl) ⇒ sočútje in grôza
place abonnée (f) ⇒ abonêntski sédež, abonmájski sédež
place au balcon (f) ⇒ balkónski sédež
place au parterre (f) ⇒ partêrni sédež
place au poulailler (f) ⇒ galerijski sédež
place dans la loge (f) ⇒ lôžni sédež
place debout (f) ⇒ dijáško stojíšče, galerijsko stojíšče, stojíšče (1), stojíšče (2)
place du responsable de salle (f) ⇒ dežúrni sédež
placer ⇒ plasírati
place réservée d'office (f) ⇒ slúžbeni sédež
places au parterre (fpl) ⇒ partêr (2)
places réservées aux entreprises (fpl) ⇒ kónto (1)
plafond (m) ⇒ stròp
plancher d'avant-scène (m) ⇒ proscénijski óder
plancher de scène (m) ⇒ ódrska tlá
plancher monté (m) ⇒ montážni óder
plancher sur les chariots (m) ⇒ óder na vozóvih
planches (fpl) ⇒ igrálna plôškev, igrálni prôstor
plan d'éclairage (m) ⇒ lúčni načrt
plan de location des places (m) ⇒ sédežni réd
plan de podium (m) ⇒ tlóris ódra
plan de travail du centrier (m) ⇒ prográm za vrvíščarja
platea (f) ⇒ platêja
plateau (m) ⇒ igrálna plôškev
plateau de Térence (m) ⇒ Teréncijev óder
plateau ouvert (m) ⇒ podáljšani óder
plateforme praticable (f) ⇒ praktikábelska osnôva
Pleins feux ! ⇒ Lúč!, Pôlna lúč!
Plus fort ! ⇒ Glasnêje! (2)
Plus haut ! ⇒ Glasnêje! (1)
podium (m) ⇒ pódij
podium sur élévateur (m) ⇒ dvížni pódij
poème dramatique (m) ⇒ drámska pesnítev

poétique théâtrale (f) ⇒ gledališka poétika (1), gledališka poétika (2)
point central de la scène (m) ⇒ sredína ódra
point culminant (m) ⇒ vřh
Polichinelle ⇒ Pulčínéla (1), Pulčínéla (2)
politique de répertoire (f) ⇒ repertoárna polítika
polylogue (m) ⇒ polilóg
pont d'éclairage cyclorama (m) ⇒ horizóntni svetílmi móst
pont d'éclairage dans la salle (m) ⇒ dvoránski svetílmi móst
pont de lumière (m) ⇒ ódrski svetílmi móst, svetílmi móst
pont de lumière central (m) ⇒ vmésni svetílmi móst
pont volant (m) ⇒ délovni móst, mostič
pont volant inférieur (m) ⇒ spódnji délovni móst
portant d'avant-scène (m) ⇒ portálni podést
porte de sécurité (f) ⇒ prehódna vráta
porte de trappe (f) ⇒ pogrezálna lopúta
porter la pièce sur ses épaules ⇒ nosíti predstávo (1), nosíti predstávo (2)
porteuse (f) ⇒ drogôvni ódrski vlák
pose (f) ⇒ póza (2)
position de demi profil (f) ⇒ pôlprofilni položáj
position de profil (f) ⇒ profilni položáj
position du corps (f) ⇒ telésni položáj
position frontale (f) ⇒ čélmi položáj
poster (m) ⇒ gledališki póster
posture (f) ⇒ dřza
poudre magnésium (m) ⇒ blískovni prášek
poulailler (m) ⇒ galeríja (1), galeríja (2), galeríja (3)
practicable (m) ⇒ praktikábel
précieuse (f) ⇒ precióza (1)
préciosité (f) ⇒ afektíranost
premier balcon (m) ⇒ prví balkón
premier de la troupe (m) ⇒ prvák
première (f) ⇒ premiéra
première de la troupe (f) ⇒ prvákinja
première lecture (f) ⇒ prva brálna vája, prvo bránje
première mondiale (f) ⇒ křstna uprizóritev, práizvédba (1), práizvédba (2)
premier montage de décors (m) ⇒ montážna vája
préparer le rôle ⇒ študírati vlógo
présence (f) ⇒ prezénca (1), prezénca (2)
présentateur (m) ⇒ povezoválec (1), povezoválec (2)

présentatrice (f) ⇒ povezováka (1), povezováka (2)
prestation (f) ⇒ interpretácia (1)
principal (m) ⇒ portálna stránska kulísa
procession (f) ⇒ procésíja (1), procésíja (2)
producteur de spectacle (m) ⇒ producènt
production de spectacles (f) ⇒ produkcija (3)
production finale (f) ⇒ produkcija (1)
production théâtrale (f) ⇒ produkcija (2)
productrice de spectacle (f) ⇒ producèntka
profil (m) ⇒ profil (1)
profondeur d'une scène (f) ⇒ globína ódra
programme (m) ⇒ gledališki prográm (1), gledališki sporèd
programme d'éclairage (m) ⇒ prográm luči
programme de théâtre (m) ⇒ gledališki le-ták, gledališki líst
projecteur (m) ⇒ projéktor, refléktor
projecteur à lentille Fresnel (m) ⇒ Fres-nélov refléktor
projecteur à miroir asymétrique (m) ⇒ ásimétrično koríto
projecteur à miroir parabolique (m) ⇒ prof-ilni refléktor
projecteur cyclorama (m) ⇒ horizóntni re-fléktor
projecteur d'avant-scène (m) ⇒ portálni re-fléktor, prèdódrski projekcijski refléktor
projecteur d'effets (m) ⇒ projekcijski reflék-tor
projecteur de nuages (m) ⇒ projekcijski aparát za obláke
projecteur élyptique (m) ⇒ elípsasti reflék-tor
projecteur Fresnell (m) ⇒ Fresnélov reflék-tor
projecteur HMI (m) ⇒ HMI-refléktor
projecteur PANI (m) ⇒ páni projéktor
projecteur parabolique (m) ⇒ parabólični refléktor
projecteur plan convexe (m) ⇒ plánkonnéksni refléktor
projection vidéo (f) ⇒ vídeoprenòs
prologue (m) ⇒ nagôvor (1), prèdígra, prèdzgódba, prológ (1), prológ (2)
prononciabilité (f) ⇒ govorljivost
prononciation (f) ⇒ izgôvor (1), izrèka (2)
prononciation affectée (f) ⇒ izumetničeni gôvor
prononciation maniérée (f) ⇒ izumetničeni gôvor
prononciation stylisée (f) ⇒ stilízirani gôvor

proscenium (m) ⇒ arhitekturni portál, portál (1), prèdòdrje, proscénij (1), proskénij
proscenium mobile (m) ⇒ pomični portál
proscodie (f) ⇒ besedilna fonètika (1), besedilna fonètika (2)
protagoniste (f) ⇒ protagonistka (1), protagonistka (2)
protagoniste (m) ⇒ glávna vlóga, protagonist (1), protagonist (2), protagonist (3)
proxémique (f) ⇒ proksémika (1), proksémika (2)
psychodrame (m) ⇒ psihodráma
psychotechnique (f) ⇒ psíhotéhniká
public (m) ⇒ avditórij (2), občinstvo
public du parterre (m) ⇒ partêr (3)
puissance de la voix (f) ⇒ jákost glasú
Punch ⇒ Punch
pupitre de commande (m) ⇒ komándni púlt za ódrske napráve
pupitre de mixage (m) ⇒ komándna míza za tón
pupitre du régisseur de spectacle (m) ⇒ inšpicíentski púlt

Q

quatrième mur (m) ⇒ četrtá sténa

R

raidiseur (m) ⇒ utrjeválna létev
raisonneur (m) ⇒ rezonêr (1), rezonêr (2)
rajout de cheveux (m) ⇒ tupé
rakugo (m) ⇒ rakúgo
rampe (f) ⇒ rámpa
rang (m) ⇒ réd
rappeler ⇒ klícati (igrálce) pred zavésó
rapport scène-public (m) ⇒ kontákt s públiko
réalisateur de costumes (m) ⇒ organizátor kostúmske opréme
réalisation scénique (f) ⇒ ódrska ure-sničítev
réalisatrice de costumes (f) ⇒ organizátorka kostúmske opréme
rebondissement (m) ⇒ preobrát
récepteur (m) ⇒ naslòvnik
réception spectactrice (f) ⇒ gledálčeva recépcija (1)
récitál (m) ⇒ recitál
récitant (m) ⇒ pripovedoválec (2), recitátor (1)
récitante (f) ⇒ pripovedováka (2), recitátorka (1)
récitatif (m) ⇒ recitativ

récitation (f) ⇒ recitácija, umétniška beséda, umétniška beséda
récitation chorale (f) ⇒ zborná recitácija
réciter ⇒ recitírati
réflecteur acoustique (m) ⇒ akústična plòšča
réflecteur acoustique fixe (m) ⇒ nègibljíva akústična plòšča
réflecteur acoustique mobile (m) ⇒ gibljíva akústična plòšča
régir un spectacle ⇒ inšpicírati
régisseur (m) ⇒ gledališki režisêr
régisseur de spectacle (m) ⇒ inšpicíent
régisseuse de spectacle (f) ⇒ inšpicíentka
registre de la voix (m) ⇒ register glasú
règle des trois unités (f) ⇒ pravílo tréh enòtnosti
régler l'éclairage ⇒ lúčkati predstávo
régulateur (m) ⇒ regulátor
remettre une pièce sur scène ⇒ obnovíti uprizorítev
remonter une pièce ⇒ obnovíti uprizorítev
remplacement (m) ⇒ vskòk
remplacer ⇒ vskočíti
rendre un instant ou une situation plus dramatique ⇒ dramatisírati (2)
répartition de l'espace scénique (f) ⇒ geografíja ódra
répertoire (m) ⇒ repertoár (1), repertoár (2), repertoár (3)
répertoire classique (m) ⇒ klásični repertoár
répertoire de boulevard (m) ⇒ bulvár (1)
répertoire de comédien (m) ⇒ igrálski repertoár (1), igrálski repertoár (2)
répertoire de pièces populaires (m) ⇒ ljúdski repertoár
répertoire de rôles favoris (m) ⇒ želézni repertoár (2)
répertoire léger (m) ⇒ lahkòtni repertoár
répertoire moderne (m) ⇒ modérni repertoár
répertoire national (m) ⇒ domáči repertoár
répertoire permanent (m) ⇒ stálni repertoár
répertoire populaire (m) ⇒ želézni repertoár (1)
répétiteur de théâtre (m) ⇒ korepétítor
répétition (f) ⇒ vája
répétition avec le lecteur (f) ⇒ léktorska vája (1), léktorska vája (2)
répétition de contrôle (f) ⇒ kontrolka
répétition d'élaboration (f) ⇒ izdelovalna vája

répétition dramaturgique (f) ⇒ razčlébna vája
répétition-éclairages (f) ⇒ lúčna vája
répétition en costumes (f) ⇒ kostúmska vája
répétition en décors (f) ⇒ téhnična vája
répétition générale (f) ⇒ generálka
répétition individuelle (f) ⇒ individuálna vája
répétition-lecture (f) ⇒ vája za mízo
répétition-photo (f) ⇒ fotografiranje
répétition principale (f) ⇒ glávna vája
répétition sur le plateau (f) ⇒ vája na ódru
répétitrice de théâtre (f) ⇒ korepétitorka
réplique (f) ⇒ iztóčnica, replíka
représentation (f) ⇒ ígra (2), predstáva (1), reprezentácia (1), reprezentácia (2), uprizáranje, uprizorítev (1)
représentation anniversaire (f) ⇒ jubiléjna predstáva
représentation de chambre (f) ⇒ kómorna izvédba
représentation d'une pièce de théâtre (f) ⇒ gledališka ígra (2)
représentation privée (f) ⇒ kabinétna predstáva, zaključena predstáva
représenter ⇒ uprizárjati, uprizoríti
reprise (f) ⇒ repríza
reprise de la répétition d'une pièce (f) ⇒ obnovítvena vája
respiration abdominale (f) ⇒ prepónsko díhanje
respiration claviculaire (f) ⇒ ključnično díhanje
respiration pulmonaire (f) ⇒ prsno díhanje
responsable de salle (f) ⇒ dežúrna predstáve
responsable de salle (m) ⇒ dežúrni predstáve
responsable du mobilier de scène (m) ⇒ pohíštveník
retrait (m) ⇒ predája položája
rétrospective (f) ⇒ retrospektíva (2), revíja (1), revíja (2)
revirement tragique (m) ⇒ trágični preobrát
revival (m) ⇒ obnovítev
révoquer la coupure ⇒ odpréti črto (1)
revue (f) ⇒ revíja (1), revíja (2)
rhétorique (f) ⇒ retórika (1), retórika (2)
Rideau ! ⇒ Zavésa!
rideau (m) ⇒ kôniec, zástor páde, zavésa
rideau à la grecque (m) ⇒ vodorávno razmična zavésa

rideau à l'allemande (m) ⇒ dvížna zavésa, vodorávno razmična zavésa
rideau à l'italienne (m) ⇒ diagonálno razmična zavésa
rideau d'avant-scène (m) ⇒ glávna zavésa
rideau d'eau (m) ⇒ vódna zavésa
rideau de fer (m) ⇒ požárna zavésa
rideau de fond (m) ⇒ prospékt
rideau de fumée (m) ⇒ dímna zavésa
rideau de lumière (m) ⇒ svetlóbná zavésa
rideau de tulle (m) ⇒ tíl (1)
rideau drapé (m) ⇒ nagúbana zavésa
rideau intermédiaire (m) ⇒ vmésna zavésa
rideau peint (m) ⇒ naslíkana zavésa
rideau polichinelle (m) ⇒ navijálna zavésa
rogues and vagabonds (mpl) ⇒ angléški komedijánti
rôle (m) ⇒ vlóga (1), vlóga (3)
rôle de composition (m) ⇒ karaktérna vlóga, štúdijska vlóga
rôle de premier plan (m) ⇒ lèv
rôle épisodique (m) ⇒ epizódna vlóga
rôle muet (m) ⇒ néma vlóga
rôle secondaire (m) ⇒ stránska vlóga
rôle-titre (m) ⇒ naslôvna vlóga
rôle travesti (m) ⇒ vlóga v hláčah
Rosette ⇒ Roséta
roue de verre (f) ⇒ stekléno koló
ruban à perruque (m) ⇒ képer trák
rue (f) ⇒ rêbro, úlica
rythme (m) ⇒ rítem (1), rítem (2), témpo (1)
rythme dans le langage parlé (m) ⇒ hitróst gôvora

S

s'accommoder ⇒ prilagodíti se
sacra rappresentazione (f) ⇒ sacre rappresentazione
s'adapter ⇒ prilagodíti se
saison morte (f) ⇒ mftva sezóna
saison théâtrale (f) ⇒ gledališka sezóna, ígrálna sezóna
salle de ballet (f) ⇒ balétna dvorána
salle de chœur (f) ⇒ zbôrovska dvorána
salle de »čítalnica« (f) ⇒ čítalnica (2)
salle de spectacle (f) ⇒ dvorána (2), dvoránski dél gledališke stávbe
salle de spectacle de marionnettes (f) ⇒ lútkovna dvorána
salle de théâtre (f) ⇒ dvorána (1)
salle d'orchestre (f) ⇒ orkéstrska dvorána
salon vert (m) ⇒ obrekoválnica
salut (m) ⇒ priklòn (1), priklòn (2)
samisen (m) ⇒ šamisén

satire (f) ⇒ satíra (1), satíra (2)
Saturnales (fpl) ⇒ saturnáljje
satyre (m) ⇒ sátír
saynète (f) ⇒ dramolét, igrokàz, saineta
scanner (m) ⇒ skéner
scansion (f) ⇒ skandíranje (2)
Scapin ⇒ Skapín
Scaramouche ⇒ Skaramúš
scénario (m) ⇒ scenárij (1), scenárij (2)
scénariste (f) ⇒ scenarístka
scénariste (m) ⇒ scenaríst
scène (f) ⇒ igrálna plòskev, igrálni pròstor, nastòp, óder (1), óder (2), prizòr, prizorišče (1), prizorišče (2), scéna (1), scéna (2), slíka
scène à deux niveaux (f) ⇒ dvóetážni óder
scène à l'italienne (f) ⇒ škátlasti óder
scène allégorique (f) ⇒ alegórični prizòr
scène annulaire (f) ⇒ obróčasti óder
scène aux coulisses (f) ⇒ kulísna scéna, kulísni óder
scène baroque (f) ⇒ baróčni óder
scène centrale (f) ⇒ aréna (1), aréna (2), aréna (3)
scène comique (f) ⇒ kómični prizòr
scène coulissante (f) ⇒ pomični óder
scène d'action (f) ⇒ akcijski prizòr (1)
scène de bagarre (f) ⇒ akcijski prizòr (2)
scène de balcon (f) ⇒ balkónska scéna
scène de circonstance (f) ⇒ prilóžnostni óder
scène de masse (f) ⇒ mnóžični prizòr
scène démontable (f) ⇒ praktikábelski óder
scène de répétitions (f) ⇒ óder za váje
scène de rue (f) ⇒ úlična scéna
scène de transition (f) ⇒ prehódni prizòr
scène élevée (f) ⇒ dvígnjeni óder
scène en forme de coin (f) ⇒ klínasti óder
scène en perspective (f) ⇒ perspektívična scéna
scène en plan incliné (f) ⇒ pošévna osnòva ódra
scène entourée de rideaux noirs (f) ⇒ zavésna scéna
scène fermée (f) ⇒ zaprta scéna
scène finale (f) ⇒ sklépni prizòr
scène inclinée (f) ⇒ nágnjeni óder
scène intérieure (f) ⇒ nótranji óder
scène latérale (f) ⇒ stránski óder
scène marquée (f) ⇒ markírana scéna
scène mobile (f) ⇒ pomični óder
scène muette (f) ⇒ némi prizòr
scène principale (f) ⇒ véliki óder
scène projetée (f) ⇒ projícirana scéna

scène sur élévateur (f) ⇒ dvížni óder, pogre-
 zljívi óder
scène suspendue (f) ⇒ obéšena scéna
scène tournante (f) ⇒ nastavljívi vrtljívi óder, vrtljívi óder
scène transformable (f) ⇒ spremenljívi óder
scénographie (f) ⇒ scenografíja (2), sceno-
 grafíja (6)
se coiffer en toupet ⇒ tupírati
se conformer ⇒ prilagodíti se
sémiologie théâtrale (f) ⇒ gledalíška se-
 miótika
sémiotisation théâtrale (f) ⇒ gledalíška se-
 miotizácija
séquence d'actions (f) ⇒ zaporédje ákcij
serrer le faisceau ⇒ zóžiti fókus
servante (f) ⇒ služábnica
seul ⇒ sám (1), sám (2)
showdance (m) ⇒ showdance
sicilienne (f) ⇒ sicilijánka
siège du metteur en scène (f) ⇒ režisêrski
 sédež
sifflement (m) ⇒ žvížganje
siffler ⇒ žvížgati (1), žvížgati (2)
siffler un spectacle ⇒ izžvížgati predstávo
sifflet de Petrouschka (m) ⇒ písčik
signe théâtral (m) ⇒ gledalíški znák
Silence ! ⇒ Tišína!
silence (m) ⇒ mólk (1), tišína (1)
siparia (f) ⇒ sipária
sitcom (m) ⇒ sitcom
situation dramatique (f) ⇒ drámska situáci-
 ja
skènè (f) ⇒ skéna
sketch (m) ⇒ skéč
slapstick (m) ⇒ komédija slapstick
société dramatique (f) ⇒ dramátično
 drúštvo
sociologie du théâtre (f) ⇒ sociológija gle-
 dalíšča
soirée de récitation (f) ⇒ večér umétniške
 beséde
soirée littéraire (f) ⇒ literárni večér (1)
soliste (f) ⇒ solístka (1), solístka (2)
soliste (m) ⇒ solíst (1), solíst (2)
son (m) ⇒ oblikovánje zvóka (2)
song brechtien (m) ⇒ sòng (1)
sortir du rôle ⇒ pásti iz vlóge
sotie (f) ⇒ sotí
soubrette (f) ⇒ subréta (1), subréta (2)
souffler ⇒ prišepetávati
souffleur (m) ⇒ šepetálec
souffleuse (f) ⇒ šepetálka
sous-texte (m) ⇒ pòdtékst

spectacle (m) ⇒ igra (2), predstava (1), spektakel (1), spektakel (2)
spectacle annulé ⇒ ní predstave, predstava odpáde
spectacle bénéfice (m) ⇒ benefična predstava, dobrodélna predstava
spectacle d'abonnement (m) ⇒ abonmájska predstava
spectacle d'abonnement et hors abonnement (m) ⇒ abonmá in ízven
spectacle de ballet (m) ⇒ balét (4), balétna predstava
spectacle de cirque (m) ⇒ cirkus (4)
spectacle de gala (m) ⇒ slávnostna predstava
spectacle de marionnettes (m) ⇒ lútkovna igra (1), lútkovna igra (2), lútkovna predstava
spectacle de répertoire (m) ⇒ repertoárna predstava
spectacle des adieux (m) ⇒ poslovlína predstava
spectacle des écoliers (m) ⇒ šólska predstava (2)
spectacle des élèves (m) ⇒ dijáška predstava (2)
spectacle de théâtre (m) ⇒ gledalíška predstava
spectacle dramatique (m) ⇒ drámska predstava
spectacle enfantin (m) ⇒ otróška predstava (2)
spectacle expérimental (m) ⇒ eksperiméntálna predstava
spectacle hors abonnement (m) ⇒ ízvenabonmájska predstava
spectacle inaugural (m) ⇒ otvorítvena predstava
spectacle nocturne (m) ⇒ večérna predstava
spectacle pour enfants (m) ⇒ otróška predstava (1)
spectacle pour les élèves (m) ⇒ dijáška predstava (1)
spectacle pour les jeunes (m) ⇒ mladínska predstava
spectacle réservé aux entreprises (m) ⇒ kónto (2)
spectacle sans pause (m) ⇒ actio continua
spectacle scolaire (m) ⇒ šólska predstava (1)
spectateur (m) ⇒ gledálec
spectatrice (f) ⇒ gledáľka
spirale pour cheveux (f) ⇒ lásna spirála

spot (m) ⇒ líliput, máli projekcijski refléktor
spot projecteur (m) ⇒ tóčkasti projekcijski refléktor
sprinkler (m) ⇒ avtomátska gasílina napráva
Staatsaktion (f) ⇒ držávni akciójn
staffage (m) ⇒ kašíranje
staffeur (m) ⇒ kašêr
staffeuse (f) ⇒ kašêrka
standup (m) ⇒ standup
step (m) ⇒ stêp
stichomythie (f) ⇒ stihomitíja (1), stihomitíja (2)
stock de costumes (m) ⇒ kostúmski fúndus (1)
stock de théâtre de marionnettes (m) ⇒ lútkovni fúndus (1)
striptise (m) ⇒ stríptiz
striptiseur (m) ⇒ striptizét
striptiseuse (f) ⇒ striptizéta
stroboscope (m) ⇒ blískovnik
strophe (f) ⇒ spév
structure classique (f) ⇒ klásična zgrádba dráme
structure dramatique (f) ⇒ dramaturška zgrádba, drámska struktúra, zgrádba dráme
structure dramatique linéaire (f) ⇒ lineárna zgrádba dráme
structure externe (f) ⇒ zunánja zgrádba dráme
structure interne (f) ⇒ nótranja zgrádba dráme
structure non linéaire (f) ⇒ nelineárna zgrádba dráme
studio (m) ⇒ stúdio (1), stúdio (2), stúdio (3)
style historique de jeu (m) ⇒ stílina igra
sujet (m) ⇒ pošiljátelj, subjékt
surmarionnette (f) ⇒ nádmarionéta (1), nádmarionéta (2)
synchronisation (f) ⇒ sinhronizácia (1), sinhronizácia (2), sinhronizácia (3)
synchronisation des activités de mise en scène (f) ⇒ sinhronizácia ódrskih ákcij
synopsis (m) ⇒ sínópsis
synthèse théâtrale (f) ⇒ gledalíška sintéza
système Stanislavski (m) ⇒ sistém

T
tablado lateral (m) ⇒ tabládo laterál
tableau vivant (m) ⇒ žíva slíka (1), žíva slíka (2)
table de branchement (f) ⇒ stikálna plóšča
Tanztheater (m) ⇒ tanztheater
tap dance (m) ⇒ tap dance

- tapis de plancher (m)** ⇒ ódrsko pogrinjalo
- tapissier (m)** ⇒ tapétnik
- tayu (m)** ⇒ džorúri (2)
- team (m)** ⇒ ekipa
- Techniciens sur scène !** ⇒ Téhnika!
- technique analytique (f)** ⇒ analítična téhnika
- technique corporelle (f)** ⇒ telésna téhnika (1), telésna téhnika (2)
- technique de danse (f)** ⇒ plésna téhnika
- technique de jeu théâtral (f)** ⇒ igrálska téhnika (1), igrálska téhnika (2), igrálska téhnika (3)
- technique dramatique (f)** ⇒ drámska téhnika
- technique synthétique (m)** ⇒ sintétična téhnika
- technologue de marionnettes (f)** ⇒ lútkovna tehnológija, lútkovna tehnológinja
- technologue de marionnettes (m)** ⇒ lútkovni tehnológ
- teichoscopie (f)** ⇒ teihoskopija
- telos (m)** ⇒ télós
- Tempo !** ⇒ Témpo!
- temps de l'action (m)** ⇒ čas dogájanja
- temps fictif (m)** ⇒ fiktívni čas
- temps théâtral (m)** ⇒ drámski čas (1)
- tête à perruques (f)** ⇒ gláva
- tête du projecteur (f)** ⇒ koríto
- tête du projecteur à miroir symétrique (f)** ⇒ simétrično koríto
- tétralogie (f)** ⇒ tetralogija
- texte de spectacle (m)** ⇒ uprizorítveno besedílo (1), uprizorítveno besedílo (2)
- texte dramatique (m)** ⇒ drámsko besedílo
- texte mis en scène (m)** ⇒ ugledalíščeno besedílo
- texte principal (m)** ⇒ glávno besedílo
- texte secondaire (m)** ⇒ stránsko besedílo
- Thalie** ⇒ Talija
- théâtral (m)** ⇒ teatrálik
- théâtralisation (f)** ⇒ ugledalíščenje
- théâtralité (f)** ⇒ gledalíškost (1), teatrálika, teatrálnost (1), teatrálnost (2), teatrálnost (3)
- théâtre (m)** ⇒ dramátika (1), dramátika (2), gledalíšče (1), gledalíšče (2), gledalíšče (3), gledalíšče (4), gledalíšče (6)
- théâtre africain (m)** ⇒ áfriško gledalíšče (1), áfriško gledalíšče (2)
- théâtre afroaméricain (m)** ⇒ áfroamériško gledalíšče
- théâtre à l'école primaire (m)** ⇒ gledalíški klúb (1)
- théâtre alternatif (m)** ⇒ alternatívno gledalíšče
- théâtre à machines (m)** ⇒ mehánična igra
- théâtre amateur (m)** ⇒ amatérsko gledalíšče
- théâtre amateur de marionnettes (m)** ⇒ amatérsko lútkovno gledalíšče
- théâtre ambulant (m)** ⇒ gostovalno gledalíšče, potujoče gledalíšče
- théâtre américain (m)** ⇒ amériško gledalíšče
- théâtre-amphithéâtre (m)** ⇒ dvoránsko gledalíšče
- théâtre ancien (m)** ⇒ antična dramátika, antično gledalíšče
- théâtre antique (m)** ⇒ antična dramátika, antično gledalíšče
- théâtre anthropologique (m)** ⇒ antropolóško gledalíšče
- théâtre arabe (m)** ⇒ arábsko gledalíšče
- théâtre archaïque (m)** ⇒ arháično gledalíšče
- théâtre aristotélique (m)** ⇒ aristotélsko gledalíšče
- théâtre asiatique (m)** ⇒ ázijsko gledalíšče
- théâtre à thèse (m)** ⇒ tézno gledalíšče
- théâtre atmosphérique (m)** ⇒ gledalíšče razpoložnja
- théâtre autobiographique (m)** ⇒ ávtobiográfsko gledalíšče
- théâtre autonome (m)** ⇒ avtonómno gledalíšče
- théâtre baroque (m)** ⇒ baróčno gledalíšče (1), baróčno gledalíšče (2)
- théâtre bourgeois (m)** ⇒ meščánsko gledalíšče
- théâtre burlesque (m)** ⇒ burléska (2)
- théâtre cabaret (m)** ⇒ kabarétno gledalíšče
- théâtre chinois (m)** ⇒ kitájsko gledalíšče (1)
- théâtre classique (m)** ⇒ klasicístična dramátika
- théâtre classique sanskrit (m)** ⇒ índijsko gledalíšče (1)
- théâtre collectiviste (m)** ⇒ kolektivístično gledalíšče
- théâtre commercial (m)** ⇒ komerciálno gledalíšče
- théâtre conceptuel (m)** ⇒ konceptuálno gledalíšče
- théâtre conditionnel (m)** ⇒ pogójno gledalíšče
- théâtre conventionnel (m)** ⇒ konvencionálno gledalíšče
- théâtre cruel (m)** ⇒ gledalíšče krútosti

- théâtre dadaïste (m)** ⇒ dadaistična dramatika, dadaistično gledališče
- théâtre d'agit-prop (m)** ⇒ agitpropovsko gledališče
- théâtre-danse (m)** ⇒ kóreodráma
- théâtre dans le théâtre (m)** ⇒ igra v igri (1), igra v igri (2), okvirna igra
- théâtre d'auteur (m)** ⇒ ávtorsko gledališče (1), ávtorsko gledališče (2)
- théâtre d'avant-garde (m)** ⇒ avantgárdna dramatika, avantgárdno gledališče, gledališka avantgárda (1), gledališka avantgárda (2)
- théâtre de ballet (m)** ⇒ balétno gledališče
- théâtre de boulevard (m)** ⇒ bulvár (2), bulvársko gledališče
- théâtre de chambre (m)** ⇒ kómorni óder, kómorno gledališče, sóbno gledališče
- théâtre de collègue (m)** ⇒ šólsko gledališče
- théâtre de cour (m)** ⇒ dvórno gledališče
- théâtre de »čitalnica« (m)** ⇒ čítalniška dramatika
- théâtre de environnement (m)** ⇒ ambientálno gledališče
- théâtre de foire de marionnettes (m)** ⇒ sêjemsko lútkovno gledališče
- théâtre de l'absurde (m)** ⇒ absúrdno gledališče
- théâtre de la foire (m)** ⇒ sêjemsko gledališče
- théâtre de la Réforme (m)** ⇒ gledališče reformácije
- théâtre de la Renaissance (m)** ⇒ renesánčna dramatika, renesánčno gledališče
- théâtre de la Restauration anglaise (m)** ⇒ gledališče restavrácije (1), gledališče restavrácije (2)
- théâtre de la rue (m)** ⇒ úlično gledališče
- théâtre de marionnettes (m)** ⇒ lútkovni óder (1), lútkovni óder (2), lútkovno gledališče (1), lútkovno gledališče (2), lútkovno gledališče (3), marionétni óder (1), marionétni óder (2), marionétno gledališče
- théâtre de marionnettes à main (m)** ⇒ gledališče róčnih lútk
- théâtre de marionnettes à tige d'Indonésie (m)** ⇒ indonézijsko lútkovno gledališče
- théâtre de marionnettes chinois (m)** ⇒ kitájsko lútkovno gledališče
- théâtre de marionnettes démontable (m)** ⇒ zložljívi lútkovni óder
- théâtre de marionnettes illusioniste (m)** ⇒ iluzionístično lútkovno gledališče
- théâtre de marionnettes japonais (m)** ⇒ japónsko lútkovno gledališče
- théâtre de marionnettes mécaniques (m)** ⇒ meháníčno lútkovno gledališče
- théâtre de marionnettes non illusioniste (m)** ⇒ deziluzionístično lútkovno gledališče
- théâtre de marionnettes polonais »šopka« (m)** ⇒ šópka
- théâtre de marionnettes russe »vertép« (m)** ⇒ vertép
- théâtre de marionnettes sur eau (m)** ⇒ vódnno gledališče
- théâtre de masse (m)** ⇒ gledališče mnóžice, mnóžično gledališče
- théâtre de mobilisation (m)** ⇒ mobilizácijsko gledališče
- théâtre de musique (m)** ⇒ glásbeno gledališče (1)
- théâtre de pantomime (m)** ⇒ pantomimíčno gledališče
- théâtre de poche (m)** ⇒ žépno gledališče
- théâtre de prisonniers (m)** ⇒ jetníško gledališče
- théâtre de répertoire (m)** ⇒ repertoárno gledališče
- théâtre des abonnés (m)** ⇒ abonéntska gledališče
- théâtre des acteurs (m)** ⇒ igrálsko gledališče (1), igrálsko gledališče (2)
- théâtre des élèves (m)** ⇒ dijáško gledališče
- théâtre des États (m)** ⇒ stanóvsko gledališče
- théâtre des femmes (m)** ⇒ gledališče žénsk
- théâtre des Lumières (m)** ⇒ razsvetljénsko gledališče
- théâtre des non abonnés (m)** ⇒ nèabonéntska gledališče
- théâtre des partisans (m)** ⇒ partizánsko gledališče
- théâtre des pionniers yougoslaves (m)** ⇒ pionírsko gledališče
- théâtre des variétés (m)** ⇒ estrádnno gledališče, varietéjsko gledališče
- théâtre d'État (m)** ⇒ držávno gledališče
- théâtre d'été (m)** ⇒ polétno gledališče (1), polétno gledališče (2)
- théâtre didactique (m)** ⇒ didáktično gledališče
- théâtre d'images (m)** ⇒ gledališče podób
- théâtre d'improvisation (m)** ⇒ improvizácijsko gledališče
- théâtre d'objets (m)** ⇒ gledališče predméto
- théâtre documentaire (m)** ⇒ dokumentárno gledališče

- théâtre d'ombre javanais (m)** ⇒ javánka
- théâtre d'ombre (m)** ⇒ sénčno gledališče
- théâtre d'ombre turc (m)** ⇒ túrško sénčno gledališče
- théâtre d'ouvriers amateurs (m)** ⇒ délavski óder, délavsko gledališče
- théâtre dramatique (m)** ⇒ drámsko gledališče
- théâtre du front (m)** ⇒ fróntno gledališče
- théâtre du metteur en scène (m)** ⇒ režisérsko gledališče (1), režisérsko gledališče (2)
- théâtre du monde (m)** ⇒ gledališče svetá (1), gledališče svetá (2)
- théâtre du Sturm und Drang (m)** ⇒ vihárniška dramátika
- théâtre du vaudeville (m)** ⇒ vodvílsko gledališče
- théâtre élisabéthain (m)** ⇒ elizabetínski óder, elizabetínsko gledališče, elizabetínsko gledališče
- théâtre en famille (m)** ⇒ družínsko gledališče
- théâtre enfantin (m)** ⇒ otróško gledališče (2)
- théâtre engagé (m)** ⇒ angažírana dramátika
- théâtre en plein air (m)** ⇒ ambientálno gledališče, gledališče na pròstem, gledališče na vòdi, óder na pròstem, polétno gledališče (1)
- théâtre en rond (m)** ⇒ gledališče v krógu
- théâtre en tournée (m)** ⇒ gostujóče gledališče
- théâtre épique (m)** ⇒ ántiiluzionístično gledališče (1), ántiiluzionístično gledališče (2), épsko gledališče (1), épsko gledališče (2)
- théâtre européen (m)** ⇒ evrópsko gledališče
- théâtre expérimental (m)** ⇒ eksperimentálno gledališče
- théâtre expressionniste (m)** ⇒ ekspresionístična dramátika, ekspresionístično gledališče
- théâtre fin-de-siècle (m)** ⇒ dekadénčna dramátika, dramátika fin de siècla
- théâtre-fringe (m)** ⇒ fríndž
- théâtre futuriste (m)** ⇒ futurístična dramátika, futurístično gledališče
- théâtre gestuel (m)** ⇒ géstično gledališče (1), géstično gledališče (2)
- théâtre grec antique (m)** ⇒ antično grško gledališče (1), antično grško gledališče (2)
- théâtre grotesque (m)** ⇒ grotéska (1)
- théâtre hellénique (m)** ⇒ helenístično gledališče
- théâtre héroïque (m)** ⇒ heróično gledališče
- théâtre humaniste (m)** ⇒ humanístična dráma, humanístično gledališče
- théâtre indépendant (m)** ⇒ nëodvíсно gledališče (1)
- théâtre indien moderne (m)** ⇒ índijsko gledališče (2)
- théâtre interculturel (m)** ⇒ medkultúrno gledališče
- théâtre italien (m)** ⇒ gledališče z rédi, lóžno gledališče
- théâtre japonais classique (m)** ⇒ japónsko gledališče (1)
- théâtre japonais moderne (m)** ⇒ japónsko gledališče (2)
- théâtre jésuite (m)** ⇒ jezúitsko gledališče
- théâtre-laboratoire (m)** ⇒ laboratórijsko gledališče (1), laboratórijsko gledališče (2)
- théâtre littéraire (m)** ⇒ literárno gledališče
- théâtre luminiscent (m)** ⇒ luminiscénčno gledališče
- théâtre lyrique (m)** ⇒ ópera (3), ópera (4), óperno gledališče (1), óperno gledališče (2)
- théâtre magique (m)** ⇒ iluzionístično gledališče (2)
- théâtre mécanique (m)** ⇒ mehánično gledališče
- théâtre médiéval (m)** ⇒ srednjevéška dramátika, srednjevéško gledališče
- théâtre militaire (m)** ⇒ vojáško gledališče
- théâtre minimaliste (m)** ⇒ minimalístično gledališče
- théâtre moderniste (m)** ⇒ modernístična dramátika, modernístično gledališče
- théâtre multimédias (m)** ⇒ múltimédijsko gledališče
- théâtre municipal (m)** ⇒ méstno gledališče
- théâtre national (m)** ⇒ nacionálna dramátika, národno gledališče (1), národno gledališče (2)
- théâtre naturaliste (m)** ⇒ naturalístično gledališče
- théâtre néo-naturaliste (m)** ⇒ néonaturalístična dramátika
- théâtre nô (m)** ⇒ gledališče nó (2)
- théâtre noir (m)** ⇒ črno gledališče
- théâtre non commercial (m)** ⇒ nëkomerčiálno gledališče
- théâtre non littéraire (m)** ⇒ nëliterárno gledališče
- théâtre non subventionné (m)** ⇒ nëinstitucionálno gledališče
- théâtre off (m)** ⇒ òff gledališče
- théâtre palladien (m)** ⇒ paládijsko gledališče

- théâtre panique (m)** ⇒ gledališče pánike
- théâtre pauvre (m)** ⇒ révno gledališče
- théâtre permanent (m)** ⇒ stáлно gledališče
- théâtre physique (m)** ⇒ fízično gledališče, gibáлно gledališče
- théâtre politique (m)** ⇒ polítično gledališče (1), polítično gledališče (2), polítično gledališče (3)
- théâtre populaire (m)** ⇒ ljúdski óder (2), ljúdsko gledališče
- théâtre postcolonial (m)** ⇒ póstkoloniáлно gledališče
- théâtre postdramatique (m)** ⇒ póstrámsko gledališče
- théâtre postmoderniste (m)** ⇒ póstmodernístično gledališče
- théâtre pour enfants (m)** ⇒ otróško gledališče (1)
- théâtre pour les jeunes (m)** ⇒ mladínsko gledališče
- théâtre pour les masses (m)** ⇒ mnóžično gledališče (2)
- théâtre principal (m)** ⇒ osrédnje gledališče
- théâtre privé (m)** ⇒ zaséбно gledališče
- théâtre profane (m)** ⇒ posvétno gledališče
- théâtre professionnel (m)** ⇒ poklíčno gledališče
- théâtre réaliste (m)** ⇒ realístično gledališče
- théâtre régional (m)** ⇒ dežélno gledališče
- théâtre religieux (m)** ⇒ religióžno gledališče
- théâtre rétrograde (m)** ⇒ retrogardístično gledališče
- théâtre rituel (m)** ⇒ gledališče izkúšnje, obrédno gledališče
- théâtre romain (m)** ⇒ antično rímsko gledališče (2)
- théâtre romain antique (m)** ⇒ antično rímsko gledališče (1)
- théâtre romantique (m)** ⇒ romántična dramátika, romántično gledališče
- théâtre royal (m)** ⇒ kraljévo gledališče
- théâtre sanscrit (m)** ⇒ sanskrtska dramátika, sanskrtsko gledališče
- théâtre sensoriel (m)** ⇒ senzoriáлно gledališče
- théâtre subventionné (m)** ⇒ institucionáлно gledališče, subvencionírano gledališče
- théâtre sur internet (m)** ⇒ splétno gledališče
- théâtre surréaliste (m)** ⇒ nádrealistična dramátika, nádrealistično gledališče
- théâtre symboliste (m)** ⇒ simbolístična dramátika, simbolístično gledališče
- théâtre synthétique (m)** ⇒ sintétično gledališče
- théâtre total (m)** ⇒ totáлно gledališče (1), totáлно gledališče (2)
- théâtre traditionnel à illusion scénique (m)** ⇒ iluzionístično gledališče (1), iluzionístično gledališče (3)
- théâtre traditionnel indien (m)** ⇒ índijsko gledališče (1)
- théâtre underground (m)** ⇒ underground gledališče
- théâtre universitaire (m)** ⇒ študéntska gledališče
- théâtre urbain (m)** ⇒ urbáno gledališče
- théâtrologie (f)** ⇒ teatrológija
- théâtrologue (f)** ⇒ teatrológinja
- théâtrologue (m)** ⇒ teatrológ
- theatron (m)** ⇒ teátron
- théorie de la réception (f)** ⇒ gledališka recépcija
- théorie du drame (f)** ⇒ drámska teoríja
- théorie du jeu (f)** ⇒ igrálska teoríja
- théorie du théâtre (f)** ⇒ gledališka teoríja
- thérapie par l'art dramatique (f)** ⇒ drámska terapíja
- thérapie par les marionnettes (f)** ⇒ lútká v terapíji
- tige à marionnette (f)** ⇒ vodílo
- timbre de la voix (m)** ⇒ bárava glasú
- tirade (f)** ⇒ tiráda
- togata (f)** ⇒ togáta
- toge (f)** ⇒ tóga
- toge prétexte (f)** ⇒ tóga pretéksa
- toile de fond (f)** ⇒ francóska kulísa, horizóntna sofíta
- toile de fond verte (f)** ⇒ zeléna sofíta
- tourelle (f)** ⇒ portálni stòlp
- tournee (f)** ⇒ gostovánje, turnêja
- tournette (f)** ⇒ vrtljívi óder
- tournoi (m)** ⇒ turnír
- Tous tout !** ⇒ Vsí vsé!
- tragédie (f)** ⇒ tragédíja (1), tragédíja (2), tragédíja (3)
- tragédie antique (f)** ⇒ antična tragédíja
- tragédie atique (f)** ⇒ átiška tragédíja
- tragédie bourgeoise (f)** ⇒ meščánska tragédíja (1)
- tragédie classique (f)** ⇒ klasicístična tragédíja, klásična tragédíja (1), klásična tragédíja (2)
- tragédie de caractère (f)** ⇒ karaktérna tragédíja, tragédíja značajev
- tragédie de la Renaissance (m)** ⇒ renesáncna tragédíja

tragédie de marionnettes de pomme de terre (f) ⇒ krompírjevska tragédija
tragédie de situation (f) ⇒ situácijska tragédija
tragédie dionisiaque (f) ⇒ dionizična tragédija
tragédie du Sturm und Drang (f) ⇒ vihárniška tragédija
tragédie élisabéthaine (f) ⇒ elizabetínska tragédija
tragédie fataliste (f) ⇒ usódnostna tragédija
tragédie grecque (f) ⇒ grška tragédija
tragédie héroïque (f) ⇒ heróična tragédija, herójska tragédija
tragédie historique (f) ⇒ zgodovínska tragédija
tragédie hymnique (f) ⇒ hímnična tragédija
tragédien (m) ⇒ tragéd (1), tragéd (2), tragéd (3)
tragédienne (f) ⇒ tragédinja (1), tragédinja (2)
tragédie préromantique (f) ⇒ klásična tragédija (3)
tragédie rituelle (f) ⇒ rituálna tragédija
tragédie romaine (f) ⇒ rímska tragédija
tragi-comédie (f) ⇒ trágikomédija (1), trágikomédija (2)
tragi-comique ⇒ trágikómično
tragique ⇒ trágično (1), trágično (2)
tragique (m) ⇒ trágičnost (1), trágičnost (2), trágika (1)
transformation (f) ⇒ transformácija (1), transformácija (2)
transposer ⇒ lokalizírati (2)
transposition (f) ⇒ lokalizácija (2)
trapillon (m) ⇒ málo pogrezálo, pogrezálo
trappe (f) ⇒ ódrska lopúta
trappe glissante (f) ⇒ dísna pogrezálna lopúta
traverse (f) ⇒ préčka
travesti (m) ⇒ preobléka (1)
travestissement (m) ⇒ preobléka (2)
tréteaux (mpl) ⇒ híša, óder na kózah
trilogie (f) ⇒ trilogija (1), trilogija (2)
triomphe (m) ⇒ triúmfi
triptyque (m) ⇒ tríptih
tritagoniste (m) ⇒ tritagoníst
trois marches praticables (fpl) ⇒ trójna stopníca
trou (m) ⇒ lúknja
trou acoustique (m) ⇒ glúho mésto

troupe ambulante (f) ⇒ igrálska družína (2)
troupe d'amateurs de théâtre (f) ⇒ amatérska gledališka skupína
troupe de cirque (f) ⇒ cirkus (3)
troupe de comédiens (f) ⇒ igrálska družína (1), igrálska skupína
troupe permanente (f) ⇒ stálni ansámbel
troupe radiophonique (f) ⇒ rádijska družína
tube porteur (m) ⇒ dróg pri vláku
tulle (m) ⇒ til (2)
type (m) ⇒ típ

U

unité d'action (f) ⇒ enótnost dogájanja
unité de lieu (f) ⇒ enótnost krája
unité de temps (f) ⇒ enótnost časa
utilité (f) ⇒ pès

V

valet (m) ⇒ služábnik
variétés (fpl) ⇒ varieté (1)
vaudeville (m) ⇒ vodvíl (1)
vaudeville a couplets (m) ⇒ spevoígra
vers blanc (m) ⇒ blánkvérz
version scénique (f) ⇒ dramtizácija (1), dramtizácija (2)
vestiare (m) ⇒ garderóba (2)
vidéoprojecteur (m) ⇒ spremljeválni refléktor
vidéothèque (f) ⇒ videotéka (1), videotéka (2)
vieille comique (f) ⇒ kómična stárka
virtuosité (f) ⇒ virtuóznost
voix (f) ⇒ glás (1), glás (2), glás (3)
voix off (f) ⇒ öff
volant général (m) ⇒ glávno koló pri regulátorju

W

wayang (m) ⇒ vájang
wayang golek (m) ⇒ vájang gólek
wayang klitik (m) ⇒ vájang klítik
wayang kulit (m) ⇒ vájang kúlit
wayang orang (m) ⇒ vájang órang
wayang purva (m) ⇒ vájang púrva
wayang purwa (m) ⇒ vájang púrva
wayang topeng (m) ⇒ vájang tópeng

Z

zanni (m) ⇒ zanni

